.ర్యుని ఆగుర్రా ప్రవేశం: జ్యేష్ఠబహుళషష్టి మంగళవారం
.రులకు ఫలం: పంటలు, వానలు సామాన్యముగా యుండును.
.ము.

.ర్యుని మేషరాశిప్రవేశఫలం: చైత్ర బహుళపంచమి శుక్ర
1-54 గడియలకు. ఫలం: దేశము సుభిక్షముగనుండును. జను
విశ్వాసము పెరుగును. ఆరోగ్యము, పంటలు వృద్ధియగును.

. సిరువు: చైత్రబహుళచవితి గురువారంవరకు వృషభమునందుం
.న పశువులకు రోగములు, వానలు తక్కువ, పంటలు సామా
. అది మొదలు భాద్రపదశుద్ధ త్రయోదశి శుక్రవారంవరకు మిథున
.ఉండుటవలన యుద్ధసూచనలు. సామాన్యమైనవానలు. అది మొదలు
.వియ బుధవారంవరకు కర్కాటక రాశియందుండుటవలన వస్త్రా
వ, లోహములకు వెలలధికమగును. పశుపీడ, సగస్యా కలహములు.

శని: ఈ సంవత్సరమంతయు కుంభమం గుండుటవలన వ్రీ
ములు, నల్లధాన్యములు చక్కగా ఫలించును. సస్యవృద్ధియగును,
లకు సుఖసంతృప్తులు లభించును.

సరస్వతీనదీ పుష్కరం: చైత్రబహుళ చవితీ గురువారం సరస్వతీ
పుష్కరారంభం.

మౌఢ్యములు: జ్యేష్ఠ శుద్ధచతుర్దశి మంగళవారం మొదలు, ఆషాఢ
బహుళపాడ్యమి శుక్రవారం వరకు పడమర అస్తమించిన గురుమౌఢ్యము.
క్తిక బహుళపాడ్యమి గురువారం మొదలు, ... బహుళ ఏకాదశి
వారంవరకు పడమర అస్తమించిన శుక్రమౌఢ్యము.

గ్రహణములు: జ్యేష్ఠ బహుళ అమావాస్య బుధవారం సా
.గస్తాస్త కేతుగ్రస్త సంపూర్ణ సూర్యగ్రహణం. స్పర్శ.
.మధ్యం గం. 6-3 మోక్షం గం 6-34 ఇది చై
.మునకు పడమరదిశయందుండువారికి మాత్రం కొంత ...
.నును. ఆంధ్రదేశవాసులకు, మద్రాసు ప్రాంతీయులకు
[illegible]

కథలు

కప్పగంతుల సత్యనారాయణ

రచనలు

ప్రథమ ముద్రణ ప్రతులన్నీ అమ్ముడైపోయి, రెండవ ముద్రణ వెలువడిన, కథల సంపుటాలు :

1 ఎవరికి వారేనా　　4 ఋణవిముక్తి

2 మాణిక్యం　　5 సెలవు

3 తెల్లవారుజాము పాటలు　　6 కబుర్లు

*　*　*　*

ఒక్కొక్క సంపుటి వెల ఒక్కొక్క రూపాయి.

పోస్టేజి 0-6-0

*　*　*　*

ఆరు సంపుటాలు కావలసినవారు రు. 5-8-0

మని ఆర్డరు పంపాలి

*　*　*

వి. పి. పద్ధతి లేదు.

మేనేజరు

కథామాల ప్రచురణలు

5, వీరభద్రన్ వీధి,

మైలాపూర్, మదరాసు-4.

కె. సి. పి. లిమిటెడ్.

మద్రాసు 6.

ఫాక్టరి: వుయ్యూరు. కృష్ణాజిల్లా.

టెలిగ్రామ్స్; కృష్ణ.

అధికారము పొందిన మూలధనం:	రు. 22,00,000
చెల్లించబడిన మూలధనం:	రు. 16,68,000
రిజర్వు ధనము:	రు. 60 లక్షలు పైగా

పంచదార, మొలాసిసుదినుసులు, రెక్టిఫైడ్, డినేచర్డ్ స్పిరిటులను, ఎరువులు పంచదార. సిమెంటు, కాగితము, రసాయనిక పరిశ్రమలకు కావలసిన యంత్రములను తయారుచేయు సంస్థ.

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్: శ్రీ వి. రామకృష్ణ ఎం. ఏ., సి. ఐ. ఇ., ఐ. సి. ఎస్. (రిటైర్డు).

చైర్మన్: శ్రీమంతు రాజా వై. శివరామప్రసాద్ బహదూర్.

డైరెక్టర్లు: శ్రీ ఎ. వి. సుబ్రహ్మణ్యం ఎం. ఎల్. ఏ. శ్రీ ఎ. వి. రాఘవరావు, శ్రీ గో. ఉమామహేశ్వరరావు; శ్రీ కె. శ్రీరాములు. శ్రీ బి. నారాయణస్వామి నాయుడు, బి. ఏ. బి. ఎల్., శ్రీ ఎస్. వి. ఆర్. అప్పారావు బహద్దర్.

సెక్రటరి: శ్రీ ఎం. సీతారామరావు, ఎం. ఎ.

అనుబంధపు కంపెనీలు

1. కృష్ణా ఇండస్ట్రియల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్.
   కార్బన్ డై ఆక్సైడ్ తయారుచేయువారు.
2. ఆల్ఫ్రెడ్ హెర్బర్ట్ అండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్
   మందులు తయారుచేయువారు.
3. కావేరి షుగర్స్ అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్.
   పంచదార తయారుచేయువారు.
4. కె. సి. పి. సెంట్రల్ వర్క్‌షాప్స్, తిరువత్తియూర్.
   పంచదార, సిమెంటు, ఉక్కు, కాగితము; రసాయన పరిశ్రమలకు కావలసిన యంత్రములను తయారుచేయువారు.

HAIRTONE

ప్రపంచదర్శిని

Andhra Directory and Year Book

1954-55 : జయ

(ప్రతి సంవత్సరాదికీ వెలువడుతుంది)

ఇది ఎనిమిదవ ప్రచురణ

ఎడిటర్:

కప్పగంతుల సత్యనారాయణ

ప్రతివెల : నాలుగు రూపాయలు

పబ్లిషర్స్:

కథామాల ప్రచురణలు

5, వీరభద్రన్ వీధి,

మైలాపూర్, మదరాసు-4.

గవర్నమెంట్ సెలవు దినములు

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో

1954 లో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో, యీ క్రిందిరోజులు గవర్నమెంట్ ఆఫీసులకు సెలవుదినములుగా ప్రకటించారు.

ప్రతి ఆదివారము, ప్రతి నెలలోని (రెండవ శనివారం)తి, ఆయుధ పూజ, దీపావళి పండుగలు వచ్చే నెలలో (తప్ప) ఆ శనివారానికి ముందువచ్చే శనివారము, యీ క్రిందిపండుగలు:

జనవరి	1:	శుక్రవారం:	ఆంగ్ల సంవత్సరాది
	13:	బుధవారం	మకరసంక్రాంతి
	14:	గురువారం	
	15:	శుక్రవారం	
	16:	శనివారం	
	26:	మంగళవారం:	రిపబ్లిక్ దినం
మార్చి	3:	బుధవారం:	మహాశివరాత్రి
	16:	మంగళవారం:	పొట్టి శ్రీరాములు జన్మదినం
ఏప్రిల్	4:	ఆదివారం:	ఉగాది
జూన్	3:	గురువారం:	రంజాను
	30:	బుధవారం:	బ్యాంక్ హాలిడే (ట్రెజరీలకు మాత్రం)
ఆగస్టు	10:	శుక్రవారం:	బక్రీదు
	14:	శనివారం:	శ్రావణ పూర్ణిమ
	15:	ఆదివారం:	స్వాతంత్ర్యదినం
	22:	ఆదివారం:	కృష్ణాష్టమి
సెప్టెంబర్	1:	బుధవారం:	వినాయకచవితి
	9:	గురువారం:	మొహర్రం
	26:	ఆదివారం:	మహాలయ అమావాస్య

అక్టోబరు 2: శనివారం: గాంధీ జన్మదినం

5: మంగళవారం
6: బుధవారం
7: గురువారం
} ఆయుధపూజ

25: సోమవారం
26: మంగళవారం
} దీపావళి

నవంబరు 9: మంగళవారం: [illegible]

25: శనివారం: క్రిస్మసు

31: శుక్రవారం: బ్యాంకి హాలిడే (ప్రొజెరీలకు మాత్రం)

డిసెంబరు 25: శనివారం: క్రిస్మసు

31: శుక్రవారం: బ్యాంకి హాలిడే (ప్రొజెరీలకు మాత్రం)

Prapanchadarsini, the Andhra Directory and Year Book, is approved by the Director of Public Instruction, Government of Madras, for use in all School libraries in the Telugu Districts of Madras State, in his order No. L, Dis. No 188 J/50 dated 24—4—1950.

ఇండియాప్రభుత్వపు సెలవులు

ఇండియా అంతటా కేంద్రప్రభుత్వ కార్యాలయాలకు 1954 లో ఆదివారములు కాక, యీ క్రింది దినాలు సెలవుదినములుగా ప్రకటింపబడినవి.

జనవరి	1:	బ్యాంకి హాలిడే
	26:	రిపబ్లిక్ దినము
మార్చి	3:	మహాశివరాత్రి
	19:, 20:	హోలి
ఏప్రిల్	11:	శ్రీరామనవమి
	13:	వైశాఖ పూర్ణిమ
	16:	గుడ్ ఫ్రైడే
మే	17:	బుద్ధ పూర్ణిమ
జూన్	3:	ఇడ్-ఉల్-ఫితర్
ఆగస్టు	10:	ఇడ్-ఉల్-జుహా
	15:	స్వాతంత్ర్యదినము
	21:	కృష్ణాష్టమి
సెప్టెంబర్	9:	మొహర్రం
అక్టోబర్	2:	గాంధిజీ జన్మదినం
	5:, 6:, 7:	దశరా
	26:, 27:	దీపావళి
నవంబర్	9:	ఇడ్-ఇ-మిలాద్
	10:	గురునానక్ జన్మదినం
డిసెంబర్	25:	క్రిస్మస్

PRAPANCHADARSINI

SINGLE COPY - - Rs. 4

★

Printed at

SRI RAMA & CO.,

(BHARATHAMATA PRESS)

39, ANDERSON STREET, MADRAS-1.

★

Published by

KATHAMALA PRACHURANALU,

5, VEERABADRAN STREET, MYLAPORE, MADRAS-4

★

April 1954

1954

జనవరి

ఆది	31	3	10	17	24
సోమ	. .	4	11	18	25
మంగ	. .	5	12	19	26
బుధ	. .	6	13	20	27
గురు	. .	7	14	21	28
శుక్ర	1	8	15	22	29
శని	2	9	16	23	30

ఫిబ్రవరి

ఆది	. .	7	14	21	28
సోమ	1	8	15	22	. .
మంగ	2	9	16	23	. .
బుధ	3	10	17	24	. .
గురు	4	11	18	25	. .
శుక్ర	5	12	19	26	. .
శని	6	13	20	27	. .

మార్చి

ఆది	. .	7	14	21	28
సోమ	1	8	15	22	29
మంగ	2	9	16	23	30
బుధ	3	10	17	24	31
గురు	4	11	18	25	. .
శుక్ర	5	12	19	26	. .
శని	6	13	20	27	. .

ఏప్రిల్

ఆది	. .	4	11	18	25
సోమ	. .	5	12	19	26
మంగ	. .	6	13	20	27
బుధ	. .	7	14	21	28
గురు	1	8	15	22	29
శుక్ర	2	9	16	23	30
శని	3	10	17	24	. .

మే

ఆది	30	2	9	16	23
సోమ	31	3	10	17	24
మంగ	. .	4	11	18	25
బుధ	. .	5	12	19	26
గురు	. .	6	13	20	27
శుక్ర	. .	7	14	21	28
శని	1	8	15	22	29

జూన్

ఆది	. .	6	13	20	27
సోమ	. .	7	14	21	28
మంగ	1	8	15	22	29
బుధ	2	9	16	23	30
గురు	3	10	17	24	. .
శుక్ర	4	11	18	25	. .
శని	5	12	19	26	. .

జూలై

ఆది	. .	4	11	18	25
సోమ	. .	5	12	19	26
మంగ	. .	6	13	20	27
బుధ	. .	7	14	21	28
గురు	1	8	15	22	29
శు	2	9	16	23	30
శని	3	10	17	24	31

ఆగస్టు

ఆది	1	8	15	22	29
సోమ	2	9	16	23	30
మంగ	3	10	17	24	31
బుధ	4	11	18	25	. .
గురు	5	12	19	26	. .
శుక్ర	6	13	20	27	. .
శని	7	14	21	28	. .

సెప్టెంబరు

ఆది	. .	5	12	19	26
సోమ	. .	6	13	20	27
మంగ	. .	7	14	21	28
బుధ	1	8	15	22	29
గురు	2	9	16	23	30
శుక్ర	3	10	17	24	. .
శని	4	11	18	25	. .

అక్టోబరు

ఆది	31	3	10	17	24
సోమ	. .	4	11	18	25
మంగ	. .	5	12	19	26
బుధ	. .	6	13	20	27
గురు	. .	7	14	21	28
శుక్ర	1	8	15	22	29
శని	2	9	16	23	30

నవంబరు

ఆది	. .	7	14	21	28
సోమ	1	8	15	22	29
మంగ	2	9	16	23	30
బుధ	3	10	17	24	. .
గురు	4	11	18	25	. .
శుక్ర	5	12	19	26	. .
శని	6	13	20	27	. .

డిసెంబరు

ఆది	. .	5	12	19	26
సోమ	. .	6	13	20	27
మంగ	. .	7	14	21	28
బుధ	1	8	15	22	29
గురు	2	9	16	23	30
శుక్ర	3	10	17	24	31
శని	4	11	18	25	. .

శుక్రవారం) గ్రస్తాస్త రాహుగ్రస్త పార్శ్వ చంద్రగ్రహణం. స్పర్శ 4-40 a. m. మధ్యకాలం 5-52 a. m. మోక్షం 7-4 a. m. గురువారం భోజన ప్రత్యాబ్దికాదులు యథాప్రకారం జరుపుకొనవచ్చును. శుక్రవారం పగలు ప్రత్యాబ్దికాదులున్ను. నిత్యభోజనాదులు రాత్రికిన్ని జరుపవలెను. ధూమ్రవర్ణ. ఆగ్నేయస్పర్శ; మోక్షం నైరుతి దిక్కున.

మకర సంక్రాంతి

పుష్యబహుళ షష్ఠి శుక్రవారం (15-1-1955) పగలు 12-9 కు సూర్యుడు మకరరాశిలో ప్రవేశించును. పేరు- మిశ్రుడు; పశువులకు హాని, కంబళీవస్త్రములు ధరించును, వెలలు తగ్గును. పసుపు గంధలేపనము; స్త్రీల కరిష్టము. నల్లకలువ పుష్పము, నీలమణులు తగ్గును. పగడపు ఆభరణములు ధరించును, సుఖలోపము, ఇత్తడిపాత్రయందు పెరుగన్నము తినును, లోహములకు పశువులకు కొరత యేర్పడును. మహిష వాహనం, పసుపెడ, ఆవులగొనుగు, ప్రజాసుఖము. తాటిపండు తినును, ఏనుగులకుహాని. వాయువ్యదిక్కు పరిణామం, క్షేమం.

కందాయాలు

అ	భ	కృ	రో	మృ	ఆ	పున	పుష్య	ఆశ్లే
6	1	4	7	3	5	0	3	6
1	2	0	1	2	0	1	2	0
4	2	0	4	1	3	2	0	3
మ	పుబ్బ	ఉ	హ	చి	స్వా	వి	అ	జ్యే
1	4	7	2	5	0	3	6	1
1	2	0	1	2	0	1	2	0
1	4	3	0	8	1	4	2	0
మూ	పూషా	ఉషా	శ్ర	ధని	శ	పూభా	ఉభా	రే
4	7	2	5	0	3	6	1	4
1	2	0	1	2	0	1	2	0
3	1	4	2	0	3	1	4	2

	ఆదా	వ్యయ	రాజపూ	అవ
మేషం	2	14	5	7
వృషభం	11	5	1	[illegible]
మిధునం	14	2	4	3
కటకం	8	2	7	3
సింహం	11	11	3	6
కన్య	14	2	6	6
తుల	11	5	2	2
వృశ్చికం	2	14	5	2
ధనుస్సు	5	5	1	5
మకరం	8	11	4	5
కుంభం	8	11	7	5
మీనం	5	5	3	1

నక్షత్రఫలం

అశ్విని	పుష్యమి	స్వాతి	అశ్వినాదులకు	రాజపూజ్యత
భరణి	ఆశ్లేష	విశాఖ	శ్రవణాలకు	యుద్ధభయం
కృత్తిక	మఖ	అనూరాధ	ధనిష్ఠలకు	అలంకారప్రాప్తి
రోహిణి	పుబ్బ	జ్యేష్ఠ	శతభిషలకు	సౌభాగ్యం
మృగశిర	ఉత్తర	మూల	పూర్వాభాద్రలకు	ఆరోగ్యవృద్ధి
ఆరుద్ర	హస్త	పూర్వాషా	ఉత్తరాభాద్రలకు	ధనలాభం
పునర్వసు	చిత్త	ఉత్తరాషా	రేవతులకు	మనస్తాపం

గ్రహముల రాశిప్రవేశములు

సూర్యచార

ఇం.	తేది.	ఘ. వి.	రాశి.
ఏప్రిల్	18	12-26	మేషం
మే	14	33-33	వృషభం
జూన్	14	28-19	మిధునం
జూలై	16	37-27	కర్కాటకం
ఆగస్టు	17	5-36	సింహం
సెప్టెంబరు	17	6-14	కన్య
అక్టోబరు	17	32-20	తుల
నవం	16	25-28	వృశ్చి

డిసెం	15	54-38	ధనుస్సు
జనవరి	14	13-44	మకరం
ఫిబ్ర	12	41-0	కుంభం
మార్చి	14	25-50	మీనం

కుజ చార

సంవత్సరారంభంలో ధనుస్సులో వున్నాడు.

అక్టోబర్	10	29	మకరం
నవంబర్	24	30	కుంభం
జనవరి	5	30	మీనం
ఫిబ్రవరి	11	33	మేషం

బుధ చార

సంవత్సరారంభంలో కుంభ రాశిలో వున్నాడు.

ఏప్రిల్	5	48	మీనం
ఏప్రిల్	25	46	మేషం
మే	10	20	వృషభం
మే	25	21	మిధునం
ఆగస్టు	2	31	కర్కాటకం
ఆగస్టు	18	13	సింహం
సెప్టెం	3	11	కన్య
సెప్టెం	22	48	తుల
నవం	28	46	వృశ్చికం
డిసెం	18	5	ధనుస్సు
జన	5	44	మకరం
జన	24	47	కుంభం
ఫిబ్ర	11	23	మకరం(వక్రం)
మార్చి	10	58	కుంభం

గురు చార

సంవత్సరారంభంలో వృషభంలో వున్నాడు.

ఏప్రిల్	22	10	మిధునం
సెప్టెం	10	4	కర్కాటకం
జనవరి	26	57	మిధునం (వక్రం)

శుక్ర చార

సంవత్సరారంభంలో మేష రాశిలో వున్నాడు.

ఏప్రిల్	28	47	వృషభం
మే	18	26	మిధునం
జూన్	12	26	కర్కాటకం
జూలై	7	49	సింహం
ఆగస్టు	3	3	కన్య
ఆగస్టు	31	3	తుల
అక్టో	3	57	వృశ్చికం
నవం	20	36	తుల వక్రం
డిసెంబ	26	44	వృశ్చికం
జనవరి	30	36	ధనుస్సు
ఫిబ్రవరి	27	8	మకరం

శని చారం

సంవత్సరారంభంలో వక్రించి తులలో వున్నాడు. సంవత్సరం అంతటా కూడా వక్రించి, వక్ర నివృత్తి చేసుకొని, మొత్తం మీద తులారాశిలోనే వుంటాడు.

రాహు చారం

సంవత్సరారంభంలో ధనూరాశిలో వున్నాడు. సంవత్సరంలో మార్పులేదు.

కేతు చారం

సంవత్సరారంభంలో మిథునంలో వున్నాడు. సంవత్సరంలో మార్పులేదు.

నవగ్రహములు ద్వాదశస్థానములయందు ఉండునప్పుడిచ్చెడి గోచారఫలములు తెలియజేయు చక్రము

గ్రహములు	1	2	3	4	5	6
రవి	స్థానచలనం	భయం	సంపత్తు	మానభంగం	దైన్యం	శత్రుక్షయం
చంద్ర	సౌజన్యం	వ్యయం	లాభం	రోగం	కార్యనాశనం	ధనం
కుజ	ఖేదం	వ్యయం	లాభం	శత్రుపీడ	పుత్రదుఃఖం	ధనలాభం
బుధ	బంధం	లాభం	వ్యయం	శత్రుభయం	దారిద్ర్యం	భూషణం
గురు	గమనం	ధనలాభం	ఆపత్తు	నాశనం	సంపత్తి	క్లేశం
శుక్ర	ఆరోగ్యం	భాగ్యం	సౌఖ్యం	సుఖం	పుత్రలాభం	మానహాని
శని	అఫలం	హాని	సంపత్తు	శత్రురోగం	బుభుక్ష	లక్ష్మి
రాహు	భయం	కలహం	సౌఖ్యం	మానహాని	ధనవ్యయం	సుఖం
కేతు	భయం	విరోధం	సుఖం	మానహాని	ధనక్షయం	సుఖం

గ్రహములు	7	8	9	10	11	12
రవి	దేహపీడ	రోగం	భయం	లాభం	ఆరోగ్యం	వ్యయం
చంద్ర	లాభం	వ్యయం	వ్యాకులం	లాభం	సుఖం	దుఃఖం
కుజ	కలహం	భయం	వ్యయం	చలనం	లాభం	రోగం
బుధ	వ్యసనం	సంతోషం	దుఃఖం	శుభం	సుఖం	వ్యయం
గురు	ఆరోగ్యం	హాని	ధనాగమం	హాని	సంతోషం	పీడా
శుక్ర	క్లేశం	భయం	ధనలాభం	హాని	సౌఖ్యం	లాభం

శని	రాజదండం	దుఃఖం	రోగం	జాడ్యం	లాభం	క్లేశం
రాహు	భయం	మృత్యువు	సంతాపం	కలహం	లాభం	హాని
కేతు	భీతి	హాని	కలహం	విరోధం	ధనాగమం	హాని

పంచాంగము చూచుటకు గమనిక

తిథి నక్షత్ర వర్జ్యములును పీఠికయందలి గ్రహరాశి ప్రవేశాదులు మొదలగు అన్ని విషయములును గంటలు నిమిషములలో ఈయబడినవి.

ఈ పంచాంగమునందు తిథి నక్షత్రములకు ఎదురుగా ఉండు గంటలు నిమిషములు ఆ తిథి నక్షత్రములు ఎంతవరకు ఉండునని తెలుపును.

సిద్ధాది యోగములు : సి - సిద్ధయోగము, శుభము. అ - అమృతయోగము, శుభము. మ-మరణయోగము, అశుభము. ఒక రోజున రెండు యోగములున్నపుడు పంచాంగమునందు నాటి నక్షత్రము ఎన్ని గంటల ఎన్ని నిమిషములవరకు ఉండునో అంతవరకు మొదటియోగము ఉండును. పిమ్మట రెండవయోగము ఆరంభమగును. ప - పగలు, రా - రాత్రి, సా - సాయంత్రం, తె - తెల్లవారుజామున, ఉ - ఉదయం.

మేషాదిలగ్న ప్రమాణములు, పుష్కరకాలము (గుంటూరు)

లగ్నము	ప్రమాణం ఘడియలు	ప్రమాణం గంటలు	పుష్కరాంశ ఘడియలు
మేషం	4-23	1-45	3-4
వృషభం	5-0	2-0	2-20
మిథునం	5-30	2-12	4-24
కర్కాటకము	5-26	2-10	1-16
సింహం	5-15	2-6	3-40
కన్య	5-10	2-4	2-24
తుల	5-21	2-8	4-16
వృశ్చికం	5-32	2-13	1-17
ధనస్సు	5-18	2-7	3-42
మకరం	4-42	1-57	2-11
కుంభం	4-9	1-40	3-19
మీనం	4-4	1-38	0-56

శ్రీ జయ సంవత్సర చైత్రమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది		తిథి	గంట		నక్షత్రం	గంట	మొ.	వర్జ్యం గం.	ని. గం.			విశేషములు
4	22	ఆ	పా	సా	4-12	రేవ	ప	11-3	తె 5-35		—	అ	తెలుగు సంవత్సరాది
5	23	సో	వి	ప	1-11	అశ్వ	ప	9-22	శే.వ.ఉ.		7-4	సి	మత్స్యజయంతి
									సా 6-39		8-9		తిథిద్వయం
6	24	మం	త	ప	10-51	భర	ఉ	8-15	రా 7-29		8-53	సి	సౌభాగ్యశయనవ్రతం
7	25	బు	చ	ఉ	8-41	కృత్తి	ఉ	6-47	రా 9-47		11-18	అ	
						రోహి	తె	5-30					
8	26	గు	పం	ఉ	6-45	మృగ	తె	4-28	ప 10-44		12-16	మ	
			ష	తె	5-7								
9	27	శు	స	తె	3-31	ఆరు	తె	3-45	ప 12-43		2-16	సి	
10	28	శ	అ	తె	2-33	పున	తె	3-29	ప 3-35		5-10	సి	
11	29	ఆ	న	రా	2-27	పుష్య	తె	3-43	ప 11-34		1-11	సి	శ్రీరామనవమి
12	30	సో	ద	తె	2-37	ఆశ్లే	తె	4-25	సా 4-55		6-34	సిమ	ధర్మరాజదశమి
13	31	మం	ఏ	తె	3-29	మఖ	తె	5-53	సా 5-9		6-50	సి	
14	1	బు	ద్వా	తె	4-37	పుబ్బ	పూ.రి.		ప 2-23		4-6	అ	వామనద్వాదశి
15	2	గు	త్ర	పూ.రి.		పుబ్బ	ఉ	7-33	సా 3-23		5-7	సిమ	అనంగత్రయోదశి
16	3	శు	త్ర	ఉ	6-11	ఉత్త	ప	9-41	సా 6-56		8-42	సి	
17	4	శ	చ	ఉ	8-2	హస్త	ప	12-7	రా 8-59		10-45	మ	మదన పూర్ణిమ
18	5	ఆ	○పూ	ప	10-2	చిత్త	ప	2-40	రా 8-56		10-42	సి	

శ్రీ జయ సంవత్సర చైత్రమాసం కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది		తిథి ఘ.ని.		నక్షత్రం ఘ.ని.		వర్జ్యం			యోగం	విశేషములు
19	6 సో	పా	ప	12-5 స్వాతి	సా	5-16	రా	11-26	1-12	ఆను	విదియాతిథి, కరిదినం
20	7 మం	ది	ప	1-57 విశా	సా	6-7	రా	12-6	1-50	వ్యతీ	
21	8 బు	త	సా	3-31 అను	రా	9-52	తె	3-52	5-85	వి	
22	9 గు	చ	సా	4-28 జ్యేష్ఠ	రా	11-36	—	—	—	ప్రతి	
23	10 శు	పం	సా	5-15 మూల	రా	12-48	రా	11-7	12-48	ఆప్ర	
24	11 శ	ష	సా	5-24 పూషా	రా	1-34	ప	10-42	12-21	వి	
25	12 ఆ	స	సా	5-22 ఉషా	రా	1-49	ప	10-39	12-16	ఆ	
							తె	5-48			
26	13 సో	అ	సా	4-13 శ్ర	రా	1-34	శే. వ. ఉ.		7-33	ఆ	
							తె	5-37			
27	14 మంగ	న	ప	2-55 ధని	రా	12-59	శే. వ. ఉ.		7-9	విమ	
28	15 బు	ద	ప	1-16 శత	రా	11-59	ఉ	7-54	9-26	సి	ఏకాదశతిథి
29	16 గు	ఏ	ప	11-18 పూభా	రా	10-42	ఉ	6-2	7-33	సి	సర్వఏకాదశీవ్రతం
30	17 శు	ద్వా	ప	9-7 ఉభా	రా	9-11	ఉ	7-42	9-12	సి	
1	18 శ	త్ర	ఉ	6-46 రేవ	రా	7-34	ఉ	8-22	9-52	ప్రతి	మాసశివరాత్రి
		చతు	తె	4-18							
మే 2	19 ఆ	● అ	రా	1-51 అశ్వి	సా	5-52	ప	2-10	3-39	సిఉ	సర్వఅమావాస్య
							రా	2-49	4-49		

ఏప్రిల్ - మే (side note beside rows 26–29, partly legible)

(శ్రీ) జయసంవత్సర వైశాఖమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరం తేది వా	తిథి గంట	నక్షత్రం గంట	మొ.	వర్జ్యం గం.	క. గం.	యోగం	విశేషములు
3	20 సో పా	రా 11-24 భర	సా	4-9	తె 3-23	4-53	సిమ	వైశాఖస్నానారంభం
4	21 మంవి	రా 9-11 కృత్తి	ప	2-37	తె 5-43	—	సి	
5	22 బు త	రా 7-13 రోహి	ప	1-17	తె, క, ఉ,	7-14	సి	పరశురామజయంతి
					సా 6-39	8-11		అక్ష 3. వార్తాకగౌరీవ్రతం
6	23 గు చ	సా 5-34 మృగ	ప	12-14	రా 8-22	9-55	మ	
7	24 శు పం	సా 4-17 ఆరు	ప	11-31	రా 11-21	12-55	సి	శంకరజయంతి
8	25 శ ష	సా 3-25 పున	ప	11-11	రా 7-14	10-50	సి	
9	26 ఆ స	ప 2-58 పుష్య	ప	11-19	రా 12-27	2-5	సి	గంగోత్పత్తి
10	27 సో అ	సా 3-8 ఆశ్రే	ప	11-57	రా 12-32	2-12	సిమ	
11	28 మంన	సా 3-45 మఖ	ప	1-5	రా 12-51	2-33	సి	
12	29 బు ద	సా 4-51 పుబ్బ	ప	2 44	రా 10-29	12-13	అ	
13	30 గు ఏ	సా 6.20 ఉత్త	సా	4-42	రా 1-55	3-41	మసి	త్రేతాయుగాది
14	31 శు ద్వా	రా 8-10 హస్త	రా	7-4	తె 3-55	5-41	అ	
15	1 శ త్ర	రా 10-8 చిత్త	రా	9-38	తె 3-51	5-37	మఅ	శనిత్రయోదశి
16	2 ఆ చతు	రా 12-15 స్వాతి	రా	12-16	——	—	సి ఉ	నృసింహ జయంతి
17	3 సో ○ పౌ	రా 2-8 విశా	రా	2-45	ఉ [illegible]	7-49	మసి	[illegible]జయంతి [illegible] [illegible]

శ్రీ జయసంవత్సర వైశాఖమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	సౌరచాంద్ర తేది	తిథి గం		నక్షత్రం గం	ఘ.	వర్జ్యం గం	ని. గం.	యోగం	విశేషములు
18 ఏప్రిల్ - మే	4 మంగ పా	తె	3-48 అను	తె	5-0	ఉ 7-7	8-58	సిఉ	
19	5 బు వి	తె	4-47 జ్యేష్ఠ	పూర్తి		ప 10-58	12-41	సి	
20	6 గు త	తె	5-26 జ్యేష్ఠ	ఉ	6-45	——	—	ప్రసి	
21	7 శు చ	తె	5-34 మూల	ఉ	8-9	ఉ 6-28	8-10	అప్ర	
						సా 6-6	7-16		
22	8 శ పం	తె	5-12 పూషా	ఉ	9-0	సా 5-8	6-46	సి	
23	9 ఆ ష	తె	4-17 ఉషా	ఉ	9 19	ప 1-17	2 58	అ	
24	10 సో స	తె	3-1 శ్రవ	ఉ	9-11	ప 1-6	2-40	అ	
25	11 మంగ అ	రా	1-27 ధని	ఉ	8-39	సా 8-35	5-7	సిము	
26	12 బు న	రా	11-26 శత	ఉ	7-45	ప 1 49	3-20	సి	
27	13 గు ద	రా	9-18 పూభా	ఉ	6-7	సా 3-33	5-3	సి	హనుమజ్జయంతి
			ఉభా	తె	5-5				
28	18 శు ఏ	సా	6-49 రేవ	తె	3-54	సా 4-16	5-46	అ	
29	14 శ ద్వా	సా	4-20 అశ్వ	రా	1-49	రా 10-7	11-36	సి	
30	15 ఆ త్ర	ప	1-58 భర	రా	12-7	ప 10-45	12-14	ఉసి	మాసశివరాత్రి తిథిద్వయం
31	16 సో చతు	ప	11-25 కృత్తి	రా	10-43	ప 11 22	12.52	మఅ	అమావాస్య
1	17 మం ● అ	ప	'9-16 రోహి	రా	9-13	ప 1-41	3-11	అ	
						రా 2-34	4-6		

శ్రీ జయసంవత్సర జ్యేష్ఠమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది	తిథి ఘంట	నక్షత్రం	ఘంట	వర్జ్యం మొ. ఘం.	వ. ఘం.	యోగం	విశేషములు
2	18 బు పా	ఉ 7.16	మృగ	రా 8-5	తె 4-13	5 46	సి	
	వి	తె 5-38						
3	19 గు త	తె 4-12	ఆరు	రా 7-17	—	—	మఅ	
4	20 శు చ	తె 3-17	పున	సా 6-51	ఉ 7-4	8-38	సిఉ	
					రా 2-51	4-27		
5	21 శ పం	తె 2-51	పుష్య	సా 6-53	—	—	సిమ	
6	22 ఆ ష	తె 2-56	ఆశ్లే	రా 7-22	ఉ 7-57	9-35	సిమ	
7	23 సో స	తె 3-30	మఖ	రా 8-23	ఉ 7-52	9-32	మసి	
					తె 4-52	—		
8	24 మంఅ	తె 4-33	పుబ్బ	రా 9-51	తె. స. ఉ	6-34	సి	
					తె 5-38	—		
9	25 బు న	పూర్తి	ఉత్త	రా 11-47	తె. స. ఉ. 7-22		అమ	
10	26 గు ద	ఉ 7-2	హస్త	రా 2-8	ఉ 9-1	10-46	సి	
11	27 శు ద	ఉ 7-50	చిత్త	తె 1-46	ప 10-59	12-45	[illegible]	
12	28 శ ఏ	ప 9-48	స్వాతి	పూర్తి	ప 10-55	12-41	అ	[illegible] ఏకాదశి [illegible]
13	29 ఆ ద్వా	ప 11-50	స్వాతి	ఉ 7-20	ప 1-31	8-17	సి.ఉ	[illegible] యోగం
14	30 సో త్రి	ప 1-40	విశా	ప 9-52	ప 2-13	3-58	మసి	
15	1 మంచతు	సా 3-14	అనూ	ప 12-8	సా 6-11	7-55	సి.ఉ	[illegible] సావిత్రీవ్రతం
16	2 బు ○ పూ	సా 4-23	జ్యేష్ఠ	ప 2-2	—	—	సి.మ	[illegible] పూజ

శ్రీ జయనామసంవత్సర జ్యేష్ఠమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	శాలి. తేది	తిథి	గంట	నక్షత్రం	గంట	ఘ.	వర్జ్యం గం.	ని.	యోగం	విశేషములు
17	3 గు	పా	సా 5-4	మూల	సా 8-30	ప	1-48	3-30	సి	
						రా	1-32	8-12		
18	4 శు	వి	సా 5-11	పూ.షా	సా 4-29	రా	12-33	2-16	ప్రతి	
19	5 శ	త	సా 4-52	ఉ.షా	సా 4-58	రా	8-58	10-34	సి	
20	6 ఆ	చ	సా 4-3	శ్రవ	సా 4-59	రా	8-45	10-20	అమ	
21	7 సో	పం	సా 3-37	ధని	సా 4-32	రా	11-32	1-5	సి	
22	8 మం	షు	ప 1-8	శత	సా 3-42	రా	9-49	11-21	మ	
23	9 బు	స	ప 11-11	పూ.భా	ప 2-33	రా	11-36	1-6	అ	
24	10 గు	అ	ఉ 8-55	ఉ.భా	ప 1-9	రా	12-15	1-45	సి	
25	11 శు	న	ఉ 6-35	రేవ	ఉ 11-34		—	—	అ	
		ద	తె 4-7							
26	12 శ	ఏ	రా 1-39	అశ్వి	ప 9-55	ఉ	6-11	7-40	సి	ఏకాదశీవ్రతం
27	13 ఆ	ద్వా	రా 11-13	భర	ఉ 8-13	రా	7-25	8-55	ఉ.సి	దగ్ధయోగం
28	14 సో	త్ర	రా 8-57	కృత్తి	ఉ 6-38	రా	9-41	11-11	మఅ	
				రోహి	తె 5-11					
29	15 మం	చతు	రా 6-54	మృగ	తె 3-46	ప	10-30	12-1	సిమ	మాసశివరాత్రి
30	16 బు	● అ	సా 5-9	ఆర్ద్ర	తె 3-4	ప	12-2	1-34	సి	అమావాస్య

శ్రీ జయసంవత్సర ఆషాఢమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది		తిథి	గంట	నక్షత్రం		గంట		వర్జ్యం గం.	ని. గం.	యోగిని	విశేషములు
1	17 గు	పా	పా	3.50	పున	రా	2-36	ప	2-52	4-26	అ	చంద్రోదయం
2	18 శు	వి	ప	2-52	పుష్య	రా	2-31	ప	10-35	12-11	శు	
3	19 శ	త	ప	1 10	ఆర్శ్లే	రా	2-53	ప	3-30	5-8	మఅ	శూన్యతిథి
4	20 ఆ	చ	ప	2-20	మఖ	రా	3-44	ప	3-18	4-58	మసి	చవితి తిథి
5	21 సో	పం	ప	2-57	పుబ్బ	తె	5-19	ప	12-13	1-55	సి	
6	22 మం	ష	పా	3-58	ఉత్త		పూర్తి	ప	1-0	2-44	అ	
7	23 బు	స	పా	5-28	ఉత్త	ఉ	7-6	పా	4-16	6-1	అమ	
8	24 గు	అ	రా	7-8	హస్త	ప	9-20	పా	6-9	7-55	సి	
9	25 శు	న	రా	9-7	చిత్త	ప	11-48	పా	6-2	7-48	సి	
10	26 శ	ద	రా	11-9	స్వాతి	ప	2-26	రా	8-40	10-26	అ	
11	27 ఆ	ఏ	రా	1-2	విశా	పా	5-0	రా	9-22	11-8	శు	సర్వత్రైకాదశి
12	28 సో	ద్వా	రా	2-40	అను	రా	7-22	రా	1-27	3-11	సి	వాసుదేవ ద్వాదశి
13	29 మం	త్ర	తె	3-50	జ్యేష్ఠ	రా	9-21		—	—	శు.అ	
14	30 బు	చ	తె	4-31	మూల	రా	10-59	రా	9-15	10-55	మఅ	
15	31 గు	○	తె	4 43	పూషా	రా	12-4	ప	9-1	10-54	సి	వ్యాసపూర్ణిమ, చంద్రగ్రహణం

శ్రీ జయసంవత్సర ఆషాఢమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	సౌర. తేది		తిథి ఘంట		నక్షత్రం	ఘంట	వర్జ్యం మొ. ఘం. ని.	ఘం. ని.		విశేషములు
16	32 శు	పా	తె 4-24	ఉషా	రా 12-40		ఉ 8-16	9-54	సిమ	దక్షిణాయన పుణ్యకాలం
							తె 4-41			గురుమౌఢ్యనివృత్తి
17	1 శ	వి	తె 3-37	శ్రవ	రా 12-47		తె.వ.ఉ.	6-17	సి	
							తె 4-48			
18	2 ఆ	త	రా 2-30	ధని	రా 12-25		తె.వ.ఉ.	6-17	మసి	
19	3 సో	చ	రా 12-51	శత	రా 11-11		ఉ 7-24	8-57	సి	
			రా 10-53		రా 10-34		తె 5-47			
20	4 మం	పం		పూభా			తె.వ.ఉ.	7-19	మ.అ	
21	5 బు	ష	రా 8-10	ఉ.భా	రా 9-13		ఉ 7-37	9-7	సి.ఉ	
22	6 గు	స	సా 6-21	రేవ	రా 7-43		ఉ 8-32	10-20	సి	
23	7 శు	అ	సా 3 53	అశ్వి	సా 6-8		ప 2-22	3-52	అ	
							తె 3-1	4-31		
24	8 శ	న	ప 1-23	భర	సా 4-29		తె 3-35	5-5	సి	
25	9 ఆ	ద	ప 11-1	కృత్తి	ప 2-45		తె 5-45	—	సి	ఏకాదశితిథి
26	10 సో	ఏ	ఉ 8-45	రోహి	ప 1-16		తె.వ.ఉ.	7-25	అ	సర్వఏకాదశీవ్రతం
							సా 6-25	7-56		
27	11 మం	ద్వా	ఉ 6-42	మృగ	ప 12-1		రా 8-4	9-36	సి.మ.	
		త్ర	తె 4-56							
28	12 బు	చతు	తె 3-31	ఆర్ద్ర	ప 11-2		రా 10-46	12-20	సి	మాసశివరాత్రి
29	13 గు	● అ	రా 2-26	పున	ప 10-26		సా 6-24	7-59	అ	అమావాస్య

శ్రీ జయసంవత్సర శ్రావణమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌర్యం తేది			తిథి	గంట	నక్షత్రం		గంట		వర్జ్యం మొ.	గం. ని.		విశేషములు
30	14	శు	పా	రా	1-55	పుష్య	ప	10-15	రా	11-15	12-52	ఉ	
31	15	శ	వి	రా	1-58	ఆశ్లే	ప	10-33	రా	10-54	12-33	మ.ఆ	చంద్రోదయం
1	16	ఆ	త	రా	2-23	మఖ	ప	11-18	రా	7-44	9-25	మ.ని	
2	17	సో	చ	తె	3-33	పుబ్బ	ప	12-35	రా	8-19	10-22	ని	
3	18	మం	పం	తె	5-1	ఉత్త	ప	2-22	రా	11-33	1-17	ఆ	నాగపంచమి కుజగౌరీవ్రతం
4	19	బు	ష		పూర్తి	హస్త	సా	4-30	రా	1-14	3-0	మ.ని.	కల్కిజయంతి
5	20	గు	ష	ఉ	6-47	చిత్త	సా	6-56	రా	1-9	2-55	ని	
6	21	శు	స	ఉ	8-46	స్వాతి	రా	9-33	తె	3-46	5-32	ని	
7	22	శ	అ	ప	10-46	విశా	రా	12-9	తె	4-38	—	ని	
8	23	ఆ	న	ప	12-40	అను	రా	2-36	తె.	వ.	శు. 6-18	మ	
9	24	సో	ద	ప	2-17	జ్యేష్ఠ	తె	4-43	ఉ	8-42	10-26	ని	
10	25	మం	ఏ	ప	3-33	మూల	పూర్తి		తె	4-36	—	ఆ	సర్వఏకాదశీ
11	26	బు	ద్వా	సా	4-19	మూల	ఉ	6-26	తె.	వ. శు.	6-18	మ.ఆ	
									సా	4-24	6-5		
12	27	గు	త్ర	సా	4-35	పూషా	ఉ	7-33	సా	4-44	5-23	ని	
13	28	శు	చతు	సా	4-19	ఉషా	ఉ	8-15	ప	12-15	1-52	నిమ	వరలక్ష్మీవ్రతం చంద్రపూజ,
14	29	శ	○పూ	సా	3-37	శ్రవ	ఉ	9-23	ప	12-23	1-58	ని	యజుర్వేద, ఋగ్వేదోపాకర్మ

(7 – 10: మూడో మౌఢ్యం; 10 – 11: శ్రీ ఏకాదశీ)

శ్రీ జయసంవత్సర శ్రావణమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది | సౌరమాన తేది | తిథి గంట | నక్షత్రం గంట | వర్జ్యం మొ. గం. ని. గం. ని. | యోగం | విశేషములు

౩ 15	30 ఆ	పా	ప 2-24	ధని	ఉ 8-13	ప 3-11	4-44	మసి		
16	31 సో	ది	ప 12-49	శత	ఉ 7-33	ప 1-39	3-11	సి		
17	1 మం	త	ప 10-55	పూ.భా	ఉ 6-33	సా 8-35	5-6	మ.అ		
				ఉ.భా	తె 5-15					సంకట గణేశవ్రతం
18	2 బు	చ	ఉ 8-46	రేవ	తె 3-49	సా 4-30	6-0	ఉ		
19	3 గు	పం	ఉ 6-26	అశ్వి	రా 2-8	రా 10-24	11-53	అ		
		ష	తె 3-59							
20	4 శు	స	రా 1-32	భర	రా 12-25	ప 11-3	12-32	సి		
21	5 శ	అ	రా 11-7	కృత్తి	రా 10-45	ప 11-35	1-5	అ		స్మార్త కృష్ణాష్టమి
22	6 ఆ	న	రా 8-51	రోహి	రా 9-14	ప 1-44	3-14	సి		వైష్ణవ కృష్ణాష్టమి
						రా 2-32	4-3			
23	7 సో	ద	సా 6-48	మృగ	రా 7-53	తె 3-51	5-29	అ		
24	8 మం	ఏ	సా 5-5	ఆరు	సా 6-51	—	—	మసి		సర్వఏకాదశీ
25	9 బు	ద్వా	సా 3-41	పున	సా 6-11	ఉ 6-31	8-4	సి		
						రా 2-25	4-0			
26	10 గు	త్ర	ప 2-43	పుష్య	సా 5-54	—	—	అ		మాసశివరాత్రి
27	11 శు	చతు	ప 2-11	ఆశ్లే	సా 6-4	ఉ 6-47	8-24	మ		
28	12 శ	●అ	ప 2-9	మఖ	సా 6-43	ఉ 6-23	8-2	అ		శూన్యతిథి
						తె 3-6	4-7			

శ్రీ జయసంవత్సర భాద్రపదమాస శుక్లపక్షం

సెప్టెంబరు

ఇం. తేది	సౌర తేది	తిథి	గంట	నక్షత్రం	గంట	యో.	వర్జ్యం గం.	వ. గం.	[illegible]	విశేషములు
29	13 ఆ పా	ప	2-39	పుబ్బ	రా	7-53	తె 3-34	5-16	సి	చంద్రోదయం
30	14 సో వి	సా	3-39	ఉత్త	రా	9-30	——	——	సి	
31	15 మం త	సా	5-5	హస్త	రా	11-33	ఉ 6-37	7-45	సి	వరాహజయంతి
1	16 బు చ	సా	6-52	చిత్త	రా	1-57	ఉ 3-21	10-7	సి	వినాయకచవితి
2	17 గు పం	రా	8-52	స్వాతి	తె	4-32	ఉ 8-17	10-3	అ	ఋషిపంచమి
3	18 శు ష	రా	10-59	విశా		పూర్తి	ప 10-47	12-31	సి	
4	19 శ స	రా	12-57	విశా	ఉ	7-10	ప 11-34	1-20	సి	సూర్యపూజ
5	20 ఆ అ	రా	2-38	అనూ	ప	9-37	రా 3-44	5-29	మ	దూర్వాష్టమి
6	21 సో న	తె	3-55	జ్యేష్ఠ	ప	11-47	——	——	సి	
7	22 మం ద	తె	4-39	మూల	ప	1-34	ప 11-51	1-31	అ	
							రా 11-11	1-22		
8	23 బు ఏ	తె	4-57	పూ.షా	సా	2-53	రా 11-10	12-49	అ	[illegible]
9	24 గు ద్వా	తె	4-44	ఉ.షా	సా	3-42	రా 7-47	9-24	సి	వామనజయంతి
10	25 శు త్ర	తె	4-2	శ్రవణ	సా	4-0	రా 8-0	9-36	మసి	
11	26 శ చ	రా	2-55	ధని	సా	3-53	రా 10-55	12-29	సి	అనంతవ్రతం
12	27 ఆ ○ పౌ	రా	1-6	శత	సా	3-18	రా 9-28	11-0	సి	చంద్రపూజ

శ్రీ జయసంవత్సర భాద్రపదమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది	తిథి గం	నక్షత్రం గం	మొ.	వర్జ్యం గం	వ. గం	యోగం	విశేషములు
13	28 సో పా	రా 11-34	పూ.భా	ప 2-21	రా 11-26	12-57	సి	మహాలయ పక్షారంభం
14	29 మం వి	రా 9-25	ఉ.భా	ప 1-7	రా 12-28	1 58	అ	
15	30 బు త	రా 7-5	రేవ	ప 11-39	——	—	ఉ	బృహత్యుమా వ్రతం
16	31 గు చ	సా 4-13	అశ్వ	ప 10-3	ఉ 6-19	7-49	అ	భరణీమహాలయం
					సా 6-57	8-26		
17	1 శు పం	ప 2-13	భర	ఉ 8-21	రా 7-31	9-0	సి	
18	2 శ ష	ప 11-51	కృత్తి	ఉ 6-41	రా 9-40	11-10	అ	
			రోహి	తె 5-8				
19	3 ఆ స	ఉ 9-36	మృగ	తె 3-43	ప 10-25	11-56	సి	
20	4 సో అ	ఉ 7-35	ఆరు	రా 2-37	ప 11-44	1-28	సి	
	న	తె 5-51						
21	5 మం ద	తె 4-28	పున	రా 1.50	ప 2-13	3-46	సి	
22	6 బు ఏ	తె 3-34	పుష్య	రా 1-27	ప 9-42	11-16	సి	సర్వఏకాదశీ
23	7 గు ద్వా	రా 3-1	ఆశ్లే	రా 1-32	ప 2-17	3-53	సి	యతిమహాలయం
24	8 శు త్ర	రా 3-2	మఖ	రా 2-3	ప 1-47	3-25	మసి	కలియుగాది
25	9 శ చతు	తె 3.34	పుబ్బ	తె 3 5	ప 10.23	12-3	సిఉ	మాసశివరాత్రి
26	10 ఆ ● అ	తె 4-36	ఉత్త	తె 4-37	ప 10-45	12-27	అ	మహాలయ అమావాస్య

శ్రీ జయసంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరఖ్రి తేది	తిథి గంట	నక్షత్రం గంట	వర్జ్యం ము. గం. వ. గం.		విశేషములు
27	11 సో పా	పూర్తి	హస్త పూర్తి	ప 1-45 3-29	ని	నవరాత్రారంభం
28	12 మం పా	ఉ 6 13	హస్త ఉ 6-41	సా 3-27 5-12	ని	చంద్రోదయం
29	13 బు వి	ఉ 7-53	చిత్త ప 9-0	సా 3-12 4-58	ని	
30	14 గు త	ప 9-56	స్వాతి ప 11-32	సా 5-42 7-28	అ	
1	15 శు చ	ప 12 2	విశా ప 2-9	సా 6-35 8-21	ని	ఉపాంగలలితావ్రతం
2	16 శ పం	ప 2-0	అను సా 4-40	రా 10-50 12-35	ని	
3	17 ఆ ష	సా 3-43	జ్యేష్ఠ సా 6-56	— —	మ,అ	
4	18 సో స	సా 5-2	మూల రా 8-51	రా 7-7 8-51	ని	సరస్వత్యావాహనం
5	19 మం అ	సా 5-58	పూషా రా 10-17	ఉ 7-1 8-43	ని	దుర్గాష్టమి
6	20 బు న	సా 6-11	ఉషా రా 11-14	ఉ 6-35 8-15	అ	స్వాతీదినము, మహానవమి
				రా 3-16 4-54		ఆయుధపూజ
7	21 గు ద	సా 6-8	శ్రవ రా 11-41	రా 3-10 5-16	ని	మధ్వ జయంతి, విజయదశమి
8	22 శు ఏ	సా 5-23	ధని రా 11-39	— —	ని	లక్ష్మీ ఏకాదశీ వ్రతం
9	23 శ ద్వా	సా 4-15	శత రా 11-10	ఉ 6-42 8-16	అమ	
				రా 5-20 —		
10	24 ఆ త్ర	ప 2-45	పూభా రా 10-21	తె.క.ఉ. 6-52	ని	
11	25 సో చతు	ప 12-52	ఉభా రా 9-6	ఉ 7-24 8-55	ని	కౌముదీ పూజ
12	26 మం ○ పౌ	ప 10-46	రేవ రా 7-40	ఉ 8-23 9-57	ని	

శ్రీ జయసంవత్సర ఆశ్వయుజమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తే.	తారీఖు		తిథి గంట		నక్షత్రం గంట		వర్జ్యం మొ.	గం.	వ. గం.		విశేషములు
13	27 ఆ	పా	ఉ	3-29 అశ్వి	సా 6-1	ప	2-20	3-50		మసి	
14	28 సు	వి	ఉ	6-10 భర	సా 4-24	తె	3-34	5-3		సిమ	
		త	తె	3-41							చంద్రోదయోమాప్రతం
15	29 శు	చ	రా	1-19 కృత్తి	ప 2-14	తె	5-10	—		సిమ	
16	30 శ	పం	రా	11-7 రోహి	ప 1-18	శే. వ. ఘ.	7-10			అ	
						సా	6-25	7-55			
17	31 ఆ	ష	రా	9-7 మృగ	ప 11-44	రా	7-42	9-13		సి	విషువత్పుణ్యకాలం
18	1 సో	స	రా	7-24 ఆరు	ప 10-33	రా	10-6	11-38		సి	
19	2 మం	అ	సా	6-5 పున	ప 9-42	సా	5-52	7-26		సి	
20	3 బు	న	సా	5-12 పుష్య	ప 9-15	రా	10-3	11-39		సి	
21	4 గు	ద	సా	4-45 ఆశ్లే	ప 9-12	రా	9-25	11-3		సి	
22	5 శు	ఏ	సా	4-48 మఖ	ప 9-39	సా	5-59	7-39		మసి	సర్వ ఏకాదశి వ్రతం
23	6 శ	ద్వా	సా	5-23 పుబ్బ	ప 10-35	సా	6-13	7-55		సిమ	
24	7 ఆ	త్ర	సా	6-27 ఉత్త	ప 12-1	రా	9-5	10-49		అ	నరక చతుర్దశి
25	8 సో	చతు	రా	7-57 హస్త	ప 1-54	రా	10-39	12-24		సిప్ర	మాసశివరాత్రి
26	9 మం	● అ	రా	9-51 చిత్త	సా 4-10	రా	10-21	12-7		సి	దీపావళి, ధనలక్ష్మీపూజ

నవంబరు

శ్రీ జయసంవత్సర కార్తీకమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమ్యాం తేది		తిథి గంట		నక్షత్రం గంట		వర్జ్యం ము. గం.	ని. గం.	యోగం	విశేషములు
27	10	బు పా	రా	11-56 స్వాతి	సా	6-41 రా	12-58	2-39	ని	బలిపాడ్యమి
28	11	గు వి	రా	2-7 విశా	రా	9-17 రా	1-41	8-27	ని	చంద్రోదయం
29	12	శు త	తె	4-11 అను	రా	11-55	—	—	సిద్ధ	
30	13	శ చ	తె	5-50 జ్యేష్ఠ	రా	2-13 ఉ	6-8	7-54	ని	నాగచతుర్థి
31	14	ఆ పం		పూర్తి మూల	తె	4-18 రా	2-34	4-18	అని	
1	15	సో షం	ఉ	7-12 పూషా	తె	4-56 రా	2-29	4-11	వ	
2	16	మం స	ఉ	8-3 ఉషా		పూర్తి వ	2-7	8-17	ఉ	
3	17	బు క	ఉ	8-24 ఉషా	ఉ	6-50 వ	10-55	12-33	అ	గోపాష్టమి
4	18	గు అ	ఉ	8-18 శ్రవ	ఉ	7-23 వ	11-24	1-0	ని	కృతయుగాది
5	19	శు న	ఉ	7-33 ధని	ఉ	7-27 రా	2-32	4-6	ని	
6	20	శ ద	ఉ	6-20 శత	ఉ	7-4 వ	1-12	2-45	అమ	
		ఏ	తె	4-56						
7	21	ఆ ద్వా	రా	3-6 పూభా	ఉ	6-16 సా	3-26	4-59	ని	క్షీరాబ్ధిద్వాదశి
				ఉభా	తె	5-10				
8	22	సో త్ర	రా	1-7 రేవ	తె	3-51 రా	4-30	6-1	ని	
9	23	మంచతు	రా	10-51 అశ్వి	రా	2-21 రా	10-33	12-3	అ	
10	24	బు ○ పూ	రా	8-23 భర	రా	12-40 ప	11-11	12-43	ని	

నవంబరు

శ్రీ జయ సంవత్సర కార్తికమాసం క్రమపట్టిక

ఇం. తేది	కా. తేది వా.	తిథి గం.	నక్షత్రం గం.	ని.	వర్జ్యం గం. ని.	దు. గం.	యోగం	విశేషములు
11	25 సో పా	సా	6-3 కృత్తి	రా 10-59	ప 11-50	1-19	సి	శుక్రమౌఢ్యారంభం
12	26 మం వి	సా	3-45 రోహి	రా 9-24	ప 1-56	3-26	సిసి	
					రా 2-39	4-9		
13	27 బు త	ప	1-35 మృగ	రా 7-55	తె 3-55	5-30	సి	
14	28 గు చ	ప	11-37 ఆర్ద్ర	సా 6-42	—	—	సి	
15	29 శు పం	ప	9-59 పున	సా 5-47	ఉ 6-14	7-46	అ	
					రా 1-25	2-59		
16	మార్గశిర 1 మంద	ఉ	8-43 పుష్య	సా 5-13	తె 5-55	—	సి	
17	2 బా స	ఉ	7-52 ఆశ్లే	సా 5-2	శే. వ. ఉ.	7-31	సి	
					తె 5-12	—		కాలాష్టమి
18	3 సో అ	ఉ	7-28 మ	సా 5-22	శే. వ. ఉ.	6-49	అ	
					రా 1-43	3-22		
19	4 మం న	ఉ	7-37 పుబ్బ	సా 6-12	రా 1-51	3-32	సి	
20	5 బు ద	ఉ	8-19 ఉత్త	రా 7-36	తె 4-37	—	ఉ	
21	6 గు ఏ	ప	9-27 హస్త	రా 9-22	శే. వ. ఉ.	6-21	అ	సర్వఏకాదశీవ్రతం
					తె 6-6			శుక్రమౌఢ్యనివృత్తి
22	7 శు ద్వా	ప	10-59 చిత్త	రా 11-34	శే. వ. ఉ.	7-51	ప్రఅ	
					తె 5-45			
23	8 మంద త్ర	ప	12-55 స్వాతి	రా 2-5	శే. వ. ఉ.	7-31	సి	మాసశివరాత్రి
24	9 బా చతు	ప	3-8 విశా	తె 4-41	ఉ 8-7	10-8	సి	శూన్యతిథి
25	10 సో [illegible] అ	సా	5-12 అను	పూ 8	ఉ 9-7	10-58	సి	అమావాస్య

శ్రీ జయ సంవత్సర మార్గశిరమాస శుక్లపక్షం

డిశంబరు

ఇం. తేది	సౌర్యద్ది తేది		తిథి	గంట	నక్షత్రం	గంట	వర్జ్యం	గం.	న. గం.	యోగం	విశేషములు
26	11 శు	పా	రా	7-14 అను	ఉ	7-20	ప	1-27	3-13	సిమ	
27	12 శ	వి	రా	8-58 జ్యేష్ఠ	ప	9-39	—		—	సి	చంద్రోదయం
28	13 ఆ	త	రా	10-20 మూల	ప	11-44	ప	9-59	11-43	అ	
							రా	9-59	11-42		
29	14 సో	చ	రా	11-9 పూషా	ప	1-23	రా	9-16	11-27	మ	
30	15 మం	పం	రా	11-31 ఉషా	ప	2 33	సా	6-41	8-20	ఉసి	నాగపంచమి
1	16 బు	ష	రా	11-25 శ్ర	ప	8-19	రా	7-22	8-59	సిద్ధ	
2	17 గు	స	రా	10-46 ధని	సా	3-32	రా	10 40	12-15	సిమ	
3	18 శు	అ	రా	9-37 శత	ప	8-14	రా	9-27	11-0	[illegible]	
4	19 శ	న	రా	8-5 పూభా	ప	2-33	రా	11-45	1-17	మసి	రామకల్పం
5	20 ఆ	ద	సా	6-14 ఉభా	ప	1-32	రా	12-52	2-23	అ	
6	21 సో	ఏ	సా	4-8 రేవ	ప	12-18	—		—	సి	
7	22 మం	ద్వా	ప	1-52 అశ్వ	ప	10-42	ఉ	6-57	8-27	అ	
							రా	7-35	9-5		
8	23 బు	త్ర	ప	11-30 భర	ప	9-4	రా	8-14	9-43	సి	
9	24 గు	చర్త	ఉ	9-8 కృత్తి	ఉ	7-21	రా	10 18	11-48	మ	[illegible] వ్రతం
				రోహి	తె	4-57					దత్తాత్రేయ జయంతి
10	25 శు ○	పూ	ఉ	6-40 మృగ	తె	4-20	[illegible]	11-7	12-37	సి	

శ్రీ జయసంవత్సర మార్గశిరమాస కృష్ణపక్షం

డిసెంబరు / మార్గశిర - పుష్యం

ఇం. తేది	శా. తేది		తిథి	ఘంట	నక్షత్రం	ఘం	వర్జ్యం ఘం. ని.	ఘం	యోగం	విశేషములు
			పా	తె 4-49						
11	26	శ	వి	రా 2-50	ఆరు	తె 3-8	ప 12-17	1-48	సి	
12	27	ఆ	త	రా 1-13	పున	రా 2-3	ప 2-33	4-5	సి	
13	28	సో	చ	రా 11-59	పుష్య	రా 1-23	ప 9-50	11-23	సి	
14	29	మం	పం	రా 11-11	ఆశ్లే	రా 1-8	ప 2-8	3-38	సి	
15	30	బు	ష	రా 10-52	మఖ	రా 1-22	ప 1-15	2-52	సి	
16	1	గు	స	రా 11-2	పుబ్బ	రా 2-4	ప 9-36	11-15	సిమ	
17	2	శు	అ	రా 11-44	ఉత్త	తె 3-14	ప 9-37	11-18	సి	
18	3	శ	న	రా 12-57	హస్త	తె 4-54	ప 12-13	1-56	మ	
19	4	ఆ	ద	రా 2-34	చిత్త	పూర్తి	ప 1-38	3-23	సి	
20	5	సో	ఏ	తె 4-45	చిత్త	ఉ 7-10	ప 1-25	3-11	ప్రఅ	సర్వఏకాదశి
21	6	మం	ద్వా	పూర్తి	స్వాతి	ప 9-35	సా 3-52	5-38	సిమ	
22	7	బు	ద్వా	ఉ 6-53	విశా	ప 12-15	సా 4-41	6-27	సి	
23	8	గు	త్ర	ఉ 9-3	అను	ప 2-52	రా 9-4	10 50	సి	ప్రమాసశివరాత్రి
24	9	శు	చశి	ప 11-5	జ్యేష్ఠ	సా 5-20	—	—	మఅ	అమావాస్య
25	10	శ	●అ	ప 12-48	మూల	సా 5-45		7-30	సి	
						తె 5-49	—			

శ్రీ జయసంవత్సర పుష్యమాస శుక్లపక్షం

జనవరి 1955

ఇం. తేది	సౌర్యం తేది వా		తిథి గంట	నక్షత్రం		గంట	వర్జ్యం మొ.	గం.	దు. గం	యోగం	విశేషములు
26	11 ఆ పా	ప	2-6	పూపా	రా	9-17	శే. వ. ఉ		7-32	సి	చంద్రోదయం
							తె	5-43	—		
27	12 సో వి	ప	2-55	ఉ.షా	రా	10-34	శే. వ. ఉ.		7-24	మశ	
28	13 మంగళ	ప	8-13	శ్ర	రా	11-22	తె	8-23	5-0	సి	
29	14 బుధ	ప	8-1	ధని	రా	11-40	—		—	ప్రసి	
30	15 గు పం	ప	2-22	శత	రా	11-36	ఉ	6-54	8-29	మసి	
							తె	5-50	—		
31	16 శు వ	ప	1-13	పూభా	రా	10-59	శే.వ.ఉ.		7-24	సి	
1	17 శ వ	ప	11-33	ఉభా	రా	10-2	ఉ	3-12	9-44	సిప్ర	
2	18 ఆ ఆ	ప	9-33	రేవ	రా	8-46	ప	9-24	10-55	అ	
3	19 సో వ	ఉ	7-4	అశ్వి	రా	7-17	రా	8-32	5-2	సి	
	వ	తె	5-27				తె	4-15	5-45		
4	20 మంవి	రా	3-6	భర	రా	5-41	తె	4-58	6-22	సి.	
5	21 బు ద్వా	రా	12-44	కృత్తి	సా	4-11	—		—	అ	
6	22 గు త్ర	రా	10-30	రోహి	ప	2-22	ఉ	6-55	8-21	ఉ	
							రా	7-35	9-6		
7	23 శు చతు	రా	8-21	మృగ	ప	12-50	రా	8-45	10-16	సి	
8	24 శ పూ ○	సా	6-28	ఆర్ద్ర	ప	11-30	రా	10-56	12-28	సి	పూర్ణిమావ్రతం

శ్రీ జయసంవత్సర పుష్యమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తే.	సౌర తే.		తిథి గంట	నక్షత్రం	గంట	మొ. గం.	ని. గం	విశేషములు
9	25 ఆ	సో	సా 4-59	పున	ప 10-35	సా 6-12	7-45 సి	
10	26 సో	వి	సా 8-48	పుష్య	ప 9-45	రా 10-22	11-57 సి	
11	27 మం	త	ప 3-0	ఆశ్రే	ప 9-25	రా 9-30	11-6 సి	
12	28 బు	చ	ప 2-48	మఖ	ప 9-32	సా 5-45	7-28 సి	
13	29 గు	పం	ప 2-58	పుబ్బ	ప 10-8	సా 5-40	7-20 సిమ	
14	1 శు	ష	సా 8-42	ఉత్త	ప 11-15	రా 8-11	9-53 సి	ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలం
15	2 శ	స	సా 4-56	హస్త	ప 12-50	రా 9-30	11-14 మ	
16	3 ఆ	అ	సా 6-37	చిత్త	ప 2-50	రా 9-0	10-46 సి	
17	4 సో	న	రా 8-40	స్వాతి	సా 5-12	రా 11-23	1-9 అమ	
18	5 మం	ద	రా 10-48	విశా	రా 7-16	రా 12-11	1-57 మసి	
19	6 బు	ఏ	రా 1-1	అనూ	రా 10-26	తె 4-43	6-29 సి	సర్వఏకాదశీవ్రతం
20	7 గు	ద్వా	రా 3-4	జ్యేష్ఠ	రా 12-59	—	— ప్రసి	
21	8 శు	త్ర	తె 4-43	మూల	తె 3-16	ప 9-44	11-29 అప్ర	
						రా 1-30	3-15	
22	9 శ	చ శి	తె 5-54	పూషా	తె 5 9	ప 1-37	3-21 సి	మాసశివరాత్రి
23	10 ఆ	● అ	తె 6-36	ఉషా	తె 6-32	ప 1-37	3-19 అ	అమావాస్య

శ్రీ జయసంవత్సర మాఘమాస శుక్లపక్షం

	ఇం. తేది	సౌరర్తి తేది	తిథి గం.	నక్షత్రం గం.	వర్జ్యం మొ.	గం.	వ. గం.	యోగం	విశేషములు
	24	11 సో పా	పూర్తి	శ్రవ	పూర్తి	వ 10-38	12-18	ఆ	మాఘస్నానారంభం
	25	12 మంగ పా	ఉ 6-56	శ్రవ	ఉ 7-23	వ 11-27	1-5	శి	
		వి	తె 6-35						చంద్రోదయం
	26	13 బు త	తె 5-52	ధని	ఉ 7-46	వ 2-57	4-33	ప్రీ	
	27	14 గు చ	తె 4-40	శత	ఉ 7-42	వ 1-58	3-34	[illegible]	
జనవరి	28	15 శు పం	తె 3-13	పూభా	ఉ 7-12	సా 4 28	6-[illegible]	[illegible]	వసంతపంచమి
				ఉభా	తె 6-20				
	29	16 శ ష	రా 1-16	రేవ	తె 5-14	సా 5-46	7-17	ప్రీ	
	30	17 ఆ స	రా 11-8	అశ్వి	తె 3-46	రా 12-1	1 34	[illegible]	
	31	18 సో అ	రా 8-18	భర	రా 1-58	ప 12-32	2-2	[illegible]	[illegible]
ఫిబ్రవరి	1	19 మంగ న	సా 6-26	కృత్తి	రా 12-13	వ 1-8	2-37	[illegible]	
	2	20 బు ద	సా 4-4	రోహి	రా 10-35	వ 5-11	1-40	[illegible]	
						తె 3-52	5-22		
	3	21 గు ఏ	[illegible] 1-45	మృగ	[illegible]	తె 4-59	6-20	[illegible]	[illegible] ఏకాదశి
	4	22 శు ద్వా	[illegible] 11-42	ఆర్ద్ర	రా 7-41		—	[illegible]	[illegible] ద్వాదశి
	5	23 శ త్ర	[illegible] 9-50	పున	సా 6-35	ఉ 7-7	3-05	[illegible]	
						రా 2-16	3-19		
	6	24 ఆ [illegible]	ఉ 8-17	పుష్య	సా 5-11	తె 6-15	—	[illegible]	పూర్ణిమా [illegible]
	7	25 సో ○ పూ	ఉ 7-7	ఆశ్లే	సా 5-18	శే.వ.ఉ.	7-32	[illegible]	[illegible] పూజ

శ్రీ జయసంవత్సర మాఘమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	చాం. తేది వా	తిథి గంట	నక్షత్రం గంట		వర్జ్యం మొ. గం.	వ. గం.	యోగ	విశేషములు
	పా	తె 6-22			తె 5-18			
8	26 మంవి	తె 6-6	పుష్య	సా 5-16	శే,వ,ఉ,		6 54 సి	
					రా 1-28		3-6	
9	27 బు త	తె 6-20	పుబ్బ	సా 5-45	రా 1-15		2-55 అ	
10	28 గు చ	పూ_ర్తి	ఉత్త	సా 6-45	తె 3-39		5-21 మశి	
11	29 శు చ	ఉ 7 6	హస్త	రా 8-13	తె 4-51		6-25 అ	
12	30 శ పం	ఉ 7-58	చిత్త	రా 10-8	తె 4-16		6 1 మఅ	
13	1 ఆ వ	ప 10-2	స్వాతి	రా 12-24	తె 6-36		— సిఉ	
14	2 సో గ	ప 12-0	విశా	రా 2-57	శే,వ,ఉ,		8-22 మశి	
15	3 మంఅ	ప 2-9	అనూ	తె 5.41	ఉ 7-21		9-7 సిఉ	శూన్యతిథి
16	4 బు వ	సా 4-18	జ్యేష్ఠ	పూ_ర్తి	ప 11-49		1-35 సి	
17	5 గు ద	సా 6-14	జ్యేష్ఠ	ఉ 8-11	సా 4-56		6-41 ప్రశి	
18	6 శు ఏ	రా 7-49	మూల	ప 10-29	ఉ 8-44		10-29 అప్ర	సర్వఏకాదశి
					రా 8-48		10-32	
19	7 శ ద్వా	రా 9-2	పూషా	ప 12-23	రా 8-55		10-39 సి	
20	8 ఆ త్ర	రా 9-44	ఉషా	ప 1-54	సా 6 4		7-44 అ	మహాశివరాత్రి సావిత్రికల్పం
21	9 సో చశి	రా 9-55	శ్రవ	ప 2-55	రా 7.1		8-39 అ	
22	10 మం ● అ	రా 9-35	ధని	సా 8-27	రా 10.40		12 16 సిమ	

ఫిబ్రవరి

కుంభం ౹ వ్యక్తి

శ్రీ జయసంవత్సర ఫాల్గుణమాస శుక్లపక్షం

ఇం. తేది	సౌరర్తి తేది	తిథి గంట	నక్షత్రం గంట	వర్జ్యం మొ. గం.	వ. గం.	యోగం	విశేషములు
23	11 బు పా	రా 8-46	శత సా 8-29	రా 9-47	11-21	సి	
24	12 గు వి	రా 7-31	పూభా సా 8-5	రా 12-22	1-55	సి	చంద్రోదయం
25	13 శు త	సా 5-53	ఉభా ప 2-17	రా 1-13	3-15	సి	
26	14 శ చ	ప 3-57	రేవ ప 1-10	—	—	క్రసి	
27	15 ఆ పం	ప 1.42	అశ్వి ఉ 11-43	ఉ 7-57	9-27	సిఉ	
				రా 8-42	10-12		
28	16 సో ష	ప 11-24	భర ప 10-10	రా 9-20	10-50	సిమ	
1 ఫిబ్ర	17 మంగ స	ఉ 9-1	కృత్తి ఉ 8-31	రా 11-25	12.55	సి	
2	18 బు అ	ఉ 6-42	రోహి ఉ 6-52	ప 12-15	1.35	సి	
	న	తె 4-20	మృగ తె 6-26				
మార్చి 3	19 గు ద	రా 2-11	ఆర్ద్ర తె 3-46	ప 1-7	2.37	సిఅ	
4	20 శు ఏ	రా 12-18	పున రా 2-35	ప 3-10	4.41	సిఉ	
5	21 శ ద్వా	రా 10 45	పుష్య రా 1-40	ప 10-17	11.49	సిమ	
6	22 ఆ త్ర	రా 9-59	ఆశ్లే రా 1-6	ప 2-11	3.45	సిమ	
7	23 సో చతు	రా 8-50	మఘ రా 1-2	ప 1-5	2-41	సిసి	
8	24 మం ○ పూ	రా 8-34	పుబ్బ రా 1-24	ప 9-10	10.48	సి	పూర్ణవ్రతం

శ్రీ జయసంవత్సర ఫాల్గుణమాస కృష్ణపక్షం

ఇం. తేది	సౌరమాన తేది	తిథి గంట	నక్షత్రం	గంట	వర్జ్యం మొ.	గం.	వ. గం.	విశేషములు
9	25 ఐ పా	రా 8-49	ఉత్త	రా 2-16	ఉ 8-46		10-26 అమ	
10	26 గు వి	రా 9-29	హస్త	తె 3-32	ప 11-2		12-44 సి	
11	27 శు త	రా 10-43	చిత్త	తె 5-30	ప 12-11		1-55 సి	బ్రహ్మకల్పం
12	28 శ చ	రా 12-22	స్వాతి	పూ 8	ప 11-31		1-19 అ	
13	29 ఆ పం	రా 2-21	స్వాతి	ఉ 7-40	ప 2-51		4-37 సిఉ	
14	1 సో ష	తె 4-36	విశా	ప 10-10	ప 2-36		4-22 మసి	
15	2 మంస	పూ 8	అనూ	ప 12-47	సా 6-59		8-45 సిఉ	
16	3 బు స	ఉ 6-40	జేష్ఠ	సా 3-22	రా 12-10		1-56 సిమ	
17	4 గు అ	ఉ 8-32	మూల	సా 5-45	సా 4-0		5-54 సి	
					తె 4-10		5-54	
18	5 శు న	ప 10-5	పూషా	రా 7-48	తె 4-21		6-3 ప్రసి	
19	6 శ ద	ప 11-3	వుషా	రా 9-26	రా 1-38		3-19 సి	
20	7 ఆ ఏ	ప 11-46	శ్రవ	రా 10-29	రా 2-35		4-18 అమ	సర్వఏకాదశి
21	8 సో ద్వా	ప 11-54	ధని	రా 10-8	—		— సి	
22	9 మంత్ర	ప 11-31		రా 11-17	ఉ 6-22		7-59 మ	మహాశివరాత్రి
			శత		తె 5-16		—	
23	10 బు చశి	ప 10-39	పూభా	రా 10-58	శేవఉ		7-11 అ	అమావాస్య
24	11 గు ● అ	ప 9-22	ఉభా	రా 10-14	ఉ 8-16		9-49 సి	

శ్రీ మన్మథ సంవత్సరం చైత్రమాసం

25	12 శు పా ఉ	7-43	రేవ	రా 9-11	ప 9-43		11-15 అ	తెలుగు సంవత్సరాది

ఆనందాదియోగములు

ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని	యోగములు	ఫలము
అశ్వి	మృగ	ఆశ్లే	హ	అనూ	ఉషా	శ	ఆనందం	ద్రవ్యలాభం
భర	ఆ	మ	చి	జ్యే	అభి	పూభా	కాలదండం	విఘ్నము
కృ	పున	పూఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉభా	ధూమ్రాక్షం	హాని
రో	పుష్య	ఉఫ	వి	పూషా	ధ	రే	ప్రజాపతిం	కార్యసిద్ధి
మృ	ఆ	హ	అ	ఉషా	శ	అశ్వి	సౌమ్యం	కార్యసిద్ధి
ఆ	మ	చి	జ్యే	అభి	పూభా	భ	ధ్వాంక్షం	విఘ్నము
పున	పూఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉభా	కృ	ధ్వజం	రాజ్యలాభం
పుష్య	ఉఫ	వి	పూషా	ధ	రే	రో	శ్రీవత్సం	లక్ష్మీలాభం
ఆశ్లే	హ	అనూ	ఉషా	శత	అశ్వి	మృ	వజ్రం	కలహం
మ	చి	జ్యే	అభి	పూభా	భ	ఆ	ముద్గరం	మరణము
పూఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉభా	కృ	పున	ఛత్రం	రాజ్యలాభం
ఉఫ	వి	పూషా	ధ	రే	రో	పుష్య	మిత్రం	కార్యసిద్ధి
హ	అనూ	ఉషా	శ	అశ్వి	మృ	ఆశ్లే	మానసం	స్త్రీలాభం
చి	జ్యే	అభి	పూభా	భ	ఆ	మ	పద్మం	ఐశ్వర్యం

4

స్వా	మూ	శ్ర	ఉభా	కృ	పున	పూఫ	లంబం	భోజనలాభము
వి	పూషా	ధ	శ	రో	పు	ఉఫ	ఉత్పాతం	ద్రవ్యనాశనం
అనూ	ఉషా	శత	అశ్వి	మృ	ఆశ్లే	హ	మృత్యు	హాని
జ్యే	అభి	పూభా	భ	ఆ	మ	చి	కాల	కార్యహాని
మూ	శ్ర	ఉభా	కృ	పున	పూఫ	స్వా	సిద్ధ	కార్యసిద్ధి
పూషా	ధ	రే	రో	పు	ఉఫ	వి	శుభం	శుభకార్యసిద్ధి
ఉషా	శ	అశ్వి	మృగ	ఆశ్లే	హ	అనూ	అమృతం	స్త్రీసంతోషం
అభి	పూభా	భ	ఆ	మ	చి	జ్యే	ముసలం	భోజనహాని
శ్ర	ఉభా	కృ	పున	పూఫ	స్వా	మూ	గదా	అశుభము
ధ	రే	రో	పు	ఉఫ	విశా	పూ	మాతంగ	స్వర్ణలాభము
శ	అశ్వి	మృ	ఆశ్లే	హ	అనూ	ఉషా	రాక్షస	క్లేశము [ణము
పూభా	భ	ఆ	మ	చి	జ్యే	అభి	చర	దుర్వార్తా శ్రవ
ఉభా	కృ	పున	పూఫ	స్వా	మూ	శ్ర	సిద్ధ	కార్యసిద్ధి
రే	రో	పు	ఉఫ	విశా	పూ	ధ	వర్ధమాన	అతిశయలాభం

ధ్వాంక్ష, వజ్ర, ముద్గర యోగములలో ప్రథమ 5 ఘడియలున్నూ, పద్మ, లంబములలో ప్రథమ 4 ఘడియలున్నూ, గదా యోగమందు ప్రథమ 1 ఘడియయున్నూ, కాల; ముసలములందు ప్రథమ 2 ఘడియలున్నూ, వదలిన శుభము. రాక్షస, మృత్యు, ఉత్పాతములను సంపూర్ణముగా వదలవలెను.

ప్రయాణసూచన

తిథిశూలలు, వారశూలలు, నక్షత్రశూలలు, లగ్నశూలలు

దిక్కులు	తిథులు	వారములు	నక్షత్రములు	లగ్నములు
తూర్పు	1, 9	శని, సోమ	[illegible]	[illegible]
ఆగ్నేయము	3, 11	[illegible]ని, గురు	[illegible]	[illegible]
దక్షిణము	5, 13	గురు	[illegible]	[illegible]
నైరుతి	4, 12	సోమ, శుక్ర	—	[illegible]
పడమర	6, 14	ఆది, శుక్ర	[illegible]	[illegible]
వాయవ్యము	7, 15	మం[illegible]	[illegible]	[illegible]
ఉత్తరము	2, 19	బుధ, మంగ	[illegible]	[illegible]
ఈశాన్యము	9, 30	బుధ		[illegible]

రాహుకాల, గుళిక కాలములు

(సూర్యోదయము 6 ఘంటలకు [illegible] సమయములకు)

వారములు	రాహుకాలము		యమగండము		గుళికకాలము	
	మొదలు	వరకు	మొదలు	వరకు	మొదలు	వరకు
ఆదివారము	$4\frac{1}{2}$	6	12	$1\frac{1}{2}$	3	$4\frac{1}{2}$
సోమవారము	$7\frac{1}{2}$	9	$10\frac{1}{2}$	12	$1\frac{1}{2}$	3
మంగళవారము	3	$4\frac{1}{2}$	9	$10\frac{1}{2}$	12	$1\frac{1}{2}$
బుధవారము	12	$1\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	9	$10\frac{1}{2}$	12
గురువారము	$1\frac{1}{2}$	3	6	$7\frac{1}{2}$	9	$10\frac{1}{2}$
శుక్రవారము	$10\frac{1}{2}$	12	3	$4\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	9
శనివారము	9	$10\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	3	6	$7\frac{1}{2}$

వాస్తుపురుషస్థితి

భాద్రపద ఆశ్వయుజ కార్తిక మాసములయందు తూర్పు శిరస్సుగాను మార్గశీర్ష పుష్య మాఘ మాసములయందు దక్షిణ శిరస్సుగాను ఫాల్గుణ చైత్ర వైశాఖ మాసములయందు పశ్చిమ శిరస్సుగాను, జ్యేష్ఠాషాఢ శ్రావణమాసములయందు ఉత్తర శిరస్సుగాను ఎడమప్రక్కను శయనించుచుండును. కాన అతనిదృష్టి ప్రసరించిన దిక్కునందును పాదము లున్న దిక్కునందును గృహము కట్టకూడదు. ఇది మాసవాస్తు. దినవాస్తు: సూర్యోదయం మొదలు పగలు నాలుగుజాములయందున్ను ఉత్తరదిక్కు మొదలుకొని నాల్గుదిక్కులయందున్ను ఎడమప్రక్కను పరుండును. రాత్రియందున్ను ఈ ప్రకారమే పరుండును. అతని పాదములున్న దిక్కునందున్ను చూచుచున్న దిక్కులయందున్ను యిల్లు కట్టరాదు.

వివాహమునకు ముందు చూడవలసిన కొన్ని పొంతనములు:

నాడీకూటము

ప్రథమ నాడీనక్షత్రములు—జ్యేష్ఠ, మూల, ఉ-ఫ, హస్త, ఆర్ద్ర, పున, శత, పూ-భా, అశ్వని.

మధ్యనాడీ నక్షత్రములు—పుష్య, మృగ, చిత్త, అనూ, భరణి, ధనిష్ఠ, పూ-ఫ, ఉ-భా.

అంత్యనాడి నక్షత్రములు—స్వాతి, కృత్తిక, ఆశ్లే, ఉ-షా, విశా, రోహిణి, మఘ, శ్రవ, రేవతి. ఇందు వధూవరుల నక్షత్రములు రెండును ఒకే నాడియందున్నచో అనిష్టము. భిన్నా నాడీగత నక్షత్రము లైనచో శుభప్రదములు.

గణకూటము

దేవగణనక్షత్రములు—అనూ, పున, మృగ, శ్రవ, రేవ, స్వాతి, అశ్వి, హస్త, పుష్య.

రాక్షసగణ నక్షత్రములు

మఘ, ఆశ్రే, ధని, జ్యేష్ఠ, మూల, శత, కృత్తి, చిత్త, విశా.

మనుష్యగణ నక్షత్రములు

పూ-ఫ, ఉఫ, పూషా, ఉషా, పూభా, ఉభా, రోహి, భర, ఆర్ద్రి. ఇందు వధూవరుల నక్షత్రములు రెండును ఒకేగణమైన మంచిది. ఒకటి దేవగణములోనిది రెండవది మనుష్యగణములోనిది అయిన సామాన్యము. ఒకటి రాక్షసగణములోనిదై, రెండవది మనుష్యగణములోనిదైనను దేవగణములోనిదైనను అశుభకరము.

యోనికూటము

అశ్వి, శత-అశ్వము; స్వాతి, హస్త-మహిషము; ధని, పూభా-సింహము; భర, రేవ-గజము; కృ, పుష్య-మేక; శ్రవ, పూషా-కోతి; ఉషా, అభి-ముంగిస; రోహి, మృగ-సర్పము; జ్యే, అనూ-లేడి; మూ, ఆర్ద్రి-కుక్క; పున, ఆశ్రే-పిల్లి; మఘ, పూఫ-ఎలుక; చిత్త, విశా-వ్యాఘ్రము; ఉఫ, ఉభా-గోవు. ఇందు పరస్పరవైరముగల వేసనగా 1 అశ్వమహిషములు, 2 గజసింహములు, 3 కోతిమేకలు, 4 ముంగిసర్పములు, 5 లేడి, కుక్కలు, 6 పిల్లి; ఎలుకలు, 7 గోవ్యాఘ్రములు. వధూవరుల నక్షత్రములు రెండును పరస్పర వైరముగలవాటిలో చేరినయెడల వారల కనిష్టము. అనగా వధూనక్షత్రము గజమున్ను వరుని నక్షత్రము సింహమున్ను అయినచో వారలకు అశుభకరము. ఇట్లే అన్నిటికి తెలియవలెను. రెండును ఏకజాతీయములైనచో అత్యంత శుభప్రదము.

గ్రామార్వణం

గ్రామనక్షత్రం మొదలు యజమాని నక్షత్రంవరకు లెక్కించగా, మొదటి 5 కు ఫలము ధనలాభం. తదాది 3 ధననాశనం. తదాది 5 ధనవృద్ధి. తదాది 6 దారిద్ర్యము. తదాది 1 ప్రాణహాని. తదాది 4 సంపత్తు. తదాది 2 ధనవ్యయము, తదాది 1 ధనలాభం. తదాది 1 ధననాశనం-అని ఈ రీతిగా ఫలముల నెరుగవలెను.

గృహప్రవేశ చక్రములు

(రెండు చక్రములకున్ను సూర్యుడున్న నక్షత్రం మొదలు)

వృషభచక్రం		కలశచక్రం	
3 మృత్యు	4 అర్ధకృత్	2 శీర్షచ్ఛేదం	4 నిర్ధనం
4 దుర్దశా	4 ధాన్యం	4 ప్రవాసం	4 గర్భస్రావం
4 స్థైర్యం	3 సంపద	4 అభయం	3 శ్రియం
3 భ్రమణం	3 పశువృద్ధి	4 ధాన్యం	3 శతాయుః

శుభశకునములు

కన్య. మండెడునిప్పు, గుఱ్ఱము, సింహాసనము, పుణ్యస్త్రీలు, గంధము, పుష్పములు, అక్షతలు, ఛత్ర చామరములు, పల్లకి, గజము, భక్ష్యములు, చెఱకు, అంకుశము, అన్నము, తేనె, నెయ్యి, పెరుగు, ఎద్దు, చేప, మాంసము, మద్యము, చలవబట్టలు, శంఖధ్వని, మంగళ వాద్యములు, వేదఘోష, ఏడ్పులేనిశవము, రత్నములు, పూర్ణకుంభము, ధ్వజములు, వేశ్యలు, అద్దములు ఇవి కనబడిన ప్రయాణ కార్యసిద్ధి, తుమ్మెద, ఒంటె, ఆడకుక్క, చిలుక, పిచ్చుక ఎడమప్రక్కకు వెళ్లుట, భారద్వాజము, కృష్ణపక్షి, నెమలి, నక్క కనిపించుట శుభములు.

అశుభశకునములు

మూలికలు, చెవిటివాడు, కుంటివాడు, జడదారి, పిచ్చివాడు, ఒక బ్రాహ్మణుడు, నూనెఅంటుకొన్నవాడు, కట్టెలు, ఎముకలు, చర్మములు, దీర్ఘరోగి, నూనె, ప్రత్తి,ఉప్పు. బెల్లము,మజ్జిగ, కసువు, పాము, బురద, దిగంబరుడు, తలవిరియబోసినవాడు, క్షౌరముచేసికొన్నవాడు, ఇవి కనుబడినప్రయాణకార్యహాని. ప్రవేశమున పీనుగబడిఏడ్చుచుండుట, కోతి గూబలకూత దర్శనములు, కుందేలు, పంది, ఉడుతకన్పడుట, భయవార్త, "వెళ్ళవద్దు ఎందుకు, ఎక్కడికి" అను పలుకులు ప్రయాణ కార్యమును చెరుపును.

సుస్వప్న ఫలములు

మహారాజదర్శనం, మదగజదర్శనం, అశ్వదర్శనం, స్వర్ణదర్శనం, వృషభదర్శనం, గోదర్శనం అయినట్లు స్వప్నము గాంచినయెడల పుత్ర లాభమున్ను గజ, వృషభ, ధేను, ప్రాసాద, పర్వతవృక్షా రోహణములు చేసినట్లును, అమేధ్యానులేపనం, స్వరోదనం, స్వమృతి, అగమ్యాగమనం చేసినట్లు స్వప్నము గాంచెనేని ధనలాభమును, పాలచెట్టు, పండ్లచెట్టు యెక్కినటుల స్వప్నమయ్యేనేని మేల్కొనుసరికి ధనలాభమున్ను, కుడి భాగమున తెల్లత్రాచు కరచినట్లయ్యేనేని 20 రోజులలో అధికమయిన ధనలాభమున్ను సర్పముకాని తేలుకాని కడుపుమీదకుట్టినట్లయిన కార్య సిద్ధియు పుత్రలాభము అగును. మేడలు, పర్వతములు యెక్కినట్లు సముద్రములు దాటినట్లు చెరువుమధ్యమున తామరాకున నేతితో కలిపిన పాయసాన్నము తినినటులకల గాంచెనేనిశుభము. బెగ్గురకోడి క్రౌంచము యీ పక్షులను గాంచెనేని స్త్రీ లాభము. బంధనమైనటుల గాంచెనేని ధనలాభము. తన శరీరముగాని పాన్పుగాని ధనముగాని దగ్ధమయినటుల గాంచెనేని ఐశ్వర్యవంతుడగును, సూర్యబింబము గాని స్వచ్ఛమైన చంద్ర బింబముగాని గాంచెనేని రోగవిముక్తుడగును, ధనప్రాప్తియగును. రక్తము త్రాగినటుల కల్లుత్రాగినటుల తెల్లనగు గంధపుష్ప వస్త్రమును ధరించు నటుల కలగాంచెనేని విద్యాప్రాప్తి. స్వప్నాంతమందు మాంసభక్షణము (స్వప్నములో) చేసెనేని విశేషముగధనలాభము. చేతులుతినినటుల కల గాంచెనేని ధనలాభము. శిరోభక్షణమైనటుల కలగనిన రాజ్యలాభము. తనయిల్లు కాలినటుల కల గాంచెనేని గ్రామాధిపత్యము గాని భూలాభము కాని గలుగును. పాలు త్రాగినటుల, పాలు పిండినటుల, సోమపానము చేసినటుల కలగాంచెనేని అనేకవిధముల సుఖముల పొందును. తమల పాకులు గంధము తెల్లని పువ్వులు గాంచెనేని ఐశ్వర్యవంతుడగును. నూతినుండి నీళ్లుతోడినటుల గాంచెనేని శీఘ్రముగా ధనలాభము.

దుస్వప్న ఫలములు

యూపస్తంభము, మోదుగచెట్టు, వేపచెట్టు, తుమ్మచెట్టు ఎక్కి నటులను నూనె, దూది, యినుము జూచెనేని విపత్తు సంభవించును.

ఉద్యానవనమున తిరుగుట, ఎఱ్ఱని వస్త్రములుధరించుట, ప్రవాహములో దిగుట పక్వమైన మాంసమును తినునటుల కలగాంచెనేని కార్యహాని. కళాహీనులగు సూర్యచంద్రులను నక్షత్రములు పడునటుల గాంచెనేని దుఃఖప్రాప్తి. నావచేనదిని దాటినటుల గాంచెనేని భయము సంభవించును. చెవి ముక్కు చేతులు తెగినటులను బురదయందు దంతములు తలవెండ్రుకలు పడినటులను, ఒంటె గాడిద ఎనుములనునెక్కి దక్షిణ ప్రయాణములు చేసినటుల గాంచెనేని మృత్యుప్రదమగును. తలంటుకొను నటుల గోమయముచేనిండిన మడుగున దిగినటుల కాంచెనేని ధననాశము గాని మృత్యువుగాని సంభవించును.

జ న న వి ష యం

కృష్ణచతుర్దశి, అమావాస్య ఈ రెండున్నూ జననమునకు శుభము కాదు. ఈ తిథియొక్క ఆద్యంత గడియల ఆరుభాగములు చేసినప్పుడు చతుర్దశియొక్క మొదటిభాగమున్నూ అమావాస్యయొక్క చివరభాగమున్ను దోషప్రదములు కావు. మిగిలిన భాగములుదోషప్రదములే. త్యాజ్యకాలముల జననమైనా దోషమే. అశ్విని 1 వ పాదము శిశుగండము, భరణి 2 వ పాదమున పురుషుడు పుట్టితె తండ్రికిన్నీ స్త్రీ పుట్టితే తల్లికిన్నీ గండము. కృత్తిక 3 వ పాదమున్నూ అంతే. రోహిణి మేనమామకు గండము, పుష్యమి 2, 3 పాదములలో జననమైతే పితృగండము, స్త్రీ జననమైతే మాతృగండము, ఆశ్లేష 3 వ పాదము మాతృగండము, 4 వ పాదము పితృగండము. మఖ 1 వ పాదము శిశుగండము, 3 పాదమున పురుషుడైతే పితృగండము, స్త్రీ అయితే మాతృగండము. మఖ 2, 4 పాదములు, స్వల్పదోషము. ఉత్తర 1 వ పాదము పురుషజననమైతే తండ్రికి దోషము, స్త్రీ జననమైతే మాతృదోషం. 2, 3, 4 పాదములు సామాన్యదోషము చిత్త 1, 3 పాదములు పురుషజననమైతే పితృగండము స్త్రీ జననమైతే మాతృగండము, 2, 4 పాదములు సామాన్యదోషము. విశాఖ సామాన్యదోషము.

జ్యేష్ఠానక్షత్రాద్యంత గడియలను 11 భాగములు చేయగా జనము 1 వ భాగములో అయితే మాతామహునికి, 2వభాగమైతేమాతామహికి

3 వ భాగమైతే మేనమామకు, 4 వ భాగమైతే తల్లికి, 5 వ భాగమైతే శిశువుకు, 6 వ భాగమైతే వంశమునకు, 7 వ భాగమైతే మాతృపితృ వంశములకు 8 వ భాగమైతే అన్నగారికి, 9 వ భాగమైతే మామ గారికి, 11 వ భాగమైతే అందరికిన్ని దోషము.

మూలనక్షత్రమును 15 వభాగములు చేయగా 1 వభాగమున జనన మైతే తండ్రికి; 2 వభాగమైతే పెదతండ్రికి, 3 వ భాగమైతే బావమర దికి, 4 వ భాగమైతే పితామహునికి 5 వ భాగమైతే తల్లికి 6 వ భాగ మైతే పినతల్లికి, 7 వ భాగమైతే మేనమామకు, 8 వ భాగమైతే పిన తండ్రిభార్యకు, 9 వ భాగమైతే సర్వమునకు, 10 వ భాగమైతే పశువు లకు, 11వ భాగమైతే భృత్యువులకు, 12వ భాగమైతే శిశువుకు, 13 వ భాగమైతే అన్నగారికి, 14 వ భాగమైతే చెల్లెలికి, 15 వ భాగమైతే మాతామహునికి దోషము. దుష్టనక్షత్రాలకు యథావిధిగా శాంతిచేసు కొంటే శుభముకలుగును.

మరణవిషయము

కృత్తిక, రోహిణి, మృగశిర, పునర్వసు, మఖ, ఉత్తర, చిత్త, విశాఖ, ఉత్తరాషాఢ, ధనిష్ట, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి ఈ నక్షత్రములలో మృతిచెందితే దోషము. కనుక కృత్తిక, పున ర్వసు ఉత్తర, విశాఖ ఉత్తరాషాఢ ఈ నక్షత్రములలో మృతికలిగిన ఆ యింటిని 4 మాసములున్నూ, మృగశిర, చిత్తలైన 4 మాసములున్నూ మిగత నక్షత్రములకు 6 మాసములున్నూ విడువవలెను, 1, 2, 6, 7, 11, 12, 13, 14, తిథులున్నూ, ఆది, మంగళ, శుక్ర శనివారములున్నూ దోషప్రదములు.

బల్లిపాటునకు ఫలములు

శిరస్సు-కలహము, ముఖము బంధుదర్శనము, కనుబొమ్మల నడుమ రాజానుగ్రహము, పై పెదవి-ధనవ్యయము, క్రింది పెదవి-ధనలాభము, ముక్కు-చివర-రోగము, కుడిచెవి దీర్ఘాయువు. ఎడమచెవి వర్తకలాభము నేత్రము-ఖైదు, గడ్డము రాజదండనము, నోరు-భయము, కంఠము- శత్రుహాని, కుడిభుజము-ఆరోగ్యము; ఎడమభుజము-స్త్రీసంగము, కుడి

ముంజేయి-కీర్తి; ఎడమముంజేయి-రోగము, స్తనయుగ్మము-దోషము, ఉదరము-ధాన్యలాభము, రొమ్ము, నాభి-ధనలాభము, ప్రక్కలు సుఖము; పాదము ప్రయాణము, వీపు-శుభము, గోళ్లు-ధనవ్యయము, లింగము-దారిద్ర్యము; జుట్టుకొన మృత్యువు. ఈ ప్రదేశములయందు తొండప్రాకినను ఫలమిదేయని తెలియునది.

గర్భాధాన అన్నప్రాశనాది 21 శుభకార్యములకు ఉత్తమ సమయములు

గర్భాధానము :

స్త్రీ పురుషుల జన్మ నక్షత్రమునకు. 7-వ తార నక్షత్రములును, 8-వ రాశిలో చంద్రుడుండే నక్షత్రములును, షష్టి, అష్టమి, చతుర్దశి, పున్నమ. అమావాస్య, ఏకాదశి తిథులును; అశ్విని, భరణి, కృత్తిక, ఆశ్లేష, మఖ, జ్యేష్ఠ, మూల, రేవతి నక్షత్రములును, వ్యతీపాతము నైధృతియోగములును వృషభము; కటకము; కన్యా, వృశ్చికము, మకరము, మీనము-లేనికాలములు శుభము.

సీమంతము :

సోమ, బుధ, గురు, శుక్ర వారములును, ద్వితీయ, తృతీయ, పంచమి సప్తమి, శుద్ధదశమి, ద్వాదశి; త్రయోదశి, తిథులును, అశ్విని, భరణి, మృగశిర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త, చిత్త, స్వాతి; అనూరాధ మూల, ఉత్తరాషాఢ శ్రవణ, ధనిష్ఠ, శతభిష, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి. నక్షత్రములును; సింహ, వృశ్చికము తప్ప మిగత లగ్నములును-శుభము. లగ్నమునకు 5, 8, 12-వ యిండ్లలో, రవి, కుజ, శని, రాహు, కేతువులు లేక యుండవలయును.

కర్ణవేధ :

1, 4, 8, 9, 15, 30 తప్ప తక్కిన తిథులును, శ్రవ-ధని-పున-పుష్య-చిత్త-అనూ-మృ-రే-అశ్వి-హ-ఉఫ-ఉభా-ఉషా నక్షత్రములును, లగ్నగురు బలము శ్రేష్ఠము.

అన్నప్రాశనము :

మగబిడ్డలకు 6, 8, 10-వ నెలలలోను, ఆడబిడ్డలకు 5, 7, 9-వ నెలలలోను, సోమ బుధ-గురు-శుక్రవారములలోను, ద్వితీయ, తృతీయ, పంచమి, సప్తమి, దశమి, త్రయోదశి చతుర్దశి తిథులలోను, అశ్విని రోహిణి, మృగశిర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త చిత్త, స్వాతి, అనూరాధ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణ, ధనిష్ట, శతభిష, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి నక్షత్రములలోను, వృషభ, మిథున, కటక, ధనస్సు, మీన లగ్నములును-శుభము.

చౌలము :

శు 3, 5-9-10-11-13 - కృ-3-5-7-తిథులు, సో-బు గు శు-వారములు. అశ్వి - మృ - పుష్య - జ్యే - హస్త - చి-స్వా-శ్ర-ధని-శత-పున-నక్షత్రములును—శుభము, తారాబలము, ఉత్తరాయణము. పంచమవత్సరము చూచునది. గురు శుక్ర మౌఢ్య కాలము తగదు.

అక్షరాభ్యాసము :

2-3-5 7-10-11-12-13 - తిథులు. హస్త - పు-స్వా-అనూ-ఆర్ద్ర-రే-అశ్వి-చి-శ్ర-నక్షత్రములు, సో-బు-గు-శు-వారములు, మేషకటక తులామకరములు తప్ప తక్కిన లగ్నములను ప్రశస్తములు.

ఉపనయనము :

బుధ - గురు - శుక్రవారములును; అశ్విని, రోహిణి, మృగశిర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఉత్తరత్రయము, హస్త, చిత్త, స్వాతి, అనూరాధ, శ్రవణ, ధనిష్ఠా, శతభిష, రేవతి నక్షత్రములును శుభము. లగ్నమునకు కేంద్రములో పాపగ్రహముండరాదు. ప్రథమతృతీయ దినమునకు అనధ్యయనతిథి తగదు.

వివాహము :

సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములు, రెండు పక్షములలో, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థి పంచమి, సప్తమి దశమి, శుక్లపక్షమందు-

త్రయోదశి, చతుర్దశి, పున్నమ తిథులును, రోహిణి, మృగశిర, మఖ, ఉత్తర, హస్త, స్వాతి, అనూరాధ, మూల, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి నక్షత్రములు, మేష, వృషభ, మిథున, కటక, సింహ, కన్యా, తులా, ధనుస్సు, మీనలగ్నములును, పూర్వాహ్ణకాలము శుభము.

ఋతుకాలము :

సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములును, ద్వితీయ, నవమి ద్వాదశి తిథులును, అశ్విని, రోహిణి, మృగశిర, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త, చిత్త, స్వాతి, విశాఖ, అనూరాధ, మూల, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణ, ధనిష్ఠ, శతభిష, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి నక్షత్రములును, వృషభము, మిధునము, కటకము, కన్యా, తులా, ధనుస్సు మీనలగ్నములును, ఉదయకాలమును, పూర్వరాత్రియును శుభము.

గృహప్రవేశము :

2-3-11-12-వ నెలలును సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములును, రోహిణి, మృగశిర, ఉత్తర, చిత్త అనూరాధ, ఉత్తరాషాఢ, ధనిష్ఠ, శతభిష, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి; నక్షత్రములును శుభకరములు. చతుర్థ ద్వాదశశుద్ధి-అష్టమపాపవర్జ్యము మేలు నిచ్చును.

ప్రయాణము :

సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములును; ద్వితీయ, తృతీయ, పంచమి సప్తమి; అష్టమి దశమి, ద్వాదశి, త్రయోదశి తిథులును అశ్విని, మృగశిర, పునర్వసు పుష్యమి, హస్త, అనూరాధ, శ్రవణం ధనిష్ఠ, రేవతీనక్షత్రములును, ఉత్తమము, రోహిణి, ఉత్తర, ఉత్తరభాద్ర ఈ నక్షత్రములు మధ్యమము. విష్టికూడదు. వృషభ, మిథున, కటక సింహ, తులా, ధనుస్సు, మకర, మీనములు శుభము. యాత్రకు ముఖ్యముగా పంచక, యోగినీ, వారశూలలను చూడవలయును.

రోగవిషయము :

వసిష్ఠులవారు ఆర్ద్రి-అశ్లే-పూఫ-పూషా-పూభా-భర-శత-స్వా-జ్యే కృత్తికానక్షత్రములలో, 4-9-11-14 తిథులలో, ఆ-శ-మం-వార

ములలో, జన్మ-4-8-12-చంద్ర-మృత్యు-లగ్నములలో రోగమువచ్చిన మృత్యు సూచకంబనెదరు. శాంత్యాదులచే దైవభక్తి సాధుసేవాలచే ఆరోగ్యము పొందవచ్చును. పూఫ-పూషా-పూభా-స్వా-ఆర్ద్ర-జ్యే-ఆశ్రేషలలో రోగి బ్రతుకుట దుస్తరమనియు, అనూ-రే-లో కష్టములతో బ్రతుకుననియు, మృ-ఉషా-లలో నెలరోజులు పీడించుననియు, మఖలో 20 రోజులుండుననియు, హ శ-ధనిలలో 15 రోజులనియు, మూ-కృత్తికా-అశ్వి-లలో 9 రోజులనియు భర-చి-శ్ర-శతభిషలో 11 రోజులనియు, పుష్య-పున-ఉఫ-ఉభా-రో-లలో 2 దినములనియు వాక్రుచ్చెదరు.

వైద్యము :

2-3-5-7-10-13 తిధులును; చి-స్వా-రో-మృ-అనూ-జ్యే-శ్ర-శత-అశ్వి పుష్య-హ-నక్షత్రములును; బు-గు-వారములును మంచివి. జన్మ నక్షత్రము శుభముకాదు.

ఆరోగ్యస్నానము :

మఖ-స్వా-ఆశ్రే-రే-ఉఫ- ఉభా-ఉషా-రో- నక్షత్రములలోను, సో-శు-వారములలోను, 2-3-5-7-10-12-13-14-తిథులలోను రోగ విముక్తుడు స్నానము చేయునది.

శంఖుస్థాపన :

బు-గు-శు-వారములు, 3-5-7-11-13-తిధులు, మృ-హ-రే-రో-అనూ-పుష్య-ఉఫ-ఉభా- ఉసా- శ్ర-పున- అశ్వి-చి- నక్షత్రములును మంచివి.

జలాశయారంభము :

మృ-పూషా-హ - పుష్య-అనూ- మ -ధని-రే-ఉఫ-ఉభా-ఉషా-నక్షత్రములు సో-బు-గు-వారములు, నైఋతి-ఆగ్నేయ-దక్షిణదిక్కులు తప్ప తక్కినవి, 3-5-7-13-15. తిథులును ప్రశస్తములు.

నవాభరణపాత్రాదులు చేయించుట :

4-9-11-30-తప్ప తక్కిన తిథులు, అన్ని వారములును, త్రిపుష్కర యోగమును, శ్ర-ధని-శత-పున-స్వా-పుష్య-అశ్వి-హ-ఉఫ-ఉభా-ఉషా-నక్షత్రములును మంచివి.

నూతన వస్త్రధారణము :

2-3-7-10-13-తిథులు బు-గు-శు-వారములు-రో-హ-చి-స్వా-విశా-అనూ-అశ్వి-ఉఫ-ఉభా-రే-పుష్య-పున-నక్షత్రములును మంచివి.

క్రయవిక్రయము :

అశ్వి శ్ర-రే-వి-స్వా-శత (క్రయమునకు) భ-విశా-కృత్తి ఆర్ద్ర-పూఫ-పూషా-పూభా (విక్రయమునకు), 4-9-14-తిథులు, మంగళవారము, కుంభలగ్నముతప్ప తక్కిన తిథి వార లగ్నములు రెంటికి మంచివి.

శాంతిపౌష్టిక కర్మలు :

మం-శ-తప్ప తక్కినవారములు, అశ్వి-హ పుష్య-ఉఫ-ఉషా-ఉభా-రో-స్వా-శ్ర-ధని-రే-అనూ-మఖ-శత-నక్షత్రములు, 4-9-15తప్ప తక్కిన తిథులు-మంచివి, శుక్లపక్షము ప్రశస్తము "పూర్ణచంద్రే వేశ్మగే ర్కేంబరస్థే లగ్నేజీవే వాక్పతే ర్వ్యాసరేచ" (రత్నమాలా) 'శాంతి కర్మాణి కుర్వీతగోగ నైమిత్తికేతథా గురుశుక్రమాఢ్యేపి దోషస్తత నవిద్యతే (దీపికా).

దేవతాప్రతిష్ట :

ఆ సో-బు-శు-శ-వారములు, 2-3-11-12-మాసములు, శు-కృ 10-11-13-14-15-తప్ప తక్కిన తిథులు-ప్రశస్తములు, ఉత్తరాయణము శ్రేష్ఠము. గురుశుక్రమౌఢ్యకాలములో చేయరాదు. తారాచంద్రబల మావశ్యము. లగ్ననియమము తత్తద్దేశీయ దైవజ్ఞ శిష్టజన వ్యాఖ్యానుసారము తత్తద్దేవతోచిత నక్షత్రములాదరణీయములు. దక్షిణాయమున భైరవ, వరాహ త్రివిక్రమ, నృసింహ, మహిషాసురమర్దనీ, గ్రామ దేవతా ప్రతిష్ఠాదులు చేయుట శాస్త్రసమ్మతము.

అన్ని శుభకార్యములకును వెనుక జెప్పిన ముహూర్త శుభాశుభ విచారము నెరింగి దోషరహితముగా కాలము నెఱుంగవలయును. గురు శుక్ర బలములు గొప్పవి. మఱియు, తారాబలము, చంద్రబలాదులను చూడవలయును. యోగాదులకన్నను తాత్కాలిక లగ్న శుభగ్రహ యోగములు ప్రబలములు.

ఆశౌచ విషయము

స్రావాశౌచము: 3 వ మాసమున గర్భస్రావమయితే తల్లికి 3 రోజులాశౌచము-4-వ మాసములో అయితే తల్లికి 4 రోజులాశౌచము. తండ్రికి స్నానమాత్రము 4 వ మాసములో మృదుస్రావమయితే తండ్రికి స్నానముతో శుద్ధిన్నీ కఠినస్రావమయితే 3 రోజులాశౌచమునన్నా కద్దు. 3 మాసములకు లోపల స్రావమయితే జ్ఞాతులకు ఆశౌచములేదు. 4-వ మాసమున స్నానమాత్రము.

పాతాశౌచము: 5 వ మాసములో గర్భపాతమున 5 రోజులున్నా 6 వ మాసములో అయితే 6 రోజులున్నా తల్లికి పాతాశౌచము. తండ్రికి అన్నదమ్ములకు, జ్ఞాతులకు 3 రోజులు జాతాశౌచము. పాతాశౌచము స్నానముతో నివృత్తిఅవుతుంది. 7 వ మాసమునుంచి సంపూర్ణాశౌచమును పట్టవలెను.

జననమైన తర్వాత బొడ్డుకోయక ముందు శిశువు మరణించిన పిత్రాదిజ్ఞాతులకు 3 రోజులున్నా తల్లికి 10 రోజులున్నా జాతాశౌచము అందరికిన్నీ మృతాశౌచము స్నానముతో పోతుంది. శిశువు గర్భములోనే మరణించి పుట్టినా, పుట్టినతర్వాత 10 రోజులలో మరణించినా జ్ఞాతులకు మృతాశౌచము స్నానముతో పోతుంది. జాతాశౌచము 14 రోజులు తప్పదు.

శిశువు 10 రోజులలోపల ఎప్పుడు మరణించినా తల్లిదండ్రులకు జాతాశౌచము పోయి మృతాశౌచము ప్రారంభమగును. ఈ ఆశౌచము జననాది దశాహముతో శుద్ధి. 10 వ రోజున శిశువు మరణించిన తల్లిదండ్రులకు ఆ రోజుగాక మరి రెండురోజులాశౌచము పట్టవలెను. 10 వ

రోజు 9 వ జామున శిశువు మరణించి 3 రోజులు మృతాశౌచము పట్ట వలెను. అనగా 11, 12, 13 దినములని భావము. పది రోజులు దాటిన తర్వాత పళ్ళు రాకమునుపు మరణించిన జ్ఞాతులకు స్నానమాత్రము: తల్లి దండ్రులకు 3 రోజులాశౌచము. దంతోత్పత్తి అయినతర్వాత మూడేండ్లు నిండువరకు జ్ఞాతులకు 1 రోజు. మాతాపితరులకు 3 రోజులు. 4 వ సంవత్సరము మొదలు ఉపనయనమయ్యేలోపలనైతే అందరికీ 3 రోజులు. ఉపనయనానంతరం అందరికీ పూర్ణాశౌచం.

కన్యా మరణాశౌచము

జననాది 11 వ రోజు మొదలు 3 సంవత్సరములు నిండువరకు జ్ఞాతులకు స్నానముతో శుద్ధి. 4 వ సంవత్సరము మొదలు వాగ్దానపర్యంతము, 1 దిన మాశౌచము. వాగ్దానము మొదలు వివాహపర్యంతము 3 దినములు, తల్లిదండ్రులకు 11 వ రోజు మొదలు వివాహపర్యంతము 3 రోజులు. తల్లిదండ్రులు మరణించిన, పుత్రులకును వివాహముకాని కుమార్తెలకున్నూ 10 రోజు లాశౌచము పట్టవలెను.

సవతితల్లి చనిపోతే వివాహిత అయిన సవతికూతురు దగ్గరవుంటే 1 రోజు ఆశౌచము. అన్యత్ర ఉంటే స్నానమాత్రము. పితృవ్యులుకాని పితామహుడుకాని చనిపోతే వివాహ స్త్రీకి స్నానమాత్రము.

వివాహిత భ్రాత భగినియింటిలో మరణించితే 3 రోజులున్నూ ఇతరుల యింటిలో అయితే పక్షిణి, గ్రామాంతరమందయితే 1రోజున్నూ భగినికి ఆశౌచము. సాపత్నభగినికిన్నీ యిదేప్రకారము. ఉపనయనము కాని భ్రాత మరణించిన భగినికి ఆశౌచములేదు.

మేనమామ చనిపోయిన మేనల్లుడికి మేనకోడలికిన్నీ 1 పక్షిణి ఆశౌచము. మేనమామ తనయింటిలో పోతే 3 రోజు లాశౌచము. మేనమామ గ్రామాంతరములలో పోయినను ఆ మేనమామకు ఉపనయనము కాకపోయినను 1 రోజు ఆశౌచము. సాపత్ని మాతలుడికిన్నీ యింతే.

మేనమామభార్య మరణించిన దగ్గరవుంటే 3 రోజులున్నూ లేక పోతే 1 పక్షిణిన్నీ ఆశౌచము.

ఉపనీత భాగినేయుడు పోతే మేనమామకున్నూ పినతల్లి పెద తల్లులకున్నూ 3 రోజులాశౌచము. అనుపనీతుడు పక్షిణి. సాపత్న భాగినేయుడు పోయినా యింతే. భాగినేయుడు పోతేపైవారికి స్నాన మాత్రము.

మాతామహుడు పోతే కూతురి కొడుకులున్నూ కూతురి కూతుళ్లున్నూ 3 రోజులాశౌచము పట్టవలెను. గ్రామాంతరములో అయితే పక్షిణి.

మాతామహిమరణించిన, సన్నిధిలో 3 రోజులు. అసన్నిధిలో పక్షిణి. ఉపనీత దౌహిత్రుడు పోతే 3 రోజులు ఆశౌచము. అనుపనీతుడు పోతే పక్షిణి. మనుమరాలుపోతే అశౌచము లేదు.

అత్తమామలు పోతే అల్లుడుదగ్గర ఉంటే 3 రోజులాశౌచము. దగ్గరలేకపోతే పక్షిణి భార్యమరణించిన తర్వాత అత్తమామలు పోతే 1 రోజాశౌచము. భార్యమరణించినా ఆ భార్యకు సంతానముంటే 3 రోజులాశౌచము.

అల్లుడు చనిపోతే సన్నిధిలో అయితే పక్షిణి. అసన్నిధిలో అయితే 1 రోజు, మామగారింట్లో నేపోతే మామకు 3 రోజులు.

శ్యాలకుడు ఉపనీతుడుపోతే భగినీభర్తకు 1 రోజాశౌచము. అనుపనీతుడు పోయినా గ్రామాంతరములో పోయినా స్నానమాత్రము. భార్య చనిపోయిన సంబంధముతీరిపోతే స్నానమని పక్షాంతరము. శ్యాలక సుతుడు పోయిన భగినీభర్తకు 1 రోజాశౌచము.

పినతల్లి పెదతల్లులుపోతే పక్షిణి. సాపత్న మాతృస్వసలు పోయినా యిదేప్రకారము తమ యింటిలోపోతె 3 రోజులాశౌచము.

మేనత్తలుపోతే పక్షిణి. తండ్రికి సాపత్నభగిని అయితే స్నానము. మేనత్త మేనల్లుడికి 3 రోజులు.

మేనల్లుడుకాని మేనకోడలుగాని పోతే మేనత్తకు స్నాన మాత్రము. భగిని సోదరగృహములో పోతే సోదరులకు 3 రోజులాశౌచము. అన్యగృహములో అయితే పక్షిణి. గ్రామాంతరమయితే ఒక రోజు.

అనంతవిశ్వం

అనంతమైన విశ్వప్రపంచసృష్టి ఎప్పుడారంభమైందో ఎలా ఆరంభమైందో ఎవరూ స్పష్టంగా చెప్పలేకుండా వున్నారు. కాని, ఊహాకు మించిన వైశాల్యంలో కొన్ని కోట్ల భూగోళాలు, ఒకదాని కొకటి, లక్షల, కోట్ల, యింకా ఎక్కువమైళ్ళదూరంలో వున్నాయనీ, ఇవన్నీ ఒకదానినొకటి ఆకర్షించుకుంటూ, ఆకాశంలో నిలబడి వున్నాయనీ విజ్ఞానులు వెల్లడిచేశారు.

మనం నివసిస్తూవున్న భూమి, యిలాటి అనంతకోటి బ్రహ్మాండాలలో ఒకటి. దీనిని సూర్యకుటుంబంలోని గోళం అంటారు. అలా అనడానికి కారణం, సూర్యుడు ప్రధానంగా, ఒకదానినొకటి ఆకర్షించుకుంటూ, ఒకదానిచుట్టు మరొకటితిరిగే గోళాలలో భూమి ఒకటి. ఐతే మనం భూమిమీద నివసిస్తున్నాము కనుక; మనం భూమిని ప్రధానగోళంగానూ, మిగతావాటిని గ్రహాలుగాను పరిగణిస్తున్నాము.

మనకు పెద్దవిగా కనపడేవాటిని, చలనం ఎక్కువగా వున్న వాటిని గ్రహాలన్నాము. చిన్నవాటిని నక్షత్రాలన్నాము. ఈ గ్రహాలు ముఖ్యంగా తొమ్మిది. సూర్యుడు, చంద్రుడు, కుజుడు, బుధుడు. గురుడు, శుక్రుడు, శని; రాహువు, కేతువు. వీటిలో రాహు కేతువులనుతప్ప మిగతా గ్రహాలన్నిటినీ, మామూలుగా ఆకాశంమీద, సంవత్సరం మొత్తంమీద ఏదో ఒక కాలంలో చూడవచ్చును.

సూర్యుడు

సూర్యగ్రహం, భూమికి 9,30,05,000 మైళ్లదూరంలో వున్నదనీ యీగ్రహపు వ్యాసము 8,65,000 మైళ్ళు వుంటుందనీ శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా. భూమి, సూర్యునికి ఉపగ్రహం.

చంద్రుడు

ఇది భూమికి ఉపగ్రహం. భూమినుంచి 2,38,857 మైళ్ళ దూరంలో వున్నదనీ, దీని వ్యాసం 2,160 మైళ్ళు అనీ అంచనా. ఇది

భూమిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి 29 రోజుల 12 గంటల 44.04 నిమిషాలు పడుతుంది.

కుజుడు

ఇది సూర్యునికి ఉపగ్రహం. సూర్యునినుంచి 14,15,00,000 మైళ్ళదూరంలో వున్నదనీ, దీని వ్యాసం 4,215 మైళ్ళు అనీ అంచనా. సూర్యునిచుట్టూ ఇది ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి ఒక సంవత్సరం 322 రోజులు పడుతుంది. ఇది భూమికి 24,80,00,000 మైళ్ళదూరంలో వుంది.

బుధుడు

ఇదికూడా సూర్యుని ఉపగ్రహమే. ఇది సూర్యునికి ఇతరగ్రహాలన్నిటికన్న చాలాసమీపంలో, అంటే 3,60,00,000 మైళ్ళదూరంలో వుంది. దీనివ్యాసం 3,000 మైళ్ళు అని అంచనా. ఇది ఒకసారి సూర్యునిచుట్టూ ప్రదక్షిణ చెయ్యడానికి 88 రోజులు పడుతుంది. ఇది భూమినుంచి 13,60,00,000 మైళ్ళదూరంలో వుంది.

గురుడు

సూర్యకుటుంబానికి చెందిన గ్రహాలలో, సూర్యుని తరువాత చాలా పెద్దగ్రహం ఇదే. సూర్యునికి 48,30,00,000 మైళ్ళదూరంలో వుందనీ, దీని వ్యాసం 88,700 మైళ్ళు అనీ అంచనా. దీనికి నాలుగు పెద్దఉపగ్రహాలూ, 7 చిన్న ఉపగ్రహాలూ వున్నాయి. ఇది ఒకసారి సూర్యునిచుట్టూ ప్రదక్షిణంచెయ్యడానికి 11 సంవత్సరాల 314 రోజులు పడుతుంది. భూమి పరిమాణంకన్న గురుని పరిమాణం 1400 రెట్లు ఎక్కువ. ఇది భూమినుంచి 60 కోట్లమైళ్ళ దూరంలోవుంది.

శుక్రుడు

సూర్యునికి బుధునికంటె దూరంగానూ, ఇతర గ్రహాలకంటె దగ్గరగానూ, అంటే 6,72,00,000 మైళ్ళు దూరంలో వున్నగ్రహం. దీని వ్యాసం 7,600 మైళ్ళు. ఇది ఒకసారి సూర్యునిచుట్టూ ప్రదక్షిణం

చెయ్యడానికి 225 రోజులు పడుతుంది. ఇది భూమినుంచి 16,10,00,000 మైళ్ళ దూరంలో వుంది.

శని

ఇది సూర్యునికి 88,60,00,000 మైళ్ళదూరంలోవుంది. దీని వ్యాసం, 71,500 మైళ్ళు. దీనికి తొమ్మిది ఉపగ్రహాలు వున్నాయి. ఇది సూర్యునిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి 29 సంవత్సరాల 167 రోజులు పడుతుంది. ఇది భూమినుంచి 102,80,00,000 మైళ్ళ దూరంలో వుంది.

రాహువు

ఇది సూర్యునికి 178,28,00,000 మైళ్ళదూరంలోవుంది. దీని వ్యాసం, 30,900 మైళ్ళు అని అంచనా. ఇది సూర్యునిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి 84 సంవత్సరాల ఆరురోజులు పడుతుంది. దీనికి నాలుగు ఉపగ్రహాలు ఉన్నాయి.

కేతువు

ఇది సూర్యునికి 279,30,00,000 మైళ్ళదూరంలో వుందనీ, దీని వ్యాసం 33,000 మైళ్ళు అనీ అంచనా. ఇది సూర్యునిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి 164 సంవత్సరాల 280 రోజులు పడుతుంది.

నక్షత్రములు

భూమిచుట్టూవున్న ఆకాశంలో, ఆ గ్రహాలు సంచరించేమార్గం (భూమి తనచుట్టూ తాను తిరగడంలో ఆ గ్రహాలు సంచరిస్తున్నట్టు మనకు కనపడేమార్గం) భచక్రం అని వాడుకలోవుంది. ఈ భచక్రాన్ని జ్యోతిష్కులు పన్నెండు భాగాలుగా విభజించారు. అలా విభజించడంలో, యీ భచక్రభాగంలోవున్న నక్షత్ర సముదాయాల రూపాన్ని బట్టి, కొన్ని నక్షత్రముల రాశికి ఒక్కొక్కదానికి, ఒక్కొక్క పేరు పెట్టారు. ఈ నక్షత్రాలు 27: వాటిపేర్లు: అశ్విని, భరణి, కృత్తిక, రోహిణి, మృగశిర, ఆర్ద్ర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆశ్లేష, మఖ, పుబ్బ,

ఉత్తర, హస్త, చిత్త; స్వాతి, విశాఖ, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ; మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం, ధనిష్ఠ, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి.

ఈ నక్షత్రాలకు ప్రతిదానికీ నాలుగు భాగములు ఊహించి అలాటి నక్షత్రభాగాలను తొమ్మిదిని ఒకరాశిగా నిర్ణయించి, ఆ రాశులకు, వాటి ఊహారూపాలనుబట్టి వేరే పేర్లు పెట్టారు. అంటే మొత్తం నక్షత్రాలభాగాలు (వీటికే పాదాలు అని వ్యవహారనామం) నూటఎనిమిది, రాశికి తొమ్మిదిభాగాలు చొప్పున, పన్నెండు రాశులయాయన్నమాట. ఆ రాశులపేర్లు: మేషం, వృషభం; మిధునం, కర్కాటకం, సింహం, కన్య, తుల, వృశ్చికం, ధనుస్సు, మకరం, కుంభం, మీనం.

చంద్రుడు భూమిచుట్టూ తిరిగే గ్రహం. ఇలాతిరగడంలో, సాధారణంగా రోజుకొక నక్షత్రమండలంనుంచి మనకు కనబడతాడు. అలా ఏ నక్షత్రమండలంలో చంద్రుడు మనకు కనబడతాడో, ఆ నక్షత్రాన్ని మనం పంచాంగపులెఖలలో, ఆనాటినక్షత్రంగా పరిగణిస్తాము. పౌర్ణమినాడు చంద్రుడు ఏనక్షత్రంలో కనబడతాడో, ఆ నక్షత్రం పేరుమీద మాసాన్ని వాడుకలో పెట్టుకున్నాము. చిత్త-చైత్రము, విశాఖ-వైశాఖము; జ్యేష్ఠ-జ్యేష్ఠము; పూర్వాషాఢ-ఆషాఢము, శ్రవణం-శ్రావణం; ఉత్తరాభాద్ర-భాద్రపదము; అశ్విని-అశ్వియుజము, కృత్తిక-కార్తికము; మృగశిర-మార్గశీర్షము; పుష్యమి-పుష్యము; మఖ-మాఘము; ఉత్తర (ఉత్తరఫల్గుని)-ఫాల్గుణము.

రెండేసిమాసములను, ఆ రెండుమాసములలోను ప్రధానంగాఉండే కాలధర్మాన్నిబట్టిఒకఋతువుగా నిర్ణయించి, పన్నెండుమాసాలనూ ఆరు ఋతువులుగా వ్యవహరిస్తున్నాము; వసంతము, గ్రీష్మము, వర్షము, శరత్తు, హేమంతము, శిశిరము.

భూమి సూర్యునిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి పట్టేకాలం ఒక సంవత్సరం. భూమి తనచుట్టూ తాను తిరుగుతూ, (ఇలాతిరగడానికి పట్టేకాలం ఒకరోజు) సూర్యునిచుట్టూతిరుగుతూంది. ఇలాతిరగడంలో సంవత్సరంలో సగకాలం భూమి సూర్యునికి సమీపంలోనూ, తక్కిన

సగంకాలంలో దూరంగానూ వుంటుంది. అలా వుండటంలో, సూర్యుడు నిట్టమధ్యాహ్నంవేళ, నడినెత్తిమీదకువచ్చే ప్రదేశం, భూమధ్యరేఖకు రెండువైపులా కొంతవరకేవుంటుంది. ఇదేమనకుసూర్యుడు ఉత్తరంనుంచి దక్షిణానికీ, దక్షిణంనుంచి ఉత్తరానికి ప్రయాణం చేస్తున్నట్టు కనపడు తుంది. సూర్యుడు ఉత్తరపుదిక్కునకు ప్రయాణం చేస్తున్నట్టు కనపడే కాలం ఉత్తరాయనం; దక్షిణపు దిక్కునకు ప్రయాణంచేస్తునట్టుకనపడే కాలం దక్షిణాయనం.

అనంతకోటి బ్రహ్మాండాలలో ఒకటైనభూమి, ఎప్పుడు సృష్టింప బడిందో చెప్పడం కష్టం. కాని భూతత్వశాస్త్రజ్ఞులు విశేషకాలం పరి శోధన చేసినమీద, భూమిసృష్టి జరిగి 150 కోట్లసంవత్సరాలకు తక్కువ కాలేదనీ, సుమారు 300 కోట్ల సంవత్సరాలలోపు అయి వుండవచ్చుననీ అంచనా వేశారు. చాలామంది విజ్ఞానులు యీ అంచనాను అంగీ కరించారు.

భూమిమీద మొట్టమొదట జీవరాసులు ఏమీలేవు. సూర్యరశ్మి వల్ల, భూమిమీద క్రమంగా జలచరాలు; జల-భూచరాలు, భూచరాలు ఉత్పత్తి అయాయి. ఈ జంతువులు క్రమంగా రూపపరిణామంచెంది, మానవరూపం అవతరించి యిప్పటికి సుమారు ఒక లక్ష సంవత్సరాలు అవుతుందని పరిశోధకుల అంచనా. మానవుడు మృగప్రాయుడుగానే ఎంతోకాలం వుండిపోయాడు. క్రమేపీ రాళ్ళను ఆయుధాలుగానూ, పనిముట్లుగానూ ఉపయోగించే దశకు వచ్చాడు. అది 20,000 సంవత్స రాలకు పూర్వం. సమూహాలుగా జీవించడం, పొలం దున్నుకోవడం మానవుడు నేర్చుకొని సుమారు వందవేల సంవత్సరాలు అయివుంటుందని అంచనా. ఇప్పుడు విశేషభేదాలతో కూడిన నాగరికతో, మానవులు భూమిఅంతటా నివసిస్తున్నారు.

భూమి వైశాల్యం మొత్తం 19,65,50,000 చదరపు మైళ్ళని అంచనా. దీనిలో 14,10,50;000 చ. మైళ్ళుజలమయం; 5,55,00,000 చ. మైళ్లు నేల. భూమిచుట్టుకొలత, 24 901 మైళ్ళు. భూమధ్యరేఖ పొడవు, 7;926½ మైళ్ళు.

భూగోళంమీద జలం లేకుండావున్న భాగంలో ఉత్తర దక్షిణ ధృవప్రాంతాలు మొత్తం, సుమారు 50 లక్షల చదురపుమైళ్ళుపోగా; మిగతాభాగము ఆరు ఖండాలుగావుంది. అవి:

ఆసియా	1,70,00 వేల చ. మైళ్ళు
యూరపు	37,59, వేల చ. మైళ్ళు
ఆఫ్రికా	1,15,00, వేల చ. మైళ్ళు
ఉత్తర అమెరికా	80,00, వేల చ. మైళ్ళు
దక్షిణ అమెరికా	68,00, వేల చ. మైళ్ళు
ఆస్ట్రేలియా (సమీపద్వీపాలతోసహా)	34,50, వేల చ. మైళ్ళు

భూమిమీద నేలలో బ్రిటిషువారి అధీనంలో వున్న భాగం 1,40,00,000 చ. మైళ్ళు. రష్యా 82,50,000 చ. మైళ్ళు. ఫ్రెంచి పాలనలో, 43,36,000 చ. మైళ్ళు. యునైటెడ్ స్టేట్సు 37,50,000; బ్రజిల్ 32.20,000, చైనా. 38,70 04, భరతఖండం 16,67,000 చ. మైళ్ళు

భూమిమీద ఉన్న జలప్రాంతాలలో ముఖ్యమైనవి నాలుగు సముద్రాలు: అవేమిటంటే:

పసిఫిక్	6,39,86,600	చ. మైళ్ళు
అట్లాంటిక్	3,15,30,000	,,
ఇండియన్	2,83,50,000	,,
ఆర్కిటిక్	55;41,600,	,,

వీటిలో పసిఫిక్ సముద్రం ఒకచోట 35,410 అడుగుల లోతు; అట్లాంటిక్; 27,962 అడుగులలోతు; ఇండియన్, 22,968 అడుగుల లోతు; ఆర్కిటిక్, 18,200 అడుగుల లోతు కలిగివున్నవి.

ప్రపంచపు జనాభా

1950 లో యునైటెడ్ నేషన్సు ప్రపంచ ఆరోగ్యసమితి ప్రచురించిన లెఖలప్రకారం, ప్రపంచపు జనాభా 240 కోట్లు అని అంచనా వేయబడింది. ఒక్కొక్క ఖండం జనాభా యీ ప్రక్క పేజీలో సూచించబడింది.

ఆఫ్రికా	19,80,00,000
ఆసియా (రష్యా మినహా)	127,20,00,000
యూరపు (రష్యామినహా)	39,63,00,000
రష్యా	20,00,00,000
ఉత్తర అమెరికా	21,63,00,000
దక్షిణ అమెరికా	11,14,00,000
ఆస్ట్రేలియా (సమీపద్వీపాలతో)	1,29,00,000

ప్రపంచపు జనాభా ప్రతిరోజుకీ 60,000 మంది చొప్పున పెరుగుతున్నదని ఆరోగ్యసమితి అధికారులు అంచనా వేశారు.

ప్రపంచంలో అతి ఎత్తయిన పర్వతములు

పర్వతశ్రేణి	ఖండము	శిఖరము పేరు	ఎత్తు (అడుగులు)
హిమాలయము	ఆసియా	ఎవరెస్టు	29,141
,,	,,	కాంచనజంగ	28,146
,,	,,	నంగపర్వత్	26,629
,,	,,	నందాదేవి	25,645
ఆండిస్	దక్షిణ అమెరికా	ఇళాంపు	25,248
అలాస్కా	ఉత్తర అమెరికా	మెకిన్లే	20,300
టాంగనైకా	ఆఫ్రికా	కిలిమాంజరో	19,720
ఆల్ప్స్	యూరపు	మాంట్ బ్లాంక్	15,782
మునియాంగ్	ఆస్ట్రేలియా	కోసియుస్కో	7,328

పెద్ద నదులు

నది	దేశం	పొడవు (మైళ్ళు)
మిస్సోరి–మిసిసిపి	ఉత్తర అమెరికా	4,502
అమెజాన్	దక్షిణ అమెరికా	4,000
నైల్	ఈజిప్టు	4,000
యాంగ్సి	చైనా	3,401
కాంగో	ఆఫ్రికా	3,000

మెకాంగ్	చైనా	2,800
నైగర్	ఆఫ్రికా	2,600
హోయాంగ్ హో	చైనా	2,600
వోల్గా	రష్యా	2,400
డాన్యూబ్	యూరపు	1,725
సింధు	పాకిస్తాన్	1,700
గంగ	ఇండియా	1,500

పెద్ద సరస్సులు

పేరు	దేశం	వైశాల్యం (చ. మైళ్ళు)
సుపీరియర్	ఉత్తర అమెరికా	31,200
విక్టోరియా న్యాంజా	ఆఫ్రికా	26,200
హ్యూరన్	ఉత్తర అమెరికా	23,800
మిచిగన్	ఉత్తర అమెరికా	22,450
ఛాడ్	ఆఫ్రికా	20,000
న్యాసా	ఆఫ్రికా	14,200
టాంగనైకా	ఆఫ్రికా	12,700
బైకల్	సైబీరియా	11;580
ఈరీ	ఉత్తర అమెరికా	9,960

పెద్ద ద్వీపాలు

	చ. మైళ్లు
గ్రీన్ లాండ్	8,27,300
న్యూగినీ	3,30,000
బోర్నియో	3,07,000
మెడగాస్కర్	2,28,000
సుమత్రా	1,68,000
బ్రిటన్	88,745
జావా	48,400

ఐర్లెండ్	36,600
సింహళం	25,400
సిసిలీ	10,000

ప్రపంచంలోని పెద్దనగరాలు

నగరం	జనాభా	లెక్కలుచూచిన సంవత్సరం
లండన్	83,46;137	1951
న్యూయార్కు	78,55,099	1950
టోకియో	53,85,000	1951
బెర్లిను	33,57,000	1951
మాస్కో	41,37,018	1939
షాంఘై	34,18;000	1936
పారిస్	27;24,374	1947
కలకత్తా	45;50;000	1951
బొంబాయి	28;40,011	1951
రోమ్	15,88,400	1947
మదరాసు	14,29,374	1951
హైదరాబాదు	10,85,074	1951
లాహోరు	6,72,000	1941
సింగపూర్	9,40,766	1947
ఢిల్లీ	17,43,992	1951

ప్రపంచంలో ఎత్తయిన భవనాలలో ముఖ్యమైనవి

సోవియట్ భవనము	మాస్కో	1365	అడుగులు
ఎంపైర్ స్టేట్ భవనము	న్యూయార్క్	1268	,,
క్రిస్లర్ భవనము	న్యూయార్క్	1046	,,
ఏఫిల్ గోపురము	పారిస్	985	,,
60 వాల్ టవర్	న్యూయార్క్	950	,,
మన్‌హటాను బ్యాంక్ భవనం	న్యూయార్క్	927	,,

రాక్ ఫెల్లర్ సెంటర్	న్యూయార్క్	850	,,
వూల్ వర్త్ భవనము	న్యూయార్క్	792	,,

పురాతనమైనవి

చియాప్స్ పిరమిడ్	ఈజిప్టు	450	,,
సాలిస్ బరి కెతిడ్రల్	ఇంగ్లండు	404	,,
సెంట్ పాల్స్ కెతిడ్రల్	ఇంగ్లండు	365	,,

కనుచూపుమేర

సాధారణంగా మనం, కనుచూపుమేరలో ఎక్కడా ఏమీ కన బడ లేదంటాము. ఈ కనుచూపుమేర అంటే ఎంత? పరిశోధకులు లెఖకట్టి, చూస్తే మనిషి కళ్ళు భూమట్టానికి ఎంత ఎత్తున వుంటాయో దానినిబట్టి వాని దృష్టి, మధ్యలో ఏమీ అడ్డంలేకపోతే యీ క్రింది లెఖప్రకారం వుంటుందని తేల్చారు.

కళ్ళ ఎత్తు	చూపు ఆనే దూరం
5 అడుగులు	2.9 మైళ్ళు
20 అడుగులు	5.9 ,,
50 అడుగులు	9.3 ,,
100 అడుగులు	13.2 ,,
1000 అడుగులు	41.6 ,,

ప్రపంచములో అత్యధిక సంఖ్యాకులు మాట్లాడే భాషలు (మాతృభాషగా)

భాష	జనాభా
ఇంగ్లీషు	20 కోట్లు
ఉత్తర చీనాభాష	2 0 ,,
రష్యను	12 ,,
జర్మను	10 ,,

స్పానిష్	10	,,
జపానీస్	8	,,
ఫ్రెంచి	7.5	,,
హిందీ	7.2	,,
కాంటను చీనాభాష	6	,,
బెంగాలీ	6	,,
ఇటాలియను	5	,,
పోర్చుగీసు	5	,,
మలయా	4	,,
అరబ్బీ	4	,,
బీహారి	3.2	,,
తెలుగు	3.2	,,
మరాఠీ	2.4	,,
తమిళము	2.6	,,
టర్కిషు	2	,,

స్త్రీలకు ఓటింగు హక్కు

దేశీయ శాసనసభల ఎన్నికలలో ఓటు చెయ్యడానికి స్త్రీలకు 1893 దాకా, ప్రపంచంలోని ఏదేశంలోనూ హక్కు వుండేదికాదు. ఇలాంటి హక్కును స్త్రీలకు మొట్టమొదట ఇచ్చిన దేశం న్యూజీలెండ్, 1893 లో. తరువాత ఆస్ట్రేలియా 1902; ఫిన్లెండ్ 1906; నార్వే, ఐస్‌లెండ్, 1913; డెన్మార్క్; 1915; రష్యా, హాలెండ్; 1917; కెనడా, ఐర్లెండ్, ఇంగ్లండ్, 1918; ఆస్ట్రియా, చెకోస్లావేకియా, జర్మనీ, పోలెండ్; 1919; యునైటెడ్ స్టేట్స్, హంగరీ, 1920; గ్రీస్, 1950; సిలోన్, 1931; తాయ్‌లాండ్, 1932; ఇండియా, బర్మా, 1935; ఫిలిప్పైన్స్, 1937; టర్కీ; 1934; సిరియా, 1949; ఇస్రాయేల్, 1948.

ముఖ్యమైన అగ్నిపర్వతాలు

పేరు	ఎత్తు	ఉన్న దేశం
కొటపాక్సి	19,580	దక్షిణ అమెరికా
శాన్ పెడిరాయిస్ పాబ్లో	19,423	దక్షిణ అమెరికా
శాంగే	17;464	దక్షిణ అమెరికా
లూలె లాకో	17;000	దక్షిణ అమెరికా
మౌనాలోవా	12,672	హోవాయి
ఫూజి	12,044	జపాన్
ఎట్నా	10;740	సిసిలీ
వెసువియస్	4,700	ఇటలీ

ముఖ్యమైన ఎడారులు

		వైశాల్యం (చ. మైళ్లు)
సహారా	ఆఫ్రికా	రెండుకోట్లు
గ్రేట్ అమెరికన్	అమెరికా	10,50 వేలు
గోబి	ఆసియా	మూడులక్షలు
టిబెట్	ఆసియా	280 వేలు

పెద్ద కాలువలు

		పొడవు (మైళ్లు)	లోతు అడుగులు
సూయజ్	ఈజిప్టు	$104\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$
కీల్	జర్మనీ	61	45
హూస్టన్	అమెరికా	57	34
పెనామా	అమెరికా	50.7	45
వెల్లాండ్	కెనడా	$27\frac{1}{2}$	30
ఆంస్టర్‌డాం	హాలెండ్	$16\frac{1}{2}$	40

జలపాతములు

పేరు		ఎంత ఎత్తునుంచి పడేది (అడుగులు)
సదర్ లాండ్	న్యూజిలెండ్	1,904
టుగేలా	నేటాల్	1,800
రిబ్బన్	కాలిఫోర్నియా	1,612
గావర్ని	ఫ్రాన్సు	1,385
టకాక్కా	కెనడా	1,200
జెర్సొప్పా	మైసూర్	960
స్టాబ్బాచ్	స్విట్జర్లెండ్	890
ముల్ట్నోమా	ఓరిగాన్	850

పెద్ద రైల్వేస్టేషన్ ప్లాట్ ఫారములు

పేరు		పొడవు (అడుగులు)
సోనేపూర్	ఇండియా	2,415
ఖరగ్ పూర్	ఇండియా	2,350
బులావాయో	రొడీషియా	2,302
న్యూబలకోన్	ఇండియా	2,250
మాంచెస్టర్	ఇంగ్లండు	2,194
విజయవాడ	ఇండియా	2,100
ఝాన్సి	ఇండియా	2,024
కొత్రి	ఇండియా	1,896
మాండలే	బర్మా	1,788
బోర్న్ మత్	ఇంగ్లండ్	1,748
ఎడింబరో	స్కాట్లండ్	1,680
ఎబర్డిన్	స్కాట్లండ్	1,596
తిరుచిరాపల్లి	ఇండియా	1,546

పెద్ద రైల్వే వంతెనలు

పేరు		పొడవు (అడుగులు)
లోయర్ జాంబెజి బ్రిడ్జి	తూర్పు ఆఫ్రికా	12,064
టే	స్కాట్లండ్	10,527
సోణ	ఇండియా	10,052
గోదావరి	ఇండియా	9,096
ఫోర్తు	స్కాట్లండ్	8,300
మహానది	ఇండియా	6,912
రావ్ సాల్డో	అర్జెంటైనా	6,703

పార్లమెంటు సభ్యుల జీతాలు

ప్రపంచంలోని వివిధదేశాలలోని పార్లమెంటు సభ్యులకు ఒక్కొక్కరికి ఏడాదికి ఎంత జీతం ఇచ్చేది యీ క్రింది పట్టీవలన తెలుసుకోవచ్చును.

దేశం	ఏడాదికి జీతం
ఇంగ్లండు	రు. 15,000
ఉత్తర ఐర్లెండు	రు. 2,800
ఏరా	రు. 8,320
కెనడా (ఫెడరల్)	రు. 10,670
ఆస్ట్రేలియా	రు. 15,000
దక్షిణాఫ్రికా	రు. 6,000
యునైటెడ్ స్టేట్స్ (ఫెడరల్)	రు. 26,750
ఇండియా (సమావేశం జరిగిన రోజులలో) రోజుకి	రు. 40
సిలోన్	రు. 7,200

వైజ్ఞానిక విశేషాలు

విశేషం	ఏ దేశస్థుడు కనుక్కొన్నది	సంవత్సరం
అచ్చుపని	చైనా	593
టైపురైటర్	అమెరికా	1868
వైర్లెస్	ఇటలీ	1895
ఆవిరి యంత్రం	ఇంగ్లండ్	1765
టెలిఫోన్	అమెరికా	1876
గ్రామఫోన్	అమెరికా	1876
సినిమా మెషిన్	అమెరికా	1894
విమానం	అమెరికా	1903
ఫోటోగ్రఫీ	ఫ్రాన్స	1837
ఎక్స్రే మెషిన్	జర్మనీ	1895
రైల్వే ఇంజన్	ఇంగ్లండ్	1829
మోటారు టైర్లు	ఐర్లెండ్	1888
ఫౌంటెన్ పెన్	అమెరికా	1864
సైకిల్	స్కాట్లండ్	1840
మోటారుకారు	జర్మనీ	1884
కుట్టుపని యంత్రం	ఫ్రాన్సు	1830
బాంబు	స్వీడన్	1903
అగ్గిపుల్ల	ఫ్రాన్సు	1831
ఏటంబాంబు	జర్మనీ	1945
క్షవరం బ్లేడు మర	అమెరికా	1904
రేడియం	ఫ్రాన్సు	1898
పెనిసిల్లిన్	ఇంగ్లండ్	1944

మానవ శరీరం

మానవ శరీరం చాలా చిత్రమైనది. శరీరంలో ధాతువులు ఏమిటో, శరీరం ఏమి పనిచేస్తుందో రసాయనికంగా పరిశోధన చేస్తే తేలిన అంశాలు ప్రక్క పేజీలో వివరించబడినవి.

ఒక మనిషి శరీరంలో, ఆ మనిషి తూకంలో నూటికి 59 పంతులు నీరు వుంటుంది. మనిషి శరీరంలో వున్న క్రొవ్వు ఏడు సబ్బు చెక్కలను చెయ్యడానికి సరిపోతుంది. మనిషి శరీరంలోని ఫాస్ఫరస్‌తో 2,200 అగ్గి పుల్లలను చెయ్యవచ్చును; సున్నంతో ఒక బాల్చీని నింపవచ్చును; ఇనుముతో రెండు అంగుళాల మేకును చెయ్యవచ్చును. మనిషి శరీరంలోని రక్తంలో నూటికి 90 పాళ్లు; ఎముకలలో నూటికి 50 పాళ్లు నీరు. ఎదిగిన మనిషి శరీరంలో 270 ఎముకలు వుంటాయి.

ఒక నిమిషంలో మనిషి 200 గజాలు నడువగలడు; 150మాటలు పలుకగలడు. 30 లేక 40 మాటలు వ్రాయగలడు; 410 ఘనపు అంగుళాల గాలిని పీల్చగలడు.

మనిషి తన జీవితకాలంలో దాదాపు 1,80,000 గంటలసేపు నిద్ర పోతాడు. నిద్ర లేకుండా మనిషి 90 గంటలసేపుమాత్రమే ఓర్చుకోగలడు. ఒక రాత్రి నిద్రలో, మనిషి 35 సార్లు ప్రక్కలకు ఒత్తిగిలుతాడు. 6,500 సార్లు ఊపిరి పీలుస్తాడు.

జీవిత పరిమితి

సృష్టిలోని జీవ జంతువులలో, మనుష్యుడు దాదాపు80 సంవత్సరముల వరకు జీవించగలడు. కదాచితుగా.సుమారు 120 ఏండ్లవరకు జీవించిన వ్యక్తులు అక్కడక్కడ వున్నారు.అరవై యేళ్ల పైబడి జీవించడం ఒక విశేషమే. అత్యధిక సంఖ్యాకులు 60 ఏళ్ల లోపునే మరణిస్తున్నారు. ఏ కొద్దిమందో మాత్రం ఆపైన జీవిస్తున్నారు.

తక్కిన జంతువులలో కొన్ని, సాధారణంగా ఎన్ని సంవత్సరాలు బ్రతికేదీ యీ క్రింది పట్టీని బట్టి తెలుసుకోవచ్చును.

ఏనుగు: 60; ఎలుగు: 35; ఒంటె: 30; గుఱ్ఱం: 20; సింహం: 20; పులి: 20; ఆవు: 18; కోతి: 18; పిల్లి: 15; మేక: 15; గొర్రె: 15; ఎద్దు: 15; కుక్క: 12.

శ క ము లు

కాలాన్ని లెక్కపెట్టుకోడానికిగంటలు,రోజులు, నెలలు,సంవత్స రాలు నిర్ణయించిన మానవులు, సంవత్సరాల సూచనకు, శకములను నిర్దేశ ముగా పెట్టుకున్నారు. ప్రస్తుతం మన దేశంలో వాడుకలో వున్నవి నాలుగు శకాలు. శాలివాహనశకము, క్రైస్తుశకము, ఫసలి, హిజరా,

శాలివాహనశకము, ఆంధ్ర సామ్రాట్టు శాలివాహనుని పేరుతో ఏర్పడినది. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న జయ సంవత్సరము, శాలివాహన శకంలో 1877 సంవత్సరం.

క్రీస్తుశకము, క్రైస్తవ మతప్రవక్త జీసస్ క్రైస్ట్ పేరుతో ఏర్ప డింది. ఈ శకంలో 1954 సంవత్సరం ఇప్పుడు జరుగుతున్నది.

ఫసలిఅంటే పంట సంవత్సరం. ఇది మొగల్ చక్రవర్తుల కాలంలో మనదేశంలో వాడుకలోకి వచ్చింది. జయ సంవత్సర ఆషాఢ శుద్ధ పాడ్యమి గురువారం 1954 జులై 1 తేదీన, ఫసలి 1364 ఆరంభమాతుంది.

హిజరా అంటే ఇస్లాం మతప్రవక్త మహమ్మద్, మక్కానుంచి మదీనాకు రక్షణకొరకు వెళ్ళిన సంవత్సరంతో, అంటే క్రీ. శ. 622తో ఆరంభమైంది. మహమ్మద్ ప్రవక్త మక్కానుంచి వెళ్ళిపోవడాన్ని హిజరత్ అంటారు. అంచేతనే, యీశకానికి హిజరా అని పేరువచ్చింది. జయ సంవత్సర భాద్రపద శుద్ధ విదియ సోమవారం 1954 ఆగస్టు 30 తేదిన హిజరా 1374 ప్రారంభమాతుంది.

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించిన గాంధి మహాత్ముని పేరుతో 'గాంధిశకం' వాడుకలో పెట్టవలసిందని చాలామంది కోరు తున్నారు. కొన్ని పంచాంగాలలో యీశకం వాడుకలో వుందికూడా. 1869 అక్టోబరు 2 నుంచి 1954 అక్టోబరు 2 వరకు యీ శకంలో 85 ఏండ్లు గడిచినట్లు లెక్క.

కలియుగాదినుంచి 1954ఏప్రిల్ 4 తేదినాటికి 5055 సంవత్సరాలు గడిచినట్లు లెక్క. ఆ తేదినుంచి 5056 సంవత్సరం ప్రారంభమాతుంది.

టైము

భూమి తనచుట్టూ తాను ఒకసారి తిరగడాన్ని ఒక రోజుగాను చంద్రుడు భూమిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడాన్ని ఒక నెలగాను, భూమి సూర్యునిచుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణం చెయ్యడాన్ని ఒక ఏడాదిగాను లెక్కించడం అనాదినుంచీ ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనూ వాడుక అయింది.

భూమి వలయాకారంలో వున్నందుననూ, ఎల్లప్పుడూ తనచుట్టూ తాను తిరుగుతూ వున్నందువల్లనూ, భూమిమీద సూర్యరశ్మి ఎప్పుడూ ఒకే తీక్ష్ణతతో పడదు. సూర్యునికి సరిగా ఎదురుగా వచ్చిన భూభాగం మీద ఎక్కువ తీక్ష్ణతతోనూ, ఏటవాలుగావున్న భూభాగలమీద తక్కువ తీక్ష్ణతతోనూ సూర్యరశ్మి పడుతుంది. సూర్యకిరణాలు భూమి మీద పడటం ఆరంభమైన సమయాన్ని, ఆయా ప్రాంతాలవారు దినారంభంగా భావిస్తున్నారు. కనుక, ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో దినారంభం, వివిధకాలాలలోఅవుతుంది. ప్రతిప్రాంతంవారూ, సూర్యోదయాన్ని ఆధారంగా తమ వాడుకకు టైమును నిర్ణయించుకున్నారు. కాని ఒకదేశపు టైముకూ మరొకదేశపు టైముకూ తేడాను చెప్పడానికి, కొలబద్దగా ఒక టైము వుండాలి. దానికి గ్రీన్‌విచ్ మీన్ టైము ఉపయోగింపబడుతున్నది.

భూమి నిలువునా, అక్షాంశలలో 60 భాగాలుగా, ప్రథమ అంశం ఇంగ్లండులోని గ్రీన్‌విచ్ నగరంతో ప్రారంభించినట్లుగా ఊహతో, యీ లెక్కను నిర్ణయించారు. ఈ లెక్క ప్రకారం, గ్రీన్‌విచ్‌లో మధ్యాహ్నం 12 గంటలు అయితే, గ్రీన్‌విచ్‌కి తూర్పున రెండున్నర అక్షాంశములలోవున్న నగరంలో ఉదయం పదిన్నగ అవుతుంది.

ఇదే గణనలో, ఇండియన్ స్టాండర్డు టైము గ్రీన్‌విచ్ టైము కన్న 5-30 గంటలు ముందు వుంటుంది.

1906 జనవరి 1 వ తేదీకి పూర్వం, భారతదేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలవారు, సూర్యోదయాన్ని బట్టి తమకు అనుకూలమైన పద్ధతిలో వేరు వేరు టైమును లెక్కకట్టుకుంటూ వుండేవారు. ఒక్క రైల్వే గడియారాలలోమాత్రం దేశమంతటా ఒకే టైము చూపబడుతూవుండేది. 1906 జనవరి 1 వ తేదీనుంచి, ఇండియా గవర్నమెంటువారి ప్రోద్బలంతో దేశమంతటా, బెంగాలు ఒరిస్సా రాష్ట్రాలు, బొంబాయి నగరంలోనూ తప్ప, ఒకే టైము వాడుకలోకి వచ్చింది. దీనినే ఇండియన్ స్టాంటర్డు టైము అంటారు.

బొంబాయినగరంలోని మునిసిపల్ గడియారాలు, ఇండియన్ స్టాండర్డు టైముకు 39 నిమిషాలు తక్కువ చూపిస్తాయి. అంటే మద్రాసులో మధ్యాహ్నం 12 గంటలు అయితే, బొంబాయి మునిసిపల్ గడియారం 11-21 నిమిషాలు చూపిస్తుంది.

గత యుద్ధకాలంలో, ప్రభుత్వంవారు ఇండియన్ స్టాండర్డు టైమును, 1942 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన ఒకగంట ముందుకు జరిపారు. యుద్ధానంతరం, 1945 సెప్టెంబరు 15 వ తేదీనుండి యీ పద్ధతి వివరింపబడింది. మళ్ళీ మామూలు టైము అమలులోకి వచ్చింది.

ప్రస్తుతం మద్రాసులో మధ్యాహ్నం 12 గంటలు అయితే:

లండనులో	ఉదయం	6½	గంటలు
మాస్కోలో	ఉదయం	9½	,,
టోకియోలో	సాయంత్రం	3½	,,
బెర్లిన్ లో	ఉదయం	5½	,,
పారిస్ లో	ఉదయం	6½	,,
న్యూయార్కులో	రాత్రి	1½	,,
రంగూన్ లో	మధ్యాహ్నం	1	,,
ఛుంకింగ్ లో	మధ్యాహ్నం	1½	,,

మన దేశములో టైము

మద్రాసులో మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు

అనంతపురం	—	11-49	గుత్తి	—	11-49
బెంగుళూరు	—	11-49	గుంటూరు	—	12-0
బళ్ళారి	—	11-46	కర్నూలు	—	11-51
కాశి	—	12-11	మధుర	—	11-51
బొంబాయి	—	11-30	మచిలీపట్టణం	—	12- 3
కలకత్తా	—	12-32	మైసూరు	—	11-45
చిత్తూరు	—	11-55	నెల్లూరు	—	11-58
కాకినాడ	—	12-8	రాజమండ్రి	—	12-6
కోయంబత్తూరు	—	11-46	విశాఖపట్టం	—	12-12
కడప	—	11-54	విజయనగరం	—	12-12
ఢిల్లీ	—	11-47	శ్రీకాకుళం	—	12-15
గంజాం	—	12-19	హైద్రాబాదు	—	11-52

భూమినుంచి గ్రహాలదూరం

సూర్యుడు	9,30,05	వేల	మైళ్లు
చంద్రుడు	2,38,857	వేల	,,
కుజుడు	24,80,00	వేల	,,
బుధుడు	13,60,00	వేల	,,
గురుడు	60,00,00	వేల	,,
శుక్రుడు	16,10,00	వేల	,,
శని	1,02,80,00	వేల	,,

సంవత్సరములు

ప్రభవ	1927-28	హేవిళంబి	1957-58
విభవ	1928-29	విళంబి	1958-59
శుక్ల	1929-30	వికారి	1959-60
ప్రమోదూత	1930-31	శర్వరి	1960-61
ప్రజోత్పత్తి	1931-32	ప్లవ	1961-62
ఆంగీరస	1932-33	శుభకృతు	1962-63
శ్రీముఖ	1933-34	శోభకృతు	1963-64
భావ	1934-35	క్రోధి	1964-65
యువ	1935-36	విశ్వావసు	1965-66
ధాత	1936-37	పరాభవ	1966-67
ఈశ్వర	1937-38	ప్లవంగ	1967-68
బహుధాన్య	1938-39	కీలక	1968-69
ప్రమాది	1939-40	సౌమ్య	1969-70
విక్రమ	1940-41	సాధారణ	1970-71
వృష	1941-42	విరోధికృతు	1971-72
చిత్రభాను	1942-43	పరీధావి	1972-73
సుభాను	1943-44	ప్రమాదీచ	1973-74
తారణ	1944-45	ఆనంద	1974-75
పార్థివ	1945-46	రాక్షస	1975-76
వ్యయ	1946-47	నల	1976-77
సర్వజిత్తు	1947-48	పింగళ	1977-78
సర్వధారి	1948-49	కాళయుక్త	1978-79
విరోధి	1949-50	సిద్ధార్థి	1979-80
వికృతి	1950-51	రౌద్రి	1980-81
ఖర	1951-52	దుర్మతి	1981-82
నందన	1952-53	దుందుభి	1982-83
విజయ	1953 54	రుధిరోద్గారి	1983-84
జయ	1954-55	రక్తాక్షి	1984-85
మన్మథ	1955-56	క్రోధన	1985-86
దుర్ముఖి	1956-57	అక్షయ	1986-87

రెండు ప్రపంచ యుద్ధములు

ఈ శతాబ్దంలో ఒక్క తరంలో, రెండు ప్రపంచయుద్ధాలు సంఘటిల్లాయి. మొదటియుద్ధం 1914 నుంచి 1918 వరకు; రెండవ యుద్ధం 1939 నుంచి 1945 వరకు జరిగాయి. ఆ యుద్ధాల వివరాలివి:

1914–18 యుద్ధం

యుద్ధ ప్రారంభం 1914 ఆగస్టు 1

యుద్ధవిరామపు ఒడంబడిక సంతకాలు జరిగినది } 1918 నవంబర్ 11.

యుద్ధంలో పాల్గొన్న దేశాలు...27

మిత్రులు — రష్యా, ఫ్రాన్సు, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యం, ఇటలీ యునైటెడ్ స్టేట్సు, జపాను; రుమేనియా, సెర్బియా; బెల్జియం, గ్రీసు, పోర్చుగల్, మాంటినీగ్రో.

ఈమిత్రులకు శత్రువులు: జర్మనీ; ఆస్ట్రియా–హంగరీ, టర్కీ, బల్గేరియా,

యుద్ధహతులు — ఫ్రాన్సు, 13;93,388, బెల్జియం, 38,172; ఇటలీ, 4,60,000; పోర్చుగల్, 7,722; రుమేనియా, 3,35,706; సెర్బియా, 1,25,535; యునైటెడ్ స్టేట్సు, 1,15,660, జర్మనీ, 20,50,466; ఆస్ట్రియా–హంగరీ, 12,00,000; బల్గేరియా, 1,01,224; టర్కీ, 3,00,000; బ్రిటిషు సామ్రాజ్యం, 10,89,919; (బ్రిటన్, ఐర్లెండు, 8,12,317; కెనడా 61,817; ఆస్ట్రేలియా, 60,456; న్యూజీలెండ్, 18,212; దక్షిణాఫ్రికా; 9,032; న్యూఫౌండు లాండ్, 1,609; వలసదేశాలు, 52,044; ఇండియా, 73,432)

యుద్ధవ్యయం — అన్నిదేశాలకూ కలిపి మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో, 18,600 కోట్ల డాలర్లు, అంటే సుమారు 60,450 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అయిందని అంచనా వేయబడింది.

1939—45 యుద్ధం

యుద్ధప్రారంభం	1939 సెప్టెంబర్ 1
ముగింపు	1945 ఆగస్టు 14

యుద్ధంలో పాల్గొన్న దేశాలు

యూరపులో, స్విట్జర్లెండ్, స్వీడన్, స్పెయిన్, పోర్చుగల్, టర్కీ దేశాలూ; దక్షిణ అమెరికాలోని రెండు మూడు దేశాలూ తప్ప, ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాలన్నీ యీ యుద్ధంలో పాల్గొన్నవే.

యుద్ధ హతులు

ఈ యుద్ధంలో మొత్తం ఎంతమంది చనిపోయినదీ స్పష్టమైన లెక్కలు యింకా తేలలేదు. కాని, బ్రిటిషు ప్రధాన మంత్రి అట్లీ; 1945 నవంబరు 29 తేదీన, పార్లమెంటులో చెప్పినదాన్ని బట్టి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యదేశాలకు కలిగిన జననష్టం యీ క్రింది విధంగా తేలింది.

దేశం	చచ్చినవారు	గాయపడినవారు
ఇంగ్లండు	2,44,723	2,77,090
కెనడా	37,476	53,174
ఆస్ట్రేలియా	23,365	39,803
న్యూజీలెండ్	19,033	19,314
దక్షిణాఫ్రికా	6,840	14,363
ఇండియా	24,333	64,354
కాలనీలు	6,877	6,972

జర్మను సైనికులు 26,65,000 మంది చనిపోయారనీ, పౌరులు 5,00,000 మంది చనిపోయారనీ అంచనా.

యునైటెడ్ స్టేట్సు సైనికులు 2,01,366 మంది హతులయారనీ, 5;70,783 మంది గాయపడినారనీ లెక్కలు తేలాయి.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధములో ప్రధాన సంఘటనలు :

1939	సెప్టెంబరు	1:	పోలెండుపై జర్మనీ దాడి.
		3:	జర్మనీపై ఇంగ్లండ్ ఫ్రాన్సుల యుద్ధ ప్రకటన.
1940	జూన్	10:	ఫ్రాన్సుపై ఇటలీ దాడి.
		21:	ఫ్రాన్సు లొంగుబాటు.
1941	డిసెంబర్	1:	బ్రిటను అమెరికాలపై జపాను యుద్ధప్రకటన పెర్లుహార్బరుపై ముట్టడి.
		25:	హాంకాంగ్ పతనం.
1942	ఫిబ్రవరి	15:	సింగపూరుపతనం.
	మార్చి	8:	రంగూన్ పతనం.
	ఏప్రిల్	6:	విశాఖపట్టణం, కాకినాడలపై జపాను విమాన దాడి.
	డిసెంబరు	20:	కలకత్తాపై జపాన్ విమానదాడి.
1945	మే	7:	జర్మనీ లొంగుబాటు.
	ఆగస్టు	10:	జపాను లొంగుబాటు.
1952	ఏప్రిల్	30:	జపానుతో అమెరికా మొదలైన రాజ్యాల ఒడంబడిక; జపాను స్వపరిపాలనహక్కు. జపానుతో యుద్ధవిరమణ సంధిపై 1951 సెప్టెంబరు 7 తేదీన, శాన్‌ఫ్రాన్సిస్కోలో 48 దేశాలు సంతకం పెట్టినవి. వానిలో ఇండియా పాల్గొనలేదు. ఇండియా జపానుతో ప్రత్యేక ఒడంబడిక చేసుకున్నది.

కొరియా యుద్ధం

ఉత్తర కొరియా, దక్షిణకొరియామీద 1950 జూన్ 25 తేదీన దాడిచేసింది, ఉత్తరకొరియా కమ్యూనిస్టురాజ్యం.

కొరియాలో యుద్ధం ప్రారంభమైందని తెలియగానే జూన్ 25 న యునైటెడ్ నేషన్స్ సెక్యూరిటీకౌన్సిలు లేక్ సెక్సెస్‌లో సమావేశమై; పోట్లాట తక్షణమే ఆపివెయ్యాలనీ, దక్షిణకొరియానుంచి తన సైన్యాలను ఉత్తరకొరియా వెనకకు మళ్లించాలనీ తీర్మానించింది.

కాని, అలాంటిదేమీ జరుగలేదు. సెక్యూరిటీకౌన్సిలు మళ్ళీ జూన్ 25 తేదీన సమావేశమై దక్షిణకొరియాకు యునైటెడ్ నేషన్సు సభ్యులందరూ సహాయం చెయ్యాలని తీర్మానంచేసింది. ఈ తీర్మానాన్ని ఇండియా ప్రభుత్వం జూన్ 29 తేదీన అంగీకరించింది.

1950 నవంబరు అంతంలో చైనా సైన్యాలు దాదాపు మూడు లక్షలు, మంచూరియావైపునుంచి కొరియాలో ప్రవేశించాయి. ఈ సైన్యాల తాకిడికి తట్టుకోలేక అమెరికన్ సైన్యాలు తిరోగమనం ప్రారంభించాయి. డిశంబరు 8 తేదీనాటికి, చైనాసైన్యాలు ఉత్తర కొరియా రాజధాని పాంగ్‌యాంగ్‌ను చేరుకున్నాయి. క్రమేపీ దక్షిణ కొరియా రాజధాని సేవూల్‌నుకూడా ఆక్రమించాయి. తరువాత. అమెరికన్ సైన్యాలు మళ్ళీ తీవ్రయుద్ధం సాగించి, సేవూల్‌ను తిరిగి ఆక్రమించాయి.

1951 జూలై 10 న కొరియాలో యుద్ధవిరమణకు రాయబారాలు ప్రారంభమయాయి. అప్పటినుంచీ మధ్య మధ్య ఆటంకాలతో ఆ రాయబారాలు సాగి 1953 జూలై 27 తేదీన తాత్కాలిక యుద్ధవిరామ సంధిపై సంతకాలు జరిగాయి.

యునైటెడ్ నేషన్స్

సంయుక్తరాజ్యసమితి

1941 ఆగస్టు 14 తేదీన అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజ్వెల్టు, బ్రిటిషు ప్రధాని విన్స్టన్ చర్చిల్ 'అట్లాంటిక్ ప్రణాళిక' అనే పేరుతో ఒక ప్రకటనను చేశారు. ఆ ప్రణాళిక ముఖ్యోద్దేశాలు ఏమిటంటే: ప్రతి దేశపు ప్రజలకు, మరొకదేశంవల్ల దౌర్జన్యభయంలేకుండా చెయ్యడం, ప్రతిదేశంలోని ప్రజలు యిష్టంవచ్చిన ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేసుకునే స్వాతంత్ర్యాన్ని కలిగివుండటమూ; ప్రపంచం అంతటా దొరికేసంపత్తికీ ప్రపంచం అంతటా వ్యాపారంచేసుకోడానికీ ప్రతిదేశానికీ హక్కు వుండటము; సముద్రాలమీద ప్రయాణంచెయ్యడానికి ప్రతిదేశపు నౌకలకు సమానహక్కులు వుండటం, ప్రతిదేశంలోను కార్మికుల పరిస్థితులను చక్కబరచడం.

1945 జనవరి 1 తేదీన 26 మిత్రరాజ్యాలు యునైటెడ్ నేషన్స్ ప్రకటనపై సంతకంచేశాయి.

1942 అక్టోబరు 30 తేదీన, చైనా, రష్యా, బ్రిటన్, యునైటెడ్ స్టేట్సుదేశాలు 'మాస్కో ప్రకటన అనే' పేరుతో, తాము సంయుక్తంగా ప్రపంచ శాంతికొరకు కృషిచేస్తామని ప్రకటించాయి.

ఆ తరువాత అంతర్జాతీయ శాంతిని, భద్రతను కాపాడడానికి ఒక సంస్థను స్థాపించడానికి కృషి జరిగింది.

డంబర్టన్ ఓక్స్లో 1944 లో జరిగిన బ్రిటిషు, అమెరికన్ రష్యన్; చైనా రాజ్యాల ప్రతినిధుల సమావేశం ఫలితంగా అంతర్జాతీయ శాంతిని, భద్రతను కాపాడటానికి అంతర్జాతీయ సమితిని ఒకదానిని స్థాపించడానికి నిర్ణయం జరిగింది. అప్పుడు, సంయుక్తరాజ్య సమితి స్థాపనకు ప్రణాళిక ఒకటి తయారు చేయబడింది.

తరువాత; 1945 ఏప్రిల్లో శాన్ఫ్రాన్సిస్కోలో 50 రాజ్యాల ప్రతినిధులు సమావేశమై, డంబర్టన్ ఓక్స్ప్రణాళికను ప్రాతిపదికగా పెట్టుకొని సంయుక్తరాజ్యసమితి (యునైటెడ్ నేషన్సు)కి నిబంధనలను తయారుచేశారు. నిబంధనలకు ఆ 50 రాజ్యాల ప్రతినిధులు అంగీ

రించి, ప్రణాళిక (ఛార్టర్)పై సంతకాలు చేశారు. తరువాత, నిబంధనల ప్రకారం కనీసం ఎన్ని రాజ్యాలు ఈ ప్రణాళికను అంగీకరించారో అన్ని రాజ్యాలూ తమ పార్లమెంటుల అంగీకారాన్ని పొంది, తమ ఒప్పందాన్ని తెలియపరచడంతో 1945 అక్టోబరు 24 వ తేదీన యునైటెడ్ నేషన్స్ అమలులోకి వచ్చింది.

యునైటెడ్ నేషన్స్ తరఫున ఒక ప్రిపరేటరీ కమిషను (సమితికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేసే సంస్థ) నియమింపబడింది. యీ కమిషను 1945 జూన్‌లోనూ; నవంబరులోనూ, లండన్‌లో సమావేశమై 1946 జనవరి 10 వ తేదీన లండన్‌లో జరిగిన యునైటెడ్ నేషన్స్ మహాసభ (జనరల్ అసెంబ్లీకు)కు ఒక నివేదికను సమర్పించినది.

సభ్యులు

శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో సమావేశం నాటికి యునైటెడ్ నేషన్స్‌లో సభ్యత్వాన్ని పొందిన దేశాలు ఇవి:

అబిస్సీనియా, అర్జెంటైనా, ఆస్ట్రియా, బెల్జియం, బొలీవియా బ్రెజిల్, బైలోరష్యా, కెనడా, చిలి, చైనా, కొలంబియా, కోస్టారికా, క్యూబా, జెకొస్లొవేకియా, డెన్మార్క్, డొమినికన్ రిపబ్లిక్, ఈక్వెడార్, ఈజిప్టు, ఎల్‌సాల్వెడార్, ఫ్రాన్సు, గ్రీసు, గ్వాటెమాల, హైతి, హొండురాస్, ఇండియా, ఇరాక్, ఇరాన్, లెబనాన్, లైబీరియా, లెక్సెంబర్గ్, మెక్సికో, హాలెండ్, దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజీలెండ్, నికరాగువా, నార్వే పెనామా, పెరాగువే. పెరు, ఫిలిప్పైన్సు, పోలెండ్, సావుది అరేబియా; సిరియా, టర్కీ, యుక్రెయిన్, బ్రిటన్, యునైటెడ్ స్టేట్సు, ఉరూగువే, వెనిజులా, యుగోస్లావియా, రష్యా.

తరువాత చేరిన సభ్యులు: ఆఫ్ఘనిస్తాన్ (1946); ఐస్‌లెండ్ (1946); స్వీడన్ (1946); సయాం (1946); పాకిస్తాన్ (1947); ఎమెన్ (1947); బర్మా (1948); ఇస్రాయేల్ (1949); ఇండొనేషియా (1950).

1954 జనవరి 1 నాటికి యునైటెడ్ నేషన్స్‌లో సభ్యత్వంగల దేశాలసంఖ్య: 60.

యునైటెడ్ నేషన్సు ప్రధాన సంస్థలు

జనరల్ అసెంబ్లీ (మహాసభ)

యునైటెడ్ నేషన్సు సభ్యులందరూ కూడినసభ జనరల్ అసెంబ్లీ. ఈ అసెంబ్లీ, చార్టరులో పేర్కొనబడిన ఏ విషయాన్ని గురించి అయినా చర్చలుజరిపి, యునైటెడు నేషన్సులో సభ్యతగల ఏ దేశానికైనాగాని, సెక్యూరిటి కౌన్సిలుకుగాని సలహాలను యివ్వ వచ్చును. అయితే, సెక్యూరిటీకౌన్సిలు పర్యవేక్షణలోవున్న సమస్యలను గురించిగాని, తగాదాలను గురించిగాని, జనరల్ అసెంబ్లీ ఏ విధమైన సలహాలను చెయ్యరాదు. ప్రపంచశాంతికి భంగంకలిగించే తగాదాలు గాని, సంఘటనలుగానీ, ఏవైనా జనరల్ అసెంబ్లీ దృష్టిలోకి వచ్చి నట్లయితే, వాటివిషయమై తగిన చర్య తీసుకోవలసిందని సెక్యూరిటీ కౌన్సిలును జనరల్ అసెంబ్లీ కోరవచ్చును. అంతర్జాతీయ శాంతిరక్షణకు సెక్యూరిటీకౌన్సిలు అమలుజరిపిన చర్యలను గురించీ; అమలు జరుపబోయే చర్యలనుగురించీ, సెక్యూరిటీకౌన్సిలు సమర్పించే రిపోర్టులను, జనరల్ అసెంబ్లీ పరిశీలించాలి.

రాజకీయంగా అంతర్జాతీయ సహకారాన్ని పెంపొందించడానికీ, అంతర్జాతీయ న్యాయశాసనాలను తయారుచెయ్యడానికీ ఆర్థిక, వైజ్ఞానిక, విద్యా ఆరోగ్యవిషయాలలో వివిధదేశాలమధ్య సహకారం పెంపొందించడానికీ, జాతి, మత, భాషాభేదంలేకుండా, ప్రపంచం లోని వ్యక్తులందరూ తమ మానవహక్కులను అనుభవించేటట్లు చెయ్య డంలో తోడ్పడడానికీ, సలహాలను యివ్వడం పరిశోధనలు జరుపడం, యీ అసెంబ్లీ బాధ్యత.

అంతర్జాతీయ ధర్మకర్తృత్వం విషయంలోను, యుద్ధచర్యలకు అనుకూలరంగాలు గాని మిగతా ఏ ప్రదేశాలనైనా ధర్మకర్తృత్వ పరి పాలనలో వుంచాలంటే వీటికి సంబంధించిన ఒడంబడికలను ఆమో దించడంలోనూ యీ అసెంబ్లీకి బాధ్యతవుంది.

ఈ అసెంబ్లీలో సభ్యులుగా వున్న వారందరికీ ఒక్కొక్క వోటు వుంటుంది. ఏదైనా ముఖ్యవిషయంలో, అసెంబ్లీలో మూడింట రెండు వంతుల సభ్యులు అంగీకరిస్తేనే ఆవిషయాన్ని అసెంబ్లీలో అంగీకరించి నట్లు. సామాన్యవిషయాలలో ఎక్కువమంది సభ్యులు అంగీకరించిన విషయం నెగ్గినట్టులెక్క.

జనరల్ అసెంబ్లీ ప్రధాన కార్యస్థానం యునైటెడ్ స్టేట్సులో న్యూయార్కు నగరంలోని మన్‌హటన్ దీవిలో స్థాపించడానికి నిర్ణయించబడింది. దీని కార్యాలయ నిర్మాణానికి జాన్ డి. రాక్‌ఫెల్లర్ దాదాపు మూడుకోట్ల రూపాయల విరాళం ఇచ్చాడు.

ఈ అసెంబ్లీ ప్రతిసంవత్సరం వార్షికసభ జరుపుతుంది. అవసరాన్నిబట్టి ప్రత్యేక సమావేశాలుకూడ జరుపవచ్చు. సెక్యూరిటీ కౌన్సిలులో ప్రతిసంవత్సరం ఖాళీఅయే మూడుస్థానాలకూ, ఎకనమిక్ అండ్ సోషల్ కౌన్సిలులో ప్రతిసంవత్సరం ఖాళీఅయే ఆరుస్థానాలకూ ఎన్నికలు జనరల్ అసెంబ్లీ వార్షికసమావేశంలో జరుగుతాయి.

జనరల్ అసెంబ్లీ అధ్యక్షురాలు 1953-1954: శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్.

ఈ అసెంబ్లీ కార్యభారం అంతా ఆరు ప్రధానమైన కమిటీల మధ్య పంచబడింది. ఈ కమిటీలలో సభ్యులుగా వుండడానికి, జనరల్ అసెంబ్లీ సభ్యులందరికీ హక్కువుంది. ఆ కమిటీలు యివి:

1. రాజకీయ భద్రత
2. ఆర్థిక వ్యవహారములు
3. సాంఘిక, మానవసేవ, వైజ్ఞానిక విషయములు
4. ధర్మకర్తృత్వము
5. పరిపాలనా వ్యవహారములు
6. న్యాయవిషయములు

ఈ కమిటీలుకాక, 14 మంది సభ్యులుగల జనరల్ కమిటీ వుంది. అది కేవలం యునైటెడ్ నేషన్సు పరిపాలనా వ్యవహారాలకు సంబంధించినది.

సెక్యూరిటీ కౌన్సిలు :

సెక్యూరిటి కౌన్సిలులో, జనరల్ అసెంబ్లీచే ఎన్నుకోబడిన 11 మంది సభ్యులు వుంటారు. వీరిలో అయిదుగురు, చైనా, ఫ్రాన్సు, రష్యా, బ్రిటన్, అమెరికాల తరఫున ఎన్నుకోబడినవారు. ఈ దేశాల ప్రతినిధుల ఎన్నిక శాశ్వతమైనది. మిగతా ఆరుమంది సభ్యులనూ ఏ దేశాలనుంచిఅయినా ఎన్నుకోవచ్చును. ఈ ఆరుగురి సభ్యత్వపు పరిమితి రెండేసి సంవత్సరాలు. అయితే మొదటి సంవత్సరం, ముగ్గురే ఎన్నుకోబడినారు. 1947 జనవరిలో జరిగిన జనరల్ అసెంబ్లీ సమావేశంలో, సెక్యూరిటీ కౌన్సిలు సభ్యులుగా రెండు సంవత్సరాల పరిమితికి ఆస్ట్రేలియా, బ్రెజిల్, పోలెండు ప్రతినిధులు ఎన్నుకోబడినారు. ఈ ఏర్పాటునుబట్టి, ప్రతిసంవత్సరం ముగ్గురు ప్రతినిధులకు ఎన్నిక జరుగుతుంది.

అంతర్జాతీయ శాంతినీ, భద్రతనూ కాపాడే ప్రధాన బాధ్యత యీ కౌన్సిలుది. యునైటెట్ నేషన్సు సభ్యులందరూ, యీ కౌన్సిలు నిర్ణయాలను అమలు జరిపితీరాలి.

1954 జనవరి నాటికి సెక్యూరిటీ కౌన్సిలులో సభ్యతగల దేశాలు ఇవి: శాశ్వత సభ్యులు! అమెరికా, ఇంగ్లండు, రష్యా, ఫ్రాన్సు, చైనా, 1954 అంతవరకు: కొలంబియా, లెబనన్, డెన్మార్క్, 1955 అంతం వరకు : బ్రెజిల్, న్యూజీలెండ్, టర్కీ.

కౌన్సిలులో ప్రతిసభ్యుడికీ ఒక ఓటువుంది. కార్యక్రమానికి సంబంధించిన వ్యవహారాలలో ఏడుగురు సభ్యుల అంగీకారం కావాలి. ఇతరవిషయాలలో ఏడుగురు సభ్యుల అంగీకారంతో, శాశ్వతసభ్యుల అంగీకారంకూడా కావాలి. తగాదాలలో ప్రతికక్షిత్వంగల సభ్యుడు ఓటు చెయ్యకూడదు.

యునైటెడ్ నేషన్సు ప్రధాన కార్యాలయస్థానంలో, సెక్యూరిటీ కౌన్సిలు ఎప్పుడూ సమావేశం అవుతూ నేవుంటుంది.

ఈ కౌన్సిలు అధ్యక్షత, సభ్యులందరూ వంతుల ప్రకారం ఒకొక నెల నిర్వహిస్తారు. ఈ వంతును నిర్ణయించడంలో, సభ్యుల పేర్లను యింగ్లీషులో వ్రాస్తే ఏ. బి. సి. డి. ల వరుసలో, క్రమముగా ముందు తన పేరు వచ్చిన సభ్యుడు ముందు, తరువాత వచ్చిన సభ్యుడు తరువాత అధ్యక్షు డవుతాడు.

అంతర్జాతీయ శాంతిని కాపాడడానికి మిలిటరీ సలహా కమిటీ ఏర్పాట్లను గురించి సెక్యూరిటీ కౌన్సిలుకు సలహా యివ్వడానికీ మిలిటరీ సలహా కమిటీ వొకటి వుంది.

ఏటం శక్తి ఉపయోగాన్ని గురించీ, శాంతికి భంగం లేకుండా ఏటం శక్తిని వివిధ దేశాలలో ఉపయోగానికి తీసుకు రావడాన్ని గురించీ ప్రమాదకరంగా యీ శక్తిని ఉపయోగించడాన్ని నిషేధించడానికి అమలు జరుపవలసిన చర్యలనుగురించీ యీ కౌన్సిలుకు సలహా యివ్వడానికి, ఎటామిక్ ఎనర్జీ కమిషను నెలకొల్పడానికి 1946 జనవరి 24 న నిర్ణయం జరిగింది. సెక్యూరిటీ కౌన్సిలులో సభ్యత్వంగల అన్ని దేశాల తరపున ఒకొక్క ప్రతినిధి, కెనడా తరపున ఒక ప్రతినిధి ఈ కమిషనులో సభ్యత్వం కలిగివున్నారు.

ఎకనమిక్ అండ్ సోషల్ కౌన్సిలు

యునైటెడ్ నేషన్సులో చేరిన దేశాలలో ప్రజల జీవిత ప్రమాణాలను అభివృద్ధిపరచడానికీ నిరుద్యోగత లేకుండా చూడటానికీ, ఆర్థిక పరిస్థితులను చక్కబరచడానికీ సాంఘిక పరిమాణానికి దోహదమివ్వడానికీ, అంతర్జాతీయ ఆర్థిక; సాంఘిక ఆరోగ్యవిషయాలకు సంబంధించిన సమస్యల పరిష్కారానికి తోడ్పడడానికీ, అంతరాతీయ వైజ్ఞానిక విద్యాసహకారానికి కృషి చెయ్యడానికి, మానవ హక్కులపట్ల గౌరవం కలిగించడానికి, జాతి, మత, భాషాభేదంలేకుండా అందరి వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాలపట్ల గౌరవం వుండేటట్లు చూడడానికీ ఈసంస్థ ఉద్దేశింపబడింది. ఈ కౌన్సిలు అంతర్జాతీయ ఆర్థిక, సాంఘిక, వైజ్ఞానిక, విద్యా, ఆరోగ్యాది విషయములనుగురించి పరిశీలనలు జరుపవచ్చు.

ఆయా విషయాలనుగురించి జనరల్ అసెంబ్లీకిగాని, యునైటెడ్ నేషన్సులో సభ్యత్వంగల రాజ్యాలకుగాని సలహాలు యివ్వవచ్చు. ఈరాజ్యాలలో అమలు జరుపదలచుకున్న నిబంధనలను తయారుచెయ్యవచ్చు. అంతరాతీయ సమావేశాలను జరుపవచ్చు.

ఈ కౌన్సిలు పర్యవేక్షణలోవున్న విషయాలనుగురించి చర్యతీసుకోడానికి ఆరు కమిషనులు ఏర్పాటుచేయబడినవి.

ఈ కౌన్సిలు సభ్యుల సంఖ్య 18. ఈ సభ్యులందరూ జనరల్ అసెంబ్లీ ఎన్నుకోవలసిందే. సభ్యుల కాలపరిమితి మూడుసంవత్సరాలు. కాని మొదటిసారి ఎన్నికలలో, మూడు సంవత్సరాలకు ఆరుగురు, రెండు సంవత్సరాలకు ఆరుగురు: ఒక సంవత్సరానికి ఆరుగురు ఎన్నుకోబడినారు. ఈ యేర్పాటునుబట్టి ప్రతిసంవత్సరం; ఆరుగురు సభ్యుల ఎన్నిక జరుగుతుంది.

ఈ సంస్థకు అధ్యక్షుడు:—రేమండ్ షేవెన్.

ట్రస్టీషిప్ కౌన్సిలు:

స్వపరిపాలన చేసుకోలేని దేశాలలో, ఆ దేశప్రజలు స్వపరిపాలన చేసుకునే సమర్థతను పొందేటంతవరకూ, ఆదేశపరిపాలనలో ధర్మకర్తల మాదిరిగా, దేశీయుల క్షేమాన్నే ప్రధాన కర్తవ్యంగా పరిపాలన జరిపే ఏర్పాట్లను చెయ్యడానికి, యునైటెడ్ నేషన్సు స్థాపించిన సంస్థ.

ఇలా ట్రస్టీషిప్ పరిపాలనవుండే దేశాలలో ఏవైనా, యుద్ధ చర్యలకు చాలాప్రాముఖ్యతగల ప్రదేశాలలో వున్నట్లయితే, వాటిలో పరిపాలన పర్యవేక్షణను, యీ కౌన్సిలు చూస్తుంది. ఏదేశంలోనైనా ధర్మకర్తృత్వపు పరిపాలనచేసే, మరొకదేశం, తమ పరిపాలన ఎలా చేస్తున్నదీ యీ కౌన్సిలుకు రిపోర్టు పంపుతూవుండాలి. ఆదేశాలప్రజలు, పరిపాలనచేస్తున్న దేశపు అధికారుల చర్యలనుగురించి అర్జీలు పంపుకుంటే; యీ కౌన్సిలు వాటిని విచారిస్తుంది. ఆ దేశాలలో పరిస్థితులను పరిశీలించడానికి కొంతమందిని పంపిస్తుంది. ఆ దేశాలలోని ప్రజలు

రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘిక, విద్యావిషయాలనుగురించి, ఎప్పటికప్పుడు ఏమాత్రం అభివృద్ధి జరిగిందో, అడిగి తెలుసుకుంటూ వుంటుంది.

ఈ కౌన్సిలులో సభ్యత్వం ఎలాగంటే:

ట్రస్టీషిప్ పరిపాలన సాగించేదేశాల ప్రతినిధులు, ఆదేశాల ప్రతినిధులు కాక సెక్యూరిటీ కౌన్సిలులోని మిగతాసభ్యులు, శాశ్వతమైన స్థానంలో వుంటారు. వీరుగాక, ట్రస్టీషిప్ సాగించేదేశాల సభ్యులూ, అలాసాగించని దేశాలతరఫున వున్న సభ్యులూ సమానసంఖ్యలో వుండేటట్టుగా జనరల్ అసెంబ్లీచే ఎన్నుకోబడినవారు, మూడుసంవత్సరాల పరిమితిలో సభ్యులుగావుంటారు. ట్రస్టీషిప్ కౌన్సిలు 1947 జనవరి 25వ తేదీన స్థాపించబడింది. ఈ కౌన్సిలులో 1954 జనవరినాటికి యీ క్రింది దేశాలు సభ్యత్వం కలిగివున్నాయి: బ్రిటన్, యునైటెడ్ స్టేట్సు, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రేలియా, బెల్జియం, న్యూజీలెండు, సోవియట్ రష్యా, చైనా డామినికన్ రిపబ్లిక్, అర్జెంటైనా, ఇరాక్, తాయ్‌లాండ్, ఇండియా, హైతి.

అంతర్జాతీయ న్యాయసభ (ఇంటర్‌నేషనల్ కోర్టుఆఫ్‌జస్టిస్)

ఈన్యాయసభ, యునైటెడ్ నేషన్సు సభ్యులలో ఎవరికైనా తగాదాలువస్తే, వాటిని విచారించి తీర్పుచెప్పే ప్రధాన న్యాయస్థానము. యునైటెడ్ నేషన్సు దేశాలన్నీ యీ న్యాయసభకు పార్టీ లన్నమాట. ప్రతి దేశముకూడా, ఈ న్యాయస్థానపు తీర్పులకు బద్ధులమై వుంటామని ఒప్పుకుంటుంది. ఈ కోర్టులో చెప్పినతీర్పును ఏ పార్టీ అయినా ఉల్లంఘించినట్లయితే, ఆ పార్టీమీద తగినచర్య తీసుకోవలసిందని, ఎదురుపార్టీ సెక్యూరిటీ కౌన్సిలును కోరవచ్చును. ఈ కోర్టులో విచారించే తగాదాలన్నీ, ఒక దేశానికి యింకొకదేశానికీ సంబంధించినవే అయివుంటాయి, ఈ కోర్టుస్థాపనకూడా, యునైటెడ్ నేషన్సు చార్టర్‌ను అనుసరించే జరిగింది. ఈ కోర్టు వుండే స్థలం, హాలెండులోని ది హేగ్ నగరం.

ఈ కోర్టుకి పదిహేనుమంది జడ్జిలు వున్నారు. వీరందరూ జనరల్ అసెంబ్లీచేతనూ, సెక్యూరిటీ కౌన్సిలుచేతనూ 1946 ఫిబ్రవరి 6-వ తేదీన

ఎన్నుకోబడినారు. కోర్టుప్రారంభం 1940 ఏప్రిల్ 18వ తేదీన జరిగింది. వారిలో అయిదుగురు తొమ్మిదేళ్ళకూ, అయిదుగురు ఆరేళ్లకూ అయిదుగురు మూడేళ్లకూ ఎన్నుకోబడినారు. అంటే, ప్రతిమూడుసంవత్సరాలకూ ఒకసారి, యీ కోర్టుకు అయిదుగురుజడ్జీలు ఎన్నుకోబడతారన్నమాట. కోర్టు ప్రెసిడెంట్: సర్ ఆర్నాల్డు మెక్‌నైర్ (ఇంగ్లండు). రిజస్ట్రార్:ఎడ్వర్డు హాంబ్రో (నార్వే).

ఈ కోర్టు జడ్జీల జీతం ఒక్కొక్కరికి ఏడాదికి 54,000 డచ్చి గిల్డర్స్, అంటే దాదాపు 67,000 రూపాయలన్నమాట. ప్రెసిడెంటుకు అదనంగా సుమారు 15,000 రూపాయలూ, వైస్ ప్రెసిడెంటుకు దాదాపు 12 వేల రూపాయలూ ప్రత్యేకపు అలవెన్సుఇవ్వబడుతుంది.

కోర్టు ప్రెసిడెంటును, డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటును, జడ్జీలే ఎన్నుకుంటారు. వీరిపదవి పరిమితి మూడుసంవత్సరాలు. మిగతా జడ్జీలకు యిష్టమైతే వీరినే మళ్ళీ ఎన్నుకోవచ్చును.

ఈ కోర్టుస్థాపన 1946 ఫిబ్రవరిలో జరిగినందున, మూడు సంవత్సరాలకు యెన్నుకోబడిన జడ్జీల పదవీపరిమితి 1949 ఫిబ్రవరిలో అంతమయింది. మళ్ళీకూడా తొమ్మిదేళ్ళకు వారేతిరిగి, 1948 అక్టోబరు 22వ తేదీన యెన్నుకోబడినారు.

ఆరు సంవత్సరాలకు యెన్నుకోబడినవారి పదవి 1952 లో అంతమయింది. వారిస్థానే తొమ్మిది సంవత్సరాలకు యీ క్రిందివారు, 1951 డిసెంబరు 6 న యెన్నుకోబడినారు: (ఇండియా); సెనార్ యెన్రిక్ అర్మండ్ ఉగాన్ (ఉరూగువే); సెర్గీ ఓలున్‌స్కీ (రష్యా); గ్రీన్ హారీవుడ్ హాలీవర్తు (యునైటెడ్ స్టేట్సు); హెల్జిక్లాస్టెడ్ (నార్వే). వీరంతా 1961 వరకు పదవిలో వుంటారు.

1955 వరకు పదవిలో వుండేవారు: ప్రొఫెసర్ జె. బాస్‌దవాన్ (ఫ్రాన్సు); డాక్టర్ జె. జి. గోరెరో (యెల్‌శాల్వెడార్); డాక్టర్ ఆర్నాల్డు మెక్‌నైర్ (ఇంగ్లండు); డాక్టర్ యె. ఆల్వారెజ్ (చిలీ); లెవి ఫెర్నాండెజ్ కార్నీరో (బ్రెజిల్).

1958 వరకు పదవిలో వుండేవారు: డాక్టర్ యం. జోరిసిచ్ (యుగోస్లావియా); జాన్ రీడ్ (కెనడా); డాక్టర్ బోదాన్ విని యార్స్కి (పోలెండ్); డాక్టర్ షు మో (చైనా); అబ్దుల్ హమీద్ బదావీపాషా (ఈజిప్టు).

సెక్రటేరియట్ :

యునైటెడ్ నేషన్సు ప్రధాన కార్యాలయాన్ని సెక్రటేరియట్ అంటారు. ఈ కార్యాలయానికి సంపూర్ణాధికారిని సెక్రటరీ-జనరల్ అంటారు. ఈయన ప్రతిసంవత్సరమూ, యునైటెడ్ నేషన్స్ చేసినపనిని గురించి ఒక రిపోర్టును జనరల్ అసెంబ్లీకి సమర్పించాలి. ప్రపంచశాంతికి భంగంకలిగించే సంఘటనగాని, ఉద్యమంగాని, పరిస్థితిగాని ఏమైనా ఆయనకు తెలిస్తే దానిని సెక్యూరిటీ కౌన్సిలుకు చెప్పాలి.

సెక్రటరీ జనరల్ జీతం ఏడాదికి 20,000 డాలర్లు (రు. 90,000) ఇదికాక, ఉచితవసతి; ఇతర ఖర్చులకుగాను వేరే 20,000 డాలర్లు ఇవ్వబడుతవి. సెక్రటరీ జనరల్‌గా పనిచేసినవ్యక్తి రిటైరయితే అతనికి యావజ్జీవమూ ఏడాదికి 10,000 డాలర్లు పింఛను ఇవ్వబడుతుంది.

ఈ సెక్రటేరియట్‌లో, యెనిమిది శాఖలు ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క శాఖకు అధిపతిగా ఒక అసిస్టెంటు సెక్రటరీ-జనరల్ వుంటాడు.

సెక్రటరీ జనరల్: డాగ్ హామర్‌షెల్డు.

బడ్జెట్ :

యునైటెడ్ నేషన్సుకు అయేఖర్చులను సభ్యత్వపుదేశాలన్నీ తమ శక్తినిబట్టి యెంత ఇవ్వగలరో చూసి, యీ ఖర్చుకోసం అవి చెల్లించు కోవలసినవంతులు నిర్ణయిస్తారు. యునైటెడ్ నేషన్సుసంస్థలన్నిటికి అయే ఖర్చులలో 1946 లో రు. 26,03,300; 1947 లో రు. 35,89,900; 1948 లో రు. 45,34,600; 1949 లో రు. 43,55,500, 1950 లో రు. 50,45,500, 1951 లో రు. 51,30,166 రూపాయలు ఇండియా భరించింది.

1954 లో యునైటెడ్ నేషన్సు కార్యాలయానికి మొత్తం 47,827,110 డాలర్లు ఖర్చు మంజూరు చేయబడింది.

యునైటెడ్ నేషన్స్ ప్రత్యేకసంస్థలు:

ప్రత్యేకసంస్థలు, యునైటెడ్ నేషన్సు శాసనంలో ఉదహరించబడిన ప్రకారం వివిధదేశాల ప్రభుత్వాల అంగీకారంతో, ఆర్థిక, సాంఘిక వైజ్ఞానిక, ఆరోగ్య, విద్యావిషయాలలో అంతర్జాతీయ బాధ్యతతో పని చేయడానికి ఏర్పాటయిన సంస్థలు. ఇవి యునైటెడ్ నేషన్సులో ఒక భాగంకావు. కాని, దానితో సహకారంచేస్తూ పనిచేస్తాయి. ఈ సంస్థలలో కొన్ని యునైటెడ్ నేషన్సు ఏర్పడకపూర్వమే వున్నాయి. కొన్ని యునైటెడ్ నేషన్సు ప్రోత్సాహంవల్ల ఏర్పడ్డాయి.

అంతర్జాతీయ ఆరోగ్యసంస్థ (W.H O.)
(The World Health Organisation)

ఈ సంస్థ, దేశాల ప్రతినిధులు, దీని స్థాపనకు సంబంధించిన నియమావళిపై సంతకం పెట్టడంతో, 1946 జులై 22 వతేదిన ప్రారంభమైంది. 1953 డిసెంబరు అంతానికి యీ సంస్థలో 83 దేశాలు సభ్యత్వం కలిగి వున్నాయి. ఈ సంస్థ ప్రథమసమావేశం 1948 సెప్టెంబర్ 1న జరిగింది.

ప్రపంచంలో ప్రతివ్యక్తీ, జాతి, మత భేదంలేకుండా, తన ఆర్థిక స్థితి ఎలాంటిదైనప్పటికీ సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యాన్ని అనుభవించడానికి హక్కు కలిగివున్నాడనే అంశాన్ని అంగీకరిస్తూ, అలా జరిగేటట్టు కృషి చెయ్యడం యీ సంస్థ ఆశయం.

ప్రపంచంలోని ఏదేశమైనా, యునైటెడ్ నేషన్సులో సభ్యత్వం లేకపోయినప్పటికీ, యీ సంస్థలో సభ్యత్వాన్ని పొందవచ్చు. ఈ సంస్థ కార్యవర్గాలు మూడు: ప్రపంచ ఆరోగ్యసమితి, కార్యనిర్వాహకసంస్థ, పరిపాలనా స్థానం. ఈ సంస్థ ప్రధాన కార్యాలయం జినీవాలో వుంది.

ఆరోగ్యవిషయాలను గురించి విస్తారం విజ్ఞానం, అనుభవంగలవారే సమితికి ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోబడతారు.

ఈ సమితి ప్రతిసంవత్సరం సమావేశమౌతుంది. అవసరమైతే ప్రత్యేక సమావేశాలనుకూడా జరుపుతుంది. దీనికి అధ్యక్షుడు, ప్రతి వార్షిక సమావేశ ప్రారంభంలోనూ ఎన్నుకోబడతాడు. 1953 లో ఈ సంస్థకు అధ్యక్షుడుగా సిరియా ఆరోగ్యశాఖామంత్రి డాక్టర్ ముర్షిద్ కాటర్ యెన్నుకోబడినారు. దీని కార్యక్రమాలను సాగించడానికి డైరక్టరు జనరల్‌ను, యితర అధికారులను యీ సమితి నియమిస్తుంది. దీని కార్యవర్గంలో 18 మంది సభ్యులు వుంటారు. ఈ కార్యవర్గం, సంవత్సరానికి అధమం రెండుసారులైనా సమావేశమౌతుంది. డైరెక్టర్ జనరల్ : డాక్టర్ ఎం. జి. కాండో.

1953 లో ఈ సంస్థకు 84,85,095 డాలర్లు ఖర్చు అయింది. 1954 లో 85,47202 డాలర్లు వ్యయం అవుతుందని అంచనా వేయబడింది.

1949లో ఈ సంస్థ సమూహ ప్రాంతీయ కార్యస్థానాలు 1951లో మరొక మూడు ప్రాంతీయ కార్యస్థానాలు ఏర్పాటుచేయబడినవి. ఒకటి ఆగ్నేయ ఆసియా దేశాలన్నిటిలోనూ యీ సంస్థ కార్యక్రమాలను నడిపించడానికి ఉద్దేశింపబడింది. ఈ కార్యస్థానపు ప్రధాన కార్యాలయం, న్యూఢిల్లీలో స్థాపించబడింది.

మరొక కార్యస్థానం, తూర్పు మెడిటరేనియన్ దేశాలన్నిటిలోనూ, యీ సంస్థ కార్యక్రమాలను నడిపించడానికి ఉద్దేశింపబడింది. యీ కార్యస్థానపు ప్రధాన కార్యాలయం, ఈజిప్టులోని అలెగ్జాండ్రియా పట్టణంలో స్థాపింపబడింది.

మూడవ కార్యస్థానం, అమెరికా ఖండములలో యీ సంస్థ కార్యక్రమాలను నడిపించడానికి ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ కార్యస్థానపు ప్రధాన కార్యాలయం, యునైటెడ్ స్టేట్సులోని వాషింగ్టన్ పట్టణంలో స్థాపింపబడింది.

నాల్గవ కార్యస్థానం ఆఫ్రికా ఖండంలో యీ సంస్థ కార్యక్రమాలను నడిపించడానికి ఏర్పాటు చేయబడింది. దీని ప్రధాన కార్యాలయం బ్రాజవిల్ లో స్థాపించబడింది.

ఐదవ కార్యస్థానం యూరప్ ఖండంలో యీ సంస్థ కార్యక్రమాలను నడిపించడానికి ఏర్పాటుచేయబడింది. దీని ప్రధాన కార్యాలయం, జెనీవాలో స్థాపింపబడింది.

ఆరవ కార్యస్థానం పశ్చిమ పసిఫిక్ ప్రాంతంలో పనిచెయ్యడానికి, మనిలాలో స్థాపింపబడింది.

ఇంటర్ నేషనల్ లా కమిషన్

అంతర్జాతీయ న్యాయచట్టాలస్థితి, వాటి అభివృద్ధి; అంతర్జాతీయ శాసనాలను అమలుజరుపుట మొదలైన విషయాలలో జరిగిన కృషిని పరిశీలించడానికి; యీ కమిషను జనరల్ అసెంబ్లీ నియమించింది.

1948 నవంబరు 3 తేదిన యీ కమిషన్‌కు యీ క్రిందిదేశాల ప్రతినిధులు యెన్నుకోబడినారు. 1. చైనా; 2. బ్రెజిల్; 3. ఇండియా; 4. ఇంగ్లండ్; 5. ఫ్రాన్సు; 6. మెక్సికో; 7. యునైటెడ్ స్టేట్సు; 8. హాలెండ్; 9. రష్యా; 10. గ్రీసు; 11. పనామా; 12. కొలంబియా; 13. సిరియా; 14. స్వీడన్; 15. చెకొస్లావేకియా.

ఆహార వ్యవసాయసమితి (F. A. O.):

యునైటెడ్ నేషన్సుకూ యితరమిత్రదేశాలకూ, (మొత్తం 44 దేశాలకు) సంబంధించినప్రతినిధులను; ఆహారధాన్యాదులు, వ్యవసాయము మొదలైన విషయాలగురించి చర్చించే సమావేశంలో పాల్గొనడానికి వర్జీనియారాష్ట్రంలోని హాట్‌స్ప్రింగ్స్‌కు రమ్మని 1941 మే లో యునైటెడ్ స్టేట్సు అధ్యక్షుడు (రూజ్వెల్టు) ఆహ్వానించాడు. ఈసమావేశ ఫలితంగా, ఆహారపదార్థాలు వ్యవసాయములను గురించిన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఒక అంతర్జాతీయ సమితిని స్థాపించడానికి నిర్ణయం జరిగింది. ఈ సమితికి నిబంధనలను తయారుచెయ్యడానికి ఒక కమిటీ నియమింపబడింది. ఈకమిటీ తయారుచేసిన నిబంధనలను, సూచనలను 1944 లో సమావేశమైన వివిధదేశాల ప్రతినిధులు ఆమోదించారు.

కరువు, కరువు వస్తుందేమో అనే భయం తమదేశాలలో లేకుండా చెయ్యడానికి, ప్రత్యేకంగా తాము ఒక్కొక్కరూ; సమిష్టిమీద అందరూకూడా పనిచేస్తామని, వివిధదేశాలప్రతినిధులు ప్రమాణంచేశారు. ఆయాదేశాలలో వ్యవసాయోత్పత్తిని యెక్కువచేసేటట్టు చూడడానికీ; ప్రజలు ఏ ఆహారాన్ని తింటే సత్తువను కలిగివుండగలరో సలహాలు యివ్వడానికీ, ఆహారపదార్థాలు సక్రమంగా వివిధదేశాలమధ్య పంపకం జరిగేటట్టు చూడడానికీ యీ సంస్థ కృషిచేస్తుంది.

12 రాజ్యాలు, యీ సమితి నిబంధనలను అంగీకరించడంతో 1945 అక్టోబరులో యీసమితిస్థాపన అమలులోకి వచ్చింది.

ఈ సమితి ఖర్చుమొత్తంలో నూటికి 4. 16 వంతులు అంటే రు. 4,16,000 ఇండియా ఇస్తుంది.

దీనికి డైరెక్టర్ జనరల్ : డాక్టర్ ఫిలిప్ విన్సెంట్ కార్డన్.

అంతర్జాతీయ విమానప్రయాణ సదుపాయసమితి I. C. A. O.

విమానప్రయాణాలను చేసేవారికితగిన సదుపాయాలనుకలిగించడానికీ; వారిక్షేమానికిభంగం కలుగకుండా ఏర్పాట్లు చెయ్యడానికీ, ప్రజల ప్రయాణాలకు అవసరమైనంతగా విమానాలను సర్వీసులో పెట్టడానికీ, విమానాలకంపెనీలమధ్య హానికరమైన పోటీలేకుండా చెయ్యడానికీయీ సంస్థ ఏర్పడింది. ఈసంస్థ నిర్మాణం 1947 ఏప్రిల్ లో జరిగింది. ఈసంస్థ ప్రధానకార్యాలయంమాంట్రియల్ లో స్థాపింపబడింది. భారతదేశంకూడా యీసంస్థలో సభ్యత్వంకలిగివుంది. దీనికి ప్రధానకార్యదర్శి : డాక్టర్ ఆల్బర్టు రోపర్.

విద్యా, వైజ్ఞానిక, సంస్కృతి సమితి (U. N. E. S. C. O.)

1942 అక్టోబరు నెలలో, అనేక దేశాల విద్యాశాఖామంత్రులు; బ్రిటిషుప్రభుత్వ విద్యాశాఖామంత్రి అధ్యక్షతను లండనులో, యుద్ధానంతరం తమదేశాలలో విద్యాభివృద్ధికి అనుసరించవలసిన మార్గాలను పరిశీలించడానికి సమావేశమయారు. తరవాత, ఇలాంటి సమావేశాలు

క్రమేణ జరుగుతూ వచ్చాయి. తొమ్మిదో సమావేశం 1944 ఏప్రిల్‌లో జరిగింది. దానికి అమెరికా ప్రతినిధికూడా వచ్చాడు. ఆసమావేశంలో; యునైటెడ్ నేషన్సు తరఫున విద్యా, వైజ్ఞానిక, సంస్కృతి సమితిని స్థాపించడానికి నిర్ణయం జరిగింది. 1954 ఆగస్టు 1 వ తేదిన, ఈ సమితి నిబంధనల చిత్తుప్రతి తయారుచేయబడింది. ఈ నిబంధనలు, యునైటెడ్ నేషన్సుకు చెందిన రాజ్యాల ప్రభుత్వాల ఆమోదమునకు పంపబడ్డాయి. 1945 నవంబరులో, లండనులో జరిగిన సమావేశంలో యీ ప్రతిపాదనలపై చర్చజరిగింది. ఆచర్చఫలితంగా ఆ నిబంధనలు ఆమోదింపబడ్డాయి. ఈ సంస్థ 1946 నవంబరు 4 వ తేదిన అమలులోకి వచ్చింది.

ఈసమితిని స్థాపించడంలో ప్రధానోద్దేశాలు ఏమిటంటే: వివిధ దేశాల ప్రజల సంస్కృతిపట్ల పరస్పర గౌరవాన్ని పెంపొందింపజెయ్యడము; వివిధదేశాల కళలను, సంస్కృతిని, విజ్ఞానాన్ని పరస్పరసహకారంతో అభ్యుదయపంథాలలో నడిపించడము; ప్రపంచంలోనిఅన్ని దేశాల ప్రజలూ తమ రాజకీయ భద్రతను, ఆర్థిక సౌష్టవాన్ని కాపాడుకోడానికి తగిన సంస్కారమూ, విద్యా, అనుభవము కలిగేటట్టు చూడడం. ఈ సంస్థకు డైరెక్టరు జనరల్ డాక్టర్ లూథర్ఇవాన్స్.

ప్రపంచకార్మిక మహాసభ

ప్రపంచకార్మిక మహాసభల సమితి (World Federation of Trade Unions) లో కమ్యూనిస్టుల ప్రాబల్యం యెక్కువగావున్నదనే కారణంచేత, 1949 డిసెంబరు 7 వ తేదిన మరొక కార్మిక మహాసభల సమితి International Confederation of Free Trade Unions స్థాపింప బడింది. ఇండియాలోని ఇండియన్ నేషనల్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు యీ సంస్థలో సభ్యత్వంకలిగివుంది.

ఈసంస్థ కార్యనిర్వాహకవర్గంలో 20 మంది సభ్యులువుంటారు. ప్రధాన కార్యదర్శి కాక, తక్కిన 19 మంది సభ్యులు, వివిధప్రాంతాల నుంచి యీక్రింది సంఖ్యలో ఎన్నుకోబడుతారు: ఆఫ్రికా, 1; ఆసియా మధ్యప్రాచ్యదేశాలు, 3; ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలెండు; 1; యూరప్;

5; దక్షిణ అమెరికా దేశాలు. 2; ఉత్తర అమెరికా, 4; బ్రిటన్, 2; వెస్టిండిస్, 1,

ప్రధాన కార్యదర్శి. జె. హెచ్. ఓడ్లెక్ బ్రూక్ (హాలెండ్)
ఇండియా తరఫున సభ్యుడు; దేవేన్ సేన్

కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరప్

యూరపులో-ఒక రాజ్యంపై మరొకరాజ్యం దండయాత్ర చేస్తే ఒకదానికొకటి సహాయం చెయ్యడానికీ, తమలో తమకు యుద్ధము లేకుండా చేసుకోడానికి పన్నెండురాజ్యాలు ఒడంబడిక చేసుకున్నాయి. అవేమిటంటే: బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, హాలెండ్, లంక్సెంబర్గు, ఇటలీ, ఏరా, నార్వే, డెన్మార్క్, స్వీడెన్, బెల్జియం; టర్కీ; ఐస్‌లెండు. ఒడంబడిక ప్రణాళికపై బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, లక్సెంబర్గు, ఇటలీ, ఏరా, నార్వే, డెన్మార్క్, స్వీడన్, బెల్జియందేశాలు లండనులో 1949 మే 5 వ తేదీన సంతకాలు పెట్టాయి.

ఈ పన్నెండు రాజ్యాలకూడలికి కౌన్సిల్ ఆఫ్ యూరప్ అని పేరు ఈపన్నెండు రాజ్యాలసమితి (పార్లమెంట్ ఆఫ్ యూరప్) 1949 ఆగస్టు 10 వ తేదీన ప్రథమసమావేశం జరిపింది.

అంట్లాంటిక్ ఒడంబడిక

ఉత్తర అట్లాంటిక్ ప్రాంత దేశాలలో దేనిపైననైనా దౌర్జన్య చర్యజరిగితే, ఒకరికొకరు మిలిటరీ సహాయంచేసుకోడానికి, అన్యోన్యంగా ఒకరి క్షేమాన్ని మరొకరు గమనించడానికీ; ఆప్రాంతదేశాలు ఒక ఒడంబడిక చేసుకున్నాయి. దీనికి అట్లాంటిక్ ఒడంబడిక అని పేరు.

ఈ ఒడంబడికలో చేరిన దేశాలు: బ్రిటన్, బెల్జియం, హాలెండ్, లక్సెంబర్గ్, నార్వే; ఐస్‌లెండ్, యునైటెడ్ స్టేట్సు, ఫ్రాన్సు, డెన్మార్క్, ఇటలీ, పోర్చుగల్.

ఈ ఒడంబడిక 1949 ఆగస్టు 24 తేదీన అమలులోకి వచ్చింది.

ప్రపంచ బ్యాంకి

ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాలు సభ్యత్వం కలిగి, తమలో ఏ దేశానికైనా అప్పు కావలిస్తే యివ్వడానికి ఏర్పాటు చేయబడినబ్యాంకి. ఈబ్యాంకిలో సభ్యత్వంగల దేశాలన్నీ నిర్ణీతపువంతు ప్రకారం కొంతడబ్బునుదీనికి చందా చెల్లిస్తాయి. ఏదేశంలో నైనానిర్మాణకార్యక్రమానికిడబ్బు కావలసివస్తే, యీబ్యాంకినుంచి అప్పుతీసికోవచ్చును. కాని, అలా అప్పు ఇచ్చేముందు యీ బ్యాంకి తరఫున కొంతమంది నిపుణులు ఆ దేశానికి వెళ్ళి అక్కడి పరిస్థితులనూ, అప్పుయిచ్చే డబ్బు సద్వినియోగం అవుతుందా లేదా అనే విషయాన్నీ పరిశీలించి, అప్పు యివ్వవచ్చునా, కూడదా అనే విషయమై బ్యాంకికి సలహాయిస్తారు.

ప్రెసిడెంటు: యూజిన్ బ్లాక్

ఇండియాలో వ్యవసాయాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకుగాను 1949 సెప్టెంబరు 29 న కోటి డాలర్లనూ (రు. 4,76,00,000) రైల్వేలను బాగు చేయించడానికిగాను 1949 ఆగష్టు 18 న మూడుకోట్ల 40 లక్షల డాలర్లనూ; (రు. 16,18,40,000), దామోదర నదీ లోయనిర్మాణ కార్యక్రమాలకు 1,85,00,000 డాలర్లను (రూ. 8,80,60,000) యీ బ్యాంకి ఇండియాకు అప్పు మంజూర్ చేసింది, దామోదర నదీ లోయనిర్మాణ కార్యక్రమానికి, 1953 జనవరి 26 న ఈ బ్యాంకు మరొక 1,95,00,000 డాలర్లను (రు. 8,10,00,000) ఇండియాకు అప్పు మంజూర్ చేసింది.

అంతర్జాతీయ కార్మిక సమితి (I.I.O,)

"చాలామంది జనులకు, అన్యాయం, కష్టం, యిబ్బంది కలిగించే విధంగా పని (లేబరు) పరిస్థితులు వున్నా" యని ఒప్పుకొనే దేశాలతరఫు పతినిధులతో ఏర్పడిన అధికారయుత సంస్థ, ఈ సమితి. సమితిలో సభ్యత్వంగల దేశాలు; అలాటి చెడ్డ పరిస్థితులను సవరించడానికి, సమష్టి చర్యద్వారా కృషి చేయడానికి ఒప్పందం చేసుకుంటాయి.

ఈ సమితి సభ్యులు ఏడాదికొకసారి మహాసభను (అంతర్జాతీయ కార్మికమహాసభను) జరుపుతారు. ఈ మహాసభకు, యీ సమితిలో సభ్యత్వంగల ప్రతిదేశంనుంచీ నలుగురు ప్రతినిధులు హాజరవుతారు. ఆ నలుగురిలోనూ,ఇద్దరు ఆ దేశపు ప్రభుత్వంచేత పంపబడి, ప్రభుత్వంవారి ఉత్తరువుల ప్రకారం నడుచుకొనేవారు. మిగతా యిద్దరిలోనూ ఒకడు, ఆ దేశంలోని పనివారి సంస్థలతరఫున పంపబడేవారు. మిరొకడు పరిశ్రమల యజమానుల తరఫున పంపబడేవారు. ఈ ఇద్దరినిగూడా, ఆ దేశపు ప్రభుత్వమే నియమిస్తుంది కాని ఇలా నియమించడంలో, ఆ ప్రతినిధులు ఉభయులూ, దేశంలోని అత్యధిక సంఖ్యాకులైన పనివారికీ, యజమానులకూకూడా, తమ ప్రతినిధులుగా వెళ్ళడానికి యిష్టమైనవారుగా నేవుండేటట్లు ఆ ప్రభుత్వం శ్రద్ధతీసుకోవాలి. ఈ ప్రతినిధుల నియామకం సక్రమంగా జరిగిందోలేదో పరిశీలించడానికేగాక, అనుమానాస్పదమైనపద్ధతిలో యీ నియామకంజరిగిందనితోచినట్లయితే, ఆ ప్రతినిధులను మహాసభకు రానివ్వకపోవడానికికూడా, ఆ మహాసభకు అధికారంవుంది.

ఆ మహాసభలో జరుగవలసిన కార్యక్రమమంతా, సమితి కార్య నిర్వాహకవర్గం (గవర్నింగ్ బాడీ) వారు నియమిస్తారు. ఈ గవర్నింగ్ బాడీలో 32 మంది సభ్యులువుంటూరు. వారిలో 16 మంది, వివిధదేశాల ప్రభుత్వాలతరఫునా, ఎనిమిదిమంది పనివారితరఫునా, ఎనిమిదిమంది పరిశ్రమల యజమానుల తరఫునా ఎన్నుకోబడినవారు, ప్రభుత్వాలతరఫున ఎన్నుకోబడిన 16 మంది సభ్యులలోనూ, ఎనిమిదిమంది; పారిశ్రామికంగా ప్రాధాన్యత వహించిన దేశాలతరఫున ఎన్నుకోబడినవారు. మిగతా ఎనిమిదిమంది, తక్కినదేశాల ప్రభుత్వాల తరఫున మూడుసంవత్సరాలకొకసారి, ఎన్నుకోబడినవారు, పనివారితరఫున వుండే ఎనిమిదిమందీ, యజమానుల తరఫునవుండే ఎనిమిదిమందీ, మూడేసి సంవత్సరాలకొకసారి, మహాసభకు వచ్చిన ఆయావర్గాల ప్రతినిధులచేత ఎన్నుకోబడినవారు.

ఏదైనా ఒక ప్రతిపాదన, యీ మహాసభ కార్యక్రమంలో జరిగినప్పుడు, దానిని మహాసభ ఒక సలహాగా గాని, ఒక నియమంగా గాని అంగీకరించవచ్చును. నియమం (డ్రాఫ్ట్ కన్వెన్షన్) గా అంగీకరింపబడిన

ప్రతివిషయానికీ, యీ మహాసభలో సభ్యత్వంగల దేశాల ప్రభుత్వాలు తమ ఆమోదం తెలిపిన వెంటనే, ఆదేశాలలో ఆచరణలో పెట్టాలి. సలహాగా అంగీకరించబడిన విషయంపట్ల ఆ దేశాలు ఆమోదం తెలియపరచవలసిన నిర్బంధనూ లేదు: ఆచరణలో పెట్టవలసిన నిర్బంధమూ లేదు.

ఈ మహాసభలో ఒక సలహాగాని, నియమంగాని ఆమోదించబడిందంటే, సభకు హాజరైన ప్రతినిధులలో మూడింట రెండువంతుల మంది సభ్యుల అంగీకారాన్ని పొందినదన్నమాట. ఇలా ఆమోదించబడిన నియమాన్ని, ఈ మహాసభలో సభ్యత్వంగల ప్రతిదేశ ప్రభుత్వముకూడా ఆ దేశపు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టాలి. సలహా విషయంలో ఆ అవసరం లేదు. ఆ సలహాను పాటించడం ఎంతవరకు అవసరమని ఆ దేశపు ప్రభుత్వానికితోస్తే, అంతవరకే దానిని ఆచరణలోకి తీసుకురావచ్చును. నియమాన్ని అంగీకరించిన ప్రతిదేశముకూడా, ఆ నియమాన్ని పాటించడానికి ఆ దేశంలో అవలంబించబడిన చర్యనుగురించి సంవత్సరానికి ఒకసారి ఒక నివేదికను యీమహాసభకు పంపాలి. ఆ నియమాన్ని పాటించని దేశాల పట్ల చర్యతీసుకోడానికికూడా మహాసభకు అధికారం వుంది.

ఈ సమితి; యునైటెడ్ నేషన్సువారి ఆమోదాన్ని కూడా పొందింది. ఇది ఒక స్వతంత్ర సంస్థగా వ్యవహారిస్తూ, యునైటెడ్ నేషన్సుకి చెందిన ఇతరసంస్థలతో సహకారంచేస్తూ పనిచేస్తుంది.

ఈ సమితి మహాసభకు కార్యక్రమాన్ని తయారు చెయ్యడానికి, పరిశ్రమల పరిస్థితులనుగురించీ, కార్మికులపరిస్థితులనుగురించీ పరశోధనలు జరుపడానికీ యీ సమితి ప్రధానకార్యాలయం (ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ ఆఫీసు) జినీవాలో వుంది.

ఈ సమితికి డైరెక్టర్ జనరల్ గా మిస్టర్ డేవిడ్ ఎ. మోర్స 1948 జూన్ 13 తేదీన ఎన్నుకోబడినాడు.

ఆరబ్ లీగ్ :

స్వతంత్ర ఆరబ్బీరాజ్యాలమధ్య స్నేహము పెంపొందించడానికీ; రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘిక, వైజ్ఞానిక సంబంధాలను దృఢపరచడానికీ,

అరబ్ లీగ్ 1943 లో, అలెగ్జాండ్రియాలో జరిగిన అరబ్బీరాజ్యాల ప్రతినిధుల సమావేశ ఫలితంగా ఏర్పడింది.

ఈ లీగ్ లో ఈజిప్టు, ఇరాక్, లెబనాన్, సిరియా; సావుది అరేబియా, ట్రాన్స్ జోర్డన్, ఎమన్ రాజ్యాలతరఫున ఆ ప్రభుత్వాలు నియమించిన ప్రతినిధులూ, పాలస్తీనాతరఫున యీ లీగ్ ఎన్నుకొనే ప్రతినిధి సభ్యులుగావుంటారు. స్వతంత్రంగావున్న ఏఅరబ్బీరాజ్యమైనా, యీ లీగ్ లో సభ్యత్వాన్ని పొందవచ్చును.

లీగ్ కు శాశ్వతమైన అధ్యక్షుడు లేడు. సెక్రటరీ-జనరల్ : అబ్దుల్ రహమాన్ అజ్జంపాషా. లీగ్ కార్యస్థానం కెయిరోలో వుంటుంది.

అరబ్బీదేశాలు, వాటి జనాభా, వైశాల్యం వివరాలు.

దేశం	వైశాల్యం (చ. మైళ్లు)	జనాభా
సావుది అరేబియా	9,27,000	60,00,000
మిగతా అరేబియా	1,66,000	42,50,000
ఈజిప్టు	3,63,000	130,00,000
ఆల్జీరియా	2,22,000	60,00,000
లిబియా	8,10,000	10,00,000
మొరాకో	2,18,150	67,80,000
ట్యూనీషియా	45,000	20,00,000
పాలస్తీనా	10,400	10,00,000
ట్రాన్స్ జోర్డన్	30,000	2,60,000
సిరియా - లెబనాన్	60,000	22,00,000
ఇరాక్	1,16,000	32,00,000

కొలంబో ప్లాను

ఆగ్నేయ ఆసియాఆర్థికస్తోమతవాన్ని పెంపొందించడానికి కొలంబో ప్రణాళిక అనేపేరుతో ఒక స్కీము తయారుచేయబడింది. ఈ ప్రణాళిక

1951 జూలై 1 న అమలులోకి వచ్చింది. బ్రిటను, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలెండు దేశాలు సమష్టిగా, ఇండియా, పాకిస్తాన్, సిలోన్, మలయా, సింగపూర్, ఉత్తరబోర్నియా, శారవాక్ దేశాలలో ఆర్థిక సౌష్టవాన్ని పెంపొందించడానికి కృషిచేస్తాయి. ఈ ప్రణాళిక ప్రకారం ఇండియాలో కొన్ని నదీప్రాజెక్టులను నిర్మించడానికీ, ఎరువులు మొదలైన వాటిని ఉత్పత్తి చెయ్యడానికీ, రవాణా సౌకర్యములను అభివృద్ధి చెయ్యడానికీ, గ్రామీణ పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వడానికీ నిర్ణీత కార్యక్రమములను అమలుజరపడానికి ఆదేశాలుసహాయం చేస్తాయి.

ప్రపంచ రాజ్యములు

ప్రపంచంలోని వివిధదేశాల, ప్రజలు, పంటలు, ప్రభుత్వం మొదలైన వివరాలన్నీ యీ క్రింద క్లుప్తంగా ప్రకటించబడినవి.

అబిస్సీనియా

ఆఫ్రికాఖండంలో, ఈశాన్యప్రాంతంలోవున్న స్వతంత్రరాజ్యం. వైశాల్యం దాదాపు, 3,50,000 చ. మైళ్లు. జనాభా సుమారు 1,60,00,000. దేశం చాలవరకు కొండలమయం. 1934 లో ఈదేశం మీద ఇటలీ దండయాత్రచేసి, క్రమేపి దేశాన్నంతటినీ ఆక్రమించు కొన్నది. కాని, 1939-45 యుద్ధఫలితంగా ఇటలీ ఓటమితో, యీదేశం మళ్లీ స్వాతంత్రాన్ని పొందింది. 1952 లో ఎరిట్రియా అనే భూభాగం కూడా యీ దేశంలో కలుపబడింది, ఇంగ్లండులో తలదాచుకున్న చక్రవర్తి 1941 ఏప్రిల్ లో మళ్ళీ స్వదేశానికి వెళ్లి పరిపాలన సాగించుకుంటున్నాడు. చక్రవర్తి: హైలిసెలాసీ. రాజధాని, అడ్డిస్ అబాబా.

అర్జెంటైనా

దక్షిణ అమెరికాలోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 10,78,769 చ. మైళ్లు. జనాభా. 1,71,11,000. ఈదేశపు పరిపాలనా విధానం, యునైటెడు స్టేట్సు పరిపాలనా విధానాన్ని పోలి

వుంటుంది. దేశంలోని మొత్తం భూమిలో మూడవవంతు మాత్రమే వ్యవసాయానికీ, పశువులను మేపడానికీ పనికివస్తుంది. ఈదేశంనుంచి పశువులు, పశువుల మాంసమూ విస్తారంగా విదేశాలకు ఎగుమతి అవుతవి. ఇక్కడపండే ముఖ్యపంటలు: గోధుమ, మొక్కజొన్న; ఓట్లు, చెరకు, ద్రాక్షసారాయి, వున్ని, మొదలైనవి. ప్రెసిడెంటు: జువాన్ డామింగో పెరాన్; రాజధాని: బోనస్ ఏర్స్.

ఆండోరా

ఫ్రాన్సు, స్పెయినుదేశాల రెండింటిమధ్య, యీ రెండిటి నాయకత్వానికీ లోబడిన, చిన్న ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 191 చ. మైళ్లు. జనాభా, 5,231. ప్రజలలో కొంతమందిచేత ఎన్నుకోబడిన 24 సభ్యులుగల కౌన్సిలు, దేశపరిపాలనను సాగిస్తుంది. రాజధాని: అండోరా.

ఆఫ్ఘనిస్తాన్

ఆసియాలో, భరతఖండానికి పశ్చిమోత్తరాన, పాకిస్తానును ఆనుకొనివున్న దేశం. రాజుగలరాజ్యం. పార్లమెంటువుంది. ప్రభుత్వ మతం ఇస్లాం. దేశంలోవున్న హిందువులకు, యూదులకు మతవిషయాలలో సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛవుంది. వైశాల్యం: 2,50,000 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 1, 20 00,000, ఈదేశాన్నుంచి ఇండియాకు పండ్లు, వున్ని, తివాసీలు, సుగంధ ద్రవ్యములు ఎగుమతి అవుతవి. ఇండియానుంచి యీ దేశం నూలు, తోలు, టీ, పంచదార, సిమెంటు, కాగితము, బట్టలు మొదలైన వాటిని దిగుమతి చేసుకుంటుంది. రాజు: మహమ్మద్ జహీర్ షా. ప్రధానమంత్రి: జనరల్ మహమద్ దావూద్ ఖాన్; రాజధాని కాబూల్,

ఆల్బేనియా

గత ప్రపంచయుద్ధ కారణంగా ప్రజారాజ్యమైనది. యూరపులో అడ్రియాటిక్ సముద్రతీరానవున్న దేశం. వైశాల్యం, 10,629 చ. మైళ్లు. జనాభా. 11,75,000, యుద్ధానికిపూర్వం ఇది రాజుపాలనలో వుండేది

ఇటలీ దాడివల్ల, రాజు ఇంగ్లండుకు పారిపోయాడు. యుద్ధానంతరం, 1946 జనవరి 11 న దేశీయులు రాజరికానికి స్వస్తిచెప్పి, ప్రజారాజ్యాన్ని నెల కొల్పుకున్నారు. దేశపరిపాలనను కమ్యూనిస్టుపార్టీ సాగిస్తున్నది. వ్యవసాయము, గొర్రెల పెంపకము ప్రజల ప్రధాన వృత్తులు; ప్రెసిడెంట్. హాజి లెచి. ప్రధానమంత్రి: జనరల్ ఎన్వర్ హోక్సా. రాజధాని: తిరాణా.

ఆస్ట్రియా

గత ప్రపంచయుద్ధానికి కొంతముందుగా, జర్మనీచేత ఆక్రమింప బడిన స్వతంత్రప్రజారాజ్యం. యుద్ధంలో జర్మనీచేత ఓటమిఫలితంగా, మళ్ళీ స్వతంత్రప్రజారాజ్యంగా ఏర్పడింది. పరిపాలనను కమ్యూనిస్టుపార్టీ సాగిస్తున్నది. దేశం వైశాల్యం 32,369 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 69,18,959. జర్మనుల ఆక్రమణవల్లనూ, తరువాత రష్యను సైన్యాల దాడివల్లనూ విస్తారంగా జన, ధననష్టాలను పొందింది. ప్రెసిడెంట్: డాక్టర్ తియొడోర్ క్రోనర్; ప్రధానమంత్రి: జూలియస్ రాబ్, రాజధాని: వియన్నా.

ఆస్ట్రేలియా:

పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో, బ్రిటిషురాణి అధికారానికి లోబడి వున్న, స్వపరిపాలనగల ఖండం. వైశాల్యం, 29,74,581 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 87,52,819; దేశంలో స్వపరిపాలనగల రాష్ట్రాలు ఎనిమిది ఉన్నాయి. ఈ ఖండమంతటినీ కామన్‌వెల్తు ఆఫ్ ఆస్ట్రేలియా అంటారు. ఈ దేశం నుంచి వూలు, మాంసము, పాలు; వెన్న, గోధుమలు, బంగారం, తోళ్లు, పళ్లు విస్తారంగా ఎగుమతి అవుతాయి. ఇటీవల ఆస్ట్రేలియాకూ భారత దేశానికీ మధ్య వ్యాపారం చాలా ఎక్కువగా జరుగుతున్నది. దేశ పరిపాలన బ్రిటిషు ప్రభుత్వం నియమించిన గవర్నర్-జనరల్, ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన శాసనసభ్యులలో అధికసభ్యులపార్టీనుంచి మంత్రులను నియమించుకొని, వారి సలహాప్రకారం సాగిస్తాడు. గవర్నర్-జనరల్: ఫీల్డుమార్షల్ సర్ విలియంస్లిం; ప్రధానమంత్రి, రాబర్ట్ మెంజీస్; రాజధాని, కాంబెరా.

ఇండో-చైనా (వియత్ నాం)

ఫ్రెంచివారి అధీనంలోవున్న, చైనాభూఖండపు ఆగ్నేయభాగం. వైశాల్యం, 1,27,413 చ. మైళ్లు. జనాభా, 1,90,00,000; గత ప్రపంచ యుద్ధానంతరం, స్వాతంత్ర్య వాంఛతో యీ దేశంలోని ప్రజలు ఫ్రెంచివారితో పోరాటం సాగించారు. వీరితో ఒక ఒడంబడికకువచ్చి యీదేశమంతటినీ తమ అధికారానికి కొంతవరకైనా లోబడి వుండేటట్టు చేసుకోడానికి ఫ్రెంచివారు చేసిన ప్రయత్నాలు కొనసాగలేదు. పూర్వం అన్నాం రాజ్య చక్రవర్తిగావున్న బావోదాయ్ ఆధిపత్యంలో ఇండో-చైనాలో ఫ్రెంచివారితో సంబంధంగల ప్రభుత్వం 1949 లో స్థాపింపబడింది. కాని, యీ ప్రభుత్వాన్ని ఎదిరిస్తూ, దేశం సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కలిగివుండాలనే వుద్యమం డాక్టర్ హోహిమిన్ నాయకత్వాన ఇంకా సాగుతూనే వుంది.

ఫ్రెంచి యూనియన్‌కు లోబడిన ఒక ప్రత్యేక కేంద్రంగా స్వపరిపాలన హక్కును యీ దేశానికి ఇవ్వడానికి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. బావోదాయ్ ఆధిపత్యంలోవున్న ప్రభుత్వానికి యీదేశపు పరిపాలన 1949 డిసెంబరు 30 తేదిన అప్పగించబడింది. ఈ దేశానికి ప్రస్తుత వ్యవహారనామం వియత్ నామ్. రాజధాని, సైగాన్; ప్రభుత్వాధిపతి, బావోదాయ్.

హోషిమిన్ అనే కమ్యూనిస్టునాయకుని అధ్వర్యంక్రింద విప్లవం జరుగుతూవుంది. కొంతదేశంకూడా యితని పాలనలోవుంది. ఇతని ప్రభుత్వాన్ని 1950 ఫిబ్రవరి 2 తేదిన రష్యన్ ప్రభుత్వం గుర్తించింది.

ఇండోనేషియా :

యుద్ధానికిపూర్వం డచ్చి వలసరాజ్యంగావున్న జావా, మధుర సుమత్ర మొదలైన ద్వీపాలు. ఇవి చిన్నవీ పెద్దవీ కలిసి సుమారు 2,500 యుద్ధకాలంలో జపానువారి ఆక్రమణలో వున్నాయికాని, యుద్ధం అంతంకాగానే స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రకటించాయి. ఫ్రెంచివారు దానికి అంగీకరించక, వీటిని, తమ పరిపాలనలోనే వుంచుకోవాలని ప్రయత్నిం

చారు. చాలాకాలం డచ్చి సైన్యాలకూ, ఇండోనేషియా స్వాతంత్ర్య వీరులకు పోరాటంజరిగింది. ఇండోనేషియా నాయకులకూ డచ్చి ప్రభుత్వానికీ మధ్యరౌండ్ టేబిల్ సమావేశం 1949 సెప్టెంబర్‌లో ప్రారంభమైంది. ఈ సమావేశఫలితంగా ఇండోనేషియాకు స్వపరిపాలనను ఇవ్వడానికి డచ్చిప్రభుత్వం అంగీకరించడం జరిగింది. రాణికి లోబడిన రిపబ్లిక్‌గా తమదేశం డచ్చివారితో సంబంధం కలిగివుంచేటట్లు ఇండోనేషియనులు అంగీకరించడం జరిగింది. ఈ అంగీకారప్రకారం; 1949 డిసెంబరు 27 తేదిన ఇండోనేషియా రిపబ్లికన్ రాజ్యంగా ఏర్పడింది. ఈ దీవులన్నిటి వైశాల్యం, 7,35,865 చ. మైళ్ళు. జనాభా సుమారు, 7,80,00,000 చెరకు, బియ్యం, పొగాకు, టీ; కాఫీ, రబ్బరు మొదలైనవి యిక్కడ పండే ముఖ్యపంటలు. చాలాభాగం ఎగుమతి అవుతవి. భారతదేశానికీ, ఇండోనేషియాకు మధ్యవ్యాపారం ఇటీవల బాగా జరుగుతున్నది. రిపబ్లిక్ ప్రెసిడెంటు: డాక్టర్ ఐ. ఆర్. సుకర్నో; ప్రధానమంత్రి, డాక్టర్ విలాపో. రాజధాని: జకర్తా.

ఇటలీ :

యూరప్‌లో ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. ఇటీవలవరకు రాజు వుండేవాడు. కాని 1946 జూన్‌లో జరిగిన ఎన్నికలలో ప్రజలు ప్రజారాజ్యంపట్ల అత్యధిక సంఖ్యాకంగా ఓటుచేసినందున, రాజు దేశాన్ని వదలి వెళ్ళిపోయాడు. వైశాల్యం: 1,16,240 చ. మైళ్ళు. జనాభా: 4,71,38,235. దేశంలో ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయం మీద జీవించేవారు. పరిశ్రమలుకూడా చాలావరకు అభివృద్ధిపొందాయి. ప్రెసిడెంట్ : లూయి జి యేనోది; ప్రధానమంత్రి, జోసెప్ పెల్లా; రాజధాని, రోం.

ఇరాక్ :

ఆసియాలో ఒక స్వతంత్ర ముస్లిందేశం; రాజుగల రాజ్యం. పార్లమెంటువుంది. ప్రధానమంత్రినీ, ప్రధానమంత్రి సలహామీద తక్కిన మంత్రులనీ రాజు నియమిస్తాడు. వైశాల్యం: 1,68,113 చ. మైళ్ళు.

జనాభా: 47,99,500 దేశంలో పెట్రోలు విస్తారంగా లభిస్తుంది. రాజు: ఫైజల్; ప్రధానమంత్రి, డాక్టర్ మహమ్మద్ ఫదిల్ జమాలి. రాజధాని, బాగ్దాద్.

ఇశ్రాయేల్ :

పాలస్తీనా విభజన ఫలితంగా ఏర్పడిన స్వతంత్రయూదురాజ్యం. 1948 మే 15 తేదీన బ్రిటను, పాలస్తీనాలో తనపరిపాలనను వదలు కోవడంతో ఇశ్రాయేల్ స్థాపన జరిగింది దేశంలో కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ స్థాపనతో 2,000 సంవత్సరాల అనంతరం, మళ్ళీ 1949 ఫిబ్రవరి 14 తేదీన ఒక స్వతంత్ర యూదురాజ్యస్థాపన జరిగింది. దేశం వైశాల్యం, 8,048 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 16,29,000. అధ్యక్షుడు ఇజక్ బెన్ జ్వి; ప్రధానమంత్రి: మోషె షారెట్; రాజధాని; టెలవీవ్.

ఈక్వెడార్ :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యము. వైశాల్యం 2,26,000 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 30,76,933. ఈదేశంలో కోకో విస్తారంగా పండుతుంది. కాఫీ, రబ్బరు, చెరకు, పొగాకు, పంచదార; సుగంధ పాలచెక్క, గోధుమ మొదలైనవి ముఖ్యపంటలు. ఈ పంటలలో చాలాభాగం ఎగుమతి అవుతవి. ఇవికాక, పెట్రోలు, టోపీలు, పచ్చలు, గంధకము, దంతము, బంగారముకూడ ఎగుమతి అవుతవి. ప్రెసిడెంట్, డాక్టర్ జె. ఎం. వెలాస్కో ఇబర్రా; రాజధాని, క్విటో.

ఈజిప్టు:

ఆఫ్రికాలోవున్న స్వతంత్ర ముస్లిందేశము. వైశాల్యం 3,86,110 చ. మైళ్ళు. దీనిలో ప్రజలు నివసించేభాగం, 13,578 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 2,10,00,000. 1952 జూలై 26 తేదిన ఈజిప్టులోని సైన్యాధికారులు ప్రభుత్వాధికారాన్ని చేజిక్కించుకొని, మంత్రి మండలిని అరెస్టుచేసి, రాజు ఫరూక్‌ను సింహాసనభ్రష్టుణ్ణిచేసి, అతడికొడుకు

ఫారూక్‌ను జూలై 27 న రాజుగా ప్రకటించారు. తరువాత, 1953 జూన్ 18 న, యీ రాజ్యం రిపబ్లిక్‌గా ప్రకటించబడింది. ప్రెసిడెంట్, జనరల్ మహమ్మద్ నజీబ్; రాజధాని, కెయిరో.

ఉత్తర ఐర్లండ్ (ఆల్‌స్టర్):

ఐర్లండు దీవిలో, ఇంగ్లండురాజు పరిపాలనకు లోబడివున్న ఉత్తరభాగం. వైశాల్యం. 5,238, చ. మైళ్ళు. జనాభా 13,70,709 దేశంలో ప్రత్యేకం పార్లమెంటుకు బాధ్యులైన మంత్రుల సలహాతో గవర్నరు దేశపరిపాలనను సాగిస్తాడు. గవర్నరు: లేక్‌హర్స్ట్ ప్రభువు; ప్రధానమంత్రి, లార్ బ్రూక్‌బరో; రాజధాని, బెల్‌ఫాస్టు.

ఉరూగ్వే:

దక్షిణ అమెరికాలోని చిన్న ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 72,153 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 22,50,000. దేశంలో పచ్చికబయళ్ళు విస్తారంగా వుండడంచేత, పశువుల పెంపకం ఎక్కువగా జరుగుతుంది. మాంసం ఎక్కువగా విదేశాలకు ఎగుమతి అవుతుంది. గోధుమ, మొక్కజొన్న, బార్లీ, యీ దేశంలోని ప్రధాన పంటలు. ప్రభుత్వం తొమ్మిదిమంది సభ్యులుగల కౌన్సిలు సాగిస్తుంది: దీనికి ఛైర్మన్: మార్టినెజ్ ట్రూబా; రాజధాని, మాంటివిడో.

ఏరా:

ఐర్లెండులో దక్షిణభాగము; స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యము; పార్లమెంటుకు బాధ్యులైన మంత్రులద్వారా పరిపాలన జరుగుతుంది. వైశాల్యం: 27,137 చ. మైళ్ళు. జనాభా: 29,60,593. ప్రెసిడెంట్: జాన్ టి. ఓ. కెల్లీ, ప్రధానమంత్రి, ఈమన్ డివెలరా; రాజధాని, డబ్లిన్.

ఐస్‌లెండ్ :

ఉత్తర అట్లాంటిక్ సముద్రంలో ఒక పెద్దదీవి. పూర్వం డెన్మార్కుకు లోబడివుండేది. కాని, 1946లో స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యంఅయింది.

వైశాల్యం, 40,497 చ. మైళ్ళు. జనాభా; 1,44,000. ఈ దీవినుంచి ఎగుమతి అయే సరకులు: చేపలు, చేపనూనె, మాంసము, వున్ని, ఆహార ధాన్యములు, పంచదార, కాఫీ, ఉప్పు, బొగ్గు, మొదలైన నిత్యావసరాలన్నిటినీకూడా, ద్వీపవాసులు దిగుమతి చేసుకోవలసిందే. ప్రెసిడెంట్: ఏచియర్ ఏచియర్సన్. ప్రధానమంత్రి, ఒలాఫుర్ తోర్స్; రాజధాని, రేక్జావ్క్.

క్యూబా:

అమెరికాఖండంలోవున్న ఒక చిన్నదీవి. ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 47,850 చ. మైళ్ళు. జనాభా 55,00,000. దేశంలోని ఎక్కువ భాగంలో చెరకు, పొగాకు, చిరగడదుంపలు, అరటిపండ్లు పండిస్తారు. ప్రెసిడెంట్: జనరల్ బాటిస్టా; రాజధాని, హవానా.

కెనడా:

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యంలో, స్వపరిపాలనగలదేశం. ఉత్తరఅమెరికా ఖండములోవుంది. వైశాల్యం, 38,45,144 చ. మైళ్ళు. జనాభా 1,46,24,000. బ్రిటిషురాజు తరపున, గవర్నరు—జనరల్ నియామకం జరిగినప్పటికీ, దేశపరిపాలన పూర్తిగా దేశీయ మంత్రులచేతిలోనే వుంటుంది. మంత్రులు, పార్లమెంటుకు బాధ్యులు. జనాభాలో అధిక సంఖ్యాకులు యూరపియను జాతులవారే. లక్షకుపైగా భారతీయులూ, సుమారు 20 వేలమందినీగ్రోలు వున్నారు. దేశంలోపండేపంటలలో గోధుమలు, ఓట్లు, బార్లీ, ముఖ్యమైనవి. దేశంఅంతా 12 రాష్ట్రాలుగావిభజింపబడి వుంది. ఒక్కొక్క రాష్ట్రానికి ఒక్కొక్క లెఫ్టినెంట్ గవర్నరూ, మంత్రి మండలీ, శాసనసభా వున్నాయి. కెనడా గవర్నర్; విన్సెంట్ మాసే; ప్రధానమంత్రి: లూయీ సెంట్ లోరాన్, రాజధాని, అట్టావా.

కొరియా:

వైశాల్యం. 85,225 చ. మైళ్ళు. జనాభాసుమారు 1,93,69,000. రష్యాకు దక్షిణంగా. జపానుకు ఉత్తరంగావున్నద్వీపం. దీని తీరప్రాంతం

అంతా అనేక చిన్న ద్వీపాలమయం. 1910లో దీనిని జపాను తన సామ్రాజ్యంలో కలిపివేసుకున్నది. రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో కొరియాను అమెరికన్ సైన్యాలు, రష్యన్ సైన్యాలు చెరిసగం ఆక్రమించుకున్నవి. అమెరికన్ ఆక్రమణలోవున్న దక్షిణకొరియాలో 1948 మేలో ఎన్నికలుజరిగినవి. తత్ఫలితంగా అసెంబ్లీ ఏర్పడి; కొరియాను రిపబ్లిక్‌గా ప్రకటించింది. జూలై 20 తేదీన, డాక్టర్ సింగ్మన్‌రీ అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకోబడినాడు. 1948 ఆగస్టు 15 న రిపబ్లికు అవతరణ జరిగింది. అమెరికన్ మిలిటరీ ప్రభుత్వం అంతరించింది. 1949 జూలై నాటికి, దక్షిణకొరియాలోని అమెరికన్ సైన్యాలు తరలిపోయినాయి. దక్షిణకొరియాకు రాజధాని. సేవూల్.

ఉత్తరకొరియాలో ప్రజాప్రభుత్వం పేరుతో కమ్యూనిస్టుప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయబడింది. దీనికి రాజధాని: ప్యాంగ్ యాంగ్. ప్రధాన మంత్రి: కిం ఇర్ సెన్.

1950 జూన్ 25 తేదిన ఉత్తరకొరియా సైన్యాలు దక్షిణకొరియాపైన దాడిచేసాయి. అప్పటినుంచీ యుద్ధం జరుగుతోంది. ప్రస్తుతంయుద్ధ విరామసంధికి సంప్రతింపులు జరుగుతున్నాయి. దక్షిణకొరియాపక్షాన యునైటెడ్ నేషన్సు సైన్యాలు, ఉత్తరకొరియాపక్షాన చైనా సైన్యాలు యుద్ధంలో పాల్గొన్నాయి.

కొలంబియా :

దక్షిణఅమెరికా పశ్చిమోత్తరకొసను వున్న స్వతంత్రప్రజారాజ్యం, వైశాల్యం 4,39,997 చ. మైళ్లు. జనాభా, 1,20,00,000. ఈదేశంలో అడవులు ఎక్కువ. బంగారము, వెండి, రాగి, సీసము, బొగ్గు, పచ్చలు ముఖ్యమైన ఖనిజములు. పెట్రోలుకూడా చాలా ఎక్కువగా దొరుకుతుంది. వ్యవసాయపు పంటలు: కాఫీ; ప్రత్తి, అరటిపండ్లు, పొగాకు ముఖ్యమైనవి. ప్రెసిడెంట్: లెప్టినెంట్ జనరల్ గుస్తావో రిజాస్‌పినిల్లా. రాజధాని బొగొట్టా.

కోస్టారికా :

మధ్యఅమెరికాలోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 19;656 చ. మైళ్ళు. జనాభా 8,68,741 నాలుగు సంవత్సరాల కొకసారి

ఎన్నుకోబడే ప్రెసిడెంటు దేశ పరిపాలన సాగిస్తాడు. దేశం చాలా సారవంతమైనది. కాఫీ, బియ్యం, మొక్కజొన్న, చెరకు; బంగాళాదుంపలు, కోకో మొదలైనవి ముఖ్యపంటలు; ప్రెసిడెంట్, జోస్ ఫిగర్స్; రాజధాని, శాన్ జోస్.

గ్రీస్ :

యూరపులో రాజుగల రాజ్యం. పార్లమెంటువుంది. మంత్రులు చట్టప్రకారం పార్లమెంటుకు బాధ్యులుగా వుండాలి. ప్రస్తుతం దేశంలో కమ్యూనిస్టుల తిరుగుబాటువల్ల కల్లోలం ఎక్కువగావుంది. వైశాల్యం: 51,168; చ. మైళ్ళు. జనాభా 76,02,600. ప్రజలలో సగానికిపైగా వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారే. దేశంలో ప్రధానపుపంట పొగాకు. పండినదానిలో సగం ఎగుమతి చేయబడుతుంది. రాజు: పాల్. రాజధాని, ఏథెన్సు.

గ్రేట్ బ్రిటను :

ఇంగ్లడు, స్కాట్లండు, వేల్సు అనే మూడు ప్రధానభాగాలుగల దీవి. వాడుకలో ఇంగ్లండ్ అనీ, గ్రేట్ బ్రిటన్ అనీ, యునైటెడ్ కింగ్‌డం అనీ అంటారు. వైశాల్యం 87,815 చ. మైళ్ళు. జనాభా 4,88,40,893 ప్రపంచంలో, యీదేశానికి వున్నంతసామ్రాజ్యంమరేదేశానికీలేదు, ఆస్ట్రేలియా; కెనడా, దక్షిణాఫ్రికా; న్యూజీలెండ్, పాకిస్తాన్ సిలోన్ అనే అధీనరాజ్యాలు, విస్తారంగా వలస రాజ్యాలు వున్నాయి.

ప్రపంచపు మొత్తపు భూవైశాల్యం, సుమారు 5,55,00,000 చ. మైళ్ళలోను. బ్రిటిషువారి పరిపాలనకు లోబడివున్న భూభాగం 1,31,65,420 చ. మైళ్ళు.

ఈదేశం విస్తారంగా పరిశ్రమలు పెంపొందిన దేశం. యంత్రముల వల్ల ఉత్పత్తిఅయినసరకులనుసామ్రాజ్యదేశాలకుపంపి, సామ్రాజ్యదేశాల నుంచి ముడిసరకులను తెప్పించుకొని విశేషలాభాలనుపొంది భాగ్యవంతమైన దేశం.

దేశంలో పరిపాలన అంతా రాణి పేరుమీద జరుగుతుంది. ప్రజలు ఎన్నుకున్న పార్లమెంటు సభ్యులలో అధిక సంఖ్యాకులు ఏపక్షం వారయితే, ఆపక్షనాయకుణ్ణి, ప్రధానమంత్రిగా రాణి నియమిస్తుంది. ఆప్రధానమంత్రి రాణి అంగీకారంతో తన పార్టీ సభ్యులలో తనతో కలిసి పని చెయ్యగలవారిని కొంతమందిని మంత్రులుగా నియమించుకొని పరిపాలన సాగిస్తాడు- 1954 ఏప్రిల్ నాటికి టోరీ పక్షంవారు పార్లమెంటులో అధిక సంఖ్యాకులుగా వున్నందున ఆపక్షానికి చెందిన ప్రభుత్వం అమలులో వుంది.

రాణి; ఎలిజబెత్; ప్రధానమంత్రి సర్ విన్‌స్టన్ చర్చిల్: రాజధాని లండన్.

గోతెమాలా :

మధ్య అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం 45,452 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 36,06,890. దేశంనుంచి ఎగుమతి అయే సరకులలో ముఖ్యమైనవి, కాఫీ, అరటిపళ్లు, తోళ్లు, తేనె, బంగారము ప్రెసిడెంటు: కర్నల్ ఆర్బెంజ్ గజ్మన్. రాజధాని, గోతెమాలా.

చిలి :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 2,85,100 చ. మైళ్లు. జనాభా 60,32,376. ప్రజలలో అధికసంఖ్యాకుల చేత ఎన్నుకోబడిన ప్రెసిడెంటు దేశపరిపాలన జరుపుతాడు. దేశంలో రెండు శాసనసభలు వున్నాయి. వ్యవసాయము ఖనిజములను త్రవ్వటమూ, ప్రజల ప్రధానవృత్తులు. ప్రధానపంటలు: గోధుమలు, మొక్కజొన్న, బార్లీ, ఓట్లు, పొగాకు, మిరపకాయలు మొదలైనవి. దేశంనుంచి పండ్లుకూడా విస్తారంగా యూరపుకు ఎగుమతి అవుతున్నవి. రాగి, ఇనుము; మెంగనీసు యీ దేశంలో విస్తారంగా దొరికే ఖనిజములు, మిరపకాయలు ఈ దేశంనుంచే, ఇండియాకు వచ్చాయి. అంతకు పూర్వం మనదేశంలో మిరపకాయ లేదు. ప్రెసిడెంటు: కార్లోస్ ఇబనెజ్; రాజధాని, శాంటియాగో.

చెకోస్లోవాకియా :

యూరపు మధ్యభాగంలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం 1938 లో యీ దేశాన్నిముందు కొంతభాగాన్ని, తరువాత పూర్తిగాను జర్మనీ ఆక్రమించింది. యుద్ధంవల్ల విస్తారంగా జన, ధన నష్టాలను పొందిన దేశాలలో యిది ఒకటి. దేశపరిపాలన కమ్యూనిస్టు పార్టీ సాగిస్తున్నది. దీని వైశాల్యం, 49,358 చ. మైళ్లు. జనాభా 1,26,04,000. దేశంలో ఖనిజ సంపద చాలా హెచ్చుగావుందని అంచనా. కాని యిదంతా త్రవ్వితియ్యడం యింకా పెద్దయెత్తుమీద జరుగడంలేదు. వ్యవసాయం ఆధునిక పద్ధతులమీద జాగాజరుగుతోంది. ప్రెసిడెంట్ : ఆంటోనిన్ జాపోట్స్కి; ప్రధానమంత్రి : విలెం సిరోకీ; రాజధాని, ప్రాహా.

చైనా :

ఆసియాఖండములోని పెద్దప్రజారాజ్యం. 1937 లో జపాను ఆక్రమణ ఫలితంగా 1945 లో యుద్ధం ముగిసేవరకూ విస్తారంగా ధననష్టాన్నీ జననష్టాన్ని పొందింది. వైశాల్యం, 43,00,000 చ మైళ్ళు. జనాభా సుమారు 50 కోట్లు. కమ్యూనిస్టులు దేశాన్నంతటనీ తమ పరిపాలనలోకి తెచ్చుకున్నారు. కమ్యూనిస్టులు ప్రత్యేక ప్రభుత్వాన్ని 1949 అక్టోబర్ 1 తేదీన స్థాపించారు. ఈ ప్రభుత్వానికి అధ్యక్షుడు : మావోచిటుంగ్; ప్రధానమంత్రి : చోఎన్‌లే, రాజధాని : పెకింగ్.

జపాన్ :

1939-45 యుద్ధంలో పాల్గొని ఓడిపోయిన కారణంచేత, మిత్రమండలి ఆక్రమణలోవున్న రాజ్యం. ఆసియాఖండంలో పారిశ్రామికంగా చాలాముందుకు వచ్చినరాజ్యం. ఈ దేశమంతాకూడా, 4,223 చిన్న ద్వీపాలసమూహం. వైశాల్యం, 1,42,270 చ. మైళ్ళు. జనాభా 8,70,30,000. 1953 ఏప్రిల్ లో మిత్రమండలి రాజ్యాలు, యీ దేశానికి స్వపరిపాలనను ఇస్తూ, ఒడంబడికపై సంతకాలు పెట్టారు. యుద్ధానికి పూర్వం తన ఆక్రమణలోవున్న విశేషసామ్రాజ్యాన్ని యీదేశం యుద్ధ ఫలితంగా కోల్పోయింది. యుద్ధానంతరం యీ దేశంలో ప్రజల

స్వాతంత్ర్యం కొంత ఎక్కువ అయింది. బ్రిటన్‌లోని పరిపాలనా విధానంలాంటి పరిపాలనావిధానం 1947 మే 3 తేదీన అమలులోకి వచ్చింది. చక్రవర్తి : హిరోహిటో; ప్రధానమంత్రి, షిగెరు యోషిదా; రాజధాని; టోకియో.

జర్మనీ :

యూరపులోని ప్రధాన రాజ్యాలలో ఒకటిగా వుండేది. 1939-45 లో జరిగిన ప్రపంచయుద్ధానికి యీదేశాన్ని అప్పుడు పాలించిన హిట్లరే కారణం. 1945 మే 8 న జర్మన్ సైన్యాలు మిత్రమండలికి లొంగిపోయాయి. అప్పుడు జర్మనీని నాలుగు భాగాలుగా విభాగించి ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు; అమెరికా, రష్యాలు తమ పరిపాలనలోకి తీసుకున్నాయి, జర్మనీ పరిపాలన విషయంలో ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, అమెరికా లకూ, రష్యాకూ మధ్య అభిప్రాయభేదాలు కలుగుతూవున్నాయి. మొదటి మూడు దేశాల పరిపాలనలో వున్నమూడు భాగాలనూ 1948 లో ఒకే ప్రాంతంగా కలిపి వేసి, మూడురాజ్యాల ప్రతినిధుల పాలనలో వుంచడం జరిగింది. ఈ ప్రాంతానికి పశ్చిమ జర్మనీ అని ప్రస్తుతం వాడుకనామం. 1949 లో, యీప్రాంతంలో ప్రత్యేకంగా పార్లమెంటునూ, ప్రభుత్వమును నెలకొల్పడానికి ఎన్నికలు జరిగాయి.

పశ్చిమ జర్మనీ: పశ్చిమజర్మనీ వైశాల్యం 94,750 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 4,97,00,000 ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత; పార్లమెంటు స్థాపన జరిగింది. పశ్చిమ జర్మనీకి ప్రెసిడెంటుగా డాక్టర్ తియొడోర్ హ్యూస్ 1949 సెప్టెంబరు 12 న ఎన్నుకోబడినారు. ఛాన్సెలర్ (ప్రధాన మంత్రి)గా డాక్టర్ కొన్రాడ్ అడెనోర్ ఎన్నుకోబడినారు. రాజధాని: బాన్.

తూర్పుజర్మనీ: వైశాల్యం 41,390 చ. మైళ్ళు. జనాభా 1,73,18,581. తూర్పుజర్మనీకి కమ్యూనిస్టు అధ్వర్యాన వేరేప్రభుత్వం 1949 అక్టోబరు 7 న ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ ప్రభుత్వానికి అధ్యక్షుడుగా విల్హెల్మ్ పీక్, ప్రధాన మంత్రిగా ఆటో గ్రోటే వోల్డు అక్టోబరు 11 న ఎన్నుకోబడినారు. రాజధాని: బెర్లిన్.

అవిభాజ్య జర్మనీకి రాజధానిగావున్న బెర్లిన్ నగరం, ప్రస్తుతం రెండుభాగాలుచేయబడింది. ఒక భాగం రష్యా, మరొకభాగం బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, యునైటెడ్ స్టేట్సు దేశాల సంయుక్త పాలనలోనువుంది.

జిబ్రాల్టర్ :

స్పెయినుదేశానికి దక్షిణంగా, మెడిటరేనియన్ సముద్రంలోవున్న ఒక పెద్దపర్వతం. బ్రిటిషువారి అధీనంలోవుంది. మెడిటరేనియన్ సముద్రంలో యూరపుకు వెళ్ళే ఓడలు యిక్కడ ఆగుతాయి. ఈ ఓడలు చెల్లించే సుంకం, యీ పర్వతప్రభుత్వానికి ఆదాయం. దీని పొడవు 2¾ మైళ్ళు. వెడల్పు, ¾ మైలు. ఎత్తు 1,336 అడుగులు. జిబ్రాల్టర్ నుంచి స్పెయినుకు చిన్నభూసంధివుంది. దీని పరిపాలన బ్రిటిషుప్రభుత్వం నియమించిన గవర్నరు సాగిస్తాడు. ఆయన అధీనంలో; ఇక్కడ ఎప్పుడూ ఒక సైన్యం వుంటుంది.

జోర్డన్ :

ఆసియాలో ఒక స్వతంత్ర అరబ్బీరాజ్యం. పార్లమెంటువుంది. మంత్రులను పార్లమెంటు సభ్యులలోనుంచి రాజు నియమిస్తాడు. పూర్వం దీనిని ట్రాన్సుజోర్డన్ అనేవారు. పాలస్తీనా విభజనానంతరం, దానిలోని అరబ్బీప్రాంతాన్ని కూడా, యీ దేశం తనలో కలుపుకున్నది. వైశాల్యం: 37,500 చ. మైళ్లు. దీనిలో వ్యవసాయ యోగ్యమైనభూమి, 19,25,000. ఎకరాలు. బీడు 2,05,85,000 ఎకరాలు. జనాభా, 15,00,000. వీరిలో 3,00,000 మంది గృహస్థులు. తక్కినవారు ద్రిమ్మరులు. ప్రజలలో 30,000 మంది అరబ్బీక్రైస్తవులు. రాజు: హుసేన్; ప్రధానమంత్రి; డాక్టర్ ఫాజి ముల్కి; రాజధాని; అమ్మన్.

టర్కీ :

కొంతభాగం యూరపులోనూ, కొంత ఆసియాలోను వున్న స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. 1923 లో రాజును తొలగించి ప్రజారాజ్యంగా

ఏర్పడింది. పార్లమెంటు (గ్రాండ్ నేషనల్ అసెంబ్లీ) వుంది. మంత్రులు అసెంబ్లీకి బాధ్యులు. వైశాల్యం, 2,96, 192చ. మైళ్ళు; జనాభా: 2,09,34,670 ప్రెసిడెంటు: సెలాల్ బేయార్; ప్రధాన మంత్రి: అద్నాన్ మెండెరెస్, రాజధాని, అంకారా.

టిబెట్ :

ఆసియాలోని స్వతంత్ర పీఠాధిపత్య రాజ్యము. ప్రపంచములోని అన్నిదేశాలకన్న ఎత్తునవున్న పీఠభూమి. ఈదేశంలోని ఏభాగముకూడా సముద్రమట్టానికి 10,000 అడుగులకు తక్కువ ఎత్తులోలేదు. వైశాల్యం, 4,63,206 చ. మైళ్ళు. జనాభా, దాదాపు 30 లక్షలు. దేశపరిపాలన అంతా దలైలామా అను పీఠాధిపతి సాగిస్తాడు. ఇతడే ప్రజలకు మతాధిపతికూడాను. ఒకదలైలామా మరణించితే, ఆసమయంలో, ఆదేశంలో ఎక్కడ పురుష శిశువు జన్మిస్తే; ఆపురుషశిశువునే దలైలామాగా దేశీయులంతా అంగీకరిస్తారు. ఈ దలైలామాను వెతకి కనుక్కోడానికి ఒకొకప్పుడు కొన్నిసంవత్సరాలు పడుతుంది. టిబెట్టునుంచి కస్తూరి, వున్ని మనదేశానికిదిగుమతి అవుతాయి. మనదేశంనుంచి, వస్త్రాలు, వున్నివస్త్రాలు, ఆహారధాన్యాలు ఎగుమతి అవుతాయి: రాజధాని, లాసా.

1950 అక్టోబర్ 28 తేదీన చైనా, టిబెట్‌పైన దండయాత్ర సాగించింది. నవంబరు 13 తేదీనాటికి చైనా సైన్యాలు లాసానగరానికి చేరుకున్నవి. చైనా సార్వభౌమత్వాని టిబెట్ అంగీకరించింది.

డొమినికన్ :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం 19,128 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 22,00,000 చెరకు, కోకో, కాఫీ; పొగాకు యిక్కడ పండే ముఖ్యపంటలు. ప్రెసిడెంట్: జనరల్ హెక్టర్ ట్రూజిల్లో; రాజధాని, సియుడాడ్ ట్రూజిల్లో.

డెన్మార్క్ :

యూరపు ఉత్తరభాగంలో ఒక స్వతంత్రరాజ్యం. వైశాల్యం 16,576 చ. మైళ్లు; జనాభా, 42,79,151 రెండుశాసనసభలువున్నాయి.

మంత్రులు శాసనసభలకు బాధ్యులై పనిచేస్తారు. ప్రజలలో సగంమంది వ్యాపారం, పరిశ్రమలమీద జీవిస్తారు; మూడోవంతుమంది వ్యవసాయం మీద జీవిస్తారు. ఈదేశంనుంచి పశువులు, పందులు, వెన్న ఎక్కువగా ఎగుమతి అవుతాయి; రాజు : ఫ్రెడరిక్; ప్రధానమంత్రి; హాన్స్ హెడ్‌టాఫ్ట్; రాజధాని. కోపెన్‌హాగన్.

తాయ్‌లాండు (సయాం)

ఆసియాఖండంలోని స్వతంత్రరాజ్యం. బర్మాకు చైనాకు మధ్య ఉన్నది. వైశాల్యం: 1,98,245 చ. మైళ్లు. జనాభా, 1,75,17,742 ప్రజలలో అధికసంఖ్యాకులు బౌద్ధమతస్థులు. 1932వరకూ ఈదేశపురాజు నిరంకుశాధికారిగా వుండేవాడు. కాని తరువాత మంత్రుల సలహా ప్రకారం రాజు పరిపాలన సాగించడానికీ, 150 మంది సభ్యులు గల శాసనసభను నెలకొల్పడానికీ ఏర్పాటు జరిగింది. దేశంలో ప్రధానపంట బియ్యం. చాలాభాగం ఎగుమతి అవుతుంది. బియ్యంకాక తగరం, టేకు, కలప, రబ్బరుకూడా విస్తారంగా ఎగుమతి అవుతాయి. రాజు; భూమిబల అతుల్యతేజ్; ప్రధానమంత్రి: మార్షల్ పిబుల్ సంగ్రాం; రాజధాని: బాంకాక్.

తూర్పు ఆఫ్రికా :

ఆఫ్రికా ఖండంలో బ్రిటిషువారి రక్షణలో వున్న కెన్యా, ఉగాండా, టాంగనైకా, జాంజిబారు అనే రాష్ట్రాలు. ప్రతిరాష్ట్రానికీ ఒకొక్క గవర్నరు ఉన్నాడు. ఆయనకు ఆరాష్ట్ర పరిపాలనలో సహాయం చెయ్యడానికి కార్యదర్శులు మొదలైనవారు ఉన్నారు. కెన్యావైశాల్యం: 2,24,960 చ. మైళ్ళు. ఉగాండా: 93,931 చ. మైళ్ళు; (దీనిలో 13,931 చ. మైళ్ళు. విక్టోరియా సరస్సు); టాంగనీకా, 3,62,688 చ. మైళ్ళు. (దీనిలో సరస్సులు,20,000చ. మైళ్ళు), జాంజిబార్, 1,020 చ. మైళ్లు. ఈ నాలుగు రాష్ట్రాలలోను వున్న జనాభా (1948 లో): ఆఫ్రికనులు, 1,43,85,000; ఆసియావాసులు 2,21,550 : యూరపియనులు, 53,200.

దక్షిణాఫ్రికా (యూనియన్) :

ఆఫ్రికాలో స్వపరిపాలనగల బ్రిటిషు డొమినియను. కేప్ ఆఫ్ గుడ్ హోప్; నేటాల్, ట్రాన్సువాల్, ఆరెంజ్ ఫ్రీస్టేట్ అనే నాలుగు రాష్ట్రాల సమాఖ్య. ప్రతిరాష్ట్రానికీ, రాష్ట్రీయ వ్యవహారాలనుచూసుకో డానికి ఒక శాసనసభ వుంటుంది. పరిపాలనా వ్యవహారాలను జరుపడా నికి ప్రతిరాష్ట్రానికి ఒక ఎడ్మినిస్ట్రేటరు నియమింపబడుతాడు. యూని యను పరిపాలనకు అధిపతి, బ్రిటిషుప్రభుత్వం నియమించిన గవర్నరు జనరల్. పరిపాలన నిర్వాహకుడు, యూనియన్ ప్రధానమంత్రి; ప్రధానమంత్రి నియామకం, యూనియన్ పార్లమెంటులో పార్టీబలం మీద ఆధారపడివుంటుంది. వైశాల్యం: 4,72,550 చ. మైళ్ళు; (కేప్ ఆఫ్ గుడ్ హోప్, 2,77,113; నేటాల్, 35,284, ట్రాన్సువాల్, 1,10,450; ఆరెంజి ఫ్రీస్టేట్, 49,647). జనాభా 1,26,46,375 వీరిలో యూరపియనులు 26 00,000; ఆఫ్రికనులు 85,00,000; ఆసియా వాసులు, [చాలావరకు భారతీయులు] 3,60,000; గవర్నర్-జనరల్: డాక్టర్ ఎర్నెష్టు జాన్సెన్; ప్రధానమంత్రి డాక్టర్ డి. ఎఫ్. మలాన్. రాజధాని, ప్రిటోరియా.

నార్వే :

యూరపులో ఉత్తరపుకొననువున్న స్వతంత్రరాజ్యము. వైశాల్యం 1,25,184 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 33,41,000 దేశంలో నాల్గవవంతు అడవులు; దేశంలో నలభయ్యోవంతు భూమి మాత్రమే వ్యవసాయానికి పనికివస్తుంది. వ్యవసాయంవల్లనూ, కలప కోతలమీదనూ, జనాభాలో మూడవవంతు మంది ఆధారపడివున్నారు. రెండు శాసనసభలువున్నాయి. మంత్రి మండలి శాసనసభకు బాధ్యులై పనిచేస్తారు. రాజు: హాకన్; ప్రధానమంత్రి: ఆస్కార్ టార్ప్; రాజధాని ఆస్లో.

నికరాగువా :

మధ్యఅమెరికాలోని ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 51,660 చ. మైళ్ళు, జనాభా, 17,52,485 ప్రజలచేత, నాలుగు సంవత్సరాలకొక

సారి ఎన్నుకోబడే ప్రెసిడెంటు, పరిపాలన సాగిస్తాడు; కాఫీ, అరటి పళ్ళు, పంచదార, కలప, పొగాకు, మొక్కజొన్న, బియ్యం, కోకో మొదలైనవి. ఈ దేశపు ముఖ్యపంటలు, ప్రెసిడెంట్ : జనరల్ అనాస్టాసియో సొమోజా: రాజధాని, మానాగువా.

నేపాల్ :

భారతదేశానికి, టిబెట్టుకూమధ్య, హిమాలయ పర్వత పాదంవద్ద వున్న స్వతంత్ర హిందూరాజ్యం. వైశాల్యం, 54,000 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 70,00,000. బియ్యము, తోళ్ళు, తిలధాన్యములు, నెయ్యి, పశువులు, జనపనార, కలప, యీదేశంనుంచి ఎక్కువగా ఇండియాకు ఎగుమతి అవుతాయి. బట్టలు, పంచదార, ఉప్పు, లోహములు దిగుమతి అవుతాయి. ఈ దేశస్థులను గూర్ఖాలు అంటారు. భారతదేశంలోని సైన్యంలో వీరు ఎక్కువగా వున్నారు. రాజు : త్రిభువన వీరవిక్రమ షాదేవ; ప్రధానమంత్రి, ఎం. పి. కోయిరాల; రాజదాని; ఖాట్మండు.

న్యూజీలెండ్ :

బ్రిటిషురాజుకు లోబడిన అధీన దేశం. వైశాల్యం, 103,416 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 20,24,569 ఆస్ట్రేలియా ఖండానికి 1,200 మైళ్ళ దూరంలో దక్షిణ పసిఫిక్ మహాసముద్రంలోవున్న 15 దీవుల సమూహం. జనాభాలో ఇంగ్లండునుంచి వలసవెళ్ళిన తెల్లవారు, ఆదీవి అదిమనివాసులైన మయోరీజాతివారు (1,13,777) అధిక సంఖ్యాకులు. బ్రిటనుకు యీ దీవినుంచి వెన్న, మాంసము అత్యధికంగా ఎగుమతి అవుతాయి. గవర్నరు జనరల్ : సర్ విల్లొబీ నోరీ; ప్రధానమంత్రి: సిడ్నీహాలెండ్; రాజధాని, వెల్లింగ్టన్.

పెనామా :

ఉత్తర, దక్షిణ అమెరికాలను రెంటినీకలిపే చిన్నతోకలాంటిభూభాగం; ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 31,890 చ. మైళ్ళు; జనాభా 8,01,000. భూమి చాలా సారవంతమైనది. కాని అధికభాగం వ్యవ

సాయంలో లేదు. ఇక్కడపండే ప్రధానపంటలు, అరటిపండ్లు, కొబ్బరి కాయలు కాఫీ, కోకో. ఈదేశం వెడల్పు 47 మైళ్ళు. ప్రెసిడెంట్ కర్నల్ జోస్ ఆంటోనియో రెమన్; రాజధాని; పెనామా.

పెరాగువే :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం; వైశాల్యం: 1,57,000 చ. మైళ్ళు. జనాభా 14,05,627. పొగాకు, నారింజ మొక్క జొన్న, బియ్యం, చెరకు, వేరుశనగ, యీ దేశపు ప్రధాన పంటలు. ప్రెసిడెంట్: డాక్టర్ ఫ్రెడరికో చావెజ్; రాజధాని. ఎసన్షన్.

పెరు:

దక్షిణఅమెరికాలో ఒకప్రజారాజ్యం. దీనివైశాల్యం 4,86,616 చ. మైళ్లు; జనాభా, 84,04,933. పెట్రోలు, బంగారం, వెండి, రాగి తగరము మొదలైన ఖనిజాలు ఎక్కువగా దొరుకుతవి: ప్రెసిడెంట్: జనరల్ మాన్యుయెల్ ఎ. ఓడ్రియా; రాజధాని, లిమా.

పెర్షియా:

ఆసియాలో ఒక స్వతంత్ర ముస్లిందేశము; చక్రవర్తిగలరాజ్యం; పార్లమెంటు (మజిలిస్) వుంది. ప్రధానమంత్రి, తక్కిన మంత్రులను నియమిస్తాడు. ఈ మంత్రుల నియామకానికి మజిలిస్ వొప్పుకోవాలి. వైశాల్యం సుమారు 6,28,000 చ. మైళ్లు. జనాభాసుమారు 1,90,00,000 చక్రవర్తి, మహమ్మద్ రిజాషా పహ్లావి, ప్రధానమంత్రి: జనరల్ ఫజలుల్లా జాహెది; రాజధాని: టెహరాన్.

పోర్చుగల్:

యూరప్‌లో ఒక ప్రజారాజ్యం. పార్లమెంటువుంది. మంత్రులు ప్రెసిడెంటుకు బాధ్యులుకాని, పార్లమెంటుకుకాదు. వైశాల్యం పోర్చుగల్: 34,500 చ. మైళ్ళు. వలససామ్రాజ్యం. 8,09,515 చ. మైళ్లు.

జనాభా: పోర్చుగల్ 78,56,913. ప్రెసిడెంట్, జనరల్ ఫ్రాన్సిస్కో లోపెజ్. ప్రధానమంత్రి: డాక్టర్: ఆంటోనియో డి ఒలివీరా సాలాజార్; రాజధాని; లిస్బన్.

పోలెండ్:

మొదటి ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వం, కొంతభాగం రష్యనుల అధీనంలోనూ, కొంతభాగం జర్మనుల అధీనంలోనూ వున్న పోలెండ్, స్వతంత్రరాజ్యంగా 1918నవంబరులో ప్రకటింపబడింది. తరువాత, 1939 సెప్టెంబరు 1 వ తేదిన జర్మనీ, పోలెండ్ పై దాడిచేసింది. కొంతభాగం జర్మనీ, కొంతభాగం రష్యా ఆక్రమించాయి. మళ్ళీ 1944 అంతానికి పోలెండు చాలాభాగంనుంచి జర్మనులు తరిమివేయబడినారు. ప్రస్తుతం, పూర్వపు పోలెండులో కొంతభాగం రష్యా ఆక్రమించుకున్నా, మిగతా దేశం ప్రజారాజ్యంగావుంది. పరిపాలనను కమ్యూనిస్టుపార్టి సాగిస్తున్నది. వైశాల్యం. 1,20,000 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 2,50,00,000. యుద్ధ కాలంలో కొన్ని లక్షలమంది ప్రజలను జర్మనులు హత్యచేశారు. రాజ్య పాలన 15 మంది సభ్యులుగల సుప్రీంకౌన్సిలు సాగిస్తుంది. ప్రధాన మంత్రి: జోసఫ్ సైరాంకీవిజ్ రాజధాని: వార్సా.

ఫ్రాన్సు:

యూరప్‌లో, ఉత్తరపుతీరం నుంచి మధ్యవరకు ఉన్న స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 2,12,751 చ. మైళ్ళు. జనాభా 4,27,33,000 రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో జర్మనీ ఆక్రమణలోవుండి చాలా దెబ్బతిన్న దేశం. పార్లమెంటుకు బాధ్యులైన మంత్రివర్గంవుంది. ఫ్రాన్సుకులోబడి వున్న సామ్రాజ్యం విస్తీర్ణం 37,50,000 చ. మైళ్ళు ఈ సామ్రాజ్యం లోని జనాభా, 6,30,00,000. ప్రెసిడెంట్: విన్సెంట్ ఆరియోల్; ప్రధానమంత్రి, రెని మెయర్: రాజధాని: పారిస్.

ఫిన్లెండ్:

రష్యాకు పశ్చిమోత్తరంగా వున్నద్వీపం. స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. గత ప్రపంచయుద్ధంవల్ల కొంతభూభాగాన్నీ, జనాభానూ కోల్పోయిన

దేశాలలో ఒకటి. వైశాల్యం, 1,30,085 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 40,32,698. రష్యాను మినహాయిస్తే దీనినిమించి కలప విస్తారముగాగల మరొకదేశం ఏదీ యూరప్‌లోలేదు. కలప, కాగితము, వెన్న యీదేశం నుంచి ఎగుమతి అవుతవి. ప్రెసిడెంటు: డాక్టర్ జుహూ పాసికివి; ప్రధానమంత్రి: ఉర్హో కె. కెక్కొనెన్; రాజధాని, హెల్సింకి.

ఫిలిప్పైన్స్:

ఆసియాఖండానికి ఆగ్నేయంగా, 500 మైళ్ళ దూరంలో పసిఫిక్ మహాసముద్రంలోవున్న 7090 ద్వీపాలసమూహం. వీటిలో పెద్దద్వీపాలు 11. వాటివైశాల్యం, 1,06,914 చ. మైళ్ళు. మొత్తం దేశపు వైశాల్యం 1,15;600 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 1,92,34,182. గతప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వం, యీ దేశంయునైటెడ్ స్టేట్సుకు లోబడి స్వపరిపాలన హక్కు కలిగివుండేది. గతయుద్ధంలో యీదేశాన్ని జపాను ఆక్రమించుకున్నది. యుద్ధంలో విశేషంగా జననష్టాన్నీ ధనష్టాన్నీ పొందిన దేశాలలో ఇది ఒకటి. యుద్ధానంతరం యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వం ఫిలిప్పైన్స్‌దీవుల స్వాతంత్ర్యాన్ని అంగీకరించింది. 1946 జులై 4 వ తేదీన ఈ దీవులు స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యంగా ఏర్పడినవి. ప్రెసిడెంట్: రామన్ మెగ్సేసే; రాజధాని; మనిలా.

బర్మా :

భారతదేశానికి తూర్పున, అస్సాం బెంగాల్ రాష్ట్రాలతో సరిహద్దు కలిగిన ప్రజారాజ్యం. 1937 ఏప్రిల్ 1 తేదివరకు, ఇండియా వైస్రాయి అధికారానికి లోబడిన ఒక రాష్ట్రంగావుండేది. కాని, ఆతరువాత వేరుగా బ్రిటనులోని బర్మామంత్రికి (భారతదేశానికి, బర్మాకు ఒకేమంత్రివుండే వాడు) బాధ్యుడైన గవర్నరు పరిపాలనకు లోబడిన ప్రత్యేక దేశంగా, వేరుచేయబడినది. 1941 డిసెంబరులో జపానుయుద్ధంలోప్రవేశించి 1942 మధ్యతో యీ దేశాన్ని పూర్తిగా ఆక్రమించుకొన్నది. 1943 నుంచీ దేశంలో కొంతమంది జపాను పరిపాలనను ధిక్కరిస్తూవచ్చినా, 1945 లో యుద్ధం పూర్తి అయినతర్వాతగాని దేశం సంపూర్ణంగా జపానువారి చేతి

లోనుంచి విడిపింపబడలేదు. భారతీయులలాగనే, బర్మా ప్రజలుకూడా స్వాతంత్ర్యంకోసం ఆందోళన చేస్తూవచ్చారు. ఈ ఆందోళన ఫలితంగా, దేశంలో కన్‌స్టిట్యూయెంట్ అసెంబ్లీని ఏర్పాటుచేసి, ఆ అసెంబ్లీతయారు చేసిన పరిపాలనావిధానాన్ని దేశంలో అమలుజరిపి, దేశానికిస్వాతంత్ర్యం యివ్వడానికి బ్రిటిషుప్రభుత్వంవారు అంగీకరించారు. కన్‌స్టిట్యూయెంట్ అసెంబ్లీ యెన్నికలు 1947 ఏప్రిల్ నెలలో పూర్తి అయాయి. ఈకన్‌స్టిట్యూయెంట్ అసెంబ్లీ బర్మాను ప్రజారాజ్యంగా ప్రకటించింది. 1948 జనవరి 4 న బర్మా ప్రజారాజ్యమైంది. దేశం వైశాల్యం, 2,61,757 చ. మైళ్ళు. జనాభా, సుమారు 1,80,00,000 ఇక్కడ ముఖ్యమైనపంట బియ్యం. బియ్యము, టేకు, పెట్రోలు, వజ్రాలు ఈదేశంనుంచి ఎక్కువగా ఎగుమతి అవుతాయి. ఎగుమతిఅయే బియ్యంలో చాలాభాగం మన దేశానికే. ప్రెసిడెంట్ డాక్టర్ బా యు; ప్రధానమంత్రి: యు ను; రాజధాని: రంగూన్.

బల్గేరియా :

యూరప్ ఖండములోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. పరిపాలనను కమ్యూనిస్టుపార్టీ సాగిస్తున్నది. యుద్ధంవల్ల కొంత భూభాగాన్ని, జనాన్ని కోల్పోయినదేశాలలోయిదిఒకటి. వైశాల్యం.42,797చ. మైళ్ళు. జనాభా 70,22,206. జనాభాలో ముప్పాతిక వంతులు చిన్న చిన్న భూములలో సేద్యంమీద ఆధారపడి జీవించేవారు. గోధుమ, బార్లీ, ఓట్లు, మొక్కజొన్న, పొగాకు, కూరకు, పండ్లు, కూరగాయలు మొదలైనవి పండిస్తారు. బొగ్గు విస్తారంగా దొరుకుతుంది. రాగి;సీసము, ఇనుము, మెంగనీసు మొదలైన ఖనిజములుకూడా ఎక్కువగా వున్నాయి. గతయుద్ధానంతరం రాజరికానికి స్వస్తిచెప్పిన రాజ్యాలలో ఇదిఒకటి. ప్రెసిడెంట్: లెఫ్టినెంట్ జనరల్ జార్జి డామియానావ్; ప్రధానమంత్రి: వుల్కో షెర్వెన్‌కోవ్; రాజధాని, సోఫియా.

బ్రజిల్ :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఒకప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం; 32,89,440 చ. మైళ్ళు. జనాభా 5,20,00,000. అమెజాన్, శావోఫ్రాన్సిస్కో,

పారాగువే మొదలైన పెద్దనదులువుండడంచే భూమి సారవంతమైనది. అడవులు జాస్తి. వ్యవసాయభూమి చాలఎక్కువ. ఖనిజసంపద అధికం దేశం చాలా భాగ్యవంతమైనది. ఇక్కడపండే ముఖ్యమైన పంటలు, కాఫీ, మొక్కజొన్న, పంచదార, బియ్యం, ప్రత్తి మొదలైనవి. పశువుల, పెంపకంకూడా ప్రజల ముఖ్యావృత్తులలో ఒకటి. బంగారం, వెండి, ఇనుము, వజ్రములు మొదలైన ఖనిజములు విస్తారంగా దొరుకుతవి. ప్రెసిడెంట్: డాక్టర్ జెటూలియో వర్గాస్; రాజధాని: రియో డి జనీరో.

బెల్జియం :

గత ప్రపంచయుద్ధంలో జర్మనుల ఆక్రమణలోవుండి, విశేషంగా కష్టనష్టాలకు గురిఅయిన యూరపియను రాజ్యాలలో ఒకటి. దేశం వైశాల్యం 11,750 చ. మైళ్ళు. జనాభా 87,03,119 ప్రజల ప్రధాన వృత్తులు, వ్యవసాయము, అడవులలో కలప కోత. పరిశ్రమలుకూడా విస్తారంగా అభివృద్ధికి వచ్చినదేశం. బట్టలు, అద్దములు, లేసు, పంచదార, పలక రాళ్ళు మొదలైనవి ఎక్కువగా ఎగుమతి అవుతవి. రాజు, బాడూయిన్; ప్రధానమంత్రి: జీన్ వాన్ హూటెట్; రాజధాని: బ్రస్సెల్సు.

బొలీవియా :

దక్షిణ అమెరికాలోని స్వతంత్ర రాజ్యము. వైశాల్యం 4,04,388 చ. మైళ్ళు: జనాభా, 37,87,800 వ్యవసాయం, గనులను త్రవ్వడం. ఇక్కడిప్రజల ప్రధానవృత్తులు. బంగారము తగరము, రాగి, గంధకము మొదలైన ఖనిజములు ఎక్కువగా త్రవ్వితీస్తారు. ఈ దేశపు పంటలలో ముఖ్యమైనవి: బియ్యం, బార్లీ మొక్కజొన్న, ప్రత్తి, బంగాళాదుంపలు, కోకో, కిలిమందు మొదలైనవి. ప్రెసిడెంట్, డాక్టర్ విక్టర్‌పాజ్ ఎస్టెన్సోరో; రాజధాని, లాపాజ్.

భూటాన్ :

భారతదేశానికి యీశాన్యదిక్కున, హిమాలయపర్వతాల పాదాల వద్దనున్న స్వతంత్రరాజ్యం. అయితే, 1918 లో జరిగిన ఒడంబడికను

అనుసరించి విదేశవ్యవహారాల విషయంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారి సలహా ప్రకారం నడచుకోవడానికి భూటన్ ప్రభుత్వం అంగీకరించింది: ఇండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలన అంతరించినందున, ఇండియా ప్రభుత్వానికి భూటాన్ ప్రభుత్వానికీ 1949 ఆగస్టులో ఒక ఒడంబడిక జరిగింది. ఈ ఒడంబడిక అమలులోవున్నంతకాలము, ఇండియా ప్రభుత్వం భూటాన్ ప్రభుత్వానికి ఏడాదికి అయిదులక్షల రూపాయలు ఇస్తారు: భూటాన్ విదేశాలతో పెట్టుకొనే సంబంధాలు ఇండియా ప్రభుత్వపుసలహానుఅనుసరించి వుంటాయి: ఈ దేశపు వ్యాపారమంతా, భారత దేశంలోనే జరుగుతుంది: వైశాల్యం, సుమారు 17,750 చ: మైళ్లు. జనాభా సుమారు 4 లక్షలు. రాజధాని, పునఖ:

మలయా :

ఆసియా ఖండములో, సయాంకు దక్షిణంగా హిందూ మహాసముద్రంలోవున్న ద్వీపకల్పం. దీనిలో కొంతభాగం, బ్రిటిషువారి పరిపాలనలోనేవుంది. కొంతభాగం బ్రిటిషువారి అధికారాన్ని ఒప్పుకొని, పరిపాలన సాగించుకొనే సుల్తానుల చేతిలోవుంది. ఈ మలయా అంతటి వైశాల్యం, 50,690 చ. మైళ్ళు. జనాభా 54.20,738 గత యుద్ధంలో మలయానంతటినీ జపానువారు ఆక్రమించుకున్నారు. వీరి దౌర్జన్యాల ఫలితంగా విశేషజననష్టాన్నీ, ధననష్టాన్ని పొందినదేశాలలో యిది ఒకటి, యుద్ధనాంతరం యీ దేశమంతా యూనియన్ ఆఫ్ మలయా అనే పేరుతో, ఒక కమిషనర్ జనరల్ పరిపాలనలోకి తీసుకొని రాబడింది. కమిషనర్ - జనరల్ : మాల్కొం మేకోనాల్డ్. మలయాలో రబ్బరు విశేషంగా ఉత్పత్తి అవుతుంది. మన దేశంనుంచి చాలామంది యీ రబ్బరుతోటలలో పని చెయ్యడానికి మలయావెళ్లి, అక్కడవున్నారు; రాజధాని, కోలాలంపూర్.

మలయా దక్షిణాగ్రంలో సింగపూరు అనే దీవి వుంది. హిందూ మహాసముద్రంలో ఒక నౌకాకేంద్రంగా; సింగపూరు చాల ప్రధాన స్థానాన్ని పొందింది. సింగపూరు ప్రత్యేకం ఒక గవర్నరు పరిపాలనలో వుంది.

మాల్టా :

మెడిటరేనియన్ సముద్రంలోని ఒక దీవి. బ్రిటిషువారి ఆధీనంలో వుంది. వైశాల్యం, 94.9 చ. మైళ్లు. జనాభా సుమారు రెండున్నర లక్షలు. గత యుద్ధంలో, యీ దీవిని ఆక్రమించుకోవడానికి జర్మనులు విశ్వప్రయత్నం చేశారు. ఈ దీవిమీద చేసినన్ని విమాన దాడులు జర్మనులు మరెక్కడా చేయలేదు. గవర్నరు : సర్ జెరాల్డ్ క్రీ సే. రాజధాని, వేలెట్టా.

మంగోలియా :

చైనాకు, రష్యాకు మధ్యనున్న దేశం. వైశాల్యం దాదాపు 20,00,000 చ. మైళ్లు. జనాభా సుమారు 50,00,000. దేశంలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం పరిపాలన సాగిస్తున్నది.

మెక్సికో :

ఉత్తర అమెరికా దక్షిణాగ్రంలోవున్న ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం. 7,55,540 చ. మైళ్లు. జనాభా, 2,57,06,458. ఈదేశంలో పెట్రోలు విస్తారంగా దొరుకుతుంది. బంగారము, వెండి, రాగి, సీసము, ఇనుము, బొగ్గు మొదలైన ఖనిజ సంపత్తికూడా చాలా హెచ్చు. మొక్కజొన్న, గోధుమ, పంచదార, కాఫీ, మొదలైనవి ముఖ్యపంటలు. దేశంలోఅనేక మైన పురాతన కట్టడములు భూగర్భంలో వున్నాయి. ఇటీవల, వాటిని వెలువరించడంలో చాలా కృషి జరుగుతున్నది. ప్రెసిడెంట్ : సెనార్ అడాల్ఫోరూయిజ్ కార్టినెస్; రాజధాని, మెక్సికో.

మెడగాస్కర్ :

ఆఫ్రికాకు ఆగ్నేయంగావున్న ఫ్రెంచివారి పరిపాలనలోవున్న దేశం. వైశాల్యం 2,28,622 చ. మైళ్లు. జనాభా సుమారు 41,50,000 వ్యవసాయము, పశువుల పెంపకము, ప్రజల ముఖ్యవృత్తులు. బంగారము, వెండి, తోళ్లు, బియ్యము; కలప, రబ్బరు హెచ్చుగా ఎగుమతి అవుతవి. రాజధాని : అంతననరివో.

మొనాకో :

యూరప్ ఖండంలో మెడిటరేనియన్ తీరంలో, ఫ్రాన్సుదేశాన్ని ఆనుకునివున్న ఒక చిన్నరాజ్యం, ఇది మూడు మైళ్లు పొడవు, $1\frac{1}{2}$ మైళ్లు వెడల్పుగల భూభాగం. జనాభా. 21,000 ఈ చిన్నరాజ్యమంతా ఇళ్లమయం అవడంచేత, ఎక్కడా వ్యవసాయం ఏమీ జరుగదు. సంవత్సరానికి దాదాపు 20 లక్షలమంది విదేశస్థులు ఇక్కడకువచ్చి కొంతకాలంవుండి పోతూవుంటారు. రాజు : రైనియర్ III.

యుగోస్లావియా :

1939-45 యుద్ధఫలితంగా 1946లో ప్రజారాజ్యమైంది. కమ్యూనిస్టులు పరిపాలన సాగిస్తున్నారు. వైశాల్యం, 96,265 చ. మైళ్ళు. జనాభా 1,69,27,275. దేశంలోని ప్రజలలో నూటికి 75 వంతులమంది వ్యవసాయం మీదఆధారపడి జీవించేవారు. ప్రెసిడెంట్ ; మార్షల్ జోసిప్ టిటో ; రాజధాని : బెల్‌గ్రేడ్.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ :

ఉత్తర అమెరికాలోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. విస్తారంగా పరిశ్రమలవల్లను, ఇతర దేశీయసంపదవల్లను ప్రపంచలోని గొప్పరాజ్యాలలో ఒకటిగా పరిగణింపబడుతున్నది. ప్రపంచంలోని అన్నిదేశాలలోకి భాగ్యవంతమైన దేశంఇదే. వైశాల్యం, 30,22,387 చ. మైళ్ళు. జనాభా 15,68,65,883; దేశం మొత్తం 49 రాష్ట్రాల సమాఖ్య ప్రతిరాష్ట్రమూ; ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన గవర్నరు పరిపాలనలో వుంది. దేశమంతటి పరిపాలనా, నాలుగేసి సంవత్సరాల కొకసారి ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన ప్రెసిడెంటు చేతిలోవుంది. తన మంత్రులను యీ ప్రెసిడెంటే నియమించుకుంటాడు. ఈమంత్రుల నియామకం శాసనసభ (సెనేట్) అంగీకారంమీద నే జరుగుతుంది. విదేశ వ్యవహారాలుకూడా, సెనేట్ అంగీకరించిన సూత్రాలమీద నే, ప్రెసిడెంట్ నిర్వహిస్తాడు. శాసనసభలు (సెనేట్, హౌస్ ఆఫ్ రిప్రజెంటేటివ్స్ కలిసి; కాంగ్రెసు).

ఆమోదించిన శాసనాలను ప్రెసిడెంట్ అంగీకరించక పోవచ్చును. ఒకసారి ప్రెసిడెంట్ అంగీకరించని శాసనాన్ని రెండు సభలూ మూడింట రెండువంతుల మెజారిటీతో ఆమోదించినట్లయితే, ప్రెసిడెంట్ అంగీకారంలేకపోయినా ఆ శాసనం అమలులోకి వస్తుంది. ప్రెసిడెంట్ : డ్వైట్ ఐసెన్‌హోవర్; ప్రధానమంత్రి; జాన్ ఫాస్టర్ డల్లెస్; రాజధాని : వాషింగ్టన్.

రష్యా :

కొంతభాగం యూరప్ ఖండంలోనూ, కొంతభాగంఆసియాలోనూ వున్న విస్తారమైన, ప్రజారాజ్యం. పరిపాలన కమ్యూనిస్టు పార్టీ సాగిస్తున్నది. వైశాల్యం 87,07,070 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 19,43,87,000. యుద్ధంవల్ల విశేష జననష్టాన్ని పొందినప్పటికీ, భూభాగాన్ని ఎక్కువగా కలుపుకున్నది. దేశమంతా పది స్వపరిపాలనగల రాష్ట్రాలుగా విభజింపబడింది; ప్రెసిడెంట్ : మార్షల్ వొరోషిలావ్; ప్రధానమంత్రి : జార్జిమాలెన్కోవ్. రాజధాని, మాస్కో.

రుమేనియా :

యూరప్ ఆగ్నేయభాగంలో వున్న స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో యీ దేశంలోని కొంత భాగాన్ని రష్యా కలుపుకున్నది. 1947 డిసంబరు 30 తేదిన, రాజు రాజరికపరిత్యాగం చేశాడు, దేశపరిపాలన కమ్యూనిస్టుపార్టీ సాగిస్తున్నది. వైశాల్యం 91,600 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 1,58,73,000, యుద్ధంవల్ల జనాన్నీ, భూమినీ ఎక్కువగా కోల్పోయిన దేశాలలో ఇదిఒకటి. ప్రెసిడెంట్ : డాక్టర్ పెట్రో గ్రోజియా. ప్రధానమంత్రి; జార్జి జోఘియొడెజ్. రాజధాని : బుఖారెస్టు.

లక్సెంబర్గు :

యూరప్‌లో, జర్మనీ, బెల్జియం ఫ్రాన్సుదేశాల నడుమనున్న చిన్నరాజ్యం. వైశాల్యం 999 చ. మైళ్ళు. జనాభా; 2,98,578,

రాజ్యాధికారం, గ్రాండ్ డచెస్ అనే బిరుదుగలరాణి చేతిలోవుంది. 54 సభ్యులుగల శాసనసభవుంది.మంత్రుల సలహాప్రకారం, గ్రాండ్ డచెస్ పరిపాలన సాగిస్తుంది. ఈదేశంలో, ఇనుము విస్తారంగా దొరుకు తుంది. గ్రాండ్ డచెస్: ఛార్లోట్; ప్రధానమంత్రి: పియర్ డుపాంగ్; రాజధాని: లక్సెంబర్గు.

లెబనన్ :

మధ్యప్రాచ్యభూభాగంలోని ఒక ప్రజారాజ్యం. ప్రజలుఅరబ్బులు, 1943 వరకు ఫ్రెంచివారి మాండేటులో వున్నది. తరువాత స్వతంత్ర రాజ్యంగా ప్రకటింపబడింది. వైశాల్యం, 4,300 చ. మైళ్ళు.జనాభా 12,50,000. ప్రెసిడెంటు: కేమిల్లి చామూన్; రాజధాని; బేరుట్.

లైక్ టెన్ స్టైన్ :

యూరప్‌లో, ఆస్ట్రియా, స్విట్జర్లెండ్ దేశాలకు మధ్యనున్న చిన్నరాజ్య. వైశాల్యం, 59.6 చ. మైళ్లు. జనాభా, 13,571. రాజ్యాధికారం, ప్రిన్సు అనే బిరుదుగల రాజు చేతిలోవుంది. ప్రిన్స్, ఫ్రాన్సిస్ జోసిఫ్ ; రాజధాని : వాడుజ్.

లైబీరియా :

అమెరికాలోని స్వతంత్ర నీగ్రోప్రజారాజ్యం; పార్లమెంటువుంది. పరిపాలనకు అధిపతి ప్రెసిడెంట్. వైశాల్యం, 43,000 చ. మైళ్ళు; జనాభా 25;00,000. ప్రెసిడెంట్, విలియం వకనారాట్ షాద్రాక్ టబ్‌మన్; ప్రధానమంత్రి: గేబ్రియల్ ఎల్. డెనిస్; రాజధాని మన్రోవియా.

వాటికన్ :

క్రైస్తవమత (రోమన్ కేథలిక్) పీఠాధిపతి పోప్ పరిపాలనలో వున్న ప్రాంతం. ఇదంతా రోం నగరంలోని 'వాటికన్' అనే పేరుగల ప్రత్యేకనగరం. వైశాల్యం, 108 ఎకరాలు. జనాభా 1,100. ఈ నగరంలో సర్వాధికారమూ పోప్‌దే. పోప్, పయస్ XII.

వెనిజులా :

దక్షిణ అమెరికాలోని ఉత్తరభాగంలో వున్న ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 3,63,728 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 49,85,716. ఏడు సంవత్సరాల కొకసారి శాసనసభచేత ఎన్నుకోబడే ప్రెసిడెంట్, పరిపాలన సాగిస్తాడు. పెట్రోలు, ఈ దేశంలో ఎక్కువగా దొరుకుతుంది. పెట్రోలు, బంగారము, వీటిని త్రవ్వి తియ్యడం తరువాత చెప్పదగిన పరిశ్రమ వ్యవసాయం; ప్రెసిడెంట్ : డాక్టర్ జి. సువారెజ్ ప్లావు రిచ్; రాజధాని : కరకాస్.

శాన్‌మారినో :

యూరపులో, ఇటలీసమీపంలోవున్న ఒక చిన్న ప్రజారాజ్యం. దేశపరిపాలన 60 మంది కౌన్సిలు సభ్యులచేత ఎన్నుకోబడిన యిద్దరు రీజెంట్లు సాగిస్తారు. ఈ రీజెంట్ల ఎన్నిక ప్రతి ఆరు మాసాలకు ఒకసారి జరుగుతూవుంటుంది. ఒకసారి రీజెంట్లుగావున్నవారు; మళ్ళీమూడు సంవత్సరాలదాకా ఆ పదవికి రాకూడదు; దేశం వైశాల్యం, 38 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 15,545.

శాల్వెడార్ :

మధ్యఅమెరికాలోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 13,176 చ. మైళ్ళు; జనాభా; 21,00,000 ప్రెసిడెంటును ప్రజలు ఎన్నుకుంటారు. ప్రెసిడెంటుకు బాధ్యులైన మంత్రులు పరిపాలనను నిర్వహిస్తారు. కాఫీ, చెరకు, మొక్కజొన్న యీ దేశపు ముఖ్యపంటలు. రాజధాని, శాన్‌శాల్వెడార్.

సావుది అరేబియా :

ఆసియాలోని ఒక స్వతంత్ర ముస్లిందేశం. రాజుగల రాజ్యం: రాజు నిరంకుశాధికారి. ఆయనకు ఇష్టంవచ్చిన మంత్రులను నియమించుకొని పరిపాలన నిర్వహిస్తాడు. వైశాల్యం, 9,27,000 చ. మైళ్లు; జనాభా సుమారు 65,00,000, ముస్లిములకు అతి పవిత్రములైన

మక్కా-మదీనా పట్టణాలు ఈ దేశంలోనే వున్నాయి, రాజు సావుడ్ ఇబిన్ అబ్దుల్ అజీజ్: ప్రధానమంత్రి, సర్వసైన్యాధ్యక్షుడు, అమీర్ ఫైజల్.

సిరియా :

ఆసియాలో ఫ్రెంచి మాండేట్‌లో వుండేదేశం. 1939-45 ప్రపంచ యుద్ధానంతరం స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం అయింది. వైశాల్యము, 39,383 చ. మైళ్లు. పార్లమెంటులో మెజారిటీపార్టీ వారే మంత్రి మండలిని ఏర్పాటుచేస్తారు. జనాభా : 42,00,000. ప్రెసిడెంట్ : హాషీం ఎల్-అట్టాసి. రాజధాని : డమస్కస్.

సింహాళము (సిలోను).

సింహాళద్వీపం ఇండియాకు దిగువను ఇండియన్ సముద్రంలో వున్నది. ఈ దీవి 1948 ఫిబ్రవరి 4 తేది వరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వపు అధీనంలో వలస దేశంగావుండేది. 1948 ఫిబ్రవరి 4 నుంచి డొమినియన్ రాజ్యపు హోదాను పొందింది. ఈ దీవి వైశాల్యం 25,332 చ. మైళ్లు. జనాభా 81,03,648. దేశంలోని పంటలలో ముఖ్యమైనవి, బియ్యం, కోకో, తేయాకు, కొబ్బరి, రబ్బరు. ఈ దేశంనుంచి కోకో. దాల్చినచెక్క: కొబ్బరిపీచు, కొబ్బరికాయలు, తేయాకు, రబ్బరు, ఎక్కువగా ఎగుమతి అవుతవి. వస్త్రములు, బియ్యము, బొగ్గు. పంచదార, ఎరువు, మొదలైనవాటిని ఈ ద్వీపం ఎగుమతి చేసుకుంటుంది. ఈ ద్వీపంలో, రబ్బరు తోటలలో పనిచేయడానికి తమిళదేశంనుంచి వలసపోయిన జనాభా చాలా ఎక్కువమంది ఉన్నారు. గవర్నర్ జనరల్ : సోల్‌బరీప్రభువు; ప్రధానమంత్రి : సర్ జాన్ కోతెలవాలా; రాజధాని, కొలంబో.

స్విట్జర్లెండ్ :

యూరపు మధ్యభాగంలోని ఒక ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం 15,000 చ. మైళ్ళు. జనాభా; 47,00,000. ప్రజలు జర్మన్, ఫ్రెంచి

ఇటాలియను జాతులకు చెందినవారు. యూరపులోని ఏదేశంలోను, స్విజర్లెండులోవున్నన్ని పర్వతాలులేవు. పరిపాలన శాసనసభచే ఎన్నుకోబడిన ఎక్జిక్యూటివ్ కౌన్సిలు చేతిలోవుంది. ఈ కౌన్సిలుకు అధ్యక్షుడు ప్రతి సంవత్సరమూ ఎన్నుకోబడతాడు. 1953 డిసెంబరు 11 న రుడాల్ఫ రుబాటెల్ అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకోబడినాడు. రాజధాని: బెర్న్.

స్వీడన్ :

యూరపు ఈశాన్యభాగానవున్న స్వతంత్రరాజ్యం వైశాల్యం; 1,73,436 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 71,50,606. మంత్రులు శాసనసభకు బాధ్యులు. ప్రజలలో నూటికి 35 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ఈ దేశంనుంచి కలప, కాగితము, వెన్న, పందిమాంసము, అగ్గిపెట్టెలు విస్తారంగా ఎగుమతి అవుతాయి. రాజు . గుస్తావ్; ప్రధానమంత్రి: టేజ్ ఎర్లాండర్, రాజధాని: స్టాక్‌హోం.

స్పెయిన్ :

యూరపులోని నియంతృత్వరాజ్యం. పరిపాలన కేవలం నియంత యిష్టప్రకారం ఫాసిస్టుసూత్రాలపై జరుగుతున్నది. వైశాల్యం, 1,96,607 చ. మైళ్లు. జనాభా, 2,82,86,518. నియంత: జనరలు ఫ్రాన్సిస్కో ఫ్రాంకో; రాజధాని: మాడ్రిడ్.

హంగరీ :

యూరప్‌లోని స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. యుద్ధానికి పూర్వం, సింహాసనంగల రాజ్యంగా వుండేది. రీజెంటు అనే బిరుదంలో రాజ్యాధికారాలు పూర్తిగాగల పాలకుడు పరిపాలన చేసేవాడు. యుద్ధానంతరం ప్రజారాజ్యమైంది. పరిపాలనను కమ్యూనిస్టుపార్టీ సాగిస్తున్నది. యుద్ధంవల్ల కొంత భూభాగాన్నీ, జనాభాను నష్టపడినదేశాలలో యిది ఒకటి. వైశాల్యం, 35,902 చ. మైళ్లు. జనాభా, 92,07,286. దేశంలో ముఖ్యంగా లభించేవస్తువులు కలప; పెట్రోలు. ప్రెసిడెంట్: ఇస్త్వాన్ దోబి, ప్రధానమంత్రి, మత్యాస్ రాకోసి; రాజధాని: బుడాపెస్టు.

హాలెండ్ :

యూరప్‌లో ఒకదేశం. రాణీగలరాజ్యం. పార్లమెంటు వుంది. మంత్రులు పార్లమెంటుకు బాధ్యులుగా వుండాలి. వైశాల్యం, 12,700 చ. మైళ్ళు; జనాభా 1,02,00,280. ఈ రాజ్యానికి ప్రాచ్యఖండంలో విస్తారమైన అధీనప్రాంతంవుంది. ఇలా, యీదేశపు పరిపాలనలోవున్న ప్రాచ్యభూభాగం విస్తీర్ణం సుమారు 7,30,000 చ. మైళ్లు వుంటుంది. ఇచ్చటి జనాభా దాదాపు 5,30,00,000. రాణి: జూలియానా; ప్రధాన మంత్రి: డాక్టర్ విల్లెం డ్రీస్; రాజధాని: ది హేగ్.

హైతి :

అమెరికా ఖండానికి పశ్చిమంగా వున్న హిస్పానియోలా దీవి లోని పశ్చిమభాగం. ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 10,714 చ. మైళ్లు. జనాభా సుమారు 35 లక్షలు. కాఫీ, కోకో, ప్రత్తి; తోళ్లు, పంచదార, తేనె మొదలైన పదార్థములు ఎక్కువగా యిక్కడనుంచి ఎగుమతి అవు తాయి. బట్టలు; గోనెసంచులు; ఇనుపపనిముట్లు; మొదలైన సరకు దిగు మతి అవుతుంది. దేశపరిపాలన ప్రెసిడెంటు చేతిలో వుంటుంది.

హొండురాస్ :

మధ్య అమెరికాలోని ఒక స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం. వైశాల్యం, 44,411 చ. మైళ్లు. జనాభా, 15,00,000. అరటిపండ్లు ఇక్కడ విస్తా రంగా పండుతవి. ఇవికాక, కాఫీ, కొబ్బరికాయలు; పొగాకు ముఖ్య మైన పంటలు. ఈదేశపు వ్యాపారం ముఖ్యంగా ప్రాతిక వంతులు యునైటెడ్ స్టేట్సుతోనే జరుగుతుంది. దేశపరిపాలన ప్రెసిడెంటు చేతిలోవుంది.

పాకిస్తాన్

పాకిస్తాన్ అంటే "పవిత్రభూమి" అని అర్థం.

అసలు యీపాకిస్తాన్ భావానికి పునాదివేసిన వ్యక్తి సుప్రసిద్ధ ముస్లింకవి సర్ మహమ్మద్ ఇక్బల్: 1930 లో ఈయన ముస్లింలీగ్ అధ్యక్షుడు. అలహాబాద్ సమావేశంలో అధ్యక్షోపన్యాసంఇస్తూ "పంజాబ్, సింధు, బలూచిస్తాన్, సరిహద్దురాష్ట్రాలు నాలుగూ ఒకేముస్లింరాజ్యంగా, ఏర్పడి, భారతదేశపు పశ్చిమోత్తర దేశంలోవున్న ముస్లిములకు ఒక స్వతంత్రదేశంగావుంటే చూడాలని నాఆశయం" అన్నాడు.

1940 వరకు, ముస్లింలీగు నాయకులుపాకిస్తాన్ వుద్యమానికి తమ అంగీకారాన్ని స్పష్టపరచలేదు, కాని, 1940లో లాహోరుసమావేశంలో పాకిస్తాను నిర్మాణాన్ని కోరుతూ, ముస్లింలీగు తీర్మానం చేసింది. అప్పటి నుంచి ముస్లింలీగు నాయకులు, దీనిని ఒక పెద్ద ఉద్యమంగా తయారు చేశారు.

1946 అగస్టు 16 తేదీన బెంగాలులో ప్రభుత్వంవారు పాకిస్తాన్ దినం అమలుజరిపారు. ఆనాడు కలకత్తాలోతీవ్రమైన మతకలహాలు ఆరంభమయాయి. తరువాతయీకొట్లాటలు, బొంబాయి, ఉత్తరప్రదేశ్, బీహారు పంజాబ్ రాష్ట్రాలలో కూడా ప్రారంభమయాయి.

1946 సంవత్సరంలో మతకలహాలలో 12,400 మంది చంపబడినట్లు పార్లమెంటులో ఇండియామంత్రి ప్రకటనవల్ల స్పష్టపడింది. ఆ తరువాత పంజాబులోజరిగిన అల్లరులవల్లనూ; సరిహద్దురాష్ట్రంలో జరిగిన అల్లరుల వల్లనూ, ఇంకా ఎన్నో వేలమంది చంపబడినారు.

ముస్లిములకు పాకిస్తాన్ ఇస్తేగాని, యీఅల్లరులు అణగవని నిశ్చయించి బ్రిటిషుప్రభుత్వంవారు తదనుకూలంగా 1947 జూన్ 3 వ తేదిన ప్రకటనచేశారు. ఆ ప్రకటనను అనుసరించి భారతదేశం, ఇండియా పాకిస్తాన్ అనే రెండు రాజ్యాలూగా విభజింపబడింది. విభజనతరువాత రెండురాజ్యాలూ చేసుకున్న యథాతథపు ఒడంబడిక 1948 మార్చి

31 తో అంతమొందింది. 1948 ఏప్రిల్ 1 తేది నుంచి పాకిస్తాన్‌కు ఇండియా, ఇండియాకు పాకిస్తాన్ విదేశాలై పోయినాయి.

పాకిస్తాన్ వైశాల్యం 3,61,007 చ. మైళ్లు. దీనిలో 1,28,076 చ. మైళ్ళు స్వదేశసంస్థానాలు. పాకిస్తాన్ జనాభా 1951 లెక్కల ప్రకారం 7,56,87,000. వీరిలో, 4,00,90,000 మంది పురుషులు, 3,55,97,000 మంది స్త్రీలు. జనాభాలో నూటికి 13.2 మంది చదువను, వ్రాయను నేర్చినవారు.

పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం

గవర్నర్-జనరల్:	ఘులాం మహమ్మద్
పదవిస్వీకారము:	అక్టోబరు 17, 1951
మంత్రిమండలి	
ప్రధానమంత్రి రక్షణ:	మహమ్మద్ ఆలి
విదేశ వ్యవహారాలు:	సర్ ఎం. జఫరుల్లాఖాన్
ఆర్థికమంత్రి:	మహమ్మద్ ఆలి
ఆహారము, వ్యవసాయము హోం:	ఖాన్ అబ్దుల్ కయూం ఖాన్ ముస్తాక్ అహమద్ గుర్మాని
రవాణా సౌకర్యములు:	సర్దార్ బహదూర్ ఖాన్
ఆరోగ్యము:	డాక్టర్ ఎ. ఎం. మాలిక్
కాశ్మీర్ వ్యవహారాలు:	షాయెబ్ కురేషి
విద్య:	డాక్టర్ ఐ. హెచ్. కురేషి
న్యాయం:	ఎ. కె. బ్రోహి
మంత్రుల జీతాలు:	నెలకు రు. 3,000. ఉచిత వసతి.

తూర్పు బెంగాల్

పాకిస్తాన్ నిర్మాణంతో, బెంగాల్ రాష్ట్రవిభజనజరిగింది. పశ్చిమ బెంగాల్ ఇండియాలోను, తూర్పు బెంగాల్ పాకిస్తాన్‌లోను భాగాలైనాయి. తూర్పు బెంగాల్ రాష్ట్రాన్ని వ్యవహారికంగా తూర్పు పాకిస్తాన్ అనికూడా అంటున్నారు.

తూర్పు బెంగాల్ వైశాల్యం 54,501 చ. మైళ్లు. జనాభా దాదాపు 4,21,19,000 వీరిలో స్త్రీలు 2,00,62,000.

తూర్పు బెంగాల్‌కు రాజధాని ఢాకా. ప్రధాన రేవుపట్టణం చిటగాంగ్.

విభజనవల్ల పరిశ్రమలు విస్తారంగా పశ్చిమబెంగాల్‌కుపోతే, పంట ప్రదేశం అధికంగా తూర్పు బెంగాలుకు సంక్రమించింది.

పంజాబ్

పాకిస్తాన్ నిర్మాణంతోపాటు, పంజాబ్ రాష్ట్రవిభజన కూడా జరిగింది. (వివరాలకు తూర్పు పంజాబ్ చూడండి.) పశ్చిమ పంజాబ్ వైశాల్యం 62,987 చ. మైళ్లు. జనాభా 1,88,14,000 వీరిలో స్త్రీలు 96,05,000.

పశ్చిమ పంజాబ్ రాజధాని లాహోర్.

సరిహద్దు రాష్ట్రం

పాకిస్తాన్‌కు పశ్చిమోత్తర సరిహద్దులోవున్న రాష్ట్రం. ఇదికొంతకాలం పంజాబ్ రాష్ట్రంలో కలిసివుంది; తరువాత చీఫ్ కమిషనర్ పరిపాలనలోవున్న ఈ రాష్ట్రం, 1932 లో స్వపరిపాలనతో ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పాటుచేయబడింది. దీని వైశాల్యం 39,270 చదరపు మైళ్లు. జనాభా: 56,99,000 వీరిలో స్త్రీలు 26,99,000.

ఈ రాష్ట్రంలోని ప్రజలు తమ జీవితానికి కేవలం వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడివున్నారు. ఇక్కడ పరిశ్రమలనేవే ఏమీలేవని చెప్పవచ్చును. రాష్ట్రమంతటిలోని భూమిలోనూ, నాల్గవ వంతులో మాత్రమే వ్యవసాయం జరుగుతున్నది.

దీనికి రాజధాని పెషావర్.

సింధు

1936 లో కొత్తగా సృష్టింపబడిన రెండు రాష్ట్రాలలో, సింధు ఒకటి. అంతకుపూర్వం, ఇది బొంబాయి రాష్ట్రంలో చేరివుంఉేది. దీని వైశాల్యం, 50,443 చదరపు మైళ్లు. జనాభా, 46,39,000 దీనిలో స్త్రీలు 22,30,090 ప్రజలు మాట్లాడే భాష అరబ్బీ, ఫారసి, సంస్కృత భాషల మిశ్రమం.

సింధురాష్ట్రంలో పెద్ద పరిశ్రమలు ఏమీ లేవు. ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడినవారే. ఈరాష్ట్రపు నామానికి కారణమైన సింధునదివల్ల చాలా భూమికి నీటి సదుపాయం ఉంది.

దీనికి రాజధాని ఇదే రాష్ట్రంలోవున్న హైదరాబాదు నగరం.

బలూచిస్థాన్

ఇండియాకు పశ్చిమోత్తరాన, పాకిస్థాన్ నైరుతి మూలగావున్న ప్రాంతం.దీనిలో స్వదేశ సంస్థానాధిపతుల పాలనలోవున్న భాగంపోగా పాకిస్తాన్ గవర్నరు-జనరల్ చే నియమింపబడే కమిషనరు అధికారంలో వున్న ప్రాంతం, 1,34,002 చ. మైళ్ళు. జనాభా; 11,78,000 వీరిలో స్త్రీలు, 5,32,000. రాష్ట్రంలో చాలాభాగం ఎడారి కొండలమయం, ఇటీవలనే, యీరాష్ట్రంలో వ్యవసాయం కొంచెం ఎక్కువగా జరుగుతోంది. ఆరేబియన్ సముద్రంలో చేపలను పట్టడం యిక్కడి ప్రజల ప్రధానవృత్తులలో ఒకటి.

* * * *

మొట్టమొదట ఆకాశంలో విమానం నడిపినవ్యక్తి, అమెరికా దేశీయుడు ఆర్విల్ రైట్. ఇది 1903 డిసెంబరు 17 న జరిగింది.

* * * *

అమెరికా యునైటెడ్ స్టేట్సు అధ్యక్షుని జీతం ఏడాదికి రు 2,50,000.

ఆరోగ్యవంతుని శరీరంలో వేడి సాధారణంగా 98.4 ఫారన్ హీట్ డిగ్రీలు వుంటుంది. 98.4 డిగ్రీలకు ఎక్కువగాని, 97.4 డిగ్రీలకు తక్కువగాని చాలారోజులు వున్నట్లయితే-అది జబ్బుక్రిందనే పరిగణించాలి.

* * * *

21 సంవత్సరాల పైబడిన ఆరోగ్యవంతుని నాడి ఒక నిమిషానికి 75 మొదలు 79 సార్లు కొట్టుకుంటుంది.

* * * *

భారతదేశంలో వున్నన్ని రకరకాల జాతుల ప్రజలు, ఒక్క రష్యాలో తప్ప ప్రపంచలో మరే దేశంలోనూ లేరు.

విద్యావంతులు చాలా ఎక్కువగావున్న దేశం ఫిన్లెండ్: ఆ దేశంలో నూటికి ఒకడు మాత్రమే నిరక్షరాస్యుడు.

* * * *

యునైటెడ్ స్టేట్సులో వున్నన్ని లైబ్రరీలు మరేదేశంలోనూ లేవు. అక్కడ 6,100 పబ్లిక్ లైబ్రరీలు, 98,000 స్కూలు లైబ్రరీలు వున్నాయి.

* * * *

ఇండియాలో సగటున ప్రతి 6,300 మంది జనాభాకు ఒక డాక్టరువుంటే, ఇశ్రాయేల్ లో ప్రతి 380 మంది జనాభాకు ఒక డాక్టరు వున్నాడు. యునైటెడ్ స్టేట్సులో ప్రతి 750 ప్రజలకూ ఒక డాక్టరూ, ఫ్రాన్సులో ప్రతి 1,100 మంది ప్రజలకూ ఒక డాక్టరూ వున్నారు.

భరతఖండ చరిత్రలో ప్రధాన ఘట్టములు

క్రీస్తుపూర్వం :

3000 (సంవత్సరాలకు పూర్వం) ఆర్యుల ఆగమనానికి పూర్వపు
మొహేంజొ దారో నాగరికత
1600—గంగాతీర ప్రాంతాలలో ఆర్యుల ప్రథమనివాసం
1000—500—వేదరచన (ఊహ)
800—500—ఉపనిషత్తుల రచన
587—బుద్ధుని జననం
569—527—జైనమతస్థాపకుడు, మహావీరుని జీవితం
543—బుద్ధుని మరణం
326—అలెగ్జాండర్ దండయాత్ర
321—చంద్రగుప్తమౌర్యుని పాలన
269—అశోకుని పాలన

క్రీస్తుతరువాత :

320—530—గుప్త రాజ్యపాలన
333—సముద్రగుప్త పరిపాలన
375—చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుడు
—కాళిదాసు,
820—శంకరాచార్య స్మృతి
1005—గజినీమహమద్ దండయాత్ర
1192—పృధ్వీరాజు ఓటమి ; ఘోరీ విజయం
1206—ఢిల్లీలో సుల్తానుల పరిపాలన
1336—విజయనగర స్థాపన
1409—శిఖ్ మతస్థాపకుడు గురునానక్ జననం
1498—కాలికట్ కు వాస్కోడగామా ఆగమనం
1526—బాబర్ విజయం

1556—1605 అక్బర్ రాజ్యం
1565—విజయనగరరాజ్య పతనం
1600—ఈస్టిండియా కంపెనీ స్థాపన
1628—58 షాజహాన్ రాజ్యం
1630—శివాజీ జననం
1645—తాజ్ మహల్ నిర్మాణం పూర్తి అయింది
1661—బొంబాయి ఇంగ్లీషువారికి చెందుట
1707—ఔరంగజీబ్ మరణం
1757—ప్లాసీ యుద్ధఫలితంగా బెంగాల్‌లో బ్రిటీషువారి పాలన ఆరంభం.
1774—మొట్టమొదటి గవర్నర్-జనరల్‌గా వారన్ హేస్టింగ్స్ నియామకం
1780—మొట్టమొదటి ఇంగ్లీషుపత్రిక, హిక్కీస్ గెజెట్ స్థాపన
1828—బ్రహ్మసమాజ స్థాపన
1829—సహగమనం నిషేధింపబడింది
1836—శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస జననం, ఫిబ్రవరి 18
1854—టెలిగ్రాఫ్‌ల స్థాపన (మార్చి 28)
మొట్టమొదటి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు
1857—మొదటి స్వాతంత్ర్య యుద్ధం
1858—భారతదేశ పరిపాలన ఈస్టిండియా కంపెనీ చేతినుంచి, బ్రిటిషు పార్లమెంటుచేతిలోకి మార్చబడింది
1863—జనవరి 12: శ్రీ వివేకానందస్వామి జననం
1869—అక్టోబరు 2 గాంధీజీ జననం
1877—విక్టోరియారాణి భారతదేశానికి సామ్రాజ్ఞిగా ప్రకటింపబడింది
1885—డిశంబరు 28. కాంగ్రెసు మహాసభ స్థాపన
1912—భారతదేశపురాజధాని కలకత్తానుంచి ఢిల్లీకిమార్చబడింది
1914—19 ప్రపంచ యుద్ధం

1917—భారతదేశానికి స్వపరిపాలన ఇవ్వబడుతుందని ఇండియా మంత్రి ప్రకటన
1920—ఆగస్టు 1, సహాయ నిరాకరణోద్యమ ప్రారంభం
1922—గాంధిమహాత్ముని అరెస్టు
1929—లహోరు కాంగ్రెసులో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యతీర్మానం
1930—ఏప్రిల్ 1. శాసనోల్లంఘనోద్యమము
—నవంబరు 12. మొదటి రౌండుటేబిల్ కాన్ఫరెన్సు
1931—మార్చి 4. గాంధి ఇర్విన్ ఒడంబడిక; రెండవ రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సు
1932—కాంగ్రెసుపై నిషేధం. పూనా ఒడంబడిక
1935—గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం ప్యాసయింది
1937—రాష్ట్రీయ పరిపాలన అమలులోకి వచ్చింది. కాంగ్రెసు వారు మంత్రి పదవులను స్వీకరించారు.
1939—సెప్టెంబరు 2. రెండవ ప్రపంచయుద్ధం ప్రారంభం కాంగ్రెసువారు పదవులకు రాజీనామా ఇచ్చారు
1942—క్రిప్సు రాయబారం
—ఆగస్టు 8. 'క్విట్ ఇండియా' తీర్మానం. కాంగ్రెసు నాయకుల అరెస్టు
విశాఖపట్టణం, కాకినాడలమీద (ఏప్రిల్ 6) జపాను విమానదాడి
1944—గాంధీజీ విడుదల; కస్తూరిబాగాంధి మరణం
1945—యుద్ధంముగింపు; కాంగ్రెసు నాయకుల విడుదల; కేంద్ర శాసనసభకు ఎన్నికలు
1946—రాష్ట్రాలలో ఎన్నికలు; కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలస్థాపన బ్రిటిషు మంత్రుల రాయబారం; కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ స్థాపన (డిసెంబరు 10 సమావేశం;) కేంద్ర ప్రభుత్వంలో కాంగ్రెసు, లీగు నాయకుల ప్రవేశం
1947—జనవరి 20. భారత దేశంనుండి 1948 జూనులోపున వెళ్ళి పోతామని బ్రిటిషు ప్రధాని ప్రకటన

—రాజప్రతినిధిగా, లార్డ మౌంటుబాటన్ నియామకం
—జూన్ 3. భారతదేశ విభజన ప్రణాళిక; కాంగ్రెసు, లీగ్ నాయకుల ఆమోదం
—జూలై 15; భారతదేశ విభజన, డొమినియన్ స్టేటసు అమలులోకి తెచ్చే బిల్లు కామన్సుసభలో ప్యాసయింది
—ఆగస్టు 15. భారతదేశం ఇండియా, పాకిస్తాన్ అనే పేర్లతో, రెండు డొమినియను రాజ్యాలు అయింది

1948—జనవరి 30: గాంధిమహాత్ముని హత్య
జూన్ 21: మౌంటు బాటెన్ వీడ్కోలు
జూన్ 21: ప్రథమ భారతీయ గవర్నర్ జనరలు శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారి పదవి స్వీకరణ
సెప్టెంబరు 11: జిన్నా మరణం

1949—నవంబరు 26; ఇండియా క్రొత్తరాజ్యాంగ చట్టం కన్సిట్యుయెంటు అసెంబ్లీలో ఆమోదింప బడినది.

1950—జనవరి 26: నూతన రాజ్యాంగ అమలులోకి వచ్చింది; ఇండియా ప్రజారాజ్యం అయింది
ప్రెసిడెంటుగా రాజేంద్రప్రసాద్ పదవీస్వీకరణ

1950—డిసంబరు 5: అరవిందయోగి అస్తమయం
15; సర్దార్ పటేల్ అస్తమయం

1951—డిసెంబరు: మొట్టమొదటిసారి, వయోజన ఓటింగు హక్కులతో ఎన్నికల ప్రారంభం

1952—మే 3; రాజ్యాంగ ప్రకారం అధ్యక్షుని ప్రథమ ఎన్నిక.

1952—మే 13; అధ్యక్షుడుగా రాజేంద్రప్రసాద్ పదవీ స్వీకరణ.

1952—డిసెంబర్ 15; పొట్టిశ్రీరాములు ఆత్మార్పణ

1953— మే 29: ఎవరెస్టు శిఖరాన్ని టెన్సింగ్ నార్కే, ఎడ్మండ్ హిల్లోరీ ఎక్కిన రోజు

1953—అక్టోబర్ 1, ఆంధ్ర రాష్ట్ర స్థాపన

చూడవలసిన క్షేత్రములు

అజంతా :

హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఒక గ్రామం. క్రీస్తుపూర్వం రెండు వందల ఏండ్లకుపూర్వం, యిక్కడగుహాలలో గోడలమీద వేసిన రంగు బొమ్మలు, ఆనాటి చిత్రలేఖకుల ప్రజ్ఞను ప్రపంచాని యీ నాటికి చాటుతున్నాయి. బొమ్మలువేసిన గుహాలు 32 వున్నాయి.

అమరావతి :

ఒకప్పుడు ఆంధ్రసామ్రాజ్యానికి ప్రధాన నగరం. గుంటూరు జిల్లాలో. గుంటూరుకి సుమారు 20 మైళ్ళ దూరంలో కృష్ణానదీ తీరాన వున్నది. పంచారామ క్షేత్రములలో ఇది ఒకటి. అమరేశ్వరుని దేవాలయంవుంది. ఒకప్పుడు గొప్ప బౌద్ధవిహారాలలో ఇది ఒకటి. ఇక్కడ వున్న గొప్ప గొప్ప ప్రాచీన చెక్కడాలనన్నిటినీ, చాలావరకు యిక్కడ నుంచి తీసుకొనిపోయారు.

అమృతసర్ :

శిక్కుల అతి ప్రసిద్ధమైన బంగారు దేవాలయం ఇక్కడవుంది. పాకిస్తాన్‌లోని పశ్చిమ పంజాబ్ రాష్ట్రంలో ఇది ఒక పెద్ద పట్టణం. శిక్కులకు ప్రధాననగరం ఇదే. ఇచ్చట శిక్కుదేవాలయానికి, 19 వ శతాబ్దారంభంలో రంజిత్ సింగ్ మహారాజు, బంగారు మలామా చేసిన రాగిరేకులను కప్పించాడు.

అరసవిల్లి :

శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని శ్రీకాకుళం పట్టణానికి రెండుమైళ్ళ దూరంలోవుంది. ఇచ్చటగల సూర్యనారాయణమూర్తి దేవాలయం చాలా ప్రసిద్ధమైనది. ప్రతిదినము సూర్యోదయమైనప్పుడు సూర్యుని కిరణములు; ఈ దేవాలయములోని మూలవిరాట్ పాదములవద్ద పడును అని ప్రతీతి.

ఆగ్రా :

ఢిల్లీకి సమీపంలోని పురాతన నగరం. జగత్ప్రసిద్ధిపొందిన తాజ్ మహల్ ఇక్కడేవుంది. దానితోపాటు, ఆగ్రాకోటకూడా చూడవలసిందే. మొగల్ చక్రవర్తుల నాటి శిల్పలావణ్యాన్ని చూడాలంటే ఆగ్రా వెళ్ళితీరాలి,

ఎల్లోరా :

పురాతన రాతిచెక్కడపు గొప్పతనాన్ని చూడడానికి ఎల్లోరా గుహలను మించిన ప్రదేశం మరొకటి మనదేశంలోలేదు. ఈ గుహలు హైదరాబాద్ సంస్థానంలో వున్నాయి. ఈ గుహలలోని చెక్కడాలు హిందూ, బౌద్ధ, జైన శిల్పాలుగా మూడు తరగతులు. వీటిలో అత్యంత ప్రధానస్థానం, కైలాసాలయానికి చెందుతుంది.

కంచి :

చెన్నపట్నంనుంచి రైలుమీదనూ,బస్సులోను వెళ్ళడానికి వీలున్న క్షేత్రం. బస్సుమీద వెడితే ఇది చెన్నపట్టణానికి 49 మైళ్ళు. 'మోక్ష దాయక'ములని చెప్పబడే ఏడుపురములలోను ఇది ఒకటి. కాంచిపురం రెండుభాగాలుగా వుంటుంది. విష్ణుకంచి; శివకంచి; వీటిలో శివకంచి పురాతనమైనదనీ, విష్ణుకంచి తరువాత ఏర్పడినదనీ అంటారు. శివకంచిలో శివుడిగుడీ, (పృథివి లింగము), కామాక్షిగుడీ చాలా ప్రసిద్ధమైనవి. ఈ గుళ్ళకువెళ్ళే తైర్థికులు ఎవరూకూడాగుడిలో అతికించివుంచే బంగారపు బల్లిని ముట్టుకోకుండా వెళ్ళరు. అలా దానిని ముట్టుకున్నందువల్ల, మామూలుగా ఎప్పుడైనా బల్లి తమ శరీరంమీదపడిన దోషంతగదలని వారి నమ్మకం.

కాశీ :

కాశీలో చచ్చిపోతే, ముక్తి తథ్యమని కోట్లకొలది హిందువుల విశ్వాసము. అనాదినుంచీకూడా హిందువులు గంగను అతి పవిత్రమైన

నదిగాను, గంగాతీరానవున్న కాశీని అతి పవిత్రమైన క్షేత్రంగానుభావిస్తున్నారు. ఇప్పటికీ, ప్రతిసంవత్సరంకొన్ని లక్షలమంది యాత్రికులు అనుదినమూ, దేశంలోని, అన్నిప్రాంతాలనుంచీ కాశీయాత్రచేస్తూనేవున్నారు. కాశీలో ప్రధానదేవాలయం విశ్వనాథుని ఆలయమైనప్పటికీ, సుమారు 1,500 దేవాలయాలు యిక్కడవున్నాయి. విశ్వనాథుని దేవాలయగోపురము ధ్వజస్తంభము బంగారు మలామాచేసిన రాగిరేకులతో కప్పబడివున్నవి.

కాళహస్తి :

శివక్షేత్రం. సువర్ణముఖి నదీతీరానవుంది. రైలుమీద మదరాసునుంచి 95 మైళ్ళు, రోడ్డుమీద తిరుపతికి 18 మైళ్లు. ఇచ్చటి కాళహస్తీశ్వర దేవాలయము చూచితీరవలసిందే.

కోటప్పకొండ :

గుంటూరుజిల్లాలో, నరసారావుపేటకు ఎనిమిదిమైళ్ళ దూరంలో వున్నది. కొండమీద కోటీశ్వరాలయంవుంది. శివరాత్రికి ప్రతిఏటాగొప్ప ఉత్సవం జరుగుతుంది. కొన్ని లక్షలమంది ప్రజలువస్తారు. అధికసంఖ్యాకులు బండ్లమీద ప్రభలు కట్టుకొనివచ్చి మొక్కుబళ్లు చెల్లిస్తారు.

కోణార్క :

ఇది పూరీ-జగన్నాథ క్షేత్రానికి సుమారు 20 మైళ్ళదూరంలో, యిసుక, పర్రలలోఉన్న ఒకగొప్పసూర్యదేవాలయం. ఆలయమంతాకూడా బ్రహ్మాండమయిన నల్లరాయి చెక్కడముతో కట్టబడివుంది. ఈదేవాలయ నిర్మాణం పదమూడవ శతాబ్దంలో జరిగిందని ప్రతీతి. కాని, యిప్పటికీ చెక్కుచెదరని యీనిర్మాణం అందరికీ ఆశ్చర్యం గొలుపుతున్నది.

చిదంబరం:

మదరాసుకు 155 మైళ్లు దూరంలోవుంది. ఇచ్చటి నటరాజ దేవాలయంతప్పక చూడవలసింది. పంచలింగాలలో ఒకటైన ఆకాశలింగంగల

ఈచిదంబరదేవాలయంపురాణప్రసిద్ధమైనది. ఈదేవాలయంయంలో 108 నాట్యముద్రలచూపే విగ్రహాలు చెక్కబడి వున్నాయి. ఈనగరసమీపంలోనే అన్నామలై విశ్వకళాపరిషత్తు స్థాపింపబడింది.

చెంజిదుర్గం:

మదరాసునుంచి రోడ్డుప్రయాణంచేస్తే 105మైళ్ళు. రైలువిూదుగా వెడితే తిండివనంవెళ్ళి అక్కడినుంచి 17 మైళ్లు బస్సులో వెళ్ళాలి. దేశింగురాజుకథ అనే బుర్రకథ, యీదుర్గమురాజుదే. ఇచ్చటికోట బురుజులు చూడదగినవి.

జంబుకేశ్వరం:

పంచలింగాలలో ఒకటైన అపోలింగంగల తీర్థం. ఈలింగంసంతతవాహినియైన జలధారవద్ద స్థాపింపబడినది. ఈనగరం; శ్రీరంగనగరానికి ఒకమైలు దూరంలోవుంది. మదరాసునుంచి శ్రీరంగానికి రైలులో వెళ్ళవచ్చును. 258 మైళ్లు. జంబుకేశ్వర దేవాలయంకూడా అతి పురాతనమైనది.

ఢిల్లి:

ఇండియాకు రాజధాని.ఢిల్లికోట, షాజహాన్ మందిరము, ముత్యాలమసీదు, జుమ్మామసీదు, కుతుబ్‌మినార్, మొదలైన పురాతన కట్టడాలు చూచితీరవలసిందే. మొగల్‌చక్రవర్తులపరిపాలనానంతరం,చాలాకాలం భారతదేశానికి కలకత్తా రాజధానిగా వుండేది. కాని, 1912 లో జార్జిరాజు ఢిల్లీలో దర్బారుజరిపి, అప్పటినుంచి రాజధాని మళ్ళీ ఢిల్లీలో వుంటుందని ప్రకటించాడు. తరువాత, క్రొత్త ఢిల్లి అనే పేరుతో, పాత ఢిల్లి ప్రక్కన మరొక పెద్దపట్టణం కట్టబడింది. ప్రభుత్వకార్యాలయాన్నికూడా క్రొత్త ఢిల్లిలోనే వున్నాయి.

తంజావూరు:

మదరాసునుంచి 222 మైళ్ళు. ఇచ్చటరాజరాజచోళునిచే 13శతాబ్దంలో నిర్మించబడిన బృహదీశ్వరాలయం చూడదగినది. మహారాష్ట్ర

రాజులు నిర్మించిన సరస్వతీ మహల్ తప్పక చూడవలసినది. దీనిలో సుమారు 20,000 పురాతన గ్రంథములు వున్నవి. కొంతకాలము ఆంధ్ర నాయకులుకూడా యీ పట్టణాన్ని పరిపాలించారు.

తిరుపతి:

భారతదేశంలోని దేవాలయములన్నిటిలోను అత్యంత భాగ్యవంత మైనది. శ్రీవెంకటేశ్వరస్వామి దర్శనమునకును, మొక్కులు చెల్లించు కొనుటకును, ప్రతిరోజూ దేశంలోని అన్నిప్రాంతాలనుంచీ యాత్రికులు వస్తూనేవుంటారు. 1944లో కొండపైకి బస్సులు వెళ్ళడానికి రోడ్డువేయ బడింది. దేవస్థానంవారి బస్సులు కొండమీదికి వెడతాయి.

తిరువణ్ణామలై:

మదరాసునుంచి రైలుమీద 144 మైళ్ళు. రోడ్డు ప్రయాణం 116 మైళ్ళు. పంచలింగాలలో ఒకటైన తేజోలింగం అరుణాచలేశ్వరుడనే పేరుతో ఇక్కడవుంది. ఈదేవాలయం చాలా పెద్దది. కార్తీకపౌర్ణమి నాడు ఇచ్చట పెద్ద ఉత్సవం జరుగుతుంది.

ప్రపంచ ప్రసిద్ధిపొందిన శ్రీ రమణమహర్షి తపస్సుచేసినది ఇచ్చటనే. శ్రీ రమణాశ్రమం, దేవాలయం ఒక మైలుదూరంలో అరుణగిరి కొండ క్రిందవున్నది.

నాగార్జునకొండ:

ఒకప్పుడు, గొప్ప బౌద్ధపీఠస్థానములలోఒకటి. గుంటూరుజిల్లాలో మాచర్లకు 14 మైళ్ళదూరంలోవుంది. పూర్వం విజయపురి అనే గొప్ప నగరం ఇక్కడవుండేది. ఆంధ్రదేశాన్ని పాలించిన ఇక్ష్వాకులకు ఇదిరాజధాని. ఇప్పుడిక్కడ చిన్న పల్లెటూరువుంది. దానిని పుల్లా రెడ్డిగూడెం అంటారు. ప్రక్కన వున్న కొండను మాత్రం నాగార్జునకొండ అంటారు. ఇటీవల ఇక్కడ ఆర్కెలాజికల్ డిపార్టుమెంటువారు, దిబ్బలను త్రవ్వి పురాతన కట్టడాలను పైకితీశారు. బౌద్ధమతంలో 'మహాయాన' మతాన్ని

స్థాపించిన సిద్ధ నాగార్జునుడు యిక్కడ నివసించాడని చరిత్రకారుల నిర్ణయం. చాలా చక్కని బౌద్ధ శిల్పాలెన్నో యిక్కడ బయల్పడినవి.

నెల్లూరు:

మదరాసు-వాల్తేరు రైలుమార్గంలో మదరాసుకు 110 మైళ్ళ దూరంలోనూ, విజయవాడకు 158 మైళ్లదూరంలోను పెన్న (పినాకిని) నది ఒడ్డున వున్నది. ఇచ్చట గొప్ప రంగనాయకస్వామి ఆలయంవుంది. తిక్కన సోమయాజి తాను రచించిన మహాభారతమును హరిహరనాథునికి కృతియిచ్చినది యీ పట్టణముననే.

పక్షితీర్థము:

ఇది చెన్నపట్టణంనుంచి చెంగల్పట్టు మీదుగా 50 మైళ్ల దూరంలో వుంది. ఇక్కడ విశేషం ఏమిటంటే, ప్రతిరోజూ, కొండమీది శివాలయం దగ్గరకు, సరిగా మధ్యాహ్నం వేళకు రెండుగ్రద్దలువచ్చి, అర్చకుడు పెట్టే ప్రసాదాన్ని ఆరగించి వెళ్లిపోతాయి. ఈ విధంగా కొన్నివందల సంవత్సరాలనుంచి ఆ రెండు పక్షులూ కాశీనుంచివచ్చి ప్రసాదంతిని వెడుతున్నాయని ప్రతీతి. ఇక్కడ చెరువులో స్నానంచేసి, కొండచుట్టూ మూడు ప్రదక్షిణాలుచేస్తే, సమస్తరోగాలు పోతాయని భక్తుల విశ్వాసం.

పూరి-జగన్నాథం:

ప్రపంచ ప్రసిద్ధిచెందిన జగన్నాథక్షేత్రం. ఈ నగరాన్ని పూరి అంటారు. ఇది ఒరిస్సారాష్ట్రంలోవుంది. మదరాసునుంచి కలకత్తాకు వెళ్లే రైల్వేలైనులో, ఖుర్దారోడ్ జంక్షనువద్దదిగి, పూరికి మరొకరైలు ఎక్కాలి. ఖుర్దారోడ్నుంచి పూరికి సుమారు గంటన్నర ప్రయాణం జగన్నాథక్షేత్రం. కాశీరామేశ్వరాలతోపాటు సమానమైన ప్రాధాన్యతనుపొందిన వైష్ణవక్షేత్రం. దేవాలయంలో, కృష్ణ, సుభద్ర, బలరాముల విగ్రహాలు ఒక దానిప్రక్కన మరొకటివుంటాయి. గర్భగుడికి ఎదురుగా నిలుచుంటే సుభద్రవిగ్రహం మాత్రమే కనిపిస్తుంది: కృష్ణబలరాముల విగ్రహాలను చూడడానికి, మూలవాటంగా చూడాలి. కులభేదం పాటిం

కుండా, అన్ని కులాలవారూ సమానంగా ప్రసాదాన్ని స్వీకరించడం, ఒక్క యీ క్షేత్రంలోనే జరుగుతున్నది. ప్రతిసంవత్సరం ఆషాఢ మాసంలో రథయాత్ర జరుగుతుంది. ఉత్సవానికి దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలనుంచి కొన్ని లక్షలమంది యాత్రికులు వెడతారు.

భద్రాచలం :

'రామదాసు' అని ప్రసిద్ధిపొందిన కంచెర్ల గోపన్న కట్టించిన శ్రీ రామాలయంవుంది. దేశంలో ప్రసిద్ధిపొందిన రామాలయం ఇదే. ప్రతి సంవత్సరమూ, శ్రీరామనవమికి ఇక్కడ గొప్ప ఉత్సవం జరుగుతుంది. రాజమండ్రినుండి పడవలో వెళ్లవచ్చును.

భువనేశ్వర్ :

కాశీ తరువాత, ఉత్తరదేశంలో ప్రధానమైన శివక్షేత్రం. ఇది పూరి- జగన్నాథక్షేత్రానికి వెళ్లేత్రోవలో, ఒరిస్సారాష్ట్రంలోవుంది. ఇక్కడ సుమారు అయిదువందల పురాతన శివాలయాలు వున్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైనది 'త్రిభువనేశ్వరు'ని ఆలయం. ఈ దేవుడ్ని 'లింగ రాజమహాదేవు'డని కూడా అంటారు. ఈ దేవాలయ గోపురం సుమారు 160 అడుగుల ఎత్తువుంటుంది. లోపల శివలింగం, నల్లరాతితో చేయ బడినది. భూమిమీద. ఎనిమిది అంగులాల ఎత్తుమాత్రమే వుంటుంది. కాని, యీ లింగపు వ్యాసము, ఎనిమిది అడుగులు వుంటుంది. చుట్టుకొలత సుమారు 26 అడుగులు వుంటుంది. ఈ నగరంలోనే, ముక్తేశ్వర దేవా లయంవుంది. ఓఢ్రశిల్ప ప్రజ్ఞకు యిది ప్రధాన తార్కాణమని అంటారు, ఇక్కడి శిల్పవిన్యాసం చూసితీరవలసిందే.

మధుర :

ప్రసిద్ధిపొందిన మీనాక్షి దేవాలయం ఇక్కడేవుంది. ఇది మదరాసు రాష్ట్రంలోని ఒక జిల్లాకు ప్రధానస్థానం. మదరాసుకు 345 మైళ్ళ దూరంలోవుంది. 152 అడుగుల ఎత్తుగల ప్రధానగోపురముకాక యింకా ఎనిమిదిగోపురాలుగల, యీ దేవాలయం 847 అడుగుల వెడల్పు 729

అడుగుల పొడవు. అదికాక, ఇచ్చట చూడవలసింది దేవాలయంలోని వెయ్యి స్తంభాల మండపము.

మధురాంతకం :

ఈ క్షేత్రం; చెన్నపట్టణానికి 50 మైళ్ళదూరంలోవుంది. ఇది శైవులకూ, వైష్ణవులకూ కూడా తీర్థ. ఇక్కడి దేవాలయాలలో శ్రీ కోదండరామస్వామి ఆలయం ప్రధానమైనది. రావణవధానంతరం, శ్రీరాముడు పుష్పకవిమానంమీద అయోధ్యకు వెడుతూవుండగా, ఇక్కడవున్న 'జ్ఞానగిరి' అనే కొండ, విమానమార్గాన్ని అటంకపరచేటంత ఎత్తుకు పెరిగిందనీ, అప్పుడు, ఇక్కడవుండే 'విభాండకు'డనే భక్తునికి తాను అయోధ్యకు వెళ్లేటప్పుడు తనదర్శనం యిచ్చి వెడతానన్న వాగ్దానం శ్రీరామునికి జ్ఞాపకంవచ్చి, ఆయన విమానం దిగి భక్తునికి దర్శనం యిచ్చి మరీ వెళ్లాడని స్థలపురాణం చెప్తుంది. ఆలయంలోని మూలవిరాట్ రూపంకూడా, విమానంలోనుంచి శ్రీ రాముడు సీతా సమేతంగా క్రిందకు దిగుతూవున్నట్టు వుంటుంది.

ఇక్కడి దేవాలయం పేరు శ్వేతారణ్యస్వామి ఆలయం. ఇదిగాక పురాతనమైన ఆంజనేయాలయంకూడా యిక్కడవుంది.

మహాబలిపురము :

ఇది మదరాసుకు దక్షిణంగా, 68 మైళ్లదూరంలో వుంది. మదరాసునుంచి కారులో సరాసరి వెళ్లవచ్చును. ఇక్కడ కొండ రాతిలోనే చెక్కబడిన సుప్రసిద్ధ రథాలున్నాయి. కొండమీద చెక్కబడిన అనేక బొమ్మలున్నాయి. రాతిలో చెక్కబడిన అయిదు రథాలను 'పంచపాండవులు' అంటారు. ప్రస్తుతం, ఇక్కడ ఒక 'లైట్ హౌసు' వుంది. ఒకప్పుడు, మనదేశంనుంచి యితరదేశాలతో జరిగిన సముద్రవ్యాపారానికి యిది ఒక కేంద్రంగా వుండేదని చెప్పడానికి, చరిత్రజ్ఞులు ఎన్నో నిదర్శనాలను పైకితీశారు.

మొహెంజెదారో :

క్రీస్తుకు సుమారు 3,300 సంవత్సరాలకు పూర్వం, అంటే యిప్పటికి సుమారు 5,000 ఏండ్లకు పూర్వం, గొప్ప నాగరికతతో విలసిల్లిన పట్టణపు శిధిలాలు బయల్పడినచోటు. ఇది. శింధురాష్ట్రంలో, సింధు నదీతీరానవుంది. శిధిలాలువున్నస్థలం సుమారు 240 ఎకరాల వైశాల్యంవుంటుంది. ఈ శిథిలాలన్నీకూడా; విశాలమైనవీధులు,చక్కని ఇండ్లు, మంచినీటిసదుపాయం, అతి నవీనపద్ధతులలో సమానమైన మురుగునీటి కాల్వల సదుపాయముగలిగిన మంచి గొప్ప నగరాన్ని స్మరణకు తెస్తున్నాయి. అంతేగాక, యిక్కడ త్రవ్వితీసిన వాటిలో అతి నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించే మృత్తికాభాండములు, చాలా అందమైన నగలూ, రాగితో చేసిన విగ్రహాలుకూడా వున్నాయి.

రామేశ్వరం :

ఉత్తరదేశంలో కాశీ, దక్షిణదేశంలో రామేశ్వరం హిందువులకు ప్రధానమైన తీర్థాలు. శ్రీరామునిచే కట్టబడినదని ప్రఖ్యాతిపొందిన శివాలయం, 4000 అడుగుల పొడవుగల మండపంతో దర్శనీయమైనది. మదరాసునుంచి 410 మైళ్లు.

లేపాక్షి :

అనంతపురంజిల్లాలో, హిందూపూర్ కు తొమ్మిది మైళ్లలోవుంది. విరూపన్న; వీరన్ననాయకులు కట్టించిన ప్రసిద్ధమైన వీరభద్రాలయం వుంది. ఈకొండమీద పాపనాశేశ్వరాలయం, రఘునాధాలయంకూడా వున్నాయి. ఏకశిలతో చెక్కబడిన పెద్ద వీరభద్రవిగ్రహము; ఆలయం లోని రంగుబొమ్మల పనితనము చూచితీరవలసినవే.

శ్రావణబెలగొల :

మైసూరు రాజ్యంలోవుంది. ఇక్కడ జైనఋషి, గోమటేశ్వరుని శిలావిగ్రహం, 56⅓ అడుగుల ఎత్తుగలది ఉంది. ఆసియా ఖండంలో

ఇంతగొప్ప శిలావిగ్రహము లేదు. పన్నెండు సంవత్సరాల కొకసారి, యీ విగ్రహానికి మహామస్తకాభిషేకం జరుగుతుంది. ఆ ఉత్సవానికి దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలనుంచీ జైనమతస్థులు వస్తారు.

శ్రీకూర్మం :

శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని శ్రీకాకుళంపట్టణానికి ఎనిమిదిమైళ్ళ దూరంలో, సముద్రతీరానవుంది. కూర్మావతారానికి దేవాలయంగల ప్రదేశం. భారతదేశంలో మరెచ్చటను కూర్మావతారానికి దేవాలయం లేదు.

శ్రీపెరంబుదూరు :

శ్రీరామానుజాచార్యుల జన్మస్థలము. చెన్నపట్టణానికి 35 మైళ్ళ దూరంలోవుంది. ఇక్కడ మంచి శిల్పంతోకట్టిన రామానుజాలయం వుంది. ఇప్పటికీ, భారతదేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలనుంచి, వైష్ణవ మతస్థులు యిక్కడికి యాత్ర వస్తూవుంటారు.

శ్రీరంగం :

భారతదేశంలోని దేవాలయాలన్నిటిలోకీ పెద్దది. శ్రీరంగంలో వుంది. కావేరినదిపాయలమధ్య, శ్రీరంగపట్నం, తిరుచిరాపల్లికి రెండు మైళ్ళదూరంలోవుంది. ఇచ్చటి దేవుడు, శ్రీరంగనాథుడు. ఈ దేవాలయపు ప్రధాన గోపురపు ఎత్తు 152 అడుగులు. గోపురము లన్నిటిమీదా మంచి శిల్పనైపుణ్యం కనబడుతుంది.

శ్రీశైలం :

కర్నూలుజిల్లాలోని ప్రసిద్ధ శివక్షేత్రం. దేవుడు, మల్లికార్జునుడు. కర్నూలునుంచి మార్కాపురం (44 మైళ్ళు) వెళ్ళాలి. ఇక అక్కడనుంచి కొండ లెక్కడమే. పెద్ద చెరువుకు పదిమైళ్ళు. దారికష్టం. ప్రయాణం ప్రయాస. అయినా, శివరాత్రికి వేలకొలది భక్తులు వెడుతూనే వుంటారు.

సింహాచలం :

వాల్తేరుకు 8 మైళ్లలో వుంది. కొండమీద నృసింహాలయం. ఇచ్చటి దేవునికి సింహాద్రి అప్పన్న అని పేరు. సంవత్సరం పొడుగునా భక్తులు కానుకలు చెల్లించడానికి ఇక్కడికి వెడుతూనే వుంటారు.

హాంపి :

జగత్ప్రసిద్ధిపొందిన ఆంధ్రరాజ్యరాజధాని విజయనగరపు శిథిలాలు గలచోటు. ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేలో, గుంటకల్లు - హుబ్లి సెక్షనులో హాస్పేటదగ్గరదిగి, ఎనిమిదిమైళ్ళు వెళ్లాలి. తుంగభద్రా నదీతీరాన, పది చదరపుమైళ్ల వైశాల్యంగల స్థలంలో, విజయనగర శిథిరాలను చూడవచ్చును.

జన్మదినోత్సవాలు

ఏప్రిల్, 16 : కందుకూరి వీరేశలింగం (1848)
మే, 1 : కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు (1867)
జూన్, 2 : దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య (1889)
ఆగస్టు, 15 : అరవిందయోగి (1872)
ఆగస్టు, 23 : టంగుటూరి ప్రకాశం (1869)
అక్టోబరు, 2 : గాంధిజీ (1868)
అక్టోబర్, 31 : సర్దార్ పటేల్ (1875)
నవంబర్, 7 : ఆచార్య ఎన్. జి. రంగ (1899)
నవంబర్, 14 : జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ (1889)
నవంబర్, 24 : డాక్టర్ పట్టాభి (1880)
నవంబర్, 30 : గురజాడ అప్పారావు (1861)
డిసెంబర్ 28 : కాంగ్రెసు మహాసభ స్థాపన (1885)

స్మారక దినములు

జనవరి,	30:	గాంధీజీ హత్య: (1948)
ఫిబ్రవరి,	22:	కస్తూరిబా గాంధి మరణము (1944)
,,	28:	కమలా నెహ్రూ మరణము (1934)
ఏప్రిల్,	11:	కాశీనాథుని నాగేశ్వరావు మరణము (1938)
మే,	6:	భూలాభాయ్ దేశాయ్ మరణము (1946)
మే,	27:	కందుకూరి వీరేశలింగం మరణము (1919)
జూన్,	10:	దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్య మరణము (1928)
ఆగస్టు,	1:	బాలగంగాధర తిలక్ మరణము (1920)
,,	15:	కొండా వెంకటప్పయ్య మరణము (1949)
,,	18:	సుభాసచంద్రబోస్ మరణము (1945)
సెప్టెంబర్	11:	మహమ్మదాలీ జిన్నా మరణము (1948)
నవంబర్,	12:	మదనమోహన మాళవీయ మరణము (1946)
,,	17:	లాలాలజపతిరాయ్ మరణము (1927)
,,	30:	గురజాడ అప్పారావు మరణము (1915)
డిసెంబర్	5:	శ్రీ అరవిందయోగి సమాధి (1950)
,,	15:	సర్దార్ వల్లభభాయ్‌పటేల్ మరణము (1950)
,,	15:	పొట్టి శ్రీరాములు ఆత్మార్పణ (1952)

* * *

1941 నుంచి 1951 నాటికి, ఇండియా జనాభా నూటికి 13.4 వంతులు పెరిగింది. లక్షకుపైగా జనాభావున్న పట్టణాలు ఇండియాలో 73 వున్నాయి.

ప్రతి సంవత్సరమూ, ఇండియాలో జన్మించే శిశువులలో ప్రతి వెయ్యిమందికీ 160 మంది ఏడాదిలోపుననే చనిపోతున్నారు.

జాతీయగీతం

భారతదేశానికి జాతీయగీతంగా "జనగణమన"ను ఎంచుకోవాలా, "వందేమాతరం"ను ఎంచుకోవాలా అనే విషయాన్ని గురించి రాజ్యాంగ పరిషత్తులోనూ, పత్రికలలోను చాలాచర్చ జరిగింది. చివరకు, 1950 జనవరి 24 తేదీన రాజ్యాంగ పరిషత్తులో అధ్యక్షుడు రాజేంద్రప్రసాద్ ఒక ప్రకటనజేశారు. ఆ ప్రకటన ప్రకారం భారతదేశానికి జాతీయ గీతంగా 'జనగణమన' నిర్ణయించబడింది. ఈగీతంలోని పదాలలో ఏవైనా మార్పులు అవసరమనితోస్తే, అలాటిమార్పులను చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తరువు చెయ్యవచ్చును. 'వందేమాతరం' గీతం, భారత జాతీయోద్యమంలో దేశభక్తులందరూ భక్తితో పాడింది గనుకనూ, ఆ గీతంపట్ల దేశంలోని ప్రజలందరికీ గౌరవం హెచ్చుగనుకనూ, ఆ గీతానికికూడా 'జనగణమన'తో సమానస్థానం ఇవ్వబడింది. అయితే, జాతీయగీతంగా 'జనగణమన' నిర్ణయింపబడింది గనుక, ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలో జరిగే వుత్సవాలలోనూ, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాల సందర్భంలోనూ జాతీయ గీతంగా 'జనగణమన' పాడబడుతుంది.

జాతీయగీతంఅంటే ఒకజాతి ప్రజలు, తమ దేశానికీ, తమకూ చెప్పుకొనే నమోవాకం అన్నమాట. దేశంపట్ల ప్రతివ్యక్తీభక్తిని ఎలా కలిగివుండాలో, జాతీయగీతంపట్ల ప్రతివ్యక్తీ అలాటి గౌరవాన్ని చూపించాలి. ఒకవ్యక్తి తన మాతృభూమిపట్ల చూపే భక్తికి నిదర్శనము తన జాతీయపతాకపట్లనూ, తన జాతీయగీతం పట్లనూ అతడు చూపే గౌరవమే. అంచేత జాతీయగీతాన్ని పాడేటప్పుడు ప్రతివ్యక్తి తన మాతృదేశాన్ని తలచుకొంటూ, భక్తిభావం కనపరచాలి. అసభ్యంగా జాతీయగీతాన్ని పాడకూడదు. సభలలోనూ, సినిమాలలోనూ, జాతీయగీతాన్ని పాడేటప్పుడు, అక్కడ వున్నవారంతా లేచి నిలుచుని జాతీయగీతంపట్ల గౌరవాన్ని ప్రదర్శించాలి. సినిమాలలో, ప్రదర్శనం అయిన తరువాత ఆఖరున జాతీయగీతం పాటవాయిద్యం పెట్టినప్పుడు, ప్రతివ్యక్తీ కదలకుండా గౌరవభావంతో నిలబడాలి. కాని గబగబ బైటికి వెళ్ళకూడదు. అలా బైటికి వెళ్లడం, జాతీయగీతాన్ని అవమానం చెయ్యడం అవుతుంది. విద్యావంతులు, నాగరికులు, తమదేశంపట్ల, తమ జాతిపట్ల గౌరవంగలవారూ అలా చెయ్యరు.

జాతీయగీతం పూర్తిపాఠమూ, 'వందేమాతరం' పూర్తిపాఠమూ ప్రక్క పేజీలలో ప్రకటించబడినవి.

భారత జాతీయ గీతము

[జనగణ మన]

జన గణ మన అధినాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా ।
పంజాబ సింధు గుజరాత మరాటా ద్రావిడ ఉత్కళవంగ ॥
వింధ్యహిమాచల యమునా గంగా ఉచ్ఛల జలధితరంగ ॥
తవశుభనామే జాగే తవశుభ ఆశిషమాగే
గాహే తవ జయ గాథా
జన గణ మంగళ దాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా
జయహే జయహే జయ జయహే జయజయ జయహే
అహరహతవ ఆహ్వాన ప్రచారిత షునీతవ ఉదారవాణీ
హిందు బౌద్ధ సిఖ జైన పారసిక ముసల్మాన క్రిస్తానీ
పూరబ పశ్చిమ ఆసే తవ సింహాసన పాశే
ప్రేమ హార హయ గాథా
జన గణ ఐక్య విధాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా
పతన అభ్యుదయ బంధుర పంథా యుగ యుగ ధావితయాత్రీ
తుమి చిర సారథి తవరథ చక్రే ముఖరిత పథ దిన రాత్రి
దారుణ విప్లవ మాఝే తవ శంఖధ్వనిబాజే సంకట దుఃఖత్రాతా
జనగణపథ పరిచాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా
ఘోర తిమిర ఘన నిబిడనిశీథే పీడిత మూర్ఛిత దేశే
జాగ్రత ఛిలతవ అవిచల మంగళ నతనయనే అనిమేషే
దుఃస్వప్నే అంతకే రక్షోకరలే అంకే
స్నేహమయీ తుమి మాతా
జనగణ దుఃఖత్రాయక జయహే భారత భాగ్యవిధాతా
రాత్రి ప్రభాతిల ఉదిలరవిచ్ఛవి పూర్వఉదయగిరి భాలే
గాహే విహంగమ పుణ్యసమీరణ సజీవన రసఢాలే
తవకరుణారుణ రాగే నిద్రిత భారత జాగే తవచరణేనతమాథా
జయజయజయహే జయ రాజేశ్వర భారత
భాగ్యవిధాతా జయహే

—రవీంద్రనాథ ఠాకూర్

వందేమాతరం

సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్య శ్యామలాం మాతరం॥
శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం
ఫుల్ల కుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం॥
సప్తకోటి కంఠ కలకల నినాద కరాళే
ద్విసప్తకోటి భుజైర్ధృత ఖరకరవాలే
కేబలే మా తుమి అబలే!
బహుబల ధారిణీం నమామి తారిణీం
రిపుదల వారిణీం మాతరం॥
తుమి విద్యా తుమి ధర్మ,
తుమి హృది తుమి మర్మ,
త్వం హి ప్రాణాః శరీరే॥
బాహుతే తుమి మా శక్తి,
హృదయే తుమి మా భక్తి;
తోమారయి ప్రతిమాగడి
మందిరే మందిరే!
త్వంహి దుర్గా దశప్రహరణ ధారిణీ
కమలా కమలదళ విహారిణీ
వాణి విద్యాదాయినీ నమామి త్వాం
నమామి కమలాం అమలాం అతులాం
సుజలాం సుఫలాం మాతరం, వందే మాతరం
శ్యామలాం సరళాం సుస్మితాం భూషితాం
ధరణిం భరణిం మాతరం॥

—బంకించంద్ర ఛటర్జీ

జాతీయ పతాకము

ప్రతిదేశానికీ ప్రధానచిహ్నము, ఆదేశపు పతాకము. ప్రతిదేశానికీ ప్రత్యేక రంగులలో, ప్రత్యేక చిహ్నములతో పతాకాలు వుంటాయి. భారతదేశపు జాతీయపతాకంలో మూడురంగులు వున్నాయి. కుంకుమవర్ణము, తెలుపు, ఆకుపచ్చ. కుంకుమవర్ణము పైన, తెలుపుమధ్య, ఆకుపచ్చ క్రిందన; వుండేటట్టుగా, యీరంగులను అమర్చాలి. పతాకం పొడవు ఎంత వుంటే ఆ పొడవులో మూడింట రెండువంతులు వెడల్పు వుండాలి. అంటే పతాకం పొడవు మూడు అడుగులువుంటే, వెడల్పు రెండు అడుగులు వుండాలి. పతాకంలోని మూడురంగులకూ సమానమైన వెడల్పువుండాలి. పతాకం మధ్యలో అశోకుని ధర్మచక్ర చిహ్నం వుంటుంది. ఇది మన జాతీయపతాకం.

ప్రతిజాతీ, తన గౌరవానికి జాతీయచిహ్నంగా పతాకను గౌరవించాలి. జాతీయ పతాకాన్ని అగౌరవంగా చూడడం జాతిని అగౌరవంగా చూచినట్లే. అంచేత, ఇతర దేశాల పతాకాలనుకూడా ప్రతి దేశీయుడూ గౌరవించాలి.

జాతీయ పతాకాన్ని కాళ్లతో తొక్కడం, ఎక్కడబడితే అక్కడ పడవెయ్యడం; పెళ్ళిళ్లు మొదలైన గృహోత్సవాల సందర్భంలో ఇంటిమీద ఎగురవెయ్యడం, నాగరికులైనవారూ, తమ దేశంపట్ల గౌరవం కలవారూ చెయ్యరు. జాతీయ ఉత్సవాలనాడు మాత్రమే జాతీయ పతాకాలను ఇళ్లమీద ఎగరెయ్యాలి.

భారత రాష్ట్రపతి; రాష్ట్రాల గవర్నర్లు, ఇండియా మంత్రులు, రాష్ట్రాల మంత్రులుమాత్రం జాతీయపతాకాన్ని తమ కార్లమీద ఎగురవేసుకోవచ్చును. తక్కిన వ్యక్తులెవరూ అలా చెయ్యకూడదు. జాతీయ ఉత్సవాలనాడు తప్ప ఇతరదినాలలో పతాకాన్ని ఎగుర వెయ్యకూడదు. పతాకాన్ని ఎగురవేసినప్పుడు సూర్యోదయకాలంలో పతాకాన్ని ఎగురవేసి, సూర్యాస్తమయ సమయంలో దింపాలి.

పతాకమును ఎగురవేయునప్పుడు, కుంకుమవర్ణం పైకివుండేటట్టుగా ఎగురవేయాలి.

భారతదేశం

ఆసియాభూఖండంలోని పెద్దభాగాలలో ఒకటి భరతఖండం అని పిలువబడే భూభాగం. రష్యామినహాగా యూరప్ ఖండపు అంతటి వైశాల్యమూ యెంతో, భరతఖండపు వైశాల్యంకూడా దాదాపు అంతే.

1947 ఆగస్టు 15 తేదివరకు భరతఖండం అంతా ఏకదేశంగానే పరిగణింపబడేది. బ్రిటిషువారి పరిపాలనలో ఏక కేంద్ర ప్రభుత్వపు పరిపాలనలోనేవుంది. కాని, 1947 ఆగస్టు 15 న రాజకీయంగా స్వాతంత్ర్యం చేకూరడంతోపాటు, భరతఖండం ఇండియా, పాకిస్తాన్ అనే పేర్లతో రెండు దేశాలయింది. పాకిస్తాన్ బ్రిటిషురాజుకు లోబడిన డొమినియన్ రాజ్యంగావుంది. ఇండియా స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం అయింది. ఇండియాకు 'భారత్' అని దేశీయనామం. ఇకముందు భారతదేశం అంటే పాకిస్తాన్ పోగా మిగిలిన భరతఖండంలోని భూభాగం అన్నమాట.

పాకిస్తాన్‌ను గురించిన వివరాలు తెలుసుకోదలచినవారు, ప్రపంచ దేశాలు అనే శీర్షికలో పాకిస్తాన్ అనే ఉపశీర్షిక క్రింద చూడాలి.

భౌతికరూపం

ఇండియాను భౌతికస్వరూపంలో మూడుభాగాలుగా విభజించవచ్చును. హిమాలయపర్వతభూమి, గంగానదీ ప్రాంతపల్లపు భూమి, దక్కన్ పీఠభూమి.

హిమాలయ పర్వతభూమి ప్రాంతాలలో పెద్ద అడవులు, ఖనిజ సంపదా వున్నాయి.

గంగాతీరపల్లపుభూమి సుమారు 3,00,000 చ. మైళ్ల ప్రాంతం. చాలా సారవంతమైనది.

దక్కను పీఠభూమిలో గోదావరి, కృష్ణ, కావేరీ నదీ ప్రాంత భూములు సారవంతమైనవి.

ఉత్తరఇండియాలోని ప్రధానమైన నదులు: గంగ, యమున బ్రహ్మపుత్ర, మహానది, నర్మద, తపతి.

దక్షిణ ఇండియాలోని ప్రధానమైన నదులు: కృష్ణ, గోదావరి, కావేరి.

భూకంపములు

ఇండియాలోగత రెండుకందల సంవత్సరాలలోనూ నాలుగుదారుణమైన భూకంపములు జరిగినవి. వాటి వివరాలు ఇవి:

1737: కలకత్తా: సుమారు 3 లక్షలమంది ప్రజలు చనిపోయారు. (1737: అక్టోబరు 11)

1934: బీహార్: సుమారు 10,000 మంది చనిపోయారు. (1934 జనవరి 15)

1935: క్వెట్టా: సుమారు 60,000 మంది ప్రజలు చనిపోయారు. (1935 మే 31)

1950: అస్సాం: సుమారు 1,000 మంది చనిపోయారు. (1950 ఆగస్టు 15).

వైశాల్యం

భారతదేశపు వైశాల్యం 11,76,864 చ. మైళ్లు. తూర్పునుంచి పడమరకు గరిష్ఠదూరము 2000 మైళ్ళు; ఉత్తరమునుంచి దక్షిణానికి గరిష్ఠదూరము 2000 మైళ్లు. భారతదేశపు సముద్రతీరం మొత్తం 2,700 మైళ్ల పొడవు వుంటుంది.

భారతదేశం, ఫ్రెంచి. పోర్చుగీసు దేశాల అధీనంలోవున్న కొద్దిపాటి భూభాగంతప్ప, ఒకే కేంద్రప్రభుత్వపు అధీనంలోవుంది.

భారతదేశం విస్తారంగా పల్లెటూళ్లదేశం. గత 50 సంవత్సరాల నుంచీ పట్టణాలు కొంచెం కొంచెంగా పెరుగుతున్నాయి. అయితే, దేశంలోకల్లా మరీ పెద్ద పట్టణాలు నాలుగు: కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాసు, ఢిల్లీ.

దేశంలోని రాష్ట్రాలన్నిటిలోకి ఎక్కువ వైశాల్యంగలది, మధ్య ప్రదేశ్; దాని తరువాత వరుసగా, రాజస్థాన్, ఉత్తర ప్రదేశ్,

బొంబాయి, కాశ్మీర్, అస్సాం; హైదరాబాద్, పశ్చిమబెంగాల్, బీహార్, ఆంధ్ర, మదరాసు, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలు లెక్కకువస్తాయి.

వైశాల్యం ప్రకారం, దేశంలోని రాష్ట్రాలు వరుసగా ఇవి: మధ్యప్రదేశ్, 1,30,272; రాజస్తాన్, 1,30,207; ఉత్తరప్రదేశ్, 1,13,409; బొంబాయి, 1,11,434; కాశ్మీర్, 92,780; అస్సాం, 85;012; హైదరాబాద్, 82,168; పశ్చిమబెంగాల్, 77,442; బీహార్, 70,330; ఆంధ్ర, 64,193; మదరాసు, 60,362; ఒరిస్సా, 60,136; మధ్యభారత్, 46,478; పంజాబ్, 37,378; మైసూరు; 33,310; వింధ్యప్రదేశ్, 23,603; సౌరాష్ట్ర, 21,451; కచ్, 16,724; హిమాచలప్రదేశ్, 10,451; పెప్సు, 10,078; తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్, 9,144; మణిపూర్, 8,628; భోపాల్, 6,878; త్రిపుర, 4,032; అండమాన్, నికోబార్, 3,215; అజ్మీరు, 2,417; కూర్గు, 1,586; ఢిల్లి, 578; బిలాస్‌పూర్, 453.

జాతులు

పూర్వకాలంలో భారతదేశంలో ద్రావిడ, ఆర్యజాతులు ప్రత్యేకంగా ఉన్నప్పటికీ, క్రమేణా యీ రెండు జాతులూ కలియడం, ఆతరువాత మంగోలియన్ జాతికూడా ఇండియాలో ప్రవేశించి, ఇండియాలోని తక్కిన జాతులతో కలియడమూ జరిగింది. జాతిసమ్మేళనం బాగా జరిగిపోయిన తరువాత వర్ణవ్యవస్థ ఏర్పడింది. అందువలననే ఆర్యసాంప్రదాయం ప్రధానంగా అవలంబించే బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రకులాలలో ద్రావిడజాతి చిహ్నములుగల వ్యక్తులూ, ప్రధమంలో ద్రావిడజాతికి చెందిన పంచములలో ఆర్యజాతి చిహ్నములు గల వ్యక్తులూ, యీ వుభయులలోనూ, ముఖ్యంగా అస్సాం, బెంగాల్, ఒరిస్సాలో, మంగోలియన్ జాతి చిహ్నములుగల వ్యక్తులూస్పష్టంగా కనిపిస్తూవున్నారు. అందుచేత, భారతదేశంలో యీనాడు ప్రత్యేకజాతుల ప్రజలు నివసిస్తున్నారని ఏ ప్రాంతాలలోని ప్రజలనూ వేరుగా నిర్దేశించడానికి వీలులేదు. నేడు భారతదేశంలో వున్న ప్రజలు, వివిధజాతుల సమ్మేళనంవల్ల ఏర్పడిన, భారతజాతి.

ఈ భారతజాతిలోనే, పురాణకాలంలో వర్ణవ్యవస్థ ఏర్పడి అయిదు ప్రధానకులాలు స్థిరపడిపోయినవి. ప్రస్తుతం యీ కులభేదం క్రమంగా తొలగిపోతున్నది. ఏకజాతి, ఏకకులంగల భారతప్రజావ్యవస్థ క్రమంగా పరిణామం పొందకపోదు.

జనాభా

పది సంవత్సరాల కొకసారి మన దేశంలో జనాభా లెక్కలను ప్రభుత్వం తయారుచేస్తుంది. ఆప్రకారం, 1951 లో జనాభా లెఖలు తయారుచేయబడినవి. 1951 ఫిబ్రవరి 9 తేదిన ప్రారంభమై, మార్చి 1 తేదీతో యీ గణితి పూర్తిఅయినది. దేశమంతటా ఒకేకాలంలో జరిగిన యీ గణితి చెయ్యడానికి 6,00,000 మంది గణితిదార్లు పనిచేశారు.

ఇంతకు పూర్వపు జనాభా 1941 లో గణితిచేయబడింది. కాని; ఆనాటికీ యీనాటికీ ఇండియాలో రాజకీయంగాను, భౌతికంగానూ గొప్ప మార్పులు కలిగాయి. 1947 ఆగస్టు 15 న ఇండియా స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందడమూ, ఆనాడే దేశం విభజనకావడమూ జరిగింది. అందువలన 1941 లో తీసిన జనాభా లెఖలు 1947 ఆగస్టు 15 తో ఆధారపడడానికి వీలులేని మార్పులు పొందినవి. విభజనానంతరం ఇండియా జనాభాను గురించిన సరియైన లెఖలు 1951 జనాభా లెఖలవల్లనే లభించగలవు.

1951 జనాభావల్ల, కాశ్మీర్‌లోను, అస్సాంలోని కొండ జాతి ప్రాంతాలలోను తప్ప తక్కిన భారతదేశంలో మొత్తం 35,68,29,485 మంది ప్రజలున్నారనీ, వారిలో 18,33,05,654 మంది పురుషులూ, 17,35,23;831 మంది స్త్రీలూ వున్నారనీ తేలింది.

1951 జనాభా

రాష్ట్రం :	జనాభా :	పురుషులు :	స్త్రీలు :
అస్సాం :	90,43,707	48,12,166	42,31,541
ఉత్తరప్రదేశ్	6,32,15,742	3,30 98,866	3,01,16,876
ఒరిస్సా	1,46,45,946	72 42,892	74;03,054

పంజాబ్ :	1,26,41,205	67,86,934	58,54,271
పశ్చిమబెంగాల్ :	2,48,10,308	1,33;45,441	1,14,64,867
బీహార్ :	4,02 25,947	2,02,23,675	2,00,02,272
బొంబాయి :	3,59,56,150	1;86,14,862	1,73,41,288
మదరాసు :	5,70,16,002	2,84,19,003	2,85,96,999
మధ్యప్రదేశ్ :	2,12;47,533	1,06.62,812	1,05,84,721
కాశ్మీర్ :	43,70;000		
తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ :	92,80,425	46.20,803	46,59,622
పెప్సు :	34,93,685	18,94,844	15,98.841
మధ్యభారత్ :	79,54,154	41,33,075	38,21,079
మైసూర్ :	90,74,972	46,57,409	44,17,563
రాజస్థాన్ :	1,52,90,797	79,61,673	73,29,124
సౌరాష్ట్ర :	41,37,359	20,94,442	20;42,917
హైదరాబాద్ :	1,86,55,108	94,31,062	92,24,046
అజ్మీర్ :	6,93,372	3,60,236	3,33,136
అండమాన్ నికోబార్ :	39,971	19,055	11 916
కచ్ :	5,67,606	2,72,977	2 94,629
కూర్గు :	2,29,405	1,25,327	1,04,078
ఢిల్లీ :	17,44,072	9,86,538	7,57,534
త్రిపుర :	6,39,029	3;35,589	3,03,440
భోపాల్ :	8,36,474	4,37,635	3,98.839
మణిపూర్ :	5,77,635	2,83,685	2,93,950
బిలాస్‌పూర్ :	1,26,099	64,738	61,361
వింధ్యప్రదేశ్ :	35,74,690	18,32,940	17,41,750
హిమాచలప్రదేశ్ :	9,83,367	5,14,765	4,68,602

రాష్ట్రాలన్నిటిలోకి ఎక్కువ జనాభాగలది ఉత్తరప్రదేశ్; దేశంలోని జనాభాలో 29,50,04,271 మంది గ్రామాలలో నివసిస్తున్నారు. తక్కిన 6,18,25,214 మంది నగరాలలో నివసిస్తున్నారు.

పదిలక్షలకంటె ఎక్కువ జనాభాగల పట్టణాలు దేశంలో అయిదు మాత్రమే ఉన్నాయి. అవేమిటంటె :

బొంబాయి : 28;39,270.
మదరాసు : 14,16,056.
కలకత్తా : 25,48,677.
హైదరాబాదు : 10,85,722.
ఢిల్లీ : 11,91,104.

కొన్ని ముఖ్యనగరాల జనాభా

పాట్నా :	2,83,479 ;	కటక్ :	1,02,501
జంషెడ్‌పూర్ :	2,18,162 ;	లక్నో :	4,96,865
గయ :	1.33,700 ;	కాన్పూర్ :	7,05,383
అహమ్మదాబాద్ :	7,88,333 ;	ఆగ్రా :	3,75,665
పూనా :	4,80,982 ;	కాశీ :	3,55,777
సూరత్ :	2.23,182 ;	అలహాబాద్ :	3,32,295
కొల్హాపూర్ :	1,36,835 ;	వరంగల్ :	1,33,130
నాగపూర్ :	4.49,099 ;	బెంగుళూర్ :	7,78,977
మధుర :	3,61 .781 ;	మైసూరు :	2,44,323
తిరుచిరాపల్లి :	2,18,921 ;	జైపూర్ :	2,91,130
కోయంబత్తూరు :	1,97,755 ;	జోధ్‌పూర్ .	1,80,717
విజయవాడ :	1,61,198 ;	రాజకోట :	1,32,069
గుంటూరు :	1,25,255 ;	త్రివేండ్రం :	1,86,931
విశాఖపట్టణం :	1,08,042 ;	ఉజ్జయిని :	1,29;8177
రాజమండ్రి :	1,05,276 ;	అమృతసర్ :	3,25,747

వృత్తులు

దేశంలోని జనాభాలో 24,90,74;901 మంది వ్యవసాయం మీద జీవిస్తున్నారని 1951 జనాభా లెక్కలవల్ల తేలింది.

భూమి ఖామందులుగావుండి, వ్యవసాయవృత్తిమీద జీవిస్తున్న వారూ, వారి ఆశ్రితులూ, స్త్రీ పురుషులు : 16,73,26,578.

భూఖామందులు కాకుండా వ్యవసాయం చేస్తున్నవారు, స్త్రీ పురుషులు కలిపి, 3,16,18,073.

వ్యవసాయ వృత్తిమీద జీవించే పాటకప్రజనులు, స్త్రీ పురుషులు కలిపి, 4,48,09,019.

వ్యవసాయం చెయ్యకుండా వుండే భూఖామందులు, స్త్రీలు పురుషులు కలిపి, 53,21,231.

వ్యాపారవృత్తివలన జీవించేవారూ, వారి పోషణమీద ఆధార పడినవారూ కలిపి, 2,13,11,898.

రవాణా సౌకర్యాలలో పనిచేస్తున్నవారూ, వారి పోషణమీద ఆధారపడినవారూ కలిపి; 56,20,717.

మతములవారీగా

భారతదేశంలోని జనాభాలో నూటికి 84.99 వంతులు హిందువులు, 9.93 వంతులు ముస్లిములు, 2.3 వంతులు క్రైస్తవులు, 1.74 వంతులు సిక్కులు, 0.45 వంతులు జైనులు, 0.06 వంతులు బౌద్ధులు, 0.03 వంతులు ఫార్శీలు వున్నారని 1951 జనాభా లెఖల వల్ల తేలింది.

దేశంలోని ప్రజలలో వివిధ మతాలకు చెందినవారి సంఖ్య ఇది :

హిందువులు :	30,31,86,986
ముస్లిములు :	3,54 00,117
క్రైస్తవులు :	81,57,765
సిక్కులు :	62,19,134
జైనులు :	16,18,406
బౌద్ధులు :	1,80,767

పార్శీలు :	1,11,791
యూదులు :	26,781
కొండజాతులు :	16,61,897
ఇతరమతములు :	47,148

వివిధ రాష్ట్రములలో హిందువులు, ముస్లిములు, క్రైస్తవులు యీ క్రింది సంఖ్యలో వున్నారు.

రాష్ట్రం :	హిందువులు :	ముస్లిములు :	క్రైస్తవులు
అస్సాం :	58,94, 33 :	19,96,456 :	5,85,399
ఉత్తరప్రదేశ్ :	5,37,62,925 :	90,28,992 :	1 23,876
ఒరిస్సా :	1,43;18,411 :	1,76,338 :	1,41,934
పంజాబ్ :	81,76,430 :	2,29,080 :	95,293
పశ్చిమ బెంగాల్ :	1,95,10,600 :	49,27 163 .	1,75,293
బీహార్ :	3,43,10,416 :	45,64,466 ;	4,22,030
బొంబాయి :	3,17,85,614 :	29,06,887 :	5,25,454
మదరాసు :	4,99,95,318 :	45,88,135 :	24,31,006
మధ్యప్రదేశ్ :	2,02,15,607 :	8,00,781 :	88,502
కాశ్మీర్ ;			
తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ :	55,87,852 :	7,21,227 :	29,68,030
పెప్సు :	17,04,349 :	55,913 :	3,565
మధ్యభారత్ :	73,33,021 :	4,96,153 :	10,947
మైసూర్ :	81,77,291 :	6,98,831 :	1,70;909
రాజస్థాన్ :	1,38,62;150 :	9,49,348 :	6 762
సౌరాష్ట్ర :	35,87.384 :	4,22,186 :	1,814
హైదరాబాద్ :	1,60,88,905 :	22,06,132 ;	2,90,973
అజ్మీర్ :	5,99,524 :	48,886 :	4,413
అండమాన్ నికోబార్ :	9,294 :	4,783 :	9,494
కచ్ :	3,93,128 :	1,11,434 :	117
కూర్గు :	1,99,465 :	23,062 :	6,788

ఢిల్లి :	14,67,854 :	99,501 :	18,685
త్రిపుర :	4,80,662 :	1,86,940 :	5,562
భోపాల్ :	7,00,381 :	1,28,672 :	812
మణిపూర్ :	3,47,325 .	37,197 :	
వింధ్యప్రదేశ్ :	34,85,083 ;	76,126 :	1,092
హిమాచలప్రదేశ్ విలాస్‌పూర్	10,88,841 :	15,253 :	317
సిక్కిం :	97,863 :	124 :	304

వివాహితులు : అవివాహితులు

1951 జనాభా లెఖల ప్రకారం, ఇండియాలో 8,81,47,296 మంది వివాహం కాని పురుషులూ. 6,59,50,673 మంది వివాహం కాని స్త్రీలూ వున్నారని తేలింది. వివాహితులైన పురుషులు, 8,22,43,086; స్త్రీలు, 8,23,87,997.

భార్యచనిపోయినవారు, లేక భార్యలను వదలిపెట్టినవారు, మొత్తం పురుషులు, 90,33,458. భర్తచనిపోయినవారు, లేక భర్తలను వదలిపెట్టినవారు, మొత్తం స్త్రీలు, 2,18,11,014.

బస్తీలు : గ్రామాలు

ఇండియాలో 5,58,089 గ్రామాలున్నాయి. 3,018 బస్తీలున్నాయి.

మొత్తం 6,43,61,676 ఇళ్లలోను 5,40,65,388 పల్లెటూరి ఇళ్ళు. 103,05,288 బస్తీ బళ్లు. ఈ బస్తీ ఇళ్లలో 6,18,75,123 మంది నివసిస్తున్నారు. దీనిని బట్టి గ్రామప్రాంతాలలో ప్రతి ఇంటిలోను 5.4 మంది, బస్తీలలో 5 మంది సగటున నివసిస్తున్నట్టు లెక్క తేలింది.

ఇండియాలో మొత్తం 500 మంది అయినా లేని గ్రామాల సంఖ్య 38,020. వాటి మొత్తం జనాభా 78,347,691; 500—1,000 మంది. జనాభాగల గ్రామాల సంఖ్య 1,04,268. ఇంక 1,000—2000

జనాభా ఉండే గ్రామాలు 51,769. 2,000—5,000 మధ్య జనాభా గల బస్తీల సంఖ్య 20,588.

5,000—10,000 జనాభా గల బస్తీలు 3,101. వీటిలో 2,07,53 736 మంది నివసిస్తున్నారు. 10,000-20,000 జనాభా గల పెద్ద పట్టణాలు 856. వీటిలో 1,16,85 768 మంది నివసిస్తున్నారు. 20,000—50,000 లోపు జనాభా గల పట్టణాలు 401. వీటిలో 1,18,04;047 మంది నివసిస్తున్నారు. 50,000-1,00,000 జనాభాగల పెద్ద పట్టణాలు 111. వీటిల్లో 75,55,324 మంది నివస్తున్నారు.

లక్షకు పైబడి జనులు నివసిస్తున్న నగరాలు 73. వీటిలో 23,551,617 మంది నివసిస్తున్నారు.

తెలుగు దేశం

1951 జనాభా లెక్కలను బట్టి. భాషాప్రాంతాల స్వరూపాన్ని వివరిస్తూ తయారు చేసిన నివేదికలో తెలుగు ప్రాంతం 20 జిల్లాల ప్రాంతంగా స్పష్టపరచబడివుంది.

ఈ 20 జిల్లాలు ఇవి-ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 11 జిల్లాలు; హైద్రాబాదులో 8 జిల్లాలు; మైసూరులో కోలారుజిల్లా. ఈ అన్ని జిల్లాల్లోను వున్న జనాభా 3,12,75,686. వీరిలో 100 కి 85 మంది తెలుగువారు.

ఈ జిల్లాలలో కోలారు జిల్లాలో 100 కి 54 మంది తెలుగు మాట్లాడే జనం వున్నారు. హైద్రాబాదు రాష్ట్రంలో హైద్రాబాదు జిల్లాలో 100 కి 53 మంది తెలుగువాళ్ళు. తక్కిన ఏడు జిల్లాల్లోను ఆంధ్రుల జన సంఖ్య బాగావుంది. కరీం నగరంలో ఈ జన సంఖ్య నూటికి 94 దాకావుంది.

ఆంధ్ర దేశంలో భాషా ప్రాంతాన్ని వివరించినట్లే దక్షిణ భారత దేశ స్తమైన ఇతర భాషా ప్రాంతాలు కూడా వివరింపబడినది. ఆప్రాంతాలలో (1) మహారాష్ట్ర ప్రాంతం; (2) కన్నడ ప్రాంతం

(3) తమిళ ప్రాంతం (4) మళయాళ ప్రాంతం (5) హిందీ ప్రాంతం (6) గుజరాత్ ప్రాంతం.

మహారాష్ట్రం 26 జిల్లాల ప్రాంతం. బొంబాయి రాష్ట్రంలో 13, హైద్రాబాదులో 5 మధ్య ప్రదేశ్‌లో 8 మహారాష్ట్రం మాట్లాడే జిల్లాలు వున్నాయి. ఈ జిల్లాల జనాభా 2,88,84,572. ఇందులో 100 కి 80 మంది మహారాష్ట్రులు.

కన్నడ ప్రాంతం మైసూరు రాష్ట్రంలోని 8 జిల్లాలు, బొంబాయి లోని బెల్గాం, బీజపూర్, ధార్వార్, కెనరా జిల్లాలు, హైద్రాబాద్‌లో రాయచూరు, గుల్బర్గా జిల్లాలు మొత్తం 14 జిల్లాల ప్రాంతం. జనాభా 1 48,78,750. ఇందులో 100 కి 72 మంది కన్నడులు.

తమిళ ప్రాంతంలో మద్రాసు రాష్ట్రంలోని 11 జిల్లాలు మాత్రం వున్నాయి. వీటి జనాభా 2,89;15,427. ఇందులో 100 కి 82 మంది తమిళులు.

మళయాళ ప్రాంతంలో మద్రాసు రాష్ట్రంలో మలబారు జిల్లా చేరింది. దీన్ని తిరువాన్కూరు-కొచ్చిలోని త్రివేండ్రం క్విలన్, కొట్టాయం, త్రిచూరుజిల్లాలతో కలిపితే మొత్తం ఇది 5 జిల్లాల ప్రాంతంగా వుంది. జనాభా. 1,40,38,767 ఇందులో 100 కి 89 మంది మళయాళం మాట్లాడతారు.

దక్షిణ భారతంలో హిందీప్రాంతం 34 జిల్లాల ప్రాంతం ఇందులో మధ్య ప్రదేశ్‌లోని 11 జిల్లాలు, మధ్యభారతులోని 13 జిల్లాలు, వింధ్య ప్రదేశ్‌లోని 8 జిల్లాలు, భోపాలులో 2 జిల్లాలు. జనాభా 2,24,70,281.

సగటు ఆయుర్దాయం

భారతదేశంలో ప్రజల ఆయుర్దాయం సగటున చూస్తే 32 సంవత్సరాలు.

1951 జనాభా లెక్కలను బట్టి పురుషుల సగటు ఆయుర్దాయ 32.45 అనీ, స్త్రీలసగటు ఆయుర్దాయం 31.66 ఏళ్లు అని తేలింది.

పసిపిల్లల మరణాలు

ఇతర దేశాలతో పోల్చి చూస్తే, భారతదేశంలో పసిపిల్లల మరణాలు చాలాఎక్కువ. బిడ్డలపోషణ విషయంలోతల్లి దండ్రులఅజ్ఞానము, పుష్టిలేని ఆహారము; దారిద్ర్యము మొదలైన అనేక కారణాలవల్ల బిడ్డల మరణం ఈ ఖండంలో ఎక్కువ. అయినప్పటికీ గత 25 సంవత్సరాలలోనూ, యీ మరణాలు క్రమేపీ తగ్గుతూవచ్చాయి.

1947 లో పుట్టిన బిడ్డలలో ప్రతి వెయ్యిమందికీ 146 మంది చనిపోయారనీ, 1948లో పుట్టిన బిడ్డలలో ప్రతి వెయ్యిమందికి 131 మంది చనిపోయారని లెక్కలవల్ల తెలుస్తుంది. 1947లో 9,32,620 మంది, 1948లో 8,06,260 మంది, 1949 లో 8,30,270 మంది, 1950 లో 8,55,261 మంది పసి పిల్లలు చనిపోయారు.

సగటు ఆదాయం

1951లో ఇండియాలోని ప్రజలసగటు ఆదాయం తలకు, ఏడాదికి రు. 265 అని అంచనా

ఇదేలెక్కలో, ఇతరదేశాల ప్రజలసగటు ఆదాయపు అంచనాలు ఇవి (1949లో):

			పౌనులు
యునైటెడ్ స్టేట్సు	... 519	యుగోస్లావియా	... 52
కెనడా	... 311	టర్కీ	 44
ఇంగ్లండు	... 276	ఈజిప్టు	... 93
ఆస్ట్రేలియా	... 242	పెర్షియా	... 30
బెల్జియం	... 208	జపాన్	... 39
ఫ్రాన్సు	... 172	పాకిస్తాన్	... 18
ఇటలీ	... 84	బర్మా	... 13
చెకొస్లోవేకియా	... 132	చైనా	... 10
రష్యా	... 110	ఇండోనేషియా	... 9
పోలెండ్	... 107	హంగరీ	... 96

విదేశాలలో భారతీయులు

విదేశాలలోవున్న భారతీయుల సంఖ్యనుగురించి, 1947 మార్చిలో, కేంద్రశాసనసభలో పండిట్ నెహ్రూ యీ క్రింది ప్రకటనచేశారు.

యూరప్ :

జర్మనీ 44, ఇటలీ 23, ఫ్రాన్సు 10.

ఉత్తర అమెరికా :

యునైటెడ్ స్టేట్సు 5,000. పెనామా 1000.

దక్షిణ అమెరికా :

బ్రజిల్ 2,000, బ్రిటిష్ గయానా 1,57.185, డచ్ గయానా 54.

ఆఫ్రికా :

బెల్జియన్ కాంగో 1,000 ; పోర్చుగీసు తూర్పుఆఫ్రికా 4,000 ; ఈజిప్టు, సుడాన్ 1,025 ; అబిసీనియా 2 000.

ఫ్రెంచి ఇండోచైనా 2,000 : ఇండొనేషియా, 24,000; ఫిలిప్పైన్స్ 8^0 ; సయాం 13,000 ; జపాన్ 50 , పెర్షియా 500 ; ఇరాక్ 4,500, టర్కీ 37; పాలస్టయిన్ 60, కాష్గరు 400; బర్మా 10,17,825.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము :

ఆస్ట్రేలియా 4,544, కెనడా 1,500, న్యూజిలెండ్ 1;200 దక్షిణాఫ్రికా 2,66,016, దక్షిణరొడీషియా 2,547, సిలోన్ 7,50,000 బ్రిటిష్మలయా 6,52,769, హాంగ్ కాంగ్ , 4,745, మారిషస్ 2,69,546 సెచిల్లిస్ 503, జిబ్రాల్టరు 80, నైగీరియా 32, కెన్యా 90,528, ఉగాండా 26,972, న్యాసాలాండ్ 1,851, జాంజిబారు 14,000, టాంగనైకా 3,559, జమైకా 26,507, ట్రినిడాడ్ 1,70,396 ఫిజి 1,32,941, ఉత్తర రొడీషియా 427, మాల్డీవ్స్ 550, బ్రిటిష్ ఉత్తర బోర్నియో 1,288, ఏడెన్ 5,594, మాల్టా 44, గ్రెనడా 5,000, సెంట్ లూషియా 2,189, బ్రిటిష్ హొండురాస్ 477, సిరాలోన్ 444 బ్రిటన్ 7,128.

విద్య

1951 జనాభా లెఖల ప్రకారం, భారత దేశంలోని ప్రజలలో నూటికి 16.6 మంది మాత్రమే అక్షర జ్ఞానం కలవారని తేలింది.

1950-51 లో ఇండియాలో 805 కాలేజీలు, 20,767 సెకండరీ స్కూళ్ళు; 2,09,303 ప్రైమరీస్కూళ్లు, 40,343 వృత్తివిద్యలస్కూళ్లు వున్నాయి. కాలేజీలలో 3,77,371 మంది, సెకండరీస్కూళ్ళలో 52,01,907 మంది ప్రైమరీస్కూళ్ళలో 1 83,27,263 మంది, వృత్తి విద్యల స్కూళ్ళలో 13,48,799 మంది చదువుతున్నారు.

1948 నుంచి 1953 నాటికి ఇండియాలో మొత్తం రెండులక్షల మంది వయోజన నిరక్షరాస్యులు, ప్రాథమిక విద్యాబోధన పొందినారు.

1953 నాటికి ఇండియాలో మొత్తం 22,000 లైబ్రరీలు వున్నాయి.

విశ్వకళా పరిషత్తులు

1954 ఏప్రిల్ నాటికి ఇండియాలో 31 విశ్వకళా పరిషత్తులు వున్నాయి వాటి పేర్లు, వైస్‌ఛాన్సెలర్ల పేర్లు యీ క్రింద యివ్వబడినవి.

పేరు	ఉన్న నగరం	వైస్-ఛాన్సెలర్
అన్నామలై	చిదంబరం	డాక్టర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్
అలహాబాద్	అలహాబాద్	డాక్టర్ ఏ. సి. బెనర్జి
అలీఘర్	అలీఘర్	డాక్టర్ తహెర్ సైఫుద్దీన్
ఆగ్రా	ఆగ్రా	డాక్టర్ సి. వి. మహాజన్
ఆంధ్ర	వాల్తేర్	డాక్టర్ వి. ఎస్. కృష్ణ
ఉత్కళ	కటక్	డాక్టర్ పరశురాం మిశ్ర
ఉస్మానియా	హైదరాబాద్	డాక్టర్ సూరి భగవంతం
కలకత్తా	కలకత్తా	జస్టిస్ శంభునాథ్ బెనర్జి

కర్నాటక్	ధార్వార్	సి. సి. హాలోల్కొటి
కాశ్మీర్	కాశ్మీర్	జానకి నాథ్ వజీర్
గుజరాత్	అహమదాబాద్	జి. వి. మవలంకర్
గౌహతి	గౌహతి	బి. కె. బారువ
జమియమిల్లియా	ఢిల్లి	డాక్టర్ ఎం. మజీద్
ఢిల్లి	ఢిల్లి	డాక్టర్ జి. ఎస్. మహాజని
తిరువాన్కూర్	త్రివేండ్రం	ఎ. రామస్వామి మొదలియార్
పంజాబ్	అంబాలా	దివాన్ ఆనంద్ కుమార్
నాగపూర్	నాగపూర్	పండిత కుంజిలాల్ దుబే
థామసన్ ఇంజనీరింగు	రూర్కి	ఎ. సి. హార్ట్
పాట్నా	పాట్నా	ప్రొఫెసర్ వి. కె. ఎన్. మీనన్
బీహార్	పాట్నా	శ్యామనందన సహాయ
పూనా	పూనా	డాక్టర్ ఎం. ఆర్. జయకర్
పూనా (మహిళ)	పూనా	శ్రీమతి శారద మెహాత
బరోడా	బరోడా	శ్రీమతి సి. ఎన్. పటేల్
బొంబాయి	బొంబాయి	ఎన్. జె. వాడియా
మదరాస్	మదరాస్	ఎ. లక్ష్మణస్వామి మొదలియార్
మైసూర్	మైసూర్	డాక్టర్ బి. ఎల్. మంజునాథ్
రాజస్థాన్	జయపూర్	జి. స. ఛటర్జి
లక్నో	లక్నో	ఆచార్య జుగల్ కిషోర్
విశ్వభారతి	శాంతినికేతన్	రతీంద్రనాథ్ టాగూర్
సాగర్	సాగర్	డాక్టర్ ఆర్. సి. త్రిపాఠి
హిందు	కాశీ	ఆచార్య నరేంద్రదేవ్

ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ

హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా యూనివర్శిటీని తమ పరం చేసుకొని, దక్షిణదేశంలోహిందీ భాషను అభివృద్ధి చెయ్యడానికీ

హిందీ విశ్వకళాపరిషత్తుగా తయారుచెయ్యడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఇచ్చటి, విద్యాబోధన అంతా ప్రధానంగా హిందీ భాషలోనే జరిపించాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. ఈ యూనివర్శిటీని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి స్వాధీనం చెయ్యడానికి హైదరాబాదు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

గాయకులకు బహూకరణ

ప్రసిద్ధులైన గాయకులకు ప్రతి సంవత్సరము బహూకరణలు ఇవ్వడానికి ఇండియా ప్రభుత్వ విద్యామంత్రి కార్యాలయం నిశ్చయించింది.

1952 లో ఇలాంటి బహూకరణలు నాలుగు ఇవ్వబడినవి. ఒక్కొక్క బహూకరణ, రూ. 1,000 రొక్కం రూ. 500 విలువ గల కాశ్మీరశాలువ. హిందుస్తానీ గాత్రం, హిందుస్తానీ వాయిద్యం, కర్ణాటక గాత్రం, కర్ణాటక వాద్యం—యీ నాలుగు శాఖలలోను ప్రసిద్ధులైన ఒకొకరికి యీ బహుమతులు ఇవ్వబడినవి. ఆ బహూకరణలు పొందినవారి పేర్లు ఇవి:

కర్ణాటక గాత్రం: అరియకుడి రామానుజయ్యంగార్
కర్ణాటక వాద్యం: (వీణ) కారైకుడి సాంబశివ అయ్యర్
హిందుస్తానీ గాత్రం: ఉస్తాద్ ముస్తాక్ హుస్సేన్
హిందుస్తానీ వాద్యం: (సరోద్): ఉస్తాద్ అల్లావుద్దీన్ ఖాన్.

1953

కర్ణాటక గాత్రం: సెమ్మంగుడి శ్రీనివాస అయ్యర్
కర్ణాటక వాద్యం:(వయొలిన్): ద్వారం వెంకటస్వామినాయుడు
హిందుస్తానీ గాత్రం: శ్రీమతి కేసర్‌బాయి
హిందుస్తానీ వాద్యం: ఉస్తాద్ హాఫీజ్ అలిఖాన్.

నృత్య, నాటక, సంగీత అకాడమీ

భారతదేశంలో, నృత్య, నాటక, సంగీత కళలలో నూతన పరిశోధనలను చెయ్యడానికీ, ఆకళల అభివృద్ధికి దోహదం ఇవ్వడానికీ, ఈ కళకు సంబంధించిన సారస్వతాన్ని పెంపొందించడానికీ, ఒక గ్రంథాలయాన్ని స్థాపించడానికీ, అవసరమైన చోట్ల ప్రదర్శన శాలలను ఏర్పాటు చెయ్యడానికీ, ఈ కళకు సంబంధించిన గ్రంథాలను ప్రచురించ డానికి నృత్య, నాటక, సంగీత కళాపరిషత్ అనే సంస్థను కేంద్ర ప్రభుత్వం స్థాపించింది. ఈ సంస్థకు ప్రారంభోత్సవాన్ని 1953 జనవరి 28 తేదిన రాష్ట్రపతి రాజేంద్ర ప్రసాద్ జరిపారు.

ఈ పరిషత్‌కు ఒక పరిపాలనా కౌన్సిల్ వుంటుంది. వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు యీ కౌన్సిల్‌లో ప్రాతినిధ్యం వుంటుంది. ఈ పరిషత్ కార్య నిర్వహణకు అయే ఖర్చును కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది.

ఈ పరిషత్‌కు అధ్యక్షుడు, మదరాసు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, శ్రీ పాకాల వెంకటరాజమన్నార్; కోశాధిపతి, శ్రీ ఎం. ఎస్. భట్నగర్.

ఈ పరిషత్ కార్యనిర్వాహక వర్గం జనవరి 30న ఎన్నుకోబడింది.

వైస్-చైర్మన్: శ్రీమతి కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ; సభ్యులు: జె. సి. మథుర్; డాక్టర్ డి. జి. వ్యాస్; నిత్యానంద కానుంగో; రతంజన్ కర్; బాబూలాల్ గుప్త; బ్రహ్మానంద్ గోస్వామి; శ్రీమతి దేవికారాణి; పృథ్వీరాజ్ కపూర్; ఉదయశంకర్; రాయ్ ఉమానాథ్ బాలి; ప్రొఫెసర్ హుమయూన్ కబీర్.

ఈ పరిషత్ సభ్యత్వం ఎన్నికద్వారా జరుగుతుంది. పరిపాలనా కౌన్సిల్ సభ్యులు, తాము ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొన్నవారిని పరిషత్ సభ్యులుగా చేర్చుకుంటారు. ఈపరిషత్ స్థాపన జరిగిన సందర్భంలో, తొలి సభ్యులుగా యీ క్రిందివారు; జనవరి 29 న ఎన్నుకోబడినారు.

1. ఉస్తాద్ అలావుద్దీన్ ఖాన్; 2. ఉదయశంకర్ 3. ఉస్తాద్ హాఫీజ్ అలీఖాన్; 4. పృధ్వీరాజ్ కపూర్. 5. కరైకుడి సాంబశివ అయ్యర్; 6. శిశిర్ భాదురి; 7. అరియాకుడి రామానుజ అయ్యంగార్.

ఈ పరిషత్ సభ్యత్వం ఎప్పుడూ 30 మంది కంటె మించకూడదని నియమం ఏర్పరుచబడింది.

సాహిత్య అకాడమీ

సాహిత్య రచనను ప్రోత్సహించడానికీ, సాహిత్యంపట్ల ప్రజాభిరుచిని పెంపొందించడానికీ, సాహిత్యరచనలో అత్యున్నతమైన నియమములను నెలకొల్పడానికీ సాహిత్య అకాడమీని కేంద్రప్రభుత్వం స్థాపించింది.

రచయితగా పేరుపొందినవారుగాని, రచనలను ప్రోత్సహించి సాహిత్యాభివృద్ధికి తోడ్పడినవారుగాని, యీ అకాడెమీలో సభ్యులుగా వుంటారు.

సభ్యులు కాక; యీ అకాడమీకి పారిషదులు కూడా వుంటారు. ఈపారిషదుల సంఖ్య ఎప్పుడూ 21 కన్న మించి వుండకూడదని నియమం ఏర్పరుచబడింది. పరిగణనీయమైన సాహిత్య రచనను చేసినవారిలో అతి ముఖ్యులను మాత్రమే, పారిషదులుగా ఎన్నుకుంటారు.

ప్రతిసంవత్సరము, సుప్రసిద్ధ రచయితలను యీ అకాడమీ బహూకరిస్తుంది. బహుమతులను ఇవ్వడంలో, ప్రతిసంవత్సమూ, అంతకు పూర్వం మూడు సంవత్సరాలలో ప్రచురితమైన రచనలను పరిశీలించి; ఉత్తమ రచనలనుచేసిన వారికి బహుమతి ఇస్తుంది. ఈ బహుమతులు, ప్రతిసంవత్సరం భారతదేశంలోని 14 ముఖ్య భాషలలోని రచనలలో, ఒకొక్క భాషకు ఒకొక్క బహుమతి మాత్రమే ఇవ్వబడుతవి. ఆ పధ్నాలుగు భాషలు ఏమిటంటే: అస్సామీ, బెంగాలీ, గుజరాతీ, హింది, కన్నడ, కాశ్మీర్; మలయాళం, మరాఠీ, ఒరియా, పంజాబి, సంస్కృతం, తమిళం, తెలుగు, ఉర్దు. పై ప్రతి భాషలోను

ఒక ఉత్తమ రచయితకు, ప్రతిసంవత్సరం, రు. 5000 బహుమతి ఇవ్వబడుతుంది. ఒకసారి బహుమతిపొందిన రచయితకు, మళ్ళీ రెండవ సారి బహుమతి ఇవ్వబడదు. ఈ బహుమతులు, సాహిత్య అకాడమీచేసే సిఫార్సునుబట్టి ఇవ్వబడుతవి.

పైన ఉదహరించిన 14 భాషల ప్రతినిధులున్నూ; వివిధరాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రతినిధులున్నూ; యూనివర్సిటీల ప్రతినిధులున్నూ; కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రతినిధులున్నూ కాక, సాహిత్య రంగంలో పరిగణనీయమైన సేవచేసిన వారిని ఎనిమిదిని యీ అకాడమీ సభ్యులుగా కేంద్ర ప్రభుత్వ విద్యామంత్రి నామినేట్ చేస్తారు.

సాహిత్య అకాడమీ మొట్టమొదట పరిపాలనా వర్గం 1954 మార్చిలో ఎన్నుకోబడింది. దీనికి చైర్మన్, జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ; వైస్‌చైర్మన్, డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ; సభ్యులు: మౌలానా అబుల్‌కలాం ఆజద్, సర్దార్ కె. ఎం. పణిక్కర్, శ్రీ అన్నదశంకర్ రే, శ్రీ జైనేంద్రకుమార్ జెయిన్, శ్రీ ఉమాశంకర్ జోషి, డాక్టర్ హజారి ప్రసాద్ ద్వివేది, ప్రొఫెసర్ పి. వి. కానె, శ్రీ నామక్కల్ వి. రామలింగం పిళ్లై, శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతం.

సాయుధ బలాలు

ఇప్పుడు ఇండియాలోవున్న సైన్యదళానికి పునాది ఈస్టిండియా కంపెనీవారు తమ ఫ్యాక్టరీల రక్షణకు పదిహేడవశతాబ్దంలో ఏర్పాటు చేసుకున్న చిన్న చిన్న కాపలాదళాలు. క్రమేపీ, యీ దళాలసంఖ్య హెచ్చుచేయబడింది. ఈస్టిండియాకంపెనీవారు, దేశీయవ్యవహారాలలో జోక్యం కలిగించుకొని, దేశీయరాజులపరస్పరకలహాలలో,ఎవరికో ఒకరికి సహాయపడడమూ, క్రమేపీ తాముకూడా ఇండియాలో రాజ్యాన్ని సంపాదించుకోవడమూ జరగడంతో తమసైన్యాన్ని విస్తరింపజెయ్యడమూ, సైనికులకు మంచి తర్ఫీదు ఇవ్వడమూ జరిగింది. బ్రిటీషువారు తయారు చేసిన యీ సైన్యంలోవున్న బ్రిటిషుసైనికులకు సోల్జర్లనీ, భారతీయసైనికులకు సిపాయిలనీ వ్యవహారనామం ఉండేది.

1857 లో సిపాయిలు సాగించిన మొదటి భారతీయ స్వాతంత్ర్య సమరఫలితంగా, ఇండియా పరిపాలనను ఈస్టిండియాకంపెనీ చేతినుండి బ్రిటిషు ప్రభుత్వం తీసుకున్నది. అప్పుడు ఇండియాలోని సైన్యం, బొంబాయి, మదరాసు; బెంగాల్ రాష్ట్రపు సైన్యాలుగా, మూడు భాగాలు చెయ్యబడింది.

ఆనాటికి ఇండియాలోని సైన్యంలో 65,000 మంది బ్రిటిషుసైనికులు. 1,40,000 భారతీయసైనికులూ వుండేవారు. 1895 లో సైన్యశాఖ నిర్వహణ విషయంలో మార్పుజరిగింది. సైన్యబలాలు నాలుగు కేంద్రాల క్రింద విభజింపబడినవి. 1904 లో, మళ్లీ, మూడు కేంద్రాలుగా ఏర్పాటు చేయబడినవి. 1920 లో మళ్ళీ నాలుగు కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేయబడినవి.

బ్రిటిషువారు భారతదేశంలో సైన్యాలను సమకూర్చడం ఆరంభించినప్పటినుంచి చాలాకాలందాకా, భారతీయు లెవరికీ బాధ్యతగల హోదాలను సైన్యంలో ఇవ్వలేను. మొట్టమొదటిసారి, 1918 లో భారతీయులకు సైన్యంలో ఆఫీసరుహోదా యివ్వడం జరిగింది.తరువాత, క్రమేపీ కొద్దికొద్దిగా, కింగ్స్‌కమిషన్ (ఆఫీసరు హోదా) లను భారతీయులకు ఇవ్వడం జరిగినా, 1939 నాటికి భారతదేశంలోని సైన్యం అంతటిలోనూ 5000 మందికంటె ఎక్కువమంది ఆఫీసర్లు ఉద్యోగాలలో లేరు.

1939 లో రెండవ ప్రపంచయుద్ధం ప్రారంభమైన తరువాత, కొంచెం ఎక్కువగానే భారతీయులకు ఇండియా సైన్యంలో ఆఫీసరు ఉద్యోగాలు యివ్వబడినవి. యుద్ధం ముగిసేటప్పటికి, దాదాపు 8,000 మంది భారతీయులు ఆఫీసరు హోదాలో వున్నారు.

ప్రపంచయుద్ధం ముగిసిన రెండు సంవత్సరాలలో, రాజకీయ పరిస్థితులు అతివేగంగా మార్పులు చెందటముతో, సైన్యశాఖ పునర్నిర్మాణం విషయమై ఏమీ ఏర్పాట్లు జరుగలేదు. 1947 ఆగస్టు 15 తేదిన భారతదేశం విభజన జరగడంతో, భారతదేశపు సైన్యంకూడా విభజింపబడింది. ఆనాటికి భారతదేశంలోవున్న సైన్యంలో రెండుభాగాలు ఇండియా వంతుకీ, ఒకభాగం పాకిస్థాన్ వంతుకీ వచ్చాయి.

దేశవిభజనతో పాటు, దేశస్వాతంత్ర్యంకూడా లభించినందున ఇండియాలోని బ్రిటిషు సైనికులందరినీ విడుదల చెయ్యడంకూడా జరిగింది. ఇండియాలోని ఆఖరు బ్రిటిషు పటాలం, 1948 ఫిబ్రవరి 28 తేదిన ఇండియా /నుంచి వెళ్ళిపోయింది. అయితే, కొంతమంది బ్రిటీషువారు ఇంకా ఇండియా సైన్యంలో, ఇండియా ప్రభుత్వం కోరికపై పనిచేస్తూనే వున్నారు. వీరు యుద్ధచర్యకుగాని, సైనిక నాయకత్వానికిగాని కాకభారతీయ సైనికులకు తర్ఫీదు ఇవ్వడం, సైనిక వ్యవహారాలలోని మెళుకువలను నేర్పడంలో నియమితులై వున్నారు. వీరిసంఖ్యచాలా తక్కువ.

ఇండియా సర్వసైన్యాధిపతిగా మొట్టమొదటి భారతీయునినియామకం, 1948 డిసెంబరులో జరిగింది. ఈ పదవికి నియమింపబడిన జనరల్ కె. ఎం. కరియప్ప, 1949 జనవరి 15 తేదిన పదవి స్వీకారం చేశారు.

సాయుధబలాల నిర్వహణ

ప్రస్తుతం ఇండియా సాయుధబలాల నిర్వహణ ఎలాజరుగుతున్నదంటే:

సైన్యాలన్నీ సర్వసైన్యాధిపతికి లోబడివుంటాయి. నౌకాదళాలన్నీ సర్వనౌకాదళాధిపతికి లోబడివుంటాయి. విమానదళాలన్నీ సర్వ విమానదళాధిపతికి లోబడి వుంటాయి. ఈముగ్గురున్నూ ప్రభుత్వ రక్షణ శాఖామంత్రికి బాధ్యులై వుంటారు. సైన్య నిర్వహణ విషయంలో ఏయే విధానాలు అవలంబించాలో, యుద్ధచర్యలలో ఏయే విధానాలు అవలంభించాలో మొదలైనవాటిని ప్రభుత్వమండలి నిర్ణయించి, వాటిని మంత్రిమండలిలో ఏర్పాటుచేయబడిన డిఫెన్సుకమిటీద్వారా రక్షణశాఖామంత్రికి. తెలియజేస్తారు. రక్షణశాఖామంత్రి, యీవిధానాలను తన కార్యాలయం ద్వారా వివిధబలాల అధిపతులకు తెలియజేసి, అవి అమలు జరిగేటట్లు చూస్తారు.

సైన్యం

ఇండియాసైన్యం అనేకభాగాలుగా విభజింపబడివుంది. అవేమిటంటే: కవచదళాలు, ఫిరంగి దళాలు; సైనిక ఇంజనీరు దళాలు, కాల్బలము; మోటారు దళాలు; వైద్యసహాయ దళాలు; గుమస్తా దళాలు.

నేషనల్ కేడెట్ కోర్

ఇండియాలోని యువకులకు సైనికశిక్షను యివ్వడానికీ, అలా శిక్షణపొందినవారిలో అర్హులైనవారికి సైన్యంలో ఉద్యోగాలు యివ్వడానికీ ఒక పథకం తయారుచేయబడింది, ఆ పథకం ప్రకారం ఇండియాలో నేషనల్ కేడెట్ కోర్ స్థాపింపబడుతుంది. కేడెట్ అంటే సైనికశిక్షణ పొందేయువకుడని అర్థం. కోర్ అంటే దళం అని అర్థం ఇలాటి నేషనల్ కేడెట్ కోరును స్థాపించడానికి కేంద్రప్రభుత్వంవారి పథకానికి అన్ని రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలవారూ అంగీకరించారు.

ఈ పథకం ఏమిటంటే: ఈదళం రెండు భాగాలుగావుంటుంది. భాగానికి డివిజన్ అని పేరు. సీనియర్ డివిజన్, అంటే కాలేజి విద్యార్థుల దళం: జూనియర్ డివిజన్ అంటే హైస్కూలు విద్యార్థుల దళం.

1954 జనవరి 26 నాటికి ఇండియా అంతటిలోనూ సీనియర్ డివిజన్లో 677 మంది ఆఫీసర్లు, 27,540 మంది కేడెట్లూ; జూనియర్ డివిజన్లో 1,603 మంది ఆఫీసర్లూ, 62,797 మంది కేడెట్లూ, బాలికల డివిజన్లో 20 మంది ఆఫీసర్లూ, 600 మంది కేడెట్సువున్నట్లు తేలింది.

నేషనల్ కేడెట్ కోర్లో ప్రతి విద్యార్థీ చేరాలని నిర్బంధం లేదు; ఇష్టం వచ్చినవారే చేరవచ్చును. ఇలా చేరి, తర్ఫీదుపొందినవారు తప్పనిసరిగా సైన్యములోచేరి యుద్ధకార్యాలలో పాల్గొనాలనే నిర్బంధంకూడా ఏమీలేదు. ఈ తర్ఫీదు కేవలమూ, యువకులకు సైనిక శిక్షణనుయిచ్చి, వారు ప్రయోజకులుగా తయారయ్యేటట్టు చెయ్యడానికే ఉద్దేశింపబడింది.

జూనియర్ డివిజన్లో చేర్చుకొనబడే కేడెట్ వయస్సు 13 ఏండ్లలోపు వుండకూడదు. 17 ఏండ్లకు మించకూడదు.

ప్రాంతీయ సైన్య దళాలు
(Territorial Army)

సైన్యంలో చేరి పనిచేస్తున్న వారికేగాక; దేశంలోని యువకులందరికి సైనికశిక్షణ యివ్వవలసిందనీ, అవసరం వచ్చినప్పుడు దేశరక్షణ కార్యాలలో సైన్యానికి చేదోడుగా వుండేటట్టు ప్రాంతీయ సైన్య దళాలను ఏర్పాటు చేయవలసిందనీ, చాలామంది నాయకులు కోరారు. ఈ కోరికను అనుసరించి, ఇండియా ప్రభుత్వంవారు ప్రాంతీయ సైన్యదళాలను ఏర్పాటు చెయ్యడానికి నిశ్చయించారు.

ప్రథమంలో, యీ ప్రాంతీయ సైన్యం సంఖ్య 1,30,000 వుంటుంది. ఇది ఎనిమిదిదళాలుగా విభజింపబడివుంటుంది. ఒక్కొక్క దళానికి ఒక్కొక్క ప్రాంతం నిర్ణీతమై వుంటుంది. ఆ ప్రాంతాలు ఇవి:

(1) పంజాబ్ రాష్ట్రం: తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాల యూనియన్; ఢిల్లి, (2) ఉత్తరప్రదేశ్; (3) మధ్యప్రదేశ్; తూర్పు సంస్థానాలు. (4) బొంబాయి, కథియవాడ్. (5) మదరాసు; మైసూర్; తిరువాంకూరు సంస్థానాలు. (6) బీహార్; ఒరిస్సా, (7) పశ్చిమ బెంగాల్, కూచ్ బీహార్, (8) అస్సాం, త్రిపుర; మణిపూర్ సంస్థానాలు.

మదరాసు రాష్ట్రంలో ప్రాంతీయ సైన్యదళం 1949 అక్టోబర్ 7 తేదిన స్థాపించబడింది.

ఈ దళాలుచేసే పని ఏమిటంటే: యుద్ధపరిస్థితులు ఏర్పడినపుడు, సైన్యానికి తగినవారు లభించేటట్టు సహాయకరంగా వుండటం: సైన్యం యుద్ధ కార్యాలలో నిమగ్నమైవున్నందున, అంతరంగిక దేశరక్షణ కార్యాలలో పోలీసువారికి సహాయపడుతూ అల్లరులు, కల్లోలాలు జరగకుండా శాంతిభద్రతలను కాపాడడం తీరరక్షణ, విమానదాడి ప్రతిఘటన మొదలైన పనులలో పాల్గొనడం. అవసరమైనప్పుడు దేశం రక్షణలో పాల్గొని, దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడడానికి సహాయపడాలనే ఉత్సాహం గలవారంతా, యీ దళంలోచేరి సైనిక శిక్షను పొంద

వచ్చును. ఈ దళాలకు చెందిన వారికి, ఏడాదికి రెండు మూడు మాసములు మాత్రమే శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. మిగతా కాలంలో, వారు తమ మామూలు పనిపాటలను చూసుకుంటూ వుంటారు.

నేషనల్ వార్ ఎకడెమీ

ఇండియాలోని సైన్య, నౌకా, విమాన దళాలలోని ఆఫీసరు ఉద్యోగాలకు భారతీయులను తయారుచేయడానికి ఒక కళాశాల [మిలిటరీ ఎకడెమీ] ను స్థాపించడానికి ఇండియా ప్రభుత్వంవారు నిశ్చయించారు. ఈ కళాశాల, రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో భారతీయ సైన్యాలు చూపిన ప్రతిభకు చిహ్నంగా పరిగణింప బడుతుందని కూడా ప్రకటింపబడింది. అదే వుద్దేశంతో నేషనల్ వార్ ఎకడెమీ అనే పేరు పెట్టబడింది.

ఈ కళాశాలను ఎక్కడ స్థాపించాలో, దానికి ఏ పేరు పెట్టాలో, శిక్షణ పద్ధతులు ఎలా వుండాలో, విద్యార్థుల వయస్సు, అర్హతలు ఎలావుండాలో, నిర్ణయించడానికి ప్రభుత్వంవారు ఒక కమిటీని నియమించారు. ఆ కమిటీచేసిన సలహాలను ఆమోదిస్తూ, 1948 మే 2 తేదీన ఇండియా ప్రభుత్వం చేసిన ప్రకటనను బట్టి, యీ ఎకడెమీ స్థాపన పథకం ఇది :

నేషనల్ వార్ ఎకడెమీ, పూనాకు 13 మైళ్ళ దూరంలోవున్న ఖరక్‌వస్లవద్ద స్థాపింపబడుతుంది. ఇండియాసైన్య, నౌకా, విమానదళాలకు ఆఫీసర్లను తర్ఫీదు చెయ్యడానికి ఇది వుద్దేశింపబడింది. దీనిలో చేర్చుకొనబడే విద్యార్థులు, కేవలము అర్హతలనుబట్టే ఎన్నుకోబడుతారు. వారి వయస్సు 15 ఏండ్లకుపైన 19 ఏండ్లకులోపు వుండాలి. దీనిలో చేరడానికి ముందు వారు మెట్రిక్యులేషనుగాని-దానితో సమానమైన పరీక్షగాని చదివివుండాలి. దీనిలో చేర్చుకొనబడిన విద్యార్థులకు తర్ఫీదు భోజనవసతి దుస్తులు ఉచితంగా యివ్వబడుతవి. ఇక్కడ తర్ఫీదు మూడేళ్ళు వుంటుంది: నౌకాశాఖలో చేరదలచిన విద్యార్థులు మాత్రం, 15 ఏటనే చేరాలి. సైన్యశాఖలో చేరదలచిన యువకులు,

మూడేళ్ళ తర్ఫీదు అయిన తరువాత. మరొక ఏడాది యిక్కడవుండి యితర సైన్య శాఖలగురించి నేర్చుకోవాలి.

ఖరక్ వస్లలో, యీ కళాశాలకు కావలసిన భవన నిర్మాణానికి పునాదిని 1949 అక్టోబరు 6 న పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ వేశారు. ఈ భవననిర్మాణం జరిగేవరకు, యీ కళాశాల డేరాడూన్‌లో నిర్వహింపబడుతుంది. ఈ శిక్షణకు ఎన్నుకోబడే విద్యార్థుల మొదటి జట్టుతర్ఫీదు 1949 జనవరి 4 వ తేదీన ప్రారంభమైంది.

దీనిలో ప్రతిసంవత్సరమూ 600 లేక 700 మంది విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుతారు.

నౌకాదళం

ఈనాటి ఇండియా నౌకాదళపు పుట్టుక, 1612 లో జరిగిందని చెప్పవచ్చును. ఆ రోజులలో డచ్చివారు, పోర్చుగీసువారు తమ నౌకలను ఆటంకపరచకుండానూ, సముద్రపుదొంగలు తమ నౌకలను దోచుకోకుండానూ తమ నౌకలలో సాయుధ నావికదళాలను వుంచుకోడానికి నిశ్చయించి, ఈస్టిండియాకంపెనీవారు రెండు సాయుధనౌకలను ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. క్రమేపి, యీ నౌకలసంఖ్య పెరిగి, ఇండియా ప్రభుత్వాధిపత్యంలో పెద్ద నౌకాదళమే ఏర్పడింది.

ఇండియాతీరం చాలా పొడవైనది కనుక, ప్రస్తుతంవున్న నౌకాదళం తీరరక్షణకు చాలదు. పదేళ్ళలో, ఇండియా నౌకాదళాన్ని తగినంతగా విస్తరింపచెయ్యడానికి ప్రభుత్వం ఒక పథకాన్ని తయారుచేశారు. నౌకాదళంలో పనిచేసే నావికసైనికుల (రేటింగ్స్)కు ట్రేయినింగు బొంబాయి, విశాఖపట్టణములలో ఇవ్వబడుతున్నది. నౌకాదళంలో ఆఫీసర్లుగా తర్ఫీదు పొందడానికి 47 మంది ఇంగ్లండు పంపబడినారు.

ఎక్కువమంది యువకులు నౌకాదళంలోచేరి, అతిముఖ్యమైన యీ దేశరక్షణ సేవలో పాల్గొనవలసిన అవసరం ఎంతేనావుంది.

ఇండియా స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందిన తరువాత, అంటే 1947 ఆగస్టు 15 తరువాత 1947 నవంబరు 29 నాటికి కొత్తగా ఏడు నౌకలను సుమారు 2,43,00,00 రూపాయల వ్యయంతో ఇండియా ప్రభుత్వం కొన్నారు.

ఇండియాకు ప్రత్యేకంగా ఒక డెస్ట్రాయర్ దళాన్ని ఏర్పాటు చేసే వుద్దేశంతో ఇండియా ప్రభుత్వం బ్రిటనునుంచి మూడు నౌకలను (ఒక్కొక్కటి 1700 టన్నులు) కొన్నారు. రాజపుట్, రంజిత్, రాణా అనే పేర్లతో యీ మూడు నౌకలు బొంబాయికి 1950 జనవరి 23 తేదిన చేరినవి. ఈ నౌకలు మూడునూ 1942 లో నిర్మింపబడినవి. ఒక్కొక్కదాని పొడవు 358 అడుగులు. ఒక్కొక్కదానిలో నాల్గేసి 4.7 అంగుళాల మూతిగల ఫిరంగులు వుంటాయి.

విమానదళం

భారతదేశంలో మొట్టమొదటి విమానదళం, 1933 ఏప్రిల్ లో ఏర్పాటు చేయబడింది. ఆ విమానదళ బలపు సంఖ్య ఎంతంటే: మూడు విమానాలు: ఆరుగురు వైమానికులు. ఇంత స్వల్పబలంతో ఆరంభమైన విమానదళం, రెండవ ప్రపంచయుద్ధం ముగిసేటప్పటికి పది స్క్వాడ్రనుల బలంగా తయారయింది. వీటిలో ఎనిమిది యుద్ధచర్యలలో పాల్గొనే విమానాలుగల స్క్వాడ్రనులు. రెండు యుద్ధసామగ్రిని సరాఫరాచేసేవి.

1947 ఆగస్టులో దేశవిభజనతోపాటు విమానదళ విభజనకూడా జరిగింది. యుద్ధచర్యలలో పాల్గొనే విమానాలుగల స్క్వాడ్రనులు ఏడు. యుద్ధసామగ్రిని సరఫరాచేసే విమానాలుగల స్క్వాడ్రను ఒకటి ఇండియా వంతుకు వచ్చాయి.

ఇండియా వైశాల్యం, ఇండియాకుగల ప్రాముఖ్యతనుబట్టి, ప్రస్తుతం వున్న విమానదళపు బలంచాలదు. ఈ దళాన్ని బాగా విస్తరింపచెయ్యడానికి ప్రభుత్వంవారు నిశ్చయించారు.

ఇండియా విమానదళంలో బాంబరు స్క్వాడ్రనులు, జెట్ విమాన స్క్వాడ్రనులుకూడా ఏర్పాటుచేయబడుతవి. అయిదు సంవత్సరాలలో, విమానదళ బలం మొత్తం 15 స్క్వాడ్రనులు చెయ్యడం ప్రభుత్వం సంకల్పం.

ప్రస్తుతం, కోయంబత్తూరు, జోధ్‌పూర్, అంబాల, బెంగుళూరు, మదరాసులలో వైమానికులకు తర్ఫీదునిచ్చే కేంద్రాలు వున్నాయి. ఇండియాలో తర్ఫీదుపొందిన వైమానికులలో కొందరిని ప్రతి ఏటా ఇంగ్లండుపంపి, ఉత్తమశిక్షణను యిప్పించడానికికూడా ఏర్పాటు చేయబడినది

వీ ర స త్కా ర ం

ఇండియా నౌకా, సైన్య, విమానదళాలలో అసాధారణమైన ధైర్యసౌర్యాలను ప్రదర్శించిన వీరులను సత్కరించడానికి, యీ క్రింది బిరుదములు ఇవ్వడానికి కేంద్రప్రభుత్వంవారు నిశ్చయించారు.

ప్రథమ సత్కారం : పరమ వీర చక్ర

ద్వితీయ సత్కారం : మహా వీర చక్ర

తృతీయ సత్కారం : వీర చక్ర

పరమ వీర చక్ర పతకసత్కారం, ఇంతకుపూర్వ బ్రిటిష ప్రభుత్వంయిచ్చే విక్టోరియా క్రాస్ పతకంతో సమానమైన హోదాగలది. భారత ప్రజారాజ్య అవతరణసందర్భంలో, 1950 జనవరి 26 తేదీన ప్రభుత్వం వీరసత్కారం చేశారు. పరమ వీరచక్రం, మేజర్ సోమనాథశర్మ, లాన్స్‌నాయక్ కరంసింగ్, కెప్టెన్ ఆర్. ఆర్. రాణే, నాయక్ యదునాద్‌సింగ్ అనువారు నల్గురికి ఇవ్వబడింది. వీరిలో మేజర్ సోమనాథశర్మ, నాయక్ యదునాథ్‌సింగ్‌లకు వారిమరణానంతరం యీ సత్కారం జరిగింది. 1953 జనవరి 26 న హావల్దార్ మేజర్ పీరుసింగ్‌కు, మరణానంతం ఇవ్వబడింది.

చాలామందికి మహావీర్ చక్ర, వీర చక్ర సత్కారం జరిగింది. ఈ సత్కారాలన్నీ కాశ్మీర్ యుద్ధంలో పాల్గొన్నవారికే.

పరమ వీరచక్ర సత్కారాన్ని పొందినవారికి నెలకు రు. 50 భృతి ఇవ్వబడుతుంది. ఒకసారి పరమ వీరచక్రపొంది, మళ్ళీ గొప్పపని

చేసినవారికి పరమ వీరచక్ర బార్ ఇవ్వబడుతుంది. అలా బార్ పొందిన వారికి, ప్రతిబార్‌కు అదనంగా రు. 20 భృతి ఇవ్వబడుతుంది.

మహా వీరచక్ర పొందినవారికి నెలకు రు. 30 భృతి ఇవ్వబడుతుంది. ఒకొక బార్‌కు అదనంగా రు. 10 భృతి ఇవ్వబడుతుంది.

వీరచక్ర సత్కారం పొందినవారికి నెలకు రు. 20 భృతి ఇవ్వబడుతుంది. అదనంగా ప్రతిబార్‌కు రు. 8 భృతి ఇవ్వబడుతుంది.

సత్కారంపొందిన వీరుడు మరణించినట్లయితే, యీభృతి, అతని భార్యకు ఇవ్వబడుతుంది.

ఈభృతి జూనియర్ కమిషన్డ్ ఆఫీసర్లకు, అంతకుతక్కువహోదా గలవారికిమాత్రమే ఇవ్వబడుతుంది. కమిషన్ ఆఫీసర్లకు ఇవ్వబడదు.

అశోక చక్ర

యుద్ధచర్యలలోగాక, ఇతరసందర్భాలలో సాహస; ఔదార్యాలను ప్రదర్శించి ప్రశంసనీయమైన సేవచేసినవారికి సాయుధబలాలలో వున్నవారికేగాక ఇతర సామాన్యప్రజలకుకూడా బహూకరణ చెయ్యడానికి 'అశోకచక్ర' పతకాన్ని ఏర్పాటుచేస్తూ, ప్రెసిడెంటుఉత్తరువు 1952 జనవరి 12 న జరిగింది.

ఈ పతకం మూడు తరగతులు కలిగివుంటుంది.

గొప్ప సాహసము, త్యాగము చూపినవారికి మొదటి తరగతి; గొప్ప సాహసము చూపినవారికి రెండవతరగతి; ప్రశంసనీయమైనసాహసము చూపినవారికి, మూడవ తరగతి.

ప్రజాసేవకు బహూకరణ

పద్మవిభూషణ్

ఏ విధంగానైనా, మహోత్తమమైన ప్రజాసేవ చేసినవారిని బహూకరించడానికి పద్మవిభూషణ్ అనే పతకము ఇవ్వవలసిందిగా,

ఇండియా ప్రెసిడెంటు, 1954 జనవరి 5 తేదిన ప్రకటించారు. ఈ పతకము మూడు తరగతులలో వుంటుంది. 1. పహెలావర్గ, 2. దుస్రావర్గ, 3. తిస్రావర్గ.

పహెలావర్గ పతకము బంగారు గిల్టుతో తయారుచేయుబడినదిగా వుంటుంది. మహోత్తమమైన ప్రజాసేవను చేసినవారికి ఇవ్వబడుతుంది.

దుస్రావర్గ పతకము వెండితో తయారుచేయబడినదిగా వుంటుంది. చాలా ప్రశంసార్హమైన ప్రజాసేవను చేసినవారికి ఇవ్వబడుతుంది.

తిస్రావర్గ పతకము కంచుతో తయారుచేయుబడినదిగా వుంటుంది. పరిగణనీయమైన ప్రజాసేవను చేసినవారికి ఇవ్వబడుతుంది.

భారత్ రత్న

కళ, సారస్వతము, శాస్త్రపరిశోధన, పరిగణనీయమైన ప్రజాసేవ చేసినవారికి, జాతి, మత, స్త్రీ పుంవివక్షత లేకుండా, గౌరవించడానికి భారత్ రత్న అనే బిరుదును, ఇవ్వవలసిందిగా, ఇండియా ప్రెసిడెంటు 1954 జనవరి 5 తేదిన ప్రకటించారు. ఈ బిరుదముతోపాటు, ఒక బంగారు పతకముకూడా ఇవ్వబడుతుంది.

విదేశీయుల అధీనంలో వున్న ప్రాంతాలు

భారతదేశంలో ఫ్రాన్సు, పోర్చుగల్ దేశాల ఆక్రమణలోకొంత భూభాగంవుంది. మూడు శతాబ్దాలనాడు, వర్తకానికి భారతదేశానికి వచ్చి, దేశీయ రాజకీయవ్యవహారాలలో జోక్యం కలిగించుకొని, ఫ్రాన్సు పోర్చుగల్ దేశాలు కొంతదేశాన్ని తమ పరిపాలనలోకి తెచ్చుకున్నవి. తరువాతవచ్చిన బ్రిటిష్‌వారితో పోరాటఫలితంగా, ఈ రెండు దేశాల పలుకుబడి, వాటిపాలనలోవున్న భూభాగమూచాలవరకుతగ్గిపోయాయి. నేడు ఈ రెండుదేశాల పాలనలోవున్న ప్రదేశాలను సెటిల్మెంట్లు అని వాడుకలో అంటారు. ఈ ప్రదేశాలలో యిటీవల స్వాతంత్ర్యోద్యమం ప్రబలుతూవుంది. ఈ రెండు సెటిల్మెంట్లలోనూవున్న ప్రజానాయకులు

ఈ రెండు సెటిల్మెంట్లనూ, భారతదేశంలోని యితర ప్రాంతాలలో కలిపివెయ్యాలని కోరుతున్నారు. ఆ సెటిల్మెంట్ల వివరాలివి:

ఫ్రెంచి సెటిల్మెంట్లు

వీటి వైశాల్యం మొత్తం 203 చదరపు మైళ్లు. ఈ సెటిల్మెంట్లు మొత్తం అయిదు. అవి పుదుచ్చేరి, కరికాల్, మాహీ, యానాం అనే వూళ్ళూ, వాటిపరిసర ప్రదేశాలు. వీటన్నిటిలోనూ మొత్తంజనాభా, 1941 లెఖల ప్రకారం, 3,23,295. వీరిలో 1,62,916 మందిపురుషులు, 1,69,379 మంది స్త్రీలు. వీటన్నిటి పరిపాలన నిర్వహించడానికి, ఒక కమిషర్ ఉన్నారు. ఆయన వుండే స్థలం పుదుచ్చేరి. కమిషనర్: ఏంద్రి మేనార్డు.

పుదుచ్చేరి

ఈ నగరం, భారతదేశపు తూర్పుతీరంలో మదరాసుకు దక్షిణంగా 105 మైళ్ళదూరంలోవుంది. ఈ నగరమూ, దీనిపరిసర ప్రదేశాలూ మొత్తం ఫ్రెంచివారి అధీనంలోవున్న భూమి, 115 చ. మైళ్లు. జనాభా, 1941 లెక్కల ప్రకారం 2,04,653.

కరికాల్

ఇదికూడా మదరాసుకు దక్షిణంగా; సముద్రతీరాన తంజావూరు జిల్లాలో వుంది. ఈ సెటిల్మెంటులో మొత్తం 110 గ్రామాలు వున్నాయి. వీటి జనాభా 1941 లో 69,555. దీని వైశాల్యం 53 చ. మైళ్ళు.

మాహీ:

ఇది భారతదేశపు పశ్చిమతీరాన, మలబారులోవుంది.

యానాం:

ఇది తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో, గోదావరి బంగాళా ఖాతంలోపడే చోటికి సమీపంలో; కాకినాడకు సుమారు 18 మైళ్ళదూరంలోవున్నది. దీని జనాభా 1941 లో 5,711.

దక్షిణఇండియాలోని ఫ్రెంచి సెటిల్మెంట్లు ఇండియాలో చేరాలా, ఫ్రాన్సుకు లోబడివుండాలా. అనే విషయాన్ని గురించి రిఫరెండం 1949 డిసెంబరు 11 న జరుపాలని ఫ్రెంచిఇండియామునిసిపల్ కౌన్సిలర్ల జనరల్ అసెంబ్లీ 1949 మార్చి 21 న తీర్మానించింది. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వంతోను, ఇండియా ప్రభుత్వంతోను సమాలోచనలు జరుపడానికి ముగ్గురుసభ్యులతో ఒక రాయబారవర్గాన్ని కూడా యీ అసెంబ్లీ నియమించింది. ఈ రాయబారవర్గం ఫ్రాన్సుకువెళ్ళి అచ్చటి ప్రభుత్వంతోనూ, ఢిల్లీలో ఇండియా ప్రభుత్వంతోను మంతనాలు జరిపింది.

ఇండియాలోని ఫ్రెంచి సెటిల్మెంట్లు ఫ్రాన్సుతో సంబంధం కలిగివుండేటట్లయితే, వాటికి ఫ్రెంచి యూనియన్‌లో స్వపరిపాలన హక్కు ఇస్తామని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వవర్గాలవారు చెప్పినట్లు యీ రాయబారవర్గం ప్రకటించింది.

ఫ్రెంచి ఇండియా మునిసిపల్ కాంగ్రెసు 1949 అక్టోబరు 17, 18 తేదులలో సమావేశమై, 1949 డిసెంబరులో జరుపుటకు నిశ్చయించిన రిఫరెండమును వాయిదా వెయ్యవలసినదనీ. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం ఇస్తానన్న స్వపరిపాలన హక్కును ఆమోదిస్తూ ఫ్రాన్సుతో సంబంధాన్ని ఉంచుకోడానికి నిశ్చయించింది.

1950 ఫిబ్రవరి 26 తేదిన వచ్చిన వార్తప్రకారం, రిఫరెండం జరపడానికి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం నిర్ణయించినట్లు తెలిసింది.

పోర్చుగీసు సెటిల్మెంట్లు

పోర్చుగీసువారు మొట్టమొదట (1510) లో భారతదేశంలోఆక్రమించుకున్న ప్రదేశం గోవా. ఇప్పటికీ ఇది వారి పాలనలోనేవుంది. నేడు దేశంలో పోర్చుగీసువారి అధీనంలోవున్న ప్రాంతంమొత్తం 3,983 కిలోమీటర్లు. ఈ ప్రాంతమంతా బొంబాయి రాష్ట్రంలో నూడు విడివిడి ప్రదేశాలుగావుంది. అదేమిటంటే, గోవా, దయ్యూ, డామన్. వీటన్నిటికీ రాజధాని నొవాగోవా. ఇది, పశ్చిమతీరంలోవున్న మర్మగోవాప 6 మైళ్ల దూరంలో నూతనంగా నిర్మింపబడింది. పోర్చుగీసు సెటిల్మెంట్ల గవర్నర్

జనరల్ ఇక్కడే వుంటాడు. డయ్యు, డామన్‌లలో ఒక్కొక్క లెఫ్టి నెంట్ గవర్నర్ ఉంటాడు. పోర్చుగీసు సెటిల్మెంట్ల మొత్తంలో 1931 లో 5,79,970 మంది ప్రజలున్నారు. తరవాత జనాభా లెక్కలు తీసుకో లేదు. ఈ సెటిల్మెంట్ల మొత్తంలో నాలుగు పట్టణాలు, మూడు నగరాలు, సుమారు 600 గ్రామాలు వున్నాయి.

మర్మగోవా :

నోవాగోవా, మర్మగోవా పట్టణాలూ, పరిసరప్రాంతాలూ కలిపి గోవాజిల్లా అని వాడుకలో వున్నాయి. నోవాగోవా, పోర్చుగీసు సెటి ల్మెంటుకు రాజధాని అయినప్పటికీ రేవుపట్టణం మర్మగోవా. ఇది బొంబా యికి దక్షిణంగా 226 మైళ్ళదూరంలోవుంది.

డామన్ :

ఈజిల్లా, బొంబాయికి ఉత్తరంగా సుమారు 100 మైళ్ళదూరంలో సముద్రతీరానవుంది. ఈజిల్లా వైశాల్యం 86 చ. మైళ్ళు.

డయ్యు :

ఈ జిల్లా, భారతదేశపు పశ్చిమతీరాన, కథియవాడకు దక్షిణంగా వున్న చిన్నద్వీపం. దీనివైశాల్యం సుమారు 20 చ. మైళ్ళు. ఒకప్పుడు ఇది గొప్ప వ్యాపార కేంద్రంగా వుండేదిగాని, ప్రస్తుతం అనామకస్థితిలో వుంది.

ప్రజారోగ్యము

ప్రజారోగ్యము విషయంలో ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధతీసుకొని దీని కొరకు ఒక ప్రత్యేక డిపార్టుమెంటును స్థాపించడం జరిగి యిప్పటికి సుమారు 76 ఏండ్లు అయింది. నగరములు పరిశుద్ధముగా వుండేటట్టు చూడడంలోనూ-అంటువ్యాధులు వ్యాపించకుండా చూడడంలోనూ. వ్యాధి చికిత్సకు ఉచితంగా సదుపాయాలు కలిగించడంలోనూ చాలా

అభివృద్ధి జరిగింది కాని ఇప్పటివరకు మనదేశంలో జరిగిన కృషి అంతా కూడా, జరుగవలసినదానిలో పదవవంతుకూడా కాదన్నమాట వాస్తవం.

మనదేశం, ప్రజారోగ్యం విషయంలో ప్రపంచంలోని యితర దేశాలతో పోలిస్తే, చాలా వెనుకబడి వున్నది. ఇంగ్లండు, జర్మనీ దేశాలలో సగటున ఒకమనిషి ఆయుర్దాయం 63 సంవత్సరాలూ, ఆస్ట్రేలియాలో 66 సంవత్సరాలూ అయితే, మనదేశంలో ప్రజల సగటు ఆయుర్దాయం 32 సంవత్సరాలు మాత్రమే అని లెక్క తేలింది.

ఇండియాలో 1951 ఏప్రిల్ 7 తేది నాటికి 30 మెడికల్ కాలేజీలు, 4 మెడికల్ స్కూళ్ళు ఉన్నాయి.

మనదేశంలో గవర్నమెంటు పరీక్షలు ప్యాసయిన వైద్యులు మొత్తం 60,000. అంటే సగటున ప్రతి 6,000 మంది ప్రజలకీ ఒక డాక్టరు ఉన్నాడన్నమాట, ఇదే లెక్కలో ఇంగ్లండులోచూస్తే ప్రతి 700 మంది ప్రజలకీ ఒక డాక్టరువున్నాడు. మనదేశమంతటా సుమారు 5,000 మంది నర్సులు వున్నారు.

అయితే, డాక్టర్లలోనూ నర్సులలోనూ నూటికి 80 వంతుల మంది పట్టణాలలోనే వున్నారు. పట్టణాలలో వుండే ప్రజలు, దేశపు జనాభాలో పదవవంతుమాత్రమే. అంచేత, నేడుమన గ్రామస్థులకు బొత్తిగా సరియైన వైద్యసహాయమే లేదన్నమాట.

ఇక, మనదేశంలో అత్యధిక సంఖ్యాకులుపడే జబ్బులుఏమిటంటే మలేరియా, టైఫాయిడ్, రక్తగ్రహిణి, కలరా, క్షయ, స్ఫోటకము, ఆహారలోపమువల్ల వచ్చే జబ్బులు.

అన్ని జబ్బులలోనూ, ఎక్కువమంది ప్రాణాలను హరిస్తున్నది మలేరియా. ఈ జబ్బు ఏడాదికి పదికోట్లమందికి వస్తోందనీ, ఏడాదికి $12\frac{1}{2}$ లక్షల మంది చచ్చిపోతున్నారనీ తెలుస్తోంది.

రెండవ ప్రమాదకరమైన జబ్బు క్షయ. ఈ జబ్బువల్ల ఏడాదికి సుమారు అయిదు లక్షలమంది చనిపోతున్నారనీ, దాదాపు 35 లక్షల మంది యీ జబ్బుతో అవస్థపడుతున్నారనీ, అంచనా.

ఇండియాలో క్షయరోగుల చికిత్సకు 194 ఆస్పత్రులు మాత్రమే వున్నాయి. మామూలు ఆస్పత్రులలో 114 వార్డులు వున్నాయి. మొత్తం. 10,371 మంది రోగుల పడకకు వసతివుంది. ఈ రోగ చికిత్సకు సరియైన ప్రయత్నం జరగాలంటే అధమం 4,000 ఆస్పత్రులు, సుమారు అయిదులక్షల రోగులు వుండటానికి వసతితో, స్థాపించాలని అంచనా.

మనదేశంలో స్ఫోటకంవల్ల చనిపోయినవారిలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు, పది సంవత్సరాలలోపు పిల్లలు.

మలేరియా జ్వరాలు, గత సంవత్సరాలకంటె ఎక్కువగా లేవు.

ఇండియాలో సుమారు పదిలక్షలమంది కుష్ఠురోగులున్నారు.

క్షయరోగం రాకుండా ముందు టీకాలువేసే పద్ధతి ఇటీవల కనుగొనబడింది. ఈ టీకాలను బి. సి. జి. వాక్సీన్ అంటారు. యునైటెడ్ నేషన్సుకు చెందిన ప్రపంచ ఆరోగ్యసమిన అధ్వర్యాన అనేకదేశాలలో యీ టీకాలను వెయ్యడం అయిదు సంవత్సరాలుగా జరుగుతున్నది. 1948 ఆగస్టులో ఇండియాలోకూడా యీ పద్ధతి ప్రవేశపెట్టబడింది. స్కాండినేవియానుంచి కొంతమంది నిపుణులు ఇండియాకువచ్చి, చిన్న సమూహాలుగా ఏర్పడి ఇండియాలో పనిచేస్తున్నారు. 1949 సంవత్సరాంతానికి ఇండియాలో స్కాండినేవియన్ నిపుణుల సమూహాలు ఆరున్నూ భారతీయ నిపుణుల సమూహాలు 21 పనిచేస్తున్నాయి. ఇలాటి పనిలో యింకా ఎక్కువమందికి శిక్షణ యివ్వడంకూడా జరుగుతోంది. 1950 సంవత్సరాంతానికి యిలాటి సమూహాలు 200 తయారవుతాయని అంచనా.

ప్లేగు :

ప్లేగువ్యాధి కారణం ఎలుకలు. ఈ వ్యాధిగల ఎలుకలను కుట్టిన దోమలు, లేక యీగలు మనుష్యులకు యీ వ్యాధిని తగిలిస్తాయి. ఇంటిలో ఎలుకలు లేకుండా ప్రతివారూ జాగ్రత్తపడాలి. ఎలుకలు వృద్ధిపొంద

డానికి సహాయకరములైన చెత్త, కుళ్ళు పదార్థములు ఇంటిలోనూ, ఇంటి పరిసరములలోనూ వుండకుండా చూడాలి. ఆహార పదార్థములను ఎలుకలు ముట్టుకోకుండా, మూతలు వేసిన పాత్రలో వుంచాలి.

ప్లేగు రాకుండా ప్రతివ్యక్తి టీకాలు వేయించుకోడం మంచిది. చచ్చిపడిన ఎలుకలు ఇంటిలోగాని, ఇంటిపరిసరములలోగాని కనపడితే. వెంటనే ఆరోగ్య శాఖాధికారులకు తెలియపరచాలి. ప్లేగు జ్వరపులక్షణాలు కనపడినట్లయితే, ప్రతివ్యక్తీ వెంటనే వైద్యుని దగ్గరకు వెళ్ళి చికిత్స పొందాలి.

ఆరోగ్యము : ఆహారము

మనదేశంలోని ప్రజలకు పెద్దలోపం ఏమిటంటే, విద్యావిహీనత్వంతోపాటు సరియైన ఆహారంకూడా లేకపోవడం. ఇటీవల మన దేశంలోని ప్రజల ఆహారస్థితిని పరిశీలించిన ఒక కమిషనువారు దేశంలోని జనాభాలో నూటికి ముప్పయివంతులమంది, శరీరాన్ని రోగాల పాలబడకుండా తగిన దార్ఢ్యత యివ్వవలసిన దానికంటె చాలా తక్కువ ఆహారాన్ని తింటున్నారని తేల్చారు.

ఆహారం సరియైనది లేకపోవడంవల్ల మనిషికి అనేకజబ్బులు వస్తాయి. సరియైన ఆహారం తినగలిగిన శక్తిగలవారుకూడా, అనేకమంది దేహపుష్టికి కావలసిన ఆహారం ఏమిటో తెలియక కొన్ని పదార్థాలను ఎక్కువగానూ కొన్ని పదార్థాలను తక్కువగానూ తినడం జరుగుతోంది. అందువల్ల దేహానికి సమపుష్టి కలిగించవలసిన పద్ధతిలో ఆహారం సమపాళ్లలో అందక అనేకమంది వ్యాధుల పాలబడుతున్నారు.

ప్రతిమనిషికి తనపని తాను చేసుకోడానికి శక్తికావాలికదా. ఈ శక్తికి తగినపుష్టిని యిచ్చే ఆహారాన్ని తినాలి. ఈ శక్తికి, శాస్త్రజ్ఞులు 'కేలరీ' అనే పేరుపెట్టారు. మనం తినే ఆహారపుకొలత, యీ కేలరీలలో సూచిస్తారు. వివిధవృత్తులలో వున్నవారికి, వివిధపరిమాణంలో కొన్ని

కేలరీలశక్తిగల ఆహారం కావాలి. ఈ విషయంలో శాస్త్రజ్ఞులు, యీ క్రింది పట్టిప్రకారం ఆహారపు కేలరీల విలువ వుండాలని సూచించారు.

వృత్తి	ఆహారపు కేలరీలు
గుమస్తా	2,600
డాక్టరు	2,760
టైపిస్టు	2,800
గృహిణి	2,800
సైనికుడు	3,150
వడ్రంగి	3,190
కూలిపనివాడు	3,610
కమ్మరి	4,120
కట్టెలు కొట్టేవాడు	5,500

మామూలుగా పురుషుడు చేసేపనినే చేసే స్త్రీ, పురుషుడు తినే ఆహారంలో అయిదింట నాలుగువంతులు తింటుందని అంచనా.

మనదేశంలో ప్రతివ్యక్తి రోజుకు 2,500 కేలరీలశక్తినియిచ్చే ఆహారాన్ని తినాలని శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయం, అయితే, మనదేశంలో చాలామంది తినే ఆహారం, రోజుకు 1,200 కేలరీలలోపలే వుంటున్నది కాని అంతకు మించడంలేదని పరిశోధనలవల్ల తేలింది.

రోజుకి శరీరానికి 2.500 కేలరీలశక్తిని యివ్వడానికి యీ క్రింది లెక్కలో ఆహారం తినాలని శాస్త్రజ్ఞులు సూచించారు.

ధాన్యములు	16	ఔన్సులు
పప్పుదినుసులు	3	,,
చక్కెర	2	,,
కూరగాయలు	6	,,
పండ్లు	2	,,
నూనెలు	2	,,
పాలు	8	,,

పైనచెప్పిన కొలతలో ఆహారం తినేవారికి, ఆహారలోప సంబంధమైనజబ్బు లేమీ రావడానికి అవకాశంలేదు. అయితే, యీ ఆహారం తీసుకోవడంలో-కూరగాయల విషయంలో ప్రత్యేకశ్రద్ధ కనపరచాలి. వివిధములైన విటమినులుగల కూరగాయలను, ప్రతిరోజూ మారుస్తూ తింటూవుండాలి. లేనట్లయితే-విటమిన్లలోపంవల్ల వచ్చే జబ్బులు వస్తాయి.

విటమినులు

మనిషికి జీవశక్తినిఇచ్చే ఆహారపదార్థాలను విటమినులు అంటారు. ప్రతిమనిషీ, తన ఆహారంలో యీ విటమినులన్నీ వుండేటట్టు చూచుకోవాలి. ఈ విటమినులు ఏమిటో, అవి లోపిస్తే ఏమిజబ్బులువస్తాయో, అవి ఏ ఆహారంలో వున్నాయో మొదలైన వివరాలన్నీ యీ క్రింద యివ్వబడినవి.

విటమిన్ 'ఏ'—ఇది శరీరానికి దార్ఢ్యాన్ని యిచ్చి, రోగ క్రిములను ఎదుర్కొనేశక్తిని దేహానికి యిస్తుంది. విటమిను 'ఏ' లోపించిన వారికి నీరసము, శ్వాసావయవములకు సంబంధించిన జబ్బులు, కంటిజబ్బులు, సరిగా యెదగకపోవడం, రేచీకటి, మొదలైన జబ్బులు కలుగుతాయి. ఈ విటమిన్ లోపించకుండా వుండాలంటే ఆకుపచ్చని కూరగాయలు, చేపలు, చేపనూనె, పాలు, వెన్న, మీగడ, పెరుగు, నెయ్యి, గుడ్లు, మొదలైనవి తినాలి.

విటమిన్ 'బి' 1—ఇది జీర్ణశక్తిని కాపాడే విటమిన్. ఇది ఆహారంలో లోపించినట్లయితే, మనిషికి అన్నంమీద ఏవగింపుపుట్టడం, తూకం తగ్గిపోవడం, జీర్ణశక్తి మందగించడం, గుండెజబ్బులు, అలసట, నరముల బలహీనత. నరముల కంపము, వంటికి నీరుపట్టడం మొదలైన జబ్బులు వస్తాయి. ఈ విటమిను ఎక్కువగా మజ్జిగలోనూ, మొక్కగట్టిన ధాన్యాలలోను, మేకకాలేయములోనూ, యీస్టులోను వుంది.

విటమిన్ 'బి' 2—ఇది శరీరపు ఎదుగుదలకు అవసరమైనది. ఇది ఆహారంలో లోపించినట్లయితే, చర్మరోగాలు, నాలుకపూత; నోటిపూత, కడుపులోపుండ్లు, కడుపునొప్పి, అజీర్ణము, కళ్ళజబ్బులువస్తాయి.

ఇది ఎక్కువగావుండే ఆహారపదార్థాలు ఏమిటంటే. ఈస్టు, పాలు, ఆకు కూరలు, మాంసము; మేక కాలేయము, పప్పుదినుసులు.

విటమిన్ 'సి'—దీనిని సరిపడినంతగా తినలేకపోతే, 'స్కర్వీ' అనే జబ్బువస్తుంది. జీర్ణశక్తి సరిగావుండదు. ఈ విటమిను చాలా ఎక్కువగా ఉసిరికాయలలోను, టొమటో పండ్లలోను వుంది. మామిడి, నారింజ, బత్తాయి మొదలైన పండ్లలోకూడ తగినంతగా వుంది.

విటమిన్ 'డి'—శరీర దార్ఢ్యానికి ప్రధానమైనది. చిన్నపిల్లల ఆహారంలో యీ విటమిను లోపించినట్లయితే వారికి దొడ్డికాళ్ళుపడడం, ఎముకలు గట్టిగావుండక మెత్తపడటం మొదలైన జబ్బులు వస్తాయి. గర్భిణీ స్త్రీలు ముఖ్యంగా, యీ విటమినును ఎక్కువగా తినాలి. ఇది ఎక్కువగావుండే పదార్థాలు ఏమిటంటే: పాలు, వెన్న, నెయ్యి, పంచదార, చేపనూనె మొదలైనవి: అంతేగాక, కొంచెముసేపు ఎండలో నిలబడితే, శరీరంలో విటమిన్ 'డి' వుత్పత్తి అవుతుంది.

పైచెప్పిన విటమినులుకాక, శరీరంక్షణకు ప్రొటీను పదార్థములు, శరీర దార్ఢ్యానికి పిండిపదార్థములు, ఎముక గట్టితనానికి కాల్షియం (సున్నం); రక్తవృద్ధికి లోహము (ఇనుము), కూడా తగినంతగా ఆహారంలో వుండేటట్లు చూచుకోవాలి.

ప్రొటీను పదార్థములు :పాలు, మాంసము, చేపలు, పప్పుదినుసులు.

పిండిపదార్థములు : బియ్యము, గోధుమలు, మొదలైన ధాన్యములు అరటిపండ్లు.

కాల్షియం: ప్రధానంగా పాలు, ఆకుకూరలు, తమలపాకులలో వేసుకునే సున్నం.

లోహం : ఆకుకూరలు.

ఆహారధాన్యాలపంట

ప్రస్తుతం భారతదేశంలో 35 కోట్లు పైగా జనాభా వుంది. మనిషికి రోజుకు 18 ఔన్సుల లెక్కన; ఏడాదికి 4,80,00,000 టన్నుల ఆహారధాన్యాలు మనకు కావాలి.

1948 లో 3,84,35,000 టన్నులూ, 1949 లో 3,53,40,000 టన్నులూ, 1950 లో 4,60,18,000 టన్నులూ, 1951లో4,17,23,000 టన్నులూ ఆహారధాన్యాలు ఇండియాలో పండినవి. ఈ పంట ప్రజల అవసరాలకు చాలనందున, మనం విదేశాలనుంచి ఆహారపదార్థాలను విశేషంగా దిగుమతి చేసుకోవలసి వచ్చింది. 1948-49లో రు. 110 కోట్ల 66 లక్షలు, 1949-50 లో రు. 92 కోట్ల 54 లక్షలు, 1950-51 లో రు. 40 కోట్ల 30 లక్షలు విలువగల ధాన్యాలను విదేశాలలో ఇండియా కొన్నది. ఆ ధాన్యాలను ఇండియాకు చేర్చడానికి అయిన ఖర్చులతో, ఆహారధాన్యాలకు గాను 1948-49 లో రు. 186 కోట్ల 85 లక్షలు, 1949-50 లో రు. 124 కోట్ల 63 లక్షలు, 1950-51 లో రు.130కోట్ల 55 లక్షలు మొత్తం వ్యయమైంది.

1952 లో రు. 210 కోట్ల విలువగల 38,60,000 టన్నుల ఆహారధాన్యాలను ఇండియా, విదేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకొన్నది.

విదేశాలనుంచి ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకోవడంవల్ల డబ్బు చాలా వ్యయమై పోతున్నది. దేశంలోనే అవసరమైనంతవరకు ఆహారపదార్థాలను వుత్పత్తి చేసుకుంటే, విదేశాలనుంచి ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకోడానికి ఖర్చుపెట్టేడబ్బు మిగులుతుంది. ఆ డబ్బుతో, పరిశ్రమలను వృద్ధిపొందించడానికి కావలసిన యంత్ర సామగ్రిని కొనవచ్చును. కాబట్టి, విదేశాలనుంచి ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకోవడం శీఘ్రమైనంత త్వరలో నిలిపివెయ్యడానికి నిశ్చయించి, దేశంలోనే ఎక్కువ భూమిని వ్యవసాయం చెయ్యడానికీ, నీటితీరువ సదుపాయలను కల్పించి, ఒకసారి పంటపండే భూమిలో రెండు పంటలు పండించడానికీ కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం తయారుచేసింది.

ఈ కార్యక్రమాల ఫలితంగా, ఇండియాలో 1952-53 లో 5,60,00,000 టన్నుల ఆహారధాన్యాలను అంటే 1951-52 లో పండినదానికంటె 54,80,000 టన్నులు అధికంగా, పండించడము జరిగింది. 1952 లో 38,60,000 టన్నుల ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేస్తే, 1953 లో 20,20,000 టన్నుల ఆహారధాన్యాలను మాత్రమే ఇండియా దిగుమతి చేసుకొన్నది. 1954 లో 20 లక్షల టన్నులకంటె ఎక్కువ ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకోవలసిన అవసరం వుండదని ఊహించబడుతున్నది.

1952 లో ఇండియా 7,00,000 టన్నుల బియ్యాన్ని దిగుమతి చేసింది. కాని, 1953 లో 2,00,000 టన్నుల బియ్యం మాత్రమే దిగుమతి చేయబడింది.

1952-53 లో ఇండియాలో 67,60,000 టన్నుల బియ్యము పండినవి.

వ్యవసాయ భూమి

ఇండియాలో వ్యవసాయములోవున్న భూమి, అడవి, వ్యవసాయానికి రానిభూమి, యెంతవున్నదీ ఈ క్రింది పట్టీనిబట్టి తెలుసుకోవచ్చును. (భూమి కొంత ఎకరాలలో యివ్వబడినది).

భూమి వివరం	1950-51
సర్వేవల్ల తేలిన లెక్క	81,08,09,000
అడవి	10,02,41,000
వ్యవసాయానికి రానిది	11,68,55,000
వాగుల మధ్య చిక్కుపడి వ్యవసాయం లేకుండావున్నది	6,88,50,000
పంట వేసిన భూమి	29,15,95,000
పంట వేసినదానిలో, నీటి పారుదలవున్న భూమి	5,13,39,000

పంట వేసినభూమి. పంటలు :

1951-52 లో ఇండియాలో ఏఏపంటక్రింద ఎంతభూమివున్నదీ. ఏపంట ఎంతపండినదీ వివరాలు ఇవి :

ధాన్యం	భూమి (వేల ఎకరాలలో)	పంట (వేలటన్నులలో)
వరి	73 595	20,767
గోధుమ	23,235	5,768
జొన్న	38,329	5,509
సజ్జ	21,856	2,153
రాగులు	5,296	1,167
వేరుశనగ	11,130	3,037
చెరకు	4,727	5,895 (బెల్లం)
జనపనార	1951	4,678 (బేళ్లు)
ప్రత్తి	16,213	3,134 (బేళ్లు)
పప్పుదినుసులు	43,269	7,738

కృషి పండిత్

భారతదేశంలోని వివిధరాష్ట్రాలలో, ఇతరులకన్న ఎక్కువగా పంట పండించినవారికి రు. 5000 నగదుగాని, రు. 7,700 విలువ జేసే ట్రాక్టరుగాని బహుమతిగా ఇవ్వడానికి ఇండియా ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ బహుమతితోపాటు కృషి పండిత్ అనే బిరుదు కూడా ఇవ్వబడుతుంది. 1952 లో, యీ బహుమతికి ఆర్గురు అర్హత పొందారు. వారికి బిరుద ప్రదానం, బహుమతి ప్రదానం, 1953 జనవరి 6 న ఢిల్లీలో జరిగింది. వారి పేర్లు ఇవి : 1. జయపాల్ భనేరా; ఉత్తర ప్రదేశ్; 2. సర్దార్ గురుదేవ్ సింగ్, పంజాబ్; 3. వలాయత్ రాం పంజాబ్; 4. జంగమ సంగయ్య, కూర్గు; 5. భీమ గౌడ దాదా, బొంబాయి; 6. రామచంద్ర మరాటీ, బొంబాయి.

పై ఆర్డరిలో, జంగమసంగయ్య, ఒక ఎకరంలో 136 మణుగుల ధాన్యం పండించాడు. ప్రపంచంలో ఇంతవరకు, ఒకే ఎకరంలో ఇంత ధాన్యం ఎవరూ పండించలేదట.

అడవులు

ఇండియా వైశాల్యంలో నూటికి 22.6 వంతులు, అంటే సుమారు 1,71,000 చ. మైళ్లు అడవి.

సంస్థానాల యూనియనులు మినహాగా ఇండియాలోని రాష్ట్రాలన్నిటిలోను (1946-47 లెక్కల ప్రకారం) ఉన్న అడవుల విస్తీర్ణం మొత్తం 1,60,356 చ. మైళ్లు. ఈ అడవి వివరం, రాష్ట్రాలవారీగా ఇది: అంకెలు చదరపు మైళ్లు.

అస్సాం, 21,637; అజ్మీర్, 593, అండమాన్ దీవులు, 2,500; బీహార్, 9,947; బొంబాయి, 12,872, మధ్యప్రదేశ్, 47,057; కూర్గ్, 1,175; పంజాబ్, 4,761, మదరాసు, 33,666; ఒరిస్సా, 4,492; ఉత్తరప్రదేశ్, 17,362; పశ్చిమ బెంగాల్, 4,284.

ఈ అడవి 1,60,356 చ. మైళ్లలో 1,04,670 చ. మైళ్లు ప్రభుత్వపాలనలోను, 55,282 చ. మైళ్లు ప్రత్యేక వ్యక్తుల అధీనంలోను, 404 చ. మైళ్లు సంస్థల అధీనంలోనువుంది.

రాష్ట్రాలన్నిటిలోను ప్రభుత్వ స్వాధీనంలోవున్న 1,04,670 చ. మైళ్లు అడవిలోనూ 47,759 చ. మైళ్ళ అడవిలో కలప లభిస్తున్నది.

మొత్తం అడవిలో 29,578 చ. మైళ్ళ అడవిలో పశువులను సంవత్సరం పొడుగునా మేపడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వబడినవి.

అడవులవల్ల కేంద్రప్రభుత్వానికి ఏడాదికి రు. 10,48,00,000 ఆదాయం వస్తుందని అంచనా.

పంట కాలువలు

భారతదేశంలో పొలాలకు నీటిని అందిచ్చే కాలువలపొడవు 60,000 మైళ్లు వుంటుంది. ఈ కాలువలవల్ల దాదాపు అయిదు కోట్ల ఎకరాలపొలం సాగుఅవుతుంది. అయినప్పటికీ, ఇంకా ఎక్కువ పంటకాలువలను త్రవ్వించి ఎంతో ఎక్కువభూమికి నీటిని అందచెయ్య వలసిన అవసరం ఎక్కువగావుంది. అలాచేసినట్లయితే, ఇంకా ఎంతో ఎక్కువపంట పండుతుంది. ప్రస్తుతం బీడుగావున్న భూమిలో చాలా భాగం నీటిపారుదలవుంటే వ్యవసాయానికి అక్కరకు వస్తుంది.

1950-51 లో ఇండియా మొత్తంలో 29,15,95,000 ఎకరాల భూమిలో పంట వెయ్యబడింది. దీనిలో 5,13,39,000 ఎకరాల భూమికి నీటిసాగు లభించింది.

నీటిపారుదల సౌకర్యాలను ఇంకా ఎక్కువచెయ్యడమూ, నదుల లోనినీరు వృధాగా సముద్రంలోకిపోకుండా ఆనకట్టలను, రిజర్వాయర్లను కట్టి ఆనీటిని కాలువలద్వారా బీడుభూములకునూ, మెట్టభూములకును సరఫరాచేసి పంటలను ఎక్కువచెయ్యడమూ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలలో ఒకటి. ఇండియాలోని నదులనీటిలో ప్రతిసంవత్సరమూ నూటికి ఆ రేడు వంతులు మాత్రమే ఇలా ఉపయోగింపబడుతున్నదనీ, తక్కిన నీరంతా వృధాగా పోతున్నదనీ, పరిశోధనలవల్ల తేలింది.

విద్యుచ్ఛక్తి

గత 10 సంవత్సరాలలోను ఇండియాలో విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చెయ్యడం బాగా ఎక్కువైంది. 1953లో ఇండియాలో 18,55,000కిలో వాట్ల విద్యుచ్ఛక్తినివుత్పత్తిచేసేయంత్రాలు పనిచేసినవి. గ్రామీణప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయిచెయ్యడంలో చాలా అభివృద్ధిజరిగింది. అయితే, యీ అభివృద్ధి ఎక్కువగా మదరాసు, మైసూరు, ఉత్తరప్రదేశ్, పంజాబ్ రాష్ట్రాలలోనే జరిగింది. విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి జరిగిన గ్రామాలు ఇండి

యాలో 1947 లో 1,295 అయితే, 1949 లో 2,118 వున్నాయి. అయితే ఇండియాలో 5,000 ప్రజలకులోపు జనాభాగల గ్రామాలు మొత్తంలో నూటికి 0.38 వంతులు మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిని పొందినవి.

ఇండియాలోని పట్టణాలు, పల్లెలు (జనాభా ప్రకారం) విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిని పొందినవి 1949 లో ఎన్ని ఉన్నది వివరాలు యీ క్రింది పట్టీని బట్టి తెలుసుకోవచ్చును.

జనాభా	ఇండియాలోని అసలు ఊళ్లు	విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి పొందినవి, నూటికి ఎన్ని వంతులు :
లక్షకు పైగా	49	100
50,000 పైన లక్షకులోపు	87	98.9
20,000 పైన 50,000 లోపు	277	84.1
10,000 పైన 20,000 లోపు	607	38.0
1,000 పైన 10,000 లోపు	2,367	9.3
5,000 లోపు	5,59,062	0.38

వ్యాపారము - పరిశ్రమలు

భారతదేశపు వ్యాపారం ఎక్కువగా ముడిసరకులను విదేశాలకు ఎగుమతిచెయ్యడం. యంత్రాలలో తయారైన వస్తువులను విదేశాలనుంచి దిగుమతిచేసుకోవడంతో నిండివుంది. యుద్ధకాలంలో దిగుమతులుచాలా తగ్గిపోయినందున, కొన్ని పరిశ్రమలు భారతదేశంలో చాలా అభివృద్ధికి వచ్చాయి.

వ్యాపారం విషయంలో యీ క్రింది విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించవలసినవి. ప్రత్తి, టీ, తోళ్లు ఈ ఖండంనుంచి ఎగుమతి అయే సరకుల మొత్తంలో సగానికిపైగా ఉంటాయి. దిగుమతి అయేవాటిలో ముప్పాతికవంతులు, యంత్రాలలో తయారైన వస్తువులే. వీటిలో సుమారు సగభాగం ఇంగ్లండునుంచి దిగుమతి అవుతాయి.

ప్ర త్తి

1952-53 లో ప్రపంచంలోని వివిధదేశాలలో పండించిన ప్రత్తి మొత్తం, 3 కోట్ల 56 లక్షల బేళ్ళు ఉంటుందని అంచనా. 1952-53 లో ఇండియాలో 35,09,000 బేళ్ళు ప్రత్తి పండింది. (ఒక బేలు 392 పౌనులు)

ఇండియాలో 1947-48 లో 1,09,32,000 ఎకరాలలోను 1948-49 లో 1,10,55,000 ఎకరాలలోను, 1949-50 లో 1,17,93,000 ఎకరాలలోను, 1950-51 లో 1,34,66,000 ఎకరాలలోను 1951-52 లో 1,51,25,000 ఎకరాలలోను 1952-53 లో 1,21,74,000 ఎకరాలలోను, ప్రత్తి సాగుచెయ్యబడింది. 1954 జనవరి 1 నాటి లెక్కలప్రకారం, ఇండియన్ యూనియన్‌లో ఉన్న బట్టల మిల్లుల సంఖ్య : 457.

1947 నుంచి ఇండియాలో మిల్లులలో వడుకబడిననూలు, నేయబడిన బట్టల వివరాలివి :

సంవత్సరం :	నూలు (పౌనులు)	బట్ట (గజాలు)
1947 :	12,95,705 వేలు:	37,61,974 వేలు
1948 :	14,47,616 ,,	43,19,303 ,,
1949 :	13,59,119 ,,	36,67,849 ,,
1950 :	11,74,220 ,,	39,04,203 ,,
1951 :	13,03,861 ,,	40,76,186 ,,
1952 :	14,48,000 ,,	46,08,000 ,,
1953 :	15,11,000 ,,	49,05,000 ,,

మిల్లులు వడికిన నూలులో దాదాపు 40 కోట్ల పౌనుల నూలు చేనేత పరిశ్రమకు ఉపయోగపడుతున్నది. ఈనూలుతో చేనేత పారిశ్రామికులు దాదాపు 120 కోట్ల గజాల బట్టలను తయారుచేస్తున్నారు.

బట్ట దిగుమతి—ఎగుమతులు

ఇండియాకు ఇంగ్లండునుంచి 1948-49 లో 37,062 వేల గజముల బట్ట, 1949-50 లో 40,026 వేల గజముల బట్ట 1950-51లో 3,362 వేల గజములబట్ట దిగుమతి అయింది.

1949 లో 50 కోట్ల 90 లక్షల గజముల బట్ట, 1950 లో 113 కోట్ల 30 లక్షల గజముల బట్ట 1951 లో 78 కోట్ల గజముల బట్ట 1952 లో 58 కోట్ల 60 లక్షల గజములబట్ట యిండియానుంచి విదేశాలకు ఎగుమతి చేయబడింది.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రత్తి మిల్లులు

1954 జనవరినాటికి ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రత్తి మిల్లులు 6 మాత్రమే వున్నాయి. వీనిలో ఒకటి మాత్రమే నూలుగుడ్డ తీసేది. తక్కినవి బనియనులు, తువ్వాళ్లు మొదలైనవి నేసేవి.

చేనేత పరిశ్రమ

ఇండియాలో ఉత్పత్తి అయే బట్టలో నూటికి 26 వంతులు చేనేత పారిశ్రామికుల తయారుచేసేదే. దేశంలో మొత్తం 25 లక్షలమంది చేనేత పారిశ్రామికులున్నారనీ, వారి కుటుంబాలతో కలిపితే సుమారు కోటి మంది ప్రజలు చేనేత పరిశ్రమమీద ఆధారపడివున్నారనీ అంచనా.

ఇండియాలో మొత్తం 28,93,271 చేనేతమగ్గములున్నవి. వీటిలో 22,000 మగ్గములు విద్యుచ్ఛక్తి సహాయంతో పనిచేసేవి. ఈమగ్గములలో నేసేబట్ట, ఏడాదికి దాదాపు 130 కోట్ల గజాలువుంటుంది. దీనివిలువ సుమారు 100 కోట్ల రూపాయలు వుంటుంది. దేశంలోని చేనేతమగ్గములకు మొత్తం నెలకు 80,000 బేళ్ళు నూలు సప్లయికావాలి. అలా అయితేనే మగ్గములన్నీ సరిగ్గా పనిచేయ్యడానికి వీలు అవుతుంది.

జ న ప నా ర

ఈ పైరుకూడా, ప్రధానంగా గంగా—బ్రహ్మపుత్రనది డెల్టాలోనే వేయబడుతున్నది. జనపనార ఎక్కువగా బెంగాలు, బీహారు, అస్సాం రాష్ట్రాలలో పైరగుతున్నది.

ఇండియాలో 113 జనపనార మిల్లులు వున్నాయి. మనదేశంలో మొట్టమొదట జనపనార మిల్లు 1855 లో బెంగాల్‌లో రిష్రావద్ద స్థాపింపబడింది.

1947-48 లో ఇండియాలో 6,45,685 ఎకరాలలో జనపనార వెయ్యబడింది. 16,95,970 బేళ్ళు పండింది. 1948-49 లో 28 లక్షల బేళ్ళు జనపనార ఇండియాలో పండింది. 1950-51 లో 32,92,000 బేళ్ళు (ఒక బేలు 400 పౌనులు) జనపనార పండింది. ఇది 1949-50 లో పండినదానికి నూటికి 6.6 వంతులు ఎక్కువ. 1950-51 లో జనపనార సాగుచేయబడిన భూమి మొత్తం 14,49,000 ఎకరాలు. పండిన పంట, 33,01,000 బేళ్ళు. 1951-52 లో జనపనార సాగుచేయబడిన భూమి. 19,51,000 ఎకరాలు. దీనిలో పండినపంట; 46,78,000 బేళ్ళు. 1953 లో 8,66,400 టన్నుల జనపనారపండింది.

ప ం చ దా ర

పంచదార శరీరానికి సత్తువనిచ్చే ఆహారపదార్థాలలో ముఖ్యమైనవాట్లలో ఒకటి. అంచేత ఇది ప్రతివారికీ కావలసిందే. కాని యుద్ధకాలంలో దీని తయారు చాల తగ్గిపోయింది. యుద్ధానికిపూర్వం, ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనూ ఏడాదికి మూడు కోట్ల టన్నుల పంచదార తయారయేది. 1946-47 లో 2,84,89,000 టన్నుల పంచదార మాత్రమే తయారయింది. 1947-48 లో 2,98,33,000 టన్నులు 1948-49 లో 3,29,12,000 టన్నులు; 1949-50 లో 3,13,91,000 టన్నులు, 1950-51 లో 3,40,25,000 టన్నులు, 1951-52 లో 3,81,69,000 టన్నులు, 1952-53 లో 3,66,99,000 టన్నులు తయారయింది.

ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోనూ తయారయే పంచదారలో నూటికి 70 వంతులు చెరకునుంచి తయారుచేసేది, 30 వంతులు బీట్ నుంచి తయారుచేసేది. ప్రపంచమంతటా చెరకుపంట వేసే భూమిలో నూటికి 25 వంతులు ఇండియాలోనే.

ఇండియా లో 1947-48లో 11,85,200 టన్నులూ, 1948-49లో 11,25 000 టన్నులూ, 1949-50లో 11,54,400 టన్నులూ, 1950-51 లో 12,26,100 టన్నులు, 1951-52 లో 15,83,700 టన్నులు 1952-53 లో 14,16,900 టన్నులు పంచదార వుత్పత్తి చేయబడింది.

1953లో ఇండియాలో 134 పంచదార ఫాక్టరీలు ఉన్నాయి. వివిధ రాష్ట్రాలలో వాటిసంఖ్య యిది: ఆంధ్ర, 7; ఉత్తరప్రదేశ్, 66; బీహార్, 27; పంజాబ్, 1; మదరాసు, 5; బొంబాయి, 14; పశ్చిమ బెంగాల్ అస్సాం, 1; ఒరిస్సా, 1; సంస్థానాలు, 11.

1948-49 లో 11,82,000 టన్నులూ, 1949-50 లో 11,84,400 టన్నులూ, 1950-51 లో 11,95,000 టన్నులూ, పంచదార; 1947-48 లో 36,02,000 టన్నులూ, 1948-49 లో 28,30,000 టన్నులూ 1949-50లో 27,14,000 టన్నులూ 1950-51 లో 31,32,000 టన్నులూ 1951-52 లో 31,10,000 టన్నులూ బెల్లం, ఇండియాలో వాడుక అయినవి.

1952-53 లో 5 26,00,000 టన్నుల చెరకుపండింది. చెరకు వేసిన భూమి మొత్తం 43,76,000 ఎకరాలు.

ప్రపంచంలొని వివిధదేశాలలోని ప్రజలు, సగటున ఒక్కొక్కరు ఏడాదికి ఎన్నిపౌనులు పంచదారను తినేది, యీ పట్టికవలన తెలుసుకోవచ్చును.

ఇంగ్లండు	...	92
ఆస్ట్రేలియా	...	143
అమెరికా	...	106
ఫ్రాన్సు	...	60
ఇండియా	...	11

ఇండియాలో సగటున 11 పౌనులు పంచదారకాక, సగటున ప్రతి మనిషి ఏడాదికి 23 పౌనుల బెల్లంకూడా తింటున్నట్టు లెక్కల వల్ల తేలింది.

కొబ్బరి :

ఇండియాలో ఏడాదికి మొత్తం రు. 78 కోట్ల రూపాయల విలువ గల కొబ్బరి కాయలు కోట్టబడుతున్నవి. దేశంలో మొత్తం 15,10,000 ఎకరాలభూమిలో కొబ్బరితోటలు వేయబడినవి. దీనిలో మూడింట రెండువంతులు కేరళ దేశంలో వున్నాయి. తక్కినభాగం, మదరాసు రాష్ట్రంలోని దక్షిణ కన్నడ, తంజావూరు జిల్లాలలోనూ ఆంధ్రరాష్ట్రం లోని తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, జిల్లాలలోనూ, మైసూరు; బొంబాయి, ఒరిస్సా, పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రాలలోను వున్నాయి. ప్రపంచంలో కొబ్బరి తోటలు ఎక్కువగా వున్నదేశాలలో ఇండియాది మూడవ స్థానం. అయినా, ఇండియా సిలోనునుంచి కొబ్బరికాయలను దిగుమతి చేసుకుంటున్నది.

సైకిళ్లు

1948-49 లో 2,64,392 సైకిళ్లు, 1949-50 లో 68,148, సైకిళ్లు, 1950-51 లో 65,461 సైకిళ్లు ఇండియాకు దిగుమతి అయినవి.

ఇండియాలో 1949 లో 80,028 సైకిళ్లు, 1950లో 1,30,152 సైకిళ్లు, 1951 లో 1,14,275 సైకిళ్లు, 1952 లో 1,96,956 సైకిళ్లు 1953 లో 2,46,993 సైకిళ్లు తయారు చేయబడినవి.

ప్రస్తుతం ఇండియాలో సైకిళ్ళు తయారుచేసే కంపెనీలు అయిదు వున్నాయి: అవి: హింద్ సైకిల్స్ లిమిటెడ్, బొంబాయి, హిందూస్థాన్ బైసికల్స్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ కార్పొరేషన్; టి. ఐ సైకిల్స్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్, మదరాసు; సెన్-రాలే ఇండస్ట్రీస్, కలకత్తా. అట్లాస్ సైకిల్స్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్; సొనెపట్.

మోటారు కార్లు

మోటారుకార్లు ఇండియాలోనే తయారుచెయ్యడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతం ఇంగ్లండు, అమెరికాలలో తయారైన మోటారుకారు భాగాలను విడిగా ఇండియాకు తెప్పించి, వాటిని కార్లుగా సమకూర్చే ఫాక్టరీలు ఇండియాలో రెండు వున్నాయి.

ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాలలో సగటున జనాభాలో ఎంత మందిలో ఒకరికి కార్లున్నదీ ఈక్రిందిపట్టీవలన తెలుసుకోవచ్చును;

అమెరికా	ప్రతి నాల్గవవానికి ఒకకారు
కెనడా	ప్రతి 7 వ వానికి ,,
ఇంగ్లండు	ప్రతి 20 వ వానికి ,,
ఫ్రాన్సు	ప్రతి 25 వ వానికి ,,
రష్యా	ప్రతి 67 వ వానికి ,,
ఇండియా	ప్రతి 1500 వానికి ,,
పాకిస్తాన్	ప్రతి 3200 వానికి ,,

ఇండియాకు దిగుమతి అయిన కార్లు, ట్రక్కుల వివరాలు

సంవత్సరం:	కార్లు:	ట్రక్కులు.
1946-47	10,683	8,654
1947-48	21,789	13,685
1948-49	17,482	21,239

ఇండియాకు భాగాలుగా తెప్పించి, కార్లుగా సమకూర్చిన కార్ల వివరాలు ఇవి.

సంవత్సరం	కార్లు	ట్రక్కులు
1952:	6,952:	8,339
1953:	5,059:	9,087

సింద్రి ఎరువుల ఫాక్టరీ

పొలాలకు ఎరువులను తయారుచెయ్యడానికి ఇండియా ప్రభుత్వపు యాజమాన్యంలో, బీహారురాష్ట్రంలో; దామోదరనది ఒడ్డున సింద్రి అనే గ్రామసమీపంలో నిర్మింపబడిన ఫాక్టరీలో ఎరువుల వుత్పత్తి 1951 అక్టోబరు 30 న (దీపావళినాడు) ప్రారంభమైంది. ఈ ఫాక్టరీ నిర్మాణానికి దాదాపు 23 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుఅయింది. ఇంత పెద్ద ఎరువుల ఫాక్టరీ, ఆసియా ఖండంలో మరొకటి లేదట. దీనిలో రోజుకు 1,000 టన్నుల ఎరువు వుత్పత్తి చేయబడుతుంది. దీనివలన దాదాపు మనదేశానికి కావలసిన ఎరువు పూర్తిగా లభిస్తుందన్నమాట. అంటే, ప్రతిఏడూ మన ఎరువును విదేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకోడానికి ఖర్చు పెట్టే 12 కోట్ల రూపాయలు మిగులుతవి.

1952 లో యీ ఫాక్టరీలో 1,72,519 టన్నులు, 1953 లో 2,65,602 టన్నులు ఎరువు తయారయింది.

పెన్సిళ్ళు

పెన్సిళ్ళు తయారుచెయ్యడం ఇండియాలో 1905 లో ప్రారంభమైంది. అయితే, రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలోనే యీపరిశ్రమబాగా వృద్ధిపొందింది. 1947-48లో1,07,80,000రూపాయలవిలువగల పెన్సిళ్లు ఇండియాకు దిగుమతి అయినవి. తరువాత రెండు సంవత్సరాలలోనూ,యీ దిగుమతులు చాలవరకుతగ్గినవి. పెన్సిళ్లుఎక్కువగా ఇండియాకుఇంగ్లండు, యునైటెడ్ స్టేట్సునుంచి దిగుమతి అవుతున్నవి.

టీ

ఇండియా పంటలలో వ్యాపారపు ప్రాధాన్యంగల సరకులలో టీ ఒకటి. ఇది ఎక్కువగా అస్సాంరాష్ట్రంలోను, బెంగాల్, మదరాసులలో స్వల్పంగాను, పైరవుతున్నది.

పంట : 1953 లో 61,84,00,000 పౌనులు.
దీనిలో 12,08,66,686 పౌనులు దక్షిణ ఇండియాలో పైరయినది.

ఇండియాలో పండే టీ లో విశేషభాగం విదేశాలకు ఎగుమతి అవుతున్నది.

గాజు పరిశ్రమ

ఇండియాలో ఏడాదికి దాదాపు తొమ్మిదికోట్ల రూపాయల విలువ గల గాజుసామాను కొనుబడి అవుతుంది. దీనిలో, ఇండియాలో తయారయేది, రు. 7,36,69,000 విలువగలది మాత్రమే. ఇండియాలో 1951 నాటికి 224 గాజుఫాక్టరీలు వున్నాయి. వానిలో మదరాసురాష్ట్రంలో 7 వున్నాయి.

కాగితము

కాగితం చెయ్యడం దాదాపు రెండువేల సంవత్సరాలనాడు మొట్టమొదట కనిపెట్టినవారు; చైనాదేశీయులు. కాని; ఈ పరిశ్రమ చాలాకాలంవరకూ ప్రపంచలోని ఇతరదేశాలలో ఏర్పడలేదు. యంత్రస్థాపన జరిగిన విదేశాలలో కాగితపు ఉత్పత్తి జరుగుతూనేవున్నా, కాగితాల మిల్లులు ఇండియాలో 1867 సంవత్సరంవరకూ ఏర్పడలేదు. 1867 లో హుగ్లీనదీతీరాన, బెంగాల్‌లో సిరాంపూర్‌లో మొట్టమొదటి కాగితాల మిల్లు స్థాపించబడింది. ప్రస్తుతం ఇండియాలో 15 మిల్లులు వున్నాయి. ఈ మిల్లులన్నీ కూడా తెల్లకాగితం తయారుచేస్తున్నాయి. పీచు అట్టలను తయారుచేసే మిల్లులు 17 వున్నాయి. వార్తాపత్రికలు అచ్చువేసే కాగితం ఇండియాలో తయారుకావడంలేదు. ఈ కాగితాన్ని మనం ప్రస్తుతం కెనడా, నార్వే, స్వీడను దేశాలనుంచి తెప్పించుకుంటున్నాము.

ఇండియాలో కాగితపు ఉత్పత్తి

1948	...	98,600 టన్నులు.
1949	...	1,03,204 టన్నులు.

1950	...	1,08,656 టన్నులు.
1951	...	1,31,916 టన్నులు.
1952	...	1,37,507 టన్నులు.
1953	...	1,37,566 టన్నులు.

1956-57 నాటికి ఏడాదికి 4,71,000 టన్నుల, కాగితం ఇండియాలో ఉత్పత్తి అయేటట్లు చూడాలని ప్రభుత్వ ఆశయం.

లక్క

లక్క, ఒకజాతి పురుగు విడిచే మలం. దీనిని శుద్ధిచేసి, కొన్ని వస్తువులను తయారు చెయ్యడానికి ఉపయోగిస్తారు. శుద్ధిచేసిన లక్కను షెల్లాక్ అంటారు. ఇండియాలో లక్క బీహారు రాష్ట్రంలోని చోటా నాగాపూర్ డివిజన్‌లో విశేషంగా ఉత్పత్తి అవుతున్నది. గ్రామఫోను రికార్డులు, రంగులు, వార్నిషులు, ఎలక్ట్రిక్ సామానులు తయారుచెయ్యడానికి లక్క విశేషంగా ఉపయోగింపబడుతుంది. భారతదేశంలో తయారయే లక్కలో విశేషభాగం యునైటెడ్ స్టేట్సుకి ఎగుమతి చేయబడుతుంది. 1948-49 లో రు. 8,68,00,000 విలువగల షెల్లాక్ విదేశాలకు ఎగుమతి చేయబడింది.

ఇండియాలో ఏడాదికి దాదాపు 2 97,000 మణుగుల లక్క వుత్పత్తి అవుతుంది. 1951 లో 2,55,500 మణుగులు మాత్రమే ఉత్పత్తి అయింది.

పోకచెక్కలు

ఇండియాలోని వ్యాపారపంటలలో ముఖ్యమైనవాటిలో పోకచెక్క (వక్క) ఒక్కటి. 1949 లో తీసిన లెక్కనుబట్టి, ఇండియాలో మొత్తం 2,88,400 ఎకరాలలో వక్కతోటలు వేయబడినవనీ; యీ తోటలలో ఏడాదికి 25 లక్షల టన్నులవక్కలు పండుతవనీ అంచనా. దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ఎక్కడ ఎంతభూమిలో వక్కతోటలు వేయబడినదీ, యీ క్రింది పట్టీవలన తెలుస్తుంది.

ప్రాంతం	పంట వేసినభూమి ఎకరాలు	పంట (టన్నులు)
మలబార్	84,000	5,63,000
తిరువాంకూర్	40,000	
కొచ్చిన్	24,000	
అస్సాం	24,100	
పశ్చిమ బెంగాల్	29,800	
బొంబాయి	19,400	
మైసూర్	37,100	
దక్షిణ కన్నడ	19,000	
ఇతర ప్రాంతాలు	10 600	

దేశంలో పండినపంట ఉపయోగానికి చాలనందున, 1948-49 లో విదేశాలనుంచి 10,67,000 మణుగుల వక్కలు ఇండియాకు దిగుమతి చేయబడినవి.

వేరుశెనగ

ప్రపంచంలో వేరుశెనగ అత్యధికంగా పండే దేశాలలో ఇండియా ఒకటి. దీనిలో చాలాభాగం ఎగుమతి అవుతుంది. 1952-53 లో 95,01,000 ఎకరాలలో వేరుశెనగ పంట వెయ్యబడింది.

1949 లో ఇండియాలో 30,73,000 టన్నులు, 1950 లో 33,79,000 టన్నులు, 1951 లో 33,31,000 టన్నులు వేరుశెనగ పండింది.

వనస్పతినూనె

ఇండియాలో 1953 జులై నాటికి, వనస్పతి నూనె తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీలు 47 వున్నాయి. ఇది పూర్తిగా పనిచేస్తే, ఏడాదికి 3,30,228 టన్నుల వనస్పతినూనెను తయారుచెయ్యగలవు. 1950 లో ఇండియాలో 1,71,600 టన్నులు; 1952 లో 1,91,000 టన్నులు, వనస్పతినూనె

తయారు చేయబడింది. ఇండియాలో వనస్పతి ఫ్యాక్టరీలలో పెట్టుబడి పెట్టిన డబ్బు దాదాపు రు. 22 కోట్లు.

కాఫీ

కాఫీ మొట్టమొదట భరతఖండానికి మెక్కానుంచి 16 వ శతాబ్దంలో తీసుకురాబడిందని వదంతి. మొట్టమొదటి కాఫీతోట 1840 లో వెయ్యబడిందట. కాని, ఈ నూరుసంవత్సరాలలోను కాఫీ వాడుక, ముఖ్యంగా దక్షిణదేశంలో, విస్తారంగా ప్రబలింది. కాఫీ పంటకూడా అస్సాంరాష్ట్రంలో కొద్దిగాతప్ప, ముఖ్యంగా దక్షిణదేశంలోనే అవుతున్నది. ఇండియాలో పండే కాఫీలో నూటికి 40 వంతులు మైసూరు సంస్థానంలోనే పండుతున్నది.

1939-40 లో ఇండియాలో 1,82,938 ఎకరాలు కాఫీ పంటలో వుంటే, 1953-54 లో 2,35,374 ఎకరాలలో యీపంట వెయ్యబడింది. కాఫీ పంట వివరాలివి: 1945:17,720 టన్నులు; 1946 : 20,527 టన్నులు: 1947 : 18,150; 1948: 15,612; 1949: 15,584; 1950: 17,238 ; 1953: 25,000 టన్నులు.

కాఫీ ఎగుమతుల వివరాలివి :

సంవత్సరం	ఎగుమతి (టన్నులు)	విలువ
1943-44	3000	రు. 69 లక్షలు
1944-45	1292	రు. 25 లక్షలు
1945-46	1937	రు. 26 లక్షలు

పొగాకు

పొగాకు మొట్టమొదట ఇండియాకు పోర్చుగీసువారిచే తీసుకొని రాబడింది. ఇండియాకు ఎక్కువ ఆదాయంవచ్చే పంటలో యీ నాడు అగ్రస్థానం పొగాకుదే.

పొగాకు ఉత్పత్తిలో, ప్రపంచంలోని అన్నిదేశాలలోను, యునైటెడ్ స్టేట్సు తరువాత అగ్రస్థానం ఇండియాదే. పొగాకు పెంపకం

ఇండియాలో ప్రధానంగా అయిదు ప్రాంతాలలో జరుగుతున్నది. ఉత్తర బెంగాల్, గుంటూరు—కృష్ణా, ఉత్తరబీహారు, గుజరాత్, బెల్గాం—సతారా ప్రాంతాలు.

ఉత్తమతరగతి పొగాకు ఇండియాలో ఏడాదికి 26,900 టన్నులు పండించబడుతున్నదని అంచనా.

1946-57 లో ఇండియాలో 5,15,269 ఎకరాలలో పొగాకు పంట వెయ్యబడింది. దీనిలో 2,74,744 ఎకరాలు మదరాసు రాష్ట్రంలోనే. దేశం మొత్తంలోపండిన 43,61,21,338 పౌనుల పొగాకులో 21,43,27,086 పౌనులు మదరాసురాష్ట్రంలోనే. మదరాసురాష్ట్రంలో అంటే, ప్రధానంగా గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలలోనన్నమాట. 1951-52 లో ఇండియాలో పొగాకుపంట వేసిన భూమి 7,43,000 ఎకరాలు; పంట. 50,40.00,000 పౌనులు.

1951 లో 21468 కోట్ల సిగరెట్లు, 1952 లో 20588.4 కోట్ల సిగరెట్లు, 1953 లో 19552 కోట్ల సిగరెట్లుఇండియాలో తయారు చెయ్యబడినవి. 1950-51 లో 4,94.66,000 సిగరెట్లు, 1951-52 లో 15,30,000 సిగరెట్లు ఇండియాకు దిగుమతి చేయబడినవి.

తోళ్లు

ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలకన్న ఎక్కువగా తోళ్ళు ఎగుమతి చేసేది, ఇండియా.

ఇండియాలో; ఏడాదికి సుమారు మూడుకోట్ల 92½ లక్షల తోళ్లు (మేకలవీ గొర్రెలవీ) దొరుకుతున్నాయనీ, వీటిలో దాదాపు రెండు కోట్ల 38 లక్షల తోళ్లు ఇండియాలోని ఫ్యాక్టరీలలో వూనబడుతున్నవనీ, సుమారు 160 లక్షల తోళ్ళు వూనకుండానే విదేశాలకు ఎగుమతి చేయబడుతున్నవనీ అంచనా.

తోళ్ళను వూనడానికి పెద్ద ఫ్యాక్టరీలు కాన్పూర్, ఆగ్రా, కలకత్తా, మదరాసు నగరాలలో వున్నాయి.

తివాసీలు

తివాసీలను నెయ్యడంలోను, తివాసీలు నేసే వున్ని నాణ్యము లోనూ ఇండియాకు ప్రపంచంలో అగ్రస్థానంవుంది. ఉన్ని నేతమీద ఆధారపడి జీవించేవారు ఇండియాలో దాదాపు 16,000 అని అంచనా.

రబ్బరు

రబ్బరు ఉత్పత్తిపూర్తిగా దక్షిణదేశంలో నేజరుగుతున్నది. దీనిలో కూడా ముప్పాతికవంతులు, తిరువాంకూరు సంస్థానంలో జరుగుతున్నది. దీనిలో మొత్తం 1,22,251 ఎకరాల భూమిలో రబ్బరుతోటలు వేయబడి నవి. మైసూరుసంస్థానంలో 639 ఎకరాలభూమిలో రబ్బరుతోటలు వేయ బడినవి. తిరువాంకూరు కొచ్చిన్‌లోని రబ్బరుతోటలలో మొత్తం 50,000 మంది పనివారు పనిచేస్తున్నారు. మదరాసు రాష్ట్రంలో 27,777 ఎకరా లలో రబ్బరుతోటలు వున్నవి. కొచ్చిన్‌లో 13,749 ఎకరాలు.

ఇండియాలో 1949లో 15,587 టన్నుల రబ్బరు ఉత్పత్తి అయింది. (1944 లో 17,174 టన్నులు) ఇండియాలో ఉత్పత్తి అయే రబ్బరు, ప్రపంచంలో ఉత్పత్తి అయేదానిలో నూటికి ఒకవంతు మాత్రమే.

సబ్బు పరిశ్రమ

ఇండియా ప్రస్తుతం 70 సబ్బుఫ్యాక్టరీలు వున్నాయి. వీటిలో 1950 లో 72,700 టన్నులు, 1951 లో 83,638 టన్నులు సబ్బులు తయారుచేయబడినవి. ఈవుత్పత్తిని 2,44,000 టన్నుల వరకు పెంచాలని ప్రభుత్వం సంకల్పం. అయితే, సబ్బు ఫ్యాక్టరీలను మాత్రం ఇంక ఎక్కు వగా స్థాపించకూడదనీ, ప్రస్తుతం వున్నవాటిలోనే వుత్పత్తి ఎక్కువ చెయ్యాలనీ ప్రభుత్వం నిశ్చయించారు. 1950 లో 19,429 టన్నులు, 1951 లో 11,345 టన్నులు సబ్బులు విదేశాలనుంచి ఇండియాకు దిగుమతి చేయబడినవి.

నౌకానిర్మాణం

రెండవ ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వం, ఇండియాలో నౌకానిర్మాణ పరిశ్రమ లేనేలేదు. యుద్ధకాలంలో ఇండియాలో నౌకానిర్మాణ పరిశ్రమ ప్రారంభించబడింది. అయిదేళ్ళలోపల, ఇండియాలో మొత్తం రెండులక్షల టన్నుల బరువు మొయ్యగల నావలు నిర్మింపబడినవి. కాని, అది భారతీయ పరిశ్రమగా పరిగణించడానికి వీలులేదు.

యుద్ధానంతరం, విశాఖపట్టణంలోని నౌకా నిర్మాణాశ్రయంలో భారతీయ యాజమాన్యాన నౌకానిర్మాణం ప్రారంభమైంది. సింధియా కంపెనీవారు 1947 లో ఇచ్చట నిర్మించిన 'జలఉష' అనే నౌకకు ప్రథమ సముద్రయాన ఉత్సవం పండిట్ నెహ్రూ చేశారు. తరువాత నాలుగు నౌకలు నిర్మింపబడినవి. నౌకానిర్మాణంలో తమకుచాలా నష్టం వస్తుందని సింధియా కంపెనీ తెలియజేసినందున, గవర్నమెంటు యాజమాన్యంలో నౌకానిర్మాణం ప్రారంభమైంది. ఇలా నిర్మింపబడిన మొదటి నౌక 'జలపద్మ'కు ప్రారంభోత్సవం 1950 సెప్టెంబరు 14 న పరిశ్రమ శాఖామంత్రి హరకృష్ణ మెహతాబ్ జరిపారు. రెండవనౌక 'జలపుత్ర' కు ప్రారంభోత్సవాన్ని 1951 మార్చి 26 న రైల్వేమంత్రి ఎన్. గోపాలస్వామి అయ్యంగార్ జరిపారు.

నాల్గవ నౌక 'జలపుష్ప'కు ప్రారంభోత్సవాన్ని, నిర్మాణశాఖా మంత్రి గాడ్గిల్ 1951 డిసెంబరు 15 న జరిపారు. సింధియా కంపెనీ వారు నౌకానిర్మాణాన్ని లాభసాటిగా నిర్వహించలేకపోయినందున, క్రొత్తగా రు. 10 కోట్ల మూలధనంతో హిందుస్తాన్ షిప్‌యార్డు కంపెనీ స్థాపించబడింది. ఆ కంపెనీ, విశాఖపట్టణంలోని నౌకా నిర్మాణాశ్రయాన్ని తన యాజమాన్యంలోకి 1952 మార్చి 1 న తీసుకుంది. ఆ కంపెనీ పెట్టుబడిలో రెండు వంతులు ఇండియాప్రభుత్వానిది: ఒక వంతు సింధియా కంపెనీది.

1951 అంతానికి ఇండియాలోని కంపెనీల సొత్తుగావున్న మొత్తం నౌకలు, 3,91,000 టన్నుల బరువు మొయ్యగలవి వున్నవి.

ప శు సం ప ద

ప్రపంచం అంతటాకలిసి మొత్తం 6,50,952 వేల గోపశువులు, 76,421 వేల మహిషపశువు వున్నాయని అంచనా. వీటిలో అత్యధిక సంఖ్య ఇండియాలో వున్నాయి, సరియైన లెక్కల ప్రకారం ఇండియాలో వున్నన్ని పశువులు, మరేదేశంలోనూ లేవు. అయినప్పటికీ, మనకు తగినంత పాలుగాని, తినేవారికి తగినంత మాంసంగాని లభించడంలేదు. దానికికారణం పశుపోషణ సరిగా లేకపోవడం.

ఇండియాలోని ఉత్తమజాతి ఆవులు, పంజాబ్, కథియవాడ్, మదరాసు (ఒంగోలు) రాష్ట్రాలలో వున్నాయి.

ముసలి పశువులూ, ఆహారం సరిగాలేక చిక్కి శల్యాలయిన పశువులూ ఎక్కువగా మనకు కనపడుతూ వుంటాయి. సరియైన ఆహారాన్ని వాటికిపెట్టి, కొత్తజాతి పశువులతో కలపడంవల్ల మిశ్రమజాతి పశువులు పుట్టేటట్టుచేసి పశుసంపదను సరిగా వుపయోగించుకుంటే, ప్రజలుఎంతో ఆరోగ్యంగా వుండడానికి ఇండియాలో ఎంతో అవకాశం వున్నది.

1945 లో తీసిన లెక్కల ప్రకారం, ఇండియాలో పశుసంపద వివరాలివి.

గోపశువులు (ఆవులు, ఎద్దులు, పెయ్యలు)	13,63,73,000
మహిషపశువులు (గేదెలు, దున్నలు, దూడలు)	40,61;80,000
గొర్రెలు	3,77,34,000
మేకలు	4;44,69,000

పా డి

పాలు, పెరుగు, వెన్న, నెయ్యి, వీటిని తియ్యడం, అమ్మడం, భరతఖండంలో యిప్పుడు గృహపరిశ్రమగానే వుంది. పశువులువున్న గ్రామీణ గృహస్థులు, పాడిని చాలావరకు అమ్ముకొనరు. కొంతమంది మాత్రమే అమ్ముతున్నారు. సరియైన పద్ధతిలో పాడిని వ్యాపారంలోకి తెచ్చినట్లయితే, గ్రామస్థులకు మంచి ఆదాయం రావడానికి అవకాశం

వుంది. దీనికి, గ్రామాలనుంచి పట్టణాలకు మంచిరోడ్లు, బస్సు, లారీల సదుపాయం వుండాలి. భరతఖండంలో ప్రజలు మామూలుగా మనిషికి అవసరమైనంతగా పాలు, పెరుగు, వెన్నలను తినడంలేదు. దానికి కారణం, పట్టణాలలో వీటి ఖరీదు ఎక్కువగా వుండటం. పల్లెలలో బీదతరగతి వారికి వీటి ఉపయోగం తెలియకపోవడం. పశుపోషణ, రక్షణ సరియైన పద్ధతిలో జరిగిననాడు, ఎక్కువపాడి లభ్యమై ప్రజలందరూ వీటిని తినడానికి వీలు కలుగుతుంది.

ఖనిజ సంపద

ఖనిజసంపదలో ఇండియా ప్రపంచంలోని ఏ యితర దేశానికీ తీసిపోదు. అయితే, యీ సంపద భూగర్భంలో ఎక్కడ వున్నదో పరిశోధన చెయ్యటంలోనూ, దానిని వెలువరించి ఉపయోగంలోకి తీసుకొనిరావడంలోనూ ఆధునిక పద్ధతులలో ఇటీవలివరకు తగినంత కృషి జరగలేదు. ఇప్పుడిప్పుడే యీ విషయంలో కొంతకృషి జరుగుతోంది. ఖనిజసంపదను బాగా పైకితీసి, ఉపయోగంలోకి తేవడానికి ప్రభుత్వం వారు ఒక ప్రణాళికను తయారు చేశారు.

ఇండియాలో దొరికే ఖనిజాలలో ముఖ్యమైనవాటిని గురించిన వివరాలు యీ క్రింద యివ్వబడినవి.

ఇనుము

ఇండియాలో దొరికినంత ఇనుము మరేదేశంలోను దొరకడం లేదనే చెప్పవచ్చును. భూమిలోనుంచి త్రవ్వితీసిన లోహాన్ని పనిముట్ల రూపంలోనూ, ఉక్కుగా తయారుచెయ్యడంలోనూ, ఇండియాలో పెద్ద పరిశ్రమ ఏర్పడింది.

ఇనుము యెక్కువగా బీహారు రాష్ట్రంలోనూ, ఒరిస్సా సంస్థానాలలోను దొరకుతున్నది.

ఇండియాలో 1948 లో 8,54,000 టన్నులు, 1949 లో 9,83,000 టన్నులు; 1950 లో 9,83,000 టన్నులు, 1951 లో

10,76,000 టన్నులు, 1952 లో 11,01,000 టన్నులు ఉక్కు తయారు చేయబడింది. అయితే ఇది దేశీయ అవసరాలకు చాలలేదు. అంచేత విదేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకోవలసి వచ్చింది.

విదేశాలనుంచి ఉక్కు దిగుమతులు . 1948 . 2,18,000 టన్నులు. 1949 : 3,87,000 టన్నులు. 1950 : 2,84,000 టన్నులు. 1951 : 1,60,000 టన్నులు.

రాక్షసి బొగ్గు

భూమిలోనుంచి త్రవ్వితీసిసే బొగ్గును; రాక్షసిబొగ్గుఅనీ, నేలబొగ్గు అనీ అంటారు. ఈ బొగ్గును భరతఖండంలో ముఖ్యంగా, రైళ్లను నడపడానికీ, ఫాక్టరీలను పనిచేయించడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు.

బొగ్గును నేలనుంచి త్రవ్వించడం, దానిని కావలసిన వారికి సప్లయిచేయడం, ఈ దేశంలో పెద్దపరిశ్రమగా ఒకటిగా ఏర్పడింది.

ప్రస్తుతం ఇండియాలో 900 గనులనుంచి బొగ్గుతీయబడుతున్నది. వీటిలో చాలవరకు బెంగాలు, బీహారు, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో వున్నాయి. ఈ పరిశ్రమలో సుమారు 3,20 000 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు.

బొగ్గును అత్యధికంగా ఉత్పత్తిచేసే దేశాలవరుసలో ఇండియా యెనిమిదోస్థానాన్ని పొందుతుంది. ఈ దేశపు ఖనిజసంపదలో ప్రధానస్థానం బొగ్గుది.

దేశంలో ఉత్పత్తఅయే బొగ్గులో నూటికి 72 పాళ్లు ఝూరియా రాణిగంజ్ బొగ్గుగనులలో దొరుకుతున్నది. వీటిలో మంచిరకపుబొగ్గు ఝూరియా గనులలో దొరుకుతున్నది.

1948 లో ఇండియాలోనిబొగ్గుగనులలో మొత్తం 2,67,75,369 టన్నుల బొగ్గు త్రవ్వబడింది. 1949 లో 3,10,00,000 టన్నుల బొగ్గు; త్రవ్వబడింది. 1951 లో 3.40,76,807 టన్నుల బొగ్గు 1952 లో

3,62,20,000 టన్నులు, 1953 లో 3,60,00,000 టన్నులు బొగ్గు త్రవ్వబడింది.

1952 లో 3,48,663 మంది (51,468 స్త్రీలు) కార్మికులు బొగ్గుగనులలో పని చేశారు. వీరిలో గనులలోపల పనిచేసినవారు 1,83,762 మంది:

1950 లో 10,75,805 టన్నులు, 1952 లో 25,25,020 టన్నులుబొగ్గు విదేశాలకు యెగుమతి చేయబడింది.

సి మెం ం టు

సిమెంటును తయారుచెయ్యడానికి ఇండియాలో మొట్టమొదట 1904 లో మదరాసులో ఒక చిన్న ఫాక్టరి స్థాపింపబడింది. తరువాత క్రమంగా దేశంలో చాలా ఫ్యాక్టరీలు ఏర్పడి, ఉత్పత్తిచాలా ఎక్కువ అయి, ధరలుతగ్గిపోవడం జరిగింది. అప్పుడు సిమెంటు కంపెనీల యజమానులంతా, ఒక సంఘముగా ఏర్పడి అందరూ నిర్ణీతపు వంతులలో సిమెంటును ఉత్పత్తిచేసి, ధరలు నిలబడేటట్టు చూడడానికి ప్రయత్నాలు చేశారు. సిమెంటు ఉపయోగాలను ప్రజలకు బోధించి. సిమెంటు అమ్మకం బాగా జరిగేటట్టు చూడడానికి సిమెంటు మార్కెటింగ్ కంపెనీ ఏర్పడింది. ప్రస్తుతం ఇండియాలో 22 సిమెంటు ఫాక్టరీలు వున్నాయి. వీనిలో 5 మద్రాసు రాష్ట్రంలో వున్నాయి.

1947 లో 14,41,335 టన్నులు, 1948 లో 15,52,907 టన్నులు, 1949 లో 21,02,425 టన్నులు, 1951 లో 31,95,000 టన్నులు, 1952 లో 35,12,974 టన్నులు, 1953 లో 37,30,000 టన్నులు సిమెంటు ఇండియాలో ఉత్పత్తి అయింది.

1951 ఏప్రిల్ 2 తేదిన గుజరాత్ లో సేవాలియా అనే చోట, ఏడాదికి 2,00,000 టన్నుల సిమెంటు ఉత్పత్తిచేయగల ఫ్యాక్టరీ స్థాపింపబడింది.

మెంగనీస్

ఇది ఉక్కును తయారు చెయ్యడానికి, రసాయన ద్రవ్యాలను బాటరీలను తయారుచెయ్యడానికి ఉపయోగించే ఖనిజం.

రష్యా తరువాత, ఇండియాలో దొరికినంతగా ఈ ఖనిజం ప్రస్తుతం మరేదేశంలోను దొరకడంలేదు. 1939 నుంచి 1943 వరకు సగటున ఏడాదికి 8,00,000 టన్నుల మెంగనీస్ ఇండియాలో త్రవ్వితీశారు.

దీనిని మధ్యప్రదేశ్, బొంబాయి, బీహారు, మదరాసు, సాందూరు (సంస్థానం) మైసూరులలో ప్రస్తుతం యెక్కువగా త్రవ్వి తీస్తున్నారు. మొట్ట మొదట యీ ఖనిజాన్ని ఈ దేశంలో విశాఖపట్టణం జిల్లాలో 1892 లో త్రవ్వడం ప్రారంభించారు. ఈ దేశంలో త్రవ్విన మెంగనీసులో నూటికి 76 పాళ్ళు మధ్యప్రదేశంలోనే దొరుకుతుంది.

1948 లో 3½ లక్షల టన్నులూ, 1949 లో 6 లక్షల టన్నులూ మెంగనీసు విదేశాలకు యెగుమతి చేయబడింది. 1950 లో ఏడులక్షల టన్నులు యెగుమతి అయింది.

1949 లో ఎగుమతి అయిన మెంగనీసు మీాద ఎగుమతి పన్ను రూపంలో ఇండియా ప్రభుత్వానికి రు. 70,75,097 ఆదాయంవచ్చింది.

అభ్రకము

ఇండియాలో విస్తారంగా దొరికే ఖనిజములలో అభ్రకము ఒకటి. ప్రపంచం మొత్తంలో దొరికే అభ్రకములో, ముప్పాతిక ఈ దేశంలో త్రవ్వితీసేదే. దీనిలో నూటికి 80 వంతులు బీహారులోనూ, 20 వంతులు మదరాసు రాష్ట్రంలోని నెల్లూరు జిల్లాలోను దొరుకుతున్నది. ఈ ఖనిజం విద్యుచ్ఛక్తి పరిశ్రమకు చాలా ముఖ్యమైనది.

1946 లో యీ పరిశ్రమలో పనిచేసినవారి సంఖ్య :32,527. 1948 లో 13,51,504 పౌనులు అభ్రకపు గడ్డలు, 2,24,25,872 పౌనులు అభ్రకపుతుంపులు, 1,46,47,808 పౌనులు అభ్రకపు చెత్త ఇండియా నుంచి ఎగుమతి చేయబడినవి. ఎగుమతులు ఎక్కువగా ఇంగ్లండు

అమెరికాకు జరిగినవి. అమెరికాకు పంపబడిన అభ్రకపు విలువ 120, లక్షల డాలర్లు.

మదరాసు రాష్ట్రంలో మొత్తం 104 అభ్రకపు గనులున్నాయి. వీనిలో 1949-50 లో 3,443 టన్నుల అభ్రకము త్రవ్వబడింది.

దీనిలో 3,379 టన్నులు నెల్లూరు జిల్లాలోను, 64 టన్నులు నీలగిరి జిల్లాలోను త్రవ్వబడింది. అదే సంవత్సరంలో మదరాసు రాష్ట్రంనుంచి రు. 1,21,26,432 విలువగల అభ్రకపు తునకలు, రు. 25,88,4౪6 విలువగల అభ్రకపు గడ్డలు ఎగుమతి చేయబడినవి. అభ్రకపు ఎగుమతులపై 1950 లో రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వచ్చిన రాజభాగం రు. 82,000.

బాక్సైట్

అల్యూమినియంతయారు చెయ్యడానికి కావలసిన ప్రధానలోహం బాక్సైట్. బాక్సైట్‌ను అల్యూమినియంగా తయారుచేసే యంత్రసామగ్రి ఇండియాలో లేనందున, దానిని విదేశాలకు పంపి, అల్యూమినియంగా తయారుచేసిన తరువాత ఈదేశానికి తెప్పించుకొని, దానిని పాత్రలుగా తయారుచెయ్యడం జరుగుతోంది. బాక్సైట్ ఈ దేశంలో చాలా ఎక్కువగా దొరుకుతున్నది. ఇదిదొరికే ప్రదేశాలలో ముఖ్యమైనవి: బొంబాయి, మధ్యప్రదేశ్, బీహారు రాష్ట్రాలు.

1947 లో రు. 71,059 విలువగల 8,196 టన్నులు బాక్సైట్ ఇండియాలో త్రవ్వబడింది. 1948 లో రు. 1,61,255 విలువగల 20,663 టన్నుల బాక్సైట్ ఇండియాలో త్రవ్వబడింది.

ఇండియాలో ఏడాదికి 15,000 టన్నుల అల్యూమినియం కావాలి. ప్రస్తుతం ఉత్పత్తి, దాదాపు 3,700 టన్నులు మాత్రమే. మిగతాది కెనడానుంచి దిగుమతి చేయబడుతున్నది.

రాగి

ఇండియలో దొరికే రాగి ప్రపంచపు ఉత్పత్తిలో చాలాతక్కువ

అనిచెప్పవచ్చును. మదరాసు రాష్ట్రంలో, నెల్లూరుజిల్లాలో అతి స్వల్పంగా దొరుకుతున్నది.

1947 లో 3,23,035 టన్నులరాగి త్రవ్వబడింది. దీనివిలువ రు. 60,35,118. ఈ పరిశ్రమలో పనిచేసినవారి సంఖ్య 3,961.

1948 లో 3,22,282 టన్నుల రాగి త్రవ్వబడింది. దీని విలువ రు. 80,44,332. ఈ పరిశ్రమలో పనిచేసినవారి సంఖ్య 3,636.

1951 లో 7083 టన్నుల రాగి త్రవ్వబడింది.

బంగారం

ఇండియాలో దొరికే ఖనిజములలో మూడవ ప్రధానస్థానం బంగారానిది. ఎక్కువ విలువగల యీ ఖనిజం, దేశంలో దొరికే మొత్తంలో నూటికి 95 పాళ్ళు మైసూరు సంస్థానంలోని కోలార్ గనులలో దొరకుతున్నది.

1948 లో ఇండియాలో మొత్తం రు. 5,43,20,157 విలువగల 1,80,429 ఔన్సుల బంగారం త్రవ్వబడింది. దీనిలో 1,80,036 ఔన్సులు మైసూరు రాష్ట్రంలోను, 384 ఔన్సులు హైదరాబాదులోనూ దొరికింది.

1949 లో 1,64,151 ఔన్సులు, 1950 లో 1,96,848 ఔన్సులు 1951 లో 2,26,364 ఔన్సులు 1952 లో 2,52,911 ఔన్సులు 1953 లో 2,12,000 ఔన్సులు బంగారం ఇండియాలోని గనులలోనుంచి త్రవ్వబడింది. 1951 లో త్రవ్విన బంగారపు వెల రు. 6,00,00,000 అనీ, 1952 లో త్రవ్విన బంగారపు వెల రు. 6,80,00,000 అనీ అంచనా. 1952 లో త్రవ్విన బంగారంలో 2,43,629 ఔన్సులు కోలారు గనులలోను, 9,282 ఔన్సులు హైదరాబాదు గనులలోను దొరికింది.

వెండి

1946 లో ఇండియాలో త్రవ్వితీసిన వెండివిలువ మొత్తం, 40,692

రూపాయలు. 1948 లో త్రవ్విన వెండి మొత్తం, 12,797 ఔన్సులు దీనివిలువ రు. 60,299.

1951 లో 70,310 రూపాయలవిలువగల 14,612 ఔన్సుల వెండి, 1952 లో 87,464 రూపాయల విలువగల 20,485 ఔన్సుల వెండి త్రవ్వబడింది.

ఉప్పు

మానవశరీరానికి చాలా ముఖ్యమైన లవణము ఉప్పు. ఇది మూడు విధాలుగా దొరుకుతున్నది. సముద్రతీరములలో సముద్రపు నీరుకుకట్టలు కట్టియెండబెట్టడంవల్లనూ, దేశ మధ్యభాగంలోవున్న ఉప్పునీటి సరస్సుల నీటిని ఎండబెట్టడంవల్లనూ, కొండలలో త్రవ్వితియ్యడంవల్లను. మామూలుగా ఉప్పువలె ఉపయోగించడానికే కాక, కొండ ఉప్పుకు ఔషధ ప్రయోజనాలుకూడా వున్నవి.

ఇండియాలో ఒకమనిషి, ఏడాదికి సగటున 18 పౌనులు ఉప్పు తింటాడని అంచనా. అమెరికాలో ఒకమనిషికి 205 పౌనుల ఉప్పుఖర్చు అవుతుంది. ప్రపంచం అంతటిలోను సగటున, మనిషి 30 నుంచి 40 పౌనులు ఉప్పుతింటాడట.

1950 లో దేశంలో మొత్తం 7,13,00,000 మణుగులు ఉప్పు తయారు చెయ్యబడింది.

1951 లో ఇండియాలో 7,43,00,000 మణుగుల ఉప్పుతయారు చేయబడింది. ఇది దేశంలోని అన్ని అవసరాలకు సరిపోగా, కొంచెం మిగులుకుంది కూడా.

1952 లో 8 04,00,000 మణుగులు, 1953 లో 8,79,00,000 మణుగుల ఉప్పు తయారు చేయబడింది.

దేశీయ అవసరాలకు 1950 లో ఇండియాకు 43,00,000 మణుగుల ఉప్పు దిగుమతి చెయ్యబడింది. 1951 లో దిగుమతి అవసరం లేక పోయింది. 1952 లో జపాను, పాకిస్తాన్ దేశాలకు ఇండియానుంచి 62,44,000 మణుగుల ఉప్పు ఎగుమతి చేయబడింది.

కిరసనాయిలు

కిరసనాయిలు కోసం మనము యెక్కువగా విదేశాలమీద ఆధారపడాలి. యుద్ధానికిపూర్వం, మనదేశంలో ఏడాదికి 7,00,000 టన్నుల కిరసనాయిలు వాడుక జరిగేది. యుద్ధకాలంలో మనదేశానికి దిగుమతులు చాలా తగ్గిపోయాయి. అందుచేత రేషనింగు చెయ్యవలసి వచ్చింది. 1950 లో ఈ రేషనింగు తీసివేయబడింది.

1948-49 లో ఇండియాకు 5,36,376 టన్నుల కిరసనాయిలు దిగుమతి చేయబడింది, 1949-50 లో 7,39,661 టన్నులు.

దిగుమతి కాక, మనదేశంలో 1948 లో 11,382 గాలనులు, 1949 లో 11,611 గాలనుల కిరసనాయిలు ఉత్పత్తి అయింది.

పెట్రోలు

ఇది ఎక్కువగా అస్సాంరాష్ట్రంలోని దిగ్బాయ్‌వద్ద దొరుకుతుంది. మన దేశంలో దొరికే పెట్రోలు, ప్రపంచపు మొత్తపు ఉత్పత్తిలో నూటికి 0.6 వంతు మాత్రమే.

ఇండియాలో ఏడాదికి 6,59,69 000 గాలనుల పెట్రోలు లభిస్తుందని అంచనా. అయితే, దాదాపు 1,20,00,000 గాలనుల పెట్రోలువాడకం అవుతుందని అంచనా.

1950 లో 19,37,50,000 గాలనుల పెట్రోలును ఇండియా దిగుమతి చేసుకున్నది.

తూనికకొలతలు

మనదేశంలో, వివిధ సాంప్రదాయాలుగల భాషా ప్రాంతాలు ఎక్కువగా వున్నందుననూ, మొదటినుంచీ దేశమంతటికీ ఒక కేంద్ర ప్రభుత్వం లేనందువల్లనూ, ఒక్కొక్క ప్రాంతం, ఒక్కొక్క పద్ధతిలో తూనిక కొలతలను వాడుకలోకి తెచ్చుకున్నది.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవచ్చి, దేశానికి కేంద్ర ప్రభుత్వమంటూ ఒకటి ఏర్పడినతరువాత, దేశమంతటా వాడుకలోవుండే పద్ధతిలో, తూనిక రాళ్ళను, కొలమానికలను నిర్ణయించవలసిందని చాలా వర్గాలవారు కోరారు. ఒకే పద్ధతిలో తూనికలు, కొలతలు దేశమంతటా వాడుకలో లేనందువల్ల వ్యాపారస్థులకు చాలా యిబ్బందికలగడమే కాక, కొన్ని సందర్భాలలో పేచీలు కూడా వస్తూవుండేవి.

సరియైన తూనికలను, కొలతలను వాడుంలోకి తెచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వానిది. ఈవిషయంలో ఒక్క బొంబాయి ప్రభుత్వంవారుమాత్రం 1932 లో శాసనరూపంలో, రాష్ట్రమంతటా వాడుకలో వుండవలసిన తూనికలను, కొలమానికలను నిర్ణయించారు. మిగతా రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు యీ విషయంలో శ్రద్ధచూపలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వంకూడా ఈ విషయంలో జోక్యం కలిగించుకొనలేదు.

అందుచేత, దేశమంతటా వాడుకలోవున్న తూనికలు, కొలమానికలు యింకా ఏర్పడలేదు.

రైల్వేతూకం దేశమంతటా ఒకేపద్ధతిలో అమలులో వున్నప్పటికీ, ఏప్రాంతంలోవున్నవారు అనాదిగా ఆ ప్రాంతంలో వాడుకలో వున్న తూనికలనే యిప్పటికీ పాటిస్తున్నారు. దేశం అంతటాకూడా కొలతకూ, తూకానికికూడా, శేరును అందరూ వాడుకచేస్తూ వున్నప్పటికీ ఆ శేరు బరువుగాని, కొలతగాని ఒక్కొక్కప్రాంతానికి ఒక్కొక్క విధంగా వుంది.

ఖరారుగా దేశమంతటా వాడుకలోకి తేవడానికి వీలుకలిగి, ప్రస్తుతం బొంబాయిరాష్ట్రంలో అమలులోవున్న తూకపుకొలతలు ఇవి:

తులం	180 గ్రైనులు
శేరు	80 తులములు
మణుగు	40 శేర్లు

దేశమంతటా రైల్వేవారు వాడుకచేసే తూనిక :

తులం	180 గ్రైనులు
శేరు	80 తులములు
మణుగు	40 శేర్లు

పొడవు, వెడల్పుల కొలతలలో, ఆంధ్రదేశంలో బెత్త, జాన, మూర అనేవి పల్లెటూళ్ళలో వాడుకలో కనపడుతూ వున్నప్పటికీ, ప్రధానంగా వీటిని ఎవరూ పాటించడంలేదు. ఈ విషయంలో దేశమంతటా వాడుకలోవున్న కొలతలు ఇవి.

అంగుళం	సుమారు రెండు వ్రేళ్ల వెడల్పు
అడుగు	12 అంగుళములు
గజం	3 అడుగులు
ఫర్లాంగు	220 గజములు
మైలు	8 ఫర్లాంగులు

తెలుగు జిల్లాలలో సాధారణంగా అర్ధగజాన్ని మూర అంటారు. రెండు బెత్తలు ఒక జాన; రెండు జానలు ఒక మూర. రెండు మైళ్ళ దూరాన్ని ఒక క్రోశెడు దూరం అనికూడా వాడుకచేస్తారు.

చదరపు కొలతలుకూడా ప్రస్తుతం దేశమంతటా అడుగులు, గజాలలోనే వాడుకలో వున్నాయి.

144 చదరపు అంగుళములు	ఒక చదరపు అడుగు
9 చదరపు అడుగులు	ఒక చదరపు గజం

అంటే ఒక గజము పొడవు, ఒక గజము వెడల్పుగల స్థలము ఒక చదరపు గజము అవుతుంది.

ఈ పద్ధతిలోనే, ఒక గజము పొడవు, ఒక గజము వెడల్పు, ఒక గజము ఎత్తుగల వస్తువుగాని, స్థలముగాని, ఘనపు గజము అని కొలత చేయబడుతుంది.

ఘనపు గజము	27 ఘనపు అడుగులు
ఘనపు అడుగు	1728 ఘనపు అంగుళములు
ఘనపు అంగుళము ఒక	అంగుళము పొడవు, ఒక అంగుళము వెడల్పు. ఒక అంగుళము ఎత్తు.

ఎకరపు కొలత: దేశమంతటా, భూమికొలతను చదరంలో చెప్పేటప్పుడు ఎకరపు లెక్కలోనె చెపుతారు.

4,840 చదరపు గజములు	ఒక ఎకరం
640 ఎకరములు	చదరపు మైలు.

ఎకరంకన్న తక్కువవున్న పొలాన్ని సెంట్ల లెక్కలో చెపుతారు. 100 సెంట్లు ఒక ఎకరం.

ప్రస్తుతం మదరాసు రాష్ట్రమంతటా చాలావరకు వాడుకలో వున్న తూనికలు.

24 తులములు	ఒక శేరు
48 శేర్లు	ఒక మణుగు

తెలుగు జిల్లాలలో ఎక్కువగా వాడుకలోవున్న తూనికలు:

3 తులములు	ఒక పలం
8 పలములు	శేరు
5 శేర్లు	వీశె
8 వీశెలు	మణుగు
20 మణుగులు	పుట్టి

ధాన్యపు కొలతల విషయంలో, మన రాష్ట్రంలో వివిధ మానికలు వున్నాయి.

గుంటూరు మానిక	దాదాపు	42	ఔన్సులు
కృష్ణాజిల్లా మానిక	,,	51	,,
నెల్లూరు మానిక	,,	72	,,
విశాఖపట్నం మానిక	,,	32	,,

వార్తాపత్రికలు

భరతఖండంలో మొట్టమొదటి వార్తాపత్రిక, కలకత్తాలో ఇంగ్లీషులో 1780 సంవత్సరములో స్థాపించబడింది. అప్పటినుంచి, యీ 172 సంవత్సరాలలోనూ, దేశంలో వార్తాపత్రికలు చాలా ఎక్కువగానే వెలువడ్డాయి. అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ, అన్ని భాషలలోను దినపత్రికలు వున్నాయి. అంతేగాక, ప్రతిభాషారాష్ట్రానికిచెందిన పెట్టుబడిదారులూ, ఇంగ్లీషులోకూడా దినపత్రికలను చాలా ఎక్కువగా స్థాపించారు. మదరాసు రాష్ట్రంలోని ప్రధాన పత్రికలు ఇవి :

ఇంగ్లీషు దినపత్రికలు :	సంపాదకులు
మెయిల్	ఎ. ఎ. హేల్స్
హిందు	కె. శ్రీనివాసన్
ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్	రామనాధ గోయెంకా

తెలుగు దినపత్రికలు :

ఆంధ్రప్రభ	నార్ల వెంకటేశ్వరరావు
ఆంధ్రపత్రిక	శివలెంక శంభుప్రసాద్

తెలుగు వారపత్రికలు :

ఆంధ్రపత్రిక	శివలెంక శంభుప్రసాద్
కృష్ణాపత్రిక	కాటూరి వెంకటేశ్వరరావు
జమీన్‌రైతు (నెల్లూరు)	ఎన్. వెంకటరామానాయుడు
తెలుగు స్వతంత్ర	ఖాసా సుబ్బారావు
ఆంధ్రప్రభ	నార్ల వెంకటేశ్వరరావు
మాతృసేవ	ఇరువంటి శ్రీధరరావు

ఆంధ్రరాష్ట్రంలోనుంచి వెలువడే తెలుగు దినపత్రిక ఒక్క విశాలాంధ్ర పత్రికమాత్రమే. ఇంగ్లీషు దినపత్రిక ఒకటికూడా ఆంధ్రదేశంలో లేదు.

రిజర్వ్ బ్యాంక్

ఇండియా రిజర్వ్‌బ్యాంక్, 1934 లో వ్రాయబడిన రిజర్వ్‌బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఆక్టుననుసరించి 1935 ఏప్రిల్ 1 తేదీన స్థాపించబడింది.

ఒకవాటా నూరేసి రూపాయలచొప్పున, మొత్తం అయిదుకోట్ల రూపాయల మూలధనంతో యీబ్యాంకి స్థాపించబడింది. వాటాదార్లందరూకూడా, పూర్తిగా తమవాటా మొత్తములను చెల్లించారు. ఈ వాటాలలో, 2,20,000 రూపాయల వాటాలను కేంద్రప్రభుత్వం కొన్నది. మిగతావన్నీ ప్రత్యేక వ్యక్తులు కొన్నారు. ఈవాటాదార్లకు పంచిపెట్టే డివిడెండు నూటికి అయిదురూపాయలకు మించకూడదని నిబంధన చేయబడింది. అయితే బ్యాంకి ఖర్చులు మొదలైనవన్నీ పోగా డివిడెండ్ ఎంత యివ్వాలనేది కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయిస్తారు. గత అయిదు సంవత్సరాలలోనూ, యీబ్యాంకి వాటాదార్లకు, నూటికి 3½ రూపాయల డివిడెండు యివ్వబడినది.

ఈబ్యాంకి పరిపాలనను సాగించడానికి, పరిశీలించడానికి ఒక సెంట్రల్‌బోర్డు నియమింపబడుతుంది. దానిలో 16 మంది సభ్యులు. వీరిలో రిజర్వ్‌బ్యాంక్ గవర్నరు ఒకరు. డిప్యూటి గవర్నరు ఒకరు. కేంద్రప్రభుత్వంచే నామినేట్ చేయబడిన డైరెక్టర్లు నలుగురు, వాటాదార్ల తరఫున ఎన్నుకోబడిన డైరక్టర్లుఎనిమిదిమంది, కేంద్రప్రభుత్వంచేత నామినేట్ చేయబడిన ప్రభుత్వోద్యోగి ఒకరు.

1935 ఏప్రిల్ 1 తేదిన, ఇది స్థాపించబడినప్పటినుంచీ, ఇండియాలో కరెన్సీనోట్లను జారీ చెయ్యడం, గవర్నమెంటు డబ్బునుదాచడం, మొదలైనపనులు యీబ్యాంకికిఅప్పగించబడినవి. 1953 జూలై 5 తేదిన, ఇండియాలోని షెడ్యూల్డు బ్యాంకులన్నీ తమ డిపాజిట్లను రిజర్వ్ బ్యాంకిలోనే వెయ్యడం జరిగింది.

ఈబ్యాంకికిగల ఇతర ఆఫీసులు రెండురకాలు. బ్యాంకింగుశాఖ, కరెన్సీ జారీచేసే శాఖ. బ్యాంకింగుశాఖ ఆఫీసులు ఢిల్లీ, బొంబాయి కలకత్తా, మదరాసులలోను కరెన్సీ జారీచేసేశాఖ (ఇష్యూడిపార్టుమెంట్)

ఆఫీసులు బొంబాయి, కలకత్తా, మదరాసు, కాన్పూరులలోను ఉన్నాయి. బ్యాంకింగుశాఖ బ్రాంచిఆఫీసు ఒకటి కాన్పూరులోకూడావుంది. రిజర్వ్ బ్యాంకి ఆఫీసులు లేనిస్థలాలలో, దీని పనినంతనూ ఇంపీరియల్ బ్యాంకి నిర్వహిస్తుంది.

ఇన్యూ డిపార్టుమెంట్ ద్వారా, ఇండియాలో చెలామణి అయే కరెన్సీనోట్లు అన్నీ యీ బ్యాంక్ జారీచేస్తుంది. ఈ నోట్ల చెలామణికి కేంద్రప్రభుత్వం హామీ వుంటుంది. ప్రజలకు కావలసిన నోట్లను నాణెములకు తగినంతగా చెలామణీలోకి తేవడానికి, యీ బ్యాంకి ఇన్యూ ఆఫీసులలో అన్ని విలువలలోను నోట్లున్నూ నాణెములున్నూ నిలువలో వుంచబడినవి.

ప్రధానంగా, రిజర్వ్‌బ్యాంక్ ఇండియాకు కేంద్రబ్యాంకిఅని చెప్పవచ్చును. ఇది చేసేపనులు ఏమిటంటే: నోట్లను జారీచెయ్యడం; గవర్నమెంటుకు బ్యాంకరుగాన్ను డబ్బువిషయములలో ఎజెంటుగాను, సలహాదారుగాను పనిచెయ్యడం; ఇండియా తరపున సంపాదించబడిన విదేశీయ కరెన్సీకి, విదేశాలలో ఇండియాకుగల డబ్బుకు ఒక కేంద్ర ఆవర్జాను తయారుచెయ్యడం: దేశంలోని అనేక బ్యాంకుల రిజర్వ్యాధనాన్ని కాపాడడం, అవసరమైతే వాటికి అప్పు ఇవ్వడం.

రిజర్వ్‌బ్యాంకిని, ప్రైవేటు వ్యక్తుల వాటా ఆధిపత్యంలో నుంచి ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోకి తీసుకోవాలనీ (నేషనలైజ్ చెయ్యడం) ఇటీవల ప్రచారం చాలా ఎక్కువగా జరిగింది. ప్రజాభిప్రాయాన్ని అనుసరించి 1948 అంతంలో, యీ బ్యాంకిని నేషనలైజ్ చెయ్యడానికి చట్టాన్ని ప్యాసుచేశారు, 1949 జనవరి 1 నుంచి రిజర్వ్‌బ్యాంకి, ప్రభుత్వ సంస్థగా, దేశీయమైపోయింది. దీనికి గవర్నర్: బి. రామారావు.

ఇండియాలో బ్యాంకింగు వ్యాపారం

1952 అంతానికి ఇండియాలో 428 బ్యాంకిలువున్నాయి. వీటిలో 93 షెడ్యూల్డు బ్యాంకిలు.

యుద్ధకాలంలో బ్యాంకులలో ప్రజలు డబ్బు దాచుకోవడం బాగా పెరిగింది. ప్రజలు దాచుకున్న డబ్బు బ్యాంకులలో 1939 లో రు. 241 కోట్లువుంటే, 1948 జులై నాటికి రు. 1,117 కోట్లకు పెరిగింది. కాని, అప్పటినుంచి బ్యాంకులలో దాచుకోబడిన డబ్బు క్రమేపి తగ్గడం ఆరంభించింది. దానికి కారణాలు: 1. వ్యాపారం మందగించడం; 2. పన్నులు యెక్కువకావడం; 3. దేశవిభజన; 4. విదేశీయులు తమ డబ్బును తమ దేశానికి మార్చుకోవడం; 5. సంస్థానాధీశుల ఆదాయాలు తగ్గడం. వీటన్నిటివల్లా, 1949 డిసెంబరు 30 తేది నాటికి ఇండియాలోని బ్యాంకులలో ప్రజలు దాచుకున్న డబ్బు రు. 844 కోట్లు మాత్రమే వుంది.

1951 అంతానికి, యీ డిపాజిట్ల డబ్బు రు. 829 కోట్లు మాత్రమే వుంది.

ఆంధ్ర బ్యాంకి

ఆంధ్రదేశంలో ఆంధ్రుల పెట్టుబడితో స్థాపింపబడిన మొట్ట మొదటి బ్యాంకి ఇది. 1923 నవంబరు 28 నుంచి ఈ బ్యాంకి పని చేస్తున్నది. 1954 జనవరి నాటికి, ఈ బ్యాంకి డైరెక్టర్లు. శ్రీ రాజా యార్లగడ్డ శివరామ ప్రసాద్ బహదూర్ (ఛైర్మన్): శ్రీ తాతేపల్లి శ్రీరాములు, మేనేజింగ్ డైరెక్టర్; శ్రీ పి. పార్థసారధినాయుడు; శ్రీ జె. మాణిక్యాలరావు; శ్రీ పి. శోభనాద్రి; శ్రీ డి. విశ్వేశ్వరరావు; శ్రీ కె. సుబ్రహ్మణ్యదత్; శ్రీ ఎం. సుదర్శనం; శ్రీ ఎం. శేషగిరిరావు; శ్రీ అర్. సత్యనారాయణమూర్తి; శ్రీ డి. సూర్యరావు, డైరెక్టర్లు.

ఈ బ్యాంకి 1952 సంవత్సరంలో రు. 2,97, 230 నికర లాభం సంపాదించింది. జనరల్ మేనేజర్: శ్రీ ఏలేశ్వరపు రామచంద్రమూర్తి.

నాణెములు : చెలామణి

మనదేశంలో కంపెనీ ప్రభుత్వం, టంకశాలను ఏర్పరచి నాణెములను తయారుచెయ్యడం 1757 లో జరిగింది. ఇలా తయారుచెయ్యబడిన మొట్టమొదటి రూపాయి 1757 ఆగస్టు 29 న పోతపొయ్యబండింది. అప్పటినుంచి నాణెముల పోత మన దేశంలో విరివిగా జరుగుతున్నది. అత్యంత ఆధునికమైన పరికరాలతో ఒక కొత్త టంకశాల కలకత్తావద్ద ఆలిపూర్‌లో 1952 మార్చి 19 న ప్రారంభించబడింది. దీనిలో రోజుకు, 8 గంటలలో 12 లక్షల నాణెములు తయారవుతవి.

ప్రస్తుతము ఇండియాలో డబ్బు వ్యవహారానికి ప్రధాన నాణెము రూపాయి. రూపాయి నాణెరూపములోను, నోటురూపములోనూ చెలామణిలో వున్నది. రూపాయిని మించిన విలువగల నాణెము ఏమీ చెలామణిలో లేదు.

ఇండియాలో వాడుకలోవున్న నాణెములు: రూపాయి; అర్ధ రూపాయి; పావలా (రూపాయిలో నాల్గవవంతు); బేడ (రూపాయిలో ఎనిమిదవ వంతు); అణా (రూపాయిలో పదహారవవంతు); అర్ధణా (రూపాయిలో 32వ వంతు); కాని (రూపాయిలో 64 వంతు); దమ్మిడీ (రూపాయిలో 192 వ వంతు).

మదరాసు రాష్ట్రంలో వాడుకలో లేనప్పటికీ, ఒరిస్సా మొదలైన కొన్ని రాష్ట్రాలలో అర్ధకాని నాణెంకూడా వాడుకలోవుంది.

గవర్నమెంటు తరఫున రిజర్వు బ్యాంకువారు చెలామణిలోకి తెచ్చిన 1, 2, 5, 10, 50, 100, 1000, 10,000 రూపాయిలనోట్లు వుండేవి. కాని, 1950 జనవరి 13 తేదీన కేంద్రప్రభుత్వం ఒక ఆర్డినెన్సు ప్రకటించి, 500, 1000, 10,000 రూపాయలనోట్లను రద్దు చేసింది. మళ్ళీ 1954 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1000, 5000, 10,000 రూపాయలనోట్లను చెలామణిలోకి తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

ఇదివరకు, రూపాయి, అర్ధరూపాయి, పావలా నాణెములు వెండివి చెలామణిలో వుండేవి. యుద్ధకాలంలో తక్కువ వెండితోను, ఎక్కువ నికెల్ తోను, యీ నాణెములు తయారుచేశారు. కాని, 1946 మే 23 న కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు, యికముందు కేవలం నికెల్ తోనే అర్ధరూపాయలను, పావలాలను తయారు చెయ్యడానికి నిర్ణయించారు.

ప్రపంచంలోని ముఖ్యదేశాలలోని ప్రధాననాణెములు, వాటికి రూపాయి మారకపురేటు వివరాలు యీక్రింద ఇవ్వబడినవి;

దేశం	నాణెము	మారకంలో రూపాయిలు
యునైటెడ్ స్టేట్స్	డాలరు	4.78
కెనడా	డాలరు	4.81
బ్రజిల్	క్రూజిరో	1.709
బెల్జియం	ఫ్రాంక్	0.705
ఫ్రాన్సు	ఫ్రాంకు	0.078
ఇటలీ	లీరా	0.006
హాలెండ్	గిల్డర్	1.247
ఇంగ్లండ్	పౌను	13.333
జర్మనీ	మార్కు	0.333
ఈజిప్టు	పౌను	13.674
జపాను	ఎన్	0.222
సిలోన్	రూపాయి	1.03
ఆఫ్ఘనిస్తాన్	రూపాయి	0.253
ఆస్ట్రేలియా	పౌను	10.667
పర్షియా	రియల్	0.103

ఇన్ కంటాక్స్

1953 ఫిబ్రవరి 27 తేదీన ప్రతిపాదింపబడిన ఆర్థిక శాసనం ప్రకారం, యీ క్రింద ఉదహరింపబడిన రేట్లలో, ఇన్ కంటాక్స్

(ఆదాయపు పన్ను) వసూలుచేయబడుతుంది. ఈ పన్ను రేట్లు 1953 ఏప్రిల్ 1 నుంచి 1954 మార్చి 31 వరకు. 1954 ఏప్రిల్ 1 మొదలు 1954 మార్చి 31 వరకు వచ్చిన ఆదాయంమీద వసూలుచేసే పన్ను రేట్లు.

మొత్తం ఆదాయంలో—

(1) మొదటి రు. 1,5000 ల మీద—పన్ను లేదు.
(2) తరువాతి రు. 3,500 ల మీద రూపాయికి ముక్కాని.
(3) తరువాతి రు. 5,000 ల మీద—రూపాయికి ఏడుకానులు.
(4) తరువాతి రు. 5,000 ల మీద—రూపాయికి 3 అణాలు.
(5) తరువాతి మొత్తంమీద—రూపాయికి 4 అణాలు.

అయితే ఎవరిసంపాదన అయినా సంవత్సరానికి రు. 4,200 లకు మించనట్లయితే, వారు పన్ను చెల్లించ నక్కరలేదు.

రు. 4,200 లకి పైగా ఆదాయం వచ్చేవారు, రు. 4,200 లకు పైన తమకు ఎంత ఆదాయం వస్తుందో దానిలో సగాన్నిమించి పన్నును ఎప్పుడూ కట్టనక్కరలేదు.

ప్రతివ్యక్తికీ, అతని సంపాదనలో అయిదవవంతు, నాలుగు వేలకు మించకుండా 'ఎరన్డు ఇన్‌కం' క్రింద, పన్నునుండి మినహాయించడానికి గాను, మొత్తం ఆదాయంలోనుంచి తీసివేయబడుతుంది.

హిందూ అవిభక్త కుటుంబం మొత్తం ఆదాయం ఏడాదికి రు. 8,400 మించినట్లయితే, ఆ కుటుంబంకూడా పన్నుకట్టనక్కరలేదు. రు. 14,000 పైబడిన ఆదాయం కలవారు నూటికి రు. 5. సర్‌చార్జి యిచ్చుకోవాలి.

ఇదికాక, ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చినవారు సూపర్‌టాక్సు మొదలైనవికూడా యిచ్చుకోవాలి.

ఇన్‌కంటాక్సువల్ల 1949-50 లో రు. 159 కోట్లు 1950-51 లో రు. 175 కోట్లు, 1951-52 లో రు. 187 కోట్ల 37 లక్షలు ఆదాయం వచ్చింది.

రాష్ట్రాలకు పంపిణీ

దేశం అంతటా ఇన్‌కంటాక్సు వసూలు చెయ్యడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన అధికారులే వుంటారు. ఇలా వసూలైన మొత్తంలో సగభాగం కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. మిగతా సగభాగాన్ని వివిధ రాష్ట్రాలకు వంతులవారిగా, ఆయా రాష్ట్రాల్లలో వసూలయే మొత్తాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని పంచుతారు.

ఇన్‌కంటాక్సు ఆదాయంలో నూటికి 45 వంతులు కేంద్ర ప్రభుత్వంతీసుకొని, మిగతా 55 వంతులను యీ క్రింద వంతులలో వివిధ రాష్ట్రాలకు పంచుతుంది: అస్సాం, 2.25; బీహార్, 9.75; బొంబాయి, 17.5; హైదరాబాదు, 4.5; మధ్యభారత్, 1.75; మధ్యప్రదేశ్, 5.25; మదరాసు, 15.25; మైసూర్, 2.25; ఒరిస్సా, 3.5; పెప్సు, 0.75; పంజాబ్, 3.25; రాజస్థాన్, 3.5; సౌరాష్ట్ర, 1; తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్, 2.5; ఉత్తరప్రదేశ్, 15.75; పశ్చిమ బెంగాల్, 11.25; సి. తరగతిరాష్ట్రాలకు, 2.25.

ఈ పంపకం, 1952 ఏప్రిల్ 1 నుంచి అమలులో వుంటుంది. 1952-53 లో పైవంతుల ప్రకారం, మదరాసు రాష్ట్రానికి రు. 11 కోట్ల 10 లక్షల రూపాయలు వస్తుందని అంచనా వేయబడింది.

నేషనల్ సేవింగ్సు

ప్రతివ్యక్తీ తాను సంపాదించేదానిలో కొంతడబ్బు, ముందు అవసరానికిగాని, వృద్ధాప్యానికిగాని దాచుకోవడం అలవాటు చేసుకోవాలి; అలా దాచుకున్నడబ్బును, అది వృద్ధిపొందే పద్ధతిలో, అసలుకి నష్టం రాకుండా పెట్టుబడిగా వినియోగించడం; జాగ్రత్తగలవారు చెయ్యవలసినపని. అలా పెట్టుబడి పెట్టడం మూడు విధాలు. మంచి పద్ధతులమీద నడపబడుతున్న బ్యాంకిలలో దాచుకోవడం; ఇన్సూరెన్సు చెయ్యడం. నేషనల్ సేవింగు సర్టిఫికెట్లు కొనడం, బ్యాంకిలలో డబ్బు దాచు

కోవడం విషయమై వివరాలను ఏ బ్యాంకి! మేనేజరును అడిగినా చెపుతాడు. ఇన్సూరెన్సు వివరాలను, ఏ యిన్సూరెన్సు ఏజెంటును అడిగినా చెపుతాడు. నేషనల్ సేవింగ్స్ సర్టిఫికెట్ల వివరాలు ఇవి:

నేషనల్ సేవింగ్స్ సర్టిఫికెట్లు కొనడంఅంటే, డబ్బును గవర్నమెంటువద్ద దాచుకోవడం అన్నమాట. ఇలా దాచుకున్న డబ్బుకు అయిదేళ్ళు దాచుకుంటే నూటికి ఏడాదికి మూడురూపాయల వంతున ఏడేళ్లు దాచుకుంటే నూటికి ఏడాదికి మూడున్నరరూపాయలవంతున 12 సంవత్సరాలకు నూటికి ఏడాదికి 4½ వంతున వడ్డీయిస్తారు. అయితే యీ సర్టిఫికెట్లను ఎన్ని సంవత్సరాల గడువుకు కొంటే అన్ని సంవత్సరాలూ అలాగే వుంచనక్కరలేదు. అవసరం కలిగినట్లయితే; గడువు లోపలనే వాటిని మార్చుకోవచ్చును. అప్పటివరకు అయిన వడ్డీతో సహా తమ డబ్బు తాము తీసుకోవచ్చును.

ఈ సర్టిఫికెట్లు రు. 5; 10; 100; 1,000; 5,000 విలువలో; సేవింగ్సు బ్యాంకిగల ఏ పోస్టాఫీసులలోనైనా దొరుకుతవి.

ఒక వ్యక్తి తన పేరుమీద, 2,500 రూపాయల విలువగల సర్టిఫికెట్లను కొనవచ్చును. ఈ సర్టిఫికెట్లమీద కూడే వడ్డీమీద ఇన్‌కంటాక్సు లేదు.

ఇన్సూరెన్సు

ప్రతివ్యక్తీకూడా, తన జీవితానికి కొంత విలువకట్టుకోడానికీ, వృద్ధాప్యానికి కొంతడబ్బు దాచుకోడానికీ ఉత్తమమైన మార్గం ఇన్సూరెన్సు. ఎన్నో కొన్ని సంవత్సరాలకు ప్రతిసంవత్సరమూ, (మూడేసి; ఆరేసి నెలలకొకసారి వాయిదాలలో) ఒక కొంతసొమ్మును కట్టడానికి నియమిత సంవత్సరాల తరువాత తన సొమ్మును తిరిగి పుచ్చుకోవడానికీ చేసుకునే ఏర్పాటు—ఇన్సూరెన్సు. నియమిత సంవత్సరాలలోపున, ఆ వ్యక్తి చనిపోయినట్లయితే, అసలు ఎంత మొత్తంకొరకు ఆతడు ఏడాదికొకసారి కొంతసొమ్మును కట్టుకుంటున్నాడో, అంత మొత్తాన్నీ ఇన్సూ

రెన్సు కంపెనీవారు ఆ వ్యక్తి కుటుంబానికి, ఆ వ్యక్తి కట్టినడబ్బు ఎంత తక్కువైనాసరే, చెల్లిస్తారు. ముఖ్యమైన షరతు ఏమిటంటే, మూడు నెలలకో, ఆరునెలలకో, ఏడాదికో ఎంతడబ్బుకడతానని ఒప్పుకున్నాడో, అంతాకూడా, ఒక్క సారికూడా తప్పకుండా, ఆవ్యక్తి ప్రతివాయిదాకూ కట్టితీరాలి,

గ్రామాలలో చాలామందికి వున్న దురభిప్రాయం ఏమిటంటే, ఇన్సూరెన్సు కట్టడం అంటే చనిపోయిన తరువాత తనకుటుంబంకోసం, డబ్బుకట్టడమని. ఇన్సూరెన్సు చేసినవ్యక్తి, నియమిత సంవత్సరాలలో, కాలకర్మంవల్ల చనిపోతే ఆ డబ్బు కుటుంబానికి వెడుతుందికాని, లేకపోతే అతనే అందుకుని వృద్ధాప్యంలో సుఖంగావుంటాడు. ఇన్సూరెన్సుకు సంబంధించిన వివరాలన్నీ ఏ ఇన్సూరెన్సు ఏజెంటును అడిగినా చెప్తాడు. కాని ప్రతివారూ గమనించవలసిన ముఖ్యాంశాలు ఏమిటంటే :

తన జీవితంమీద ఎంతోకొంత విలువవుండడంకోసం, తనశక్తిని బట్టి, కనీసం వెయ్యిరూపాయలకైనా ఇన్సూరెన్సు చెయ్యాలి.

తానుఇన్సూరెన్సుచేసేకంపెనీ సమర్థంగానడుపబడుతున్నదోలేదో విచారించి మరీ ఆ కంపెనీలో ఇన్సూరు చెయ్యాలి.

వీలైనంతవరకూ మనదేశంలో, తనకు సమీపంలోవున్న కంపెనీలోనే ఇన్సూరు చెయ్యాలి.

అలవాటు తప్పకుండా నియమితకాలానికి, తానుచెల్లించవలసిన డబ్బును చెల్లించాలి.

ఇన్సూరు చేసిన వెంటనే, తన వయస్సును గురించిన ధాఖలాను కంపెనీకి పంపి, ఆ విషయంలో సందేహంలేకుండా చూచుకోవాలి.

కర్మంచాలక తాను, పరిమిత కాలంలో చనిపోయినట్లయితే, తన ఇన్సూరెన్సు డబ్బును తన కుటుంబంలో ఎవరికియియ్యాలోకంపెనీవారికి ముందుగానే తెలియపరచుకోవాలి.

ప్రతివ్యక్తీ, తన సంపాదనలో ఆరవవంతును ఇన్సూరెన్సు ప్రీమియం క్రింద ప్రతిఏడాదీ కట్టవచ్చును. ఇలా కట్టిన డబ్బుమీద, రాబడి పన్ను లేదు.

1953 నవంబరు 30 తేదీనాటికి, ఇండియాలో 322 కంపెనీలు ఇన్సూరెన్సు వ్యాపారం చేస్తున్నవి. వీటిలో 221 మనదేశంలో స్థాపించబడినవి. 101 విదేశీవి.

మనదేశపు కంపెనీలు 221 లోనూ, 115 కంపెనీలు జీవిత భీమా వ్యాపారం చేస్తున్నవి. 46 కంపెనీలు, జీవితభీమా, ఇతరభీమాలుకూడా చేస్తున్నవి. 60 కేవలం ఇతరభీమాలనే (మనుష్యుల జీవితానికి సంబంధించినవి) చేస్తున్నవి.

1952 లో మనదేశంలో ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలు, సుమారు 5,34,000 పాలసీలమీద, 145,68,00,000 రూపాయల విలువగల ఇన్సూరెన్సును చేసినవి. ఈ పాలసీలమీద, ఏడాదికి 7,89,00,000 రూపాయలు ప్రీమియంక్రింద కట్టబడుతుంది.

1952 సంవత్సరాంతానికి, మనదేశంలో ఇన్సూరెన్సుచేసినవారు తీసుకున్న పాలసీల సంఖ్య: 39,25,000. వీటివిలువ, 915,90,00,000 రూపాయలు. వీటిలో విదేశీ కంపెనీల పాలసీలు: 2,47,000. వీటి విలువ: 126,02,00,000 రూపాయలు.

(ఒకేవ్యక్తి రెండు మూడు పాలసీలుకూడా తీసుకోవచ్చును)

ఇన్సూరెన్సు ఏజెంట్లసంఖ్య 1943 నుంచి 1952 వరకు చాలా పెరిగింది. కాని 1951 లో తగ్గింది. ఆ వివరాలు యీ క్రింది అంకెలను బట్టి తెలుసుకోవచ్చును.

సంవత్సరం	ఏజెంట్ల సంఖ్య
1943	65,921
1944	89,902

1945	1,22,926
1946	1,56,992
1947	1,74,169
1948	1,70,016
1949	1,80,737
1950	1,72,936
1951	1,26,691
1952	68,922

1952 లో లైసెన్సులు తీసుకున్న 68,922 మంది ఇన్సూరెన్సు ఏజెంట్లలో 2,959 మంది అంతకుపూర్వపు సంవత్సరం ఏజెంట్లుగా పనిచేసినవారు, 65,963 మంది క్రొత్తవారు. అంటే 1951 లో ఏజెంట్లుగా పనిచేసిన వారిలో 1,23,732 మంది ఏజెంట్లుగా మళ్ళీ లైసెన్సులు తీసుకోలేదన్నమాట.

1952 లో లైసెన్సుపొందిన 68,922 మందిలోను 21,750 మంది స్త్రీలు.

1950 నుంచి ప్రతిఏడాదికీ లైసెన్సులకు ఫీజుకట్టే పద్ధతి తొలగించబడి, మూడేళ్ళకొకసారి రు. 5 ఫీజుకట్టే పద్ధతి అమలు జరుపబడింది.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ :

మన రాష్ట్రంలో స్థాపించబడి అభివృద్ధికి వచ్చిన ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో ముఖ్యమైనవాటిలో ఒకటి.

1925 లో మచిలీపట్టణంలో స్థాపింపబడినది. క్రమేపీ చాలా అభివృద్ధిలోకి వచ్చింది. నేడు భారతదేశములోని పెద్దఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో ఇదిఒకటి. జనరల్ మేనేజర్ శ్రీ ధూర్జటి సుబ్రహ్మణ్యం; మేనేజింగ్-డైరెక్టర్, శ్రీ పిళ్ళారిసెట్టి పార్థసారధినాయుడు; 1953 లో ఈకంపెనీ రు. 2,06,84,000 రూపాయల వ్యాపారం చేసింది. 1946 వరకు యా

కంపెనీ కేవలం జీవితభీమా మాత్రమే చేసింది. కాని, 1947 నుంచీ అగ్ని, మెరైన్, మోటారు భీమాలనుకూడా చేస్తున్నది.

వివిధ వయస్సులవారు 25 సంవత్సరాల తరువాత లాభాలతో తమకుగాని; యీలోపల తాము మరణిస్తే తమ వారసులకుగాని వెయ్యి రూపాయలు చెల్లుబడికావాలంటే ఏడాదికి ఎంత ప్రీమియం కట్టవలందీ, వివరాలు : 25 ఏళ్ళుగలవారు; రు. 45-11-0; 30 ఏండ్లవారు; రు. 47-0-0; 35 ఏళ్ళవారు రు. 49-8-0; 40 ఏళ్ళవారు రు.53-12 0.

ఫిలిం పరిశ్రమ

భారతదేశంలో ఫిలిం పరిశ్రమకు పునాది వేసినవ్యక్తి; డి. జి. ఫల్కే. 1913 సంవత్సరంలో ఇతడు తీసిన 'రాజా హరిశ్చంద్ర' అనేది, మనదేశంలో మొట్టమదట తయారైన ఫిలిం. తరువాత, ఫిలిం పరిశ్రమను ఇంకా అభివృద్ధిలోకి తెచ్చినవాడు, బాబురావు పెయింటర్.

1913 నుంచీ 1930 వరకు 17 సంవత్సరాలు, మనదేశంలో తయారైన చిత్రాలన్నీ 'మూక' చిత్రాలేగాని, టాకీలులేవు. టాకీలు తియ్యడం విదేశాలలో 1926 లోనే ప్రారంభమైనప్పటికీ, మనదేశంలో మొట్టమొదట టాకీ 1931 లో గాని, తయారుకాలేదు. ఈచిత్రం పేరు 'ఆలం ఆరా' దీనిని అర్దేషిర్ ఇరానీ, కొంత మనదేశంలోనూ; కొంత ఇంగ్లండులోనూ తీశాడు. అప్పటినుంచీ, టాకీ ఫిలిములు మన దేశంలో విస్తారంగా తయారవుతూనే వచ్చాయి. 1951 నాటికీ 2,341 ఫిలిములు తయారయాయి.

టాకీలు రాకపూర్వం, ఫిలిముల విషయంలో భాషాభేదపు పాటింపులేదు. ఏ ఫిలిమయినా దేశంలో ఎక్కడయినాసరే ప్రదర్శింపబడేది. టాకీలు రావడంతో, భాషవిషయంలో ప్రత్యేక అభిమానం ఏర్పడి తీరింది. ఒక భాషాప్రాంతంలో మరొకభాష ఫిలిం ఎక్కువగా జనాన్ని ఆకర్షించలేను. అంచేత వివిధభాషలలో ఫిలిములు రావడం ఆరంభించాయి.

1931 లో మొట్టమొదటి తెలుగుటాకీ, ప్రహ్లాద. దీనికి డైరెక్టరు హెచ్. ఎం. రెడ్డి. తరువాత, వరుసగా తయారైన చిత్రాలు ఇవి; 1932: పాదుకా పట్టాభిషేకం, శకుంతల. 1933: ప్రథ్వీపుత్ర రామదాసు, (రెండు కంపెనీలవారివి, రెండు చిత్రాలు); సావిత్రి (రెండు కంపెనీల వారివి, రెండు చిత్రాలు); చింతామణి. 1934: అహల్య, లవకుశ, సీతాకల్యాణం. 1935: సక్కుబాయి, హరిశ్చంద్ర, కుచేల, కృష్ణతులాభారం, కృష్ణలీల, అనసూయ, ప్రమీలార్జున, భక్తకబీర్. 1936: ధ్రువ-అనసూయ, ప్రేమవిజయం, ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం; ద్రౌపదీ మానసంరక్షణం, సతీసులోచన, సంపూర్ణరామాయణ, వీరాభిమన్యు, మాయాబజారు, లంకాదహనం. 1937: సారంగధర, దశావతారాలు, కనకతార, రుక్మిణీకళ్యాణం, మోహిని-రుక్మాంగద; నరనారాయణ, విజయదశమి, విప్రనారాయణ, బాలయోగిని, 1938: తుకారాం, చిత్రనళీయం, సత్యనారాయణవ్రతం. కాసులపేరు, గృహలక్ష్మి; భక్తమార్కండేయ, కచదేవయాని, కృష్ణజరాసంధ, మాలపిల్ల, భక్తజయదేవ, మోహినీ భస్మాసుర, గులేబకావలి. 1939: వెంకటేశ్వర మహాత్యం, వందేమాతరం, వరవిక్రయం- జయప్రద, మహానంద, రైతుబిడ్డ, రాధాకృష్ణ, పాశుపతాస్త్రం, అమ్మ, మళ్లీపెళ్ళి; పాండురంగవిఠల్. 1940: మైరావణ, చండిక, సుమంగళి, కాలచక్రము, భోజ-కాళిదాస, బొండాం పెళ్లి-చదువుకున్న పెళ్లాం-బారిస్టర్ పార్వతీశం, ఇల్లాలు, మాలతీమాధవం, జీవనజ్యోతి ఉషాపరిణయం, భూకైలాస్, మీరాబాయి. 1941: ధర్మపత్ని, తెనాలిరామకృష్ణ, మహాత్మాగాంధి, తారాశశాంకం, దక్షయజ్ఞం, చూడామణి, తల్లిప్రేమ, దేవత; నాజీ భూతం, గజలక్ష్మి, భక్తమాల, హరవిలాసం. అపవాదు, చంద్రహాస, పార్వతీకల్యాణం. 1942: జీవన్ముక్తి, భక్తప్రహ్లాద, ఘరానాదొంగ, పత్ని; శాంత బాలనాగమ్మ, సత్యభామ, దీనబంధు, సుమతి, బాలనాగమ్మ, 1943: పోతన, భాగ్యలక్ష్మి, కృష్ణప్రేమ, పతిభక్తి, గరుడగర్వభంగం, పంతులమ్మ. 1944: సంసారనారద, సీతారామజననం, తాసిల్దార్, భీష్మ. 1945: పాదుక, స్వర్గసీమ, వాల్మీకి, మాయా

మచ్ఛీంద్ర, మాయలోకం. 1946 : నారద-నారది, భక్తతులసీదాస్, ముగ్గురుమరాటీలు, గృహప్రవేశం, త్యాగయ్య, వరూధిని; మంగళసూత్రం, సేతుబంధనం. 1947 : యోగివేమన, గొల్లభామ. రత్నమాల, బ్రహ్మరథం, పల్నాటియుద్ధం, రాధిక, బాలరాజు. 1948 : శిరియాళసువర్ణమాల, మదాలస, వింధ్యరాణి. ద్రోహి, గీతాంజలి. 1949 : ధర్మాంగద, గుణసుందరికథ, కీలుగుర్రం, లైలామజ్ను, మనదేశం, పల్లెటూరిపిల్ల రక్షరేఖ, స్వప్నసుందరి. 1950 : అపూర్వసహోదరులు, ఆహుతి, అదృష్టదీపుడు, ఓదలపాట్లు, మొదటిరాత్రి, జీవితం, లక్ష్మమ్మ, మాయారంభ, పరమానందయ్యశిష్యులు, రాజవిక్రమ, షావుకారు, శ్రీ లక్ష్మమ్మకథ, సంసారం, శాయిబాబా, తిరుగుబాటు, వాలిసుగ్రీవ. 1951 : చంద్రవంక, ఆకాశరాజు, నిర్దోషి, పాతాళభైరవి: అగ్నిపరీక్ష, పెంకిపిల్ల. సౌదామిని, నవ్వితే నవరత్నాలు, పేరంటాలు, మాయలమారి, రూపవతి, స్త్రీసాహసం, దీక్ష, జీవితనౌక, సర్వాధికారి, మంత్రదండం, మాయపిల్ల, ఆడజన్మ, పెళ్లికూతురు, మల్లీశ్వరి. 1952 ; ఆడబ్రతుకు, అత్తింటికాపురం, ఆకలి, ఆదర్శం, చిన్నకోడలు, చిన్నమ్మకథ, ధర్మదేవత, దాసి, కాంచన; మానవతి, మరదలుపెళ్లి, ప్రియురాలు, పెళ్లిచేసిచూడు, ప్రేమ, పల్లెటూరు, పేదరైతు ప్రజాసేవ, పరదేసి, రాజేశ్వరి, సాహసం, శాంతి, సంక్రాంతి, సింగారి, సవతిపోరు, టింగురంగా, ముగ్గురుకొడుకులు, సువర్ణమాల. 1953 : అమ్మలక్కలు. అమరకవి, అవ్వైయార్, ఆపేక్ష, బ్రతుకుతెరువు, చండీరాణి, చంద్రహారం, దేవదాస్, గుమస్తా, ఇన్స్పెక్టర్, జగన్మోహిని, కోడరికం, కన్నతల్లి, లక్ష్మి, మంజరి, నాచెల్లెలు; నాఇల్లు, ఒకతల్లిపిల్లలు, ప్రపంచం, పరోపకారం, పిచ్చిపుల్లయ్య, పెంపుడుకొడుకు, ప్రతిజ్ఞ, ప్రక్కఇంటి అమ్మాయి, ప్రేమలేఖలు, రోహిణి, తండ్రి, వయ్యారిభామ. మొత్తం 333.

ఆంధ్రదేశంలో మొత్తం 215 సినిమాథియేటర్లు వున్నాయి.

దక్షిణదేశంలో మొత్తం 24 సినిమా స్టూడియోలు వున్నాయి.

ఫిలిం సెన్సార్ బోర్డు:

ప్రభుత్వంవారు నియమించే సంస్థ. ఈ బోర్డు సర్టిఫికేటు ఇస్తేనే కాని రాష్ట్రంలో, ఏ ఫిలిమునూ ప్రదర్శించకూడదు. ప్రతి ఫిలిమూ, నిర్మాణం పూర్తి అయిన తరువాత, దానిని యీ బోర్డులోని సభ్యులు కొందరు ముందుగా చూస్తారు. ఆ ఫిలుములో అసభ్యసంభాషణలుగాని, సన్నివేశాలుగాని వున్నట్టయితే, దానిని ప్రదర్శించడానికిఅనుమతిఇయ్య కూడదని ఆ సభ్యులు సూచిస్తారు. ఇలాంటి సెన్సారుబోర్డులు 1951 జనవరి 15 పూర్వం ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ వుండేవి.

ఫిలిం సెన్సారుబోర్డువారు, ఫిలిములను సెన్సారుచేసేటప్పుడు ఈ క్రింది విషయాలను మనస్సులో వుంచుకోవాలని ప్రభుత్వం సూచించారు: చూసేవారి నైతిక ప్రవర్తనను పాడుచేసే ఫిలుములను ప్రదర్శించ నివ్వరాదు. దుష్ప్రవర్తన, నేరములు, పాపము అసభ్యప్రవర్తనలపట్ల సానుభూతి కలిగించే ఫిలిములను ప్రదర్శింపనివ్వరాదు. సృష్టి న్యాయాన్ని మానవులు పరిగణించే చట్టాలనూ అపహసించే ఫిలిములను ప్రదర్శింప నివ్వరాదు. ఏకులానికి చెందిన ప్రజలకూ అవమానము కలిగించే ఫిలిములను ప్రదర్శించ నివ్వరాదు.

ప్రతిరాష్ట్రంలోను ఒక్కొక్క సెన్సారుబోర్డువుండడంకన్న దేశానికంతకూ ఒక్కే సెన్సారుబోర్డువుంటే మంచిదనే ఉద్దేశంతో, అలాటి సెన్సారుబోర్డును ఏర్పాటుచేయడానికి ఇండియా ప్రభుత్వం ఒకచట్టాన్ని కేంద్రశాసన సభలో ప్రవేశపెట్టారు. ఆచట్టం శాసనసభ ఆమోదాన్ని పొందింది. 1949 డిసెంబరు 27 తేదీన గవర్నర్ జనరల్ ఆమోదాన్ని కూడా పొందింది. 1951 జనవరి 15 నుంచి అమలులోకి వచ్చింది. ఆనాడు నియమింపబడిన అఖిలభారత ఫిలిం సెన్సారుబోర్డు సభ్యుల పేర్లు ఇవి: సి. అగర్వాలా (చైర్మన్) సి. ఆర్. శ్రీనివాసన్; ఎస్. కె. పాటిల్; తుషార్ కాంతిఘోష్; డాక్టర్ అమరనాథ ఝా, బి. ఎన్. సర్కార్; లీలావతిమున్షి.

ఈ బోర్డు ఆఫీసు బొంబాయిలో వుంటుంది.

ఈ బోర్డు అధికారానికి లోబడి పనిచేసే ప్రాంతీయకార్యాలయాలు మదరాసులో ఒకటి, కలకత్తాలో ఒకటి వుంటాయి.

మదరాసు ఆఫీసు నిర్వహణకు, ప్రాంతీయ ఆఫీసరు జి. టి. శాస్త్రి.

ప్రాంతీయ ఆఫీసర్లకు సలహా ఇవ్వడానికి ప్రాంతీయ సలహా కమిటీలు వుంటాయి.

ఒక ఫిలింను సెన్సార్ చెయ్యాలంటే, నిర్మాతలు ఆఫిలిం పొడవును బట్టి ప్రతి వెయ్యి అడుగులకూ రు. 40 ఫీజుకట్టాలి.

సినిమాలను తియ్యడానికి కావలసిన ఫిలిం మనం విదేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకోవలసిందే.

రైళ్ళు

మొట్టమొదట ఇండియాలో 1853 లో బొంబాయినుంచి కల్యాణ్ వరకు 21¾ మైళ్లు, కలకత్తానుంచి మీర్జాపూర్ వరకు సుమారు 100 మైళ్లు, రైలుదారి వెయ్యడం జరిగింది. తరువాత అక్కడక్కడ కొద్దిగా రైలుదార్లు పడినప్పటికీ 1880 వరకు యీ విషయంలో పెద్ద ప్రయత్నం ఏమీ జరగలేదు. తరువాత 1856 లో మదరాసు–వాలాజా రోడ్ రైల్వే 85 మైళ్ళు వేయబడింది. 1878 లో వచ్చిన కరవు (ధాత కరువు) తరువాత, కరవును నివారించడానికి నియమింపబడిన కమిషను వారు, దేశంలో రైలుదార్లు విస్తారంగావుంటే, ఆహారధాన్యాలను కరువువచ్చిన ప్రదేశాలకు పంపడానికి ఎక్కువ సదుపాయం వుంటుందని సూచించారు. అప్పటినుంచీ రైలుదార్లు ఎక్కువగా వెయ్యడం జరిగింది.

ఆ తరువాత, దేశంలో వ్యాపారం బాగా వృద్ధిపొందడమూ, ప్రజలు ప్రయాణాలను ఎక్కువగా చేస్తూవుండడమూ రైల్వేల ఆదా

యాన్ని వృద్ధిపొందించాయి. కంపెనీల యాజమాన్యంలోవున్న రైల్వేలు లాభం హెచ్చినకొద్దీ రైలుదార్లను ఎక్కువగా వేశాయి.

ఇటీవలివరకు, మనదేశంలో చాలా రైలుదారులు ప్రత్యేకంగా అనేక కంపెనీలయాజమాన్యంలోనే వుంటూవచ్చాయి. కాని, ఇండియా గవర్నమెంటు, యీ కంపెనీలనుంచి రైలుదార్లన్నిటినీ కొనివేశారు. ఇప్పుడు దేశంలోవున్న రైలుదార్లన్నీ, కేంద్రప్రభుత్వ పరిపాలనలో వున్నాయి.

రైల్వే వ్యవహారాలన్నిటినీ చూడడానికి, కేంద్రప్రభుత్వంలో ఒక మంత్రివున్నాడు. ఆయనకు సలహాలు యివ్వడానికి రైల్వేబోర్డువుంది. ఈ బోర్డుకు అధ్యక్షుడు ఛీఫ్ కమిషనర్. రైల్వేల పరిపాలన అంతా ఈయన ద్వారానే జరుగుతుంది. ఈ బోర్డులో సభ్యులు: ఛీఫ్ కమిషనర్. ఫైనాన్షల్ కమిషనర్, కాక ముగ్గురు సభ్యులు వుంటారు. వీరిలో ఒకరు ట్రాఫిక్. ఒకరు ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్, మరొకరు ఇంజనీరింగ్ శాఖల తరఫున సభ్యులు.

1953 మార్చి 31 నాటికి ఇండియాలోవున్న రైలుదారి పొడవు మొత్తం 34,275 మైళ్ళు. దీనిలో, 1,010 మైళ్ళ దూరంలో రెండు జతలపట్టాలు (అంటే రెండు రైళ్ళు ఒకేసారి ఎదురెదురు దిక్కులలో నడపడానికి వీలుగా వేయబడినవి.) దీనిలో బ్రాడ్‌గాజ్ మైళ్ళు, 15,714; మీటర్‌గాజ్, 15,182 మైళ్ళు; నారోగాజ్, 3,377 మైళ్ళు.

ఇంజనులు :	8,330
ప్యాసెంజరు పెట్టెలు :	31,695
గుడ్సుపెట్టెలు :	2;11,928

ఇండియాలో మొత్తం 72,000 రైల్వేస్టేషనులు ఉన్నాయి.

1952-53 లో రైల్వేల ఆదాయం	: రు. 270 కోట్ల 56 లక్షలు
1952-53 లో రైల్వేల ఖర్చులు	: రు. 187 కోట్ల 96 లక్షలు
1952-53 లో రైల్వేలుసంపాదించినలాభం:	రు. 13 కోట్ల 19 లక్షలు

గవర్న మెంటు అధీనంలోవున్న రైల్వేలు, ఇతర రైల్వేలు కలిపి, 1952-53 లో రు. 270 కోట్ల 56 లక్షల రూపాయల ఆదాయాన్ని తెచ్చాయి. దీనిలో సరకుల రవాణాచార్జీవల్ల వచ్చిన ఆదాయం, రు. 146 కోట్ల 12 లక్షలు. ప్రయాణికుల రవాణావల్ల వచ్చిన ఆదాయం, రు. 100 కోట్ల 38 లక్షలు. పార్సెల్సు, లగ్గేజీ మొదలైనవాటి రవాణా వల్ల, రు. 24 కోట్ల 6 లక్షలు.

రైల్వేలు తమ ఆదాయంలో, రు. 33 కోట్ల 99 లక్షలను కేంద్ర ప్రభుత్వ రెవిన్యూ ఆదాయానికి ఇచ్చాయి.

1952-53 లో రైల్వేలో ప్రయాణంచేసినవారి సంఖ్య: 118 కోట్ల 40 లక్షలు. 1951-52 లో 123 కోట్ల 20 లక్షలు.

రైల్వేలద్వారా రవాణా అయిన సరకుల బరువు మొత్తం : 9,71,20,000 టన్నులు.

1953 మార్చి 31 నాటికి రైల్వేలలో పనిచేస్తున్నవారి సంఖ్య 9,31,313.

1952-53 లో రైల్వే ఉద్యోగులకు ఇవ్వబడిన జీతాల మొత్తం అలవెన్సులతో సహా, రు. 126 కోట్ల 89 లక్షలు.

1952-53 లో కొత్త రైలుదారి మొత్తం 225 మైళ్ళు నిర్మింపబడింది.

1952-53 అంతానికి 329-గ్రెయినుషాపులు, రైల్వే ఉద్యోగులకు చౌకధరలలో బియ్యం, పప్పులు అమ్మడానికి పనిచేస్తున్నవి.

1952-53 లో రైల్వేలమీదవున్న పెట్టుబడి విలువ మొత్తం రు. 868 కోట్ల 52 లక్షలు.

ఇండియాలోని వివిధ రైల్వేశాఖలను ప్రాంతీయశాఖలుగా కలిపివెయ్యడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. వీటిలో మొదటిది, దక్షిణ రైల్వే, 1951 ఏప్రిల్ 14 న ఏర్పాటు చేయబడింది. మధ్యరైల్వే, పశ్చిమరైల్వేలు 1951 నవంబరు 5 న ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఉత్తర

రైల్వే, తూర్పు రైల్వే, ఈశాన్య రైల్వేలు, 1952 ఏప్రిల్ 14 న ఏర్పాటు చేయబడినవి.

ఆ ప్రాంతీయ శాఖల పేర్లు. ఒకొక్క శాఖకు ఎన్నిమైళ్ల రైలు దారి ఉంటేదీ, వివరాలు ఇవి :

1. ఉత్తరరైల్వే : 5,981.
2. పశ్చిమరైల్వే : 5,461.
3. మధ్యరైల్వే : 5,427
4. దక్షిణ రైల్వే : 6,007
5. తూర్పురైల్వే : 5,674.
6. ఈశాన్య రైల్వే : 4,783.

తరగతులు

ఇండియాలోని రైల్వేలన్నిటినీ మూడు తరగతులుగా విభజించారు. సంవత్సరానికి 50 లక్షల రూపాయలకు పైబడిన ఆదాయం వచ్చేవి, మొదటి తరగతిరైల్వేలు: రు. 50 లక్షలలోపు; రు. 10 లక్షల పైన ఆదాయం గలవి రెండవతరగతి. పదిలక్షలులోపు ఆదాయంకలవి, మూడవతరగతి.

మొదటి తరగతి రైల్వేలు ఇవి : అస్సాం, బెంగాల్ నాగపూర్, బొంబాయి బరోడా అండ్ సెంట్రల్ ఇండియా, ఈస్టు ఇండియన్; గ్రేట్ ఇండియన్ పెనిన్సులా, మదరాస్ అండ్ సదరన్ మహారాట్టా, తూర్పు పంజాబ్, ఔధ్ తిర్హత్, సౌత్ ఇండియన్, బికనీర్ స్టేట్, జోధపూర్; మైసూర్ స్టేట్, నైజాం స్టేట్ రైల్వేలు.

రైలుదారి వెడల్పు

దీనినే గాజ్ అంటారు. ఇండియాలో రైలుదార్లు రెండు గాజ్ లలో వున్నాయి: బ్రాడ్ గాజ్, మీటర్ గాజ్. బ్రాడ్ గాజ్ వెడల్పు, 5½ అడుగులు; మీటర్ గాజ్ వెడల్పు, 3 అడుగుల 3 3/8 అంగుళాలు.

ప్ర మా ద ము లు

1952-53 లో జరిగిన రైలు ప్రమాదములలో మొత్తం 378 మంది ప్రయాణీకులు చనిపోయారు; 3,460 మంది గాయపడ్డారు.

ఎలక్ట్రిక్ రైళ్వేలు

బొగ్గు ఇంజనుల సహాయంతో కాక, ఎలక్ట్రిసిటీవల్ల నడుపబడే రైళ్లు ప్రస్తుతం ఇండియాలో 235.99 మైళ్ళదూరం నడుస్తున్నాయి. ఇలాటి రైళ్ళు నడిచేదారి వివరాలు ఇవి:

మదరాసు బీచి నుంచి తాంబరం:	18.14 మైళ్ళు.
బొంబాయినుంచి పూనావరకు; కల్యాణ్ నుంచి ఇజత్ పురివరకు	181.05 మైళ్ళు,
బొంబాయి చర్చిగేట్ నుంచి వీరార్‌వరకు:	36.80 మైళ్ళు.

రైల్వేపెట్టెల తరగతులు

ఇటీవలివరకు ఇండియాలోని రైల్వే ట్రెయినులలో ఫస్టుక్లాసు, సెకండ్‌క్లాసు, ఇంటర్ క్లాసు, థర్డుక్లాసు అనే నాలుగు రకాల పెట్టెలు వుండేవి. 1949 జనవరి 1 తేదినుంచి, యీ నాలుగు రకాల పెట్టెలకు బదులుగా, ఒకటవ, రెండవ, స్పెషల్ రెండవ, మూడవ క్లాసులనే పేరుతో నాలుగురకాల పెట్టెలను నడిపారు. అంటే, పూర్వపు ఇంటరుక్లాసును తీసివేసి, తదనుగుణ్యంగా, రైల్వే చార్జీలను కూడా మార్చినారు. మళ్లీ 1950 ఏప్రిల్‌నుంచి యధాప్రకారం, ఫస్టు, సెకండ్, ఇంటర్, థర్డుక్లాసుల పధతి అమలులో పెట్టబడింది. కాని, 1953 నుంచీ, ఏరెండు మూడురైళ్ళలోను తప్ప తక్కిన వానిలో ఫస్టు క్లాసు తీసివేయబడింది.

రై ల్వే చా ర్జీ లు

దేశంలోని రైల్వేల నన్నిటినీ ప్రభుత్వం స్వాధీనంలోకి తీసికొనడంతో, రైల్వేలలో ప్రయాణీకుల పెట్టెల తరగతులను దేశమంతటా

ఒకేవిధంగా మార్చడంతో రైల్వే ప్రయాణీకులవద్దనుంచి వసూలుచేసే చార్జీలనుకూడా, దేశమంతటా ఒకేపద్ధతిలో అమలుజరుపడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించారు: ప్రయాణీకుడు ఎంతదూరం ప్రయాణంచేసినా, తాను ప్రయాణంచేసే తరగతినిబట్టి, మైలుకి ఇంత అని నిర్ణీతచార్జీలుఇవి:

ఒకటవక్లాసు : మైలుకి 27 పైసలు.
రెండవక్లాసు : మైలుకి 16 పైసలు.

ఇటర్‌క్లాసు: మెయిలు, ఎక్స్‌ప్రెసు ట్రెయినులలో మైలుకి $10\frac{1}{2}$ పైసలు.
ప్యాసెంజరు ట్రెయినులో మైలుకి 9 పైసలు.

మూడవక్లాసు: మెయిలు, ఎక్స్‌ప్రెసు ట్రెయినులలో మైలుకి 6 పైసలు.
ప్యాసెంజరు ట్రెయినులలో మైలుకి 5 పైసలు.

ఫస్టు, సెకండుక్లాసు ప్రయాణీకులకు పడకకు సీటు రిజర్వుచేసుకోవాలంటే, టిక్కెట్టు ఛార్జీమీద అదనంగా అర్ధరూపాయి చెల్లించాలి; ఇంటరుక్లాసులో సీటు రిజర్వుచేసుకోవాలంటే, టిక్కెట్టుమీద అదనంగా అర్ధరూపాయి చెల్లించాలి.

1953–54 బడ్జెట్టు

ఇండియాప్రభుత్వ రైల్వేమంత్రి శ్రీలాల్ బహదూర్ శాస్త్రి 1954-55 రైల్వే బడ్జెట్టును, ఇండియా పార్లమెంటులో 1954 ఫిబ్రవరి 19 న ప్రవేశపెట్టారు. ఆబడ్జెట్టు వివరాలివి:

మొత్తం ఆదాయం అంచనా	:	రు. 273,25,00,000
మొత్తం ఖర్చు అంచనా	:	రు. 232,61,00,000
పెట్టుబడిమీద వడ్డీచార్జీలు	:	రు. 35,50,00,000
మిగులు (అంచనా)	:	రు. 5,14,00,000

రైల్వేలను నడపడానికి మొత్తం రు. 194,53,00,000 అవుతుందని అంచనా.

ఆంధ్రప్రాంతంలో రైల్వే లైనులు

బరంపురం-వాల్తేరు 173; లంగేఫుర్-విజయనగరం 135; నౌపడ-గుణుపూర్ 56; వాడి-రాయచూర్ 67; బల్లార్షా-చాందా 9; అదిలాబాద్-ముదిబెడ్-హైదరాబాదు 260; బోధన్-నిజామాబాద్ 12; బల్లార్షా-ఖాజీపేట 170; వాడీ-తాండూరు-హైదరాబాదు, విజయవాడ 305; సికందరాబాద్-ద్రోణాచలం 185; దోర్నకల్లు-భద్రాచలంరోడ్డు 24; కారేపల్లి-సింగరేణి 7; బెంగుళూర్-హిందుపూర్ 63; తుంకూరు-బెంగుళూరు 44; బెంగుళూరు-కోలారు 82; మద్రాసు-వాల్తేరు 485; కాకినాడ-సామర్లకోట 10; నిడుదవోలు-నరసాపూర్ 48; భీమవరం-గుడివాడ 41; మచిలీపట్టణం-బళ్లారి 349; మాచర్ల-గుంటూరు 80; గుంతకల్లు-హిందూపూర్ 113; బళ్ళారి-రాయదుర్గం 34; ధర్మవరం-గూడూరు 226; పాకాల-కాట్పాడి 39; రాయచూరు-గుంటకల్లు-మద్రాసు 351; రేపల్లె గుంటూరు 37, మొత్తం 3,493 మైళ్లు.

దక్షిణ రైల్వే

1951 ఏప్రిల్ 14 తేదీన, దక్షిణ ఇండియాలోని ఎం. ఎస్. ఎం; ఎస్. ఐ; మైసూరు రైల్వేలు మూడును కలిపివేయబడి; ఒకే రైల్వేగా దక్షిణరైల్వే అనే పేరుతో వ్యవహరింపబడుతున్నది. ఆ రైల్వేశాఖలో మొత్తం రైలు దారిపొడవు, 6007 మైళ్ళు. దీనిలో ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే పొడవు 2,938 మైళ్ళు; ఎస్. ఐ. రైల్వే 2;357 మైళ్ళు. మైసూరు రైల్వే 712.

దీనిలో బ్రాడ్ గాజ్ 1763 మైళ్లు; మీటర్ గాజ్; 4,143 మైళ్లు; నారోగాజ్: 102 మైళ్లు.

ఉత్తర రైల్వే

పూర్వం తూర్పుపంజాబు; అలహాబాద్, లక్నో; జోధ్‌పూర్; బికనీర్ రైల్వేలు, బి. బి. సి. ఐ. రైల్వేలో కొంతభాగంకలిసి ఉత్తర రైల్వేగా 1952 ఏప్రిల్ 14 న ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ రైల్వేలో

మొత్తం రైల్వే లైనులపొడవు 5,981 మైళ్ళు. దీనిలో 3,855 మైళ్ళు బ్రాడ్ గాజ్; 1,998 మైళ్ళు మీటర్ గాజ్; 128 మైళ్ళు నారోగాజ్.

ఈశాన్య రైల్వే

పూర్వం అస్సాం, ఔధ్ తిర్హుత్, ఫతేగర్ జిల్లా రైల్వేలుగా వ్యవహరింపబడిన రైల్వే లైనులన్నీకలిసి, ఈశాన్యరైల్వేగా 1952 ఏప్రిల్ 14 న ఏర్పాటుచేయబడినవి. ఈరైల్వేలైనుల మొత్తం పొడవు, 4,784 మైళ్ళు దీనిలో 2.15 మైళ్లు మాత్రమే బ్రాడ్ గాజ్; 4,730 మైళ్లు మీటర్ గాజ్; 52 మైళ్ళు నారోగాజ్.

తూర్పు రైల్వే

పూర్వం బెంగాల్ నాగపూర్ రైల్వే; ఈస్టిండియన్ రైల్వే అని వ్యవహరింపబడిన రైల్వే లైనులన్నీకలిపి, తూర్పు రైల్వేగా 1952 ఏప్రిల్ 14 న ఏర్పాటుచేయబడినవి. ఈ రైల్వేలైనుల మొత్తం పొడవు 5,675 మైళ్ళు. దీనిలో 4,733 మైళ్ళు బ్రాడ్ గాజ్; 942 మైళ్ళు నారోగాజ్. ఈ రైల్వేలో మీటర్ గాజ్ లేదు.

మధ్య రైల్వే

పూర్వం జి. ఐ. పి. రైల్వే, నైజాం రైల్వే, సింధియా రైల్వే, ధోల్పూర్ రైల్వేలని వ్యవహరింపబడే శాఖలన్నీ కలిపి మధ్యరైల్వే అనే పేరుతో ఒకే ఒక శాఖగా 1951 నవంబరు 5 న ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఈ రైల్వేలో మొత్తం రైల్వేలైనుల పొడవు 5,427 మైళ్ళు. దీనిలో 4,091 మైళ్ళు బ్రాడ్ గాజ్; 772 మైళ్ళు మీటర్ గాజ్; 564 మైళ్ళు నారోగాజ్.

పశ్చిమ రైల్వే

పూర్వం బొంబాయి బరోడా సెంట్రల్ ఇండియా రైల్వే. సౌరాష్ట్ర రైల్వే, రాజస్థాన్-జయపూర్ రైల్వేలని పిలువబడేశాఖలన్నీ

పశ్చిమ రైల్వే అనే పేరుతో ఒకే రైల్వేశాఖగా 1951 నవంబరు 5 తేదీన ఏర్పాటు చేయబడినవి.

ఈ రైల్వేలో మొత్తం 5,461 మైళ్ళ పొడుగు రైలు దారివుంది. దీనిలో 1,266 మైళ్ళు బ్రాడ్ గాజ్; 3,402 మైళ్ళు మీటర్ గాజ్; 793 మైళ్ళు నారోగాజ్.

కొన్ని ముఖ్యనగరాల దూరం

దూరప్రయాణం చెయ్యగోరేవారికి, ఆయానగరాలు మదరాసు, విజయవాడలనుంచి ఎంతదూరానవున్నదీ వివరాలు యీక్రింద యివ్వబడినవి. ఆ దూరాన్ని బట్టి, తాము ఏక్లాసులో ప్రయాణంచేస్తారో, ఆ క్లాసుకు మైలుకు అయే ఛార్జినిబట్టి, టిక్కెట్టు ఖరీదు ఎంత అవుతుందో లెక్క కట్టుకొనవచ్చును.

నగరము	మదరాసునుంచి మైళ్లు	విజయవాడనుంచి మైళ్లు
అలహాబాద్	1250	982
బొంబాయి	794	714
కాశీ	1334	1066
కలకత్తా	1033	764
కాన్పూర్	1243	975
కటక్	778	510
ఢిల్లి	1361	1093
లక్నో	1288	1020
నాగపూర్	682	414
హైదరాబాద్	491	223
తిరుపతి	91	240
పూరి	776	508
మధుర	305	573
భువనేశ్వర్	760	492

మైసూర్	308	532
బెంగుళూర్	222	446
త్రివేంద్రం	512	780
కాకినాడ	401	134
మచిలీపట్టణం	318	50
ఏలూరు	305	37
రాజమండ్రి	361	93
గుంటూరు	264	20
కర్నూలు	353	271
కడప	162	312
చిత్తూరు	102	285
అనంతపూర్	279	322
బళ్ళారి	307	310
విశాఖపట్టణం	486	219
బరంపురం	658	390
పాట్నా	1364	1096

రోడ్లు

రోడ్ల నిర్మాణం విషయంలో, ఇతర దేశాలతో పోల్చిచూస్తే ఇండియా చాలా వెనుకబడివున్నదని చెప్పవచ్చును. చాలాగ్రామాలు, రోడ్లతో సంబంధంలేకుండా వున్నాయి. ఎన్నో గ్రామాలకు, రోడ్లు ప్రక్కనేవున్న ఏ చిన్నబస్తీలోనో దిగి డొంకదారులలో నడిచి చేరుకోవాలి. సరియైనరోడ్డు లేకపోవడంచేత గ్రామస్తులకు పట్టణాలనుంచి సరకులను తెప్పించుకోవడానికిగాని, గ్రామాలలో దొరికే పండ్లు, కూరగాయలు, పాలు, పట్టణాలకి పంపించటానికిగాని వీలులేకపోతున్నది.

బ్రిటనులో ప్రతి 100 చదరపుమైళ్ళదేశానికి 200మైళ్ళ రోడ్డూ; అమెరికాలో ప్రతి 100 చదరపుమైళ్ళదేశానికి 100 మైళ్ళరోడ్డువుంటే,

మనదేశంలో 100 చదరపు మైళ్ల దేశానికి 35 మైళ్ల రోడ్లు వున్నాయి. ఈ రోడ్లుకూడా పక్కా రోడ్లుకావు.

ప్రస్తుతం ఇండియాలో మూడు ట్రంకురోడ్లువున్నాయి. కలకత్తా నుంచి మదరాసుకు ఒకటి. మదరాసునుంచి బొంబాయికి ఒకటి. బొంబాయినుంచిఢిల్లీకి మరొకటి. ఈమూడు ట్రంకురోడ్లపొడవు సుమారు 5,000 మైళ్లు, ట్రంకురోడ్లుకాక, ట్రంకురోడ్లను జిల్లానగరాలకుకలిపే రోడ్లూ, జిల్లానగరాలనుంచి తాలూకాపట్టణాలనుకలిపేరోడ్లూ అక్కడ నుంచి కొన్ని పెద్దగ్రామాలకు వెళ్లేరోడ్లుకూడావున్నాయి.

రోడ్లను వేయించడము, వాటిని సరిగా వుంచేటట్లు చూడటము, ఏరాష్ట్రంలో ఆ రాష్ట్రపు ప్రభుత్వపు బాధ్యత. 1929 లో కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు సెంట్రల్ రోడ్ డెవలప్ మెంట్ ఫండు అని ఒక నిధిని ఏర్పాటు చేశారు. పెట్రోల్ పన్నుఅంతా యీనిధికి ఆదాయం. వచ్చిన దానిలో నూటికి 15 వంతులు కేంద్రప్రభుత్వంవారు తమ అధీనంలోవుంచుకొని, మిగతాభాగాన్ని రాష్ట్రాలకు పంచిపెడతారు. కేంద్రప్రభుత్వ అధీనంలోవున్న డబ్బు, రోడ్లవిషయంలో పరిశోధనలు చేయించడానికి, కేంద్రప్రభుత్వరోడ్లశాఖకు అయేఖర్చుకి వినియోగింపబడుతుంది.

ప్రస్తుతం ఇండియాలోవున్న రోడ్ల వివరాలు ఇవి: (1953 నాటి లెక్కల ప్రకారం): ఇవి ప్రభుత్వ అధీనంలోవున్నది.

మొత్తం రోడ్లు: 2,55,000 మైళ్ళు.

మోటార్లు నడపడానికి వీలైనవి: 1,81,406 మైళ్ళు.

జాతీయ రహదార్లు మొత్తం, 13,477 మైళ్ళు.

ఇవికాక మునిసిపాలిటీల అధీనంలోనూ, జిల్లాబోర్డుల అధీనంలోనూ వున్నరోడ్లు మొతం, 2,99,720 మైళ్ళు. వీటిలో 97,547 మైళ్ల రోడ్లకు మాత్రమే కంకరవేయబడినది. తక్కినవి, రోడ్డుపేరుతో చెలామణిఅయే కాలిదారులే.

1947 ఏప్రిల్ నుంచి 20 ఏండ్లలోగా, ప్రభుత్వ అధీనంలోవున్న రోడ్లను 3,85,226 మైళ్లకు పెంచడానికీ, దీనిలోమోటార్లు నడపడానికి, వీలైనరోడ్లను 2,89,855 మైళ్లకు పెంచడానికీ ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్, టెలిఫోన్ సదుపాయాలు

ఉత్తరాల రవాణా పద్ధతి భరతఖండంలో అక్బరు చక్రవర్తి కాలం నాటికే అమలులోవున్నప్పటికీ, సరియైన మార్గంలో యీపద్ధతి 1766 లో అమలు జరుపబడింది. అప్పుడు కేవలం ప్రభుత్వపు ఉత్తరాలే రవాణా అవుతూవుండేవి. కాని ప్రజలందరికి ఉపయోగకరమైన, పోస్టేజిస్టాంపులు, కవర్లు, కార్డులు రవాణా సౌకర్యాలూ 1854 లో అమలులోకి వచ్చాయి.

టెలిగ్రాములు పంపించే సదుపాయం 1856 లో ఏర్పాటుచేయబడింది. టెలిఫోనులో ఒక చోటునుంచి మరొకచోటికి మాట్లాడే సదుపాయం 72 సంవత్సరాల క్రితం ఏర్పాటు చేయబడినా, 1913 లోనే ప్రజోపయోగార్థం టెలిఫోనులను స్థాపించడం జరిగింది. 1949 జూన్ 1 తేదినుంచి హిందీభాషలో టెలిగ్రాములను పంపించే సదుపాయం, ఉత్తర ప్రదేశ్, బీహారు, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో ఏర్పాటు చేయబడింది.

1953 లో ఇండియాలో మొత్తం 933 క్రొత్త పోస్టుఆఫీసులు తెరువబడినవి. 1954 జనవరి నాటికి ఇండియాలో వున్న పోస్టాఫీసుల సంఖ్య: నగరాలలో 5,769; గ్రామాలలో, 38,367.

1952-53 లో ఇండియాలోని పోస్టాఫీసులు మొత్తం 259,20,00,000 వస్తువులను బట్వాడాచేసినవి. 216 కోట్లరూపాయల విలువగల మణి ఆర్డరులను బట్వాడాచేసినవి. 2,97,00,000 టెలిగ్రాములను అందించినవి.

1952 మార్చి 31 నాటికి ఇండియా పోస్టల్ డిపార్టుమెంటులో 991 మంది గజెటెడ్ ఆఫీసర్లూ, 2,19,710 మంది ఉద్యోగులూ ఉన్నారు. వీరిలో ఖాయపు ఉద్యోగులు, 1,70,184.

1952 మార్చి 31 నాటికి దేశంలో పనిచేస్తున్న టెలిఫోనులు మొత్తం 1,84,500.

1952-53 లో పోస్టల్ డిపార్టుమెంటు ఆదాయం రు. 41,08,00,000.

పోస్టల్ రేట్లు

మనదేశంలో ఒక ప్రాంతంనుంచి మరొక ప్రాంతానికి ఎంతదూరమైనాసరే ఉత్తరాలను, పార్శెళ్లను, టెలిగ్రాములను పంపడానికి అయే ఖర్చు వివరాలు యివి:

కార్డు :

పోస్టాఫీసులో అమ్మే కార్డును ముక్కాని పెట్టి కొనుక్కొని, దానిమీద సంగతులు వ్రాసుకోవచ్చును. లేదా విడిగా బజారులో అమ్మే వివిధరంగుల కార్డులనుకొని, వాటికి ముక్కాని బిళ్లనుకొని అంటించి పోస్టులో వెయ్యవచ్చును. ఈ కార్డుల పొడవు 5 1/8 అంగుళాలకు. వెడల్పు 4 1/8 అంగుళాలకు మించి ఉండకూడదు. 4 అంగుళాలపొడవుకు, రెండు అంగుళాల వెడల్పుకు తక్కువ వుండకూడదు. ఒకేవూరిలో బట్వాడా చేసే కార్డుకు 0-0-6 బిళ్ళ అంటిస్తేచాలు.

కవరు :

కార్డుమీద వ్రాసేదానికన్న ఎక్కువవిషయాలను వ్రాయవలసి వస్తేగాని, యితరులెవరూ చూడగూడని విషయాలు వ్రాయవలసివస్తేగాని; వ్రాసిన ఉత్తరాన్ని కవరులోపెట్టి, పైన అడ్రసువ్రాసిపోస్టులో పడవెయ్యవచ్చును. ఈ కవరుమీద అంటించవలసిన పోస్టుబిళ్ళవిలువ కవరు బరువునుబట్టి వుంటుంది. కవరు ఒక తులంగాని, ఒక తులానికి లోపుగానివుంటే కవరుమీద ఆేడ విలువగల పోస్టుబిళ్ళను అంటించాలి. ఒక తులం తరువాత ఆపైన ప్రతితులం బరువుకూ అదనంగా ఒక్కొక్క

అణాబిళ్లచొప్పున అంటించాలి. కవరులేకుండా ఇన్‌లెండ్ లెటర్ మీద వ్రాస్తే అణన్నర.

ఎక్స్‌ప్రెస్ డెలివరి :

పోస్టాఫీసువున్న ప్రతిఊళ్ళోనూ, పోస్టు బంట్రోతులు, ఉత్తరాలు ఒక్కొక్క యింటికి వరుసగా యిచ్చుకుంటూపోతారు. అలాకాక, ఉత్తరం పోస్టాఫీసుకు అందినవెంటనే చిరునామాదారునికి అందజెయ్యడానికికూడా ఏర్పాటువుంది. ఈ ఏర్పాటును ఎక్స్‌ప్రెస్ డెలివరీ అంటారు. దీనికి, అలాఅందజెయ్యవలసిన ఉత్తరంమీద, దానిమామూలు చార్జీలుకాక అదనంగా రెండణాల బిళ్లలను అంటించి, స్పష్టంగాకన పడే అక్షరాలలో 'ఎక్స్‌ప్రెస్ డెలివరీ' అని వ్రాయాలి. లేదా, పోస్టాఫీసులలో ఉచితంగాయిచ్చే 'ఎక్స్‌ప్రెస్' డెలివరీ అని వ్రాసిన చిన్న ఎర్రటి కాగితపుముక్కను అంటించాలి. అలా చేసినట్లయితే, ఆ వుత్తరాన్ని పోస్టాఫీసుకు అయిదుమైళ్లలోపున ఏ అడ్రసుకుఅయినా వెంటనే అందజేస్తారు. ఈ పద్ధతిలో, పోస్టుకార్డులను, కవరులను, రిజిస్టరు చెయ్యని ప్యాకెట్టులను పంపవచ్చును.

బుక్ పోస్టు :

అచ్చువేసిన నోటీసులు; ఉత్తరాలు కాకుండా అందరూ చదువుకోడానికి వీలున్న పత్రాలు, తక్కువ చార్జీలకు; పోస్టు ద్వారా పంపవచ్చును. ఇలాటివాటికి వాటిబరువునుబట్టి, మొదటి 5 తులాలకు అణా బిళ్ల అంటించాలి: ఆ తరువాత ప్రతి 2½ తులాల బరువుకీ అర్ధణా పోస్టుబిళ్లలను అంటించాలి.

రిజిస్ట్రేషన్ :

ఎవరికైనా ఉత్తరాలు పంపినప్పుడు, అవి ఆ చిరునామాదారునికే అందేటట్టూ, అందిన దాఖలా వుండేటట్టూ ఉత్తరాలు పంపడాన్ని రిజిస్ట్రేషన్ అంటారు. రిజిస్టర్ చేసే ఉత్తరాలకు మామూలుగా వాటికి అంటించే పోస్టుబిళ్ళలుకాక, అదనంగా అరు అణాల బిళ్ళలు అంటిం

చాలి. చిరునామాదారు సంతకం పెట్టినరసీదు, ఉత్తరం పంపినవారికి కావాలంటే, అదనంగా మరొక అణాబిళ్ళ అంటించాలి.

పార్సెళ్ళు :

పోస్టుద్వారా పంపే పార్సెళ్ళకు ప్రతి 40 తులాలకూ ఎనిమిదేసి అణాల బిళ్ళలను అంటించాలి; 440 తులాల బరువుకు మించిన పార్సె లును తప్పనిసరిగా రిజిష్టరు చేసితీరాలి.

వి. పి.

ఏదైనా విలువగల వస్తువును ఒకరు మరొకరికిపంపి, పుచ్చుకున్న వారి దగ్గర దాని విలువను వసూలుచేసేపద్ధతి. రు. 25 లపై విలువగల వి. పి. లను, వాటివిలువకు ఇన్సూరుచెయ్యాలి. ఇదికాక రు. 25లోపువిలు వగలవస్తువుఅయితే, వి. పి. చార్జి ఒక అణా, రు. 25 పైన విలువగల వస్తువు అయితే అదనంగా వి. పి. చార్జి రెండు అణాలు చెల్లించాలి. అంటే వి. పి.లను విడిపించుకొనేవారు చెల్లించవలసినడబ్బు వివరాలు ఇవి :

రు. 25 లోపు విలువగల వస్తువులకు : వస్తువువిలువ; ఆవస్తువుకు అయే బట్వాడా చార్జి (బరువునుబట్టి), నాలుగున్నర అణాలు రిజిస్ట్రే షన్ చార్జి; ఒక అణా వి. పి. చార్జి.

రు. 25 పైన విలువగల వస్తువులకు : వస్తువు విలువ; ఆ వస్తువు బట్వాడాకు అయేచార్జి; అరు అణాలు రిజిస్ట్రేషన్ చార్జి; రెండు అణాలు వి. పి. చార్జి, ఆ వస్తువు విలువనుబట్టి ఇన్సూరెన్సు చార్జి.

అయితే, పుస్తకములు, రైల్వే పార్సెలు రశీదులు వి. పి. గా పంపినప్పుడు, వాటివిలువ ఎంతయినాసరే, వాటిని ఇన్సూరుచెయ్యాలనే నిర్బంధంలేదు.

ఇన్సూరెన్సు :

పోస్టుద్వారా విలువగల వస్తువులను పంపేటప్పుడు, ఒకవేళ ఆ వస్తువులుపోతే, ఆ వస్తువుల ఖరీదును రాబట్టుకోడానికి చేసుకొనే

ఏర్పాటు. ఈ ఏర్పాటుద్వారా, రిజిష్టర్ ఉత్తరాలను. బంగారు నగలనూ, విలువగల దస్తావేజులనూ ఒకచోటినుంచి మరొకచోటికి పంపవచ్చును. ఈ వస్తువులను, వాటి అసలైన విలువకు మించిన మొత్తానికి ఇన్సూరు చెయ్యకూడదు. ఇలా ఇన్సూరుచేసే వస్తువుల విలువ రు. 5000 లకు, మించరాదు.

ఇలా ఇన్సూరు చెయ్యడానికి, ఆ వస్తువులు పెట్టిన కవరుకుగాని పెట్టెకుగాని దాని బరువునుబట్టి చెల్లించవలసిన ఛార్జీ, రిజిస్ట్రీషను చార్జీలుకాక అదనంగా, యీ క్రింది రేటులో చార్జీలు యిచ్చుకోవాలి.

నూరు రూపాయల విలువకుమించని ఇన్సూరెన్సుకు ఆరుఅణాలు: రు. 100కు పైబడి, ప్రతి అదనపు రు. 100 లకు మూడు అణాలు.

మనియార్డరు:

దూరాన వున్నవారికి ఎవరైనా, నమ్మకంగా చేరేలాగున డబ్బు పోస్టాఫీసుద్వారా పంపవచ్చును. ఇలా పంపే డబ్బును అయిదు రూపాయల లోపు అయితే రెండణాలు, రు. 5 పైన రు. 10 లోపు అయితే, మూడణాలు రు. 10 పైన రు. 15 లోపు నాలుగణాలు; రు. 15 పైన రు. 55 లోపు ఆరణాలు. ఆపై మొత్తాలకు పైక్రమంలో అదనపు చార్జీలు, చెల్లించాలి.

టెలిగ్రాఫ్ మనియార్డరు :

అతి స్వల్ప వ్యవధిలో, దూరాన వున్నవారికి డబ్బు పంపాలంటే టెలిగ్రాంద్వారా పంపవచ్చును. దానికి చార్జీ, మామూలు మని ఆర్డరు చార్జీకాక, చిరునామాకూ, అతనికి తెలియపరచేవిషయాలకూ టెలిగ్రాం చార్జీ ఎంత అవుతుందో, అదికూడా యివ్వాలి.

టెలిగ్రాములు :

అత్యవసరంగా ఒకచోటనుంచి మరొకచోటికి కబురు అందజెయ్యడానికి టెలిగ్రాం మంచి సౌకర్యం. టెలిగ్రాములు ఇంగ్లీషులోనే

పంపాలి. చెప్పే సంగతులకూ, టెలిగ్రాము ఎవరికి పంపుతామో వారి చిరునామాకూ ఎన్ని మాటలు వుంటాయో వానినిబట్టి చార్జీ యివ్వాలి. టెలిగ్రాము రెండురకాలు. మామూలు టెలిగ్రాముకు, యిచ్చేచోట అందుకున్న వరుసలో పంపేవి; అర్జెంటు టెలిగ్రాములు, అందుకోగానే పంపేవి.

మామూలు టెలిగ్రాములకు చార్జీలు: మొదటి ఎనిమిదిమాటలకు గాని, అంతకు తక్కువగాని 12 అణాలు; ఎనిమిదిపైన ప్రతిమాటకూ ఒక అణా అదనం. అర్జెంటు టెలిగ్రాములకు, ఎనిమిది మాటలకు రు. 1-8-0. ఆపైన ప్రతిమాటకు రెండేసి అణాలు.

ఈ పోస్టు చార్జీలు, టెలిగ్రాము చార్జీలు, ఇండియాలో ఒక చోటనుంచి మరొకచోటికే. విదేశాలకు చార్జీలు వేరు.

విదేశాలకు :

పాకిస్తాన్, సిలోనులకు కార్డు 0-1-6; బర్మాకు కార్డువెల. 0-4-0 ఆసియాలో ఇతరదేశాలకు కార్డువెల 0-5-0

యూరప్‌కు వ్రాసే కార్డువెల 6 అణాలు; కవరు వెల ఒక ఔన్సు బరువుకు మించనిది 12 అణాలు; ఆపైన ప్రతిఔన్సుకీ రెండేసిఅణాలు.

అమెరికాకు : కార్డు, 10 అణాలు; కవరు, 1-8-0.

విమానటపాద్వారా : అరఔన్సు బరువుగల ఉత్తరాలకు :

ఆఫ్ఘనిస్తాన్ బర్మాలకు : 6 అణాలు.

యూరప్‌కు : 14 అణాలు.

ఆఫ్రికాకు : రు. 1-2-0.

ఆస్ట్రేలియాకు : రు. 1-2-0.

అమెరికాకు : రు. 1-8-0.

కేబిల్ గ్రాం :

సముద్రాంతరంలోవున్న దేశాలకు పంపించే టెలిగ్రాములను కేబిల్ గ్రాం అంటారు.

ఇండియానుంచి ఇంగ్లండు, అమెరికాలకు కేబిల్ గ్రాం పంపితే అయ్యే చార్జీలు ఇవి:

ఇంగ్లండు: ప్రతిమాటకు 13 అణాలు

అమెరికా: ప్రతిమాటకు రు. 1-7-0.

చాలా ఉత్తరాలు సరియైన అడ్రసు వ్రాయనందున, ఎవరికి అందాలో వారికి అందక, 'డెడ్ లెటర్' ఆఫీసుకు పోతాయి. అందుచేత ప్రతి ఉత్తరంమీద సరియైన అడ్రసు వ్రాయడం ముఖ్యం.

ఆదివారం సెలవు:

ఇండియాలోని పోస్టాఫీసు లన్నింటికీ, ప్రతి ఆదివారమూ పూర్తిగా సెలవురోజు. ఆనాడు మామూలు ఉత్తరాలు, మామూలు టెలిగ్రాములు బట్వాడా జరుగవు. ఎక్స్‌ప్రెస్ డెలివరీ ఉత్తరాలు, అర్జెంటు టెలిగ్రాములు మాత్రమే బట్వాడా అవుతవి. ఈ బట్వాడాకూడా అన్ని ఊళ్లలోనూ జరగదు. పెద్దబస్తీలలోనే.

విమానసదుపాయాలు

యుద్ధానంతరం, మునుపటికన్న మనదేశంలో విమాన ప్రయాణాలు చాలా ఎక్కువగా సాగుతున్నాయి. మనదేశంనుంచి విదేశాలకు వెళ్లడానికే కాక, దేశంలోనే ఒక ప్రాంతంనుంచి మరొక ప్రాంతానికి చాలామంది విమానాలలోనే ప్రయాణం చేస్తున్నారు.

విదేశాలకు ప్రయాణికులను తీసుకొని వెళ్లడానికి బ్రిటిష్ ఓవర్సీస్ ఏర్వేస్ కార్పొరేషన్ అనే బ్రిటిషు విమాన సర్వీసు, కె. ఎల్. ఎం. అనే డచ్చివిమాన సర్వీసు ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్నాయి.

1952 డిసెంబరు నాటికి దేశంలో, విమానాలను నడిపించి ప్రయాణ సౌకర్యాలను ఏర్పాటుచేస్తున్న కంపెనీలు తొమ్మిదివున్నాయి. అవి ఏమిటంటే: ఏర్ ఇండియా లిమిటెడ్; ఏర్ సర్వీస్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్, ఏర్వేస్ ఇండియాలిమిటెడ్; భారత్ ఏర్వేస్

లిమిటెడ్ ; ఏర్ ఇండియా ఇంటర్నేషనల్ ; డక్కన్ ఏర్వేస్ లిమిటెడ్ ; ఇండియన్ నేషనల్ ఏర్వేస్ లిమిటెడ్ ; హిమాలయన్ ఏవియేషన్ ; కళింగ ఏర్‌లైన్స్ ; వాటిలో మూడు మాత్రమే చెన్నపట్టణం గుండా వాటి ప్రయాణమార్గాన్ని కలిగివున్నాయి. ఆ కంపెనీల ప్రయాణ మార్గాలు ఇవి :

ఏర్-ఇండియా లిమిటెడ్ (తాతాకంపెనీ) : కొలంబో—బొంబాయి సర్వీసు: మదరాసు—బొంబాయిసర్వీసు; మదరాసు—త్రివేండ్రం సర్వీసు.

ఏర్‌వేస్ ఇండియా లిమిటెడ్ : బెంగుళూరు—కలకత్తా సర్వీసు:

డెక్కన్ ఏర్వేస్ : మదరాసు—ఢిల్లీ సర్వీసు: హైదరాబాద్—బెంగుళూర్ . హైదరాబాద్—బొంబాయి :

విమాన ప్రయాణ సౌకర్యాల విషయమై యీకంపెనీల చర్యలను ఏర్పాట్లను పరిశీలించి, తగిన పద్ధతులలో వీరు ప్రయాణ సౌకర్యాలను కలిగిస్తున్నారో లేదో చూడడానికి కేంద్రప్రభుత్వంవారు డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ సివిల్ ఏవియేషన్ అనే హోదాతో ఒక ఉద్యోగిని నియమించారు. ప్రస్తుతం, యీ పదవిలో ఎల్. సి. జెయిన్ ఉన్నారు.

1953 లో ప్రభుత్వం, విమానసర్వీసులలో భాగస్వామిగా ఏర్పడి, దేశంలో సర్వీసులను నడిపే సంస్థను ఒకదానినీ, విదేశాలకు సర్వీసుసునడిపే సంస్థను ఒకదానినీ ఏర్పాటుచేసింది. దేశంలోని విమాన కంపెనీలన్నీ యీ సర్వీసులలో భాగస్వాములయాయి.

ఇండియా ప్రభుత్వపు సివిల్ ఏవియేషన్ శాఖవారు దేశంలో మొత్తం 77 విమానాశ్రయాలను తమ ఆధ్వర్యాన వుంచుకున్నారు.

ఇండియాలోవిమానాశ్రయాలలో అంతర్జాతీయహోదాగలవిఇవి:

1. బొంబాయి (శాంటాక్రూజ్); 2. కలకత్తా (డండం); ఢిల్లి (పలం).

ఇండియాలో ప్రధాన హోదా గలవి :

1. అహమ్మదాబాద్; 2. అగర్తలా; 3. బేగంపేట; 4. బొంబాయి (జుహు), 5. ఢిల్లీ (సఫ్దార్‌జంగ్); 6. గౌహతి; 7. మదరాసు; 8. నాగపూర్.

ఇండియాలో మధ్యరకపు హోదాకలవి :

1 అలహాబాద్; 2. అమృతసర్; 3. భగ్‌దోరా; 4. బెనారస్; 5. బారక్‌పూర్; 6. బరోడా, 7. భావనగర్; 8. భోపాల్; 9. భుజ్; 10. కోయంబత్తూరు; 11. కొచ్చిన్; 12. కటక్ (భువనేశ్వర్); 13. గయ, 14. ఇండోర్; 15. జయపూర్; 16. జోర్‌హాట్; 17. జునఘుడ్; 18. లక్నో; 19. మోహన్‌బారి; 20. పాట్నా; 21. పోర్‌బందర్; 22. రాజకోట; 23. తేజ్‌పూర్; 24. తిరుచిరాపల్లి; 25. త్రివేండ్రం; 26. విజయవాడ; 27. విశాఖపట్టణం.

కడపటిరకపు హోదాగలవాటిలో ఆంధ్రదేశంలో ఇవి :

కడప; దొనకొండ; రాజమండ్రి.

బ్రాడ్ కాస్టింగ్

రేడియో బ్రాడ్ కాస్టింగ్ భారతదేశంలో మొట్టమొదట 1924 లో మదరాసులో రేడియోక్లబ్ ఒకటి స్థాపింపబడటంతో ప్రారంభమైంది. కాని, ఇండియన్ బ్రాడ్‌కాస్టింగ్ కంపెనీ అనే పేరుతో ఒక కంపెనీ ఏర్పడి, 1927 జూలై 23 తేదిన బొంబాయిలో ఒక స్టేషనును 1927 ఆగస్టు 26 తేదిన కలకత్తాలో ఒక స్టేషనును స్థాపించడంతో, బ్రాడ్ కాస్టింగ్ సర్వీసు ప్రారంభమైంది. అయితే, యీ కంపెనీకి లాభాలు ఏమికిట్టక, 1930 మార్చిలో దివాలాతీసింది. 1930 ఏప్రిల్ 1 తేదినుంచి కేంద్రప్రభుత్వంవారే; బ్రాడ్‌కాస్టింగ్‌ను తమ అధికారంలోకి తీసుకున్నారు. 1932 దాకా ప్రభుత్వం వారుకూడాదీని విషయంలో తగు శ్రద్ధ చూపలేదు.

1930 లో మనదేశంలో సుమారు 7,700 మంది మాత్రమే రేడియోలను కలిగివున్నారు. రేడియో సెట్టు వున్న ప్రతివారు, ఆ సర్కిల్ పోస్టుమాస్టరు జనరల్ దగ్గరనుంచి లైసెన్సు తీసుకోవాలి. దీనికి ఫీజు ఏడాదికి 15 రూపాయలు.

ప్రస్తుతం మనదేశంలో 25 రేడియో స్టేషనులు వున్నాయి. వీటిలో కొత్తగా స్థాపింపబడినవి; విజయవాడ, 1948 డిసెంబరు 1; అలహాబాదు, 1949 ఫిబ్రవరి 1; ధార్వార్, 1950 జనవరి 8; కొళిక్కోడ్, 1950 మే 14.

మదరాసు స్టేషను 1938 జూన్ 16 తేదిన స్థాపింపబడింది.

ప్రస్తుతం రేడియో స్టేషనులు ఇవి: ఢిల్లీ బొంబాయి, కలకత్తా, జలంధర్, నాగపూర్, బరోడా, కటక్, షిల్లాంగ్, గౌహతి, లక్నో, పాట్నా, అలహాబాద్, మదరాసు, తిరుచిరాపల్లి, విజయవాడ, ధార్వార్, జమ్మూ, అమృతసర్, కొళిక్కోడ్, శ్రీనగర్, మైసూర్, ఔరంగబాద్, హైదరాబాద్, అహమ్మదాబాద్, తిరువనంతపురం.

ఇండియాలో రేడియో సెట్లు యింట్లో వుంచుకున్నందుకు లైసెన్సులు తీసుకున్న వారిసంఖ్య 1952 అక్టోబరు 31 నాటికి, 6,77,403.

బ్రాడ్ కాస్టింగ్ శాఖకు ఇంగ్లీషులో ఆల్ ఇండియా రేడియో అనీ, దేశభాషలో ఆకాశవాణి అనీ పేర్లు.

కార్మికులబలం

ఇండియాలోని వివిధ ఫాక్టరీలలో పనిచేసే కార్మికుల సంఖ్య ఇటీవల క్రమేపీ పెరుగుతూ వచ్చింది.

1948 లోను 1949 లోను ఇండియాలోని ఫాక్టరీలలోని కార్మికుల సంఖ్య ఎంత పెరిగినదీ, యీ క్రింది పట్టీవలన తెలుస్తుంది.

రోజుకు ఎంతమంది పనిచేసేదీ: సగటు లెఖ

ఫాక్టరీ వివరము :

	1948	1949
గవర్నమెంటు స్థానిక సంస్థల అధీనంలో వున్నవి	23,60,201	24,33,988
ఎప్పుడూ పనిచేసే ఇతర ఫాక్టరీలు		
బట్టలమిల్లులు	10,31,044	10,45,140
ఇంజనీరింగ్	2,19,837	2,13,243
లోహములు, ఖనిజములు	1,01,013	1,08,505
ఆహారము, సారాయి, పొగాకు	3,16,009	3,44,828
రంగులు, రసాయనిక ద్రవ్యములు	1,12,700	1,19,851
కాగితము; అచ్చు	62,903	68,461
కలప, రాయి, అద్దములు	95,570	1,02,000
గిన్నింగ్ మిల్లులు	78,949	73,957
తోళ్ళు	26,848	28,703
ఇతర ఫాక్టరీలు	35;724	41,545

గనులలో పనిచేసే కార్మికులు

ఇండియాలోని వివిధ గనులలో 1947, 1948 సంవత్సరాలలో ఎంతమంది కార్మికులు పనిచేసినదీ యీ క్రింది పట్టినిబట్టి తెలుసుకొనవచ్చును.

గనులు	కార్మికుల సంఖ్య	
	1947	1948
బొగ్గు	3,21,537	3,08,263
ఇనుము	6,655	7,068
రాగి	3,961	3,628
మెంగనీస్	15,092	16,068

అభ్రకము	31,656	31,490
పెట్రోలు	4,278	4,187
ఇతరములు	28,362	29,348
మొత్తం	4,11,541	4,00,052

ఇండియాలోని గనులసంఖ్య: 1947 లో 1976; 1948 లో 1897

ట్రేడ్ యూనియన్లు

ఇండియాలో 1948-49 నుంచి 1952 వరకు ఎన్ని కార్మికుల సంఘాలు వున్నదీ యీ క్రింది పట్టీవలన తెలుసుకోవచ్చును.

సంవత్సరం	రిజిస్టరు చేయబడిన ట్రేడ్ యూనియన్ల సంఖ్య	లెఖలు చూపించిన ట్రేడ్ యూనియన్లు సంఖ్య	సభ్యులసంఖ్య
1948-49	3,150	1,848	19,60,107
1949-50	3,365	1,920	18,21,132
1952	3,629		19,76,119

పరిశ్రమలవారీగా

1949-50 లో తమ యూనియనుకు లెఖలను చూపెట్టిన ట్రేడ్ యూనియనులు, ఏ పరిశ్రమకు ఎన్నెన్ని వున్నదీ, వాటి సభ్యత్వము, యీ క్రింది పట్టీవలన తెలుస్తుంది.

పరిశ్రమ	సంఖ్య	సభ్యులసంఖ్య
రైల్వేలు	78	3,34,408
ట్రాంవేలు	5	10,857
బట్టల మిల్లులు	137	3,24,820
అచ్చు ఆఫీసులు	62	26,726
నావికులు	12	51,503

రేవులలో పనివాళ్ళు	22	63,223
వ్యవసాయము	53	1,45,099
మొత్తం	1920	18,21,132

కార్మికులు సమ్మెకట్టినందున, ఒకొక సంవత్సరంలో ఒక కార్మికునకు ఒకరోజు చొప్పున, ఎన్నిరోజుల పని నష్టమైనదీ యీ క్రింది అంకెలవలన తెలుస్తుంది.

1947	1,65,62,666
1948	78,37,173
1949	66,00,594
1950	1,28,06,704

ఇండియాలోని కార్మికుల యూనియనులలో ప్రధానమైనవి నాలుగు. వాటి సభ్యత్వపు వివరాలు 1953 జనవరి 1 నాటికి యీక్రింది విధంగా వున్నట్లు ప్రకటింపబడింది. ఇండియన్ నేషనల్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు: 15,48,568; దీనికి లోబడి పనిచేస్తున్న ట్రేడ్ యూనియన్ల సంఖ్య: 1,232; ఆల్ ఇండియా ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్: 7,53,314. దీనికి లోబడి పనిచేస్తున్న ట్రేడ్ యూనియన్లసంఖ్య: 736.

హింద్ మజ్దూర్ సభ : 8,04,337; దీనికి లోబడిన ట్రేడ్ యూనియనులు, 587. యునైటెడ్ ట్రేడ్స్ యూనియన్ కాంగ్రెస్: 3,84,962; దీనికి లోబడిన ట్రేడ్ యూనియనులు 332.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో షాపు గుమాస్తాలు

ఫాక్టరీలలోను, షాపులలోను పనిచేసేవారి సౌకర్యాలను గురించి, రాష్ట్రంలో అమలులోవున్న చట్టాలనుబట్టి యీక్రింది ఏర్పాట్లు చేయబడినవి.

పనివారికి రోజుకు 8 గంటలకంటె పనివుండకూడదు. ఒక వారం చేసే పని 48 గంటలకు మించకూడదు.

నాలుగు గంటలు పనిచేసిన తరువాత; ఒక గంటవిరామంవుండాలి.

ఓవర్ టైమ్ (అదనపుపని), ఏరోజూనా రెండుగంటల పైనచేయించ డానికి వీలులేదు. ఒకవారంలో యీ ఓవర్ టైము ఆరుగంటలకు మించ కూడదు.

ప్రతివారం, ఒకరోజు సెలవు ఇవ్వాలి.
సంవత్సరానికి 12 రోజులు సాధారణపు సెలవు;
12 రోజులు జబ్బు సెలవు:
12 రోజుల ప్రత్యేక సెలవు.

14 సంవత్సరాలకు లోబడిన బాలురకు పని ఇవ్వకూడదు. బాలు రకు రోజుకు 7 గంటలకంటె ఎక్కువపని ఇవ్వకూడదు. వారిచేత ఉద యము 6 గంటలకు పూర్వంగాని, సాయంత్రం 7 గంటల తరువాత గాని పని చేయించకూడదు. బాలురచేత ఓవర్ టైమ్ పని చేయించకూడదు.

రాజకీయ పక్షాలు

కాంగ్రెసు

అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభ 1885 లో స్థాపింపబడింది. అప్పుడు కేవలం మితవాదపక్షంగా ఏర్పడినా, క్రమేపీ, దేశస్వాతంత్ర్య సంపాదనకు పూనుకున్న ప్రధాన సంస్థ ఇదే. దీనిలోచేరి, అనేక కష్ట నష్టాలకు గురియై, ఎంతోమంది స్వాతంత్ర్య వీరులు, స్వాతంత్ర్య సమ రంలో తమ ప్రాణాలనుకూడా అర్పించారు. ఈనాడు, అఖిలభారత జాతీయ సంస్థగా, కాంగ్రెసు పక్షం దేశంలోని రాజకీయ కక్షలలో ప్రధాన స్థానాన్ని పొందింది.

కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రాతినిధ్యం, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విధానంమీద ఆధారపడివున్నది.

1954 కాంగ్రెసు మహాసభ అధ్యక్షుడు : జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ

వర్కింగు కమిటి

1954 సంవత్సరానికి కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటి సభ్యులు వీరు :

1. మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజద్; 2. డాక్టర్ బి. సి. రాయ్; 3. పండిట్ గోవిందవల్లభ పంత్; 4. మురార్జిదేశాయ్; 5. సి. రాజ గోపాలాచారి; 6. కండూభాయ్‌దేశాయ్; 7. నీలం సంజీవరెడ్డి; 8. నవకృష్ణ చౌధురి; 9. జ్ఞాని గురుముఖసింగ్ ముసాఫిర్; 10. దేవకీ నందన్ నారాయణ్; 11. మాణిక్యలాల్ వర్మ; 12. ఎ. వి. కుట్టి మాళుఅమ్మ; 13. బలవంతరాయ్ మెహత; 14. యు. శ్రీనివాస మల్లయ్య; 15. జగజీవనరాం; 16. రఫీ అహమద్ కిద్వాయ్; 17. కె. పి. మాధవన్ నాయర్; 18. శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్;

యు. శ్రీనివాసమల్లయ్య, బలవంతరాయ్ మెహత, శ్రీమన్నారాయణ అగర్వాల్ గార్లు ప్రధాన కార్యదర్శులుగాను, మురార్జి దేశాయ్ కోశాధికారిగాను వుంటారు.

ప్రదేశ కాంగ్రెస్ కమిటీల అధ్యక్షులు

వివిధ భాషాప్రాంతముల కాంగ్రెసు కమిటీలకు ప్రదేశకమిటీలని పేరు. ప్రదేశ కాంగ్రెసు సంఘాల అధ్యక్షులు: అజ్మీర్ : పండిత్ ముకుట విహారీలాల్ భార్గవ; ఆంధ్ర, బెజవాడ గోపాలరెడ్డి; అస్సాం, విమలప్రసాద్ చలిహా; ఉత్కళ, వనమాలి పట్నాయక్; ఉత్తర ప్రదేశ్, అల్గురాయ్ శాస్త్రి; కర్నాటక, ఎస్. నిజలింగప్ప; కేరళ, శ్రీమతి కుట్టిమాళు అమ్మ; గుజరాత్; కన్యాలాల్ దేశాయ్; ఢిల్లీ, బ్రహ్మప్రకాశ్; తమిళనాడు, కె. కామరాజ నాడార్; తిరువాన్కూర్ - కొచ్చిన్, కె. పి. మాధవ నాయర్; నాగపూర్; ఎం. ఎస్. కన్నమ్వార్; పంజాబ్, జ్ఞాని గురుముఖ సింగ్ ముసాఫిర్; పెప్సు, కర్నల్ రఘువీరసింగ్; బీహార్, శ్రీ కృష్ణసింహా; బెంగాల్, అతుల్యఘోష్; బొంబాయి, ఎస్. కె. పాటిల్; మధ్య

భారత్, తఖత్‌మల్ జెయిన్; మహాకోసల, సేట్ గోవిందదాస్; మహారాష్ట్ర, దేవకీనందన్ నారాయణ్; మైసూరు, హెచ్. కె. వీరన్న గౌడ; రాజస్థాన్, మాణిక్యలాల్ వర్మ; విదర్భ, డాక్టర్ గోపాలరావు ఖేద్కార్; వింధ్యప్రదేశ్ వనస్పతి సింగ్; హిమాచలప్రదేశ్, పండిత పద్మదేవ్; హైదరాబాద్, కె. వి. రంగారెడ్డి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ కాంగ్రెసు :

ఆంధ్ర ప్రదేశ కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షులుగా బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, 1953 డిసెంబరు మాసాంతంలో ఎన్నుకోబడినారు. ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కార్య నిర్వాహకవర్గమునకు యీ క్రిందివారు నియమింపబడినారు :

ఉపాధ్యక్షులు : కళా వెంకటరావు, నాయకంటి శంకరరెడ్డి గార్లు.

ప్రధాన కార్యదర్శి : కల్లూరి చంద్రమౌళిగారు.

సంయుక్త కార్యదర్శులు : పి. పార్థసారధి, బెండి కూర్మన్న గార్లు.

సభ్యులు : శ్రీ పి. రామస్వామి నాయుడు, శ్రీకాకుళం; శ్రీ మల్లిపూడి పళ్ళంరాజు, తూర్పుగోదావరి; శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజు, పడమటి గోదావరి; శ్రీ అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, పశ్చిమకృష్ణ; శ్రీ గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య, తూర్పుకృష్ణ; శ్రీ కె. వరసారెడ్డి, నెల్లూరు; శ్రీ డి. రామబ్రహ్మం; చిత్తూరు; శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య, కర్నూలు; శ్రీ కె. కోటిరెడ్డి, కడప; శ్రీ నీలం సంజీవ రెడ్డి, అనంతపురం; శ్రీమతి చోడగం అమ్మన్నరాజా, మదరాసు; శ్రీ టి. జి. తిమ్మయ్య శెట్టి, బళ్లారి.

కాంగ్రెసు మహాసభ అధ్యక్షులు

సంవత్సరం	స్థలం	అధ్యక్షులు
1885	బొంబాయి	డబ్ల్యు. సి. బెనర్జి
1886	కలకత్తా	దాదాభాయ్ నౌరోజీ

1887	మదరాసు	బద్రుదీన్ త్యాబ్జి
1888	అలహాబాద్	జార్జి యూల్
1889	బొంబాయి	సర్ డబ్ల్యు. వెడ్డర్ బర్న్
1890	కలకత్తా	సర్ పి. మెహాత
1891	నాగపూర్	పి. ఆనందాచార్లు
1892	అలహాబాద్	డబ్ల్యు. సి. బెనర్జి
1893	లాహోర్	దాదాభాయ్ నౌరోజి
1894	మదరాసు	ఎ. వెబ్
1895	పూనా	ఎస్. ఎన్. బెనర్జి
1896	కలకత్తా	ఆర్. ఎం. సియాని
1897	అమరావతి	సి. శంకరన్ నాయర్
1898	మదరాసు	ఆనందమోహనబోస్
1899	లక్నో	రమేశచంద్రదత్
1900	లాహోర్	ఎన్. జి. చందావర్కార్
1901	కలకత్తా	డి. వాచా
1902	అహమ్మదాబాద్	ఎస్. ఎన్. బెనర్జి
1903	మదరాసు	లాల్ మోహానఘోష్
1904	బొంబాయి	సర్ హెన్రీ కాటన్
1905	కాశీ	గోపాలకృష్ణ గోఖలే
1906	కలకత్తా	దాదాభాయ్ నౌరోజి
1907	సూరత్	రాసవిహారిఘోష్
1908	మదరాసు	రాసవిహారిఘోష్
1909	లాహోర్	మదనమోహన మాళవీయ
1910	అలహాబాద్	సర్. డబ్ల్యు. వెడ్డర్ బర్న్
1911	కలకత్తా	బి. ఎన్. దార్
1912	పాట్నా	ఆర్. ఎన్. మథోల్కార్

1913	కరాచి	నవాబ్ సయ్యద్ మహమ్మద్
1914	మదరాసు	భూపేంద్రనాథ్ బాసు
1915	బొంబాయి	ఎస్. పి. సింహా
1916	లక్నో	ఎ. సి. మజుందార్
1917	కలకత్తా	అని బెసెంట్
1918	ఢిల్లీ	హసన్ ఇమాం
1918 (ప్ర.స.)	బొంబాయి	మదనమోహన మాళవీయ
1919	అమృతసర్	పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ
1920	నాగపూర్	సి. విజయరాఘవాచారి
1920	కలకత్తా	లాలా లజపతిరాయ్
1921	అహమ్మదాబాద్	హకీం అజ్మల్ ఖాన్
1922	గయ	చిత్తరంజనదాస్
1923	కాకినాడ	మహమ్మద్ ఆలీ
1923 (ప్ర.స.)	ఢిల్లీ	అబుల్ కలాం ఆజద్
1924	బెల్గాం	కరంచంద్ గాంధి
1925	కాన్పూర్	సరోజిని నాయుడు
1926	గౌహతి	ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్
1927	మదరాసు	డాక్టర్ ఎం. ఎ. అన్సారి
1928	కలకత్తా	పండిత మోతిలాల్ నెహ్రూ
1929	లాహోర్	జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
1931	కరాచి	వల్లభాయ్ పటేల్
1932	ఢిల్లీ	సేట్ రణచోడ్‌లాల్
1933	కలకత్తా	మదనమోహన మాళవీయ
1934	బొంబాయి	రాజేంద్రప్రసాద్
1935	లక్నో	జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
1936	ఫైయిజ్ పూర్	జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ

1937	హరిపుర	సుభాసచంద్రబోస్
1938	త్రిపురి	సుభాసచంద్రబోస్
1939		బాబు రాజేంద్రప్రసాద్
1940	రామఘర్	అబుల్ కలాం ఆజద్
1946		జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
1946-47	మీరట్	ఆచార్య కృపలాని
1947		బాబు రాజేంద్రప్రసాద్
1948	జయపూర్	డాక్టర్ బి. పట్టాభిసీతారామయ్య
1950	నాసిక్	బాబు పురుషోత్తమదాస్ తాండన్
1951	మీరట్	జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
1952	హైదరాబాద్	జవహర్ లాల్ నెహ్రూ
1954	కల్యాణి	జవహర్ లాల్ నెహ్రూ

హిందూమహాసభ :

హిందువుల ప్రత్యేకహక్కులను కాపాడడానికి ఏర్పడిన సంస్థ. దేశవిభజనను తీవ్రంగా ప్రతిఘటించింది. గాంధీజీ హత్యజరిగిన తరువాత రాజకీయాలలో పాల్గొనటాన్ని విరమించింది. కాని 1949 మేలో మళ్లీ రాజకీయాలలో పాల్గొనడానికి నిశ్చయించింది.

అధ్యక్షుడు : ఎన్. సి. ఛటర్జి.

కమ్యూనిస్టుపార్టీ :

కార్మికులకు అధ్వర్యాన ఏర్పడే పరిపాలనను దేశంలో స్థాపించి, ధనస్వామిత్వాన్ని నిర్మూలనంచేసి, వర్గభేదంలేని సంఘాన్ని స్థాపించడం ప్రధానాశయంగా గల సంస్థ.

అఖిలభారత ప్రధాన కార్యదర్శి : అజయఘోష్.

ఆంధ్రకమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యదర్శి : మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు

విశాలాంధ్ర కార్యదర్శి. చండ్ర రాజేశ్వరరావు.

ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ :

1952 సెప్టెంబరువరకు, సోషలిస్టుపార్టీ అనీ, కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజాపార్టీ అనీ వ్యవహరింపబడుతున్న రెండు పార్టీలూ, 1952 సెప్టెంబరు 25 తేదిన ఒకే పార్టీగా కలసిపోయినవి. ఈ కొత్త పార్టీకి ప్రజాసోషలిస్టు-పార్టీ అని పేరు. ఈపార్టీకి అధ్యక్షులు ఆచార్య జె. బి. కృపలాని, ప్రధాన కార్యదర్శి డాక్టర్ రామమనోహర్ లోహియా.

1954 సంవత్సరానికి ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా యీ క్రిందివారు ఎన్నుకోబడినారు: జయప్రకాశ్ నారాయణ్, ఆచార్య నరేంద్రదేవ, డాక్టర్ పి. సి. ఘోష్; శ్రీమతి సుచేతకృపలాని, శ్రీమతి లీలారాయ్; హరేశ్వర్ గోస్వామి, కె. కేలప్పన్, పట్టంతాను పిళ్లై, హెచ్. వి. కామత్, కె. ఆర్. కరంత్, ఎన్. జి. గోరే, ఈశ్వర్ లాల్ దేశాయ్, సురేంద్రద్వివేది, చిన్నాదురై, గోపాల్ నారాయణ్ శాక్సెనా, ప్రేమ్ భాషిణ్, బాలేశ్వరీదయాళ్, పి. వి. జి. రాజు, మాధవరెడ్డి.

ఆంధ్ర ప్రజా పార్టీ

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధంగారిని ఆంధ్రమంత్రివర్గంనుంచి రాజీనామా ఇవ్వవలసిందని ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ నాయకులు ఆదేశించినందున విశ్వనాధంగారు ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీనుంచి తొలగిపోయి, ప్రజాపార్టీ అనే పేరుతో కొత్తగా ఒక పార్టీని స్థాపించారు.

రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము

ఇండియా ఐక్యతకూ, భద్రతకూ భంగంలేకుండా, ఇండియాలోని వివిధరాష్ట్రాలను, భాషాప్రయుక్తంగాగాని, మరేవిధంగాగాని, పునర్నిర్మాణం చెయ్యాలా, అలాచేస్తే, పునర్నిర్మాణం ఎలాజరగాలి అనే విషయాన్ని పరిశీలించి; కేంద్రప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వడానికి ఒక కమిషన్ ను కేంద్రప్రభుత్వం, 1953 డిసెంబర్ 22 తేదిన నియమించింది.

ఈ కమిషన్ తన నివేదికను 1955 జూన్ మాసాంతంలోపున సమర్పించాలి.

ఈ కమిషన్‌కు చైర్మన్, ఒరిస్సా గవర్నర్ సయ్యద్ ఫజల్ ఆలీ: సభ్యులు; పండిత హృదయనాథకుంజ్రూ, సర్దార్ కె. ఎం. పణిక్కర్.

ముఖ్యంగా, భాషారాష్ట్ర నిర్మాణంకోసం దేశంలో సాగుతున్న ఉద్యమాన్ని దృష్టిలోవుంచుకొని కేంద్రప్రభుత్వం యీ కమిషన్‌ను నియమించింది.

'లా' విషయాలు

మన దేశంలో అమలులో ఉన్న 'లా' స్థూలంగానైనా ప్రతివ్యక్తీ తెలిసికొని ఉండాలి. ఇది చాలా ముఖ్యం. 'లా' తెలియక తప్పుచేశానన్నంతమాత్రాన శిక్షతప్పదు. ఇలాంటి సమాధానాన్ని ఏ న్యాయస్థానమూ ఒప్పుకోదు. అందువల్ల సాంఘిక జీవనంలో జనసామాన్యము ముఖ్యంగా తెలుసుకోవలసిన కొన్ని విషయాలు యీ క్రింద సూచింపబడినవి.

రసీదులు :

తెల్లవారిలేస్తే పడుకునేదాకా డబ్బు వ్యవహారాలతో నిమిత్తము లేకుండా ఎవడికీ జరగదు. ఒకరికి పైకం ఇచ్చినప్పుడుగాని ఇంకొకరినుండి పుచ్చుకున్నప్పుడుగాని రశీదులు వ్రాసుకొనడం ఉత్తమమైన పద్ధతి. జరిగిన లావాదేవీలకు ఇవి సాక్ష్యంగా ఉండడంవల్ల, లేనిపోని తగాదాలకు తావుండదు. ఈ రశీదులు ఒక ప్రత్యేకమైన విధంగా ఉండాలనే నియమం లేదు. ఫలానావారు ఫలానా మొత్తం ఫలానా దానికిగాను ఇచ్చినారు గనుక ముట్టిందని వ్రాసి, సంతకం చేసి తారీకు వేస్తే సరిపోతుంది. ఇరవైరూపాయలకుమించని పక్షంలో ఏలాంటిస్టాంపును అంటించనక్కరలేదు. ఆ మొత్తాన్ని మించినప్పుడు మాత్రం ఒక అణా రెవెన్యూ చీటీని అంటించి ఆబిళ్ళమీద సంతకం చేయవలసివుంటుంది. ఈ చీటీని అంటించకపోతే ఆరశీదుకు విలువ ఉండదు.

ప్రామిసరి నోట్లు

ఎవరో అదృష్టవంతులు తప్ప జనబాహుళ్యం అప్పులనిచ్చి పుచ్చుకో కుండా జీవయాత్ర సాగించలేదు. ఏ వ్యవహారమైనా నోటిమాటతో కంటె వ్రాతమూలంగా నిర్వహించుకుంటే ఉభయులకు శ్రేయస్కరం. అందువల్ల 'ఫలానా తేదీన ఫలానా నేను ఫలానా వారిదగ్గర ఫలానా మొత్తాన్ని ఫలానా కారణంవల్ల పుచ్చుకున్నాను, కాబట్టి ఫలానా వడ్డీతో అయే అసలు ఫాయి దాలను వారు కోరినప్పుడు వారికిగాని వారి ఆర్డరుకుగాని ఇవ్వగలవాడను,' అని వ్రాసి చీటీ అంటించి దస్కతు చేయాలి. నోటు తాలూకు మొత్తం రు. 250 కి మించనట్లయితే ఒక అణా రెవిన్యూ స్టాంపు సరిపోతుంది. రు. 250 నుండి రు. 1000 వరకు రెండు అణాల స్టాంపు. ఆ పైన ఎంత మొత్తానికైనా నాలుగణాల చీటీ అతికిస్తే చాలు. అడిగినప్పుడు కాకుండా మారకపు (ఎక్స్ఛేంజ్) బిల్లు మాదిరి తీరుమానం చేయదలచిన నోట్లకు రెండురూపాయల స్టాంపు వేయాలి. ప్రతినోటుమీద ఇద్దరైనా సాక్షిసంతకాలుఉంటే మంచిది; నోటు వ్రాసినవ్యక్తి సాక్షుల ఎదుటనే సంతకంచేయాలి.

నోటు వ్రాయించుకున్నవారు వ్రాసినవారికి తెలియపరచి మరి ఎవరికైనా నోటును ప్రతిఫలంకోసం ట్రాన్స్ఫర్ చేయవచ్చును. నోటు వ్రాసిన తేది లగాయతు, మూడేండ్లలోపుగా ఆ తాలూకు మొత్తాన్ని వసూలుచేసుకోవటమో లేక దావా వేయటమో జరగకపోతే ఆ నోటు కాలదోషము పట్టిపోతుంది. ఈ గడువు దాటేలోపల నోటు వ్రాసినవారిచేత కొంత సొమ్ము చెల్లువేయించి వారిచేత నే నోటు వెనకభాగంమీద ఆ విషయం వ్రాయించడమో లేక నోటును తిరిగి వ్రాయించుకోవడమో చేయవలసి ఉన్నది.

చెక్కులు :

పెద్ద మొత్తాలను ఇనుప పెట్టెలలో పెట్టి పదిల పరచుకొనడము, ప్రామిసరినోట్లమీద అప్పులివ్వడము వివేకమైన పనులు కావు. ఒక్కొక్కప్పుడు అసలుకే మోసం రావచ్చును. వడ్డీ తక్కువ అయినప్పటికి బ్యాంకిలలో వేసికొంటేమంచిది. బ్యాంకీలలో అకౌంటు ఉన్నట్లయితే చేతిలో

ఎక్కువ రొక్కం ఉంచుకోవలసిన అగత్యం ఉండదు. ఇవ్వవలసినవారికి చెక్కు వ్రాసి ఇస్తే సరిపోతుంది. ఈ చెక్కులలో పుచ్చుకొనేవారి పేరు, ఇచ్చే మొత్తం; తారీఖు వ్రాసి బ్యాంకువారి నమూనాగా ఇచ్చిన విధంగా సంతకం చేయాలి. ఇవి అన్యులచేతులలో పడకుండా ఉంటానికి క్రాస్ చేయవలసి ఉంటుంది. అంటే చెక్కుమీద ఎడమవైపు పైభాగాన ఒకదానిక్రింద ఒకటిగా రెండు ఏటవాలు గీతలుగీసి, ఆ గీతలమధ్య 'అండ్ కో' అని వ్రాయాలి. అప్పుడు ఈ చెక్కుతాలూకు మొత్తము బ్యాంకిలో అకౌంటు వున్న వారిపరంగా మాత్రమే ఇవ్వబడుతుంది. ఒకసారి చెక్కు పుట్టిన తరువాత ఎవరికైనా ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయవచ్చును. ఆరుమాసాలలోపుగా సొమ్ము చేసుకోకపోతే చెక్కు రద్దు అవుతుంది. హుండీల విషయంకూడా ఇంతే. ఇవి వ్యాపారస్థులకు ఎంతో ఉపయుక్తంగా ఉంటాయి. పొరుగూళ్ళవారికి ఈ బ్యాంకి హుండీలద్వారా తక్కువ ఖర్చుతో ఎంత డబ్బునైనా సులభంగా పంపవచ్చును. చెక్కుల పరంగా డబ్బు ఇచ్చినప్పుడు ఒకవేళ రశీదులు తీసికోకపోయినా ప్రమాదముండదు.

ఎగ్రిమెంట్లు :

వ్యాపారంలోగాని మరి ఇతర వ్యవహారాలలోగాని అనుకున్న ఒడంబడికలను లిఖితపూర్వంగా నిర్ణయించుకుంటే ఉభయపార్టీలకు మంచిది. సాధ్యమయినంతవరకు ఈ అగ్రిమెంట్లను లాయర్లచేత వ్రాయించుకుంటే, న్యాయబద్ధంగాని అవకతవక షరతులకు అవకాశం ఉండదు. ప్రతిఫల శూన్యమైన కంట్రాక్టు అగ్రిమెంట్లు చెల్లవు. మోసంవల్ల, వత్తిడివల్ల, పొరబాటువల్ల ఏర్పడిన అగ్రిమెంట్లను రద్దు చేసుకోవచ్చును. సాధారణపు ఒడంబడికలను రూపాయిన్నర స్టాంపు పేపరుమీద వ్రాసుకోవాలి.

పవర్ ఆఫ్ అటర్ని :

ఒక ప్రత్యేక వ్యవహారాన్ని గాని లేక సర్వవిధ వ్యవహారాలను గాని తన తరఫున నిర్వహించడానికి ఒక వ్యక్తి మరొక వ్యక్తికి న్యాయ

బద్ధంగా అధికారం ఇవ్వవచ్చును. ఇది లిఖితపూర్వకంగా జరగాలి. వీటిని పవర్ ఆఫ్ అటర్నీ అంటారు. ఒక్క ప్రత్యేక విషయానికయితే స్పెషల్ పవర్, సర్వవిషయాలకైతే జనరల్ పవర్ పత్రాలను వ్రాయాలి. ఒకరి తరఫున దస్తావేజును రిజిష్టరు చేసేందుకు ఇచ్చే పవరును ముప్పావలా స్టాంపు పేపరుమీద వ్రాయాలి. స్పెషల్ పవరుకు రూపాయిన్నర స్టాంపు ఉపయోగించాలి. జనరల్ పవరుకు పదకొండు రూపాయల పావలా స్టాంపు అవసరం. ఈ పత్రాలలో "ఫలానా నేను ఫలానావారికి నా తరఫున ఫలానా కార్యనిర్వహణకు అధికారం ఇచ్చుచున్నాను కాబట్టి అందరు తెలుసుకోవలసినది" అని వ్రాసి సంతకం చేసి తారీఖు వేయాలి. సాక్షుల సంతకాలుకూడ అవసరం. ఈ పవరు పత్రాలు రిజిష్టరు చేయిస్తే ఇంకా మంచిది.

కౌళ్లు :

తెలుగు దేశంలో సాధారణంగా కొద్దో గొప్పో భూవసతి లేని వాళ్లు అరుదు. స్వంతంగా వ్యవసాయం చేసుకునే వాళ్ళకంటే సాగుకు ఇతరులకిచ్చేవాళ్లే అధికంగా ఉంటారు. అటువంటప్పుడు రైతువల్ల కౌలు వ్రాయించుకొనటము, రయితుకు భూస్వామి కబూలియత్ వ్రాసి ఇవ్వటము ఆచారంగా ఉంటున్నది. ఈ రెండు పత్రాలలోను విషయాలు ఒకే విధంగా ఉంటాయి. ఉభయపార్టీల పేర్లు, సాగుకు ఇచ్చిన పొలం విస్తీర్ణం రైతు చెల్లించవలసిన ధాన్యము లేక పైకము పరిమితికాలం మొదలైన షరతులను ఉదహరించాలి. సాక్షి సంతకాలుకూడ అవసరం. ఈ పత్రాలను ఉచితమైన స్టాంపును పెట్టి రిజిష్టరుచేస్తే మంచిది. సంవత్సరానికి మించిన కౌళ్ల సందర్భంలో తప్పకుండా రిజిష్టరుచేయుట అవసరం.

ఇదేవిధంగా నివేశన స్థలాలనుగాని ఇండ్లనుగాని అద్దెకు పుచ్చుకున్నప్పుడు లీజు పత్రాలు వ్రాసుకొనటం శ్రేయస్కరమైనపద్ధతి. అద్దె మొత్తాన్నిబట్టి స్టాంపు కాగితంమీద వ్రాసి రిజిస్టరు చేయించుకో

వాలి. ఎప్పటికప్పుడు అద్దె రశీదులను తీసుకొని భద్రపరచుకోవలసి ఉంటుంది.

ఆస్తివిక్రయం :

చరాస్తులను విక్రయించినప్పుడు వ్రాతకోత అవసరం లేదు. ప్రతిఫలం పుచ్చుకొని స్వాధీనం చెయ్యగానే అన్నిహక్కులు కొన్న వాడికి సంక్రమించగలవు. కొనుక్కున్నవాళ్లు రశీదులు పుచ్చుకొనడము ఉత్తమం. విలువైన వస్తువుల అమ్మకం లిఖితపూర్వకంగా జరిగితేనే మంచిది. స్థిరాస్తి అమ్మకం విషయంలో నూరు రూపాయలకు తక్కువగా ఉండేట్లయితే పత్రాన్ని రిజిస్టరుచేయ నక్కరలేదు. స్వాధీనం చేస్తే సరిపోతుంది. ఆస్తివిలువ అంతకు మించినట్లయితే దస్తావేజును వ్రాయించి రిజిష్టరు చేయించాలి. లేకపోతే చెల్లదు.

స్థిరచరాస్తులను కొనుక్కునేటప్పుడు ప్రతిఫలం అప్పుడే చెల్లించి రిజిష్టరు చేయించుకోడానికి వీలుకానప్పుడు క్రయపు అగ్రిమెంటును వ్రాసుకుంటే మంచిది. ఆస్తి వివరాలను, ధరను, ఉభయుల పేర్లను ఇచ్చిన బయానాను, రిజిష్టరుచేసే గడువును, ఆవిధంగా జరగకపోతే జరగవలసిన నిర్ణయాన్ని ఈ అగ్రిమెంటులో వ్రాసుకోవాలి. పెట్టుకున్న గడువు దాటిపోకమునుపే లాయరుచేత దస్తావేజును వ్రాయించి, రిజిస్ట్రారు సమక్షంలో పైకం చెల్లించి రిజిష్టరు చేయించితే మంచిది. ఆస్తి కొనుక్కునేముందు ఆ అమ్మేవాడికి ఆస్తిమీద సర్వహక్కులు కలవా లేవా అని విచారించాలి. పూర్వపు దస్తావేజులను పరిశీలించడమే గాక పన్నెండు సంవత్సరాలలోపుగా జరిగిన అన్యాక్రాంతాలను దృఢపరిచే ఎన్ కంబరెన్సు సర్టిఫికేటును గూడ తెప్పించి చూచుకోవాలి. రిజిస్ట్రేషనుతోపాటు ఆస్తి స్వాధీనంకూడ జరిగేటట్లు చూడాలి. విక్రయ సమయంలో అద్దెకుగాని కౌలుకుగాని పుచ్చుకున్న వారి స్వాధీనంలో ఆస్తి ఉన్నట్లయితే వారిచేత కొన్నవారి హక్కులను లిఖితపూర్వంగా ఒప్పందం చేయించాలి.

తాకట్లు :

ఆధారం లేకుండా సులభంగా అప్పుపుట్టును కాబట్టి స్థిరచరాస్తుల తాకట్లు అమలులోకి వచ్చినాయి. వస్తువులను కుదువపెట్టినప్పుడు అందుకు సాక్ష్యంగా తాకట్టు పెట్టుకున్నవారి దగ్గరనుంచి పూర్తి వివరాలతో రసీదును పుచ్చుకోవాలి. స్థిరాస్తి తాకట్లు అనేక విధాలుగా ఉంటాయి, అన్ని విధాల తాకట్లలోను దస్తావేజులు రిజిష్టరు చేయించుకోవటం అవసరం. సామాన్యపు తాకట్టులో ఆస్తి తాకట్టు పెట్టినవాడి స్వాధీనంలోనే ఉంటుంది. తాకట్టు గడువులోపల అప్పును చెల్లించి తాకట్టును రద్దుచేయుని పక్షంలో దావా వేయవలసి ఉంటుంది. స్వాధీనపు తనఖాలో ఆస్తిని అప్పు ఇచ్చినవాడికి స్వాధీనం చేయవలసి ఉంటుంది. గడువులోపుగా ఆస్తిమీద వచ్చేఅయివేజువల్లగాని, రొక్కపూర్వకంగా గాని అప్పు అసలు ఫాయిదాలను చెల్లువేయగానే ఆస్తి తిరిగి స్వాధీనమవుతుంది. ఈ తాకట్టు దస్తావేజునుగూడ రిజిస్టరు చేయించాలి. మద్రాసులాంటి రాజధాని నగరాలలో మాత్రమే ఆస్తి శాపూరు టైటిల్ పత్రాలను తాకట్టుపెట్టి అప్పు తీసుకోవచ్చును. ఆస్తి ఎక్కడవున్నా పట్టింపులేదు. పత్రాలనుమాత్రం మద్రాసులో స్వాధీనంచేస్తే ఈవిధమైన తాకట్టును కరారు చేసుకోవచ్చును. ఒకే ఆస్తిమీద ఎన్ని తాకట్లయినా ఉండవచ్చును. అయితే తీర్మానం మాత్రం వరుస క్రమాన జరుగుతుంది. తరువాత తాకట్లు, ముందు తాకట్లకు లోబడి ఉంటాయి. పన్నెండేండ్లు దాటితే తాకట్లు కాలదోషం పట్టగలవు.

భాగస్తులు :

వ్యాపారంలో ఒకొక్కప్పుడు భాగస్తులను తీసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. అటువంటి సందర్భంలో ఎంతటి ఆప్తులైనా, స్నేహితులైనా వ్యవహారరీత్యా పార్ట్నరుషిప్ అగ్రిమెంటును వ్రాసి రిజిష్టరు చేయించుకుంటే అంత్యనిష్ఠూరం ఉండదు. అదిగాక రిజిష్టరు చేయించకపోయినట్లయితే కొన్ని సాధక బాధకాలుంటాయి. ఈ

భాగస్వాములు ఇతరులమీద కోర్టువ్యవహారాలు జరపటానికి వీలుండదు. అటువంటి భాగస్వాముల మధ్య తగాదాలు వచ్చినప్పుడుకూడ అనేక అడ్డంకులు సంభవిస్తాయి. మైనర్లతో భాగస్వామికం ప్రమాదమైనది. ఒక వ్యవహారంకోసం ఏర్పడిన భాగస్వామికం ఆ వ్యవహారం పూర్తి కాగానే రద్దుఅవుతుంది. కాలపరిమితి పెట్టుకున్న భాగస్వామికం గడువుదాటగానే రద్దవుతుంది. ఇంకతా భాగస్వామికాలలో ఏ ఒక భాగస్వామి అయినా తక్కినవారికి నోటీసు ఇచ్చి భాగస్వామికాన్ని రద్దుచేయవచ్చును. అందరు భాగస్వాముల సమ్మతిమీద ఏ విధమైన భాగస్వామికమైననూ విచ్ఛిన్నంకాగలదు. భాగస్వామికం అమలులో ఉన్నంతవరకు వ్యవహార నిర్వహణంలో ప్రతీభాగస్వామి చర్యకు తక్కిన భాగస్థులు బద్ధులవుతారు.

హామీలు :

ఒకరికిగాను మరొకరు హామీయిచ్చి బాధ్యతతీసికొనటం ప్రమాదకరమైన విషయం. ఎంతో జాగ్రత్తతో సంచరించాలి. హామీఇచ్చిన వాడికి అసలు బాధ్యుడితోపాటు సమాన బాధ్యత ఉంటుంది. అసలు బాధ్యుడిమీద ముందుగా చర్యతీసుకోమని కోరటానికి వీలుండదు. వ్యక్తిగతంగా గాని ఆస్తులతో గాని హామీ ఉండడం ప్రమాదకరం.

నష్టపరిహారాలు :

ప్రతి వ్యక్తికి స్వతస్సిద్ధంగా అనేక హక్కులుంటాయి. ఈ హక్కులు వ్యక్తిగతంగానైనా ఉండవచ్చును. స్వేచ్ఛ నరికట్టినపుడు గాని. శరీరానికో మనస్సుకో బాధ కలిగించునప్పుడుగాని, గౌరవ ప్రతిష్ఠలకు భంగం కలిగించినప్పుడుగాని, ఆస్తిపాస్తుల స్వాధీనానుభవాలను నిరోధించినప్పుడుగాని, అందుకు కారకులైనవారినుంచి కోర్టుల ద్వారా నష్టపరిహారములు పుచ్చుకోవచ్చును. చేసుకున్న ఒడంబడికలకు వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించినప్పుడుగూడ పరిహారాలు కోరవచ్చును. ఈ విషయంలో తెలియకపోవడం వల్లనైతేనేమి ఉపేక్షవల్లనైతేనేమి

అనేకులు శ్రద్ధవహించక తమ హక్కులను నిలబెట్టుకోటానికి ప్రయత్నించరు. ఈ విషయానికి పాశ్చాత్యులు అధికమైన ప్రాధాన్యమిస్తారు. ఇది అందరూ గమనించి అనుసరించదగిన అంశం.

నేరాలు :

క్రమపరిపాలనకోసం కొన్ని చర్యలను ప్రభుత్వం నేరాలుగా పరిగణించి 'లా' ప్రకారం దండిస్తుంది. ప్రభుత్వ నిర్వహణకు ప్రతిబంధకాలయినవి, దేశంలో శాంతికి భంగకరములయినవి, నైతికంగా హేయములైనవి, ప్రజలకు దేహరీత్యాగాని మానసికంగా గాని బాధాకరములయినవి, ఆస్తిపాస్తుల పైగల హక్కులకు ప్రమాద కరములయినవి మొదలైన కృత్యాలను నిషేధించడమయింది. వీటి కారకులను న్యాయస్థానాలు విచారణచేసి నేరం రుజువయిన పక్షంలో జుల్మానా వల్లగాని, ఖైదులవల్లగాని లేక రెంటివల్లగాని, శిక్షిస్తాయి. నేరంచేసిన వాళ్ళేకాక అందుకు సహాయకులు ప్రేరేపకులు గూడా దండించబడుతారు. రాజద్రోహం, నోట్లను తయారుచేయుటం, అవినీతిపనులు, దొంగతనం, ఘాతపరచుట, హత్య; మానసభ్రష్టం చేయటం మొదలైనవి ఈ తరగతి క్రిందికి వస్తాయి. ఇలాంటివి జరుగకుండా చూచేందుకు పోలీసుశాఖ వారికేగాక ప్రజలకుకూడా కొంత అధికారం ఉన్నది. అయితే నేరస్థులను విచారణచేసి శిక్షించే అధికారం ప్రభుత్వానికి మాత్రమే ఉంటుంది. ఈ బాధ్యతను ప్రజలు నిర్వహించటానికి ఎంత మాత్రము వీలులేదు. ఈ సందర్భంలో నేరనిరూపణకోసం వ్యక్తులను పోలీసు వారు హింసించటానికి హక్కులేదనే విషయం అందరూ తెలుసుకోవలసి ఉన్నది.

కోర్టు ధిక్కారము :

న్యాయస్థానాలను ధిక్కరించడం నేరమవుతుంది. కోర్టువారి ఆజ్ఞలను ఉత్తరువులను ఉల్లంఘించకూడదు. ఏదైనా కోర్టులో విచారణలో ఉన్న విషయాలను విమర్శించ గూడదు. న్యాయాధిపతులను అధికారరీత్యా తూలనాడగూడదు. ఆవిధంగా చేస్తే జుల్మానావల్ల గాని

ఖైదులవల్లగాని దండించబడుతారు. పౌరుల హక్కులను కాపాడేవి న్యాయస్థానాలు. న్యాయమూర్తుల దృష్టిలో తారతమ్యాలకుగాని, ముఖమాటానికిగాని, ఆదరాభిమానాలకుగాని తావులేదు.

బాధ్యతలు :

సంఘం మేలుకోసం ప్రజలు పౌరసత్వవిధులను నిర్వర్తించవలసి ఉంటుంది. నేరాలనుగురించి నేరస్తులనుగురించి తెలిసిన విషయాలను ప్రభుత్వోద్యోగులకు తెలియజేయాలి. కుటుంబంలో జనన మరణాలు సంభవించినపుడు, మశూచికాది అంటువ్యాధులు తటస్థించినప్పుడు అధికారులకు ఎరుకపరచాలి. సకాలంలో టీకాలు వేయించటం పరిసరాలలో మాలిన్యం చేయకుండా ఉండడం. గృహనిర్మాణ విషయాలలో ముందుగా అధికారుల అనుమతి పొందడం, చెల్లించవలసిన పన్నులను సకాలంలో చెల్లించడం మొదలైనవి పౌరసత్వప్రవిధులు. వీటిని ఉల్లంఘిస్తే శిక్షకు పాల్పడవలసి వస్తుంది.

తనకుగాని తనవారికిగాని సంబంధించిన ఉత్తరాలను ఉచితంగాగాని, ఫలాపేక్షతోగాని గ్రామాంతరాలకు చేరవేయటం నేరమవుతుంది. కవర్లలో డబ్బును పంపటంకూడా అంతే. రిజిష్టరు చేయకుండా పంపిన వస్తువులుగాని, ఉత్తరాలుగాని పోయినప్పుడు పోష్టువాళ్లు నష్టానికి బాధ్యులుగారు. డబ్బును కవర్లలోపెట్టి పంపునప్పుడు ఇన్స్యూర్ చేయాలి. అధికారం పొందకుండా ఒకరి తపాలాను మరొకరు తీసుకోకూడదు. రేడియోలు ఉన్నవాళ్లు లైసెన్సు రుసుములను పోష్టాఫీసుకు చెల్లించకపోతే జుల్మానా పడుతుంది.

ఇవిగాక మనం ముఖ్యంగా గమనించవలసిని చట్ట నిబంధనలు ఏమిటంటే.

మన రాష్ట్రప్రభుత్వం జారీచేసిన నూతన చట్టాల ప్రకారం, మత్తుపదార్థాలు నిషేధించబడినవి. కల్లు, సారాయి, గంజాయి మొదలైన నిషావస్తువులను అమ్మటంగాని, కొనడంగాని, ఉంచుకొనడం విధంగా చేసినట్లయితే, జుల్మానాకుగాని, ఖైదుకుగాని, పాలుబడ

వలసివస్తుంది. వీటిని తయారుచేసే పరికరాలను ఉంచుకున్నప్పటికి శిక్షార్హులు కాగలరు.

ఆంధ్ర ప్రభుత్వపు షాపులు వగైరాలు చట్టంప్రకారం కొన్ని నిబంధనలను అనుసరించవలసి ఉంటుంది. షాపులు, దుకాణాలు, సినిమాలు, హోటళ్ళు మొదలైనవి వారానికి తప్పనిసరిగా ఒకనాడు మూసి ఉంచాలి. వాటిలో పనిచేసే ప్రతిపనివాడికి వారానికి ఒకరోజున శలవు ఉండాలి. రోజుకు పని ఎనిమిదిగంటలకు మించకూడదు. నాలుగేసి గంటల కొకసారి ఒకగంటసేపు విరామం ఇచ్చితీరాలి. పధ్నాలుగేళ్ళు నిండని పిల్లవాళ్లను పనికి నియోగించకూడదు. ఏడాది పనిచేసినవాళ్ళకు జీతంతో శెలవులు యివ్వాలి. ఈ నిబంధనలను అతిక్రమిస్తే శిక్షకు పాత్రులవుతారు.

వసతి గృహముల చట్టప్రకారము ఇంటి ఖామందు అద్దెకు ఉన్నవారిని నిష్కారణంగా వెళ్లగొట్టేందుకు వీలులేదు. అనుకొన్న తేదీకి సక్రమంగా అద్దెయిచ్చినంతవరకు ఖాళీచేయుమనడానికి వీలులేదు. ఇష్టంవచ్చినట్లు బాడుగను హెచ్చింపకూడదు. ఆవిధంగా పెంచితే రెంట్ కంట్రోల్ ఆఫీసరుకు పిటీషను పెట్టి క్రమమైన అద్దె నిర్ణయించమని అద్దెకున్నవాళ్ళు కోరవచ్చును. మునిసిపల్ పన్నునుబట్టి, 1940 వ సంవత్సరములోఉన్న అద్దెనుబట్టి సక్రమమైన అద్దె నిర్ణయించడం జరుగుతుంది. ఇంటి ఖామందు కొన్నిసందర్భాలలో అద్దెకున్నవారిని అద్దెకంట్రోలర్ ద్వారా ఖాళీచెయ్యమని కోరవచ్చును. సక్రమంగా అద్దె ఇవ్వనప్పుడు, ఖామందు అనుమతిలేనిది ఇంటినిగాని ఇంటిలోని భాగాన్నిగాని ఇతరులకు అద్దెకిచ్చినప్పుడు అనుకున్న దానికి విరుద్ధంగా ఇంటిని వినియోగించినప్పుడు ఖామందు కాపురం ఉండేందుకు వేరే స్వంత ఇల్లు లేనప్పుడు అద్దెకున్నవారిని వెళ్లగొట్టవచ్చును. ఇల్లు ఖాళీకాగానే కంట్రోలరుకు వెంటనే తెలియజేయవలసి ఉంటుంది. అందుకు భిన్నంగా నడిచినవారు జుల్మానాకు పాత్రులవుతారు.

విల్ నామా :

మైనారిటీ వెళ్లి మతి తిన్నగావున్న ప్రతివ్యక్తి తనకు సంపూర్ణ హక్కున్న స్థిరచరాస్తులను తన తదనంతరం సంక్రమించవలసిన విధానాన్ని విల్ నామాద్వారా నిర్ణయించవచ్చును. ఆవ్యక్తి జీవితకాలంలో విల్ నామా అమలులోకి రావటానికి వీలులేదు. అందువల్ల మరణించే లోపుగా ఎన్నివిల్ నామాలైనా ఒక్కొక్కప్పుడు వ్రాయవచ్చు. కాని తేదీనిబట్టి చివర వ్రాసిన మరణశాసనమే చెల్లుతుంది. ఈ పత్రాన్ని స్వయంగానైనా లేక మరొకరిచేతనైనా వ్రాయించి కనీసం ఇద్దరు సాక్షుల సమక్షంలో సంతకం చేయాలి. అప్పుడే సాక్షులుకూడా దస్కతులు పెట్టాలి. ఉత్తరోత్రా ఈ విల్ నామావల్ల లాభంపొందే వాళ్ళుసాక్షులుగా ఉండేందుకు పనికిరారు. విల్ నామా పత్రాన్ని రిజష్టరు చేయవలసిన అగత్యంలేదు. కాని చేస్తే మంచిది.

స్వార్జితమైన స్థిరచరాస్తులను అప్రతిబంధకమైన సర్వహక్కులూ ఉన్న వ్యక్తి తన ఇష్టంవచ్చిన వారికి ఉచితంగా ఇచ్చివేయవచ్చును. చరాస్తుల విషయంలో లిఖితపూర్వకమైన పత్రం అవసరంలేదు. ఇచ్చివేస్తున్న ఉద్దేశాన్ని వెల్లడించి ఆస్తిని స్వాధీనపరిస్తే సరిపోతుంది. పత్రం వ్రాసుకుంటేమాత్రం రిజిష్టరు చేయవలసి ఉంటుంది. స్థిరాస్తుల విషయంలో దానపత్రంవ్రాసి రిజిష్టరు చేయించి ఆస్తిని స్వాధీనం చేయాలి. మోసం, పొరబాటు మొదలైన కారణాలవల్ల తప్ప ఇచ్చిన దానాన్ని సాధారణంగా ఉపసంహరించుకోటానికి వీలులేదు.

భీమా :

భీమాచేసుకునే ఆచారం దేశమంతటా వ్యాపించింది. భీమా అనేక విధాలు. జీవితభీమా, అగ్నిభీమా, మోటారుభీమా, మొదలైనవి అందరూ ఎరిగినవే. భీమాచేస్తున్నప్పుడు పాలిసీఫారంలో అడిగిన అన్ని విషయాలను యథార్థంగాను, స్పష్టంగాను, దాచకుండాను తెలియచేయుట మవసరం. అట్లా తెలియచెయ్యకపోతే పాలిసీ పాకానికి వచ్చినప్పుడు ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలు డబ్బు ఇచ్చేందుకు నిరాక

రిస్తాయి. అందువల్ల అనేకులు నష్టపడుతున్నారు. పాలసీని ఎవరికి సంక్రమించేటట్లు నిర్ణయించుకున్నారో వారి పేరును ఉదహరించి కంపెనీవాళ్ళు గుర్తించేటట్లు చూడాలి. లేకపోతే పాలిసీదారుని మరణానంతరం తగాదాలువచ్చి వారసత్వపు సర్టిఫికేట్ కోసం కోర్టుకు పోవలసివస్తుంది.

హిందూలా :

హిందూలానుగురించిన అనేక విషయాలు పరంపరాగతంగా జనబాహుళ్యానికి తెలిసేఉంటాయి. వాటినిగురించి స్థూలంగా చెప్పటం కూడ కష్టమైనపని. సాధారణంగా అందరికి సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్య అంశాలు ఇక్కడ చెప్పబడినవి: కాని ఈ విషయంలో ఎప్పటి కప్పుడు మార్పులు వస్తుంటాయి కాబట్టి అవసరమైనప్పుడు లాయర్ల సలహా తీసికొంటే మంచిది.

స్త్రీ పురుషులకు పద్దెనిమిదేండ్లు నిండేవరకు మైనారిటీ ఉంటుంది. కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్సు అధీనంలో వున్నవారు ఇరవై ఒక్క సంవత్సరం నిండితేనేగాని మేజరుకారు. మైనర్లకు గార్డియన్ తండ్రి. తండ్రిలేకపోతే తల్లి గార్డియనవుతుంది. భార్యకు భర్త గార్డియన్, కొన్ని ప్రత్యేక సందర్భాలలో ఈ అధికారాన్ని కోర్టులే చెలాయించుతాయి.

సమిష్టి ఆస్తి

సమిష్టికుటుంబము, కుటుంబ ఆస్తి అనే సంస్థలు కేవలం హిందూ న్యాయవిధానానికి చెందినవి. ఒకొక్కక్క మూల పురుషుడి సంతతి య్యావత్తూ సమిష్టికుటుంబంగా పరిగణించబడుతుంది. పుత్రపౌత్రాదులు, వారిభార్యలు, అవివాహిత పుత్రికలు మొదలైనవారు దీనిలో సభ్యులు. కుటుంబం సమిష్టిగా ఉన్నదనటానికి ఉమ్మడిగా ఆస్తిపాస్తులు ఉండనవసరంలేదు. నివాస భోజనాది విషయాలలో ఉండే కూడిక దీనికి ముఖ్య లక్షణం.

ఈ సమిష్టి కుటుంబానికి చెందిన ఆస్తిలోని హక్కులు సమిష్టిగా ఉంటాయి. పుత్రపౌత్రాదులకు జన్మనుబట్టి ఆ ఆస్తిలోని హక్కు ఏర్పడు తుంది. వీరిసంఖ్య అధికమైనకొద్దీ వారివారి వాటా తగ్గుతూ ఉంటుంది. అదేవిధంగా వారిలో ఎవరైనా గతించినప్పుడు గతించినవారివంతు మిగతా వారి ఆస్తిలో కలిసిపోతుంది. తండ్రి జీవితకాలంలోనే కొడుకులు కుటుం బాస్తిని పంపిణీచేయమని కోరవచ్చును. వ్యక్తిగతమైన సంపాదనలు కుటుంబాస్తిలో వాటంతటగా కలిసిపోవు.

విభాగాలయ్యేదాకా తండ్రి, తండ్రి లేనిపక్షంలో వారసులలో పెద్దవాడు, కుటుంబకర్తగా వ్యవహరిస్తాడు. కుటుంబానికి సంబంధించిన సక్రమమైన ఋణాల కోసం కుటుంబాస్తిని విక్రయించేందుకు తండ్రికి హక్కుంది. విభాగానంతరం కూడ తండ్రిచేసిన న్యాయబద్ధమైన అప్పు లకు కొడుకులు వారి వాటాకు సంబంధించినంతవరకైనా బాధ్యులవు తారు. కుటుంబాస్తిని పంచుకొన్న వారసులు కుటుంబానికి చెందిన కొందరిని పోషించవలసి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం కుటుంబ ఆస్తిలో తల్లికి కూడ హక్కు ఏర్పడ్డది.

పిత్రార్జితం :

తండ్రి మరణానంతరం అతడి పిత్రియ స్వార్జితాది యావదాస్తి కొడుకులకు, కొడుకులు లేనిపక్షంలో పౌత్రాదులకు సంక్రమిస్తుంది. పుత్ర పౌత్రాదులు ఎవరూ లేనప్పుడు దౌహిత్రుడికి చెందుతుంది. తల్లి స్త్రీధనపు ఆస్తి కుమార్తెలకు చెందుతుంది. సంతానం లేకుండా భర్తమరణిస్తే భార్య తనజీవిత పర్యంతం ఆస్తిని అనుభవించవచ్చు. ఆమె తదనంతరం భర్తవారసులకు సంక్రమిస్తుంది. భార్య ఈ ఆస్తిని అవసరమైన ప్రత్యేక కారణాలకు తప్ప అన్యాక్రాంతం చేయడానికి హక్కులేదు.

దత్తత :

సంతానంలేనప్పుడు పురుషుడు దత్తత చేసుకోవచ్చును. దత్తత చేసుకోకుండా భర్త మరణించినట్లయితే భర్త అనుమతించిన పక్షంలో

భార్య దత్తత చేసుకోవచ్చును. భర్త అనుమతి దత్తత కోసం తీసుకోవలసి ఉంటుంది. దత్తపుత్రుడికి ఔరస పుత్రుడితో సమానమైన హక్కు లేర్పడుతవి. జననకుటుంబంలో సర్వహక్కులూ అంతరిస్తాయి. తెలుగు దేశంలో కొన్ని చోట్ల ఇల్లరికం ఆచారం ఉన్న వర్గములలో ఇల్లటపు అల్లుడికికూడ కుటుంబ ఆస్తిలో హక్కు ఏర్పడుతుంది.

సలహా :

దేశంలో అమలులోవున్న న్యాయవిధానాన్ని సమగ్రంగా ఇక్కడ విశదీకరించడానికి అవకాశంలేదు. కొబట్టి కొన్ని ముఖ్యవిషయాలను మాత్రమే సూచించడమైంది. సందర్భాన్నిబట్టి అవసరమైనప్పుడల్లా న్యాయవాదుల సలహాను తీసుకోటం మంచిది. కోర్టులచుట్టూ తిరిగేవారి సహాయంతో వ్యవహారాలను చక్కబెట్టుకోవాలని చూస్తే కోర్టుపాలు గాక తప్పదు. దీర్ఘరోగి సగంవైద్యుడే కావచ్చును. అంతమాత్రాన బ్రతు కాశించిన వారెవరూ అలాంటి వాడిచేత వైద్యం చేయించుకోరు. అదే విధంగా కోర్టువ్యవహారాలతో కొద్ది గొప్ప పరిచయమున్న వ్యక్తులకు స్వంతవ్యవహారాలను వప్పగించకూడదు. అవకాశం దొరికినపుడల్లా లేని పోని పేచీలు కల్పించి దాని ఫలితంగా తయారయ్యేతగాదాలవల్లజీవనో పాధిని సంపాదించేవాళ్ళుప్రతిగ్రామంలోను వుంటారు. వీళ్ళను సంప్రదించి వారి సలహాను తీసుకోవడం కేవలం అవివేకమైనపని. పత్రాలను దస్తా వేజులను వీరిచేత వ్రాయించినట్లయితే తెలిసిచేసేవి తెలియకచేసేవి అనేక అవకతవకలు ఏర్పడక తప్పదు. అంతేగాక ఒక్కొక్కప్పుడు ఇలాంటి వ్యక్తులు ఉభయ పార్టీలకు ఒకే విషయంలో స్వలాభంకోసం సలహాలను ఇచ్చి అనవసరపుచిక్కులను తెచ్చిపెడతారు. అందువల్ల వీలైనంతవరకు వీరితో ఏ ప్రమేయమూ పెట్టుకోకుండా వుండటం మంచిది.

మధ్యవర్తిత్వం :

పట్టుదలకోసం కోర్టులకుఎక్కటంవల్ల ఏలాంటిలాభమూవుండదు. డబ్బుతో కూడుకుని వుండేది కోర్టు వ్యవహారం. సాధారణంగా అనేక

సంవత్సరాలలో వ్యాజ్యాలు గెలిచినా ఓడినా పర్యవసానం ఒకటిగానే పరిణమిస్తుంది. సాధ్యమైనంతవరకు అంకురించిన తగాదాలను సంప్రదింపులతో అణచివేయటం శ్రేయస్కరం. ఈ విధంగా సమాధానం కుదరకపోతే యోగ్యులైన పెద్దమనుష్యులను మధ్యవర్తులుగా నియమించి పరిష్కారం చేసుకోవటం మంచిది. ఉభయపార్టీల అంగీకారంమీద మధ్యవర్తులు ఏ పరిష్కారాన్ని అయినా తీర్చవచ్చును. వారు లిఖితపూర్వకంగా ఇచ్చిన తీర్పును కోర్టులు ఆమోదించి డిక్రీ ఇవ్వగలవు. ఈ మధ్యవర్తిత్వానికి ఒప్పుకున్న రెండుపక్షాలవారు ఈ డిక్రీకి బద్ధులవుతారు. సంప్రదింపులవల్ల పరిష్కారంకాని సందర్భాల్లో తప్ప కోర్టులకు ఎక్కవలసిన అవసరం వుండకూడదు. 'లా' కు సంబంధించిన ప్రతి వ్యవహారంలోను ఎప్పటికప్పుడు న్యాయవాదుల సలహాను పొందటం ఉచితమైన పద్ధతి.

వివాహాలు :

హిందూధర్మశాస్త్రప్రకారం పురుషుడు ఎన్ని వివాహాలైనా చేసుకోవచ్చును. కాని ఇటీవల మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు ఆమోదించిన చట్టప్రకారం బహుపత్నీత్వం నిషేధించడమైనది. భార్య జీవించియుండగా మరొక స్త్రీని న్యాయబద్ధంగా పెండ్లాడటానికి వీలులేదు. రెండవ వివాహము చెల్లకపోగా భర్త శిక్షార్హుడు కాగలడు. వర్ణాంతర వివాహాలు చేసుకోదలచినవారు రిజిష్టరు వివాహం చేసుకుంటేమంచిది. వితంతువులు న్యాయబద్ధంగా వివాహం చేసుకోవచ్చు. అట్టి సందర్భంలో మొదటి భర్త ఆస్తిలో ఆమెకున్న అన్ని హక్కులు అంతరిస్తాయి. హిందూ 'లా' లో విడాకులకు అవకాశంలేదు. భర్త సరిగా చూడక బాధలుపెట్టు సందర్భంలో భార్య వేరేఉండి మనోవర్తిని కోరవచ్చును. పైనచెప్పిన చట్టాన్ని అనుసరించి ఇకముందు విడాకులకు అవకాశం ఏర్పడినది. అవినీతి అంటువ్యాధులు మొదలైన కారణాల వల్ల వివాహాన్ని రద్దుచేసికొనవచ్చును. వివాహవిచ్ఛిన్నం కోర్టుద్వారా మాత్రమే జరగవలసియున్నది.

ప్రస్తుతం హిందూ న్యాయవిధానం, దేశమంతటా ఒకే విధంగా అమలు జరగడం లేదు. బంగాళా దేశంలో దాయభాగ విధానం, బొంబాయి మదరాసు రాష్ట్రాలలో మితాక్షరసూత్రం, ఇతర ప్రాంతాలలో మయూఖాది సూత్రాలు అనుసరణలో ఉన్నవి. భారతదేశం మొత్తం మీద హిందువులకు సంబంధించిన వరకూ ఒకే న్యాయ విధానం ఉండడం అవసరమని ప్రభుత్వం నిశ్చయించి 'హిందూ లా కోడ్' ఒక దానిని ప్రముఖులైన వారిచేత తయారుచేయించింది. ఈ బిల్లును ఇప్పుడు మన పార్లమెంటు సమగ్రంగా విచారిస్తున్నది. పార్లమెంటు ఆమోదించిన తరువాత ఈ కొత్తచట్టం అమలులోకి రాగలదు. ఈ కోడ్ ప్రకారం ప్రస్తుతం అమలులోవున్న న్యాయవిధానం చాలవరకు మారిపోతుంది. సమిష్టి కుటుంబపు ఆస్తిలో పుత్ర పౌత్రాదులకు జన్మనుబట్టి హక్కు ఏర్పడినప్పటికి యావదాస్తిని తండ్రి తన యిష్టంవచ్చినట్లు వినియోగించటమే గాక విల్ నామాద్వారా సంక్రమింప చేయవచ్చును. తండ్రి బ్రతికి వున్నంతవరకు పుత్రాదులకు ఆస్తిలో హక్కు ఉండదు. భాగం పంచమని అడిగేందుకు వీలుపడదు. తండ్రి మరణానంతరం విల్ నామా ఏదీ లేనియెడల ఆస్తిని సన్నిహిత వారసులు పంచుకుంటారు. కుమారులతోపాటు తల్లికి, కుమార్తెలకు కూడా ఆస్తిలో భాగం పంచి ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఏకపత్నీత్వానికి, విడాకులకు ముఖ్యస్థానం ఉంటుంది. దత్తతలో ఇప్పుడున్న అవకతవకలు ఇక ఉండవు. మంచిచెడ్డలను గమనించక ప్రతి మార్పునూ ప్రతిఘటించేవారు ఈ కొత్త హిందూ లా కోడ్‌ను అనవసరమైన ఆవేశంతో తూలనాడినా ఇది సంఘానికి ఒక విధమైన ఐక్యతను తీసికొనివచ్చి ఉచితమైన హక్కులను అందరికీ ఏర్పరచి వ్యాజ్యాలను తగ్గించగలదని నిక్కచ్చిగా చెప్పవచ్చు.

మరణసుంకాలు

ఒక వ్యక్తి చనిపోయినప్పుడు, అతని ఆస్తి వారసులకు పోతూ వుండగా దానిమీద విధించడానికి ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయించుకున్న ఎస్టేటుపన్ను, లేక మరణసుంకాలకు సంబంధించిన చట్టం, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి అమలులోనికి వచ్చింది.

ఈ చట్టం ఒక్క జమ్ము కాశ్మీర్ సంస్థానంలో తప్ప తక్కిన దేశం అంతటా అన్ని రాష్ట్రాలలోను చెల్లుబడి అవుతుంది. భారత దేశంలో వున్న సర్వమైన స్థిరచరాస్తులకు ఇది అనువర్తిస్తుంది. దేశాంతరాల్లోవున్న స్థిరాస్తులపట్ల అనువర్తించకపోయినా, ఈదేశంలో స్థిరనివాసం ఏర్పచుకొనివున్న ఎవరికి విదేశాలలో ఎట్టి చరాస్తులున్నా, వాటికి ఇది వర్తిస్తుంది.

ఈ పన్నును విధించడానికి ఈ చట్టంలో శ్లాబ్ పద్ధతి అనుసరించబడింది. శ్లాబ్ పద్ధతి అంటే మెట్లు పద్ధతి. వారసుల యొక్క దూరపు దగ్గర తనాలను, వారసత్వపు పరంపరలోని తారతమ్యాన్ని గణించి, ఆ తారతమ్యాలను మెట్లుగాతీసుకొని ఈ పన్ను విధిస్తారు. అయితే ఇందులో మొదటి మెట్టు రెండురకాలుగా నిర్ణయమైవుంది. హిందూ కుటుంబాల్లో మితాక్షర, మరుమక్కతాయం, అళియసంతానం అది గాగల దాయభాగపద్ధతులను అనుసరించే వారి విషయంలో యీ మొదటి మెట్టు 50 వేలరూపాయలుగా నిర్ణయించబడింది. తదితరులకు లక్ష రూపాయలుగా నిర్ధారించారు. అంటే ఈ మెట్టులోపల వున్న వారి ఆస్తులకు, ఆ మెట్టులోపలవున్న ఆస్తులకు ఈ పన్నువుండదు. ఈ మెట్లను కరపరిహార పరిమాణాలుగా ఈ చట్టంలో నిర్ణయించారు.

ఒకరి తరువాత ఒకరుగా వెంట వెంటనే చనిపోవడం అంటూ వచ్చిన సందర్భాలేమన్నా ఒనగూడితే, అట్టి చోట్ల తగిన పరిహారాలు గూడా ఈ చట్టంలో నిర్ణయించబడివున్నాయి. ఒకే ఆస్తికి 5 సంవత్సరాల్లోపల వారసత్వ పారంపర్యం ఏర్పడే పక్షంలో ఈ పన్నును మొదటి సంవత్సరంలో అయితే నూటికి 50 వంతులు, రెండో సంవత్సరంలో అయితే నూటికి 30 వంతులు, మూడో సంవత్సరంలో అయితే నూటికి 20 వంతులు, నాల్గో సంవత్సరంలో అయితే నూటికి 10 వంతులు తగ్గిస్తారు. ఒక వ్యక్తి మరణించిన వెనుక, ఆ ఆస్తి సంక్రమించిన వ్యక్తి గూడా మొదటి వ్యక్తి మరణించిన మూడు నెలలలోగా మరణిస్తే, ఈ రెండు చావులను ఒక్క చావు క్రిందనే గణిస్తారు.

ఒక వ్యక్తి చనిపోతే, ఆ వ్యక్తి ఆస్తి ఎవరెవరికి సంక్రమిస్తుందో, వారంతా ఈ పన్నును చెల్లించాలి. ఈరకమైన ఆస్తిని భుక్తపరుచుకునే వారు; లేక దానిమీద యాజమాన్యం పొందుతున్నవారు ఈ పన్నును చెల్లించవలసి వుంటుంది. ఆయావారసులకు ఎంత ఎంత ఆస్తివస్తుందో, ఆ ఆస్తి యొక్క సగటు విలువను కట్టి దానిమీద ఈ పన్నును లెక్కిస్తారు. ఆ ఆస్తి అట్టి వారసులకు దక్కిందా, లేదా అనే విషయం అధికారులకు అనవసరం. తన అజాగ్రత్తవల్ల ఆ వారసుడు ఆ ఆస్తిని దక్కించుకోలేక పోయినా పన్నును చెల్లించి తీరవలసిందే.

ఈ పన్నును, ఈ ఆస్తులు సంక్రమించినవారు, కామందు చనిపోయిన ఆరునెలలుగా చెల్లించాలి. ఈలోపల ఈ పన్నుపడే ఆస్తులు ఏమేమి తమకు సంక్రమిస్తున్నాయో, వాటికి అన్నింటికి చెందిన స్టేటుమెంటును తీసుకుపోయి కంట్రోలరుకు దాఖలు పరచాలి. కామందు చచ్చిన రోజునుంచి ఆ పన్నును లెక్క కడతారు. అయితే పన్ను చెల్లింపును అవసరమనుకుంటే కంట్రోలరు వాయిదా వేయవచ్చు. ఈ వారసులు దాఖలు పరుచుకొన్న స్టేటుమెంట్లు సవ్యంగా వున్నాయో, అపసవ్యంగా వున్నాయో పరిశీలన చేసేందుకు ఎటువంటి వ్యవహార పత్రాలనైనా తనకు చూపించవలసిందని కోరే అధికారం కంట్రోలరుకు వుంది.

ఈ పన్ను ఎంతో, లేక అది సుంకం ఏదన్నాపడితే, అదీ, ఇదీ, కలిపి ఎంతో నిర్ణయించిన అనంతరం ఆ పన్నును కట్టవలసివున్న వ్యక్తులకు డిమాండునోటీసు పంపిస్తారు. పన్ను ఎంతకట్టాలి, ఎంత కాలంలో కట్టాలి, ఎవరికి కట్టాలి అన్నీ అందులో వుంటాయి. ఈ పన్నుకట్టేవాళ్లు, ఒకే ఆస్తికి సంబంధించి ఒకళ్ళకన్న ఎక్కువమంది వున్నట్లయితే, ఈ పన్నును సమిష్టిగాను చెల్లించవచ్చు. లేక వేరు వేరుగాను చెల్లించవచ్చు. ఈ వారసులలో ఏ వ్యక్తి అయినా, తనకు సంక్రమించని ఆస్తికి పన్ను కట్టివున్నట్లయితే, ఆ మొత్తాన్ని తక్కిన వారసుల దగ్గరనుంచిన్ని, ట్రస్టీలు అంటూ ఏర్పడితే, ట్రస్టీల దగ్గరనుంచిన్ని వసూలు చేసుకోవచ్చు.

కంట్రోలరు నిర్ణయించిన పన్నుగాని, పెనాల్టీగాని, లేక ఆస్తి విలువగాని సరిగ్గా లేదనుకుంటే కేంద్ర రెవిన్యూబోర్డుకు అప్పీలు చేసుకోవచ్చు. పై అంశాలకు సంబంధించిన ఉత్తర్వులు వచ్చిన 90 రోజుల్లోగా ఇట్టి అప్పీళ్లు చేసుకోవచ్చు ఆస్తివిలువను లెక్క కట్టడంలోనే తగాదావస్తే, దాన్ని ఆతగాదాను మధ్యవర్తుల నిర్ణయానికి పెడతారు. బోర్డువారి నిర్ణయాల్లోగూడా దోసగులువున్నట్లు కన్పిస్తే, వాటిని హైకోర్టుకు పంపవలసిందని, అట్టి నిర్ణయాలు వచ్చిన అనంతరం 90 రోజుల్లోగా బోర్డువారినే కోరాలి. అందుకు 100 రూపాయలు రుసుము కట్టుకోవాలి. బోర్డువారి నిర్ణయం బాగుండకపోతే వారసులు హైకోర్టులో అప్పీలు పడవేసుకోవచ్చు. హైకోర్టుల తీర్పులమీద సుప్రీం కోర్టుకు అప్పీలు చేసుకోవచ్చు. అయితే అట్టి అప్పీళ్లకు హైకోర్టు అనుమతించాలి.

ఈపన్నును విధించేటప్పుడు, దాన్ని ఎట్లా నిర్ణయించాలో తేల్చేందుక్కుగాను, చనిపోయినవ్యక్తి స్థిర చరాస్తులను రెండింటిని కలిపి ఒకే ఎస్టేటుగా లెక్క కడతారు. ఇటువంటి ఆస్తి స్వార్జితమైనదైనా, కాకపోయినా, సంక్రమించినదైనా, సంక్రమించింది కాకపోయినా, మొత్తం అంతటిమీదా పన్ను వేస్తారు.

ఆస్తి అన్న పదంయొక్క అర్థాన్ని ఈశాసనం ఈ క్రింది విధంగా వివరిస్తున్నది :

(1) స్థిరాస్తులు, చరాస్తులు. (2) వీటఅమ్మకంవల్ల వచ్చిన మొత్తాలు. (3) రెండో అంశంలో పేర్కొనబడిన మొత్తాలను నగదుగావుంచినా, లేక పెట్టుబళ్ళు పెట్టినా, అవి. (4) ఈ ఆస్తుల్లో స్థిరాస్తిని, చరాస్తిగా మార్చినా, చరాస్తిని స్థిరాస్తిగా మార్చినా, అట్లామార్చిన ఆస్తులు. (5) వడ్డీలు, ఇచ్చిన అప్పులు, పుచ్చుకొన్న ఋణములు; మొదలైనవి,

ఆస్తులలో కొన్ని రకాల ఆస్తులు మృతుని తదనంతరం సంక్రమించనివి వున్నాయి. అట్టివాటి మీద పన్నువుండదు. అవి ఇవి :

(1) మృతుడుగాని, మరి యెవ్వరు గాని ఒక ఉద్యోగాన్ని చేస్తూవున్నందు వల్ల, దానాలు పట్టినందువల్ల, పెత్తందారీ తనం నెరపినందువల్ల వచ్చే ఆదాయం. (2) మృతుడు ధర్మకర్తమాత్రం అయిన ఆస్తి. ఇట్టిఆస్తి లో కొంత ఆస్తిని అమ్మి, దానికి గూడా ఈ మృతుడే ధర్మకర్త అయివుంటే, అట్టి ఏర్పాటు ఈ మరణానికి ముందు రెండుసంవత్సరాల క్రితం జరిగినదై వుండాలి. పూర్తి ధర్మకర్తృత్వం అయితే 5 సంవత్సరాలు గడవు. (3) ఆస్తి ఏదన్నా తనకు సంక్రమిస్తే, అది తన హక్కు భుక్తాలలోనికి రాక పోయినట్లయితే, దానిమీదగూడ పన్ను వుండదు. (4) మృతునికి ఒకరు వ్రాసిఇచ్చిన ఆస్తిమీద హక్కు మరణం అనంతరం ఆ వ్రాసిన ఇచ్చినవారిపరం అయినప్పుడు. (5) ఒక ఆస్తియొక్క ఆదాయాన్ని అనుభవించడాన్ని గూర్చి భార్యాభర్తలు నా అనంతరం, నా అనంతరం అని పరస్పరం వ్రాసుకోగా, ఒకరు చనిపోగా మిగిలిన భార్యో, భర్తో, దాన్ని అనుభవిస్తుంటే అది. చట్టం అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత ఇట్లా వ్రాసుకొన్న ఏర్పాటువున్నా, రాకముందు వ్రాసుకొన్న ఏర్పాట్లు వున్నా ఈ పన్ను అట్టి ఆస్తులకు పట్టదు. (6) ఆస్తిని అమ్మితే, ఆ అమ్మిన ఆస్తి నగదు. అది పూర్తిగా ముట్టివుంటే, ఆ అమ్మిన ఆస్తి. (7) ఎటువంటి షరతులు లేకుండాచేసిన దానాలు వుంటే అది. అయితే ఈ దానాలలో రెండురకాలు ఎంచారు. ఒకరకం ధర్మంకోసం చేసేవి. ఇట్టి దానాలు చచ్చిపొయే ముందు ఆరు నెలలలోగా చేసినవైవుండాలి. రెండోరకం ఇతర దానాలు. ఇవిచనిపోవడానికి ముందు రెండు సంవత్సరాలలో పల చేసినవై వుండాలి.

ఈ పన్ను విధించడానికి మరణించిన వ్యక్తియొక్క స్థిరచరాస్తుల నన్నింటిని గుదిగూర్చి, ఆ మొత్తం ఆస్తి విలువ డబ్బయితే, యెంత అని తేలుస్తారు. అయితే యిందులో రాజ్యాంగంలో షెడ్యూళ్ళలో పేర్కొనబట్టి రాష్ట్రాలలోని భూమి సంబంధమైన ఆస్తులను లెక్క వెయ్యరు. ఇట్టి మినహాయింపులు కొన్ని వున్నాయి. ఇట్టి ఈ ఆస్తి అన్న దానివిలువ ఎంతఅన్న దాన్ని నిర్వచిస్తూ ఈ శాసనం ఏమంటున్న దంటే ఈ ఆస్తిని బజారులో అమ్మితే, ఎంత డబ్బు వస్తుందనీ కంట్రో

లరు అనుకుంటున్నాడో అంత అని అంటున్నది. అంటే ఆ స్తి కామందు మరణించిన రోజున అతని స్థిరచరాస్తులను బజారులో పెట్టి అమ్మితే యెంతడబ్బు వస్తుందో, అంతడబ్బు ఆ ఆస్తియొక్క విలువ క్రింద కంట్రోలరు నిర్ణయిస్తాడు.

ఒక వేళ ఆస్తి కామందు చనిపోయిన కొద్దిరోజుల్లోగా, ఆ ఆస్తిని అమ్మి డబ్బు చేసినట్లయితే, ఆ అమ్మినందుకయిన ఖర్చులను కట్టుకోకుండానే, వచ్చిన మొత్తాన్నంతా ఆస్తిగా నిశ్చయిస్తారు.

ఈ మరణసుంకాన్ని నిర్ణయించేటప్పుడు కొన్నికొని ఋణాలను, ఖర్చులను ఆస్తిలోంచి మినహాయించ వలసివుంటుంది. ఆ మినహాయించడం ఎట్లా మినహాయించాలో ఎంత ఎంత మినహాయించాలో ఈ శాసనం స్పష్టంగా పేర్కొంటున్నది.

(1) కర్మకు అయ్యే ఖర్చులు; ఇవి వెయ్యికి మించకూడదు. (2) ఋణాలు మొదలైనవి. (3) స్త్రీధనం; భరణం మొదలైనవి. ఇవి ఏ ఒక్కటి 5 వేలకు మించివుండకూడదు. (4) విదేశాలలో ఆస్తి ఏదన్నావుంటే, దాన్ని చూచుకునేందుకుగాని, లేకపోతే, అమ్మి సొమ్మును తెచ్చుకునేందుకుగాని అయ్యేఖర్చులు. ఈ ఖర్చులు ఆ విదేశాల్లో వున్న ఆస్తిలో నూటికి 5 వంతులకు మించకూడదు. (5) మృతుడు చనిపోకముందు కట్టవలసివున్న పన్నులు అవీ, కట్టకుండా చచ్చిపోతే, ఆ మొత్తాలను గూడా ఋణాలక్రింద పరిగణించి; ఆస్తిలోంచి తీసి వేస్తారు.

ఇవికాక ఈపన్ను పట్టని సందర్భాలుగూడా మరికొన్ని వున్నాయి. అయితే యీసందర్భాలలో ఖర్చుఅయిన మొత్తాలను ఆస్తి విలువకట్టేప్పుడు మాత్రం అందులో పూరికే చేస్తారు పన్నుయొక్క రేటును నిర్ణయించటంకోసం అట్లా చేరుస్తారుగాని. ఆమొత్తాలమీద పన్ను వెయ్యరు. అవి ఇవి: (1) చనిపోయే ముందు ధర్మం చేయడంకోసం చేసిన దానాలు, ఈ దానాలు మరణానికి ముందు ఆరు నెలలలోపున చేసినవై వుండాలి, రు. 2500 లకు మించకూడదు. (2)

చచ్చేలోపల రెండు సంవత్సరాలలోపల చేసిన ఇతరదానాలు; ఇవి 1500 రూపాయలకు మించకూడదు. (3) మరణసుంకాన్ని చెల్లించడానికని ఇన్సూరెన్సు పాలసీ మొత్తాలను వినియోగిస్తే, ఆ మొత్తాల మీద గూడా పన్ను వెయ్యరు. ఇది 50 వేల రూపాయలవరకు చెల్లుతుంది. (4) మృతుని ఇన్సూరెన్సు పాలసీ మొత్తాలలో 5 వేల మేరకు పన్ను విధించరు. అంటే ఆ మొత్తంలో 5 వేలనువదలి, మిగతా పై మొత్తంమీద పన్ను వేస్తారు. (5) మరణసుంకం చెల్లించడానికని గవర్నమెంటుదగ్గర దాచుకున్న డబ్బుమీద గూడా పన్ను వెయ్యరు. యిందుకు గూడా 50 వేల రూపాయలు పరిమితి. (6) మృతుడు తనమీద ఆధారపడివున్న చుట్టాలలో స్త్రీల విషయమై పెళ్ళికని, లేకపోతే వాళ్ళ జీవనంకోసం అని ఇన్సూరు చేసివుంటే ఆ మొత్తాలు. అయితే, ఇవి ఒక్కొక్కరికి ఐదేసి వేలకు మించి చేయకూడదు. చేస్తే ఆ అయిదువేలను మినహాయించి తక్కిన మొత్తాల మీద ప్రతి సందర్భంలోను పన్ను వేస్తారు.

గ్రామాభ్యుదయ ప్రణాళిక

గ్రామాభ్యుదయ ప్రణాళిక అనే పేరుతో 1954 జనవరి నాటికి, ఇండియాలో వివిధ ప్రాంతాలలోని మొత్తం 23,650 గ్రామాలలో కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్టులు అమలులో వున్నాయి. ఆ గ్రామాల మొత్తం జనాభా, 2,15,00,000. ఇండియా ప్రభుత్వపు పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఉద్దేశింపబడిన ప్రకారం కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంటు ప్రాజెక్టుల నిర్వహణ జరిగితే, 1955 నాటికి 7,50,00,000 ప్రజలుగల మొత్తం 1,20,000 గ్రామాలు యీ అభివృద్ధి కార్యక్రమములో పాల్గొంటవని అంచనా.

కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమం మొట్టమొదట దేశంలో 1952 అక్టోబరు 2 తేదిన ప్రారంభించబడింది. ఆనాడు దేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలలో మొత్తం 55 ప్రాంతాలలో యీ కార్యక్రమం ప్రారంభిం

చబడింది. తరువాత 1953 జూన్ లో 67 ప్రాంతాలలోను, 1953 అక్టోబరులో 76 కేంద్రాలలోను యీ కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది.

1953 లో 237 కేంద్రాలలో జాతీయ వికాస కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. దీనినే నేషనల్ ఎక్స్టెన్షన్ సర్వీసు అంటారు. ఈ కార్యక్రమం ప్రకారం జరిగేపని, కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమంలో జరిగినంత ఉధృతంగా జరగదు. వికాస కార్యక్రమం జరిగిన ప్రాంతాలలో, ప్రాజెక్టు కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించడం సులువుగా వుంటుంది.

ఈ రెండు కార్యక్రమాలు కలిపితే, గ్రామాభ్యుదయ ప్రణాళిక అవుతుంది. 1954 జనవరి నాటికి ఇండియాలోని వివిధ ప్రాంతాలలో మొత్తం 47,350 గ్రామాలు చేరిన 457 కేంద్రాలలో యీ రెండు కార్యక్రమములు విడివిడిగా అమలులో వున్నాయి. ఆ గ్రామాల మొత్తం జనాభా 3,70,00,000.

కమ్యూనిటీప్రాజెక్టు అంటే 2,00,000 జనాభాగల 300 గల గ్రామాలు గల ఒక ప్రాంతాన్ని ప్రాతిపదిక ప్రాజెక్టుగా నిర్ణయించారు. వ్యవసాయోత్పత్తులను వృద్ధిచేయడమే ఈప్రాజెక్టు ప్రధానాశయం. ప్రజారోగ్యానికి, పారిశుద్ధ్యానికి, విద్యాభివృద్ధికి, రోడ్ల నిర్మాణానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలుకూడా ఈ ప్రాజెక్టులో చేరి ఉంటవి. ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలకన్న చిన్నవి అయిన "బ్లాకు" లలో 100 గ్రామాలు మాత్రమే చేరి ఉంటవి. వీటి రెంటికి పరిమాణంలో మాత్రమే వ్యత్యాసం ఉన్నది. మిగిలిన కార్యక్రమాలన్నీ సమానంగానే ఉంటవి.

జాతీయవికాసకార్యక్రమం అంటే, ఉమ్మడి ప్రాజెక్టులు, బ్లాకు వీటిలో స్వల్ప పరిశ్రమల ఏర్పాటుకీ, వ్యవసాయాభివృద్ధికికూడ ప్రాధాన్యం ఉంటుంది.

గ్రామ సేవకులకు తర్ఫీదు ఇవ్వడానికై ఏర్పరచబడు శిక్షణ కేంద్రాలన్నిటినీ, వివిధ గ్రామీణాభ్యుదయ ప్రాంతాలలోగాని, వాటికి సన్నిహితంగాగాని ఏర్పాటుచేసి, విద్యార్థులను పొలాలలోకి తీసుకొని వెళ్ళి ప్రత్యక్ష శిక్షణ ఇవ్వడానికి వీలుకల్గించాలని నిర్ణయించబడింది.

ప్రజలందరికి త్రాగడానికి పరిశుభ్రమైన నీరు సరఫరా చేయడానికిగాను ప్రతి గ్రామానికి రెండు బావులు త్రవ్వించడం, గొట్టపు బావులకు అనువైన ప్రాంతాలలో కర్షకుల ఉపయోగార్థం గొట్టపు బావులు తీయించడం. (ఇప్పుడు నిర్దేశించిన ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలలో నూటికి పది గొట్టపు బావులుత్రవ్వడానికి అనువైన ప్రదేశాలలో ఉన్నవి); ఇతర ప్రాంతాలలో వ్యవసాయోపయోగార్థం కాలువలు, చెరువులు, నూతులు త్రవ్వించి ప్రతి గ్రామంలోను కనీసం సగం భూమి అయినా ఆధునిక పద్ధతులపై వ్యవసాయం చేయబడే అవకాశం కల్గించడం; వీలున్న చోటనల్లా వ్యవసాయయోగ్యములైన బంజర్లను సాగుచేయించడం; గ్రామ పారిశుద్ధ్య కార్యక్రమంతోపాటు, గ్రామంలోని మురికినీటి పారుదలకు ఏర్పాట్లుచేయడం; ప్రక్క గ్రామాలకు రోడ్లు వేయడం, ప్రాథమిక, వయోజన విద్యలకు ఏర్పాట్లుచేయడం;-ఈ కార్యక్రమాలలో ప్రధానమైనవి.

ముఖ్యంగా వ్యవసాయాభ్యుదయ కార్యక్రమాలకు స్థానిక ప్రభుత్వాలు, ప్లానింగ్ కమిషన్ కూడా విశేష ప్రాముఖ్యమిస్తున్నవి. సుశిక్షితులైన గ్రామ సేవకులద్వారా ఈ కార్యక్రమం అమలు జరుపబడుతుంది. ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులనుగురించి, మంచి విత్తనాలను ఎంచుకొనడాన్నిగురించి, ఎరువుగావుపయోగించే పంటలను గురించి, రసాయనికపు ఎరువులనుగురించి, క్రొత్తరకం వ్యవసాయ పరికరాలను ఉపయోగించే విధానాలుగురించి వీరు గ్రామస్థులకు బోధిస్తారు. ఏయే ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలోను ఏయే కార్యక్రమాలను అవలంబించవలసినదీ రాష్ట్రప్రభుత్వాలు అంతిమ నిర్ణయం చేస్తాయి.

1954 జనవరి నాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టు అమలు జరుగుతున్న ప్రాంతాలు ఇవి :

(1) కర్నూలు, కడపజిల్లాలు; కడప, ప్రొద్దుటూరు, జమ్మలమడుగు తాలూకాలు, కర్నూలు జిల్లాలోని సిరువెళ్ళ, నంది కొట్కూరు, కోయిల్‌కుంట్ల తాలూకాలు; (2) తూర్పుగోదావరి జిల్లా; కాకినాడ, రామచంద్రపురం, పెద్దాపురం, పిఠాపురం తాలూకాలు.

ఆంధ్రదేశంలోని తూర్పుగోదావరిజిల్లా ప్రాజెక్టుకు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌గా శ్రీ మాగంటి బాపినీడు, కర్నూలుజిల్లా ప్రాజెక్టు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌గా శ్రీ ఎన్. ఎస్. వరదాచారిగార్లు నియమింపబడినారు. వీరికి నెలకు రు. 900 జీతం.

ఈ అభ్యుదయ కార్యక్రమాలను ఆయా ప్రాంతాల గ్రామీణ ప్రజల యిష్టంమీద నే అమలుజరుపాలిగాని, వారి అభిప్రాయాలకు విరుద్ధంగా ఏకార్యక్రమాన్ని అమలుజరుపరాదని భారత కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చేసుకున్న నిర్ణయం, ఈ అభ్యుదయ ప్రణాళికకు పునాది. గ్రామస్థులు తమంత తాముగా ఈ కార్యక్రమాలనునిర్ణయించడంలో ఉత్సాహంగా పాల్గొని, వారే నడుముకట్టి, క్రమంగా అనుభవం; ఆత్మవిశ్వాసం, స్వయంకృషిపల్ల నే ఫలితాలను, అభ్యుదయమును సాధిస్తున్నామనే వ్యక్తిగతానందమును పొందగలిగే విధంగానే ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించాలని నిర్ణయించబడింది.

రాజ్యాంగ సంస్కరణలు

బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు ఈస్టిండియాకంపెనీ చేతిలోనుంచిభారత దేశ పరిపాలనాబాధ్యతను, 1858 లో తమ చేతిలోకి తీసుకున్నారు. తరువాత, 1861 లో బెంగాల్, బొంబాయి, మదరాసు, పంజాబ్, సరిహద్దు రాష్ట్రాలలో చిన్న శాసనసభలు ఏర్పాటు చెయ్యడమూ, 1853 లో స్థాపింపబడిన కేంద్రశాసనసభకు, అనధికార సభ్యులను నియమించడమూ జరిగింది. అయితే యీ శాసనసభలకు నిజమైన అధి

కారాలు ఏమీ లేవు. 1892 లో, కేంద్రశాసన సభ్యులకు; ప్రభుత్వం వారి బడ్జెట్ నుగురించిచర్చించడానికి, పరిపాలనావ్యవహారాలలోకొన్నిటినిగురించి ప్రభుత్వ చర్యలను విమర్శించడానికి అధికారం ఇవ్వబడింది.

కాని, కొంతవరకు చెప్పదగిన సంస్కరణలు 1909 లో అమలు జరుపబడినవి. వీటినే; మింటో—మార్లేసంస్కరణలు అంటారు. వీటి వల్ల; శాసనసభాసభ్యులసంఖ్య కొంచెం పెంచబడింది. సభలలో అనధికారసభ్యులసంఖ్య, అనధికారసభ్యులకన్న ఎక్కువచేయుబడింది. కొన్ని నిబంధనకు లోబడి, శాసనసభ్యుల ఎన్నికకు వీలుకలుగ చేయుబడింది. మొట్టమొదటిసారి, రాజప్రతినిధి కౌన్సిలులో భారతీయుణ్ని నియమించడం జరిగింది. అంతేకాక; రాష్ట్రీయ గవర్నరుల కౌన్సిళ్ళలోకూడా, భారతీయులను నియమంచడం జరిగింది. ప్రజాక్షేమానికి సంబంధించిన విషయాలన్నిటి గురించి, శాసనసభలలో చర్చించడానికి వీలుకలుగ చేయ బడింది.

1919 చట్టప్రకారం మళ్ళీ కొత్తసంస్కరణలు అమలులోకి వచ్చాయి. వీటికి మాంటెగు—ఛెమ్సుఫర్డు సంస్కరణలు అని పేరు. ఈ సంస్కరణవల్ల, రాష్ట్రాలలో ద్వంద్వప్రభుత్వం అమలు జరుపబడింది. శాసనసభలు చర్చించే విషయాలకు సంబంధించిన పరిపాలన సాగించే మంత్రులు వేరు: గవర్నరు, ప్రజలయిష్టాయిష్టములతో సంబంధంలేకుండా పరిపాలించే ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిలర్లు వేరు. భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలోను శాసనసభలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఈ 1919 చట్టం 1921 జనవరిలో అమలులోకి వచ్చింది.

తరువాత సైమన్ కమిషన్ నివేదికను అనుసరించి, 1935 చట్టం 1937 ఏప్రిల్ లో భారతదేశంలోఅమలుజరుపబడింది. ఈచట్టప్రకారం రాష్ట్రాలకు స్వపరిపాలనాధికారం ఎక్కువగా యివ్వబడింది. కాని, రాష్ట్రీయ గవర్నరులకు రాష్ట్రీయమంత్రివర్గాల నిర్ణయాలను త్రోసిపుచ్చే ప్రత్యేకాధికారాలు యివ్వబడినవి. అయినప్పటికీ, సాధారణ పరిస్థితులలో గవర్నరులు యీ అధికారాలను ఉపయోగించరనేహామీనిపొంది,

ఎన్నికలలో విశేషంగా విజయాన్ని పొందిన కాంగ్రెసు వివిధ రాష్ట్రాలలో 1937 జూలైలో మంత్రివర్గాలను ఏర్పాటుచేసింది.

బ్రిటిషు పరిపాలనలో వున్న రాష్ట్రాలూ, స్వదేశ సంస్థానాలూ కలిసిన కేంద్ర పరిపాలనా వ్యవస్థను ఫెడరేషన్ అనే పేరుతో స్థాపించడంకూడా 1935 సంవత్సరపు రాజ్యాంగచట్టపు ఉద్దేశం. ఈ విషయంలో, రాజప్రతినిధివివిధ సంస్థానాధిపతులతో రాయబారాలు జరుపుతూ వుండగానే, 1939 సెప్టెంబర్ 1 తేదీన రెండవ ప్రపంచయుద్ధం ప్రారంభమైంది.

ఈ యుద్ధం ప్రారంభం అవడంతోనే, శాసనసభల సమ్మతి తెలుసుకోకుండానే రాజప్రతినిధి భారతదేశంకూడా జర్మనీకి ప్రతికూలంగా యీ యుద్ధంలో పాల్గొంటున్నట్లు ప్రకటించాడు. ఈ చర్యపట్ల నిరసన భావాన్ని తెలియజేస్తూ కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలు రాజీనామా యిచ్చాయి. కాంగ్రెసుకూడా, యుద్ధకార్యాలతో సహకారం చెయ్యడానికి నిరాకరించింది.

1942 లో జపాను యుద్ధంలో ప్రవేశించగానే, యుద్ధకార్యాలలో భారతదేశపు సంపూర్ణ సహకారాన్ని పొందడానికి, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంవారు నూతనరాజ్యాంగవిధానాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ, దీనిపట్ల భారతీయుల ఆమోదాన్ని పొందడానికి బ్రిటిషు మంత్రులలో ఒకడైన సర్ స్టాఫర్డ్ క్రిప్స్‌ను భారతదేశం పంపించారు. కాని, క్రిప్స్ రాయబారం ఫలించలేదు. సంపూర్ణమైన అధికారం తమచేతికి యివ్వనిదే, యుద్ధకార్యాలపట్ల సంపూర్ణ సహకారంతో తాము పనిచెయ్యజాలమని భారతదేశపు రాజకీయపక్షాలవారు స్పష్టపరిచారు. క్రిప్స్ తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

ఒకవంక జపాను విజయం సంపాదిస్తూంటే, బ్రిటిషువారు ఎలాగా భారతదేశాన్ని కాపాడలేరని నిశ్చయించుకొని, ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యోత్సాహం కలిగితే జపానును ప్రతిఘటించగలరనే ఉద్దేశంతో, కాంగ్రెసు బ్రిటిషుప్రభుత్వంవారిని భారత దేశం విడిచిపొమ్మని కోరుతూ

1942 ఆగస్టు 8 వ తేదీన తీర్మానంచేసింది. ఆ మరునాడే, కాంగ్రెసు నాయకులను ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసింది. ఈ అరెస్టుపట్ల అసమ్మతి తెలుపుతూ, దేశమంతటా ప్రజలు విప్లవం చేసినట్టుగా ఎదురుతిరిగారు. కఠిన మార్గాలను అవలంబించి, ప్రభుత్వమువారు యీ తిరుగుబాటును అణచివేశారు. దేశంలో ప్రజలుమాత్రం బ్రిటిషు ప్రభుత్వంపట్ల సుముఖతను ప్రకటించలేకపోయారు.

1945 లో యుద్ధం అయినతరువాత, బ్రిటనులో ఎన్నికలలో లేబరు పార్టీ ప్రభుత్వం ఏర్పడినతరువాత, భారతీయనాయకులు విడుదల చేయబడినారు. భారతదేశంలో ఎన్నికలుజరిగాయి. వివిధరాష్ట్రాలలో ప్రజాప్రభుత్వాలు 1946 ప్రారంభంలో ఏర్పడినాయి.

1946 ఏప్రిల్ లో బ్రిటిషుప్రభుత్వం తరఫున ముగ్గురు మంత్రులు, పెథిక్ లారెన్సు ప్రభువు, ఎ. వి. అలెగ్జాండర్, సర్ స్టాఫర్డు క్రిప్సు భారతదేశానికివచ్చి భారతదేశంలోభవిష్యద్రాజ్యాంగవిధానాన్నిగురించి భారతీయ నాయకులతో సంప్రతింపులు జరిపారు. వీటిఫలితంగా, 1946 మే 16 వ తేదిన బ్రిటిషుప్రభుత్వం ఒక ప్రకటన చేసింది.

ఆప్రకటన సారాంశ మేమటంటే. వివిధరాష్ట్రీయ శాసనసభలు ఆ శాసనసభ్యులనుగాని, యితరులనుగాని, ఆ రాష్ట్రాలలో జనాభాలో, పదిలక్షల ప్రజలకు ఒక ప్రతినిధి లెఖతో ఎన్నుకున్న సభ్యులతో ఒక రాజ్యాంగనిర్మాణసభ ఏర్పాటుచేయబడుతుంది. ఈలెఖలో బ్రిటిషు పరిపాలనలోవున్న రాష్ట్రాలనుంచి 292 మందీ, స్వదేశ సంస్థానాలనుంచి 93 మందీ, మొత్తం 385 మంది రాజ్యాంగసభకు ఎన్నుకోబడుతారు.

ఈ సభ్యులంతా సమావేశమై ప్రజల హక్కులు, మైనారటీలకు రక్షణ మొదలైన విషయాలను గురించి నిర్ణయంచేస్తారు.

తరువాత, ఈ సభ్యులు, రాష్ట్రాలవారిగా మూడు (ఏ. బి. సి.) వర్గాలుగా మళ్ళీ సమావేశమౌతారు. ఈ వర్గాలు ఏమిటంటే: ఏ. మదరాసు, బొంబాయి, బీహారు, ఒరిస్సా, యు. పి. సి. పి. రాష్ట్రాలు;

బి. పంజాబ్, సింధు, సరిహద్దురాష్ట్రాలు; సి. బెంగాలు, అస్సాం రాష్ట్రాలు.

ఇలా మూడు ప్రత్యేకవర్గాలుగా ఏర్పడిన ప్రతినిధులు ప్రత్యేకంగా తమతమ రాష్ట్ర పరిపాలనావిధానాలనూ, తమ రాష్ట్రాలు ఆయావర్గాలలో కలిసి వుండటమూ, విడివిడిగావుండటమూ-కలిసివుంటే, ప్రత్యేకంగా తమవర్గానికి కావలసిన పరిపాలనావిధానం ఏమిటి అనే విషయాలను గురించి నిర్ణయం చేసుకుంటారు. ఇలాటివర్గాలలో చేరడమూ, మానడమూ అనేవిషయాన్ని నిర్ణయించడానికి ప్రతి రాష్ట్రానికి హక్కువుంది.

ఇది జరిగినతరువాత, వివిధరాష్ట్రాల ప్రతినిధులూ, సంస్థానాల ప్రతినిధులుకూడా కలిసి మళ్ళీ సమావేశమై, భారతదేశాని కంతకూ పరిపాల నావిధానాన్నితయారుచేస్తారు. అలాటి పరిపాలనా విధానంతయారైన తరువాత, ప్రభుత్వాన్ని పూర్తిగా బ్రిటిషువారు భారతీయులకు అప్పగిస్తారు.

ఈ ప్రకటనను కాంగ్రెసు మొదట అంగీకరించలేదు. కానితరువాత అంగీకరించింది. ముస్లింలీగు మొదట అంగీకరించిందికాని, తరువాత అంగీకరించలేదు. దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలోను యీ రాజ్యాంగ నిర్మాణసభకు (కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీకి) ఎన్నికలు జరిగాయి. 1946 డిసెంబరు 9 వ తేదిన యీ సభాసమావేశం జరిగింది.

రాజ్యాంగసభలో పాల్గొనే హామీతోనే, కేంద్రప్రభుత్వంలో కాంగ్రెసునాయకులు 1946 సెప్టెంబరు 2, వ తేదిన, ముస్లింలీగు నాయకులు 1946 అక్టోబరు 26 వ. తేదీన. చేరారు. కాని, రాష్ట్రాలు విడిగా వుండటమూ, వర్గాలలో చేరడమూ అనే విషయాన్ని అవి వర్గాలలో చేరకపూర్వమే నిర్ణయించుకోవచ్చుననే సూచన జరిగిన తరువాత, అలా జరిగితే నిర్బంధంగా అస్సామును బెంగాలుతోను, సరిహద్దురాష్ట్రాన్ని సింధు పంజాబ్ రాష్ట్రాలతోను కలిపి, పాకిస్తాన్‌ను ఏర్పరచడానికి వీలుండదని, ముస్లింలీగు కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ సమావేశంలో పాల్గొనలేదు.

ఇలావుంటూవుండగా, 1947 ఫిబ్రవరి 20 వ తేదిన బ్రిటిషు ప్రధాని అట్లీ పార్లమెంటులో ప్రకటనచేస్తూ, 1948 జూన్ నెలలోపున, బ్రిటిషుపరిపాలన భారతదేశంలో విరమించబడుతుందని చెప్పాడు. ఈ లోపున, పరిపాలనను భారతదేశంలో ఎవరికి అప్పగించాలో నిర్ణయించడానికీ, అందుకు ఏర్పాట్లను చెయ్యడానికి మౌంట్‌బాటెన్ ప్రభువును రాజప్రతినిధిగా భారతదేశం పంపించాడు.

మౌంట్‌బాటెన్ ప్రభువు కాంగ్రెసు, ముస్లింలీగు నాయకులతో సంప్రతించి చూశారు. ముస్లింలీగు నాయకులు, ముస్లింప్రజలు అధిక సంఖ్యాకులుగావున్న ప్రాంతాలను అంటే, సింధు, పంజాబ్, బెంగాల్ సరిహద్దు రాష్ట్రాలను పాకిస్తాన్ అనే పేరుతో, ప్రత్యేకరాజ్యంగా, మిగతా రాష్ట్రాలతో సంబంధంలేకుండా ఏర్పాటు చేసితీరాలని పట్టుబట్టారు. దీనికితోడు సుమారు ఏడాదినుంచి దేశంలో బెంగాల్, బీహార్, పంజాబు రాష్ట్రాలలో హిందూ ముస్లిములకు తీవ్రమైన కొట్లాటలు కూడా జరుగుతూ వచ్చాయి.

కాంగ్రెసు నాయకులు దేశవిభజనకు అంగీకరించలేదు. కాని, ఒకవేళ బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు భారతదేశాన్ని హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్‌లగా విభజించడానికి నిశ్చయించినట్లయితే, బెంగాల్, పంజాబ్ రాష్ట్రాలలోకూడా, ముస్లింలు అధికసంఖ్యాకులుగావున్న ప్రాంతాలను, హిందువులు అధిక సంఖ్యాకులుగావున్న ప్రాంతాలనుంచి వేరు చెయ్యాలని కోరారు.

ఈ విషయంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారితో ఆలోచించి, వారి నిర్ణయాన్ని తెల్సుకురావడానికి రాజప్రతినిధి 1947 మే 19 వ తేదిన బయలుదేరి ఇంగ్లండు వెళ్లాడు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారితో సమాలోచనలు జరిపి, మే 29 వ తేదిన ఇంగ్లండులో బయలుదేరి, 30 వ తేదినాటికి ఢిల్లీకి తిరిగి వచ్చివేశాడు.

జూన్ 2 వ తేదిన కాంగ్రెసు తరపున పండిత జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ, సర్దార్ వల్లభాయిపటేల్, ఆచార్య కృపాలినీలనూ, ముస్లిం

లీగు తరఫున జిన్నా, లియాకత్ ఆలీఖాన్, అబ్దుర్ రబ్ నిష్టర్ గార్లనూ, సిక్కుల తరఫున సర్దార్ బలదేవసింగునూ సమావేశపరచి రాజప్రతినిధి మౌంట్ బాటెన్ ప్రభువు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారి ప్రణాళికను తెలియ జేశాడు. ఈ ప్రణాళికలోని ముఖ్యాంశాలు ఏమిటంటే: రెండుమూడు మాసాల లోపున, బ్రిటిషుప్రభుత్వంవారు, భారతదేశ పరిపాలనను భార తీయులకు అప్పగించివేస్తారు. అలా అప్పగించేలోపల, భారతదేశంలో ఇప్పటిలాగా ఒక కేంద్రప్రభుత్వం కాక, రెండు కేంద్రప్రభుత్వాలు ఏర్పాటుచేయబడుతాయి. హిందువులు అధిక సంఖ్యాకులుగా గల మద రాసు, బొంబాయి, బీహారు. సి. పి., యు. పి., ఒరిస్సారాష్ట్రాలకూ, అస్సాం రాష్ట్రంలో ముస్లింలు అధికసంఖ్యలోవున్న సిల్హెట్ జిల్లాతప్ప మిగతా ప్రాంతానికీ ఒక కేంద్రప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయబడుతుంది. బెంగాల్, పంజాబ్ రాష్ట్రాలలో హిందువులు అధిక సంఖ్యలోవున్న ప్రాంతాలను ఆ రాష్ట్రాలలోనుంచి విడదియ్యడం జరుగుతుంది. ఈ ప్రాంతాలు వాటికి యిష్టమయితే తక్కిన హిందూరాష్ట్రాలతోపాటు కలసి, ఒకే కేంద్రప్రభుత్వంలోకి రావచ్చును. ముస్లిములు అధిక సంఖ్యలో వున్న సింధు రాష్ట్రమూ, పంజాబ్, బెంగాలు రాష్ట్రాలలోని భాగాలూ ఒక కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కలిగివుంటాయి. ఇది పాకిస్తాన్ అన్నమాట. సరిహద్దు రాష్ట్రంలో ప్రత్యేకం, ప్రజాభిప్రాయాన్ని కనుక్కొని ప్రజలకు హిందుస్తాన్‌లో చేరడం యిష్టమో, పాకిస్తాన్‌లో చేరడం యిష్టమో తేలిన తరువాత అలా జరుగుతుంది. అప్పటికి జరుగుతూవున్న కన్‌స్టిట్యు యెంట్ అసెంబ్లీ, హిందూరాష్ట్రాలకు రాజ్యాంగ విధానాన్ని తయారు చేస్తుంది. ముస్లింరాష్ట్రాలకు రాజ్యాంగవిధానాన్ని తయారుచెయ్యటానికి మరొక కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ స్థాపించబడుతుంది.

హిందూస్తాన్ కేంద్రప్రభుత్వానికీ, పాకిస్తాన్ కేంద్రప్రభుత్వానికీ బ్రిటిషుప్రభుత్వంవారు కెనడా, ఆస్ట్రేలియాదేశాల ప్రభుత్వాలలాగే సమానప్రతిపత్తి ఇస్తారు. హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్ కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీలు, వాటికి యిష్టమైతే బ్రిటిషు కామన్ వెల్తులో వుండడానికీ, లేదాస్వతంత్రరాజ్యాలుగా వుండడానికీ రాజ్యాంగ విధానాలను తయారు

చేసుకోవచ్చును. భారతదేశంలోని సంస్థానాలు స్వతంత్ర రాజ్యాలు అవుతాయి. ఇవి తమకు యిష్టమైతే ఏకన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీలో నైనా చేరవచ్చును. బ్రిటిషుప్రభుత్వంతో ప్రత్యేకంగా ఒడంబడిక చేసుకోవచ్చును. ఈ ప్రణాళికను అమలుజరుపడానికి రాజప్రతినిధి వెంటనే ఏర్పాట్లు చేస్తాడు.

దీనికి కాంగ్రెసు, ముస్లింలీగు, శిక్కు నాయకులు అంగీకరించారు. తరువాత, బెంగాలు శాసనసభ, పంజాబు శాసనసభలు సమావేశమై ఆ రాష్ట్రాల విభజనకు అంగీకరించాయి.

పై ప్రణాళికను అనుసరించి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు, జూలై 4 తేదిన పార్లమెంటులో "భారత స్వాతంత్ర్య చట్టాన్ని" ప్రవేశపెట్టారు. ఆ చట్టప్రకారం భారతదేశం, ఇండియా, పాకిస్తాన్ అనే రెండు స్వతంత్ర పరిపాలనగల డొమినియనులుగా ఏర్పడింది.

ఇండియా: మదరాసు, బొంబాయి, సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసు, యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసు, ఒరిస్సా, తూర్పుపంజాబ్, పశ్చిమబెంగాల్, బీహారు, అస్సాం (సిల్హెట్ జిల్లా మినహాగా) రాష్ట్రాలు, పాకిస్తాన్, సింధు, సరిహద్దురాష్ట్రం, పశ్చిమపంజాబ్, తూర్పుబెంగాల్ (సిల్హెట్ జిల్లా కలిపి) రాష్ట్రాలు.

ఇండియా, పాకిస్తాన్ డొమినియనుల రాజ్యాంగపరిషత్తులకు కొత్తగా ఏర్పడిన తూర్పు, పశ్చిమబెంగాల్ రాష్ట్రాలనుంచీ, తూర్పు, పశ్చిమ పంజాబ్ రాష్ట్రాలనుంచీ ఎన్నికలు జరిగాయి.

ఇండియాకు రాజధాని ఢిల్లియే. పాకిస్తాన్‌కు కరాచి రాజధానిగా నిర్ణయింపబడింది.

ఇండియా రాజ్యాంగ పరిషత్తు ప్రథమ సమావేశం 1946 డిసెంబరు 9. తేదీన జరిగింది. పాకిస్తాన్ రాజ్యాంగ పరిషత్తు ప్రథమ సమావేశం 1947 ఆగస్టు 10 తేదీన జరిగింది.

ఈ విధంగా భారతఖండం విభజన పూర్తి అయింది.

1949 నవంబరు 26 తేదీన ఇండియా రాజ్యాంగ చట్టాన్ని రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఆమోదించింది. ఈ రాజ్యాంగచట్టం 1950 జనవరి 26 న అమలులోకి వచ్చింది.

ఈ రాజ్యాంగవిధానం ప్రకారం ఇండియాస్వపరిపాలనగల, ప్రజా రాజ్యం (రిపబ్లిక్) అయింది. అయితే 1949 లో పండిట్ నెహ్రూ ఇంగ్లండువెళ్ళి బ్రిటిషు ప్రభుత్వంతోను, బ్రిటనుకు లోబడిన ఇతర అధీన రాజ్యాల ప్రధాన మంత్రులతోను జరిపిన సంభాషణల ఫలితంగా ఇండియా బ్రిటిషు కామన్‌వెల్తులో సభ్యత్వంపొందడానికి నిర్ణయింప బడింది. ఈనిర్ణయాన్ని ఇండియా రాజ్యాంగపరిషత్తు ఆమోదించింది.

ఈ నిర్ణయఫలితం ఏమిటంటే: ఇండియా స్వపరిపాలనగల ప్రజా రాజ్యంగా వున్నప్పటికీ, బ్రిటిషురాజు ఇతర బ్రిటిషు అధీన రాజ్యాలకూ ఇండియాకు పరస్పర సంబంధాన్ని కలిగించే చిహ్నంగా పరిగణింప బడుతాడు. ఇండియా ప్రజలకు, ఇంగ్లండులో ఇంగ్లీషుప్రజలతో సమాన పౌరసత్వ హక్కులువుంటాయి. ఇండియాలోని బ్రిటిషు ప్రజలకు, ఇతర విదేశీయులవలెగాక, ప్రత్యేక హక్కులు, రక్షణ వుంటాయి.

ఇండియా బ్రిటనులమధ్య వ్యాపారం, ఇదివరకులాగనే పరస్పరం ప్రత్యేక సౌకర్యాలను కలిగించుకోవడంమీద ఆధారపడివుంటుంది.

కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ ఆమోదించిన రాజ్యాంగవిధానం ఇండియాలో 1950 జనవరి 26 తేదీన అమలులోకి వచ్చింది. ఆనాటితో ఇండియా, స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం అయింది. బ్రిటిషురాజుచే నియమింప బడిన గవర్నరు-జనరల్ పరిపాలన అంతమొందింది. ఇండియాకు ఆఖరు గవర్నరు జనరల్‌గావున్న శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి తమ పదవినుంచి విరమించారు. రిపబ్లికన్ ఇండియాకు ప్రెసిడెంట్‌గా డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ పదవిని స్వీకరించారు.

డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్‌ను ప్రెసిడెంటుగా కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ 1950 జనవరి 24 తేదిన ఎన్నుకున్నది. వీరి పేరును పండిట్

నెహ్రూ ప్రతిపాదించారు. ఈ ప్రతిపాదనను సర్దార్ పటేల్ బలపర చారు. జనవరి 23 తేదినాటికి ప్రతిపాదనలు రావలసిన సమయానికి డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ పేరు ఒక్కటిమాత్రమే ప్రతిపాదించబడి నది. అందుచే, డాక్టర్ ప్రసాద్ పోటీలేకుండా ప్రెసిడెంట్‌గా ఎన్నుకోబడినారు.

1950 జనవరి 25 తేదిన రాజ్యాంగసభలో, ఇండియా ప్రెసి డెంటుగా డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ ఎన్నుకోబడిన తరువాత, సభ్యులు క్రొత్తగా రాజ్యాంగంపైన సంతకాలు పెట్టారు. ఆనాడు రాజ్యాంగంమీద సంతకాలు పెట్టిన సభ్యులసంఖ్య, 271. ఆనాటితో రాజ్యాంగపరిషత్తు పనిముగిసింది. పరిషత్తు విరమించింది. కాని, రాష్ట్ర శాసనసభ్యులుగా వున్న సభ్యులుతప్ప మిగతా సభ్యులతో ఇదే సభ 1950 జనవరి 26 తేదినుండి ఇండియా పార్లమెంటు అయింది. రాష్ట్రశాసనసభ్యుల ద్వారా క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు 26 తేదినుంచి పార్లమెంటు సభ్యులు అయారు.

1950 జనవరి 26 తేది ఉదయం 10 గంటల 18 నిమిషాలకు డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ ఇండియా ప్రెసిడెంటుగా ప్రమాణాన్ని స్వీకరించారు. ఇండియా ప్రెసిడెంటుకి భారతరాష్ట్రపతి అని దేశ భాషలో వ్యవహారనామం.

భారత రాజ్యాంగ విధానం

1947 ఆగస్టు 15 న స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందిన భారతదేశానికి ప్రజాస్వామ్యసిద్ధాంతములతో రాజ్యాంగవిధానాన్ని తయారుచెయ్యడం 1949 నవంబరు 26 తేదిన పూర్తిఅయింది. ఈ రాజ్యాంగ విధాన ప్రకారం భారతదేశం (ఇండియా) 1950 జనవరి 26 తేదిన స్వతంత్ర ప్రజారాజ్యం అయింది.

ఇండియాకు రాజ్యాంగ విధానాన్ని తయారు చెయ్యడానికి ఏర్పడిన రాజ్యాంగపరిషత్తు (కన్స్టిట్యుయెంటు అసెంబ్లీ) ప్రథమ సమా

వేశం 1946 డిసెంబరు 9 న జరిగింది. ఆనాటి సమావేశానికి సభ్యు లందరిలోకీ వయోవృద్ధుడైన డాక్టర్ సచ్చిదానందసింహా అధ్యక్షత వహించారు. ఆ సమావేశంలో, రాజ్యాంగపరిషత్తుకు అధ్యక్షులుగా డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ ఎన్నుకోబడినారు. రాజ్యాంగపరిషత్తు, ఇండియా పార్లమెంటుగా రూపొందేవరకూ, (1950 జనవరి 26వరకూ) పరిషత్తు అధ్యక్షులుగా ఆయనే వున్నారు.

రాజ్యాంగ విధానాన్ని తయారుచెయ్యడానికి 1947 ఆగస్టు 29 తేదిన కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ నియమించిన కమిటీ రాజ్యాంగవిధానపు ముసాయిదాను 1948 ఫిబ్రవరి 26 తేదిన ప్రకటించింది. దీనిని పరిశీలించడానికి కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ ప్రథమ సమావేశం 1948 మే 19 తేదిన జరిగింది.

రాజ్యాంగవిధానపు ముసాయిదాలో 315 నిబంధనలు, ఎనిమిది షెడ్యూల్సు ప్రతిపాదింపబడినవి. ముసాయిదా సవరణ జరిగి చట్టం అయేటప్పటికి 395 నిబంధనలు, ఎనిమిది షెడ్యూల్సు వున్నాయి.

రాజ్యాంగపరిషత్తు ఆమోదంతో 1950 జనవరి 26 తేదిన అమలులోకి వచ్చిన రాజ్యాంగ చట్టప్రకారం, ఇండియాలో ప్రజాస్వామ్య పరిపాలన యేయే నియమాలను అనుసరించి జరుగాలో ప్రజలహక్కులు ఏమిటో, దేశపరిపాలన, రాష్ట్రపరిపాలననిబంధనలు ఏమిటో క్లుప్తంగా యీక్రింద ప్రకటిస్తున్నాము.

ఇండియా, అంటే భారత్, అనేక రాష్ట్రముల సమాఖ్యగా వుంటుంది. అస్సాం, ఆంధ్ర, ఒరిస్సా, పశ్చిమ బెంగాల్, పంజాబ్, బీహార్ బొంబాయి, మదరాస్, మధ్యప్రదేశ్ (పూర్వం సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసు), ఉత్తరప్రదేశ్ (పూర్వం యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసు) అనే రాష్ట్రాలూ.

హైదరాబాద్, కాశ్మీర్, మధ్యభారత్, మైసూర్, పాటియాల తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాల యూనియన్, రాజస్థాన్, సౌరాష్ట్రం

తిరువాంకూరు-కొచ్చిన్ సంస్థానాల యూనియన్ అనే ఎనిమిది సంస్థానాల కూడలులూ.

అజ్మీర్, భోపాల్, బిలాసపూర్, కూర్గు, ఢిల్లీ, హిమాచలప్రదేశ్, కచ్, మణిపూర్, త్రిపుర, వింధ్యప్రదేశ్, అండమాన్ నికోబార్ దీవులు అనే 11 కమిషనర్ రాష్ట్రాలూ, కలిసి ఇండియా అవుతుంది.

ఇవికాక, కొత్తరాష్ట్రాలను ఏర్పాటుచెయ్యడానికీ, పాతరాష్ట్రాలను రెండు మూటినికలిపి ఒకరాష్ట్రంగా ఏర్పాటుచెయ్యడానికీ, ఒక రాష్ట్రంలోని కొంతభాగాన్ని మరొకరాష్ట్రంలో కలపడానికి ఇండియా పార్లమెంటుకి అధికారంవుంది. అయితే, ఇలాటిఏర్పాట్లు ఏవైనా చేసే ముందు ఆయారాష్ట్రాల శాసనసభల అభిప్రాయాలను కనుక్కొని, భారత దేశాధ్యక్షుడు తదనుకూలమైన సిఫారసు చేస్తేతప్ప. ఇలాంటి ఏర్పాట్లకు సంబంధించిన చట్టాన్ని పార్లమెంటులో ప్రతిపాదించడానికి వీలులేదు.

ఈ రాజ్యాంగవిధానం అమలులోకి వచ్చేనాటికి ఇండియాలో పుట్టిన ప్రతివ్యక్తికీన్నీ, ఇండియాలో పుట్టిన తండ్రికిగాని, తల్లికిగాని పుట్టిన వ్యక్తికీన్నీ, ఈరాజ్యాంగ విధానం అమలులోకి వచ్చేనాటికి అధమం అయిదేళ్లపాటు ఇండియాలో వుంటూవున్న వ్యక్తిన్నీ భారత దేశపు పౌరుడుగా హక్కు కలిగివుంటాడు.

ఇండియాలోపుట్టి పాకిస్తాన్‌కు వలసపోయినవ్యక్తి 1947 జూలై 19 తేది తరువాత మళ్ళీ ఇండియాకువచ్చి పౌరుడుగా వుండదలిస్తే, ఇండియాకువచ్చి అధమం ఆరునెలలు నివాసం వున్నతరువాత తనను భారతదేశపు పౌరునిగా అంగీకరించవలసిందని ప్రభుత్వానికి వ్రాతమూలకంగా విన్నపం చేసుకోవచ్చును.

భారతదేశపు ఎల్లలోపల నివసించే వ్యక్తులందరికీ చట్టప్రకారం సమాన హక్కులను, రక్షణను ఇవ్వడం ప్రభుత్వం విధి.

జాతి, మత, కుల, స్త్రీ, పుం వివక్షతల కారణంగా ఏవ్యక్తికీ,

హోటళ్ళలోగాని, పబ్లిక్ వినోదశాలలకుగాని, దుకాణాలలోనికిగాని వెళ్లకూడదనే నిర్బంధం వుండకూడదు.

ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలను ఇవ్వడంలో భారతీయులందరికీ సమానావకాశాలు వుండాలి. అయితే; ప్రభుత్వోద్యోగాలలో చాలతక్కువగా వున్న ఏకులపు వ్యక్తులకైనా అదనంగా ఎక్కువ వుద్యోగాలను ఇవ్వవలసిందని ప్రభుత్వం నిర్ణయించవచ్చు.

అస్పృశ్యత అనేది ఏరూపంలోనూ ఇండియాలో ఆచరణలో వుండరాదు. అస్పృశ్యతను పాటించేవారు శిక్షార్హులవుతారు.

భారతదేశపు పౌరులందరికీ తమ అభిప్రాయాలను వెల్లడిచేయడానికి వాక్స్వాతంత్ర్యము; ఆయుధములు ధరించకుండా శాంత సభలను జరుపుకోవడానికి సమావేశ స్వాతంత్ర్యము, సంఘములను, సమాజములను ఏర్పాటుచేసుకోవడానికి సమాజస్వాతంత్ర్యము; దేశంలోని ఏప్రాంతానికైనా వెళ్ళడానికి సంచార స్వాతంత్ర్యము, దేశంలో తమ ఇష్టంవచ్చిన ప్రాంతాలలో నివాసంవుండడానికి, నివాస స్వాతంత్ర్యము, ఆస్తిపాస్తులను సంపాదించికోడానికి వాటిని భద్రపరుచుకోవడానికి, అమ్మివెయ్యడానికి ఆర్జన స్వాతంత్ర్యము, తమకు ఇష్టమైన వృత్తిగాని; వ్యాపారంగాని చేసుకోవడానికి వృత్తిస్వాతంత్ర్యము వుండాలి. అయితే ఎవరుకూడా యీ స్వాతంత్ర్యాలను ప్రభుత్వానికీ ప్రజలకూ ఉపద్రవం కలిగించేపద్ధతిలో వుపయోగించకుండా ప్రభుత్వం తగిన కట్టుదిట్టాలను చెయ్యవచ్చును.

అమలోవున్న చట్టాలకు విరుద్ధంగా నేరంచేస్తేతప్ప, ఏవ్యక్తినీ శిక్షించకూడదు; ఒకే నేరానికి ఒకసారికన్న ఎక్కువగా ఏవ్యక్తిపైనా కేసుపెట్టకూడదు. ఒకే నేరానికిఒకసారికన్నఎక్కువగాశిక్షించకూడదు.

చట్టప్రకారం నిర్ణయించబడిన పద్ధతిలోతప్ప ఏ వ్యక్తికీ ఆస్తినష్టాన్నీ ప్రాణనష్టాన్నీ కలిగించకూడదు.

ఏ వ్యక్తినైనా అరెస్టుచేస్తే, ఆతనిని అలా అరెస్టు చెయ్యడానికి గల కారణాలను వీలైనంత త్వరలో అతనికి తెలియపరచాలి. తన

చర్యలను సమర్థించుకోవడానికి వకీలుతో సంప్రతించడానికి తగు అవకాశం ఆ వ్యక్తికి కలిగించాలి. అరెస్టుచేయబడిన ప్రతివ్యక్తినీ సమీపంలో వున్న మేజిస్ట్రేటుదగ్గరకు తీసుకొనివెళ్ళడానికి ఎంతసేపు పడుతుందో ఆ వ్యవధికాక, అరెస్టుఅయిన ఇరవైనాలుగు గంటలలోపల సమీపంలోవున్న మేజిస్ట్రేటువద్ద హాజరుపెట్టాలి.

బానిసవ్యాపారం, నిర్బంధపెట్టి వెట్టిచాకిరి చేయించుకోవడం పనికిరాదు.

పధ్నాలుగు సంవత్సరాలలోపు వయసుగల బాల బాలికలను యంత్రాగారాలలోను, గనులలోను, ప్రమాదకరమైన పనులలోను నియోగించరాదు.

ఎవరి యిష్టమైన మతాన్ని వారు అవలంబించడానికీ, దానిని ప్రచారం చెయడానికీ హక్కువుంది.

ప్రభుత్వధనంతో నడుపబడే విద్యాసంస్థలలోను, ప్రభుత్వ సహాయంతో నడుపబడే విద్యాసంస్థలలోను- అన్ని కులాలవారికీ, అన్ని జాతులవారికీ ప్రవేశార్హత వుండాలి.

మతవిషంలోను భాషావిషయంలోను అల్పసంఖ్యలో వున్న వర్గాలవారు ప్రత్యేకంగా తమ ఉపయోగానికిగాను విద్యాసంస్థలను నిర్వహించుకోడానికి హక్కు కలిగివుంటారు. విద్యాసంస్థలకు ధనసహాయం చెయ్యడంలో, ప్రభుత్వంవారు వ్యత్యాసం చూపరాదు.

చట్టసమ్మతమైన ఉత్తరువును అనుసరించి తప్ప, ఏ వ్యక్తికీ ఆస్తి నష్టాన్ని కలిగించరాదు.

రాజ్యాంగ చట్టప్రకారం తనకుగల హక్కులను అనుభవించడానికి సదుపాయం కలిగించవలసిందని, సుప్రీం కోర్టుద్వారా చర్యతీసుకొనడానికి ప్రతివ్యక్తికీ హక్కువుంది.

ప్రభుత్వం అవలంబించవలసిన పరిపాలనా సూత్రములు

జాతీయ జీవనంలో ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ న్యాయము ప్రవర్తించే విధంగా సంఘజీవితాన్ని పరిణతిపొందించే పద్ధతిలో ప్రభుత్వం తన పరిపాలనావిధానాన్ని సాగించాలి.

స్త్రీ పుంవివక్షత లేకుండా ప్రజలందరికీ తమకు తగిన జీవనాధారాన్ని చూసుకొనేటందుకు సమానమైన హక్కును కలిగివుండేటట్లు ప్రభుత్వం చూడాలి. దేశంలోని నైసర్గిక సంపద ప్రజలందరి సమష్టి మేలుకూ ఉపయోగపడేటట్లు ప్రభుత్వంచూడాలి. దేశంలోని సంపద అంతా ప్రజాబాహుళ్యపు మేలుకు విరుద్ధంగా ఏదో ఒకవర్గం చేతిలో వుండే పద్ధతిలో ఆర్థికవ్యవస్థ దేశంలో నెలకొనకుండా ప్రభుత్వం చూడాలి. స్త్రీగాని పురుషుడుగాని సమానమైన పనిచేస్తే, వారికి సమానమైన ప్రతిఫలం లభించేటట్లు ప్రభుత్వం చూడాలి. ఆర్థిక దురవస్థ కారణంగా కార్మికులబలమూ, ఆరోగ్యము స్వప్రయోజనాల కోసం ఇతరులు దుర్వినియోగం చెయ్యకుండానూ ఆర్థిక దురవస్థల కారణంగా తమ వయస్సుకూ, ఆరోగ్యానికీ అనుకూలంగాని పనులలో కార్మికులు నియోగింపబడకుండా వుండేటట్టున్నూ ప్రభుత్వం చూడాలి. బాల్యమున్న, యౌవనమును వృధాపోనిచ్చే పద్ధతులలో నైతికపతనం పొందే పద్ధతిలో ఏవ్యక్తిని ఇతరులు ఉపయోగించకుండా ప్రభుత్వం చూడాలి.

గ్రామపంచాయితీలను స్థాపించడానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవాలి. స్వపరిపాలనకు ప్రాథమిక కేంద్రాలుగా యీ పంచాయితీలు పనిచేసేటట్టు, వాటికి అవసరమైన అధికారాలను ఇవ్వాలి.

ప్రతివ్యక్తికీ చెయ్యడానికి పనివుండేటట్టు విద్య లభించేటట్టూ, నిరుద్యోగం, ముసలితనం, జబ్బు, అంగవైకల్యం కలిగినప్పుడు సహాయం లభించేటట్టూ వీలైనంతవరకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించాలి.

దేశంలోని పారిశ్రామిక, వ్యావసాయిక వృత్తులల్లోవున్న పనివారందరూ యోగ్యమైన జీవనాన్ని గడపడానికీ, అవసరమైన కనీసపు

శీతాలు వుండేటట్లు వీలైన ఏర్పాట్లను శాసనమూలకంగాగాని, ఇతర విధంగాగాని ప్రభుత్వం చెయ్యాలి. గ్రామములలో గృహపరిశ్రమలను అభివృద్ధి పొందించడానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించాలి.

దేశమంతటా ఏకపద్ధతిలో నాగరికత నెలకొనడానికి అనువైన ధర్మశాస్త్రము అమలులోకి వచ్చేటట్లు ప్రభుత్వం కృషిచెయ్యాలి.

ఈ రాజ్యాంగవిధానం అమలులోకి వచ్చిన పదేళ్ళలోగా, దేశంలో ప్రతిబాలబాలికకూ పధ్నాలుగు సంవత్సరాల వయస్సువచ్చినదాక తప్పనిసరిగా ఉచితంగా విద్యలభించే అవకాశాన్ని ప్రభుత్వంకలిగించాలి.

ప్రజలలో బలహీనవర్గాలవారికీ ముఖ్యంగా షెడ్యూల్డు కులాలవారికీ ఆర్థిక, విద్యావిషయములలో సదుపాయములను కలిగించడానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించాలి. వారు సాంఘిక దురన్యాయాలకు లోనుగాకుండ రక్షణ యివ్వాలి.

ప్రజల జీవన ప్రమాణాన్ని వృద్ధిపరచడమూ, ప్రజల ఆరోగ్య స్థితిని బాగుచెయ్యడమూ తన ప్రధాన బాధ్యతలుగా ప్రభుత్వం భావించాలి. అంతేగాక, మద్యపానమును, ఇతర మత్తుద్రవ్యాల సేవనమునూ నిషేధించడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకోవాలి.

పశువుల రక్షణ, ఆధునిక పద్ధతులలో వ్యవసాయము, పశువుల వధనిరోధము మొదలైన వాటి విషయమై ప్రభుత్వం శ్రద్ధ చూపాలి.

ప్రభుత్వశాఖలలో న్యాయశాఖను ఇతర పరిపాలనా శాఖలతో సంబంధంలేకుండా వేరుచెయ్యడానికి ప్రభుత్వం చర్యతీసుకోవాలి.

దేశంలో శాంతి భద్రతలను కాపాడడానికీ, విదేశాల మధ్య గౌరవయుతమైన సంబంధాలు ఉండేటట్లు చూడడానికీ, అంతర్జాతీయ న్యాయములపట్లనూ, ఒడంబడికలపట్లనూ గౌరవంవుండేటట్లు చూడడానికీ, అంతర్జాతీయ వివాదాలను మధ్యవర్తి నిర్ణయము ద్వారా పరిష్కారం చేయించడానికి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలి.

ప్రెసిడెంటు

భారతదేశానికి ఒక ప్రెసిడెంటు వుండాలి. ప్రెసిడెంటు తనకు గల పరిపాలనాధికారాన్ని తాను స్వయంగా గాని; రాజ్యాంగవిధానాన్ని అనుసరించి ఆయనకులోబడి నియమింపబడిన అధికారులద్వారా గాని సాగిస్తాడు. ఇండియాలోని సేనలన్నిటిమీద సంపూర్ణాధికారం ప్రెసిడెంటుదే. ఈ అధికార నిర్వాహణ చట్టనిర్ణయాల ననుసరించి జరగాలి.

ప్రెసిడెంట్, ఎన్నికలవల్ల సభ్యత్వంపొందిన కేంద్రశాసన సభల సభ్యులునూ, రాష్ట్రాలశాసనసభల (అసెంబ్లీల) సభ్యులునూ కలసిన సభ చేత ఎన్నుకోబడినవాడై వుండాలి.

ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకోవడంలో రాష్ట్రశాసన సభలసభ్యులకూ, కేంద్ర శాసనసభ్యులకూ ఎన్నేసివోట్లువుండేదీ, యీక్రింది సూత్ర ప్రకారం నిర్ణయించబడింది.

ఒకరాష్ట్రంలో ఎంతమంది జనాభావుంటారో ఆ సంఖ్యను ఆరాష్ట్ర శాసనసభలో ఎంతమంది సభ్యులు వుంటారో అసంఖ్యచేత భాగించాలి. అలా భాగించినప్పుడు ఆసభ్యుల సంఖ్యకు ఎంతమంది జనాభావస్తారో ఆసంఖ్య ఎన్ని వేల సంఖ్యలలోవుంటుందో అన్నివోట్లు ఒక్కొక్క సభ్యుడికివస్తాయి. ఇలా వేలసంఖ్యను తీసుకున్న తరువాత శేషం అయిదువందలకంటె తక్కువుండనట్లయితే ఒక్కొక వోటు ఎక్కువ వస్తుంది.

ఉదాహరణ: రాష్ట్రజనాభా 1,90,40,656 అనుకుందాము.

రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యులసంఖ్య 254 అనుకుంటాము.

రాష్ట్రజనాభా సంఖ్యను రాష్ట్రశాసన సభ్యులసంఖ్యచే భాగించగా వచ్చిన లబ్ధము 74,964. ఈలబ్ధములోని వేలసంఖ్య 74. అదిపోగా 964 మిగిలినది. ఇది 500 లకన్న ఎక్కువగాబట్టి ప్రతిసభ్యునికీ అదనంగా మరొక వోటువస్తుంది. అంటే రాష్ట్రశాసన సభ్యునికిగల వోట్లు 75 అన్నమాట.

కేంద్రశాసన సభ్యులకు గల వోట్లు ఎలా లెఖ్ఖ పెట్టాలంటే: పైన చెప్పిన సూత్రప్రకారం వివిధరాష్ట్రాల శాసన సభ్యులకి వచ్చే మొత్తం ఓట్లను, కేంద్ర శాసనసభ సభ్యుల సంఖ్యతో భాగిస్తే వచ్చేలబ్ధం ఎంతో, అదే కేంద్ర శాసనసభ సభ్యులకుగల ఓట్లసంఖ్య అవుతుంది. ఇలా భాగించినప్పుడు శేషం, కేంద్రశాసనసభ సభ్యులసంఖ్యలో సగంగాని సగంకంటె ఎక్కువగాని వున్నట్లయితే, ప్రతిసభ్యుడికి మరొక ఓటు ఎక్కువవస్తుంది.

ఒక ప్రెసిడెంటు పదవిని స్వీకరించిన రోజుమొదలు అయిదేండ్లు అధికారంలో వుంటాడు. ఈలోగా అతడు రాజీనామాయిచ్చి పదవిని త్యజించవచ్చు. లేదా, చట్టానికివిరుద్ధంగా ప్రవర్తించాడనే నేరా రోపణ కేంద్ర శాసనసభలో చేయబడినట్లయితే, ఇది రుజువైతే, ప్రెసిడెంటును పదవినుంచి తొలగించవచ్చును.

ఇండియాలో పౌరుడు కాకపోయినా, 35 సంవత్సరాలలోపు వాడైనా, కేంద్రశాసనసభకు సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడడానికి అర్హత లేనివాడైనా, ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగంలో వున్నవాడైనా, ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నికకు అర్హుడుకాడు.

ప్రెసిడెంటుగా వున్నవ్యక్తి, కేంద్రశాసన సభలోగాని రాష్ట్ర శాసనసభలలోగాని సభ్యుడుగా వుండకూడదు. ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకోకపూర్వం అలా వున్నట్లయితే, ప్రెసిడెంటు పదవిని స్వీకరించిన వెంటనే ఆ సభ్యత్వాలను విడిచిపెట్టాలి.

ధన సంపాదనకు మూలమైన మరే ఇతర ఉద్యోగాన్ని ప్రెసిడెంటు నిర్వహించకూడదు.

ప్రెసిడెంటుకు నెలకు రు. 10,000 జీతం ఇవ్వబడుతుంది. జీతం కాక, ఉచితగృహావసతి, ప్రయాణాలకు ఖర్చులూ, తనసొంత సిబ్బంది మొదలైనవాటికి జీతాలు ఇవ్వటానికి ఇతర అలవెన్సులుకూడా ఇవ్వబడుతవి.

ఒక ప్రెసిడెంటు పదవీకాలం ముగిసేలోపల, మరొక ప్రెసిడెంటు కొరకు ఎన్నిక జరగాలి. ఒక ప్రెసిడెంటు చనిపోయినా, రాజీనామా ఇచ్చినా, పదవినుంచి తొలగించబడినా, అలాజరిగిన ఆరునెలలలోపల, వీలైనంత త్వరలో, మరొక ప్రెసిడెంటుకొరకు ఎన్నిక జరగాలి. ఇలాటి ఎన్నిక జరిగేదాకా ప్రెసిడెంటుపదవిని, వైస్‌ప్రెసిడెంట్ నిర్వహిస్తాడు. ఎన్నికఅయి కొత్తగావచ్చిన ప్రెసిడెంట్ అయిదేళ్ళు పూర్తిగా పదవిలో వుంటాడు.

ఇండియాకు ఒక వైస్‌ప్రెసిడెంట్ వుంటాడు. వైస్‌ప్రెసిడెంట్ రాష్ట్రప్రతినిధి సభ (కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్)కి చైర్మన్‌గా వుంటారు. ఇది తప్ప, ఆదాయం వచ్చే మరేఉద్యోగాన్నీ అతడు నిర్వహించకూడదు. ప్రెసిడెంటు తరపున ఇతడు ప్రెసిడెంటు పదవిని నిర్వహించేకాలంలో, రాష్ట్రప్రతినిధి సభ చైర్మను పదవినికూడా నిర్వహించకూడదు.

వైస్‌ప్రెసిడెంటు, కేంద్రశాసనసభల సమష్టిసమావేశంలో ఎన్నుకోబడినవాడై వుండాలి. కేంద్రశాసనసభలలోగాని, రాష్ట్రసభలలోగాని సభ్యుడైవున్నట్లయితే, వైస్‌ప్రెసిడెంటుగా పదవిని స్వీకరించినవెంటనే, ఆ సభ్యత్వంనుంచి విరమించుకోవాలి. ఇండియాపౌరుడు కానివాడూ, 35 సంవత్సరాలలోపు వయస్సులో వున్నవాడూ, కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్‌కి సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడడానికి అర్హతలేనివాడూ వైస్‌ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకోబడడానికి అర్హుడుకాడు.

వైస్-ప్రెసిడెంటు పదవీకాలం అయిదు సంవత్సరాలు. అయిదు సంవత్సరాలలోపున మరొక వైస్-ప్రెసిడెంటుకు ఎన్నిక జరగాలి.

ప్రెసిడెంటు తన విధులను నిర్వర్తించడంలో అతనికి సలహా ఇవ్వడానికి ఒక మంత్రిమండలి వుండాలి. ఈ మంత్రిమండలికి అధిపతి, ప్రధానమంత్రి. ప్రధానమంత్రిని ప్రెసిడెంటు నియమిస్తాడు: ప్రెసిడెంటుకు వీరిమీద నమ్మకంవున్నంతకాలమే, ఈ మంత్రిమండలి అధికారంలోవుంటుంది. ఈమంత్రిమండలి సమష్టిమీద పార్లమెంటులోని ప్రజాసభకు జవాబుదార్లుగావుండాలి. ప్రజాసభలో సభ్యుడుగాని

వ్యక్తి మంత్రిగా నియమింపబడిన ఆరునెల్లలోపున ప్రజాసభలో సభ్యత్వాన్ని పొందాలి. అలాపొందలేకపోతే మంత్రిత్వాన్ని కోల్పోవాలి.

ప్రధానమంత్రికీ, ఇతరమంత్రులకూ ఇండియా డొమినియన్‌గా వున్నప్పుడు ఏ జీతాలు ఇవ్వబడినవో (రు. 5,500), అవే జీతాలు యీ రాజ్యాంగవిధానం అమలులోకివచ్చినతరువాతకూడా ఇవ్వబడాలి.

ప్రభుత్వం అమలుజరిపే చర్యలన్నీ, ప్రెసిడెంటు పేరుమీదనే జరుగుతాయి.

ఇండియా పరిపాలనకు సంబంధించిన విషయాలలో మంత్రిమండలి నిర్ణయాలను ప్రెసిడెంటుకు ప్రధానమంత్రి తెలియపరచాలి. మంత్రిమండలి పరిశీలనకు తీసుకురాకుండా ఏ విషయాన్ని గురించైనా ఒక మంత్రి ఏదైనా నిర్ణయించేస్తే, ఆవిషయాన్ని మంత్రిమండలి పరిశీలనకు తీసుకురమ్మని ప్రెసిడెంటు కోరితే, ప్రధానమంత్రి అలా చెయ్యాలి.

పార్లమెంటు

ఇండియాకు ఒక పార్లమెంటు వుండాలి. ప్రజాసభ (హౌస్ ఆఫ్ ది పీపుల్), రాష్ట్రప్రతినిధిసభ (కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సు) అనే రెండు సభలు కలసి పార్లమెంట్సు అనే పేరుతో పిలువబడుతవి.

రాష్ట్ర ప్రతినిధిసభలో 250 మందికి మించకుండా సభ్యులు వుంటారు. వీరిలో 12 మంది ప్రెసిడెంటుచే నామినేట్ చేయబడినవారు. ఇలా నామినేట్ చెయ్యడంలో, శాస్త్రవిజ్ఞానము, కళ, సంఘసేవలలో ప్రత్యేక నిపుణత్వం పొందినవారినే ప్రెసిడెంటు ఎన్నుకుంటాడు. తక్కిన సభ్యులు, 238 మందికి మించకుండా, రాష్ట్రాలలోని శాసనసభలచేత ఎన్నుకోబడినవారై వుంటారు.

ప్రజాసభ సభ్యుల సంఖ్య 500 లకు మించకూడదు. వీరంతా కూడా దేశంలో ఓటింగు హక్కుగల ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినవారై వుండాలి. ప్రజాసభకు సభ్యులను ఎన్నుకోడానికి రాష్ట్రాలలో నియో

జక వర్గాలను ఏర్పరచాలి. ఏ నియోజకవర్గంలోనూ 750,000 మంది కంటె ఎక్కువ గాని, 500,000 మందికంటె తక్కువగాని ప్రజలుండకుండా చూడాలి. అంటే దేశంలోని ప్రజలలో ప్రతి 500,000 జనాభాకు ఒక ప్రతినిధికి తక్కువ కాకుండానూ, ప్రతి 750,000 జనాభాకు ఒక ప్రతినిధి యెక్కువ కాకుండానూ, ప్రజాసభలో సభ్యులువుండాలి.

ప్రజాసభ ప్రతి అయిదు సంవత్సరాలకూ రద్దు అయిపోతుంది. మళ్ళీ ఎన్నికలు జరుగుతాయి.

రాష్ట్రప్రతినిధిసభ రద్దుకాదు. ప్రతిరెండుసంవత్సరాలకూ, ఈ సభలోని సభ్యులలో మూడవవంతుమంది సభ్యత్వంనుంచి విరమిస్తారు. ఆ ఖాళీలకుమాత్రమే మళ్ళీ ఎన్నికలు జరుగుతాయి.

పార్లమెంటు సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడే వ్యక్తి, ఇండియా పౌరుడై వుండాలి. రాష్ట్రప్రతినిధిసభకు అయితే 30 సంవత్సరాలలోపు వయసువాడు పనికిరాడు. అంతేగాక; పార్లమెంటు ఏవైనా అర్హతలను నిర్ణయిస్తే అలాంటి అర్హతలనుకూడా అతడు కలిగివుండాలి.

పార్లమెంటుసభలు ప్రతి సంవత్సరం అధమం రెండుసార్లయినా సమావేశమవాలి. ఒక సమావేశం అయిన ఆరునెలలలోపున రెండవ సమావేశం జరిగితీరాలి. అవసరమైతే, యీ సభలను ప్రత్యేక సమావేశం జరపవలసిందని ఆజ్ఞాపించడానికిగాని, రెండు సభలుకలిసి సమావేశమవాలని కోరడానికిగాని, ప్రజాసభను రద్దుచెయ్యడానికిగాని ప్రెసిడెంటుకు అధికారంవుంది.

ఇండియా వైస్‌ప్రెసిడెంట్ రాష్ట్రప్రతినిధిసభకు చైర్మన్‌గా వుంటాడు. చైర్మన్ లేని సమయంలో సభాకార్యక్రమాలను నడపించడానికి ఒక డిప్యూటీ చైర్మనును రాష్ట్రప్రతినిధిసభ; ముందుగానే ఎన్నుకొంటుంది.

ప్రజాసభ కార్యక్రమాన్ని నడిపించడానికి ఒక స్పీకరునూ

ఆయన లేని సమయాలలో ఆయనస్థానే పని చెయ్యడానికి ఒక డిప్యూటీ స్పీకరునూ ప్రజాసభ ఎన్నుకొంటుంది.

ఒకే వ్యక్తి, ప్రజాసభలోను రాష్ట్రప్రతినిధిసభలోను సభ్యుడుగా వుండకూడదు. అంతేకాక, పార్లమెంటు సభ్యుడు రాష్ట్ర శాసనసభల లోను, రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యుడు పార్లమెంటు సభ్యుడుగాను వుండ కూడదు :

పార్లమెంటు సభ్యుడెవడైనా, 60 రోజులపాటు సభకు హాజరు కాకపోయినట్లయితే, అతని సభ్యత్వాన్ని రద్దుచేయవచ్చును.

పార్లమెంటు సభ్యులు పార్లమెంటులోచేసే వుపన్యాసాల విష యంలో, అసభ్యమైన పదములను ఉపయోగించనంతవరకూ, పార్ల మెంటు నిబంధనలకు లోబడినంతవరకూ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యం వుంది. పార్లమెంటులోచేసిన వుపన్యాసాల కారణంగా ఏసభ్యునిపైనా కోర్టు చర్యతీసుకోడానికి వీలులేదు.

డబ్బు ఖర్చుకూ, ఆదాయానికీ సంబంధించిన చట్టాలు తప్ప, మిగతా చట్టాలు ప్రజాసభలోగాని రాష్ట్రప్రతినిధి సభలోగాని ప్రతి పాదింపబడవచ్చును.

డబ్బుకు సంబంధించిన చట్టాలను ప్రజాప్రతినిధి సభలోనే ప్రతి పాదించాలి గాని, రాష్ట్రప్రతినిధిసభలో ప్రతిపాదించరాదు.

డబ్బుకు సంబంధించిన చట్టాలు అంటే : పన్నులు వెయ్యడం, వున్న పన్నులను తీసివెయ్యడం, లేదా తగ్గించడం, ప్రభుత్వం అప్పు చెయ్యడం, ప్రభుత్వ మూలధనంనుంచి ఖర్చుకుగాను కొంత డబ్బును తీసుకోవటం మొదలైన విషయాలకు సంబంధించినవి.

ఒక చట్టం రెండుసభలచేతనూ ఆమోదింపబడిన తరువాత, అది ప్రెసిడెంటు అంగీకారానికి పంపబడుతుంది. దానికి అంగీకరించినట్లు గాని, లేదా అంగీకరించనట్లుగాని ప్రెసిడెంటు ప్రకటించాలి. అతడు అంగీకరించక పోయినట్లయితే, అతడు ఆ చట్టాన్ని పూర్తిగాగాని

దానిలో కొన్ని భాగాలనుగాని మళ్ళీ పరిశీలించవలసిందని పార్లమెంటు సభలను రెండింటినీ కోరుతూ త్రిప్పివెయ్యవచ్చును. ప్రెసిడెంటు అలా చేసిన తరువాత, రెండు సభలూ మళ్ళీ ఆ చట్టాన్ని మార్పులు ఏమీ చెయ్యకుండా ఆమోదించినట్లయితే, ఆ చట్టానికి ప్రెసిడెంటు తన అంగీకారాన్ని ఇచ్చితీరాలి.

ప్రతిసంవత్సరమూ ప్రభుత్వానికివచ్చే ఆదాయానికీ, అయ్యే ఖర్చులకూ అంచనాలను తయారుచేయించి, ప్రతిసంవత్సరమూ పార్లమెంటుకు సమర్పించేటట్టు ప్రెసిడెంటు చూడాలి.

పార్లమెంటుసభలో కార్యక్రమం అంతా హిందీలోగాని, ఇంగ్లీషులోగాని జరగాలి. ఈ రెండుభాషలూ సరిగారాని సభ్యుడు అతని మాతృభాషలో మాటలాడవచ్చునని అతనికి ప్రెసిడెంటు అనుమతినివ్వవచ్చును.

పార్లమెంటు మళ్ళీ ఏర్పాటుచేస్తేతప్ప, ఈ రాజ్యాంగచట్టం అమలులోకి వచ్చిన పదిహేను సంవత్సరాల తరువాత, ఇంగ్లీషుభాష ఉపయోగం నిలిపివేయబడుతుంది.

పార్లమెంటు సభలు రెండూకూడా సమావేశం అవుతూవుండని సమయంలో, అత్యవసరంగా ఏదైనా శాసనాన్ని అమలులోకి తేవలసి వుంటే, అలాటి శాసనాన్ని ప్రెసిడెంటు ప్రకటించి అమలులో పెట్టవచ్చును. దీనికే ఆర్డినెన్సు అనిపేరు. తరువాత, పార్లమెంటు సమావేశం జరిగినప్పుడు, యీ ఆర్డినెన్సును పార్లమెంటు ఆమోదానికి ప్రతిపాదించాలి. అలా చెయ్యనట్లయితే పార్లమెంటు సమావేశమైన ఆరు వారాలలోపున ఆర్డినెన్సు రద్దు అయిపోతుంది.

ఇండియాకు ఒక సుప్రీంకోర్టు (ప్రధానన్యాయస్థానం) వుంటుంది. ఒక ప్రధానన్యాయమూర్తి, ఏడుగురికి తక్కువకాకుండా న్యాయమూర్తులు యీ కోర్టుకి నియమించబడాలి. సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలను, రాష్ట్రాలలోని హైకోర్టుతోను, సుప్రీంకోర్టుతోను సంప్రతించి, ప్రెసిడెంటు నియమిస్తాడు. ప్రధాన న్యాయమూర్తి నియామకంలోతప్ప,

తక్కిన జడ్జీలను నియమించేటప్పుడు ప్రధాన న్యాయమూర్తితోకూడా ప్రెసిడెంటు సంప్రతించి తీరాలి. సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలు 65 సంవత్సరాల వయసునిండితే, ఆ పదవినుంచి విరమించాలి. ప్రధాన న్యాయమూర్తికి నెలకు రు. 5,000, తక్కిన జడ్జీలకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 4,000 జీతం. వీరందరికీ అద్దెలేకుండా గృహవసతి ఇవ్వబడుతుంది.

రాష్ట్ర పరిపాలన

ప్రతిరాష్ట్రానికీ ఒక గవర్నరు వుంటాడు. రాష్ట్ర పరిపాలనాధికారం అంతా గవర్నరు చేతిలోగాని, గవర్నరుకు లోబడి పనిచేసే అధికారుల చేతిలోగాని వుంటుంది.

గవర్నరును ఇండియా ప్రెసిడెంటు నియమిస్తాడు. అయిదుసంవత్సరాల పరిమితికి మించకుండా, ప్రెసిడెంటు విశ్వాసానికి పాత్రుడైనంత కాలము గవర్నరు పదవిలో వుండవచ్చును.

ఇండియాకు పౌరుడు కానివాడూ, 24 సంవత్సరాల వయస్సుకు లోపువాడూ గవర్నరుగా నియమింపబడరాదు.

గవర్నరు, పార్లమెంటు సభలోగాని రాష్ట్ర శాసన సభలోగాని సభ్యుడుగా వుండరాదు.

గవర్నరుకు నెలకు 5,500 రూపాయల జీతం ఇవ్వబడుతుంది. ఇది కాక ప్రయాణపు ఖర్చులు, ఉచిత వసతి మొదలైన సౌకర్యాలు కూడా ఇవ్వబడుతవి.

గవర్నరుకు రాష్ట్రపాలనలో సలహా ఇవ్వడానికి ఒక మంత్రి మండలి వుంటుంది. ఈ మంత్రిమండలి నాయకుడిని ముఖ్యమంత్రి అంటారు. ఇతనిని గవర్నరు నియమిస్తాడు. తక్కిన మంత్రులను అతడి సలహా ప్రకారం గవర్నరు నియమిస్తాడు. మంత్రులందరూ కూడా గవర్నరు విశ్వాసానికి పాత్రులైనంతకాలమే పదవిలోవుంటారు. మంత్రిమండలి సమష్టిమీద రాష్ట్ర శాసనసభకు జవాబుదారులై వుంటారు. ఏవ్యక్తి అయినా, మంత్రిగా నియమింపబడిన ఆరు నెలలలోపున అతడు

రాష్ట్ర శాసనసభలో (అంతకుముందే సభ్యుడుగావుండకపోయినట్లయితే) సభ్యత్వాన్ని సంపాదించుకోవాలి. లేకపోతే మంత్రి పదవిని కోల్పోతాడు. రాష్ట్ర శాసన సభలో నిర్ణయింపబడిన ప్రకారం, మంత్రులకు జీతాలు, అలవెన్సులు ఇవ్వబడతవి.

రాష్ట్ర పరిపాలన అంతా గవర్నరు పేరుమీద నే జరుగుతుంది.

రాష్ట్ర పరిపాలనకు సంబంధించిన విషయాలలో మంత్రిమండలి చేసిన నిర్ణయాలను, కొత్తశాసనములను తయారు చెయ్యడానికి మంత్రి మండలిచేసే ప్రతిపాదనలనూ ముఖ్యమంత్రి గవర్నరుకు తెలియపరచాలి. ఏదైనా ఒక విషయంపై ఒక మంత్రి నిర్ణయిస్తే, ఆ ఒక నిర్ణయాన్ని మంత్రిమండలి పరిశీలనకు పెట్టాలని గవర్నరు కోరితే, ప్రధాని అలా చెయ్యాలి.

శా స న స భ లు

ప్రతిరాష్ట్రంలో శాసనసభ వుండాలి. పంజాబ్, పశ్చిమ బెంగాల్, బీహార్, బొంబాయి, మదరాసు, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో, ఒకొ్కక్కదానిలో రెండు శాసనసభలు వుండాలి. తక్కిన రాష్ట్రాలలో, ఒకొ్కక్కదానిలో ఒకొ్కక్క శాసనసభ వుంటుంది.

ఒకే సభవున్న రాష్ట్రంలోని శాసనసభకు లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ అని పేరు. రెండు సభలువుంటే రాష్ట్రాలలోని శాసనసభలలో ఒకదానికి లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ అనీ; మరొకదానికి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ అని పేరు.

లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ సభ్యులంతా ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినవారై వుండాలి. రాష్ట్రంలోని జనాభాలో ప్రతి 75 వేలమందికీ ఒక సభ్యుడు చొప్పున, అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య నిర్ణయింపబడుతుంది. అయితే, ఏ రాష్ట్రంలోని అసెంబ్లీలోను 500 మందికంటె ఎక్కువమందిగాని 60మంది కంటె తక్కువమందిగాని సభ్యులు వుండరాదు.

లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులసంఖ్య, అసెంబ్లీ సభ్యులసంఖ్యలో

నాల్గవవంతుకంటె ఎక్కువ వుండకూడదు. అయితే, ఏ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులసంఖ్య 40 కన్న తక్కువ వుండకూడదు.

రాష్ట్రలెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులలో మూడవ వంతుమంది రాష్ట్రంలోని మునిసిపల్ కౌన్సిళ్ళ సభ్యులూ, జిల్లాబోర్డుల సభ్యులూ ఇతర స్థానిక సంస్థల సభ్యులూ ఎన్నుకున్నవారై వుండాలి. వీరుకాక, కౌన్సిలు సభ్యులలో దాదాపు పన్నెండవవంతుమంది, రాష్ట్రంలో నివసిస్తున్న యూనివర్సిటీ పట్టభద్రుల (గ్రాడ్యుయేట్లు)చే ఎన్నుకొనబడిన వారై వుండాలి. దాదాపు మరొక పన్నెండవవంతుమంది రాష్ట్రంలోని విద్యాసంస్థలలో ఉపాధ్యాయులచే ఎన్నుకోబడినవారై వుండాలి. వీరుకాక, కౌన్సిలుసభ్యులలో మరొక మూడవవంతుమంది రాష్ట్రంలోని అసెంబ్లీ సభ్యులచే ఎన్నుకొనబడినవారై వుండాలి. వీరు అసెంబ్లీసభ్యులుగా వుండరాదు. పైవారంతాకాక, తక్కిన కౌన్సిలు సభ్యులు గవర్నరుచే నామినేట్ చేయబడినవారు వుంటారు, అలా నామినేట్ చేయబడేవారు, పౌరత్వము,విజ్ఞానశాస్త్రము,కళలు,సహకారోద్యమము, సంఘసేవలలో ప్రత్యేకజ్ఞానంగాని, అనుభవంగాని కలవారై వుండాలి.

ఒకసారి ఎన్నుకొనబడిన అసెంబ్లీ అయిదు సంవత్సరాలుమాత్రమే అమలులోవుంటుంది. మొదటిసమావేశం జరిగిన నాటినుంచి అయిదు సంవత్సరాలు నిండగానే రద్దయిపోతుంది.

లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలుమాత్రము ఎన్నటికీ రద్దుకాదు. అయితేఆసభలోని సభ్యులలో మూడవవంతుమంది, ప్రతి రెండు సంవత్సరాలతరువాత సభ్యత్వంనుంచి విరమిస్తారు. వీరిస్థానే, కొత్త సభ్యులు ఎన్నుకోబడుతారు.

ఇండియా పౌరుడుకాని వ్యక్తికి అసెంబ్లీకిగాని కౌన్సిలుకుగాని సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడే హక్కు లేదు. 25 ఏళ్లు నిండినవాడైతేనేఅసెంబ్లీకి, 30 ఏళ్లు నిండినవాడైతేనే కౌన్సిలుకు-సభ్యుడుగా ఎన్నుకోబడడానికి అర్హత గలిగివుంటాడు.

రాష్ట్ర శాసనసభల సమావేశం, ప్రతిసంవత్సరమూ అధమం

రెండుసార్లయినా జరగాలి. ఒక సమావేశం జరిగిన ఆరు నెలలలోపున మరొక సమావేశం జరిగితీరాలి.

శాసనసభ సమావేశం జరిగినప్పుడు, ప్రారంభదినం నాడు ఆ సభలలో గవర్నరు ఉపన్యసించాలి.

ప్రతి లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, వీలైనంత త్వరలో, ఆసభలోనిఇద్దరు సభ్యులను ఒకరిని స్పీకరుగాను, మరొకరిని డిప్యూటి స్పీకరుగాను ఎన్ను కోవాలి. స్పీకరుగాని, డిప్యూటిస్పీకరుగాని అసెంబ్లీలో సభ్యత్వాన్ని కోల్పోయినట్లయితె, తమ పదవినికూడా కోల్పోవాలి. అయితె, ఒక అసెంబ్లీ రద్దుఅయినప్పుడు స్పీకరుమాత్రం తన పదవిని కోల్పోనక్కర లేదు. మళ్ళీ కొత్త అసెంబ్లీ ఏర్పడినదాకా ఆపదవిలో వుండవచ్చును. శాసనసభ కార్యక్రమాన్ని జరిపించడం, సభలో జరిగే కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయించడం; కార్యక్రమం విషయంలో వచ్చే భేదాభిప్రాయాలను పరిష్కరించడం స్పీకరువిధి. స్పీకరు అంటే సభాపతి అన్నమాట. స్పీకరు సభలో లేనప్పుడు స్పీకరు పనిని డిప్యూటీ స్పీకరు చెయ్యాలి.

లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు కార్యక్రమాన్ని నడిపించేవాడు చైర్మెన్. లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు ఏర్పడినతరువాత; వీలైనంతత్వరగా చైర్మెనును, డిప్యూటి చైర్మెనులను ఎన్నుకోవాలి; ఇలా ఎన్నుకోబడినవారు కౌన్సిలు సభ్యులే అయివుండాలి. కౌన్సిలులో సభ్యత్వాన్ని కోల్పోయినవారు, యీ పదవులనుకూడా కోల్పోతారు. చైర్మెను సభలోలేనప్పుడు, ఆయన పనిని డిప్యూటి చైర్మెన్ చేస్తాడు.

శాసనసభలో చర్చకువచ్చే ప్రతివిషయంలోనూ, సభలోని సభ్యులలో ఎక్కువమంది ఎలా అభిప్రాయపడితే అది అలా నిర్ణయింపబడుతుంది. ఒకవిషయాన్ని గురించి, సగంమంది ఒకవైపూ, తక్కిన సగంమంది మరొకవైపూ వున్నట్లయితే, సభాపతి తనుకూడా ఓటు వేసి; ఏటువైపు ఎక్కువ ఓట్లువస్తే అటువైపు వారి అభిప్రాయాన్నే సభ నిర్ణయంగా ప్రకటించవచ్చును.

శాసనసభ సమావేశమైనప్పుడు సభమొత్తం సభ్యులలో పదవ

వంతు మంది అయినా సభలో లేకపోతే, ఆసభ సమావేశానికి విలువ లేదు. రాష్ట్ర శాసనసభ సభ్యుల సంఖ్యలో పదవవంతు సభ్యులు, పది మందికన్న తక్కువగావుంటే పక్షంలో, ఆ సమావేశంలో అధమం పది మంది సభ్యులు వుండకపోతే సమావేశానికి విలువలేదు.

అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు రెండూవున్న రాష్ట్రంలో, రెండు సభల లోనూ ఏవ్యక్తీ సభ్యుడుగా వుండరాదు.

ఒకే వ్యక్తి రెండు రాష్ట్రాలలోని శాసనసభలలో సభ్యుడుగా వుండరాదు.

ఒక సభ్యుడు శాసనసభ సమావేశానికి వరసగా 60 రోజులు రాకపోయినట్లయితే, అతని సభ్యత్వం రద్దు చేయబడుతుంది.

ప్రభుత్వోద్యోగంలో వున్నవారుగాని, మతిస్థిరం లేనివారుగాని, దివాలాతీసినవారుగాని, ఇండియా పౌరులు కానివారుగాని, విదేశ ప్రభుత్వాల అధికారానికిలోబడినవారుగాని, పార్లమెంటు శాసనాలవల్ల తమ అర్హతలను కోల్పోయినవారుగాని శాసనసభా సభ్యులుగా ఎన్నికకు అర్హులు కారు.

శాసనసభ నియమాలకు బద్ధులై, సభ్యులు ఏ విషయాన్ని గురించి అయినా మాట్లాడడానికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కలిగివుంటారు.

శాసనసభ నిర్ణయించినప్రకారం జీతాలుగాని అలవెన్సులుగాని సభ్యులకు యివ్వబడుతవి.

ద్రవ్యచట్టాలుతప్ప, తక్కినచట్టాలుశాసనసభలోగాని అసెంబ్లీలోగాని కౌన్సిలులోగాని మొదటిసారి ప్రతిపాదింపబడవచ్చును. ద్రవ్య చట్టం అంటే పన్నులు వేయడానికీ, పన్నులు తగ్గించడానికీ, సంబంధించినవి. అసెంబ్లీ ఒక చట్టాన్ని ఆమోదించినతరువాత, కౌన్సిలు ఆచట్టాన్ని ఆమోదించకపోయినా, కౌన్సిలులో ఆచట్టంపై చర్చ ప్రారంభమైన మూడు నెలలలోపున ఆచర్చ ముగియకపోయినా, అసెంబ్లీ అంగీకరించని సవరణలతో ఆ చట్టాన్ని కౌన్సిలు ప్యాసుచేసినా, అసెంబ్లీ మళ్ళీ ఆ

చట్టాన్ని ఆమోదించి మళ్ళీ కౌన్సిలుకు పంపవచ్చు; అలా రెండవసారి వచ్చినచట్టాన్ని కౌన్సిలు తిరస్కరించినా; ప్రతిపాదన జరిగిన మూడు నెలలలోపున ఆ చట్టంపై చర్చను ముగించకపోయినా, ఆచట్టం అసెంబ్లీ ఆమోదాన్ని రెండవసారి పొందినరూపంలో ఉభయసభల ఆమోదాన్ని పొందినట్లే పరిగణించాలి.

ద్రవ్య చట్టాన్ని అసెంబ్లీలోనే ప్రతిపాదించాలిగాని కౌన్సిలులో ప్రతిపాదించకూడదు. అసెంబ్లీ ఆమోదం పొందినతరువాత ఆ చట్టాన్ని కౌన్సిలులో ప్రతిపాదించాలి. అలా ప్రతిపాదనజరిగిన 14 రోజులలోపున, కౌన్సిలు ఆచట్టాన్ని తన సలహాలతో తిరిగి అసెంబ్లీకి పంపాలి. కౌన్సిలు సలహాలను అసెంబ్లీ ఆమోదించినట్లయితే, ఆసవరణలతో సహాచట్టం ఉభయసభల ఆమోదాన్ని పొందినట్లే. కౌన్సిలు సలహాలను అసెంబ్లీ ఆమోదించకపోయినా, ఆ చట్టం ఉభయసభల ఆమోదాన్ని పొందినట్లే.

ఒక చట్టం రాష్ట్రశాసనసభల ఆమోదాన్ని పొందినతరువాత, గవర్నరు ఆ చట్టాన్ని అంగీకరించినట్లయితే, అది శాసనమౌతుంది. లేదా గవర్నరు ఆ చట్టాన్ని నిరాకరించవచ్చును. లేదా ప్రెసిడెంటు పరిశీలనకు పంపవచ్చును.

గవర్నరు ఏచట్టానికైనా అంగీకరించకపోతే, ఆ చట్టాన్నిగాని, ఆ చట్టంలోని కొన్ని నిర్ణయాలనుగాని మళ్ళీ పరిశీలించవలసిందని శాసనసభనుకోరుతూ, శాసనసభకు పంపవచ్చును. అలా పంపినప్పటికీ, శాసనసభ ఆచట్టాన్ని యధాపూర్వంగా ఆమోదించినట్లయితే, గవర్నరు ఆ చట్టమును అంగీకరించితీరాలి.

హైకోర్టు అధికారాలను కించపరచేచట్టం ఏదైనా రాష్ట్రశాసనసభ ఆమోదించినట్లయితే, ఆచట్టాన్ని ప్రెసిడెంటు పరిశీలనకు గవర్నరు పంపాలి. ప్రెసిడెంటు ఆచట్టాన్ని అంగీకరిస్తున్నాననిగాని, అంగీకరించడంలేదనిగాని ప్రకటించాలి. లేదా, పునఃపరిశీలన చెయ్యమనికోరుతూ ఆచట్టాన్ని రాష్ట్రసభకు పంపమని గవర్నరును కోరాలి. అలాచేసినప్ప

టికీ, రాష్ట్రి శాసనసభకు ఆ చట్టాన్ని యథాపూర్వంగా ఆమోదించి నట్టయితే, మళ్ళీ ఆ చట్టాన్ని ప్రెసిడెంటు పరిశీలనకు పంపాలి.

ప్రతిసంవత్సరమూ రాష్ట్రి ప్రభుత్వానికివచ్చే ఆదాయమూ, ఆయే ఖర్చుల అంచనాను గురించి రాష్ట్రి శాసనసభలో ఒక ప్రకటన జరిగే ట్టు గవర్నరు చూడాలి.

రాష్ట్రిశాసనసభలలో కార్యక్రమం, ఆ రాష్ట్రిప్రభుత్వం గుర్తిం చిన అధికార భాషలలోగాని, హిందీలో గాని, ఇంగ్లీషులో గాని జరగాలి. పదిహేనేండ్లు జరిగిన తరువాత, మళ్ళీ శాసనరూపంగా ఏర్పాటు జరి గితే తప్ప, ఇంగ్లీషు భాషలో ఏ కార్యక్రమమూ జరుపరాదు.

సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలుగాని, రాష్ట్రిహైకోర్టుల జడ్జిలుగాని తమ విధులను నిర్వర్తించడంలో చేసిన ఏపనిని గురించి శాసనసభలో చర్చ జరుగరాదు.

రాష్ట్రింలోని శాసనసభలు సమావేశం జరుపుతూవుండని సమ యంలో, అవసరంగా చర్యతీసుకోవాలని గవర్నరుకు తోచినట్లయితే ఆర్డినెన్సు శాసనాన్ని అమలు జరుపవచ్చును. అయితే ఆ ఆర్డినెన్సు, రాష్ట్రి శాసనసభ సమావేశం అయిన ఆరువారాలలోపున శాసనసభ ఆమోదాన్ని పొందక పోయినట్లయితే, రద్దు అయిపోతుంది.

హైకోర్టులు

ప్రతిరాష్ట్రినికీ ఒక హైకోర్టు వుండాలి. ప్రతి హైకోర్టుకీ ఒక ప్రధాన న్యాయమూర్తి, ప్రెసిడెంటు నిర్ణయించినంతమంది ఇతర జడ్జీలు వుంటారు. ఇండియా ప్రధాన న్యాయమూర్తితోను, రాష్ట్రి గవర్నరు తోను, రాష్ట్రి ప్రధానన్యాయమూర్తితోను సంప్రతించి హైకోర్టు జడ్జి నియామకాన్ని ప్రెసిడెంటు చేస్తాడు. హైకోర్టుజడ్జీ, బర్తరఫ్ చేయ బడితేతప్ప, తనకు 60 సంవత్సరాల వయస్సువచ్చినదాకా ఉద్యోగంలో వుండవచ్చును.

ఒకసారి హైకోర్టుజడ్జీగా పనిచేసినవ్యక్తి ఇండియాలోని ఏ కోర్టులోను వాది ప్రతివాదులలో ఎవరితరఫునా వాదించరాదు.

ప్రతి హైకోర్టుకూ, ఆ రాష్ట్రంలోని తక్కినకోర్టులన్నిటిమీదా పరిశీలనాధికారంవుంది. రాష్ట్రంలోని, జిల్లాకోర్టుకు జడ్జీలను నియమించడంలో, గవర్నరు రాష్ట్రంలోని హైకోర్టుతో సంప్రతించాలి.

ఇండియాలోని వివిధ రాష్ట్రాలలోని, హైకోర్టులకు, జడ్జీల నియామకం యీ క్రింద తెలిపిన సంఖ్యను మించకుండా వుండాలని ప్రెసిడెంటు 1951 డిసెంబరు 28 న ఉత్తరువుచేశారు.

అలహాబాద్, 20; అస్సాం, 5; బొంబాయి, 14; కలకత్తా, 20; మదరాసు, 16; నాగపూర్, 10; ఒరిస్సా, 7; పాట్నా, 14; పంజాబ్, 9; హైదరాబాద్, 11; మధ్యభారత్, 8; మైసూరు, 6; పాటియాల తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాలు, 5; రాజస్థాన్, 10; సౌరాష్ట్ర, 5; తిరువాంకూర్, కొచ్చిన్, 8.

సంస్థానాల యూనియనులు

సంస్థానాల యూనియనులలోకూడా పరిపాలన అంతా రాష్ట్రాలలోలాగనే జరుగుతుంది. రాష్ట్రాలు అనేమాట వుపయోగించినప్పుడు ఆమాట సంస్థానాల యూనియనులకుకూడా వర్తిస్తుంది. అయితే, రాష్ట్రాలలో గవర్నరుకు బదులు సంస్థానాల యూనియనులలో రాజప్రముఖులు పరిపాలన సాగిస్తారు.

ప్రస్తుతం మనదేశంలో వున్న సంస్థానాల యూనియనులు ఇవి: కాశ్మీర్; తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్; పాటియాల; తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాలు, మధ్యభారత్, మైసూర్, రాజస్థాన్, సౌరాష్ట్ర, హైదరాబాద్.

కమిషనర్ రాష్ట్రాలు

కమిషనర్ రాష్ట్రాలంటే ఇవి: అజ్మీర్, అండమాన్ నికొబార్

దీవులు, కచ్, కూర్గ్, ఢిల్లీ, త్రిపుర, భోపాల్, మణిపూర్, బిలాస్‌పూర్, వింధ్యప్రదేశ్, హిమాచలప్రదేశ్.

ఈ రాష్ట్రాల పరిపాలనను ప్రెసిడెంటే, తాను నియమించిన ఛీఫ్ కమిషనర్ ద్వారాగాని, లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ ద్వారాగాని సాగిస్తాడు.

ఈ రాష్ట్రాల పరిపాలనలో ఛీఫ్ కమిషనర్లకు సలహా ఇవ్వడానికి ఒక శాసనసభనుగాని మంత్రిమండలినిగాని ఏర్పాటు చెయ్యడానికి పార్లమెంటు నిర్ణయించవచ్చును.

పార్లమెంటు శాసనరీత్యా మార్పు చేస్తేతప్ప, కూర్గ్ రాష్ట్రంలో వున్న శాసనసభ, ఇప్పుడున్న అధికారాలూ, హక్కులతో పనిచేస్తూ వుంటుంది.

శాసననిర్మాణము

ఇండియా అంతకూ శాసనాలనుచేసే అధికారం పార్లమెంటుకుంది. రాష్ట్రశాసనసభలు, ఆయా రాష్ట్రాలకు వర్తించేటట్టు మాత్రమే శాసనాలను చెయ్యగలవు.

ఈ క్రింది విషయాలను గురించి శాసనాలు చేసే అధికారం పార్లమెంటుకుమాత్రమే వుంది; అవేమిటంటే; ఇండియా రక్షణ, యుద్ధసమయంలో సన్నాహాలు; నౌకా, విమాన, సైన్యదళాలు; ఆయుధములు, ఆయుధసామగ్రి, ఏటంశక్తి ఉపయోగం; యుద్ధనిర్వహణకు అవసరమైన పరిశ్రమలు; కేంద్ర సి. ఐ. డి: ఇండియా రక్షణనిమిత్తం 'వ్యక్తులను నిర్బంధంలో వుంచడం, విదేశాలతో సంబంధాలు; యునైటెడ్ నేషన్స్, అంతర్జాతీయ సభలలో పాల్గొనడం; విదేశాలతో ఒడంబడికలు; యుద్ధము; శాంతి; పౌరసత్వహక్కులు; వలసవచ్చే వారిని ఇండియాకు రానివ్వడం; విదేశాలకు యాత్ర; రైల్వేలు, జాతీయరహదార్లు; నౌకా నిర్మాణం, నౌకాయానం; వ్యాపార నౌకాసౌకర్యాలు; పెద్దరేవులు; విమానప్రయాణాలు; విమానాశ్రయాలు; పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్‌లు; నౌకా

ములు, మారకపు రేటు; రిజర్వ్ బ్యాంక్; ప్రభుత్వంచే నడుపబడే లాటరీలు, విదేశాలతో వ్యాపారం; ఒక రాష్ట్రంలోంచి మరొక రాష్ట్రానికి వ్యాపారం; బ్యాంకులు; ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలు మొదలైన వ్యాపార సంస్థల స్థాపన, వాటిమూసివేత; ఇన్సూరెన్సు; బ్యాంకి వ్యాపారము; స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజి; కాపీరైట్; వ్యాపారగుర్తులు, తూనికపు కొలతలనిర్ణయము; పెట్రోలు గనులు; గనులలో పనిచేసే కార్మికులు; ఉప్పుతయారీ, అమ్మకము; నల్లమందు తయారీ, అమ్మకము; సినిమాఫిల్ముల ప్రదర్శనము; పురాతన వస్తువుల భద్రత, జనాభా లెఖలు, పార్లమెంటుకీ, రాష్ట్రి శాసనసభలకూ ఎన్నికలు, ఉన్నత విద్య; సుప్రీంకోర్టు; హైకోర్టులు; వ్యవసాయరాబడితప్ప ఇతరరాబడిపై పన్ను, పత్రికల అమ్మకముపైన పత్రికలోని ప్రకటనలపైన పన్ను.

శాసనాలను చెయ్యడంలో రాష్ట్రిశాసనసభలకుమాత్రం అధికారం గల విషయాలు ఏమిటంటే: ప్రజాశాంతి; పోలీసు; న్యాయరక్షణ; జైళ్ళు; స్థానిక పరిపాలన; ప్రజారోగ్యము; మత్తుకలిగించే పానీయములు; పనిచేయలేనివారికి ఉపాధి; విద్య; రోడ్లు; వ్యవసాయము, పశుసంరక్షణ; వ్యవసాయానికి నీటిపారుదల, అడవులు; పరిశ్రమలు; వడ్డీ వ్యాపారము; హోటళ్లు; నాటక ప్రదర్శనములు; జూదము; రాష్ట్రిశాసనసభలకు ఎన్నికలు; వ్యవసాయరాబడిపై పన్ను; భూములపైన, ఇళ్ళపైన పన్నులు; విద్యుచ్ఛక్తిపై పన్ను; అమ్మకపు పన్ను; మోటారు, బళ్లపైన పన్నులు; వృత్తి పన్ను.

పైన ప్రత్యేకంగా వివరించిన విషయాలుగాక, యీక్రిందివిషయాలనుగురించి శాసనాలను చెయ్యడానికి పార్లమెంటుకీ, రాష్ట్రిశాసనసభలకూ అధికారంవుంది. అవేమిటంటే: నేరములవివరణ, శిక్ష; అవసరాన్నిబట్టి నేరారోపణలేకుండా వ్యక్తులను నిర్బంధంలోవుంచడం, వివాహాలు; విడాకులు వారసత్వము, అవిభక్త కుటుంబాల పంపిణీ, కోర్టులలో, సాక్ష్యములు; కోర్టు ధిక్కారము; పశుహింసా నిరోధము; ఆహార పదార్థాలలోకల్తీ; కార్మికసంఘాలు; వృత్తి విద్యలు; వైద్యవృత్తి; ప్లీడరీ

వృత్తి; చిన్న రేవులు; ధరలపై కంట్రోలు; ఫ్యాక్టరీలు; విద్యుచ్ఛక్తి; వార్తాప్రతికలు; పుస్తకములు; సుప్రీంకోర్టు తప్ప తక్కిన కోర్టులు.

పైన చెప్పిన విషయాలుగాక, తక్కిన ఏ ఇతర విషయాన్ని గురించి అయినా శాసనాలను చెయ్యడానికి పార్లమెంటుకే హక్కువుంది.

దేశంలోని పరిస్థితులు అలజడిలోవుంటే దేశక్షేమంకోసం రాష్ట్ర శాసనసభలకు హక్కువున్న విషయాలపైకూడా శాసనం చెయ్యడానికి పార్లమెంటుకి హక్కువుంది.

పార్లమెంటుచేసిన శాసనాలను సరిగా అమలుజరిగే పద్ధతిలో రాష్ట్రప్రభుత్వం పరిపాలన సాగించాలి.

శాసనరీత్యాతప్ప, మరేవిధంగానూ ఏవిధమైన పన్నునూ దేశంలో ఎవరివద్దనుంచీ ప్రభుత్వం వసూలుచేయరాదు.

పార్లమెంటుకీ, రాష్ట్ర శాసనసభలకీ ఎన్నికలు జరిపించడానికి ఎలెక్షన్ కమిషను ఒకటి ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఈ కమిషన్‌లో ఛీఫ్ ఎలెక్షన్ కమిషనర్, ఇంకా ప్రెసిడెంటుచే నియమింపంబడే ఇతర ఎలెక్షను కమిషనర్లు వుంటారు.

భారతదేశపు పౌరులుగావుండి, 21 సంవత్సరాల వయస్సునిండిన స్త్రీ పురుషులందరికీ పార్లమెంటు ప్రజాసభ ఎన్నికలలోనూ, రాష్ట్ర అసెంబ్లీల ఎన్నికలలోనూ పాల్గొనడానికి ఓటుహక్కువుంది. మతిస్థిరం లేనివారికీ, నేరముచేసి శిక్షపడినవారికీ ఓటు హక్కులేదు.

పార్లమెంటు ప్రజాసభలో షెడ్యూల్డుక్లాసెస్ (హరిజనులు) కు కొన్ని స్థానాలు ప్రత్యేకింపబడినవి.

ఆంగ్లో-ఇండియనుజాతి తరఫున తగినంతమంది సభ్యులు పార్లమెంటు ప్రజాసభకు ఎన్నుకోబడలేదని ప్రెసిడెంటుకు తోచినపక్షంలో ఇద్దరికి మించకుండా ఆంగ్లో-ఇండియనులను ప్రజాసభకు ప్రెసిడెంట్ నామినేట్ చేయవచ్చును.

రాష్ట్రశాసన సభలలోకూడా షెడ్యూల్ క్లాస్ వారికి స్థానాలు

ప్రత్యేకించబడాలి. రాష్ట్ర మొత్తం జనాభాలో షెడ్యూల్ క్లాసెస్ ప్రజలు ఎన్నోవంతో, రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యులలో అన్నోవంతుమంది షెడ్యూల్ క్లాసెస్ సభ్యులు వుండేటట్లుగా స్థానాలు ప్రత్యేకించబడాలి.

ఏరాష్ట్ర శాసనసభలలోనైనా ఆరాష్ట్రంలోని ఆంగ్లో-ఇండియను ప్రజలకు తగిన ప్రాతినిధ్యంలభించలేదని ఆరాష్ట్ర గవర్నరుకుగాని రాజప్రముఖునికిగాని తోచినట్లయితే, ఆసభకు సభ్యులుగా తగినంత మందిని ఆయన నామినేట్ చెయ్యవచ్చును.

అయితే, యీరాజ్యాంగ విధానం అమలులోకి వచ్చిన పది సంవత్సరాల అనంతరం షెడ్యూల్డు క్లాసెస్ ప్రజలకును, ఆంగ్లో-ఇండియనులకును పార్లమెంట్‌లోను, రాష్ట్రశాసనసభలలోను స్థానాలను ప్రత్యేకించడం రద్దయిపోతుంది.

భాష

ఇండియాలో ప్రభుత్వభాషగా హిందీ పరిగణింపబడుతుంది. ఈ భాషకు లిపి, దేవనాగరి.

అయితే, ఈరాజ్యాంగం అమలులోకివచ్చినతరువాత పదిహేను సంవత్సరాలదాకా, ఇంగ్లీషుభాష ప్రభుత్వభాషగా ఉపయోగింపబడుతుంది. ఈ పదిహేనుసంవత్సరాలలో, ఇంగ్లీషుతోపాటు హిందీనికూడా ప్రభుత్వభాషగా వుపయోగించవచ్చునని ప్రెసిడెంట్ వుత్తరువుచెయ్యవచ్చును.

పదిహేను సంవత్సరాలు గడచిన తరువాతకూడా, ఇంగ్లీషును ప్రభుత్వ భాషగా వుపయోగించవచ్చునని పార్లమెంట్ శాసనం చెయ్యవచ్చు.

ఈరాజ్యాంగవిధానం అమలులోకి వచ్చిన అయిదు సంవత్సరాలతరువాతను, ఆతరువాత మరొక అయిదు సంవత్సరాల అనంతరము-ప్రెసిడెంటు ఒక కమిషనును నియమించాలి, ఈ కమిషనుపని ఏమి

టంటే: దేశంలో ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలలో హిందీభాషను ఎంత వరకు ఉపయోగించవచ్చునో, ఇంగ్లీషుభాష ఉపయోగాన్ని ఎంతవరకు తగ్గించవచ్చునో సిఫారస్ చెయ్యడం.

రాష్ట్రాలలో హిందీగాని, రాష్ట్రంలో ప్రజలు మాట్లాడే భాషలలో ఏదోఒక భాషనుగాని, అన్నిభాషలనుగాని ప్రభుత్వభాషగా ఉపయోగించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించవచ్చును. అయితే, ఒక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరొక రాష్ట్రప్రభుత్వంతో జరిపే వ్యవహారాలన్నీ ఇండియా ప్రభుత్వం ప్రభుత్వభాషగా వుపయోగించే భాషలోనే జరపాలి.

ప్రమాదపరిస్థితి

వెలుపలనుంచివచ్చే శత్రువులవల్లనో, దేశంలో అల్లరులవల్లనో ఇండియాక్షేమానికిగాని, ఇండియాలో ఒకభాగం క్షేమానికిగాని భంగం కలిగే ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రెసిడెంటుకునమ్మకంకలిగి నట్లయితే, అలాంటి ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రెసిడెంటు ఒక ప్రకటన చెయ్యవచ్చును.

ఈ ప్రకటనను పార్లమెంటు రద్దుచెయ్యవచ్చును. ఇలాంటి ప్రకటన జరిగిన రెండునెలలలోపున ఈ ప్రకటన పార్లమెంటు ఆమోదిస్తే తప్ప; యీ ప్రకటన రద్దయిపోతుంది.

ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ పరిపాలన రాజ్యాంగవిధానంలోని సూత్రాలను అనుసరించి జరిగేటట్టూ; ఏరాష్ట్రంమీదా ఇతరులు దండెత్తి రాకుండావుండేటట్టూ, ఏ రాష్ట్రంలోనూ అల్లరులు జరుగకుండా వుండేటట్టూ చూడడం ఇండియా ప్రభుత్వపు విధి:

ప్రత్యేక సౌకర్యాలు పొందడానికి అర్హత గల నిమ్నజాతుల పట్టీని 1950 ఆగష్టు 18 తేదిన ప్రెసిడెంటు రాజేంద్రప్రసాద్ ప్రకటించారు. ఆ పట్టీప్రకారం; వివిధరాష్ట్రాలలో యీఅర్హతగల నిమ్నజాతులు (షెడ్యూల్డు కాస్ట్స్) సంఖ్య ఇవి:

అస్సాం, 15; ఉత్తరప్రదేశ్, 63; ఒరిస్సా, 92; పశ్చిమ బెంగాల్, 58; పంజాబ్, 34; బీహార్, 21; బొంబాయి, 36; మద్రాస్; 77; మధ్యప్రదేశ్, 9; తిరువాన్కూర్ - కొచ్చిన్; 30; పాటియాల తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాలు, 34; మధ్యభారత్, 19; మైసూర్, 6; రాజస్థాన్, 44; సౌరాష్ట్ర, 15; హైదరాబాద్, 32.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డు కులాల పేర్లు ఇవి:

1. ఆది ఆంధ్ర; 2. ఆది ద్రావిడ; 3. ఆది కర్నాటక; 4. అజిల; 5. అరుంధతీర్; 6. బైర; 7. బాకుడ; 8. బండి; 9. బంకి; 10. బావురి; 11. బెల్లార; 12. బ్యాగార; 13. చచ్చటి; 14. చక్కిలియన్; 15. చలదాది; 16. చమారి; 17. చండాల; 18. చెరుమాన్; 19. దండాసి; 20. దేవేంద్రకులత్తాన్; 21. డోం, లేక డొంబార, పైడి, పానో; 22. ఘాసి, లేక హడ్డి; 23. గొడగలీ; 24. గొడరి; 25. గొడ్డ; 26. గోసంగి; 27. హస్ల; 28. హులేయ; 29. జగ్గలి; 30. జంబువులు; 31. కడన్; 32. కల్లాడి; 33. కనక్కన్; 34. కరింపాలన్; 35. కొడాలో; 36. కూస; 37. కొరగ; 38. కుడుబి; 39. కుడుందన్; 40. కురవన్; 41. కురిచ్చన్; 42. మాదారి; 43. మాదిగ; 44. మైల, 45. మాల; 46. మాలదాసు; 47. మాలసార్; 48. మాతంగి; 49. మావిలన్; 50. మోగేర్; 51. ముచ్చి; 52. ముండల; 53. నలకేయవ; 54. నాయాది; 55. పగడై; 56. పైండ; 57. పాకి; 58. పల్లన్; 59. పంబడ; 60. పామిడి; 61. పానిక్; 62. పంచమ; 63. పన్నియాండి; 64. పరైయన్; 65. పరవన్; 66. పులయన్; 67. పుతిరైవణ్ణన్; 68. రాణెయర్; 69. సమగార; 70. సంబన్; 71. సపరి; 72. సెమ్మన్; 73. తోటి; 74. తిరువల్లువార్; 75. వళ్లువాను; 76. వాల్మీకి; 77. వెట్టువాన్.

ఈపై కులాలకు చెందినవారు, హిందూమతంలోకాక ఇతర మతాలలోవుంటే; వారు షెడ్యూల్డు కులాలకు చెందినవారుగా పరిగణింపబడరు.

హైదరాబాదులోని షెడ్యూల్డ్ కులాల పేర్లు ఇవి:

1. అనాముక్, 2. అరే, 3. అరవమాల, 4. బేడజంగం, 5. బిండ్ల, 6. బ్యాగార, 7. చలవాది, 8. చంభర్, 9. డొక్కలు, 10. ధోర్, 11. యల్లమాలవాండ్లు, 12. హులేయ, 13. హులేయ దాసరి; 14. కొలుపులవాండ్లు, 15. మాదిగ, 16. మహర్; 17. మాల, 18. మాలదాసరి, 19. మాలహన్నై, 20. మాలజంగం, 21. మాలమస్తి, 22. మాలసాలె, (నేత్కాని) 23. మాలసన్యాసి, 24. మంగ్, 25. మంగ్ గరోడి, 26. మన్నె, 27. మష్టి, 28. మెహతర్, 29. మిథాఅయ్యల్వార్, 30. మోచి, 31. సమగార, 32. సింధోళ్లు.

ఈ పై కులాలకు చెందినవారు హిందుమతంలో కాక ఇతర మతాలలోవుంటే, వారు షెడ్యూల్డు కులాలకు చెందినవారుగా పరిగణింపబడరు.

కొండ జాతులు

ప్రత్యేక సౌకర్యాలు పొందడానికి అర్హతగల కొండజాతుల (షెడ్యూల్డు ట్రైబ్స్) పట్టీని 1950 సెప్టెంబరు 9 తేదిన ఇండియా ప్రెసిడెంట్ ప్రకటించారు. ఆ పట్టీప్రకారం వివిధరాష్ట్రాలలో, యీ అర్హతగల కొండజాతుల సంఖ్య వివరాలివి:

అస్సాం; 11. ఉత్తరప్రదేశ్, ఒరిస్సా, 42. పశ్చిమబెంగాల్; 7. పంజాబ్, 1. బీహార్, 28. బొంబాయి, 24. మదరాస్, 40. మధ్యప్రదేశ్; 31. తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్; 16. పాటియాల తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాలు, మధ్యభారత్, 3. మైసూర్, 6. రాజస్థాన్, 1. సౌరాష్ట్రి, హైదరాబాద్ 9.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని కొండజాతుల పేర్లు ఇవి:

1. అరనదను, 2. బగట, 3. భోట్టడ, 4. భూమియ, 5.

చెంచు, 6. గడబ, 7. గోండి, 8. గాడు, 9. కోసాల్య గాడు, 10. మగధగాడు, 11. హోల్వ; 12. జాడపు, 13. జాతపు, 14. కమ్మారి, 15. కట్టునాయకను, 16. ఖట్టి; 17. కోడు, 18. కొమ్మ; 19. కొండదొర, 20. కొండకాపు, 21. కొండరెడ్డి, 22. కొంధ్, 23. కోట, 24. కోటెయ; 25. కోయ, 26. కుడియ, 27. కురుమను, 28. మన్నదొర, 29. మానె, 30. ముఖదొర, 31. మురియ, 32. పైగారపు, 33. పలాశి, 34, పాణియను, 35. పోర్జ, 36. రెడ్డిదొర, 37. సవర, 38. హాలగ, 39. తోడ, 40. లక్కదీవి, అమిను దీవి మునికొయ్ దీవులలో పుట్టి పెరిగినవారు.

హైదరాబాదు రాష్ట్రంలోని కొండజాతుల పేర్లు ఇవి:

1. అంధ్, 2. భిల్, 3. చెంచు, 4. గోండ్, 5. కొండరెడ్డి, 6. కోలం, 7. కోయ, 8. పర్ధాను, 9. తోటి.

ఎన్నికలు

భారత్ పార్లమెంటుకూ రాష్ట్రశాసనసభకూ, 1951 నవంబరు డిసెంబరులలో ఎన్నికలు జరిగినవి.

1950 ఏప్రిల్ 20 తేదీన పార్లమెంటుఆమోదించిన చట్టప్రకారం; కొత్త పార్లమెంటు ప్రజాసభ సభ్యుల సంఖ్య 496 గానిర్ణయించబడింది. వివిధరాష్ట్రాలనుంచి ప్రజాసభకు ఎన్నుకోబడే సభ్యులసంఖ్య, ఆయా రాష్ట్రాలలోని జనాభాసంఖ్యమీద ఆధారపడివుంటుంది కనుక, దేశపు జనాభా సుమారు 34, 73, 40, 000 వుంటుందని 1950మార్చి 1 తేదిన జనాభా కమిషనర్ చేసిన నిర్ణయాన్ని ప్రెసిడెంటు అంగీకరించారు.

ఆ లెక్క ప్రకారం పార్లమెంటు ప్రజాసభకు 496 మంది సభ్యులు ఎన్నుకోబడాలని నిర్ణయించబడింది.

ప్రజాసభకు, ఇకమీదట జరిగే ఎన్నికలలో, ఏరాష్ట్రం నుంచి ఎంతమందిని ఎన్నుకోవాలో, యీ క్రింది విధంగా 1953 జులై 17 న డీలిమిటేషన్ కమిషన్ ఒక ఉత్తరువు చేసింది.

ఆంధ్ర, 28; (వీటిలో నాలుగు షెడ్యూల్డు జాతులకూ, ఒకటి షెడ్యూల్డు కొండజాతులకూ ప్రత్యేకించబడినవి) ఆసాం, 12; ఉత్తర ప్రదేశ్, 86, ఒరిస్సా, 20; పంజాబ్, 17; పశ్చిమ బెంగాల్, 34; బీహార్, 55; బొంబాయి, 49; మదరాసు, 49; మధ్యప్రదేశ్, 29; కాశ్మీర్; 6; తిరువాంకూర్ కొచ్చిన్, 13; పెప్సు, 5; మధ్యభారత్, 11; మైసూర్: 13; రాజస్థాన్, 21; సౌరాష్ట్ర, 6; హైదరాబాద్, 25; అజ్మీర్, 1; కచ్, 2; కూర్గు, 1; ఢిల్లి, 3; త్రిపుర, 2; భోపాల్; 2; మణిపూర్, 2; బిలాసపూర్, 1; వింధ్యప్రదేశ్, 5; హిమాచల ప్రదేశ్, 2; అండమాన్ నికోబార్, 1.

రాష్ట్ర శాసన సభలు

వివిధ రాష్ట్రాలలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ సభ్యులసంఖ్య 1954 తరువాత జరుగబోయే ఎన్నికలకు యీ క్రింది విధంగా నిర్ణయింపబడింది.

ఆంధ్ర	196
ఆస్సాం	108
ఉత్తరప్రదేశ్ :	430
ఒరిస్సా :	140
పంజాబ్ :	119
పశ్చిమబెంగాల్ :	238
బీహార్ :	330
బొంబాయి :	294
మదరాసు :	245
మధ్యప్రదేశ్ :	232
కాశ్మీర్ :	

తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ :	117
పెప్సు :	60
మధ్యభారత్ :	99
మైసూర్ :	117
రాజస్థాన్ :	168
సౌరాష్ట్ర :	60
హైదరాబాద్ :	175

లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిళ్లుగల యీ క్రింది రాష్ట్రాలలో, ఆకౌన్సిళ్ళ సభ్యత్వపుసంఖ్య యీ క్రిందివిధంగా నిశ్చయింపబడింది.

ఉత్తర ప్రదేశ్ :	72
పంజాబ్ .	40
పశ్చిమబెంగాల్ :	51
బీహార్ :	72
బొంబాయి :	72
మదరాసు :	51
మైసూర్ :	40

ఆంధ్రరాష్ట్ర శాసనసభ

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు వుండదు. అసెంబ్లీమాత్రం వుంటుంది. అసెంబ్లీ సభ్యత్వపు ప్రస్తుతసంఖ్య; 140. వీరిలో 26 మంది షెడ్యూల్డు కొండజాతులకునూ, 5 గురు షెడ్యూల్డు కొండజాతులనూ ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు.

ఈసంఖ్య ప్రస్తుతం అమలులోవున్న అసెంబ్లీ సభ్యులసంఖ్య. ప్రస్తుతంవున్న అసెంబ్లీ గడువు పూర్తిఅయి, మళ్ళీ 1957 లో ఎన్నికలు జరిగేటప్పుడు, ఆ అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడే సభ్యులసంఖ్య 196. సభ్యులు ఎన్నుకోబడే నియోజకవర్గాల నిర్ణయం 1954 లో జరుగుతుంది.

ఓటర్లు

వయోజనుల ఓటింగు హక్కు గలవారెందరో నిర్ణయించడానికి, రాష్ట్రంలోని వయోజనుల జనాభా లెకలు 1948 అక్టోబరు, నవంబరు నెలలలో తీసుకోనబడినవి.

జిల్లాలవారీగా, ఓటర్ల సంఖ్య ఈ క్రిందివిధంగా తేలింది.

అనంతపురం: 6,11,059; కడప: 5,61,751; కర్నూలు: 5,80,644; కృష్ణా: 8,02,797; గుంటూరు: 12,63,164, చిత్తూరు: 8,39,427; తూర్పుగోదావరి: 11,50,500; నెల్లూరు: 8,98,972; పడమటి గోదావరి: 7,97,308; బళ్ళారి: 5,26,173; విశాఖపట్టణం: 20,53,593; బళ్ళారిజిల్లా అంతటితోసహా, ఆంధ్రదేశం అంతటావున్న ఓటర్లసంఖ్య మొత్తం: 1,00,85,388.

1951 ఫిబ్రవరి జనాభాలెక్కల ప్రకారం. వివిధ ప్రాంతాలలో 1950 లో అనుకున్న దానికన్న ఎక్కువ జనాభావున్నట్లు తేలినందున నియోజక వర్గాలను మళ్ళీ ఏర్పాటు చేయడానికి ఒక ప్రత్యేక నిమిషన్ను 1953 జనవరి 22 న ఇండియాప్రభుత్వం నియమించింది. ఈ కమిషన్కు అధ్యక్షుడు ఎన్. చంద్రశేఖర అయ్యర్. దీనినే డీలిమిటేషన్ కమిషన్ అంటారు.

ఎన్నికలు

ఇండియా ప్రజారాజ్యం అయినతరువాత, వయోజన ఓటింగు పద్ధతిలో మొట్టమొదటిసారి ఎన్నికలు దేశమంతటా 1951 అక్టోబరు 25 తేదీన ప్రారంభమై, 1952 ఫిబ్రవరితో అంతమైనవి.

మొట్టమొదటి ఎన్నికలు హిమాచల ప్రదేశ్లో 1951 అక్టోబరు 25 న ప్రారంభమైనవి. ఈ ఎన్నికలలో పార్లమెంటుకు ఇద్దరు సభ్యులనూ, రాష్ట్రశాసనసభకు 34 మంది సభ్యులనూ ఎన్నుకోవడానికి ప్రజలు ఓట్లు వెయ్యడం జరిగింది.

ఈ రాష్ట్ర శాసనసభకు ఒక స్థానంలో విలాస్పూర్ రాజాకు

ప్రత్యర్థిగా నిలబడిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థి తన అభ్యర్థిత్వాన్ని విరమించుకున్నందున, పోటీలేకుండా విలాస్‌పూర్ రాజా ఎన్నుకోబడినాడు. దేశంలో జరిగిన మొట్టమొదటి ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు ప్రత్యర్థి, పోటీ లేకుండా ఎన్నుకోబడటం జరిగిందన్నమాట.

దేశంలో మొత్తం 497 స్థానాలు ప్రజాప్రతినిధి సభకు వున్నాయి. వాటిలో 6 స్థానాలు కాశ్మీరుకు. వీటికి ఎన్నికలు జరుగలేదు. అండమాన్, నికోబార్ దీవుల ప్రతినిధి ప్రెసిడెంట్ నామినేట్ చేస్తాడు. ఈ ఏడు స్థానాలుపోగా, తక్కిన 490 స్థానాలకు దేశంలో ఎన్నికలు జరిగినవి.

అయితే 11 మంది సభ్యులు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. వీరిలో కాంగ్రెసువారు, 7. స్వతంత్రులు, 3. ప్రజాపార్టీ, 1. ఈ 11 మంది పోగా, తక్కిన 478 మంది సభ్యుల ఎన్నికకు పోటీలు జరిగినవి. ఈ 479 స్థానాలకూ 1800 మంది పోటీచేశారు.

పార్లమెంటుకు మొత్తం 10,59,87,310 మంది ఓటర్లు ఎన్నికలలో పాల్గొన్నారు.

రాష్ట్రపతి ఎన్నిక

రాష్ట్రపతి ఎన్నిక 1952 మే 2 తేదిన జరిగింది. దేశమంతటా అన్ని రాష్ట్రాలలోని శాసన సభలసభ్యులూ పాల్గొని, రాజ్యాంగ విధాన ప్రకారం జరిగిన మొదటి ఎన్నిక ఇదే. ఎన్నికలో ఇంతకుపూర్వం అధ్యక్షుడుగావున్న బాబు రాజేంద్రప్రసాద్‌తోపాటు, మరి నలుగురు పోటీచేశారు. వారిపేర్లు: కె. టి. షా: ఎల్. జి. తట్టె: చౌదరి హరిరాం, కె. కె. చటర్జీ.

పార్లమెంటునుంచి బాబు రాజేంద్రప్రసాద్‌కు మొత్తం 539 ఓట్లు వచ్చాయి: కె. టి. షా; 83: తట్టె, 4; హరిరాం, 2; చటర్జీ, 0.

వివిధ రాష్ట్రాలనుంచి బాబురాజేంద్రప్రసాదుకు వచ్చిన ఓట్ల వివరాలివి: అస్సాం, 83: బీహార్, 229; బొంబాయి, 226; మధ్య

ప్రదేశ్, 187; మదరాసు, 197; ఒరిస్సా, 68; పంజాబ్, 100; ఉత్తర ప్రదేశ్, 370; పశ్చిమబెంగాల్, 149; హైదరాబాద్, 96; కాశ్మీర్, 62; మధ్యభారత్, 75; మైసూర్, 78, పెప్సు, 26; రాజస్థాన్, 93; సౌరాష్ట్ర, 48 ; తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్, 55, అజ్మీర్; 19 ; భోపాల్, 23 , కూర్గ్, 22; ఢిల్లీ, 40 ; హిమాచల ప్రదేశ్, 30 ; వింధ్యప్రదేశ్, 44 ; మొత్తం 2237.

ప్రొఫెసర్ కె. టి. షాకు అన్నిరాష్ట్రాల నుంచి మొత్తం 512 ఓట్లు వచ్చినవి. వీనిలో ఒక్క మదరాసు రాష్ట్రంనుంచి 141 ఓట్లు వింధ్య వచ్చాయి. తక్కినరాష్ట్రాలనుంచి 48 కన్న ఎక్కువ రాలేదు.

ఎల్. జి. తట్టెకు పశ్చిమ బెంగాల్ 3, రాజస్థాన్ 2, ఢిల్లీ 2; వింధ్యప్రదేశ్ 1, మధ్యభారత్ 1, మొత్తం 9 ఓట్లు వచ్చినవి.

హరిరాంకు పంజాబ్ 3, ఉత్తరప్రదేశ్ 2, బీహార్, మదరాసు, రాజస్థాన్, అజ్మీరులనుంచి ఒక్కొక్కటి, మొత్తం 9 ఓట్లు వచ్చినవి.

ఛటర్జీకి పశ్చిమ బెంగాల్ 2, రాజస్థాన్ 2, మదరాసు 1, మొత్తం 5 ఓట్లు వచ్చినవి.

బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడినట్లు మే 6 తేదీన ప్రకటన జరిగినది. మే 13 న ఆయన మళ్ళీ పదవీస్వీకార ప్రమాణం చేశారు.

భారత్ ప్రభుత్వం

రాష్ట్రపతి (ప్రెసిడెంటు): డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్

పదవీస్వీకారం : 1952 మే 13. జీతం : నెలకు 10,000. కాని దేశంలోని ఆర్థిక పరిస్థితుల కారణంగా నూటికి 15 వంతులు తగ్గించుకొని నెలకు రు. 8,500 తీసుకొంటున్నారు.

సెక్రటరి : షావాక్స్ ఎ. లాల్
మిలిటరి సెక్రటరి : మేజర్-జనరల్ బి. చటర్జీ
డిప్యూటి మిలిటరి సెక్రటరి } స్క్వాడ్రన్ లీడరు డి. ఎస్. ప్రకాశ్, ఐ. ఎ. ఎఫ్.
రాజప్రాసాదాధికారి : మేజర్ ఎ. ఎన్. విల్సన్
అంగరక్షకులు : కెప్టెన్ ఎన్. ఎం. పాలంకోట్
లెఫ్టినెంట్ హెచ్. ఎం. రాయ్.
పర్సనల్ సెక్రరి : వాల్మీకి చౌధురి

ఉ ప రా ష్ట్ర ప తి

డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ

మ ం త్రి మ ం డ లి

పదవీస్వీకారం : 13 మే 1952,
జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ : ప్రధానమంత్రి, విదేశవ్యవహారాలు, రక్షణశాఖ
మౌలానా అబుల్ కలాం అజద్ : విద్యామంత్రి, సహజసంపద, విజ్ఞాన శాస్త్ర పరిశోధన
రాజకుమారి అమృతకౌర్ : ఆరోగ్య మంత్రి,
డాక్టర్ కైలాసనాథకాట్జు : హోంమంత్రి, సంస్థానాలు
రఫీ అహమద్ కిద్వాయ్ : ఆహారమంత్రి, వ్యవసాయము
సి. డి. దేశముఖ్ : ఆర్థిమంత్రి
జగజీవనరాం : పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్‌లు
గుల్జారిలాల్‌నంద : ప్లానింగ్ మంత్రి, నదిలోయల పథకాలు
టి. టి. కృష్ణమాచారి . పరిశ్రమల మంత్రి, వాణిజ్యం
సి. సి. విశ్వాస్ : న్యాయశాఖ మంత్రి, మైనారిటీ జాతుల వ్యవహారాలు
లాల్ బహాదూర్ శాస్త్రి : రైల్వేల మంత్రి, రవాణా సౌకర్యములు

సర్దార్ స్వరణ్ సింగ్ : నిర్మాణశాఖమంత్రి, గృహవసతి, సప్లయి శాఖలు
వి. వి. గిరి : కార్మికమంత్రి
కె. సి. రెడ్డి : ఉత్పత్తిశాఖ మంత్రి

కాబినెట్ హోదాలేని మంత్రులు

అజిత్ ప్రసాద్ జెయిన్ : కాందిశీకుల పునరావాస శాఖ
సత్యనారాయణ్ సింహా : శాసనసభా వ్యవహారములు
మహావీర్ త్యాగి : రక్షణశాఖ
డాక్టర్ బాలకృష్ణ కేస్కార్ : ప్రచురణ, బ్రాడ్ కాస్టింగ్
డాక్టర్ పంజాబ్ రావ్ ఎస్. దేశముఖ్ : ఆహారము
డి. పి. కర్మార్కర్ : వాణిజ్యం

డిప్యూటి మంత్రులు

దత్తాత్రేయ పరశురామ కర్మార్కర్ : వాణిజ్యం
రాజ బహదుర్ : రవాణా
అరుణచంద్రగుహా : ఆర్థికము
ఒ. వి. అలగేశన్ : రైల్వే
డాక్టర్ మరకతం చంద్రశేఖరన్ : ఆరోగ్యము
ఎం. వి. కృష్ణప్ప : ఆహారము, వ్యవసాయము
కేశవదేవమాలవీయ : సహజసంపదలు
సర్దార్ సుర్జిత్ సింగ్ మజీతియా } రక్షణ
సతీశ్ చంద్ర }
బి. ఎన్. దాతార్ : హోం
అబీద్ అలి : కార్మికులు
ఎం. సి. షా : ఆర్థికము
జె. కె. భాన్స్లె : కాందిశీకుల పునరావాసము
ఎ. కె. చాందా : విదేశవ్యవహారాలు

పార్లమెంటరి కార్యదర్శులు

శ్రీమతి లక్ష్మి మీనన్ : విదేశవ్యవహారాలు
జె. ఎన్. హజారికా } విదేశవ్యవహారాలు
సాదత్ అలిఖాన్ }
డాక్టర్ మనోమోహన్ దాస్ } విద్య
డాక్టర్ కె. ఎల్. శ్రీమాలి }
జి. రాజగోపాలన్ : బ్రాడ్ కాస్టింగ్
బి. ఆర్. భగత్ : ఆర్థికము
షా నవాజ్ : ప్రధానమంత్రి కార్యాలయం
ఆర్. జి. దుబె : ఉత్పత్తిశాఖ

మంత్రుల జీతాలు

మంత్రుల జీతాలు నెలకు 2,250; వీరికి జీతంకాక, వారి అవసరాలనుబట్టి నెలకు రు. 500లకు మించకుండా తగిన మొత్తాన్ని అలవెన్సుగా ఇస్తారు. జీతం విషయంలో మంత్రులకూ, కాబినెట్ హోదా లేని మంత్రులకూ తేడా ఏమీ లేదు.

డిప్యూటి మంత్రులకు జీతం నెలకు రు. 1,750.

ప్రతిమంత్రికీ, అన్నిహంగులూవున్న ఉచితగృహవసతి వుంటుంది.

ఇన్‌కంటాక్స్‌పోగా, మంత్రికి నెలకు రు. 1,700మాత్రం మిగులుతుందని అంచనా వేయబడింది.

పార్లమెంట్

భారత్ పార్లమెంటుకి రెండుసభలు ఉన్నాయి

ప్రజాసభ సభ్యులు, 499; రాష్ట్ర ప్రతినిధులసభ సభ్యులు 215, వివిధ రాష్ట్రాలనుంచి, ఆయాసభలకు ఎన్నుకోబడిన సభ్యుల పేర్లను, రాష్ట్రాలవారీగా పూర్తి లిస్టును యీ క్రింద ప్రచురించాము. ప్రజలచే

ఎన్నుకోనబడిన సభ్యులు గలది ప్రజాసభ; ప్రజా ప్రతినిధులచే ఎన్నుకోనబడిన సభ్యులుగలది రాష్ట్రప్రతినిధి సభ. అంచేత, రాష్ట్రప్రతినిధి సభ వివరాలు ముందూ, ప్రజా ప్రతినిధి సభ వివరాలు తర్వాత ఇవ్వబడినవి. రాష్ట్ర ప్రతినిధి సభలోని సభ్యులలో ప్రతి రెండేళ్ళకూ మూడవ వంతుమంది, తమ సభ్యత్వాన్నుంచి విరమిస్తారు. వారి స్థానంలో కొత్తవారు ఎన్నుకోబడుతారు. ఈ పద్ధతి ప్రకారం, 1956, 1958, 1960 లలో ఏఏ సభ్యులు తమ సభ్యత్వంనుంచి విరమించేదీ, వారి పేర్ల ప్రక్కన 1, 2, 3; అంకెలలో స్పష్టపరచబడింది. 1 అంకెగలవారు 1960 లోనూ, 2 అంకెలగలవారు 1956 లోనూ, 3 అంకెగలవారు 1958 లోనూ విరమిస్తారు. చైర్మన్‌కు యీ సూత్రం వర్తించదు. ఆయన పదవి పరిమితి అయిదేళ్ళు.

రాష్ట్రప్రతినిధి సభ

చైర్మన్ :
డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ (రు. 2,250)

డిప్యూటీ చైర్మన్ :
ఎస్. వి. కృష్ణమూర్తి రావు (రు. 2,000)

అస్సాం : 6 :

సూర్యకుమార్ భూయన్ 1; లక్ష్మేశ్వర భొరువా 1, శ్రీమతి పుష్పలతదాస్ 2; మహమద్ తాయెబుల్లా 4; ధన్‌వీరా 3; మహమద్ రఫీక్ 2.

ఆంధ్ర :12 :

కొమ్మారెడ్డి సూర్యనారాయణ, 2. శివలెంక శంభుప్రసాద్, 2. పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య, 3. పైడా వెంకట నారాయణ, 3. ఎన్. జి. రంగ, 3. ఎ. బలరామరెడ్డి, 1. నండూరి ప్రసాదరావు, 3. వి. వెంకట

రమణ, 1. ఎం. బసవ పున్నయ్య, 1. జయంతి వెంకట కామేశ్వరవల్లభ రావు, 1, అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు; 1. షేక్ గాలిబ్, 1.

ఉత్తరప్రదేశ్ ; 31 :

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి 1, అక్తర్ హుసేన్ 2, అమరనాథ్ అగర్వాల్ 1, అమలోక్ చంద్ 1, బ్రజ్ బీహారి శర్మ 1, శ్రీమతి ఎస్. చంద్రావతి 2, ధర్మదాస్ 3, గోపీనాథ్ సింగ్ 1, హరప్రసాద్ సాక్సేనా 2, ఇంద్రవిద్యావాచస్పతి 3, జగన్నాథప్రసాద్ 3, జసావుంద్ సింగ్ బిష్ట్ 2, జస్పత్ రాయ్‌కపూర్ 2, బీగం అయిజాజ్ రసూల్ 2, మహమ్మద్ ఫరూకి 1, బి. కె. ముఖర్జి 3, మురారిలాల్ రోహాట్గి 2, నవాబ్‌సింగ్ చౌహాన్ 3. రాంచంద్ గుప్త 1, రాంకృపాల్ సింగ్ 2, రాంప్రసాద్ 2, శ్రీమతి సావిత్రిదేవి నిగం 2, ప్యాంధార్ మిశ్ర 3, శ్యామసుందర్ నారాయణ్ తంఖ 3, జె. పి. శ్రీవస్తవ 3, సుమంత ప్రసాద్ 1, తారకేశ్వర పాండె 3; ఠాకుర్ దాస్ 3, ఆచార్యనరేంద్ర దేవ 1, పండిట్ హృదనాథకుంజ్రూ 2, అహమద్ సయద్‌ఖాన్ 1.

ఒరిస్సా : 9 :

ఆర్. కె. విశ్వాస్ 3, జగన్నాథదాస్ 2, బోధరాండు బె 3. సుందరమోహన్ హేమరా 2, సురేంద్రనాథ మహంతి 3, సురేంద్రనాథ ద్వివేది 2, విశ్వనాథదాస్ 1, స్వప్నానందపాణిగ్రాహి 1, పి. సి. భంజ్‌దేవ్ 1.

పంజాబ్ : 8 :

సర్దార్ స్వరణ్‌సింగ్ 3, రాయ్‌జాద హంసరాజ్ 3; జాతెదార్ ఉద్ధంసింగ్ నాగకో 1, సర్దార్ నీహాల్ సింగ్ నాంధారి 1, సర్దార్ గురురాజసింగ్ 3, డాక్టర్ అనూప్ సింగ్ 1, గివాన్ చమన్‌నాల్ 2, సర్దార్ దర్శన్‌సింగ్ 2.

పశ్చిమ బెంగాల్ : 14 :

సయ్యద్ నౌషర్ఆలి 2, ఇంద్రభూషన్ బీద్ 2, సత్యేంద్ర ప్రసాద్ రే 2, వేణిప్రసాద్ అగర్వాలా 3, శ్రీమతి మాయాదేవిచిత్రిణి 3, భూపేశచంద్రగుప్త 3, సత్యేంద్ర నారాయన్ మజుందార్ 3; విమలకుమార్ ఘోష్ 3; సత్యప్రియ బెనర్జి 2, సి. సి. బిశ్వాస్ 1, సురేశ్ చంద్ర మజుందార్ 1, నళినాక్షదత్త 1, రాజపత్ సింగ్ దుగార్ 1; అబ్దుల్ రజాక్ ఖాన్ 1.

బీహార్ : 21 :

రాజేశ్వరప్రసాద్ నారాయణసింగ్ 3, శ్రీ నారాయణన్ మహాత 3, రామగోపాల్ అగర్వాల్ 2, అహమ్మద్ హుసేన్ 3, జాఫర్ ఇమాం 2, ఎస్. మజార్ ఇమాం 2, ఖ్వాజాఇనయతుల్లా 2, బ్రజకిశోర్ ప్రసాద్ సింహ 3, రాం:హదూర్ సింహ 3; తాజమల్ హుస్సేన్ 2, మహేశ్వర ప్రసాద్ నారాయణ్ సింగ్ 2, మహారాజాధిరాజ సర్ కామేశ్వరసింగ్ 3, రాజకుమార విజయరాజె 3, వలాడి గణపతి అయ్యర్ గోపాల్ 2, తియొడోర్ బోద్రా 1, రాంధారిసింగ్ దిన్‌కర్ 1, కైలాస్ బిహారిలాల్ 1, శ్రీమతి లక్ష్మి ఎన్. మీనన్ 1, పూర్ణచంద్రమిత్ర 1, మహేశ్ శరణ్ 1, రాజేంద్రప్రసాద్ సింహ 1.

బొంబాయి : 17 :

అబీద్‌అలిజాఫర్ భాయ్ 1; శ్రీమతీ వయొలెట్ జోచింఆల్వ 3, డాక్టర్ బి. ఆర్. అంబేద్కర్ 2, సోమనాథ్ ప్రభాశంకర్‌డవె 3, టి. ఆర్. దేవగిరికార్ 2, దేవకీనందన్ నారాయణ్ 1, డాక్టర్ ఎస్. ఎస్. హార్డికర్ 2, లాల్ చంద్ హిరాచంద్ దోషి 3, డాక్టర్ ఎం. డి. డి. గిల్డర్ 2, బి. ఎం. గుప్తె 3, ఎస్. పి. జెయిన్ 1, పి. టి. లూవా 1, శ్రీమతీ లీలావతిమున్షి 3, సి. పి. పరీఖ్ 1, డి. వై పవార్ 2, ఆర్. బి. రవుత్ 3, ఎం. సి. షా. 2.

మదరాసు : 18 :

హెచ్. డి. రాజా 3, శ్రీమతి మోనా హెన్స్‌మన్ 2, కె. ఎల్. నరసింహం 3, వి. ఎం. ఒబైదుల్లా 2; ఎస్. వెంకటరామన్ 2, మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్ 3, సర్. ఎ. రామస్వామి మొదలియార్ 2, టి. భాస్కరరావు 3, టి. ఎస్. పట్టాభిరామన్ 2, జీ. గోపాలన్ 3, సురేంద్రరాం, 3, వి. కె. కృష్ణమీనన్ 2; కె. మాధవమీనన్ 1, డాక్టర్ పి. సుబ్బరాయన్ 1, సదానంద హెగ్డె 1, పి. ఎస్. రాజగోపాల నాయుడు 1, టి. వి. కమలాస్వామి 1, శ్రీమతి పార్వతి కృష్ణన్ 1.

మధ్యప్రదేశ్ : 12 :

డాక్టర్ డబ్ల్యు. ఎస్. బార్లింగే 2. భానుప్రతాప్ సింగ్ 1. ఆర్. ఎం. దేశముఖ్ 3. సేట్ గోపాల్ దాస్ మెహాత 2. డాక్టర్ రఘువీర 2. శ్రీమతి సీతపరమానంద్ 3. కాజీ సయ్యద్ కరీముద్దీన్ 1. రామేశ్వర్ అగ్నిభోజ్ 3. ఆర్. ఎల్. దుబె 2. రతన్‌లాల్ మాలవీయ, 1. ఎం. ఆర్. మజుందార్ 2. రాజభావ్ డాంగ్రె 1.

కాశ్మీర్ : 4 :

సర్దార్ బుధ్ సింగ్ 3. కర్నల్ పీర్ మహమ్మద్ ఖాన్ 3. పండిట్ అనంతరాం 1. ఆగా సయ్యద్ మహమ్మద్ షా జలాలి 2.

తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ : 6 :

కె. పి. మాధవమీనన్ నాయర్ 2. సత్తనాథ కరయలార్ 3. సి. నారాయణపిళ్లె 3. అబ్దుల్ రజాక్ 2. శ్రీమతి కె. భారతి, 1. ఎన్. సి. శేఖర్ 1.

పాటియాల తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాలు : 3 :

జగన్నాథ్ కౌశల్ 3. సర్దార్ కర్తార్ సింగ్ 1. సర్దార్ జోగీంద్ర సింగ్ మాన్ 2.

మధ్యభారత్ : 6 :

కనయ్యాలాల్ వైద్య 2. టి.డి.పుస్తకె 3. వి.ఎస్.సర్వాటె 3. కృష్ణ కాంత్ వ్యాస్ 2. గోపీకృష్ణ విజయవర్గీయ 1. డాక్టర్ రఘువీరసింగ్ 1.

మైసూర్ : 6 :

ఎం. గోవిందరెడ్డి 2. బి. పి. బసవప్పసెట్టి 3. ఎస్. వి. కృష్ణమూర్తి రావు 2. కె. సి. రెడ్డి 1. మహమ్మద్ వలీ ఉల్లా 3. హెచ్. సి. దాసప్ప 1.

రాజస్థాన్ : 9 :

దుంగర్‌పూర్ మహారావల్ 3. రాజబహదూర్ సర్దార్ సింగ్ (ఖేత్రి రాజా) 3. స్వామి కేశవానంద 3. రామనాథపోదార్ 1. బర్కతుల్లాఖాన్ 1. డాక్టర్ కాళీలాల్ శ్రీమాలి 2. శ్రీమతి శారదాబాయ్ 2. మహేంద్రసింగ్ రణవత్ 1. హరీశ్ చంద్ర మథుర్ 2.

సౌరాష్ట్ర : 4 :

ఎన్.కె.భట్ 2. జయసుఖ్ లాల్ హాతి 3. భోగిలాల్ షా 2. డాక్టర్ వకీయావ దారావ పూర్మజి 1.

హైదరాబాద్ : 11 :

ఎస్. చెన్నారెడ్డి 3. డి. డి. ఇటాలియా 2. డాక్టర్ రాజబహదూర్ గౌడ్ 2. ఏ. కె. ధగ 2. కిషెన్ చంద్ 3. బి. వి. గురుమూర్తి 2. రఘుజాగిర్దార్ 1. అక్బర్ అలిఖాన్ 1. వి. ప్రసాదరావు 1. నరసింగరావు 1. ఒకస్థానం కాళీ.

అజ్మీర్-కూర్గ్ : 1 :

కె. సి. కరుంబయ్య 1.

కచ్ : 1 :

ప్రేంజీ భావన్‌జీ ఠక్కర్ 1.

ఢిల్లి : 1 :

ఓంకార్ నాథ్ 2.

త్రిపుర, మణిపూర్ : 1 :

గంగోమ్ తంపక్ 1.

భోపాల్ : 1 :

భైరన్ ప్రసాద్ 3.

బిలాస్‌పూర్, హిమాచలప్రదేశ్ : 1 :

చిరంజిలాల్ వర్మ 3.

వింధ్యప్రదేశ్ : 4 :

కెప్టెన్ అవదేశ్ ప్రతాప్‌సింగ్ 1. బనారసిదాస్ చతుర్వేది 3. గుల్‌షేర్ అహమద్ 2. శ్రీమతి కృష్ణకుమారి 1.

ప్రెసిడెంట్‌చే నామినేట్ చేయబడినవారు : 12 :

డాక్టర్ జకిర్‌హుసేన్ 2. డాక్టర్ పి. వి. కానె 3. కాకా సాహెబ్ కలేల్కార్ 3. మైథిలి శరణ్‌గుప్త 3. ప్రొఫెసర్ రాధాకుముద్‌ముఖర్జి 3. డాక్టర్ సాహెబ్‌సింగ్ సోఖే 2. శ్రీమతి రుక్మిణిదేవి 2. ప్రొఫెసర్ నారాయణదాస్ ఆర్.మల్కాని 2. సత్యేంద్రనాథ్‌బోస్ 1. ప్రొఫెసర్ ఎ. ఆర్. వాడియా 1. పృథ్వీరాజ్ కపూర్ 1. మోటూరి సత్యనారాయణ 1.

సభ్యుల వివరాలు

రాష్ట్రప్రతినిధిసభలో మొత్తం 23 మంది ముస్లిములు ఉన్నారు; 14 మంది స్త్రీలు ఉన్నారు.

ముస్లిములు :

అస్సాం, 2. ఆంధ్ర, 1. బీహార్, 5. బొంబాయి,1. మధ్యప్రదేశ్,

1. మదరాసు, 1. ఉత్తరప్రదేశ్, 4. హైదరాబాద్, 1. మైసూరు, 1. రాజస్థాన్, 1. తిరువాంకూర్ కొచ్చిన్, 1. వింధ్యప్రదేశ్. 1. పశ్చిమబెంగాల్, 2. నామినేటెడ్ 1.

స్త్రీలు :

అస్సాం, 1. బీహార్, 2. బొంబాయి, 2. మధ్యప్రదేశ్, 1. మదరాసు, 2. ఉత్తరప్రదేశ్; 3. పశ్చిమబెంగాల్, 1. రాజస్థాన్, 1. తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ 1.

ప్రజాసభ

ఇండియాలోని వివిధ రాష్ట్రాలకు ప్రస్తుతపు ప్రజా సభలోగల సభ్యత్వపు సంఖ్య వివరాలు ఇవి ;

అస్సాం, 12; ఆంధ్ర, 29; ఉత్తరప్రదేశ్, 86; ఒరిస్సా, 20; పంజాబ్, 18; పశ్చిమ బెంగాల్, 34; బీహార్; 55; బొంబాయి, 45; మదరాసు, 46; మధ్యప్రదేశ్, 29, కాశ్మీర్, 6; తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్, 12; పాటియాల, తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాలు, 5; మధ్యభారత్, 11; మైసూర్, 11; రాజస్థాన్, 20; సౌరాష్ట్ర, 6; హైదరాబాద్, 25; అజ్మీర్, 2; కచ్, 2; కూర్గు, 1; ఢిల్లీ, 4; భోపాల్, 2. మణిపూర్ త్రిపుర, 2; బిలాసపూర్, 2; వింధ్యప్రదేశ్, 6; హిమాచల ప్రదేశ్, 3; అండమాన్, నికోబార్, 1; అస్సాం కొండజాతుల ప్రతినిధి, 1; ప్రెసిడెంటుచే నామినేట్ చేయబడిన ఆంగ్లోఇండియనులు, 2; మొత్తం, 499.

స్పీకరు : జి. వి. మవలంకర్. (రు. 2,250)

డిప్యూటి స్పీకరు : మాడభూషి అనంతశయనంఅయ్యంగార్ (రు. 2,000)

సెక్రటరి :

ఎం. ఎన్. కౌల్

డిప్యూటి సెక్రటరి :

ఎం. జె. ఎం. అట్కిన్సన్

అస్సాం : 12 :

(కాంగ్రెసు, 11; సోషలిస్టు, 1.)

విమలప్రసాద్ చలీహ, కాంగ్రెస్; సురేశ్ చంద్రదేవ్; కాం; నివారణ చంద్రలాస్కర్, కాం; బానిలీ ఖాంగ్మన్‌సతీ, కాం; అంజాద్ అలి, సోష; సీతానాథబ్రహ్మ చౌధురి, కాం; బేలిరాందాస్, కాం; రోహిణీకుమార్ చౌధురి, కాం; కామాఖ్య ప్రసాద్ త్రిపాఠి, కాం; దేవకాంత బారువ, కాం; దేవేశ్వరశర్మ, కాం; జోగేంద్రనాథ హజారికా, కాం.

ఆంధ్ర : 29 :

కాంగ్రెసు, 7; ప్రజాసోషలిస్టు, 4; కమ్యూనిస్టు, 6; స్వతంత్రులు, 12.

కాంగ్రెసు : పైడి లక్ష్మయ్య, అనంతపురం; టి. ఎన్. విశ్వనాథరెడ్డి, చిత్తూరు; ఎం. వి. గంగాధరశివ, చిత్తూరు, షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్, రిజర్వ్‌డ్; వి. వి. గిరి, పాతపట్నం; కొత్త రఘురామయ్య, తెనాలి; మాడభూషి అనంతశయనం అయ్యంగార్, తిరుపతి; ముత్తుక్రిష్ణన్, నెల్లూరు, షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ రిజర్వ్‌డ్.

ప్రజాసోషలిస్టులు : నల్లా రెడ్డి నాయుడు, రాజమండ్రి; కె. సుబ్రహ్మణ్యం, విజయనగరం; బి. ఎస్. మూర్తి, ఏలూరు, కె. ఎస్. రాఘవాచార్యులు, పెనుకొండ.

కమ్యూనిస్టులు : ఎద్దుల ఈశ్వర రెడ్డి, కడప; కొండుర్రి సుబ్బారావు, ఏలూరు, షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ రిజర్వ్‌డ్; కడియాల గోపాలరావు, గుడివాడ; చెలికాని వెంకట రామారావు, కాకినాడ; సంకొబుచ్చి కోటయ్య, మచిలీపట్టణం; కె. మోహనరావు, రాజమండ్రి, షెడ్యూల్డు కాస్ట్ రిజర్వ్‌డ్.

స్వతంత్రులు : శ్రీ వెంకట లక్ష్మీనరసింహం, గుంటూరు; రాయసం శేషగిరిరావు, నంద్యాల; సి. రామయ్య చౌదరి, నరసరావుపేట; బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి; నెల్లూరు: పి. వెంకట రాఘవయ్య; ఒంగోలు; మంగళగిరి నానాదాస్, ఒంగోలు, షెడ్యూల్డు కాస్ట్ రిజర్వ్‌డ్; నూతక్కి రామశేషయ్య, పార్వతీపురం; బి. రాజగోపాలరావు, శ్రీకాకుళం; హరీంద్రనాథ చటోపాధ్యాయ, విజయవాడ; డాక్టర్ లంక సుందరం, విశాఖపట్టణం; గాంమల్లుదొర, విశాఖపట్టణం, షెడ్యూల్డు ట్రైబ్స్ రిజర్వ్‌డ్, పోటీలేకుండా ఎన్నిక; గాజె లింగనగౌడ, కర్నూలు.

ఉత్తరప్రదేశ్ : 86 :

(కాం. 81. సోషలిస్టు, 2. హిందూమహాసభ, 1. స్వతంత్రులు, 2.)

రఘువీర్ సింగ్, కాం; చంద్ సింఘాల్, కాం; నరదేవ్ జీ, కాం; సేట్ అచల్ సింగ్, కాం; జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ, కాం; మసూరియా దిన్, కాం; పురుషోత్తందాస్ టాండన్, కాం; దేవదత్తపంత్, కాం; అల్గురాయ్ శాస్త్రి. కాం; సర్దార్ జోగేంద్రసింగ్, కాం; మురళీ మనోహర్, స్వతంత్ర; రఘునాధసింగ్, కాం; త్రిభువన్ నారాయణసింగ్, కాం; శివదయాళ్, కాం; ప్యారిలాల్ కురీల్, కాం; సతీశచంద్ర, కాం; రాంశంకర్ లాల్, కాం; సోహన్ లాల్ ధూసియా, కాం; ఉదయ శంకర్ డుబే, కాం; నేమిశరణ, కాం; బదన్ సింగ్, కాం, రఘువీర్ దయాళ్, కాం; కన్హైయాలాల్ వాల్మీకి, కాం; మహావీర్ త్యాగి, కాం; రాంజీ, సోష; సరయూప్రసాద్ మిశ్ర, కాం; విశ్వనాథ్, కాం; లాలన్ జీ, కాం; సోహన్ లాల్ చతుర్వేది, కాం; రఘువీర్ సహాయ్, కాం; దిగంబర్ సింగ్, కాం; పన్నాలాల్, కాం; మాల్ చంద్ డుబే, కాం; భక్తదర్శన్, కాం; మహారాణి కమలేందు మతిషా; స్వతం; నగినరాం, సోష; హరప్రసాద్. కాం; కేశవదేవ మాలవీయ, కాం; చౌధురి హైదర్ హుసేన్, కాం; శ్రీమతి శకుంతలనయ్యర్, హిందుమహాసభ; దశరథ ప్రసాద్ ద్వివేది, కాం; హరిశంకర ప్రసాద్, కాం; సింహాసన్ సింహ, కాం; మన్నాలాల్ ద్వివేది, కాం; బషీర్ హుసేన్ జైది, కాం; బులాకిరాం,

కాం; మోతిలాల్, కాం; లోటన్‌రాం, కాం; బీర్బల్‌సింగ్, కాం; గణపత్, కాం; రఘునాథ్ ధులేకార్, కాం; హరిహరనాథశాస్త్రి, కాం; వేంకటేశనారాయణతివారి, కాం; బాలకృష్ణశర్మ, కాం; శ్రీమతి విజయలక్ష్మిపండిట్, కాం; మోహన్‌లాల్ శాక్సెనా, కాం, శ్రీమతిగంగా దేవి, కాం; బాద్షాగుప్త, కాం; కృష్ణచంద్ర, కాం; షానవాజ్ ఖాన్, కాం; కృష్ణచంద్రశర్మ, కాం; ఖుషీరాంశర్మ, కాం; జె. ఎస్. విల్సన్; కాం; రూపనారాయన్, కాం; హిఫ్జుల్ రహమన్, కాం; ప్రొఫెసర్ రామశరన్, కాం; హీరావల్లభ త్రిపాఠి, కాం; సి. డి. పాండె, కాం; ముకుందలాల్ అగర్వాల్, కాం; మునీశ్వరదత్త ఉపాధ్యాయ, కాం; ఫిరోజ్ గాంధి, కాం; బాయిజనాథ్ కురీల్. కాం; మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజద్, కాం; సేట్ రామేశ్వరప్రసాద్ నివాటియా కాం; గణేశలాల్ చౌధురి; కాం; అజిత్ ప్రసాద్ జెయిన్, కాం; సుందర్ లాల్, కాం; శ్రీమతి ఉమనెహ్రూ, కాం; ప్రాగిలాల్, కాం; ఎం. ఎ. కజ్మి, కాం; బాలకృష్ణవిశ్వనాథ్ కేస్కార్, కాం; విశాంభర్‌దయాళ్, కాం; స్వామి రామానంద్, కాం.

ఒరిస్సా : 20 :

(కాంగ్రెసు 11. సోషలిస్టు 1. కమ్యూనిస్టు 1. గణతంత్ర పరిషద్ 5. స్వతంత్రులు 2.)

భగవత్‌సాహు కాం; కణుచరణ్ జెన, కాం; ఘనశ్యామదాస్ ఢీరాణి, స్వతంత్ర; హరకృష్ణమహతబ్, కాం; సారంగధరదాస్, సోషలిస్టు; నిరంజన్ జెన, కాం; విజయచంద్రదాస్, కమ్యూనిస్టు; ఉమాచరణపట్నాయక్, స్వతంత్ర, భువనానందదాస్, కాం; లక్ష్మీధర్ జెన, గణతంత్ర; మహారాజారాజేంద్ర నారాయణసింగ్‌దేవ్, గణతంత్ర; గిరిధారిభాయ్, గణతంత్ర; నిత్యానంద కణుంగో, కాం; లింగరాజమిశ్ర, కాం; రాంచంద్రమజె, కాం; పోన్నాడ సుబ్బారావు, గణతంత్ర; లోకనాథమిశ్ర, కాం; టి. సంగన్న, కాం, పోటీలేని ఎన్నిక; నటవర్ పాండె, కాం; శివనారాయణసింగ్ కాం.

పంజాబ్ : 18 :

(కాంగ్రెసు, 15. అకాలిపార్టి 2.)

కాంగ్రెస్, 16: టేక్‌చంద్, జ్ఞాని గురుముఖ్ సింగ్ ముసాఫిర్, పండిట్ ఠాకుర్ దాస్ భార్గవ, లాలా అచింతరాం, దివాన్‌చంద్ శర్మ, రాందాస్, ఘూమండిలాల్, అమర్‌నాథ్ విద్యాలంకార్, హేంరాజ్, శ్రీమతి సుభద్రజోషి, డాక్టర్ వీరేంద్రకుమార్ సత్యవాది, సర్దార్ బలదేవసింగ్, చౌధురి రణబీర్ సింగ్, సర్దార్ సుర్జిత్ సింగ్ మజీఠియా, సర్దార్ తేజసింగ్ ఆకార్‌పురి.

అకాలిపార్టి, 2. సర్దార్ లాల్ సింగ్, సర్దార్ బహాదూర్ సింగ్.

(ఒకస్థానం ఖాళీ.)

పశ్చిమ బెంగాల్ : 34 :

(కాంగ్రెసు, 25. జనసంఘ, 1. కమ్యూనిస్టు, 6, స్వతంత్రులు, 1. హిందూమహాసభ, 1. రివల్యూషనరీ సోషలిస్టుపార్టి 1.)

జగన్నాథకోలె, కాం; పశుపతిమండల్, కాం; రామానంద దాస్, కాం; శ్రీమతి రేణు చక్రవర్తి, కమ్యూ; పతిరాంరాయ్, కాం; త్రిదివ్ చౌధురి, రివల్యూషనరీ సోషలిస్టు; కమలకృష్ణదాస్, కాం; అతుల్యఘోష్, కాం; డాక్టర్ మనోమోహనదాస్, కాం; ప్రొఫెసర్ హీరేంద్రనాథముఖర్జి, కమ్యూ; డాక్టర్ మేఘనాథసాహా, స్వతంత్ర; సాధన్ గుప్త, కమ్యూ; అషింకృష్ణదత్, కాం; వసంతకుమార్ దాస్, కాం; కమల్ బాసు, కమ్యూ; పూర్ణేందు శేఖర్ నాస్కర్, కాం; నికుంజ విహారిచౌధురి, కమ్యూ; ఎన్. సి. చటర్జి; హిందూమహాసభ; సంతోష కుమారదత్త, కాం; అబ్దుస్ సత్తార్, కాం; సురేంద్ర మోహనఘోష్, కాం; దుర్గాచరణ బందోపాధ్యాయ, జనసంఘ; శరత్ లాల్ తుడు, కాం; మహమద్ ఖుదాబక్షి, కాం; శ్రీమతి ఎలా పాల్ చౌధురి, కాం; అమియకాంతబాసు, కాం; ఉపేంద్రనాథ బర్మన్, కాం; తుషార్ కాంతి ఛటోపాధ్యాయ, కమ్యూ; సతీష్ చంద్రసామంత; కాం; డాక్టర్ సత్యబన్‌రాయ్, కాం; సుశీల్ రంజన్ ఛటోపాధ్యాయ; కాం.

బీహారు : 55 :

(కాంగ్రెసు, 44; సోషలిస్టు. 4; జార్ఖండ్ పార్టీ, 4; లోక సేవకసంఘ, 2; జనతపార్టీ, 1; స్వతంత్రులు 1.)

బనారసిప్రసాద్ జంజంవాలా, కాం; శ్రీమతి సుశామసేన్, కాం; ఆచార్య, జె. బి. కృపాలిని, కాం; కిరణ్ ముసాహార్, సోష; కాసు రాందేవ్ గం; జార్ఖండ్; బిపీనవిహారి వర్మ, కాం; డాక్టర్ సయ్యద్ మహామద్, కాం; శ్రీ నారాయణదాస్ కాం; అనిరుధసింహ, కాం; శ్యామనందన్ ప్రసాద్ మిశ్ర, కాం; లలిత్ నారాయణ్ మిశ్ర, కాం; వ్రజేశ్వర ప్రసాద్, కాం; రామధానిదాస్, కాం; బిగేశ్వరమిశ్ర, సోష; సత్యనారాయణ్ సింహ, కాం; నాగేశ్వరప్రసాద్ సింహ, కాం; రామనారాయణ్ సింగ్, జనత; ప్రభాత్ చంద్రబోస్, కాం; హరిమోహన్, కాం; భజనహరి మహతో, లోక సేవక్ సంఘ; మంఘి చైతన్, లోకసేవక్; సురేశ్ చంద్ర మిశ్ర, సోష; మధురప్రసాద్ మిశ్ర, కాం; బనారసి ప్రసాద్ సింహ; కాం; నయనతారదాస్, కాం; శ్యామనందన సహాయ, కాం; అవధేశ్వరప్రసాదసింహ, కాం; దిగ్విజయ్ నారాయణ్ సింగ్, కాం; రాజేశ్వరపటేల్, కాం; రామేశ్వర్ పటేల్, కాం; రామేశ్వరసాహు, కాం; (పోటీలేకుండా ఎన్నిక); జ్ఞాన్ ఖేర్వార్, కాం; గజేంద్ర ప్రసాద్ సింహ, కాం; సారంగధర్ సింహ, కాం; కైలాసపతి సింహ, కాం; శ్రీమతి తారకేశ్వరిదేవి, కాం; బాలిరాంభగత్, కాం; ధిణిగోపాల్ సేన్ గుప్త, కాం; మహమ్మద్ ఇస్లామిద్దిన్, కాం; భగవత్ ఝా, కాం; అబ్దుల్ ఇబ్రాహిం, కాం; జయపాల్ సింగ్ .జార్ఖండ్; సత్యేంద్రనారాయణ్ సింహ, కాం; రామరాజ్ జజ్వారె, కాం; లాల్ హెంబ్రాం, కాం; మహేంద్రనాథ్ సింగ్ ; కాం; జులాన్ సింహ, కాం; ద్వారక్ నాథ్ తివారి, కాం; బిభూతిమిశ్ర, కాం; భోలారవుత్ కాం; కమల్ సింగ్ స్వతంత్ర; రామసుభగ్ సింగ్, కాం; జగజీవనరాం, కాం; డాక్టర్ సత్యనారాయణ్ సింహ, కాం.

బొంబాయి : 45 :

(కాంగ్రెస్; 39; స్వతంత్రులు, 3; షెడ్యూల్డుకాస్టుఫెడరేషన్ 1; పెజెంట్స్ అండ్ వర్కర్స్, 2.)

కాంగ్రెస్ 39 : జి. వి. మవలంకర్, ఎం. బి. వైశ్య; పండరినాథ్ రామచంద్రకనవాడె, ఉత్తంచంద్ రామచంద్ భగవత్, అక్బర్ డాలుమియాన్ చవ్డా, బలవంత్ నాగేశ్ దాతార్; ఎస్. వి. పాటిల్, ఎస్. ఆర్. రాణె, రాజారాం గిరిదరిలాల్ దుబే, ఆర్. బి. బిద్రి, విఠల్ బాలకృష్ణగాంధి, ఎన్. ఎస్. కజ్రోల్కార్, ఎస్. కె. పాటిల్, శ్రీమతి జయశ్రీరాయ్‌జీ, ఎస్. ఎం. భట్, డి, పి. కర్మార్కర్, టి. పి. నెస్వి, హె. వి. పటాస్కర్, ఎఫ్. జి. దభి, శ్రీమతి మణిబెన్ పటేల్, జోషింఆల్వ, చింతామణ్ దేశముఖ్, కె. ఎల్. మోరె, శాంతిలాల్ పరీఖ్, జి, హె. దేశపాండె, జి. ఎస్. అల్టెకార్, ఎం. ఎం. గాంధి, ఆర్. బి. పరమార్, ఎన్. వి. గాడ్గిల్, శ్రీమతి మయాదేవ్ ఇందిరఅనంత్, జె. కె. భోసాలె, ఎం. డి. జోషి, గుల్జారిలాల్ నంద, వి. పి. పవార్, కనైయాలాల్ నానాభాయ్‌దేశాయ్; బి. కె. పటేల్, అనంత్ శావలరాం నంద్‌కర్, ఎన్. ఆర్. భారతీయ, జె. జి. నటావద్కర్.

స్వతంత్రులు 4 : ఇందుబాయ్‌అమీన్, బి. హెచ్. ఖర్డెకార్, తులసీదాస్ కిలాచంద్, డాక్టర్ చైత్ రాం పి. గిద్వాని.

షెడ్యూల్డు కాస్టుస్ ఫెడరేషన్, 1 : పి. ఎన్. రాజభోజ్.

పెంజెట్స్ అండ్ వర్కర్స్, : ఎస్. ఎస్. మోరె.

మదరాసు : 46 :

(కాంగ్రెసు 27, ప్రజాసోషలిస్టు 4, కమ్యూనిస్టు 2, స్వతంత్రులు, 4, తమిళనాడు శ్రమజీవులు 4, కామన్‌వీల్ 3, ముస్లింలీగ్ 1; ఫార్వర్డుబ్లాక్ మార్‌సిస్టు 1.

కాంగ్రెసు : టి. సుబ్రహ్మణ్యం, బళ్లారి. ఓ. వి. అలగేశన్,

చెంగల్పట్. ఎల్. ఎలయపెరుమాళ్లు, కడలూరు. షెడ్యూల్డు కాస్టు రిజర్వ్‌డ్, శ్రీమతి అమ్ము స్వామినాథన్, దిండిగల్. పెరియస్వామి గౌండర్, ఈరోడ్. బాలకృష్ణన్, ఈరోడ్. షెడ్యూల్టుకాస్టు రిజర్వ్‌డ్, సి. ఆర్. నరసింహన్, కృష్ణగిరి. సి. రామస్వామి మొదలియార్, కుంభకోణము. టి. టి. కృష్ణమాచారి, మదరాస్. ఎస్. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, మధుర. పి. కాక్కన్, మధుర. షెడ్యూల్డుకాస్టు రిజర్వ్‌డ్, కె. శక్తి వడివేలు గౌండర్, పెరియకులం, దామోదరన్, పొల్లాచ్చి. ఐ. ఈచరన్, పొన్నాని. షెడ్యూల్డుకాస్టు రిజర్వ్‌డ్, ఎ. వి. ఆర్. నాగప్ప చెట్టియార్, రామినాథపురం. ఎస్. వి. రామస్వామి, సేలం. ఎం. శంకర పాండ్యన్, శంకరనయినార్ కోవిల్. ఎ. వి. ధామస్, శ్రీవైకుంఠం. కె. కామరాజనాడార్, శ్రీవిల్లిపుత్తూరు. యం శ్రీనివాసమల్లయ్య; దక్షిణ కన్నడ (ఉత్తరం). బి. శివరావు; దక్షిణకన్నడ దక్షిణ. ఆర్. వెంకటరామన్, తంజావూరు. తానుపిళ్ళె, తిరునెల్వేలి. టి. ఎస్. అవినాషి లింగం చెట్టియార్, తిరుపూర్. పి. నటేశన్, తిరువళ్ళూరు. శ్రీమతి మరకతం చంద్రశేఖర్, తిరువళ్ళూరు. షెడ్యూల్డుకాస్టు రిజర్వ్‌డ్, ఎన్. ఎం. లింగం; కోయంబత్తూరు.

ప్రజాసోషలిస్టు: కె. ఎ. దామోదరమీనన్, కొళికోడ్. కె. కేలప్పన్, పొన్నాని. కె. ఎం వల్లతరసు, పుదుకోట పి. దామోదరన్, నెట్టూర్, తెలిచ్చేరి.

ఫార్వర్డుబ్లాక్, మార్క్సిస్టు: ఎం. డి. రామస్వామి.

కమ్యూనిస్టులు, ఎ. కె. గోపాలన్, కన్ననూర్. కె. ఆనందన్ నంబియార్, మయూరం.

స్వతంత్రులు, ఎన్. సత్యనాథన్, ధర్మపురి. వి. వీరాస్వామి, మయూరం. షెడ్యూల్డుకాస్టు రిజర్వ్‌డ్. ఎస్. కె. బాబి, తిరుచెంగోడ్. ఇ. మధురం, తిరుచిరాపల్లి.

తమిళనాడు శ్రమజీవులు, గోవిందస్వామి కచిరయర్; కడలూర్. కె. భూవరాహస్వామి పడయాచి, పెరంబలూర్. వి. మును

స్వామి, తిండివనం. ఎ. జయరామన్, తిండివనం. షెడ్యూల్డుకాస్టు ఫెడరేషన్.

కామన్‌వీల్: డాక్టర్ ఎ. కృష్ణస్వామి, కంచీపురం; రామ చందర్, వెల్లూరు. ఆర్. మునుస్వామి, వందవాసి.

ముస్లింలీగ్ : బి. పోకర్, మలప్పురం.

మధ్యప్రదేశ్ : 29 :

(కాంగ్రెస్ 26, స్వతంత్రులు, 2)

కాంగ్రెస్, 26: డాక్టర్ పంజాబ్‌రావ్ శ్యామరావ్‌దేశముఖ్, కె. జి. దేశముఖ్, సి. డి. గౌతం, ఓ. ఎల్. చందర్, టి. సి. సఖారె, సర్దార్ అమరసింగ్ సైగల్, బాయజ్ నాథ్‌సింగ్, రేషంలాల్ తికారాం భూపేంద్రనాథమిశ్ర, శ్రీమతి మణిమాత, ఆ. బి. ఖేద్కార్, లక్ష్మన్ శ్రావన్ భట్కార్, అబ్దుల్లా తాహెరాలిసుల్లా, రాయ్‌చంద్ భాయ్‌షా, వి. ఎస్. కిర్లోలికార్, భగవతి చరన్‌శుక్ల, సయ్యద్ అహమద్ ఇసాక్, సుశీల్‌కుమార్, సేట్ గోవిందదాస్, మంగ్రూ, శ్రీమతి అనసూయా బాయి కాళె, బి. ఎస్. తివారి, కె. డి. సోథియా, బాబూనాథ్‌సింగ్ ఎస్. డి. అగర్వాల్, సహదేవ్ అర్జున్ భారతి.

స్వతంత్రులు, 2. ముచికికేశ, మహారాజకుమార్ చండికేశ్వర్ శరన్ సింగ్ జీ దేవ్.

ప్రజాసోషలిస్టు: మగన్‌లాల్ బగ్డి.

కాశ్మీర్ : 6 :

మౌలానా మహమ్మద్ సయీద్ మసూది, మేజర్ లక్ష్మణసింగ్ చరక్, సుఫిమహమ్మద్ అక్బర్, పండిట్ శివనారాయన్ ఫోతెదార్, చౌధురి మహమ్మద్ షఫీ, ఖాన్ గులాం ఖాదర్.

తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్ : 12 :

(కాంగ్రెస్, 5. స్వతంత్రులు, 5, ఇతర పార్టీలు, 2.)

కాంగ్రెస్, 5: కె. టి. అచ్యుతన్, ఎ. ఎన్. తామస్, సి. పి. మాత్యూ, జార్జితామస్ కొట్టుకొపల్లి, సి. ఆర్. ఇయ్యుణ్ణి.

స్వతంత్రులు, 5: పి. టి. పున్నూస్. వి. పరమేశ్వరన్ నాయర్, ఆర్. వేలాయుధన్, సి. పి. మాథెన్, శ్రీమతి ఆనీ మెస్కారీస్.

తిరువాంకూరు తమిళనాడు కాంగ్రెస్, 1: ఎ. నేశమణి. రివల్యూషనరీ సోషలిస్టుపార్టి, 1: శ్రీకంఠన్ నాయర్.

పాటియాలా, తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాలు: 5:

(కాంగ్రెసు, 2, అకాలి, 2, స్వతంత్ర, 1.)

కాంగ్రెసు, 2, హీరాసింగ్, రామప్రతాప్ గర్గ్. అకాలి, 2: సర్దార్ హుకంసింగ్, సర్దార్ అజిత్ సింగ్. స్వతంత్ర, 1: సర్దార్ రంజిత్ సింగ్.

మధ్యభారత్ : 11:

(కాంగ్రెస్, 9. హిందూమహాసభ 2.)

కాంగ్రెస్, 9: నందలాల్ సూర్యనారాయన్, అమరసింగ్, డాక్టర్ కైలాసనాథ కాట్జు, రాధా చరన్ శర్మ; సూర్యప్రసాద్, బాయిజినాథ్ మహోదయ, లీలాధర్ జోషి; హిందూ మహాసభ, 2 వి. జి. దేశపాండే, డాక్టర్ ఎన్. బి. ఖారె.

మైసూర్ 11:

(కాంగ్రెస్, 10, ప్రజాపార్టి, 1):

కాంగ్రెస్, 10: ఎన్. కేశవఅయ్యంగార్, టి; మాదయ్యగౌడ, ఎస్. నిజలింగప్ప, హెచ్. సిద్ధలింగప్ప. వి. ఎం. కృష్ణప్ప, దొడ్డ తిమ్మయ్య, ఎం. కె. శివనంజప్ప, ఎన్. రాచయ్య, కె. జి. వడయర్; సి. ఆర్. బసప్ప.

ప్రజాపార్టి, 1: ఎం. ఎస్. గురుపదస్వామి.

రాజస్థాన్ 20:

(కాంగ్రెస్, 9; జనసంఘ, 1, స్వతంత్రులు, 6; ఇతర పార్టీలు 4.)

కాంగ్రెస్ : శోభారాం భికాభాయ్, రాధేశ్యాంరామకుమార్ మురార్క్, ఎం. వర్మ, దౌలత్ మల్, రాజబహదుర్, నేమిచందు కస్లి వాల్, పన్నాలాల్ కౌసిక్; బలవంత్ సింగ్ మెహత.

జనసంఘు : 1 : ఉమాశంకర్ త్రివేది.

స్వతంత్రులు : 6 : భవానిసింగ్, గిరిరాజశరణుసింగ్, మహారాజా, గజధర్, అజిత్ సింగ్; జయవంత్ రాయ్‌జీమెహత.

రామరాజ్య పరిషత్ : 3 : హరిరాం, చంద్రసేన్, నందలాల్.

కృషిక్ లోక్ : మాణకచంద్.

సౌరాష్ట్ర 6 :

అర్గురూ కాంగ్రెసే :

బలవంతరాయ్ మెహత, చిమన్‌లాల్‌షా. ఖండూభాయ్ దేశాయ్, జె. హెచ్. జోషి, నరేంద్ర నత్వాని, జయంతిలాల్ పరేఖ్.

హైదరాబాద్ : 26

(కాంగ్రెస్, 14, పీపుల్స్ డెమొక్రటిక్ ఫ్రంట్, 7 సోషలిస్టు, 1. పెజంట్స్ అండ్ వర్కర్సు, 1, స్వతంత్ర 1, షెడ్యూల్డ్ కాస్టు ఫెడరేషన్ 1.

కాంగ్రెస్-14, : హనుమంతరావ్ గణేశరావు, సురేశచంద్ర శివ ప్రసాద ఆర్య, షౌకతులాషా అన్సారి, స్వామిరామానందతీర్థ, అహమద్-మొహియుద్దిన్, సాదత్ అలిఖాన్, జనార్దనరెడ్డి, పి. రామస్వామి (పోటీలేకుండా ఎన్నిక), శంకరరావు శ్రీనివాసరావు, డి. నామదేవ రావు, హరిశ్చంద్రహెడా, దివాన్ రాఘవేంద్రరావు, డాక్టర్ ఎస్. ఎ. ఎబనీజర్. కృష్ణాచార్యజోషి (పోటీలేకుండా ఎన్నిక).

పీపుల్స్ డెమొక్రటిక్ ఫ్రంట్, 7 : ఆర్. జి. పరంజపె, బద్దం యెల్లారెడ్డి, టి. బి. విఠల్ రావు, డాక్టర్ ఎస్. ఎం. జయసూర్య, రావి నారాయణరెడ్డి, సుంకం అచ్చాలు, కొండ్యాల రాఘవరావు.

సోషలిస్టు, 1 : సి, మాధవరెడ్డి.
పెజంట్స్ అండ్ వర్కర్స్, 1 : నారాయణరావు వాఘ్మారె.
స్వతంత్ర 1 : శివమూర్తిస్వామి.
షెడ్యూల్డు ఫెడరేషన్, 1 : ఎం. ఆర్. కృష్ణ.

అజ్మీరు : 2 :
ఇద్దరూ కాంగ్రెసే :
జ్వాలాప్రసాద్, ముకుట విహారిలాల్.

కచ్ : 2
ఇద్దరూ కాంగ్రెసే :
గులాబ్‌శంకర్ ధోలాకియా, భవాంజీ అర్జున్ ఖీంజీ.

కూర్గు : 1 :
కాంగ్రెస్ : ఎన్. సోమన్న.

ఢిల్లీ 4 :
(కాంగ్రెస్, 3, ప్రజాపార్టి 1.)
శ్రీమతి సుచేత కృపాలిని, ప్రజాపార్టీ. రాధారమణ్, సి. కృష్ణ నాయర్, నవల్ ప్రభాకర్, ముగ్గురూ కాంగ్రెస్.

భోపాల్ 2 :
ఇద్దరూ కాంగ్రెసే.
పండిట్ చతుర్నారాయణ్ మాలవీయ, సయీద్ ఉల్లాఖాన్ రజ్మి,

మణిపూరు : 2 :
(కాంగ్రెస్ 1; సోషలిస్టు 1.)
వైస్‌రాం జూగేశ్వర్‌సింగ్, కాం; రిషాంగ్, సోష.

త్రిపుర : 2 :
(ఇద్దరూ కమ్యూనిస్టులే) : వీరేంద్రచంద్ర దత్, దశరథ్‌దేవ్.

వింధ్యప్రదేశ్ : 6 :

(కాంగ్రెస్, 4 సోషలిస్టు, 1, ప్రజాపార్టి 1)

భగవాన్ దత్తశాస్త్రి, సోష; రణదమన్ సింగ్, ప్రజాపార్టీ, (పోటీలేకుండా ఎన్నిక); రామ్‌సహాయ్, మోతిలాల్ మాల్వీ, రాజభాను సింగ్, ఎస్. డి. ఉపాధ్యాయ, నలుగురూ కాంగ్రెస్.

విలాస్‌పూర్ : 1 :

స్వతంత్ర: రాజా ఆనంద్‌చంద్ (విలాసపూర్ రాజా, పోటీ లేకుండా ఎన్నిక.)

హిమాచలప్రదేశ్ : 3 :

ఇద్దరు కాంగ్రెస్, ఒక స్వతంత్రుడు.

రాజకుమారి అమృతకౌర్. కాం. గోపీరాం, కాం. ఎ. ఆర్. సేవాల్, స్వతంత్ర.

అండమాన్, నికోబారు దీవులు : 1 :

బిషప్ జాన్ రిచర్డ్‌సన్

అస్సాంకొండజాతుల ప్రతినిధి :

శాఖమూన్ గోహైన్

ఆంగ్లో–ఇండియనులు :

ప్రెసిడెంటుచే నామినేట్ చేయబడినవారు : ఫ్రాంక్ ఆంతోనీ, ఎ. ఇ. టి. బారో.

వివిధ పార్టీల బలాలు.

కాంగ్రెసు, 363; కమ్యూనిస్టులు, వారితో చెందినవారు, 28; ప్రజా సోషలిస్టులు, 23; జనసంఘ. 2, హిందూమహాసభ, 4, రామ రాజ్యపరిషత్, 3, రైతు, కూలిపార్టి, 2, షెడ్యూల్డు ఫెడరేషన్, 2, గణతంత్ర పరిషత్, 5, స్వతంత్రులు, 36, జార్‌ఖండ్ పార్టి, 2, లోక

సేవక్ సంఘ, 2, అకాలీదళం, 4, తమిళనాడు శ్రమ జీవులపార్టీ, 4, కామన్ వీల్ పార్టీ, 4. కృషికర్ లోక్ పార్టీ, 1 ఫార్వర్డ్ బ్లాక్, 1, రివల్యూషనరీ సోషలిస్టు, 1, యునైటెడ్ సోషలిస్టు, 1, తిరువాంకూర్ తమిళనాడు కాంగ్రెసు, 1 ముస్లింలీగ్, 1.

సభ్యుల వివరాలు

ప్రజాసభ సభ్యులలో 18 మంది ముస్లిములు ఉన్నారు, 20 మంది స్త్రీలు వున్నారు.

ముస్లిములు :

అస్సాం, 1; బీహారు, 3, మధ్యప్రదేశ్, 2, మదరాసు, 1, ఉత్తర ప్రదేశ్, 6, పశ్చిమ బెంగాల్, 1, హైదరాబాదు, 3, భోపాల్ 1.

స్త్రీలు :

అస్సాం : 1 : బానిలీ ఖాంగ్మను
బీహారు : 2 : సుశామసేన్, తారకేశ్వరి దేవి.

బొంబాయి : 3 : జయశ్రీ రాయ్‌జీ, మణిబెన్ పటేల్, మాయా దేవ్ ఇందిర అనంత.

మధ్యప్రదేశ్ : అనసూయాబాయ్ కాళె, శ్రీమతి మణిమాత
మదరాసు : 2. అమ్మస్వామినాథన్, మరకతం చంద్రశేఖరం.
పంజాబ్ : 1 సుభద్రాబాయ్ జోషి.

ఉత్తరప్రదేశ్ : 5 : మహారాణి కమలేందుమతి షా, శకుంతల నయ్యర్, విజయలక్ష్మిపండిట్, గంగాదేవి, ఉమనెహ్రూ.

పశ్చిమ బెంగాల్ 1 : రేణు చక్రవర్తి.
తివాంకూరు-కొచ్చిన్ : ఆని మెస్కరీన్.
ఢిల్లీ : 1 సుచేత కృపలాని.
హిమాచల ప్రదేశ్ : 1 : రాజకుమారి అమృతకార్.

సభ్యుల అలవెన్సు

పార్లమెంటు సభ్యులకు అలవెన్సు రోజుకు 45 రూపాయలు వుండేది. కాని, ఆర్థికమాంద్య పరిస్థితులను గమనించి తమ అలవెన్సులో రోజుకు అయిదురూపాయలను తగ్గించుకోడానికి సభ్యులు 1949 అక్టోబరు 17 న నిశ్చయించారు.

ప్రస్తుతం సభ్యులకు తమ స్వస్థానాలనుంచి ఢిల్లీకి రాకపోకలకు 1 3/5 సెకండు క్లాసు టిక్కెట్టూ-సభజరిగిన రోజులకు రోజుకి 40 రూపాయల అలవెన్సూ ఇవ్వబడుతున్నవి.

విదేశాలలో భారతదేశ ప్రతినిధులు

ఇంగ్లండు :	హైకమిషనర్ :	బి. జి. ఖేర్
కెనడా :	,,	ఆర్. ఆర్. శాక్సేనా
ఆస్ట్రేలియా :	,,	కె. ఎం. కరియప్ప
సింహళం :	,,	సి. సి. దేశాయ్
పాకిస్తాన్ :	,,	డాక్టర్ మోహన్ సింగ్ మెహత
యునైటెడ్ స్టేట్స్ :	రాయబారి :	జి. ఎల్. మెహత
రష్యా, పోలెండు	,,	కె. పి. ఎస్. మీనన్
చైనా :	,,	ఎన్. రాఘవన్
యునైటెడ్ నేషన్స్:	,,	రాజేశ్వరదయాళ్
పెర్షియా :	,,	డాక్టర్ ఐ.ఆర్. తారాచంద్
ఇరాక్ :	,,	ఖుబ్ చంద్
ఆఫ్ఘనిస్తాన్ :	,,	భగవత్ దయాళ్
ఫ్రాన్సు :	,,	సర్దార్ హెచ్. ఎస్. మాలిక్
నేపాల్ :	,,	బి. కె. గోఖలె
చెకొస్లోవేకియా :	,,	ధర్మవీర

బర్మా :	,,	కె. కె. చెట్టూర్
థాయ్‌లాండ్ :	,,	ఎం. కె. కృపలాని
టర్కీ :	,,	సి. ఎస్. ఝా
హాలెండ్ :	,,	బి. ఎన్. చక్రవర్తి
ఇటలీ యుగోస్లేవియా }	,,	వినయరంజన్ సేన్
ఈజిప్ట్ :	,,	నవాబ్ అలియవర్ జంగ్
ఇండొనేషియా :	,,	బి. ఎఫ్. హెచ్. బి. త్యాబ్జి
బ్రెజిల్ :	,,	రాజా జోగీంద్ర సేన్
జర్మనీ :	,,	ఎస్. దత్
జపాన్ :	,,	డాక్టర్ ఎం. ఎ. రవూఫ్
బెల్జియం :	,,	పి. ఎ. మీనన్
స్విట్జర్లెండ్ :	,,	వై. డి. గుండేవియా
ఆస్ట్రియా :	మినిస్టర్ :	వై. డి. గుండేవియా
డెన్మార్క్ స్వీడెన్ }	,,	ఎ. సి. ఎన్. నంబియార్
ఫిన్లెండ్ :	,,	ఎ. జె. దేశాయ్
అబిసీనియా :	,,	జె. ఎ. తివి
పోర్చుగల్ :	,,	కేవల్ సింగ్
ఫిలిప్పైన్స్ :	,,	ఎం. ఆర్. ఎ. బేగ్
మలయా :	రిప్రజెంటేటివ్ :	ఎ. గోపాలమీనన్
టిబెట్ :	పొలిటికల్ ఆఫీసర్	బి. కె. కపూర్
పుదుచ్చేరి :	కాన్సల్ జనరల్ :	కేవల్ సింగ్ చౌధురి

భారత దేశంలో విదేశ ప్రతినిధులు

బ్రిటన్ :	హైకమిషనరు	సర్ అలెగ్జాండర్ క్లటర్ బక్
ఆస్ట్రేలియా :	,,	డబ్ల్యు. క్రాకర్

ఫ్రాన్సు :	రాయబారి	కౌంట్ స్టానిస్లాస్ ఆస్ట్రోరోగ్
అమెరికా	,,	జార్జి వి. ఎల్లెన్
చైనా :	,,	యువాన్ చుంగ్ షిన్
ఇటలీ :	,,	డాక్టర్ అల్బెర్టో టెరియో
ఇరాన్ :	,,	ఆలి అష్గర్ హెక్మత్
కెనాడా :	హైకమిషనరు	ఎస్కాట్ రీడ్
హాలెండ్ :	రాయబారి	ఎ. ఎం. ఎ. విన్ కెల్ మన్
పాకిస్తాన్ :	హైకమిషనరు	ఘజన్ ఫర్ అలిఖాన్
సయాం	రాయబారి	లవంగ విచిత్ వదకన్
నేపాల్ :	,	(ప్రస్తుతంఖాళీ)
సింహళం :	హైకమిషనర్	సి. కుమారస్వామి
రష్యా :	రాయబారి	ఎం. ఎ. మెన్షికోవ్
బర్మా :	రాయబారి	యు. క్యిన్
చెకొస్లొవేకియా :	,,	డాక్టర్ బొహుస్లావ్ క్రొటాచిల్
స్విజర్లెండ్	,,	డాక్టర్ మాక్స్ గ్రాసెలి
బెల్జియం :	,,	స్టెఫాన్ హులెట్
ఆఫ్ఘనిస్తాన్ :	,,	సర్దార్ నజీబుల్లాఖాన్
వాటికన్ :	,,	రివరెండ్ మార్టిన్ హెచ్. లూకాస్
బ్రెజిల్ :	,,	(ప్రస్తుతంఖాళీ)
ఈజిప్టు :	,,	ఇస్మాయిల్ కమల్
స్వీడెన్ :	,,	గుస్టావ్ అడాల్ఫ ఎక్మన్
పోర్చుగల్ :	,,	డాక్టర్ వాస్కోగారిన్
నార్వే :	,,	నట్ లిక్
ఫిన్లెండ్ :	,,	హుగ్యోగో వాల్ వన్నె
ఇండోనీషియా :	,,	ఎల్. ఎన్. పాలార్
డెన్మార్క్ :	,,	హారీ టాయ్ బెర్గ్ ఫ్రాంజెన్
యుగోస్లావియా :	,,	డాక్టర్ గావ్రోనికొలిస్
సిరియా :	,,	డాక్టర్ నగూజ్ అర్మనాజి

అర్జెంటైనా ,	,,	రెనిలాసన్
మెక్సికో :	,,	లీ ఎమిలియో పోర్టెస్ గిల్
పశ్చిమజర్మనీ :	,,	ప్రొఫెసర్ ఇ. డబ్ల్యు. మెయెర్
ఇతియోపియా :	,,	ఆటో గాబ్రె మసేవ్ క్రెజ్జి
ఫిలిప్పైన్స్ :	మినిస్టర్ :	నార్సిసో రామోస్
జపాన్ :	రాయబారి	టి. నిషియామా
టర్కీ :	,,	నుమన్ తహిర్ సేమన్ పావ్లోవ్
ఇరాక్ :	రాయబారి	మహమ్మద్ సలీం ఆల్ రది
హంగరీ	రాయబారి	పీటర్ కోస్
పోలెండ్	రాయబారి	జెర్జి గ్రజ్డిన్‌స్కి

ఇండియా సాయుధ దళాధిపతులు

సైన్యాధిపతి : జనరల్ మహారాజ్ రాజేంద్ర సింహజీ
నౌకాదళాధిపతి : రియర్ అడ్మిరల్ సి. టి. ఎం. పైజీ
విమానదళాధిపతి : ఏర్ మార్షల్ ఎస్. ముఖర్జీ

మంత్రివర్గాల కార్యదర్శులు

ప్రచురణ బ్రాడ్ కాస్టింగ్ :	పి. ఎం. లాడ్
విదేశ వ్యవహారాలు :	ఆర్. కె. నెహ్రూ
ఆహారం, వ్యవసాయం :	విష్ణుసహాయ
రక్షణశాఖ :	హెచ్. ఎం. పటేల్
కార్మికులు :	కె. ఎవ్. సుబ్రమణ్యం
నిర్మాణం, సప్లయి :	హెచ్. వి. ఆర్. అయ్యంగార్
కాందిశీకులు ;	సి. ఎన్. చంద్ర
హోం ;	ఎ. వి. పాయ్
న్యాయశాఖ :	కె. వై. భండార్కర్
శాస్త్ర పరిశోధన విద్య :	ఎస్. ఎస్. భట్నగర్
రైల్వేలు :	ఎ. హిడ్రైత్

శాసనసభ :	ఎం. ఎన్. కౌల్
ఆర్థికశాఖ : వ్యయం :	కె. ఆర్. కె. మీనన్
ఆర్థికశా. : విదేశాలలో వ్యయం :	కె. జి. అంబగామ్‌కార్
సంస్థానాలు :	సి. ఎస్. వెంకటాచార్
ఆరోగ్యశాఖ ;	వి. కె. బి. పిళ్లె
రవాణా :	ఎన్. ఎం అయ్యర్
ప్లానింగ్ :	వై. ఎన్. సుక్తాంకర్
ఉత్పత్తి :	ఎ. కె. చాందా
విద్య :	హుమయూన్ కబీర్
కామన్‌వెల్త్ సంబంధాలు :	బి. హెచ్. బి. త్యాబ్జి
పరిశ్రమలు, వాణిజ్యం :	ఎస్. భూతలింగం
నిర్మాణ శాఖ :	ఎం. కె. వెల్లోడి

ఇండియా టారిఫ్ బోర్డు

చైర్మన్ ఎం. డి. భట్
మెంబరు : బి. ఎన్. అదార్కార్
బి. ఎన్. దాస్‌గుప్త
సి. రామసుబ్బన్
సెక్రటరి : డాక్టర్ డి. కె. మల్హోత్ర

సుప్రీంకోర్టు

ప్రధాన న్యాయమూర్తి :	మెహర్‌చంద్ మహాజన్ :	[రు. 7,000]
జడ్జీలు :	విజన్ కుమార్ ముఖర్జీ	[రు. 5,000]
	సుధిరంజన్ దాస్	[రు. 5,000]
	బచ్చు జగన్నాథదాసు	[రు. 5,000]
	వివియన్ బోస్	[రు. 5,000]
	గులాం హుసేన్	[రు. 5,000]
	నత్వారిలాల్ హరిలాల్ భగవతి	[రు. 5,000[
	టి. ఎల్. వెంకట్రామయ్యర్	[రు. 5,000]

యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్

చైర్మన్ :	ఆర్. ఎన్. బెనర్జి
సభ్యులు :	ఎస్. ఏ. ఏ. పైజీ
	ఎస్. వి. కానుంగో
	జి. సి. ఛటర్జి
	ఎన్. గోవిందరాజన్
	సి బి. నాగర్కర్
	ప్రొఫెసరు ఎన్. కె. సిద్ధాంత
సెక్రటరి :	డి. సి. దాస్

ఇండియా ప్రభుత్వంలో కొందరు ముఖ్య ఉద్యోగులు

ఆడిటరు-జనరల్ :	ఎ. కె. చంద్ర
అర్కాలజీ డైరెక్టర్ జనరల్ :	ఎం. ఎస్. వత్స
ప్రిన్సిపాల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఆఫీసర్	బి. యల్. శర్మ
ఆహారశాఖ డైరెక్టర్ జనరల్ :	ఆర్. ఎస్. కృష్ణస్వామి
మెడికలు సర్వీసెస్ డైరెక్టర్ జనరల్ :	డాక్టరు ఆర్. విశ్వనాధన్
పరిశ్రమలశాఖ డైరెక్టర్ జనరల్ :	టి. శివశంకర్
టెక్స్టయిల్ కమిషనర్ :	టి. పి. బరత్
పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్ డైరెక్టర్ జనరల్ :	హెల్. ఎల్. జెరాత్
పశురక్షణశాఖ కమిషనర్ :	పి. ఆర్. నంద
రీసెటిల్మెంట్, ఎంప్లాయ్మెంట్ డైరెక్టర్ జనరల్	డాక్టరు ఎన్. దాస్
ఎవాక్యుయేషను డైరెక్టర్ జనరల్ :	వై. కె. పూరి
	కె. లాల్
డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ సివిల్ ఏవియేషన్	ఎల్. సి. జెయిన్
రిజర్వుబ్యాంక్ గవర్నరు :	బి. రామారావు

డైరెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ షిప్పింగ్	ఎస్. జగన్నాథం
అటర్నీ జనరల్ :	ఎం. సి. సెతల్వాడ్
ఇన్సూరెన్సు కంట్రోలర్ :	ఎ. రాజగోపాలన్
రిజిస్ట్రార్ జనరల్ :	ఆర్. ఎ. గోపాలస్వామి
ఎన్నికల కమిషనర్ :	సుకుమార్ సేన్
షెడ్యూల్డు జాతుల కమిషనర్ :	లక్ష్మీదాస్ శ్రీకాంత్
సొలిటర్ జనరల్ :	సి. కె. దఫ్తారి

సెక్రటేరియట్

మంత్రులూ, మంత్రివర్గాల కార్యదర్శులూ పనిచేసుకొనే ఆఫీసులన్నిటినీ కలిపి సెక్రటేరియట్ అంటారు. ఇండియా ప్రభుత్వ సెక్రటేరియట్‌ను సెంట్రలు సెక్రటేరియట్ అంటారు. ఇండియా ప్రభుత్వ స్థానం ఢిల్లీకనుక, సెంట్రలు సెక్రటేరియట్ కూడా ఢిల్లీలోనే వుంటుంది.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును 1954 ఫిబ్రవరి 27 న పార్లమెంటులో ఆర్థికశాఖామంత్రి సి. డి. దేశ్‌ముఖ్ ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి :

ఆదాయ అంచనా :	రు. 441,08,00,000
వ్యయం అంచనా :	రు. 467,09,00,000
లోటు అంచనా :	రు. 26,06,00,000

ప్లానింగ్ కమిషన్

దేశంలో సహజసంపదనూ, మనుష్యబలాన్నీ, సరిగాపరిశీలించి, యీ సంపదను సరిగా ఉపయోగించి, ప్రజల ఆర్థిక సౌష్ఠవాన్ని పెంపొందించడానికి తగిన నిర్మాణ కార్యక్రమాలను తయారుచేసి,

వాటిని అమలు జరిపించడానికి సేపనలు ప్లానింగ్ కమిషనును నియమించడానికి 1950 మార్చి 15 తేదిన ఇండియా ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

ఈ ప్లానింగ్ కమిషను చేసేపనులు ఏమిటంటే: 1. దేశంలో ధాతిక ఆర్థిక, మనుష్యసంపద యెంత ఉందో, విజ్ఞానశాస్త్రములు చదువుకున్నవా రెంతమంది ఉన్నారో పరిశీలించడం శాస్త్రజ్ఞులు తక్కువగావుంటే, వారిసంఖ్యను ఎక్కువచేయడానికి మార్గాలను సూచించడం;

2. దేశసంపదను సక్రమంగా వినియోగించడానికి తగిన పథకములను తయారు చెయ్యడం.

3. తయారు చేసిన పథకములను ఏ వరుసలో అమలు జరుపవలసినది, నిర్ణయించడం.

4. దేశ ఆర్థిక సౌష్టవానికి కంటకములుగావున్న పరిస్థితులను గమనించి వాటిని తొలగించడానికి మార్గాలు చూపడం.

కమిషన్ సభ్యులు

చైర్మను: జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
డిప్యూటి చైర్మను: గుల్జారిలాల్ నంద
సభ్యులు: వి. టి. కృష్ణమాచారి, చింతామణ్ దేశముఖ్, కె. సి. నియోగి.

సెక్రటరి: వై: ఎన్. సుక్తాంకర్

ప్లానింగ్ కమిషన్ నివేదికను 1952 డిసెంబర్ 8 తేదిన, పార్లమెంటుకు ప్రధానమంత్రి నెహ్రూ సమర్పించారు.

ఈ నివేదికలో, వివిధ రాష్ట్రాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సాగించడానికి, యీ క్రిందివిధంగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టడానికి నిర్ణయించబడింది.

ఏ తరగతి రాష్ట్రాలు:

అస్సాం—17.49 కోట్లు. బీహారు—57.29 కోట్లు. బొంబాయి

—146.44కోట్లు. మధ్యప్రదేశ్—43.08కోట్లు. మద్రాసు—140.84 కోట్లు. ఒరిస్సా—17.84 కోట్లు. పంజాబ్ 21.21 కోట్లు. ఉత్తర ప్రదేశ్—99.83 కోట్లు. పశ్చిమబెంగాల్—69.10 కోట్లు.

బి తరగతి రాష్ట్రాలు :

హైదాబాద్—41.55 కోట్లు. మధ్యభారత్—22.42 కోట్లు మైసూరు—36.60 కోట్లు. పెప్సు—8.14 కోట్లు. రాజస్థాన్—16.82 కోట్లు. సౌరాష్ట్ర—20.41కోట్లు. తిరువాన్కూర్-కొచ్చిన్—27.32 కోట్లు.

సి తరగతి రాష్ట్రాలు :

అజ్మీర్—1.56 కోట్లు. భోపాల్—3.90 కోట్లు, విలాస్పూర్-0.57 కోట్లు. కూర్గ్—0.73 కోట్లు. ఢిల్లీ—7.48 కోట్లు. హిమాచల్ ప్రదేశ్—4.55 కోట్లు. కచ్—3.05 కోట్లు. మణిపూర్—1.55 కోట్లు. త్రిపుర—2.07 కోట్లు. వింధ్యప్రదేశ్—6.39 కోట్లు.

ఈ పథకాన్ని అమలు జరపడానికి అయ్యే మొత్తం 2,069 కోట్ల రూపాయలలో, రు. 1241 కోట్లు కేంద్రప్రభుత్వం భరిస్తుంది. ఎ. తరగతి రాష్ట్రాలు రు. 610 కోట్లు, బి. తరగతి రాష్ట్రాలు రు. 173 కోట్లు, సి. తరగతి రాష్ట్రాలు రు. 32 కోట్లు, కాశ్మీర్ రు. 13 కోట్లు భరించాలి.

వ్యావసాయిక, పారిశ్రామిక, విద్యా, నిర్మాణరంగాలలో వివిధ కార్యక్రమాలను సాగించడానికి అనేక పథకాలు, ప్లానింగ్ కమిషన్ నివేదికలో సూచించబడినవి.

బ్రిటిష్ రాజకుటుంబము

ఎలిజబెత్ రాణి

జార్జిరాజు, ఎలిజబెత్ రాణుల ప్రథమ సంతానము. జననం, 1926 ఏప్రిల్ 21. గ్రీసు రాజ కుటుంబానికి చెందిన ప్రిన్సు ఫిలిఫ్ కూ,

(ఎడింబరో ప్రభువు) ఈమెకూ వివాహం 1947 నవంబరు 20 న జరిగింది. 1952 ఫిబ్రవరి 6 తేదిన జార్జిరాజు మరణంతో, ఇంగ్లండు సింహాసనానికి రాణి అయింది.

మార్గరెట్ రోజ్ రాకుమారి

జార్జిరాజు, యెలిజబెత్ రాణుల రెండవ సంతానము. జననం. 1930 ఆగస్టు 21.

ఎలిజబెత్ రాజమాత

స్ట్రాత్‌మోరు ప్రభువు కుమార్తె. జననం 1900. ఆగస్టు 4, జార్జిరాజు యార్కు ప్రభువు హోదాతో నుండగా వివాహం. ఆయన ఆరవ జార్జిగా రాజరికము వహించుటతో రాణిహోదా, ఎలిజబెత్ రాణి తల్లి.

సివిల్ లిస్టు

రాణికీ ఆమె కుటుంబానికీ, ప్రతి సంవత్సరమూ గవర్నమెంటు యిచ్చే డబ్బును 'సివిల్ లిస్టు' అంటారు.

రాణికి (ఆమె పరివారానికీ రాజభవన పరిచారికులకు జీతాలూ, ఆమె యివ్వదలచుకునే విరాళాలూ కలిపి)	4,75,000 పౌనులు
ఛార్లస్ యువరాజు	1,15,000 పౌనులు
ఎడింబరో ప్రభువు	10,000 పౌనులు

స్వతంత్ర సంస్థానాలు

భరతఖండపు మొత్తం వైశాల్యం 51,31,410 చదరపు మైళ్ళలోనూ, దాదాపు సగం, 7,15,964 చదరపు మైళ్ళ భూమి 1947 ఆగస్టు నాటికి సంస్థానాధీశుల పరిపాలనలో వుండేది. వీటిలో కొన్ని చాలా పెద్దవి; కొన్ని చాలా చిన్నవి మొత్తం సంస్థానాలు, 562.

అన్ని సంస్థానాలలోనూ ఎక్కువ వైశాల్యముగలది కాశ్మీరు

(85 885 చ. మైళ్లు.) అన్నిటిలోనూ ఎక్కువ జనాభాగలది హైదరాబాదు (1,63,38,534) అన్ని సంస్థానాలలోనూ చిన్నది. బిల్బారి. దీని జనాభా 27 మంది. సంవత్సరాదాయం, 80 రూపాయలు.

ఈ సంస్థానాలన్నీ, తమ రాజ్యంలో సంపూర్ణ స్వతంత్రపరిపాలన హక్కులుగల రాజుల అధీనంలో వుండేవి. వీరిలో కొంతమంది రాజులకు మహారాజు అనీ, కొంతమందికి రాజు అనీ బిరుదులు వున్నాయి. బ్రిటిషు వారు ఇచ్చిన హిజ్ హైనెస్ అనే బిరుదుగల రాజులు కూడా కొంత మంది వున్నారు.

ఈ రాజులలో ఎవరిహోదా పెద్దది, ఎవరిహోదాతక్కువది అనే విషయాన్ని వారి గౌరవార్థం కాల్చడానికి నిర్ణయింపబడిన ఫిరంగుల సంఖ్యనుబట్టినిర్ణయించవచ్చును. ఈ గౌరవం అందరురాజులకూ జరుగదు. దేశంలోని 562 సంస్థానాలలోనూ, 149 సంస్థానాలరాజులకుమాత్రమే; యీ లాంఛనం జరుగుతుంది. అంటే, వీరు ఇండియాలోని ఏ ప్రాంతంలోకైనా వచ్చినట్లయితే, వీరి రాకను తెలియ పరచడానికి వారి హోదానుబట్టి నిర్ణయింపబడినన్నిసార్లు ఫిరంగి కాల్పులు జరుగుతాయి. అయితే, యీ ఫిరంగులను కాల్చడానికి అయ్యే ఖర్చును, ఆసంస్థానాధిపతులే యిచ్చుకోవాలట. ఈ సంస్థానాధీశులలో ఎవరికీ 21 ఫిరంగుల కంటె ఎక్కువ కాల్చేహోదాలేదు.

21 ఫిరంగులు లాంఛనంగల సంస్థానాధిపతులు: కాశ్మీరు మహారాజా, హైదరాబాదు నైజాం, మైసూరు మహారాజా, బరోడా గాయక్వార్ సింధియా.

19 ఫిరంగులు; భోపాల్ నవాబు, ఇండోర్ హోల్కార్, కలాట్ ఖాన్, కొల్హాపూర్ మహారాజా, తిరువాన్కూరు మహారాజా, ఉదయపూరు మహారాజా.

సంస్థానాలలో పరిపాలన, ఆ సంస్థానాధీశుల యిష్టప్రకారం జరుగుతూవుండేది, కొన్నిసంస్థానాలలో శాసనసభలు వున్నాయి. కొన్ని

(85 885 చ. మైళ్లు.) అన్నిటిలోనూ ఎక్కువ జనాభాగలది హైదరాబాదు (1,63,38,534) అన్ని సంస్థానాలలోనూ చిన్నది, బిల్బారి. దీని జనాభా 27 మంది. సంవత్సరాదాయం, 80 రూపాయలు.

ఈ సంస్థానాలన్నీ, తమ రాజ్యంలో సంపూర్ణ స్వతంత్రపరిపాలన హక్కులుగల రాజుల అధీనంలో వుండేవి. వీరిలో కొంతమంది రాజులకు మహారాజు అనీ, కొంతమందికి రాజు అనీ బిరుదులు వున్నాయి. బ్రిటిషు వారు ఇచ్చిన హిజ్ హైనెస్ అనే బిరుదుగల రాజులు కూడా కొంత మంది వున్నారు.

ఈ రాజులలో ఎవరిహోదా పెద్దది, ఎవరిహోదాతక్కువది అనే విషయాన్ని వారి గౌరవార్థం కాల్చడానికి నిర్ణయింపబడిన ఫిరంగుల సంఖ్యనుబట్టినిర్ణయించవచ్చును. ఈ గౌరవం అందరురాజులకూ జరుగదు. దేశంలోని 562 సంస్థానాలలోనూ, 149 సంస్థానాలరాజులకుమాత్రమే; యీ లాంఛనం జరుగుతుంది. అంటే, వీరు ఇండియాలోని ఏ ప్రాంతం లోకైనా వచ్చినట్లయితే, వీరి రాకను తెలియ పరచడానికి వారి హోదానుబట్టి నిర్ణయింపబడినన్నిసార్లు ఫిరంగి కాల్పులు జరుగుతాయి. అయితే, యీ ఫిరంగులను కాల్చడానికి అయే ఖర్చును, ఆసంస్థానాధిప తులే యిచ్చుకోవాలట. ఈ సంస్థానాధీశులలో ఎవరికీ 21 ఫిరంగుల కంటె ఎక్కువ కాల్చేహోదాలేదు.

21 ఫిరంగులు లాంఛనంగల సంస్థానాధిపతులు: కాశ్మీరు మహారాజా, హైదరాబాదు నైజాం, మైసూరు మహారాజా, బరోడా గాయక్వార్ సింధియా.

19 ఫిరంగులు; భోపాల్ నవాబు, ఇండోర్ హోల్కార్, కలాట్ ఖాన్, కొల్హాపూర్ మహారాజా, తిరువాన్కూరు మహారాజా, ఉదయపూరు మహారాణా.

సంస్థానాలలో పరిపాలన, ఆ సంస్థానాధీశుల యిష్టప్రకారం జరుగుతూవుండేది, కొన్నిసంస్థానాలలో శాసనసభలు వున్నాయి. కొన్ని

టిలో లేవు, శాసనసభలువున్న సంస్థానాలలో కూడా, రాజు యిష్టప్రకారం శాసనసభలతో సంప్రతించకుండా నియమించబడిన దివానులకు పరిపాలనలో సంపూర్ణమైన అధికారం వుండేది.

భరతఖండం విభజనానంతరం, ఇండియా భూఖండంలోపలను, ఇండియాను ఆనుకొని వున్న సంస్థానాలు మొత్తం 544. వీటిపై శాల్యం 5,87,888 చ. మైళ్లు. జనాభా, దాదాపు 8,88,00,000.

1947 అగస్టు 15 వ తేదివరకు, భారతదేశంలోని అన్ని సంస్థానాలు, బ్రిటిషురాజు సార్వభౌమత్వాన్ని అంగీకరించాయి. తమ తమ రాజ్యాలలో పరిపాలనకు సంపూర్ణాధికారాలు వున్నప్పటికి, సంస్థానాధీశులు విదేశవ్యవహారాలలో, దేశరక్షణ విషయాలలో బ్రిటిషురాజు నియమించిన రెసిడెంట్ల సలహాప్రకారం ప్రవర్తిస్తూవుండేవారు. పోస్టు టెలిగ్రాఫ్, రైళ్లు, రోడ్లు మొదలైన సదుపాయాల విషయంలో భారతదేశపు కేంద్రప్రభుత్వంతో ఒడంబడిక చేసుకొన్నారు. బ్రిటిషురాజు తరఫున సార్వభౌమత్వం చెలాయించే అధికారాలు, రాజప్రతినిధికి వుండేవి. సంస్థానాల వ్యవహారాలను పరిశీలించడానికీ, సంస్థానాధిపతులకు సలహాలను యివ్వడానికీ రాజప్రతినిధి అధికారానికి లోబడిన పొలిటికల్ డిపార్టుమెంటు ఒకటి ఏర్పాటుచేయబడింది.

ఏ సంస్థానాధిపతి అయినా, ప్రజలను మిక్కిలిగా హింసిస్తున్నా, మతిభ్రమణత్వాన్ని పొందినా, బ్రిటిషురాజు సార్వభౌమత్వాన్ని ధిక్కరించినా, అతన్ని పదభ్రష్టుని చేసి, అతని వారసుని సింహాసన మెక్కించడానికి బ్రిటిషురాజుతరఫున, రాజప్రతినిధికి అధికారం వుండేది. చాలా సందర్భాలలో, రాజప్రతినిధి ఈఅధికారాన్ని చెలాయించాడుకూడాను.

సంస్థానం పెద్దదయితే ఒక్కొక్కదానికి ఒకడూ, చిన్నదయితే కొన్ని చిన్నసంస్థానాలకుకలిసి ఒకడూ, రెసిడెంటు ఆ సంస్థానాలలో కాపురంవుండేవాడు. అతడి ఉద్యోగం ఏమిటంటే, సంస్థానాధిపతి ప్రవర్తనను ఒక కంట కనిపెడుతూ వుండడం, బ్రిటిషువారి ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా, ఆ సంస్థానాధిపతి ఏమైనా చెయ్యబోయినట్లు

యితే, అతన్ని హెచ్చరించి, అలాటి పనులు జరుగకుండా చూడడం. ఇదంతా ఇండియా స్వరాజ్యం పొందడానికి పూర్వచరిత్ర.

1947 ఆగస్టు 14 వ తేదీన భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం రావడంతో, స్వదేశసంస్థానాలమీద బ్రిటిషురాజుకుగల సార్వభౌమాధికారంకూడా రద్దయింది.

అయితే, ఈ సంస్థానాలలో ప్రతిదీసర్వస్వతంత్రమైపోతే, భారతదేశం మరీవిచ్ఛిన్నమైపోవడమేగాక, దేశరక్షణ, విదేశ వ్యవహారాలు మొదలైన వాట్లలో నానా-చిక్కులు. కల్లోలపరిస్థితి ఏర్పడుతుందని గ్రహించి ప్రతిసంస్థానముకూడా, తనకు సమీపంలో వున్న దానిలో ఏదో ఒక డొమినియను (ఇండియను డొమినియన్, పాకిస్తాన్ డొమినియన్)తో ఒడంబడిక చేసుకోవడం మంచిదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారూ, గవర్నరు-జనరల్ లార్డు మౌంట్‌బాటెన్ పదేపదే హెచ్చరించారు.

ఇండియన్ డొమినియన్ ప్రభుత్వపు సంస్థానశాఖామంత్రి సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటేల్, గవర్నర్-జనరల్ మౌంట్‌బాటెన్ ప్రభువు, సంస్థానాధిపతులతో జరిపిన సమాలోచన ఫలితంగా చాలామంది సంస్థానాధీశులు ఇండియన్ డొమినియనుతో ఒడంబడిక చేసుకొని, ఒడంబడిక పత్రం (ఇన్‌స్ట్రుమెంటు ఆఫ్ ఎక్సెషను) మీద సంతకాలు చేశారు.

ఇండియను డొమినియనుతో చేరిన సంస్థానాలలో, వాటి రాజులకు స్వపరిపాలన హక్కులు సంపూర్ణంగానే వుంటాయి. దేశరక్షణ, విదేశ వ్యవహారాలు, రవాణా సౌకర్యాలు—ఈ మూడిటి విషయంలోనూ సంస్థానాల వ్యవహారాలు కూడా, ఇండియన్ డొమినియన్ చూస్తుంది. ఈ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన విషయాలలో శాసనం చెయ్యడానికి, డొమినియన్ శాసనసభకు అధికారం ఇవ్వబడుతుంది. ఈశాసనాలను తన సంస్థానంలో అమలుజరిపే బాధ్యత ఇండియన్ డొమినియన్‌తో కలిసిన సంస్థానాధిపతి వహిస్తాడు.

1947 ఆగస్టు 15 తరువాత, అతిశీఘ్రకాలంలోనే, సంస్థానాధీశులంతా తమపరిస్థితిని గ్రహించుకొని, ఏదో ఒక డొమినియన్‌తో ధృఢ

సంబంధం పెట్టుకోడానికి ఒడంబడికమీద సంతకంచేశారు. ఏ డొమినియన్‌తోనూ చేరకుండా హైదరాబాదు నైజాము, కాశ్మీరు మహారాజా మాత్రం. జరిపారు చివరకు కాశ్మీరు మహారాజు 1947 అక్టోబరు 27 న ఇండియాతో దృఢ సంబంధపు ఒడంబడిక చేసుకొన్నాడు (కాశ్మీరు, హైదరాబాదు సంస్థానాలను గురించి సంపూర్ణ వివరాలకు, ఆ సంస్థానాల పేర్లతో వున్న శీర్షిక క్రింద, ప్రక్క పేజీలలో చూడండి.)

హిందువులు అత్యధిక సంఖ్యాకులుగాగల జునగఢ్ సంస్థానాధిపతి, తాను ముస్లిము అగుటచే, పాకిస్తాన్‌తో ఒడంబడిక చేసుకున్నాడు. దానిపై ప్రజలు తిరుగుబాటు చెయ్యడమూ, నవాబు, అతని దివాను సంస్థానాన్ని వదలిపోవడమూ 1948 ఫిబ్రవరిలో సంస్థానంలో జరిపిన రిఫరెండం ఫలితంగా, సంస్థానాలలోని అధిక సంఖ్యాకులైన ప్రజలు తమ సంస్థానం ఇండియాతో దృఢసంబంధం కలిగి వుండాలనే వాంఛను తెలియపరచడం జరిగింది. తరువాత, సౌరాష్ట్ర రాజ్యాంగసభ యీ కోర్కెను ఆమోదించడం జరిగింది. 1949 జనవరి 20 తేదిన జునాగఢ్ సౌరాష్ట్ర రాజ్యంలో కలిపి వేయబడింది.

చాలామంది సంస్థానాధీశులు రాజకీయ సంస్కరణలకొరకు తమ ప్రజలు చేసే ఆందోళన గమనించీ, పరిపాలనా సౌకర్యానికితమ సంస్థానాలను ప్రక్కనవున్న రాష్ట్రాలలో కలిపివేస్తే కలిగే ప్రయోజనాలను గమనించీ, తమ సంస్థానాలను ప్రక్కనవున్న రాష్ట్రాలలో కలిపి వెయ్యడానికి అంగీకరించారు.

ఈ అంగీకారంవల్ల, అత్‌గరు, అత్‌మలిక్, బ్రమా, బరాంబా, బుధ్, బోవాలో దాస్పాలా, ఢెంకనాల్, గంగపూర్, హిందోళ్, కళాహండి, కుంజహార్, ఖండపరా, నరసింగపూర్, నయాఘర్, నీలగిరి పాల్‌లహారా, పాట్నా, రైరఖోల్, రణపూర్, సోనెపూర్, తల్చేర్, తిగీరియా అనే 23 సంస్థానాలు ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో, 1948 జనవరి 1 తేదిన కలిపివేయబడినవి. ఈ కలయికవల్ల ఒరిస్సా వైశాల్యం 24,000

చ. మైళ్లు ఎక్కువయింది. ఈ సంస్థానాలన్నీ ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో ఆరు జిల్లాలుగా ఏర్పాటుచేయబడినవి. సుమారు 4,000 చ. మైళ్ల వైశాల్యమూ, 9,90,000 జనాభాగల మయూర్భంజ్ సంస్థానం ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో 1949 జనవరి 1 తేదీన కలిపివేయబడింది.

ఇదేవిధంగా బస్తరు, చంగ్భాకరు, ఛూయిఖడన్ జాష్పూర్, కంకేర్, కవర్ధా, ఖైరాఘర్, కొరియా, నంద్గామ్, శక్తి, నారంగఘు, సుర్గుజా, ఉదయపూర్ అనే 14 సంస్థానాలు సెంట్రల్ ప్రావిన్సెస్లో కలిపివేయబడినవి. ఆరాష్ట్ర వైశాల్యం, 31,598 చ. మైళ్ళు ఎక్కువైంది.

మద్రాసు రాష్ట్రంలోవున్న బంగనపల్లి సంస్థానం; మద్రాసు రాష్ట్రంలోని కర్నూలుజిల్లాలో 1948 ఫిబ్రవరి 22 తేదిన కలిపివేయబడింది తిరుచినాపల్లి జిల్లాను అనుకొనివున్న పుదుకోట సంస్థానం, 1948 మార్చి 3 తేదిన మద్రాసురాష్ట్రంలో కలిసిపోయింది. 151 చ. మైళ్ళ వైశాల్యమూ. 15,800 జనాభాగల సాండూరు సంస్థానాలు మద్రాసు రాష్ట్రంలో 1948 జులై 30 తేదిన కలిసిపోయింది. వీటివల్ల మద్రాసు రాష్ట్రపు వైశాల్యం 1602 మైళ్లు పెరిగింది.

దక్కన్లోవున్న, అక్కల్కోట, ఔంధ్, జాంఖండి, జాత్, కురుంద్వాడ్ (జూనియర్) కురుంద్వాడ్ (సీనియర్), ముధోల్, ఫాల్టాన్ రామదుర్గ సాంగ్లి, సావనూర్; సావంతవాడి, వాడి, జహాగీర్ అనే 17 సంస్థానాలు మొత్తం 7,651 చ. మైళ్ళ వైశాల్యముగలవి 1948 మార్చి 8 తేదిన బొంబాయి రాష్ట్రంలో కలిసిపోయాయి.

తెహ్రీఘర్వాల్ సంస్థానం 1949 ఆగస్టు 1 తేదిన యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసులో కలిపివేయబడింది. బెనారెస్ సంస్థానం 1949 ఆగస్టు 15 తేదిన యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసులో కలిపివేయబడింది.

1948 మే 18 తేదిన, సరైకెలా ఖార్స్వాన్ అనే సంస్థానాలు రెండు, 623 చ. మైళ్లు వైశాల్యం గలవి, బీహారు రాష్ట్రంలో కలిసి పోయాయి.

1948 జూన్ 19 తేదీన, గుజరాత్ సంస్థానాలు అనే పేరుగల 157 సంస్థానాలు, మొత్తం 10,300 చ. మైళ్ళవైశాల్యముగలవికూడా బొంబాయిరాష్ట్రంలో కలసిపోయాయి.

3,219 చ. మైళ్ల వైశాల్యముగల కొల్హాపూరు సంస్థానం బొంబాయిరాష్ట్రంలో 1949 మార్చి 1 న కలిసింది. 3 235 చ. మైళ్ల బరోడా కలయిక 1949 మే 1 న జరిగింది. ఈ కలయికవల్ల బొంబాయి రాష్ట్ర వైశాల్యం 1,21,848 చ. మైళ్లు అయింది:

తూర్పుపంజాబ్ రాష్ట్రంలోవున్న చంబ, సుకేత, భాగల్, భగత్, భజ్జి, సాంగ్రి, ధామి, కుమార్సేన్, కుథార్, ధారోద్ర అనే సంస్థానాల అధిపతులు, మొత్తం 11,9000 చ. మైళ్లు వైశాల్యముగల తమ సంస్థానాలను కేంద్రప్రభుత్వ పరిపాలనకు అప్పగించివేశారు. ఈ ప్రాంతంఅంతా, "హిమాచలప్రదేశ్"అనేపేరుతో, ఇండియాప్రభుత్వం నియమించిన లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు పరిపాలనలోవుంది. ఈ ప్రదేశానికి ప్రత్యేకంగా ఒక శాసనసభ ఏర్పాటు చేయబడింది. ఇలా తమ సంస్థానాలను రాష్ట్రాలలో కలిపివేసిన సంస్థానాధీశులకు, వారి ఖర్చుల నిమిత్తం ప్రతిసంవత్సరం కొంతడబ్బు యివ్వబడుతుంది. వారి బిరుదులూ, హోదాలూ, మునుపటిలాగే వుంటాయి. వారి కుటుంబ సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించి, వారి వారసులకుకూడా యిదే ఏర్పాటు చెయ్యబడుతుంది.

2818 చ. మైళ్ళవైశాల్యముగల సిక్కిం సంస్థానపరిపాలనను 1949 జూన్ 7 తేదిన ఇండియాప్రభుత్వం స్వాధీనపరచుకొన్నారు. కూచ్ బీహారు సంస్థాన పరిపాలనను ఇండియా ప్రభుత్వం, 1949 సెప్టెంబరు 12 న స్వాధీనపరచుకొన్నారు. ఈ సంస్థాన వైశాల్యం 1318 చ. మైళ్లు. ఈ సంస్థానం, 1950 జనవరి 1 తేదిన పశ్చిమబెంగాల్ రాష్ట్రంలోకలిపి వేయబడింది.

సంస్థాల యూనియనులు

కొన్ని చిన్న సంస్థానాలు రాష్ట్రాలలో కలిసిపోతే, కొన్ని చిన్న సంస్థానాలూ కొని పెద్ద సంస్థానాలూకలిసి ఒకేసంయుక్త రాజ్యంగా

ఏర్పడడానికి నిశ్చయించుకున్నాయి. ఇలా ఏర్పడినవాటిలో మొదటిది సౌరాష్ట్రరాజ్యం. ఇలా ఏర్పడిన సంస్థానాల యూనియనులన్నీ; 1950 జనవరి 26 నుంచీ ఇండియాలోని ఇతరరాష్ట్రాలతోపాటే పరిగణింపబడుతవి. అయితే రాష్ట్రాలపరిపాలన గవర్నరులచేతిలోవుంటే, సంస్థానాల యూనియనులను పరిపాలన రాజప్రముఖులచేతిలో వుంటుంది.

ఒక్కొక్క యూనియనుగా ఏర్పడిన సంస్థానాలపరిపాలనకు ఒక కేంద్రప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయబడుతుంది. వీటిలో పెద్ద హోదాగల సంస్థానాధీశులు ఒకమండలిగా ఏర్పడుతారు. వీరందరూ అయిదుగురు సభ్యులుగల ఒక అధిపతిమండలిని ఎన్నుకొంటారు. ఈ అధిపతిమండలికి ఒక అధ్యక్షుడూ, ఒక ఉపాధ్యక్షుడూ వుంటారు. ఆ అధ్యక్షునికి రాజప్రముఖుడనీ, ఉపాధ్యక్షునికి ఉపరాజప్రముఖుడనీ బిరుదు. యూనియనులలో కలిసిన సంస్థానాల అధిపతులు తమ రాజరికపు హక్కులను రాజప్రముఖునికి అప్పగించివేస్తారు. యూనియను పరిపాలన నిర్వహించడంలో రాజప్రముఖునికి సలహా ఇవ్వడానికి ఒక మంత్రిమండలి వుంటుంది. ఈ మంత్రిమండలిసలహాప్రకారం, ఇండియాప్రభుత్వసూచనలప్రకారం, యూనియను పరిపాలనను రాజప్రముఖుడు సాగిస్తాడు.

సంస్థానాలలోని సైన్యాలన్నిటినీ 1950 ఏప్రిల్ 1 తేదిన కేంద్రప్రభుత్వం తన ఆధీనంలోకి తీసుకున్నది.

సంస్థానాల యూనియనులు, ఇండియాలోనిరాష్ట్రాలతో సమానంగానే పరిగణింపడుతవి కనుక, వాటి వివరాలు వేరుగా రాష్ట్రాలతోపాటు ప్రత్యేక శీర్షికలక్రింద ఇవ్వబడినవి.

ప్రీవీపర్సు

సంస్థానాధిపతులందరికీ తమ సంస్థానపు రాబడిలో నూటికి పది వంతులకు మించకుండా భృతిఇవ్వబడుతుంది. ఈ భృతి ఇంత అని నిర్ణయం జరిగినతరువాత, ఆసంస్థానాధిపతి జీవితకాలంలో దానిని హెచ్చించడంగాని తగ్గించడంగాని జరగదు. ప్రతిసంస్థానాధిపతీ, 1947

ఆగస్టు 15 నాటికి అతడు అనుభవిస్తూవున్న లాంఛనాలను, బిరుదులను హోదాలను ఇకముందుకూడా అనుభవిస్తాడు.

సంస్థానాధీశుల స్వంత ఖర్చులకోసం సంస్థానాదాయంలో నుంచి ఇచ్చేడబ్బును ప్రీవీపర్స్ అంటారు.

ఇండియాలో కలిసిపోయినట్టిన్నీ, యూనియన్‌లుగా ఏర్పడినట్టిన్నీ సంస్థానాల అధిపతులకు; ఆ సంస్థానాల ఆదాయంలో మొదటి లక్షల్లో నూటికి 15 వంతులున్నూ, తరువాత నాలుగు లక్షలలో నూటికి 10 వంతులున్నూ, ఆ పైనవచ్చే ఆదాయంలో నూటికి 7½ వంతులున్నూ ఇవ్వబడుతుంది. అయితే, ఏసంస్థానాధిపతికిన్నీ ఏడాదికి పదిలక్షలకు మించిన ప్రీవీపర్సు ఇవ్వబడదు.

కొంతమంది సంస్థానధీశుల విషయంలోమాత్రం, పైనిబంధన వర్తించకుండా మినహాయింపు చెయ్యబడింది. అయితే యీమినహాయింపు ఆయా సంస్థానాలలో ప్రస్తుతం పరిపాలనచేస్తున్న రాజుల జీవితకాలంలోనే వర్తిస్తుంది. వారి తదనంతరం వచ్చేవారికి ఇవ్వబడే ప్రీవీపర్సు గురించి, యిప్పటివరకు ఏమీ నిర్ణయింపబడలేదు.

ప్రస్తుతం అమలులోవున్న ఏర్పాటునుబట్టి, రాజులకు ఇవ్వబడే ప్రీవీపర్సు వివరాలివి:

ఒరిస్సాలో కలిసిపోయిన సంస్థానాలన్నిటి రాజులకూ ఇచ్చే మొత్తం :	రు. 18,12,100
బీహారులో కలిసిపోయిన సంస్థానాలు రెండిటి రాజులకూ ఇచ్చే మొత్తం :	రు. 1,21,900
మధ్యప్రదేశ్‌లో కలిసిపోయిన సంస్థానాలన్నిటి రాజులకూ మొత్తం :	రు. 16,66,650
పంజాబ్‌లో కలిసిపోయిన సంస్థానాల రాజులకు ఇచ్చే మొత్తం :	రు. 1,32,000
బంగనపల్లి నవాబుకు	రు. 53,900

పుదుక్కోట రాజుకు	రు.	2,66,500
సాందూరు రాజుకు	రు.	90,000
బరోడా గాయక్వార్	రు.	10,00,000
కొల్లాపూరు మహారాజు	రు.	10,00,000
బొంబాయిలో కలిసిపోయిన సంస్థానాల రాజులకు (బరోడా, కొల్లాపూరులు మినహాగా) ఇచ్చే మొత్తం :	రు.	46,33,121
తెరి-గార్వాలు రాజుకు	రు.	6,00,000
కాశీ మహారాజు	రు.	2,80,000
రాంపూరు నవాబు	రు.	7,00,000
కూచ్ బేహారు మహారాజు	రు.	8,50,000
పాటియాల మహారాజు	రు.	17,00,000
నాభా మహారాజు	రు.	4,10,000
తిరువాంకూరు మహారాజు	రు.	18,00,000
కొచ్చిన్ మహారాజు	రు.	2,35,000
గ్వాలియర్ మహారాజు	రు.	25,00,000
ఇందోరు మహారాజు	రు.	15,00,000
మధ్యభారత్‌లోని సంస్థానాలరాజులకు (గ్వాలియరు, ఇందోరు మినహాగా)	రు.	19,67,705
ఉదయపూరు మహారాణా	రు.	10,00,000
బికనీర్ మహారాజు	రు.	17,00,000
జోధ్‌పూరు మహారాజు	రు.	10,00,000
జయపూరు మహారాజు	రు.	18,00,000
కోటా మహారాజు	రు.	7,00,000
రాజస్థాన్‌లో (పైచెప్పిన అయిదుగురు కాక) తక్కిన సంస్థానాల రాజులకు మొత్తం	రు.	31,92,875
నవనగర్ మహారాజు	రు.	10,00,000

భావనగర్ మహారాజు	రు.	10,00,000
సౌరాష్ట్రంలో (పైయిద్దరు మహారాజులు కాక)		
తక్కిన రాజులకు మొత్తం:	రు.	49,26,443
(వీరిలో కటోడియా సంస్థానాధీశుడికి ఇచ్చేది	రు.	192)
హిమాచల ప్రదేశ్‌లోని రాజులకు మొత్తం	రు.	10,64,860
భోపాల్ నవాబు	రు.	11,00,000
బిలాస్‌పూరు రాజు	రు.	70,000
కచ్ రాజు	రు.	8 00,000
త్రిపుర మహారాజు	రు.	3,30,000
మణిపూరు మహారాజు	రు.	3,00,000
రీవా మహారాజు	రు.	10,00,000
వింధ్యప్రదేశ్‌లోని సంస్థానాల (రీవా మినహాగా) రాజులకు	రు.	12,75 600
హైదరాబాదు నైజాముకు	రు.	50,00,000
మైసూరు మహారాజు	రు.	26,00,000
కాశ్మీర్ పూర్వపు మహారాజు	రు.	10,00,000

రాజవంశీకులకు పింఛనులు

బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు లోబరచుకొన్న రాజుల వంశీకులకు యీ క్రింది పింఛనులు ఇవ్వబడుచున్నవని 1947 డిసెంబరు 3 తేదిన సర్దారు వల్లభభాయ్‌పటేలు కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీలో చెప్పారు.

కర్నాటక నవాబు వంశీకులకు:	రు: 1,88,200
(ఆర్కాటు నవాబుకు యిచ్చే:	రు: 1,50,000కలిపి):
తంజావూరు రాజా వంశీకులకు:	రు: 19 000
టిప్పు సుల్తాన్ వంశీకులకు:	రు: 1,800
అయోధ్య బీగం వంశీకులకు:	రు: 3,00,000
నాగపూరు రాజు మనుమనికి:	రు: 50,000

ఝాన్సీ రాజ వంశీకులకు:	రు: 81,500
సూరత్ నవాబు వంశీకులకు:	రు: 62,000
సతారా రాజా వంశీకులకు:	రు: 30,000
మూర్షిదాబాదు నవాబుకు:	రు: 2,30,000
అయోధ్యరాజు వంశీకులకు:	రు: 10,000
ఖుర్దా రాజవంశీకులకు:	రు: 25,600
మొగల్ చక్రవర్తుల వంశీకులకు:	రు: 30,000
ఆఖరు మొగల్ చక్రవర్తి బహాదూరుషా— వంశీకునకు	రు. 120.

ఇవన్నీ ఏడాదికి యిచ్చే మొత్తములు:

ఇండియాకు ప్రెసిడెంటుగా కొంతకాలంవుండి విరమించిన వ్యక్తికీ, తన పదవీపరిమితికాలం ముగిసిన తరువాత విరమించిన వ్యక్తికీ, ఏడాదికి రు. 15,000 పింఛను ఇవ్వబడుతుంది.

ఇండియాకు ఆఖరు గవర్నరు జనరల్‌గావున్న శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారికి కూడా నెలకు రు. 1,000 పింఛను ఇవ్వబడుతున్నది.

బరోడా పూర్వపు మహారాజు సర్ ప్రతాప్‌సింగ్‌కు ఏడాదికి: రు. 4,54,000.

గవర్నరుల అలవెన్సులు

రాష్ట్రగవర్నరులకు ఇచ్చేజీతాలుకాక, యీక్రింది అలవెన్సులు ఇవ్వబడుతవి.

ఉద్యోగ స్వీకారానికి రాష్ట్రానికి తమస్వస్థలంనుంచి రావడానికి అయే ఖర్చులు. పదవీ పరిమితిఅయిన తరువాత తమ స్వస్థలంవెళ్ళడానికి అయేఖర్చులు, ఈ ఖర్చులు గవర్నరుకూ, ఆయన కుటుంబానికి కూడా ఇవ్వబడుతవి. గవర్నరు హోదాకు అవసరమైన దుస్తులువగైరా కొనుక్కోడానికిగాను, రు. 1600 ఇవ్వబడుతవి.

అద్దెలేకుండా నివాసగృహము. ప్రయాణంచెయ్యడానికి చార్జిలు లేకుండా రైల్వేసెలూన్, మోటారుకార్లు, స్టీములాంచిలు, విమానాలు మొదలైనవి గవర్నరుకు ఇవ్వబడుతవి.

ఒక గవర్నరు క్రొత్తగా ఒకరాష్ట్రాన్ని పరిపాలించడానికి వచ్చినప్పుడు ఆయనకు ఇవ్వబడే వసతి గృహంలో తగిన అలంకరణములు చేసుకోడానికీ, తగిన కుర్చీలు బల్లలు మొదలైనవి అమర్చుకోడానికీ, యీ క్రింద సూచింపబడిన మొత్తాలు ఇవ్వాలి.

మద్రాసు గవర్నరు :	రు.	70,000
బొంబాయి గవర్నరు :	రు.	1,13,000
పశ్చిమబెంగాల్ గవర్నరు :	రు.	87,500
ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నరు :	రు.	93,000
పంజాబ్ గవర్నరు :	రు.	10,000
బీహారు గవర్నరు :	రు.	50,900
మధ్యప్రదేశ్ గవర్నరు :	రు.	30,500
అస్సాం గవర్నరు :	రు.	40,000
ఒరిస్సా గవర్నరు :	రు.	46,000

ఈ అలవెన్సులు, ఖాయపు గవర్నరులు క్రొత్తగా పదవిస్వీకరించినప్పుడు తప్ప, ఆక్టింగు గవర్నరులకు ఇచ్చేవికావు.

గవర్నరులు తమవసతిగృహాలకు మరమ్మతులు చేయించుకోడానికీ తమ పరివారాలకు జీతాలు యివ్వడానికీ యీ క్రింది పేర్కొనబడిన మొత్తాలకుమించకుండా ప్రతి సంవత్సరమూ ఖర్చు పెట్టవచ్చును. ఈ మొత్తములను రాష్ట్రఖజానానుంచి తీసుకోవచ్చును.

మద్రాసు :	రు.	4,92,500
బొంబాయి :	రు.	3,55,800
పశ్చిమబెంగాల్ :	రు.	3,70,500
ఉత్తరప్రదేశ్ :	రు.	2,95,000
పంజాబ్ :	రు.	1,79,000

బీహార్ :	రు.	1,94,900
మధ్యప్రదేశ్ :	రు.	1,55,500
అస్సాం :	రు.	1,70,000
ఒరిస్సా :	రు.	1,53,400

ఇండియా రాష్ట్రాలు

ఆగస్టు 15 వ తేదివరకు భరతఖండం ఒకే రాజ్యంగా వున్నంత వరకు, స్వదేశ సంస్థానాలు మినహాగా, బ్రిటిషు పరిపాలనలోవున్న దేశంలో గవర్నరుల పరిపాలనలోవున్న రాష్ట్రాలు పదకొండూ, కమిషనర్ల పరిపాలనలోవున్న చిన్న రాష్ట్రాలు నాలుగు వుండేవి.

1947 ఆగస్టు 15 వ తేదీన దేశానికి స్వరాజ్యం రావడంతోపాటు స్వదేశ సంస్థానాలు మినహాగా మిగతాదేశం, ఇండియా, పాకిస్థాన్ అనే పేర్లతో రెండు డొమినియనులుగా ఏర్పడడంతో, తదనుకూలంగా రాష్ట్ర విభజనకూడా జరిగింది.

1947 ఆగస్టు 15 వ తేదీ తరువాత ఇండియాలో వున్న రాష్ట్రాలు ఇవి :

అజ్మీరు-మార్వార, అస్సాం, ఒరిస్సా, కూర్గు, ఢిల్లి, తూర్పు పంజాబ్, పశ్చిమబెంగాలు, బీహారు, బొంబాయి, మదరాసు, యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసు, సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసు.

1950 జనవరి 26 తేదీన నూతన రాజ్యాంగ విధానం అమలులోకి రావడంలో ఇండియాలోని రాష్ట్రాలసంఖ్య, రూపముకూడా మారింది. అంతవరకూగవర్నరులపరిపాలనలోవున్న రాష్ట్రాలతోపాటు, సంస్థానాలు కూడా ఇండియా ప్రభుత్వపాలనకులోబడిన రాష్ట్రాలైపోయినవి. ఇవికాక, ఛీఫ్ కమిషనర్ల పాలనలోవున్న చిన్న రాష్ట్రాలు వున్నాయి. ఆయారాష్ట్రాలు ఇవి :

గవర్నరుల రాష్ట్రాలు :

1 అస్సాం, 2 ఆంధ్ర, 3 ఉత్తర ప్రదేశ్ (పూర్వం యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసు) 4 ఒరిస్సా, 5 పంజాబ్ (పూర్వం తూర్పు పంజాబ్) 6 పశ్చిమ బెంగాల్, 7 బీహారు, 8 బొంబాయి, 9 మద్రాసు, 10 మధ్యప్రదేశ్ (పూర్వం సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసు):

రాజప్రముఖుల రాష్ట్రాలు

1 కాశ్మీరు, 2 తిరువాంకూరు-కొచ్చిన్; 3 పాటియాల తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాలు, 4 మధ్యభారత్, 5 మైసూరు, 6 రాజస్థాన్, 7 సౌరాష్ట్ర, 8 హైద్రాబాదు.

కమిషనరు రాష్ట్రాలు

1 అజ్మీరు, 2 అండమాన్ నికోబారు దీవులు, 3 కచ్; 4 కూర్గు; 5 ఢిల్లీ, 6 త్రిపుర, 7 భోపాల్, 8 మణిపూరు, 9 విలాసపూరు, 10 వింధ్యప్రదేశ్, 11 హిమాచల ప్రదేశ్.

అస్సాం

బర్మాదేశాన్ని ఆనుకొని, మనదేశానికి ఈశాన్యదిక్కున ఉన్న రాష్ట్రం. దీని వైశాల్యం, 85,012 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 90,43,707 వీరిలో పురుషులు 48,12,166. స్త్రీలు, 42,31,541. ఈ జనాభాకాక; అస్సాం కొండ ప్రాంతాలలో 56 లక్షలమంది ప్రజలు వుంటారని అంచనా.

1874 వరకు అస్సాం రాష్ట్రం అనే ప్రత్యేకరాష్ట్రంలేదు. ఈ ప్రదేశమంతాకూడా బెంగాలు లెప్టినెంటు గవర్నరు పరిపాలనలో వుంచడం జరిగింది. అప్పటినుంచి 1921 వరకు ఇదే ఏర్పాటు అమలులో వుంది. 1921 లో ఈ రాష్ట్రానికి, మిగతా పెద్ద రాష్ట్రాలతో సమాన హోదా ఇవ్వబడింది. ప్రత్యేకం ఒక గవర్నరును నియమించడం జరిగింది.

ఈ రాష్ట్రంలో ప్రధానమైన ఆహారపుపంట బియ్యం. వ్యాపారపు పంటలో ముఖ్యమైనవి: టీ, జనపనార, చెరకు.

రాష్ట్రంలోని కొండప్రాంతాలలో, పోట్టిపింజప్రత్తి పైరుకూడా విరివిగా చేయబడుతున్నది. అస్సాంరాష్ట్రంలో వానలు యెక్కువ. ఈ రాష్ట్రంలో కురిసినంత వాన, ఇండియాలోని మరొక రాష్ట్రంలో యెక్కడా కురవదు. చిరపంజి అనే ప్రదేశంలో, సంవత్సరానికి దాదాపు 500 అంగుళాలపైగా వాన కురుస్తుంది. ప్రపంచంలో, నేల తడి యెప్పుడూ ఆరకుండావుండే ప్రదేశాలలో చిరపంజి ఒకటి.

ఈ రాష్ట్రంలో ప్రవహించే ప్రధానమైననదులు బ్రహ్మపుత్ర, సుర్మ.

ఇక్కడ దొరికే ఖనిజాలలో వ్యాపారానికి ప్రస్తుతం త్రవ్వబడుతున్నవి. బొగ్గు, పెట్రోలు. నాగపర్వతాలలోను, లఖీంపూరు జిల్లాలోను వున్న గనులలో ఎక్కువ బొగ్గు త్రవ్వబడుతున్నది. గారో కొండల ప్రాంతాలలో కూడా చాలా బొగ్గు వున్నట్లు పరిశోధనలవల్ల తేలింది. పెట్రోలు లఖీంపూరు, కచారు జిల్లాలలో తీస్తున్నారు.

ప్రజలు నూటికి 43 వంతులమంది బెంగాలీ భాషను, 21 వంతులమంది అస్సాం భాషను మాట్లాడుతున్నట్లు, 1941 జనాభా లెఖలవల్ల తెలుస్తున్నది. మిగతా ప్రజలు, హిందీ, ఒరియా, ముండారి, నేపాల భాషను; టిబెటు-బర్మా భాషల సంకరభాషను మాట్లాడుతున్నారు.

కలకత్తానుంచి షిల్లాంగువరకు ప్రధానరైలుదారివుంది. ఇదికాక, అస్సాములో రెండుమూడు చిన్న రైనులుకూడా వున్నాయి,

అస్సాంలో సిల్కు, నూలు, వస్త్రాల నేత పరిశ్రమ పెద్దగృహపరిశ్రమలలో ఒకటి. నేత అంతా, యెక్కువగా స్త్రీలే చేస్తారు. ఇటీవల, మిల్లుబట్టల దిగుమతివల్ల, చేనేతపరిశ్రమ చాలావరకు దెబ్బతిన్నప్పటికీ, ఈ పరిశ్రమకు తగిన ప్రోత్సాహం ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం తీవ్రకృషి చేస్తున్నది.

పడవలు కట్టడం, ఇత్తడి, మట్టి పాత్రలను తయారు చెయ్యడం కూడా, ఈ రాష్ట్రంలోని ప్రధాన పరిశ్రమలలో చెప్పదగినవే. అయితే రాష్ట్రప్రజలలో నూటికి 30 వంతులు; కేవలం వ్యవసాయంమీద ఆధారపడినవాళ్ళే.

ఈ రాష్ట్రానికి లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు (రెండుశాసనసభలు) వుండేవి. కాని, కౌన్సిలు 1947 ఆగస్టు 15 తరువాత రద్దుచేయబడింది.

రాజధాని : షిల్లాంగ్

గవర్నరు : జయరాందాస్ దౌలత్ రాం

పదవీ స్వీకారం : 1950 మే.

జీతం : రు. 5,500. (ఇన్ కంటాక్సుపోను రు. 3,000)

శాసనసభ

ఈ రాష్ట్రానికి అసెంబ్లీమాత్రమే వుంది. అసెంబ్లీ మొత్తం సభ్యత్వం : 108.

వీటిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకింపబడిన స్థానాలు : 5

షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకింపబడిన స్థానాలు : 26

రాష్ట్రశాసనసభ ఎన్నికలలో మొత్తం 108 స్థానాలలోనూ ఒక స్థానానికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినాడు. తక్కిన 107 స్థానాలకూ 457 మంది అభ్యర్థులు పోటీచేశారు.

రాష్ట్ర శాసనసభలో పార్టీబలం : కాంగ్రెసు, 82; సోషలిస్టు, 5, ప్రజాపార్టీ, 5; కమ్యూనిస్టు, 1; ఇతరులు, 5; స్వతంత్రులు, 10.

స్పీకరు : కులాధర్ చలీహా

డిప్యూటి స్పీకరు : రాజేంద్ర బారువ

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 25 ఫిబ్రవరి 1952.

ప్రధానమంత్రి, హోం; ఉద్యోగాలు, కొండ జాతుల క్షేమపరిశీలన } విష్ణురాం మేధి

ఆర్థికమంత్రి రెవిన్యూ : మోతీరాం బోరా
పబ్లిక్ వర్క్సు మంత్రి : సిద్ధినాథ్ శర్మ
విద్యామంత్రి, కార్మికులు : ఒమియోకుమార్ దాస్
ఆహారమంత్రి, వ్యవసాయం : మహేంద్రమోహన్ చౌధురి
పరిశ్రమల మంత్రి : వైద్యనాథ ముఖర్జీ
ఆరోగ్యమంత్రి, న్యాయశాఖ : రూపనాథ బ్రహ్మ
అటవీ మంత్రి : రామనాథదాస్
ఎక్సైజు మంత్రి, జైళ్ళశాఖ : రెవరెండ్ జె. ఎం. నికొల్స్‌రాయ్
స్థానిక పరిపాలన మంత్రి : అబ్దుల్ మతిలిబ్ మజుందార్
డిప్యూటీ మంత్రులు :
రెవిన్యూ : హరేశ్వర్ దాస్
విద్య, కార్మికులు: పూర్ణానంద చేటియా

మంత్రులజీతాలు: ప్రధాని, రు.1,500. ఇతరులకు రు. 1,000 ఇదిగాక అందరికీ తలకొక రు. 250 ఇంటిఅద్దె. రు. 250 కారు అల వెన్సు ఇవ్వబడుతుంది.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, శాసనసభలో 1954 మార్చి 12 తేదిన, ఆర్థికశాఖామంత్రి మోతీరాం బోరా ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి.

1954-55 లో వస్తుందని అంచనా వేసిన

ఆదాయం	రు. 14,41,61,000

1954-55 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన

ఖర్చు	రు. 16,70,12,000
లోటు	రు. 2,28,51,000

ఉత్తర ప్రదేశ్

ఉత్తర హిందూదేశపు కొనభాగంలోవున్న పెద్దరాష్ట్రం ఇది. 1950 జనవరి 26 పూర్వం ఈ రాష్ట్రం యునైటెడ్ ప్రావిన్సెసు అని పిలువబడేది, దేశంలోని రాష్ట్రాలన్నిటిలోనూ ఎక్కువ జనాభాగల రాష్ట్రం ఇదే. దీని వైశాల్యం: 1,13,409 చదరపు మైళ్ళు. జనాభా, 6,32,15,742. పురుషులు, 3,30,98,866. స్త్రీలు, 3,01,16,876. రాష్ట్రంలో మాట్లాడే భాషలు హిందీ, ఉర్దూలు.

గంగా, యమునా, గోగ్రా నదులు ఈ రాష్ట్రంలోనుంచి ప్రవహించడంవల్ల, ఈ నదులు ప్రవహించే భాగం చాలా సారవంతమైనది. రాష్ట్రంలోని ప్రజలలో నూటికి 71 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారే. మరొక ఎనిమిది వంతులు, వ్యవసాయంవల్ల ఆదాయం కలవారు. ఇక్కడ పండే పంటలలో ప్రధానమైనవి, బియ్యం, రాగులు, మొక్కజొన్న, అవిసె, ఆకులు, ప్రత్తి, గోధుమ, బార్లీ, చెరకు, పప్పు దినుసులు, బంగాళాదుంపలు.

ఈ రాష్ట్రంలో ప్రధానమైన పరిశ్రమకేంద్రం, కాన్పూరు. ఇక్కడ తోళ్ళను వూనే ఫ్యాక్టరీలు, నూనె మిల్లులు, వూలు మిల్లులు వున్నాయి. యంత్రపరిశ్రమలలో ఈరాష్ట్రం, పెద్ద అభివృద్ధికి ఏమీ రాలేదుగాని, గృహపరిశ్రమల విషయంలోమాత్రం చెప్పదగిన ప్రాధాన్యతను వహించింది. గాజు పరిశ్రమలో యీరాష్ట్రం, ఇండియాలో ప్రధాన స్థానాన్ని పొందుతుంది.

గవర్నరు: కె. ఎం. మున్షి.
పదవీస్వీకారం: 2 జూన్ 1952.
జీతం: రు. 5,500.

రాష్ట్ర శాసనసభ

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు, వున్నాయి.

అసెంబ్లీ సభ్యత్వపు సంఖ్య మొత్తం: 430. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకొనబడినవారు 81. అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో మొత్తం 430 స్థానాలకూ, 2,588 మంది అభ్యర్థులు పోటీ చేశారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీలబలం:

కాంగ్రెస్, 390, సోషలిస్టులు, 18, స్వతంత్రులు, 14, జనసంఘ, 2, యు. పి. ప్రజాపార్టీ, 2, కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజాపార్టీ, 1 హిందూమహాసభ, 1, యు. పి. రివల్యూషనరీ సోషలిస్టుపార్టీ, 1.

స్పీకరు: ఎ. జి. ఖేర్
డిప్యూటీ స్పీకరు : హరగోవింద్ పంత్
కౌన్సిల్ ఛైర్మన్ : చంద్ర భాల్
డిప్యూటీఛైర్మన్ : నజీముద్దీన్

శాసనసభ్యుల జీతములు: నెలకు రు. 200, సభకు హాజరైన రోజుకి రు. 10 అలవెన్సు.

మంత్రి మండలి

పదవీ స్వీకారం: 20 మే, 1952.

ముఖ్యమంత్రి :	
ప్లానింగ్	గోవింద వల్లభపంత్
ఆర్థిక మంత్రి :	హాఫీజ్ మహమద్ ఇబ్రహీం
హోంమంత్రి :	
కార్మికులు	సంపూర్ణానంద
పరిశ్రమలమంత్రి :	హుకుంసింగు
పబ్లిక్ వర్క్సు మంత్రి :	గిరిధారిలాల్
ఆహారమంత్రి :	చంద్రభాన్ గుప్త
రెవిన్యూమంత్రి :	చరణ్ సింగు
న్యాయమంత్రి :	ఆలీ జహీర్
విద్యామంత్రి :	హరగోవిందసింగ్

స్థానిక పరిపాలన మంత్రి : మోహన్‌లాల్ గౌతమ్
ప్రచురణశాఖ మంత్రి : కమలాపతి త్రిపాఠి
రవాణామంత్రి : వి. ఎన్. శర్మ

మంత్రులజీతాలు : నెలకు రు. 1,200 (ఇన్‌కంటాక్సు లేకుండా), ఉచిత గృహావసతి; కారు.

డిప్యూటిమంత్రులకు : నెలకు రు. 750, ఇంటి అద్దె, రు. 100 కారు అలవెన్సు, రు. 150.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, 1954 ఫిబ్రవరి 20 తేదిన శాసన సభలో ఆర్థికమంత్రి హాఫీజ్ మహమ్మద్ ఇబ్రహీం ప్రవేశ పెట్టారు. ఆ బడ్జెట్ వివరాలివి :

1954-55 లో రాగలదని అంచనా వేసిన ఆదాయం	...	రు. 77,16,00,000
1954-55 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన ఖర్చు	...	రు. 81,07,00,000
లోటు అంచనా	...	రు. 3,91,00,000

ఒరిస్సా

ఒరిస్సారాష్ట్రం నిర్మాణం 1937 ఏప్రిల్ 1 వ తేదిన జరిగింది. అంతకు పూర్వం, ఒరియాభాష మాట్లాడే ప్రజలు గల భాగం కొంత బీహారు రాష్ట్రంలోను; కొంత సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులోను, కొంత మదరాసు రాష్ట్రంలోను వుండేది.

ఒరియా ప్రజలు చాలాకాలం ఆందోళన చేసినతరువాత, 1903 లో కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు; ఒరియాభాష మాట్లాడే ప్రజలుగల ప్రాంతాన్ని అంతనూ ఒకే పరిపాలనగలిగి వుండేటట్టు చెయ్యడం ధర్మమేనని అంగీకరించారు. తరువాత 1912 లో, బెంగాలు రాష్ట్రంలో

చేరివున్న ఒరియా జిల్లాలను విడదీసి బీహారుతో కలిపి, బీహారు-ఒరిస్సా అనే రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చేయడంజరిగింది. కాని, అప్పటికీ ఒరియా ప్రజలు వూరుకోక, తమదేశం ఒక స్వపరిపాలనగల రాష్ట్రంగా ఏర్పడాలని ఆందోళన చేస్తూనే వచ్చారు. తరువాత 1927 లో సైమను కమిషను వారు వచ్చినప్పుడు ఒరియా నాయకులు తమకు ప్రత్యేక రాష్ట్రం కావాలని కోరారు. ఆ తరువాత, రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సు జరిగినప్పుడు, ఒరిస్సారాష్ట్ర నిర్మాణం జరగాలని, పర్లాకిమిడి మహారాజా ఒక నివేదికను సమర్పించారు. ఒరిస్సా సరిహద్దులను నిర్ణయించడానికీ, దాని ఆర్థిక స్తోమతాన్నిగురించి నివేదిక తయారుచెయ్యడానికి 1931 సెప్టెంబరులో కేంద్రప్రభుత్వంవారు ఓడెనెల్ కమిటీని నియమించారు.

ఒరిస్సారాష్ట్రం వైశాల్యం (ఒరియా సంస్థానాలతోసహా) 60,136 చదరపుమైళ్లు. జనాభా 1,46,45,946. పురుషులు 72,42,892 స్త్రీలు 74,03,054. రాష్ట్రజనాభాలో మూడవవంతుకుపైగా షెడ్యూల్డు జాతులు, కొండజాతులకు చెందినవారని 1951 జనాభా లెఖల ప్రకారం తేలింది. వీరిలో షెడ్యూల్డుకులాలవారు 28,30,763 మంది. షెడ్యూల్డు కొండ జాతులకు చెందినవారు 29,67,334 మంది. రాజధాని భువనేశ్వర్. వేసవిలో గవర్నరువుండేనగరం : పూరి (జగన్నాథం)

వ్యవసాయకంగానూ, పారిశ్రామికంగానూ ఒరిస్సా చాల వెనుకబడ్డ రాష్ట్రం. ఒరిస్సాలో ప్రధానమైన వ్యాపార పంటలు : చెరకు, జనపనార. చేపలుపట్టడం ఒరిస్సాలో ఒక పెద్ద పరిశ్రమ. చిలకసరస్సు నుంచీ, పూరివద్ద సముద్రంలోనూ, ఏడాదికి 58,000 మణుగుల చేపల్ని పట్టి కలకత్తాకు పంపుతారు. గృహపరిశ్రమలో, చేనేత, కంచుపాత్రలు చెయ్యడము, ఇత్తడి పాత్రలుచెయ్యడం, ముఖ్యమైనవి. రాష్ట్రంలో 12,695 చ. మైళ్ళ అడవివుంది.

ఒరిస్సాలో దొరికే ముఖ్యమైన ఖనిజములు : ఇనుము, బొగ్గు, సున్నపురాయి, మెంగనీసు, అభ్రకము.

ప్రజలలో 68,42,706 మంది హిందువులు : 1,46,301 మంది ముస్లిములు.

గవర్నర్ : పూసపాటి కుమారస్వామి రాజా
పదవీస్వీకారం : 10 ఫిబ్రవరి 1954.
జీతం : రు. 5,500

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రానికి లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీమాత్రం వుంది. అసెంబ్లీ మొత్తం సభ్యత్వం: 140. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించ బడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడిన వారు 20: షెడ్యూల్డు కొండ జాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 28.

రాష్ట్రశాసన సభకు ఎన్నికలు 1951 డిసెంబరు 10, 1952 జనవరి 24 తేదిల మధ్యజరిగాయి. మొత్తం 140 స్థానాలలోనూ, అయిదు స్థానాలకు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు పోటీలేకుండా ఎన్నుకో బడినారు. ఒక స్థానానికి అభ్యర్థుల నామినేషనులు అన్నీ నిరాకరింప బడినందున, (కుంజార్ జిల్లాలో అనంతపూర్), ఆస్థానానికి ఎన్నికలు వాయిదా వేయబడినవి. తక్కిన 134 స్థానాలకూ మొత్తం 519 మంది అభ్యర్థులు పోటీ చేశారు. వీరిలో 129 మంది కాంగ్రెసు, 77 సోషలిస్టు, 53 గణతంత్రపార్టీ, 31 కమ్యూనిస్టు, ప్రజాపార్టీ ఇండిపెండెంట్ పీపుల్సుపార్టీ కలిసి 10, ఫార్వర్డుబ్లాక్ 4, స్వతంత్రులు 186.

నౌరంగపూర్ నియోజకవర్గంనుంచి, షెడ్యూల్డు కొండజాతుల స్థానానికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి ముడినాయకో పోటీలేకుండా యెన్నుకో బడినారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీబలం :

కాంగ్రెసు 68, సోషలిస్టు 10, కమ్యూనిస్టు 7, గణతంత్ర 31, ఇతరులు, 5; స్వతంత్రులు, 19.

శాసనసభ్యుల జీతాలు నెలకు రు. 150.

స్పీకరు: నందకిశోర్ దాస్
డిప్యూటీ స్పీకరు: మహమ్మద్ హనీఫ్

మంత్రిమండలి: పదవిస్వీకారం: 20 ఫిబ్రవరి 1952

ప్రధాని	
హోం, ఆర్థికశాఖ	నవకృష్ణచౌధురి
రెవిన్యూమంత్రి:	సదాశివ త్రిపాఠి
ఆరోగ్యమంత్రి:	దీనబంధుసాహు
న్యాయశాఖ,	
పరిశ్రమలమంత్రి:	కిశోర్‌చంద్ర భంజ్ దేవ్
కార్మికమంత్రి వాణిజ్యం,	
కొండజాతుల క్షేమం	సోనారాం సోరెన్
ఆర్థికమంత్రి, విద్య	రాధానాథ్ రథ్

డిప్యూటీమంత్రులు: కృపానిధి నాయక్, తీర్థబాసి ప్రధాన్; శ్రీమతి వసంత మంజరి, భైరవ్ చంద్ర మహంతి, నీలమణి రౌత్రే, అనూపసింగ్ దేవ్, ఖరియార్ జమీందార్, సంతాను కుమార్‌దాస్.

మంత్రుల జీతాలు నెలకు రు. 1000.
డిప్యూటి మంత్రులకు నెలకు రు. 750.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, 1954 ఫిబ్రవరి 24 తేదీన ఆర్థికమంత్రి రాధానాథ్‌రథ్ ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి:

అంచనా వేసిన ఆదాయం	...	రు. 14,12,00,000
వ్యయం (అంచనా)	...	రు. 14,85,90,000
లోటు	...	రు. 73,99,000

పంజాబ్

పంజాబ్ అంటే పంచనదుల దేశం అనిఅర్థం. జీలం, చీనాబ్, రవి, బియాస్, సట్లెజ్ నదులు అయిదూ ఈప్రాంతాన్ని పరివేష్టించీ, యీ ప్రాంతంలోంచి ప్రవహిస్తూనూ ఉన్నాయి. అందుచేతనే దీనికి ఆ పేరు వచ్చింది.

రాష్ట్రంలోని ప్రజలలో నూటికి 65 వంతులు తమ జీవితానికి, వ్యవసాయంమీద ఆధారపడుతున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో పండేపంటలలో ప్రధానమైనది గోధుమ. తరువాత చెప్పదగినవి బార్లి, బియ్యం రాగులు, మొక్కజొన్న, ప్రత్తి, చెరకు.

పంజాబులోని ప్రధాన పరిశ్రమ, చేనేత. దుప్పట్లు, పూలురగ్గులు ఇక్కడ విస్తారంగా తయారుచేయబడుతవి. పట్టుపరిశ్రమకూడా చాలా ఎక్కువగా అభివృద్ధి పొందుతోంది. దూది ఏకే మిల్లులు రాష్ట్రంలో చాలావున్నాయి.

దేశవిభజనతోపాటు 1947 ఆగస్టు 15 వ తేదీ నాటికి తాత్కాలికంగా రాష్ట్రాన్ని రెండుభాగాలుచేస్తూ, తూర్పు పంజాబ్, పశ్చిమ పంజాబ్ అనే పేర్లతో రెండు రాష్ట్రాలకూ చెరిఒక గవర్నరుని నియమించడం, రెండురాష్ట్రాలకు వేరువేరుగా మంత్రివర్గాలను ఏర్పాటు చెయ్యడం జరిగింది. రెండు రాష్ట్రాలకు వేరువేరుగా హైకోర్టులు, యూనివర్సిటీలు ఏర్పాటు చెయ్యబడినవి. ఇండియాలోని పంజాబ్, తూర్పు పంజాబ్ అని 1950 జనవరి 26 వరకూ వ్యవహరింపబడింది. తరువాత పంజాబ్ అని వ్యవహరింపబడుతున్నది.

పంజాబ్ వైశాల్యం 37,378 చ.మైళ్లు. జనాభా 1,26,41,205. పురుషులు, 67,86,934. స్త్రీలు, 58,54,271.

పంజాబ్ రాష్ట్రానికి రాజధాని చండీఘర్‌లో కొత్తగా నిర్మించడానికి ప్రభుత్వంవారు నిశ్చయించారు. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వంశీతకాలంలో జలంధర్‌లోనూ, ఎండకాలంలో సిమ్లాలోను వుంటున్నది.

గవర్నర్ : చంద్రికాప్రసాద్ నారాయణసింగ్.
పదవీ స్వీకారం : 11 మార్చి 1953.
జీతం : రు. 5,500.

శాసనసభ

ఈ రాష్ట్రానికి లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు వున్నాయి. అసెంబ్లీ సభ్యులసంఖ్య మొత్తం : 126. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 20.

ఈ రాష్ట్రంలో, రాష్ట్రశాసనసభకూ, పార్లమెంటుకూ ఎన్నికలు 1951 డిసెంబరు 26 తేదిన ప్రారంభమయాయి. 1952 జనవరి 21 న పూర్తిఅయాయి.

రాష్ట్రశాసన సభలోని 126 స్థానాలలోనూ ఒక స్థానానికి పోటీలేకుండా కాంగ్రెసు అభ్యర్థి ఎన్నుకోబడినందున, ఎన్నికలు 125 స్థానాలకే జరిగాయి. మొత్తం 837 మంది అభ్యర్థులు పోటీచేశారు. వారిలో 511 మంది డిపాజిట్లు పోగొట్టుకున్నారు.

రాష్ట్రశాసన సభలో పార్టీల బలం :

కాంగ్రెసు, 92, అకాలీలు, 13; కమ్యూనిస్టులు, 5; జమీందార్ల లీగ్, 2, ఫార్వర్డుబ్లాక్, 1; లాల్ కమ్యూనిస్టులు, 1; స్వతంత్రులు, 4; గాంధిజనత కాంగ్రెసు, 8.

స్పీకరు : డాక్టర్ సత్యపాల్
డిప్యూటి స్పీకరు : సర్దార్ గురుదయాళ్ సింగ్ థిల్లాన్
కౌన్సిల్ చైర్మను : సర్దార్ కపూర్ సింగ్
డిప్యూటి చైర్మను : మిస్ వి. జి. ఖాన్

మంత్రి మండలి

ముఖ్యమంత్రి .
న్యాయశాఖ, జైళ్లు — భీమసేన్ సచార్

రెవిన్యూమంత్రి : డెవలప్ మెంటు,
అడవులు, వ్యవసాయం — సర్దార్ ప్రతాప్ సింగ్ కైరాన్
పబ్లిక్ వర్క్స్ మంత్రి : — సర్దార్ గురువచనసింగ్ బజ్వా
ఆర్థికమంత్రి : — సర్దార్ ఉజ్జల్ సింగ్
విద్యామంత్రి :
ఆరోగ్యము, రవాణా — లాలా జగత్ నారాయణ్
కార్మిక మంత్రి : — చౌధురి సుందర్ సింగ్

మంత్రుల జీతాలు : ప్రధానికి నెలకు రు. 1,500. ఇతరులకు నెలకు 1,250. అదనంగా అందరికీ నెలకు రు. 300 అలవెన్సు. ఉచిత గృహవసతి.

బడ్జెట్

పంజాబ్ రాష్ట్రానికి 1954 55 బడ్జెటును, 1954 మార్చి 12 తేదీన, ఆర్థికమంత్రి సర్దార్ ఉజ్జల్ సింగ్ ప్రవేశ పెట్టారు.

1954-55 లో వస్తుందని అంచనా వేసిన ఆదాయం	...	రు. 22,19,00,000
1954-55 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన ఖర్చు	...	రు. 23,12 00,000
లోటు అంచనా	...	రు. 95,00,000

పశ్చిమ బెంగాల్

1947 జూన్ 3 వ తేదీన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన విభజన సూత్రంప్రకారం, బెంగాల్ రాష్ట్రం, పశ్చిమ, తూర్పు బెంగాల్ రాష్ట్రాలుగా విభజించబడింది.

విభజనకు పూర్వం బెంగాల్ రాష్ట్రపు వైశాల్యం : 77,442 చ. మైళ్ళు. పశ్చిమబెంగాల్ వైశాల్యం 30,775 చ. మైళ్ళు. జనాభా 2,48,10,308. వీరిలో 1,33,55,441 మంది పురుషులు. 1,14,64,867

మంది స్త్రీలు. జనాభాలో 21,17,896 మంది తూర్పు బెంగాలునుంచి వచ్చిచేసిన కాందిశీకులు.

జనాభాలో నూటికి 21 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారు. ఉత్తరదేశంలో బియ్యం అత్యధికంగా పండే రాష్ట్రం బెంగాలే. ఈరాష్ట్రంలో వ్యవసాయంక్రిందవున్న భూమిలో నూటికి 75 వంతులు బియ్యపు పంటలో వుంటుంది. మిగతా ముఖ్య పంటలు : బార్లీ గోధుమ, పప్పుదినుసులు, తిలధాన్యములు, జనపనార. రాష్ట్రంలో 90 జనపనార మిల్లులు వున్నాయి

పరిశ్రమలో జనపనార, టీ, బొగ్గు, పంచదారల ఉత్పత్తి ప్రధానంగా చెప్పదగినవి.

ఉత్తరప్రదేశ్ తరువాత, ఇండియాలో అత్యధిక జనాభాగల రాష్ట్రం ఇదే. రాష్ట్రంలో అడవులుచాలాతక్కువ. జనపనార మిల్లులు యీ రాష్ట్రంలో చాలా ఎక్కువ. ఇండియాలో ఉత్పత్తిఅయ్యే కాగితములో నూటికి 50 వంతులు, పింగాణీ సరకులలో నూటికి 60 వంతులు యీ రాష్ట్రంలోనే తయారవుతున్నవి.

రాజధాని కలకత్తా.

గవర్నరు : డాక్టరు హెచ్. సి. ముఖర్జీ
పదవిస్వీకారం : 1951 నవంబరు 1.
జీతం: రు! 5,500 (ఇన్‌కంటాక్సుపోగా రు. 3,000)

గవర్నరు, తాను పదవిస్వీకరించిన నాటినుంచీ నెలకు రు. 500 మాత్రమే జీతం తీసుకుంటూ; మిగతా భాగాన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వదలి వేస్తున్నారు: ప్రభుత్వం ఆ డబ్బును, కలకత్తా యూనివర్శిటీలో విద్యార్థి వేతనములు ఇవ్వడానికి వినియోగిస్తున్నది.

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు వున్నాయి.

శాసనసభ

అసెంబ్లీ సభ్యులు మొత్తం సంఖ్య : 238. వీరిలో షెడ్యూల్డుకులా

లకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు :37. షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 13.

అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో మొత్తం 238 స్థానాలలోను ఒకస్థానానికి కాంగ్రెసుపార్టీ సభ్యుడు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినాడు. తక్కిన 237 స్థానాలకూ 1,373 మంది పోటీచేశారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీలబలం

కాంగ్రెసు, 151; కమ్యూనిస్టులు, 28; ప్రజాపార్టి, 15; ఫార్వర్డు బ్లాక్ (మార్క్సిస్టు), 19; జనసంఘు, 9; హిందూమహాసభ, 4, ఫార్వర్డు బ్లాక్ (లోయికర్), 1; ఇతరులు, 8; స్వతంత్రులు; 12.

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 13 జూన్ 1952
ముఖ్యమంత్రి హోం, అర్థికశాఖ; డాక్టర్ బి. సి. రాయ్
గృహపరిశ్రమలమంత్రి : యాధవేంద్రనాథ పంజా
అడవులమంత్రి : హేమచంద్ర నాస్కర్
నీటిపారుదలశాఖమంత్రి : అజయకుమార్ ముఖర్జీ
ఎక్సైజుమంత్రి : శ్యామపాద బర్మన్
నిర్మాణశాఖమంత్రి: ఖగేంద్రనాద దాస్ గుప్త
కొండజాతుల క్షేమశాఖమంత్రి :రాధాగోవిందరాయ్
స్థానిక పరిపాలనమంత్రి : ఈశ్వర్ దాస్ జాలన్
కాందిశీకుల రక్షణమంత్రి : శ్రీమతి రేణుక రే
ఆహారమంత్రి : ప్రఫుల్ల చంద్రసేన్
వ్యవసాయమంత్రి : రఫీఉద్దీన్ అహమద్
విద్యామంత్రి : పన్నాలాల్ బోస్
కార్మికమంత్రి : కాళీపాద ముఖర్జి
న్యాయశాఖా మంత్రి : సత్యేంద్రకుమార్ బాసు

డిప్యూటీమంత్రులు : సతీశచంద్ర రేసింహ; జీవన్ రతన్‌దార్

గోపికావిలాస్ సేన్‌గుప్త; తరుణకాంతి ఘోష్; అమూల్యధన్ ముఖోపాధ్యాయ; శౌరీంద్ర మోహన్ మిశ్ర; టెంజింగ్ వాంగ్‌డి; శ్రీమతి మీరాదత్తగుప్త; విజేష్‌చంద్రసేన్; సమరజిత్ బంద్యోపాధ్యాయ; రజనీకాంత ప్రమాణిక్; అబ్దుస్ సత్తార్; చిత్తరంజన్ రాయ్; శ్రీమతి పూరవి ముఖర్జి; శివకుమార్ రాయ్.

స్పీకరు : శైలకుమార్ ముఖర్జి
డిప్యూటీ స్పీకరు : ఆశుతోష్‌మల్లిక్
కౌన్సిల్ చైర్మన్ : డాక్టర్ సునీతికుమార్ ఛటర్జి
డిప్యూటి చైర్మన్ : డాక్టర్ ప్రతాపచంద్ర గుహరాయ్

మంత్రుల జీతాలు : ప్రధానమంత్రికి నెలకు 1,250 ; అలవెన్సు రు. 500. ఇతర మంత్రులకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 1,250, అలవెన్సులతో సహా. డిప్యూటీ మంత్రులకు రు. 850; అలవెన్సు రు. 150.

అసెంబ్లీ సభ్యులకు నెలకు రు. 200, సభాసమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకు, కలకత్తావాసులకు రు. 2-8-0, బయట వూళ్లనుంచి వచ్చినవారికి రైలు ఖర్చులు కాక, రోజుకి రు. 15.

బడ్జెట్

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును శాసనసభలో, 1954 ఫిబ్రవరి 17 తేదిన ఆర్థిక శాఖామంత్రి బి. సి. రాయ్ ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి :

1954-54 లో వస్తుందని అంచనా వేసిన ఆదాయం	రు. 39,93,00,000
1954-55 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన ఖర్చు	రు. 53,30,00,000
లోటు	రు. 13,37,00,000

బీహార్

బీహార్ రాష్ట్రం, ఒరిస్సా, బెంగాల్, మధ్యప్రదేశ్, ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్యవుంది. దీనివైశాల్యం 70,330 చ. మైళ్లు. జనాభా. 4,02,25,947. పురుషులు 2,02,23 675; స్త్రీలు 2,00,02,272. ఇండియాలోని రాష్ట్రాలలో అత్యధికజనాభాగలరాష్ట్రాలలో మూడవ స్థానం బీహారుది.

జనాభాలో నూటికి 80 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారే. నూటికి ఎనిమిదివంతులుమాత్రమే పరిశ్రమలమీద ఆధారపడినవారు. ఈ రాష్ట్రంలో పండే పంటలలో ప్రధానమైనది బియ్యం. మామూలుగా ప్రతిసంవత్సరమూ; 1,20,00,000 ఎకరాల భూమిలో బియ్యం పంట వేస్తారు. అంటే, వ్యవసాయ భూమిలో, నూటికి 52 వంతులు బియ్యం పంటక్రింద వుంటున్నదన్నమాట. బియ్యం తరువాత చెప్పదగిన ముఖ్యపంటలు: మొక్కజొన్న, బార్లీ, ఆముదపుగింజలు, అవాలు. తెల్లచక్కెర ఉత్పత్తిలో, మనదేశంలో, ఉత్తరప్రదేశ్ తరువాత చెప్పవలసింది బీహార్. దేశం మొత్తంలో; తయారయే తెల్లచక్కెరలో నూటికి 26 వంతులు బీహార్‌లోనే తయారవుతుంది. జనపనార పంటకూడా ఈ రాష్ట్రంలోని ముఖ్యపంటలలో ఒకటి. ఇటీవలపొగాకు పంటకూడా ఎక్కువ అవుతున్నది.

ప్రపంచంలోని గొప్ప ఉక్కు పరిశ్రమలలో ఒకటైన, టాటా ఉక్కుకంపెనీ బీహారు రాష్ట్రంలోనే వుంది. ప్రపంచంలో గొప్ప ఇనుప గనులలో ఒకటి, ఈరాష్ట్రంలోవుంది; అందుచేత, పారిశ్రామికంగా ఈ రాష్ట్రం పేరుపొందింది. ఖనిజసంపత్తి ఈ రాష్ట్రంలో విశేషంగావుంది. వాటిలో ముఖ్యమైనవి: ఇనుము; బొగ్గు, అభ్రకము.

లక్క పరిశ్రమకూడా ఈ రాష్ట్రంలో ఎక్కువ. ఇక్కడనుంచి ఏడాదికి పదికోట్లరూపాయలపైబడిన విలువగలలక్క ప్రతిసంవత్సరమూ విదేశాలకు ఎగుమతి అవుతుంది. సిమెంటుకూడా ఎక్కువగా తయారవుతున్నది.

రాజధాని పాట్నా. వేసవిలో గవర్నరు రాంచిలో వుంటాడు.
గవర్నరు: ఆర్. ఆర్. దివాకర్
పదవీస్వీకారం: 14 జూన్ 1952
జీతం: రూ. 5,500 (ఇన్‌కంటాక్సుగా రూ. 3,000)

శాసనసభ

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు వున్నాయి.
అసెంబ్లీ సభ్యుల మొత్తం సంఖ్య: 330.

వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 44.

షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 12.

రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి ఎన్నికలలో మొత్తం 330 స్థానాలలోనూ ఒక స్థానానికి అభ్యర్థి పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినాడు. తక్కిన 329 స్థానాలకూ 1,583 మంది పోటీ చేశారు.

శాసన సభలో పార్టీ బలాలు:

కాంగ్రెసు, 241; జార్‌కండ్ పార్టీ, 32; సోషలిస్టులు, 23; జనత పార్టీ, 11; లోకసేవక్ సంఘు, 7; ఫార్వర్డు బ్లాక్, 1; ప్రజాపార్టీ, 1; రామరాజ్యపరిషత్, 1; జనతంత్రపరిషత్, 1; స్వతంత్రులు, 12.

స్పీకరు: వింధ్యేశ్వరీప్రసాద్ వర్మ
డిప్యూటీ స్పీకరు: జగత్ నారాయన్‌లాల్
కౌన్సిలు చైర్మన్: శ్యామప్రసాద్ సింగ్
డిప్యూటి చైర్మన్: రాజబ్రజరాజకృష్ణ

మంత్రిమండలి:

పదవీస్వీకారం: 1952 ఏప్రిల్ 28
ముఖ్యమంత్రి: శ్రీకృష్ణసింహా

ఆర్థికమంత్రి : డాక్టర్ అనుగ్రహనారాయణసింహ
రెవిన్యూమంత్రి : కె. బి. సహాయ్
విద్యామంత్రి : బదరీనాథ్ వర్మ
నీటి సదుపాయాలమంత్రి : రామచరితర్ సింగ్
న్యాయశాఖమంత్రి : శివనందన్ ప్రసాద్ మండల్
ఆరోగ్యమంత్రి : దేవశరన్ సింగ్
స్థానిక పరిపాలనమంత్రి : ఝోలా పశ్వాన్
పరిశ్రమలమంత్రి : మహేశ ప్రసాద్ సింహ
సహకారమంత్రి : దీపనారాయణసింగ్
సివిల్ సప్లయిస్ మంత్రి : హరినాథ్ మిశ్ర
పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి : షఫీ అహమద్
జైళ్ళమంత్రి : షామహమ్మద్ ఒజేర్ ము నేవి

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, 1954 ఫిబ్రవరి 15 తేదిన ఆర్థికశాఖామంత్రి అనుగ్రహనారాయణసింహ రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి :

1954-55 లో రాగలదని అంచనావేసిన ఆదాయం	...	రు. 53,01,37,000
1953-54 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన ఖర్చు	...	రు. 53,31,78,000
లోటు	...	రు. 30,41,000

బొంబాయి

బొంబాయి రాష్ట్రం వైశాల్యము 1,11,434 మైళ్ళు.జనాభా, 3,59,56,150. పురుషులు, 1,86,14,862 ; స్త్రీలు, 1,73,41,288. మదరాసు రాష్ట్రంలాగనే ఇది కూడా మూడు భాషాభాగాలుకలసినరాష్ట్రం. ప్రజలు గుజరాతీ, మహారాష్ట్రం, కన్నడ తెగలకు చెందినవారు. ఇండి

యాలో ఎక్కువజనాభాగల రాష్ట్రాలలో నాల్గవ స్థానం. బొంబాయిది. వైశాల్యంలోకూడా యీరాష్ట్రానిది, నాల్గవ స్థానమే.

ఈరాష్ట్ర ప్రజలలో నూటికి 61 మంది వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారే. ఇక్కడ పండేపంటలలో ముఖ్యమైనవి ప్రత్తి, చెరకు, బియ్యం, గోధుమ, పప్పుదినుసులు. రాగులు.

పారిశ్రామికంగా చాలా ముందుకువచ్చిన రాష్ట్రం ఇది. మనదేశం లోని వస్త్రపరిశ్రమకు ప్రధాన కేంద్రం ఈ రాష్ట్రమే. దీనికిముఖ్య ప్రదేశాలు బొంబాయి నగరం, అహమ్మదాబాదు నగరం. విదేశాలతో మనదేశపు వ్యాపారమంతాకూడా ఎక్కువగా. బొంబాయి నగరంనుంచే జరుగుతున్నది. అందుచేత, మనదేశపు వ్యాపారానికి బొంబాయి ఆయువుపట్టు అయింది.

ఈ రాష్ట్రానికి ప్రధాన నగరం బొంబాయి: వేసవికాలంలో ప్రభుత్వం పూనాలో వుంటుంది. బొంబాయి నగరం, అసలు దేశపు భూభాగంకాదు. అసలు భూమికి కొంచెందూరంగా సముద్రంలో వున్న చిన్న ద్వీపాల సమూహం. ఇప్పుడు వంతెనలు కట్టి, రోడ్లువేసి, ఈ ద్వీపాలను అసలు భూభాగంతో కలిపివేశారు. అయినప్పటికీ ఇది చిన్న ద్వీపాల సమూహం కనుక, ఓడలకు రేవు వసతి బాగా వుంటుంది.

గవర్నరు: గిరిజ శంకర్ బాజ్ పాయ్
పదవీస్వీకారము: 30 మే 1952
జీతం: రు. 5,500

శాసనసభ:

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ; కౌన్సిలు వున్నాయి.

అసెంబ్లీ సభ్యుల మొత్తంసంఖ్య: 316. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 27. షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 29.

ఆంగ్లోఇండియనుల తరఫున గవర్నరుచే నామినేట్ చేయబడిన సభ్యుడు 1.

రాష్ట్రఅసెంబ్లీకి ఎన్నికలలో మొత్తం 316 స్థానాలలోనూ రెండు స్థానాలకు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. తక్కిన 313 స్థానాలకూ 1,234 మంది పోటీచేశారు,

రాష్ట్ర శాసనసభలో పార్టీ బలాలు :

కాంగ్రెసు, 269; సోషలిస్టులు, 9, రైతు కార్మికపక్షం, 14; షేదూత్ సంఘ, 1; షెడ్యూల్డు కాస్టుస్ ఫెడరేషన్, 1; కమ్యూనిస్టులు 1; కిసాన్ కాంగార్ పార్టీ, 3; స్వతంత్రులు, 17.

అసెంబ్లీ స్పీకరు : డి. కె. కుంతె	రు. 1,100
డిప్యూటి స్పీకరు. ఎస్. ఆర్. కాంతి	రు. 300
కౌన్సిల్ చైర్మన్ : ఆర్. ఎస్, హుక్కేరికార్	రు. 1;100
డిప్యూటి చైర్మన్ : వామనరావ్ లిమాయి	రు. 300

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం; 1952 ఏప్రిల్ 21

ముఖ్యమంత్రి, హోం : మురార్జిదేశాయ్
రెవిన్యూమంత్రి అడవులు, వ్యవసాయం : బి.ఎస్. హిరే
విద్యామంత్రి : దివాకరరావు దేశాయ్
స్థానికపరిపాలనమంత్రి ; ఎం. పి. పాటిల్
పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి ; ఎం. ఎం. నాయక్ నింబాల్కర్
నిమ్నజాతుల ఉద్ధరణమంత్రి : జి. డి. తపసె
ఆరోగ్యమంత్రి : శాంతిలాల్ షా
సివిలుసప్లయిస్ మంత్రి : వై. బి. చవాన్
ఆర్థికమంత్రి ; డాక్టర్ జీవరాజ్ మెహత

డిప్యూటిమంత్రులు ; కుమారి ఇందుమతి చమన్ లాల్, బి. జె. పటేల్ ; డి. ఎన్. వాండ్రెకార్ ; కె. ఎఫ్. పాటిల్ ; బి. డి. జట్టి;

సి. డి. దేశముఖ్; డాక్టర్ టి. ఎం. ఆర్. నర్వాణె; ఎ. జి. పవర్; వి. కె. సభె.

మంత్రుల జీతాలు; నెలకు రు. 1,100; ఇంటి అద్దె అలవెన్సు రు. 250, కారు అలవెన్సు రు. 200

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును 1954 ఫిబ్రవరి 25 తేదీన ఆర్థిక శాఖామంత్రి డాక్టర్ జీవరాజ్ మెహతా, రాష్ట్రశాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి:

1954-55 లో రాగలదని అంచనా వేసిన

ఆదాయం	... రు. 72,38,00,000

1954-55 లో అవుతుందని అంచనా

వేసిన ఖర్చు	... రు. 72,22,00,000
మిగులు	రు. 15,98,000

మదరాసు రాష్ట్రం

1953 అక్టోబరు 1 తేదీవరకు ఇండియాలోని పెద్దరాష్ట్రాలలో మూడవస్థానాన్ని పొందిన మదరాసు రాష్ట్రం, ఆరాష్ట్రంలోని తెలుగు జిల్లాలతో ఆంధ్రరాష్ట్రం ప్రత్యేకరాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చేయబడడంతో, చాలా భూభాగాన్ని కోల్పోయింది.

ఈరాష్ట్రనిర్మాణము, భారతదేశంలోని ప్రస్తుతపు రాష్ట్రాలన్నిటిలాగే, ఒక క్రమ పద్ధతిమీద జరుగలేదు. బ్రిటిషువారు, ఆదిలోవర్తకానికివచ్చి, మదరాసు, మచిలీపట్టణం నగరాలవద్ద ఫాక్టరీలు కట్టుకొని, క్రమేపీ దేశీయ రాజుల కలహాలలో జోక్యం కలిగించుకొని తమ పలుకుబడిని ఎక్కువ చేసుకున్నారు. తరువాత, దేశీయరాజులతో తామే యుద్ధాలుచేసి, భూమిని ఆక్రమించుకున్నారు. ఈ విధంగా ఏర్పడ్డ రాష్ట్రాలలో మదరాసు ఒకటి.

హైదరాబాదు నవాబు దత్తంచేసిన తెలుగు జిల్లాలు, కర్నాటక నవాబువద్దనుంచీ మైసూరు పాలకుడైన టిప్పుసుల్తాన్‌ను, మహారాష్ట్ర రాజులను ఓడించి ఆక్రమించిన దక్షిణ జిల్లాలు కలిసి మదరాసు రాష్ట్రం ఏర్పడింది.

క్రమక్రమంగా విస్తరిల్లిన మదరాసు రాష్ట్ర పరిపాలన, మదరాసులోని సెంట్ జార్జికోట అధిపతి చేతిలో వుండేది. ఈ కోట వ్యవహారాలను నిర్వహించే అధిపతికి 1785 వరకూ, ప్రెసిడెంటు అని వ్యవహారిక హోదా. ఆ తరువాత, యీ రాష్ట్ర పరిపాలనకు గవర్నర్లు నియమింపబడినారు.

1951 లో తీసిన జనాభా లెఖల ప్రకారం, మదరాసు రాష్ట్రపు జనాభా మొత్తం, 5,70,16,002. వీరిలో పురుషులు, 2,84,19,003; స్త్రీలు, 2,85,96,999.

1953 అక్టోబరు 1 తేదిన ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడడంతో, మదరాసురాష్ట్ర వైశాల్యం 60 362 చదరపు మైళ్లు అయింది. జనాభా 3,09,74,000.

మదరాసు రాష్ట్రంలోని ముఖ్యనది, కావేరి. ఇది కూర్గురాష్ట్రంలో పుట్టి, మైసూరుగుండా మదరాసు రాష్ట్రంలోకివచ్చి, తంజావూరు జిల్లాను సస్యశ్యామలంచేసి, అనేక పాయలుగా చీలి, బంగాళాఖాతంలో పడుతున్నది. ఈ నదిపొడవు దాదాపు 500 మైళ్లు. కావేరి నీటి తీరువవల్ల దాదాపు 8,70,000 ఎకరాలభూమి మొదటి పంటకు సాగు అవుతుంది.

మదరాసు రాష్ట్రంలో మొత్తం 14 జిల్లాలు వున్నాయి. అవి: ఉత్తరార్కాడు, కోయంబత్తూరు, చంగల్పట్, తంజావూరు, తిరుచిరాపల్లి, తిరునెల్వేలి, దక్షిణకన్నడ, దక్షిణార్కాడు; నీలగిరి, మదరాసు, మధుర, మలబారు, రామనాథం, సేలం.

రాష్ట్రంలో అధిక సంఖ్యాకులు మాట్లాడేభాష తమిళం. తరువాత తెలుగు, మలయాళం, కన్నడము లెక్కకు వస్తాయి.

రాష్ట్రపు ముఖ్యపంటలు వెయ్యం, జొన్నలు, రాగులు. రాష్ట్రంలోపండే ఆహారపదార్థాలు ప్రజల అవసరాలకు చాలవు. అందువల్ల ఆంధ్ర, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలనుంచి దిగుమతిచేసుకోవాలి.

మదరాసు నగరం

1640 ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీన, డే, కోగన్ అనే ఇద్దరు ఇంగ్లీషు వర్తకులు, ఈస్టిండియా కంపెనీ తరఫున మదరాసు చేరుకునవచ్చి అక్కడ ఫ్యాక్టరీని స్థాపించారు. అప్పుడు మదరాసువున్న ప్రాంత మంతా, చంద్రగిరి రాజుకు లోబడిన దామర్ల వెంకటపతినాయకుని అధికారములోవుంది. మదరాసు పట్టణాన్ని, ఇంగ్లీషువారికి, రెండు సంవత్సరాలకు కౌలుకు ఇస్తూ, వెంకటపతినాయకుడు ఇచ్చిన గ్రాంటు, 1639 ఆగస్టులో ఇవ్వబడింది. ఈ పట్టణానికి తన తండ్రి చెన్నప్ప నాయకునిపేర చెన్నపట్టణం అని పేరు పెట్టవలసిందని వెంకటపతి నాయకుడు, తను ఇచ్చిన గ్రాంటులో వ్రాశాడు.

ఇంగ్లీషువారు ఇక్కడ ఒక కోటకట్టి దానికి ఫోర్టుసెంట్ జార్జి అని పేరు పెట్టారు. క్రమేపీ దక్షిణదేశంలో ప్రబలుతూవచ్చిన ఇంగ్లీషు వారికి మదరాసు కేంద్రస్థానం అయింది.

1652 లో ఫోర్టు సెంట్ జార్జికి, ఈస్టిండియా కంపెనీవారు ఒక ప్రెసిడెంటును నియమించి, అతని అధికారంలోవున్న ప్రాంతాన్ని ప్రెసిడెన్సీ అని పిలువసాగారు. 1661 లో ఈ ప్రెసిడెంటుకు గవర్నరు అనే వ్యవహార నామం ఇవ్వబడింది. క్రమంగా మదరాసు నగరం పెరిగి, సమీపంలోవున్న మైలాపూర్, ఎగ్మూరు, తిరువళ్ళిక్కేణి, చింతాద్రిపేట, పురశువాకం మొదలైన ప్రాంతాలన్నిటినీ దానిలో కలుపుకొన్నది.

భారతదేశంలోని పట్టణాలన్నిటిలోకీ ఎక్కువ వైశాల్యంగల పట్టణం మదరాసే. ఇటీవల కొత్తగా నగరంలో చేర్చబడిన పరిసర ప్రాంతాలతో కలిసి, నగరపు వైశాల్యం, 52 చదరపు మైళ్ళు.

1951 లో తీసిన జనాభా లెక్కల ప్రకారం 14,29,985 మంది ప్రజలు నగరంలో వున్నారు. పురుషులు 7,47,135. స్త్రీలు : 6,82,850 భాషలవారీగా యీ జనాభా వివరాలు ఇవి: తమిళం : 9,59,143; తెలుగు : 2,34,390; మలయాళం : 40,041; కన్నడం : 15,866; ఉర్దు : 89,505; కొంకణి : 2,368; మరాటి: 11,307; హింది : 23,144; గుజరాతి : 8,698; సింధి : 4,917.

మదరాసునగర పరిపాలనను కార్పొరేషను సాగిస్తున్నది. ఇక్కడ నగరపరిపాలనకు కార్పొరేషను స్థాపించడం 1688 లో జరిగింది. ఆ సంవత్సరం, సెప్టెంబరు 28 వ తేదీన మొట్టమొదటి కార్పొరేషను నగరపరిపాలన బాధ్యత వహించింది. మొట్టమొదటి మేయరు మిస్టర్ నథేనియల్ హిగ్గిన్‌సన్.

గవర్నరు: శ్రీ శ్రీ ప్రకాశ

పదవీ స్వీకారం: 1952 మార్చి 12

జీతం: రు. 5,500 (ఇన్‌కంటాక్సుపోను, 3,000).

జీతం కాక అతిధులకు విందుమొదలైనవి చెయ్యడానికి రు. 23,000 గవర్నరుకు అలవెన్సు ఇవ్వబడుతుంది.

లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ

సభ్యులసంఖ్య : 236. వీరిలో ఎన్నుకోబడినవారు 235; ఆంగ్లో ఇండియనుల తరఫున ప్రతినిధిగా గవర్నరుచే నామినేట్ చేయబడిన సభ్యుడు, ఒకరు.

స్పీకర్ : జె. శివషణ్ముగంపిళ్లె
డిప్యూటీ స్పీకరు : వి. భక్తవత్సలు నాయుడు
కౌన్సిల్ చైర్మన్ : డాక్టర్ పి. వి. చెరియన్
వైస్ చైర్మన్ : అల్లాపిచ్చై
కౌన్సిలు సభ్యుల సంఖ్య : 51

శాసనసభ్యుల జీతాలు :

శాసనసభ్యులకు యిచ్చేడబ్బు రెండు సూత్రాలమీద ఆధారపడి వుంది.

నెలకు రు. 150; శాసనసభాసమావేశానికి హాజరైన ప్రతి రోజుకూ, రు. 12½ అలవెన్సు. సభ్యుల స్వస్థానంనుంచి మదరాసుకు రావడానికి, రానుపోను రైలులో ఫస్టుక్లాసుకు అయేఖర్చుకు ఒకటిన్నర రెట్లు ప్రయాణపుఖర్చు.

పై పద్ధతికి అంగీకరించని సభ్యులకు, సభాసమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజు రు. 20 అలవెన్సు; వారి స్వస్థానంనుంచి మదరాసు రావడానికి రానుపోను రైలులో ఫస్టుక్లాసుకు అయేఖర్చుకు 1 3/5 రెట్లు ప్రయాణపు ఖర్చు.

మంత్రిమండలి: పదవీస్వీకారం : 10 ఏప్రిల్ 1952

ముఖ్యమంత్రి పబ్లిక్, పోలీసు శాఖలు: చక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి.

ఆరోగ్యమంత్రి : ఏ. బి. షెట్టి

ఆర్థికమంత్రి, ఆహారశాఖ, ఎన్నికలు; విద్య, ఆహారము, ప్రచురణ : సి. సుబ్రమణ్యం

మతాదాయ, రిజిస్ట్రేషన్ మంత్రి : కత్తె వెంకటస్వామినాయుడు

పశుసంరక్షణ మంత్రి; హరిజనాభ్యుదయ శాఖ వి. సి. పళనిస్వామి గౌండర్

పరిశ్రమల మంత్రి కార్మికశాఖ; మోటారు రవాణా. డాక్టర్ యమ్. కృష్ణారావు.

వ్యవసాయ మంత్రి, అడవులు : ఎం. భక్తవత్సలం

స్థానికపరిపాలన మంత్రి : కె. రాజారాం నాయుడు

రెవిన్యూమంత్రి, వాణిజ్య పన్నులు: ఎం. ఎ. మాణిక్యవేలు నాయకర్

న్యాయశాఖ మంత్రి: కె. పి. కుట్టికృష్ణన్ నాయర్

పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి, ఇండ్ల అద్దెల కంట్రోలు: శ్రీ షణ్ముగ రాజేశ్వర సేతుపతి

మధ్యనిషేధ మంత్రి: శ్రీమతి జ్యోతి వెంకటచలం

మంత్రుల జీతాలు: 1946 లో ప్రకాశం మంత్రిమండలి ఏర్పాటయినప్పుడు, మంత్రుల జీతాలు ఒక్కొక్కరికి వెయ్యిరూపాయలుగా ఏర్పాటుచెయ్యబడినవి. 1947 మార్చిలో ఓమండూర్ పి. రామస్వామి రెడ్డియార్ మంత్రిమండలి ఏర్పాటయిన తరువాత, మంత్రుల జీతాలు ఒక్కొక్కరికి 850 రూపాయలుగా నిర్ణయింపబడినవి. మళ్ళీ, 1949 ఏప్రిల్ లో పి. ఎస్. కుమారస్వామి రాజా మంత్రిమండలి ఏర్పాటయిన తరువాత మంత్రుల జీతాలు యీ క్రిందివిధంగా నిర్ణయింపబడినవి.

జీతం; నెలకు రు. 1000.

కారు; ఇంటి అద్దె; అలవెన్సు నెలకు రు. 500.

బడ్జెట్

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును శాసనసభలో 1954 ఫిబ్రవరి 26 తేదిన ఆర్థికమంత్రి సి. సుబ్రమణ్యం ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి:

1954 లో ఆదాయం అంచనా:	రు. 44,99,83,000
1954-55 లో ఖర్చు అంచనా:	రు. 45,17;88,000
లోటు అంచనా:	రు. 18,05,00

మధ్యప్రదేశ్

ఇది బొంబాయి, బీహారు రాష్ట్రాలకు మధ్యగా, త్రికోణాకారంలోవున్న రాష్ట్రం. వైశాల్యం 1,30,272 చ. మైళ్ళు. జనాభా,

2,12,48,533. పురుషులు, 1,06,62,812; స్త్రీలు, 1,05,84,721 ఇండియాలోని రాష్ట్రాలన్నిటిలోకీ ఎక్కువ వైశాల్యంగల రాష్ట్రం ఇదే.

రాష్ట్రంలోని భూమిలో అడవుల క్రిందవున్న భాగమూ, బంజరు భూమిపోగా, మిగతాదానిలో నూటికి 67 వంతులు వ్యవసాయంలో వుంది. ప్రజల ప్రధాన వృత్తి కూడా ఇదే. వ్యవసాయంలో వున్న భూమిలో నూటికి 33 వంతులువరిపంట క్రిందవుంది. తరువాత గోధుమ, పప్పుదినుసులు, నూనె ధాన్యాలు లెఖకు వస్తాయి.

పరిశ్రమలలో బట్టల మిల్లులు చెప్పదగినవి. నాగపూర్ ఈ పరిశ్రమకు కేంద్రం. తరువాత, మెంగనీసును త్రవ్వి ఎత్తడం కూడా, పరిగణనీయమైన పరిశ్రమే. ఈ రాష్ట్రంనుంచి కలప కూడా విశేషంగా ఇతర రాష్ట్రాలకు, ముఖ్యంగా మదరాసురాష్ట్రానికి, ఎగుమతిఅవుతుంది.

రాజధాని : నాగపూర్

గవర్నరు : డాక్టర్ బి. పట్టాభి సీతారామయ్య
పదవీస్వీకారం : 1952 జులై 2
జీతం రు. 5 500 (ఇన్‌కంటాక్సుపోను రు. 3000)

శా స న స భ

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ మాత్రంవుంది.

అసెంబ్లీ సభ్యుల మొత్తం సంఖ్య : 233.

వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 32.

షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 26.

ఆంగ్లోఇండియనుల తరఫున గవర్నరుచే నామినేట్ చేయబడిన సభ్యుడు 1.

రాష్ట్రశాసన సభకు ఎన్నికలు 1951 డిసెంబరు 22 తేది నుంచి జరిగాయి. మొత్తం 232 స్థానాలలోను 6 స్థానాలకు అభ్యర్థులు పోటీ లేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. వారిలో కాంగ్రెసువారు ముగ్గురు, స్వతంత్రులు నలుగురు. తక్కిన 225 స్థానాలకు 1,122 మంది పోటీ చేశారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీల బలం:

కాంగ్రెసు 194; సోషలిస్టు, 2; ప్రజాపార్టీ, 8; ఇతరులు, 5; స్వతంత్రులు, 23.

స్పీకర్: పండిట్ కుంజిలాల్ దుబే

డిప్యూటి స్పీకర్: ఎస్. కె. వాంఖెడె.

మంత్రి మండలి

పదవీ స్వీకారం : 23 ఫిబ్రవరి 1952.

ముఖ్యమంత్రి హోం; ఉద్యోగనియామకాలు	పండిట్ రవిశంకర్ శుక్ల
పరిశ్రమలమంత్రి వాణిజ్యం, అడవులు, న్యాయశాఖ,	డి. కె. మెహాత
విద్యామంత్రి స్థానికపరిపాలన	పి. కె. దేశముఖ్
ఆర్థికమంత్రి రిజిస్ట్రేషన్	బ్రజ్ లాల్ బియాని
రెవిన్యూమంత్రి :	బి. ఎ. మండలాయ్
వ్యవసాయమంత్రి :	శంకరలాల్ తివారి
ఆరోగ్యమంత్రి :	యం. యస్. కన్నమ్వార్
పబ్లిక్ వర్క్సు మంత్రి కొండజాతుల క్షేమ పరిశీలన	రాజా నరేశంద్రసింగ్

ఆహారమంత్రి
కార్మికులు : జినవహార్ షా
ప్లానింగ్ : ఆర్. కె. పటేల్

డిప్యూటీ మంత్రులు :
ముఖ్యమంత్రికి : రాజా బహదూర్ వీరేంద్ర బహాదూర్ సింగ్
ఆర్థికశాఖ : పి. ఎల్. భగత్
పరిశ్రమశాఖ : శ్రీమతి ప్రభావతిబాయి జగత్ దార్
విద్యాశాఖ : అబ్దుల్ కాదర్ మసూం
వ్యవసాయశాఖ : కిశోరీరాం మొహాన్ శాయి
రెవిన్యూశాఖ : వాసుదేవ నాయక్
మంత్రుల జీతాలు : ఒక్కొకరికి నెలకు రు. 1,000.
డిప్యూటీ మంత్రులకు: నెలకు రు. 750.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును; 1954 మార్చి 4 న శాసన సభలో, ఆర్థికశాఖమంత్రి బ్రిజ్ లాల్ బియాని ప్రవేశపెట్టారు. ఆబడ్జెటు వివరాలివి:

1954-55 లో రాగలదని అంచనా వేసిన ఆదాయం	...	రు. 28,83,00,000
1954-55 లో అవుతుందని అంచనా వేసిన ఖర్చు	...	రు. 30,68,00,000
లోటు :	...	రు. 1,85,00,000

కాశ్మీరు

వైశాల్యం: 92,780 చ. మైళ్ళు. జనాభా, సుమారు. 4,41,000.
కాశ్మీర్ సంస్థానం, భారతదేశంలోని సంస్థానాలన్నిటిలోను పెద్దది. అంతేగాక, అతి సుందరమైన ప్రకృతిదృశ్యాలు గలది. సింధు, చినాబ్, జీలం నదులు ఈ రాజ్యంగుండా ప్రవహిస్తున్నాయి. రాజు హిందువు

అయినప్పటికీ, ప్రజలలో నూటికి 75 వంతులు ముస్లిములు. సికిందరు అనే నవాబు ఈరాజ్యాన్ని పరిపాలించిన రోజులలో అంటే 1,400 సంవత్సర ప్రాంతంలో, ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు ఇస్లాం మతంలో చేరి పోయారు. ఇది 1337 సంవత్సరంవరకూ హిందూరాజుల పరిపాలనలోనే వుంది. అప్పుడు పారశీక దేశస్థుడొకడు ఈ రాజ్యాన్ని జయించి, ముస్లిం రాజరికంలోకి తీసుకొనివచ్చాడు. కాని, 1586లో అక్బరు ఈరాజ్యాన్ని మొగలు సామ్రాజ్యంలో కలిపివేసి ఒక సుబేదారును నియమించినదాకా, స్వతంత్రరాజుల పాలనలోనేవుంది. మొగలు చక్రవర్తుల బలం సన్నగిలి నప్పుడు, ఈరాజ్యాధిపతి క్రమేపీ స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రకటించాడు. 1819 లో మహారాజా రంజిత్ సింగు యీ రాజ్యాన్ని జయించి, తన రాజ్యంలో కలిపివేసుకున్నాడు. రంజిత్ సింగు మరణానంతరం, ఈ రాజ్యాన్ని జమ్మురాజైన మహారాజా గులాబ్ సింగుకు బ్రిటిష్‌వారు 75 లక్షల రూపాయలకు అమ్మివేశారు.

దేశంలో బాధ్యతాయుత పరిపాలన కావాలని షేక్ అబ్దుల్లా నాయకత్వాన నేషనల్ కాన్ఫరెన్సువారు ఉద్యమాన్ని సాగించారు.

భరతఖండం విభజనానంతరం కాశ్మీరును పాకిస్థానుతో కలుపుకోవడానికి ఆప్రభుత్వం చాలా ప్రయత్నించింది. కాని, అది సాగలేదు. అంచేత, పశ్చిమోత్తరసరిహద్దులోవున్న కొండజాతులకు ఆయుధసామగ్రిని యిచ్చి, కాశ్మీర్‌మీద దండయాత్ర చేయించింది. ఈ కొండదండు కాశ్మీర్‌లో ప్రవేశించి, నానాబీభత్సం చేస్తూవుండగా, 1947 అక్టోబరు 26 న కాశ్మీర్ మహారాజు, తన సంస్థానాన్ని ఇండియాతో కలుపుకొని తనకూ తన సంస్థానానికీ రక్షణ యివ్వవలసిందని ఇండియా ప్రభుత్వాన్ని కోరాడు. ఆ కోరికకు గవర్నర్ జనరలు అంగీకరిస్తూ, కాశ్మీర్ భారత దేశంతో చేరడం తాత్కాలికమేననీ, కొండదండులను వెళ్ళగొట్టి సంస్థానంలో శాంతి నెలకొల్పిన తరువాత, ప్రజల యిష్టప్రకారం ఆ సంస్థానాన్ని ఇండియాలో చేర్చుకోవడమో, మానివెయ్యడమో జరుగుతుందనీ తెలియపరిచాడు. తాత్కాలికంగా యీ సంస్థానం ఇండియాతో కలి

యుద్ధం, 1947 అక్టోబరు 27 న జరిగినది. అనాడే. ఇండియానుంచి సైన్యాలు కాశ్మీర్‌కు పంపబడినవి.

అప్పటినుంచీ, 1949 జనవరి 1 తేదీదాకా, భారతసేనలు కాశ్మీరుపై దండయాత్ర జరిగిన సరిహద్దు మూకలతోను, వారికి సహాయం చేస్తున్న పాకిస్థాను సైన్యాలతోనూ, పోరాటం సాగించుతూ వీరి ఆక్రమణలో వున్న సంస్థానదేశాన్ని చాలావరకు విడిపించినవి.

కాశ్మీరు సమస్యవల్ల ఇండియా పాకిస్థానులమధ్య ఏర్పడిన తగాదా మిత్రరాజ్యసమితి సెక్యూరిటీకౌన్సిలువద్దకు విచారణకు వచ్చింది. ఈ సమస్యను విచారించి, ఉభయపక్షాలకూ రాజీ కుదర్చడానికి సెక్యూరిటీ కౌన్సిలు ఒక ఉపసంఘాన్ని నియమించింది. ఈ ఉపసంఘ కృషివల్ల. ఉభయులకూ కాశ్మీరు భవిష్యత్తును నిర్ణయించే విషయంలో ఒక ఒడంబడిక కుదిరింది. ఆ ఒడంబడిక కారణంగా కాశ్మీరులో యుద్ధం 1949 జనవరి 1 తేదీన విరమింపబడింది.

ఈఒడంబడికప్రకారం, కాశ్మీరును ఇండియాతో చేర్చాలా. పాకిస్థానుతో చేర్చాలా అనేవిషయాన్ని నిర్ణయించడానికి ప్రజాభిప్రాయం కనుగొనబడుతుంది. ప్రజాభిప్రాయం కనుగొనడానికిజరిగే ఎన్నిలు,మిత్రరాజ్యసమితి నియమించిన ఒక ప్రత్యేక అధికారి పర్యవేక్షణలో జరుగుతాయి. కాశ్మీరులో పాకిస్థాను సైన్యాలు తరలిపోతాయి.

కాశ్మీర్‌లో జనవాక్య నిర్ధారణను తేల్చడానికి యునైటెడ్ నేషన్సు తరఫున అడ్మిరలు చెస్టర్ నిమిజ్ నియమింపబడినారు. కాని జనవాక్య నిర్ధారణకు పూర్వం, కాశ్మీరులోని కొన్ని ప్రాంతాలలోవున్న పాకిస్తాను సైన్యాలు అచ్చటనుంచి తరలిపోవాలనే విషయంపై ఒడంబడిక కుదరనందున జనవాక్యనిర్ధారణ తీసుకోవడంజరుగలేదు. ఈవిషయం ఇంకా (1954) ఫిబ్రవరి అంతానికి) సెక్యూరిటీ కౌన్సిలు పరిశీలనలోనే వున్నది.

కాశ్మీర్ మహారాజు హిజ్ హైనెస్ సర్ హరిసింగ్ బహదూర్, రాజ్యపరిపాలననుంచి తాత్కాలికంగా విరమించి,పరిపాలనాధికారా

తనకుమారుడు యువరాజ కర్ణసింగుకు అప్పగించారు. 1951 జనవరి 26 నుంచి 1952 నవంబరు 19 వరకు కాశ్మీర్‌కు రాజప్రముఖ్‌గా కర్ణసింగు వున్నారు. 1952 నవంబరు 17 నుంచి సాదార్-ఇ-రియాసత్ అనే బిరుదుతో ఎన్నుకోబడిన రాజ్యపాలకుడుగా వ్యవహరిస్తున్నాడు.

1947 అక్టోబరు 31 న షేక్ అబ్దులా నాయకత్వాన కాశ్మీరుకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చెయ్యబడింది షేక్ అబ్దుల్లా 1948 మార్చి 18 తేదిన తన మంత్రిమండలిని ఏర్పాటుచేశారు. ఆ మంత్రిమండలి వివరాలివి :

ప్రధాని :	షేక్ మహమ్మదుఅబ్దుల్లా
ఉపప్రధాని	బక్షిం ఘులాం మహమ్మద్
రెవిన్యూమంత్రి :	మీర్జా మహమ్మదు అఫ్జలుబేగ్
పరిశ్రమలమంత్రి :	గులాం మహమ్మదు సాదిక్
ఆరోగ్యమంత్రి :	పండు శ్యామలాల్ షరీఫ్
ఆర్థికమంత్రి :	గిరిధరిలాల్ డోగ్రా
రవాణామంత్రి :	కర్నల్ పీర్ మహమ్మదుఖాన్

మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రూ. 1,000. కాని దేశంలోనిఆర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి 1950 ఏప్రిలునుంచీ నూటికి 20 వంతులు తగ్గించుకొని, నెలకు రూ. 800 మాత్రమే తీసుకొనడానికి మంత్రులు నిశ్చయించుకున్నారు.

సాదార్-ఇ-రియాసత్‌కు నెలకు రూ. 5,500 జీతం, ఏడాదికి రు. 1 09,000 అలవెన్సు, ఉచితగృహవసతి, రెండు, కార్లు ఇవ్వబడుతవి.

కాశ్మీరు భవిష్యత్తును నిర్ణయించడానికి కాశ్మీరు ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రజాపరిషత్తు ప్రథమ సమావేశం 1951 నవంబరు 1 జరిగింది. ఈసభకు అధ్యక్షుడుగా ఘులాంమహమ్మదు సాదిక్ ఎన్నుకోబడినారు.

1951 నవంబరు 20 నుంచి, యీ ప్రజాపరిషత్తె రాష్ట్ర శాసన సభగాకూడా వ్యవహరిస్తుందనీ, మంత్రిమండలి శాసనసభకు బాధ్యులై

వుంటారనీ, రాజరికం నిమిత్తమాత్రుడుగా, మంత్రుల సలహామీదయుక్త రాజు కర్ణసింగు సాగిస్తారనీ ప్రకటన జరిగింది. కాశ్మీర్‌లో రాజరికానికీ, వంశపారంపర్య రాజ్యపాలనాధికారానికీ స్వస్తిచెప్పి, శాసనసభచే ఎన్నుకోబడిన రాజ్యపాలకుడు సాదార్-ఇ-రియాసత్ అనే హోదాతో అయిదేళ్లపాటు, ఇండియా ప్రెసిడెంటు అనుమతితో రాజ్యపాలన చెయ్యాలని ప్రజాపరిషత్తు తీర్మానించింది. ఈ తీర్మానప్రకారం, మొట్టమొదటి సాదార్-ఇ-రియాసత్ గా కర్ణసింగ్ 1952 నవంబరు 15న 15 న ఎన్నుకోబడినాడు. 1952 నవంబరు 17 న పదవి స్వీకారం, చేశాడు.

మంత్రి మండలిలో కలతలు ఏర్పడినందుననూ, మంత్రులలో అధిక సంఖ్యాకులకు షేక్ అబ్దుల్లామీద విశ్వాసం లేనందున, షేక్ అబ్దుల్లా పరిపాలనలో చాలా అవకతవకలు ఉన్నందునను, సాదార్-ఇ-రియాసత్ కరణ్‌సింగ్, 1953 ఆగస్టు 9 తేదిన షేక్ అబ్దుల్లాను ముఖ్య మంత్రి పదవినుంచి బర్తరఫ్ చేసి, ముఖ్యమంత్రిగా ఘులాం మహ్మద్‌ను నియమించాడు.

మంత్రి మండలి :

ముఖ్యమంత్రి : బక్షి ఘులాం మహమ్మద్
జి. ఎం. సాదిక్
జి. ఎ. దోగ్రా
మీర్ కాసిం

డిప్యూటి మంత్రులు: పి. డి. ధార్, అసాదుల్లా మీర్, కుషక్ వకులా, మేజర్ ప్యార్ సింగ్.

స్పీకరు : ఘులాం రసూల్ రెంగు

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును 1954 మార్చి 26 న శాసనసభలో ఆర్థిక మంత్రి ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి :

ఆదాయం అంచనా : రు. 5,50,12,000
వ్యయం అంచనా : రు. 5,01,65,700
మిగులు అంచనా : రు. 48,46,300

తిరువాంకూర్-కొచ్చిన్

తిరువాన్కూర్ కొచ్చిన్ సంస్థానాలు రెండూ ఒక యూనియన్‌గా 1949 జూలై 1 తేదీన ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఈ యూనియన్ వైశాల్యం 9,144 చ. మైళ్ళు. జనాభా 92,80,425. వీరిలో పురుషులు, 46,20,803; స్త్రీలు, 46,59,622. రాష్ట్రంలోని ప్రతిచదరపు మైలుకూ 1012 మంది ప్రజలు నివసిస్తూన్నట్లు లెక్క. రాష్ట్రంలోని ప్రజలలో 23,742 మంది తెలుగువారు.

ఈ యూనియను ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి జీవించేవారే,

పారిశ్రామికంగానూ, విద్యలోనూ యీ యూనియన్ చాలా అభివృద్ధిలోకి వచ్చింది. ఈ యూనియనులో 29 ఫస్టుగ్రేడు కాలేజీలు, 482 హైస్కూళ్ళు, 707 మిడిల్‌స్కూళ్లు, 4,010 ప్రైమరీ స్కూళ్లు వున్నాయి. విద్యావంతులైన స్త్రీలు చాలా యెక్కువగావున్న ప్రాంతం ఇండియాలో ఇదే. త్రివేంద్రంలో ఒక విశ్వకళాపరిషత్తు వుంది.

కొచ్చిన్‌లో చాలా బాగా నిర్మింపబడిన ఓడరేవువుంది.

ఈ యూనియనుకు రాజధాని త్రివేంద్రం.

రాజప్రముఖ్ : ఆనరరీ మేజర్ హిస్ హైనెస్ శ్రీ పద్మనాభ దాస వాంచిపాల సర్ బలరామవర్మ కులశేఖర కిరీటపతి మన్నెసుల్తాన్ మహారాజ రామరాజ బహదూర్ షంషేర్‌జంగ్, తిరువాంకూరు మహారాజు.

ప్రీవీపర్స్ : రు. 18,00,000. రాజప్రముఖ్‌గా వున్నందుకు అదనపు అలవెన్సు రు. 3,00,000.

ఈ సంస్థాన యూనియన్‌లోని రెండు సంస్థానాల వివరాలు విడిగా యీ క్రింద ప్రకటింపబడినవి.

తిరువాన్కూర్ :

వైశాల్యం : 7,662 చ. మైళ్లు. భారతదేశము నైరుతి అగ్రంలో వున్న సంస్థానం. రాజ్యాధికారానికి వారసత్వం, రాజు పుత్రులకు కాక మేనల్లుళ్ళకు చెందుతుంది. రాజుతల్లికి మహారాణి బిరుదు వర్తిస్తుంది. రాజు వివాహం చేసుకున్న యువతికి మహారాణి హోదా లేదు. ప్రస్తుత మహారాజు 1931 లో సింహాసనాన్ని అధిష్ఠించారు. 1924 లోనే ఈ మహారాజు సింహాసనాధికారాన్ని పొందినా, మైనారిటీ తీరేవరకూ, ఆయన పెదతల్లి మహారాణి సేతు లక్ష్మీబాయి పరిపాలన సాగించారు. ఇక్కడి ప్రజల జీవనాధారానికి ప్రధానమైన వృత్తి వ్యవసాయము. కొబ్బరి, రబ్బరు, టీ తోటలు ప్రజలకు ప్రధాన జీవనాధారాలుగా వుండటమే కాక, ప్రభుత్వానికి విశేష ఆదాయాన్ని చేకూరుస్తున్నాయి.

ఏటంబాంబులు చెయ్యడానికి ఉపయోగపడే థోరియం అనే లోహం ఈ సంస్థానంలో ఎక్కువగా లభిస్తుంది.

కొచ్చిన్ :

వైశాల్యం : 1,393 చ. మైళ్ళు. ఈ సంస్థానం, తిరువాంకూరుకూ మద్రాసు రాష్ట్రంలోని మలబారు జిల్లాకు మధ్యన, భారతదేశపు నైరుతి తీరానవుంది.

మహారాజు : హిస్ హైనెస్ శ్రీ రామవర్మ

రాజకుటుంబం అందరికీ ప్రీవీపర్స్ రు. 14,00,000. మహారాజుకు దీనిలో రు. 2,35,000.

తిరువాంకూరు తమిళ్ నాడు కాంగ్రెసు తరఫున మంత్రి మండలిలో సభ్యుడుగావున్న చిదంబరనాడార్ తమ పదవికి 1953 సెప్టెంబరు 15 న రాజీనామా ఇచ్చారు.

తరువాత, సెప్టెంబరు 23 న మంత్రి మండలి, తమపై విశ్వాసాన్ని కోరుతూ శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన ప్రతిపాదన వీగిపోయింది. అందుచేత, రాజప్రముఖ్, శాసనసభను రద్దు చేశారు. మళ్లీ ఎన్నికలు జరిగి కొత్త మంత్రిమండలి ఏర్పడేవరకూ, ఏ. జె. జాన్ నాయకత్వాన ఉన్న మంత్రి మండలినే పరిపాలనసాగించమన్నారు.

ఎన్నికలు 1954 ఫిబ్రవరి 15 న ప్రారంభమై, ఫిబ్రవరి 26 తేదిన ముగిసినవి.

ఆయా పార్టీలబలం ఇది.

కాంగ్రెసు, 45; కమ్యూనిస్టులు; 23; ప్రజాసోషలిస్టులు, 19; రివల్యూషనరీ సోషలిస్టు పార్టీ, 9; తిరువాంకూరు తమిళనాడు కాంగ్రెసు, 12; స్వతంత్రులు, 9.

ప్రజాసోషలిస్టు పార్టీ నాయకుడు పట్టం ఎ. తానుపిళ్లై మంత్రి మండలిని స్థాపించడానికి అంగీకరించి నందున, ఆయనను ముఖ్యమంత్రిగా 1954 మార్చి 16 తేదిన రాజప్రముఖ్ నియమించారు.

మంత్రిమండలి

పదవీస్వీకారం: 1954 మార్చి 17:

ముఖ్యమంత్రి, న్యాయశాఖ, పరిపాలన, ప్రచురణ, విద్య, ఆహారం, దేవాదాయములు, ఎన్నికలు	పట్టం ఎ. తానుపిళ్లై
ఆర్థికమంత్రి, భూమిశిస్తు, వ్యవసాయం, పశురక్షణ, పరిశ్రమలు, వాణిజ్యం, అడవులు, ఎక్సైజు	పి. ఎస్. నటరాజపిళ్లై
రవాణామంత్రి, నిర్మాణశాఖ, విద్యుచ్ఛక్తి; రేవులు	ఎ. అచ్యుతన్
స్థానికపరిపాలనమంత్రి, ప్రజారోగ్యం, వైద్యం, గ్రామోద్ధరణ, హరిజనోద్ధరణ, సహకారము, కార్మికులు	పి. కె. కుంజు

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ మాత్రం వుంది.
అసెంబ్లీ సభ్యులు మొత్తం సంఖ్య: 118
వీరిలో ప్రజలచే ఎన్నుకోబడినవారు 117
ఆంగ్లో ఇండియనుల తరఫున రాజప్రముఖ్ చే నామినేట్ చేయబడిన సభ్యుడు 1.
స్పీకర్ : వి. గంగాధరన్
డిప్యూటీ స్పీకరు : దామోదరన్ పొట్టి
శాసన సభ్యులకు నెలకు రు. 120 జీతం లేదా సభకు హాజరైన ప్రతిరోజుకి రు. 10. వారి స్వస్థలంనుంచి త్రివేంద్రం రావడానికి రైలులో ఫస్టుక్లాసు చార్జికి రెట్టింపు, రోడ్డుమీద ప్రయాణంచేస్తే, ప్రతిమైలుకీ యెనిమిదణాలు బత్తా:
మంత్రులకు జీతం రు. 500. అలవెన్సు, రు. 250, నెలకు.

బడ్జెట్

1954-55 సంవత్సరానికి యీరాష్ట్రానికి బడ్జెటును శాసనసభలో 1954 మార్చి 23 తేదిన, ఆర్థిక శాఖామంత్రి పి. ఎస్. నటరాజపిళ్లై ప్రవేశ పెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి:

అంచనా వేసిన ఆదాయం :	రు. 17,28,47,000
అంచనా వేసిన ఖర్చు:	రు. 18 60,01,000
లోటు	రు. 1,31 54,000

పాటియాల, తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాల యూనియన్ (పెప్సు)

1948 జూలై 15 వ తేదిన, పాటియాలలోసహా తూర్పుపంజాబ్ లోని కపుర్థలా, నాభా, ఫరీద్ కోట, మాలేర్ కోట్ల, నలఘర్, కాల్సియా

అనే తొమ్మిది సంస్థానాలు పాటియాల, తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానాల యూనియన్‌గా ఏర్పడినాయి.

ఈ యూనియన్ వైశాల్యం 10,078 చ. మైళ్ళు దీనిలో దాదాపు 6,000 చ. మైళ్ళు పాటియాల సంస్థానం. ఈ యూనియన్ జనాభా 34,93,685; పురుషులు, 18,94,844; స్త్రీలు, 15,98,841. ఈ యూనియన్ ప్రభుత్వాదాయం, ఏడాదికి దాదాపు అయిదుకోట్ల రూపాయలు.

ఈ యూనియన్‌లో ప్రజల ప్రధానవృత్తి వ్యవసాయం. జనాభాలో ప్రధాన భాగమైన జాట్ జాతివారు చాలా సమర్థులైన వ్యవసాయదార్లు.

ఈ యూనియన్‌లో దాదాపు 9 లక్షల ఎకరాల సేద్యయోగ్యమైన భూమి ప్రస్తుతం బీడుగావున్నది. దీనిలో అర్థమం రెండులక్షల యెకరాల భూమినైనా శీఘ్రంగా వ్యవసాయంలో పెట్టడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది.

పరిశ్రమల విషయంలో యీ యూనియన్ యిప్పుడిప్పుడే కొంచెం ముందంజవేస్తున్నది.

ఈ యూనియన్‌లో 10 కాలేజీలు, 51 హైస్కూళ్ళు, 73 మిడిల్ స్కూళ్ళు, 77 లోయరు మిడిల్ స్కూళ్ళు, 642 ప్రైమరీస్కూళ్ళు వున్నాయి.

రాజప్రముఖ్ : లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ హిస్ హైనెస్ మహారాజాధిరాజ సర్ యాదవేంద్రసింగ్ మహేంద్రబహదూర్ (పాటియాల మహారాజు)

ఉపరాజప్రముఖ్ : కపుర్థల మహారాజు

మంత్రి మండలి

పదవీ స్వీకారం : 8 మార్చి 1954.

ముఖ్యమంత్రి, ప్లానింగ్, పబ్లిక్ వర్క్సు, వ్యవసాయం; సమాకారం — కర్నల్ రఘువీరసింగ్

ఆర్థిక మంత్రి, విద్య, స్థానిక పరిపాలన — బ్రిష్ భాన్
రెవిన్యూ మంత్రి — జనరల్ శివదేవ్ సింగ్
స్పీకరు : రామశరణ్ చంద్ మిట్ట

శా స న స భ

1952 ఎన్నికలలో రాష్ట్ర శాసనసభలోని 60 స్థానాలకూ 374 మంది అభ్యర్థులు పోటీ చేశారు. వారిలో 51 మంది కాంగ్రెసు, అకాలీలు 41. పోటీ చేసిన 17 మంది సోషలిస్టులలోనూ, 11 మంది ఫార్వర్డుబ్లాకు సభ్యులలోనూ ఒక్కరుకూడా ఎన్నిక కాలేదు. పోటీ చేసినవారిలో, 219 మంది తమ డిపాజిట్లను కోల్పోయారు. ఆ శాసన సభలో పార్టీల బలాలు : కాంగ్రెసు, 25; అకాలీలు, 18; కమ్యూనిస్టులు, 3; జనసంఘు, 2, ప్రజాపార్టీ, 1. షెడ్యూల్డుకాస్టు ఫెడరేషన్, 1.

1952 మార్చి 19 తేదిన కర్నల్ రఘువీరసింగ్ నాయకత్వాన కాంగ్రెసు మంత్రిమండలి ఏర్పాటు చేయబడింది. కాని, ఏప్రిల్ 16 తేదిన స్పీకరు ఎన్నికసమయంలో, మంత్రిమండలి పక్షంనుంచి ముగ్గురుసభ్యులు ప్రతికూలపక్షంలో చేరినందున, ఆ మంత్రిమండలి రాజీనామా ఇవ్వవలసివచ్చింది. ఏప్రిల్ 17 తేదిన ఆ మంత్రిమండలి రాజీనామా ఇవ్వగా, ఏప్రిల్ 22 తేదిన సర్దార్ గ్యాన్‌సింగ్ రేరివాలా, మంత్రిమండలిని ఏర్పాటు చేశారు.

ఎన్నికలలో సక్రమపద్ధతి అవలంబించ బడలేదనే కారణంగా, ఒక్క మంత్రితప్ప తక్కినవారి ఎన్నికలన్నీ క్రమక్రమంగా రద్దు చేయ బడింది. మార్చి 1 తేదిన ముఖ్యమంత్రి తమపదవికి రాజీనామా ఇచ్చారు.

శాసనసభలో పార్టీలబలం సరిగా లేనందున, శాసనసభను రద్దు చేస్తూ, 1953 మార్చి 5 న ఇండియా అధ్యక్షుడు ఒక ప్రకటన చేశారు. ఆ ప్రకటన ప్రకారం, రాష్ట్రపరిపాలనను అధ్యక్షుడు తమ కైవశం చేసుకొని, తమ తరఫున రాష్ట్రపరిపాలకునిగా రాజప్రముఖ్‌ను నియమిం

చారు. రాజప్రముఖ్ కు సలహా ఇవ్వడానికి, ప్రధాన అడ్మినిస్ట్రేటర్ గా పెండ్యాల సత్యనారాయణరావు, ఐ. సి. ఎస్., నియమింపబడినారు.

మళ్ళీ ఎన్నికలు 1954 ఫిబ్రవరి 18 తేదిన ప్రారంభమై, మార్చి 5 తేదిన ముగిసినవి. ఎన్నికల ఫలితంగా, ఏర్పడిన పార్టీబలం ఇది: కాంగ్రెసు 37; మితవాద అకాలి, 10; అతివాద అకాలి, 2; కమ్యూనిస్టు, 4; స్వతంత్రులు, 7; కాంగ్రెసుపార్టీ నాయకుడుగా ఎన్నుకోబడిన కర్నల్ రఘువీరసింగ్, 1954 మార్చి 8 తేదిన మంత్రిమండలిని ఏర్పాటు చేశారు.

బడ్జెటు

రాష్ట్రానికి 1954-55 బడ్జెటు 1954 మార్చి 28 న ప్రకటింపబడినది. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి :

ఆదాయ అంచనా :	రు. 7,33,13,000.
వ్యయం అంచనా :	రు. 7,39,92,·00.
లోటు అంచనా :	రు. 6,79,000.

మధ్యభారత్

మాళ్వరాజ్యం అనే పేరుగల మధ్యభారత సంస్థానాల కూడలి సంయుక్త మధ్యభారత్ రాజ్యం అనేపేరుతో 1948 మే 28 న ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ కూడలిలో గ్వాలియర్, ఇండోర్ సంస్థానాలున్నూ, 20 మాళవసంస్థానాలున్నూ చేరాయి, ఆసంస్థానాల పేర్లివి. ఆలిరాజపూర్, బార్వాని, దేవాస్ (సీనియర్) దేవాస్, (జూనియర్), ధార్, గ్వాలియర్, ఇందోర్, జావొరా, ఝాబువా, ఖిల్చిపూర్, నరసింగ్ ఘర్, రాజ్ ఘర్, రట్లం, శైలానా, సితామా, జోబాట్, కథివారా, కుర్వాయ్, మత్వార్; పిప్లోడా, మహమ్మద్ ఘర్, పథారి, జామ్నియా, నిఖేదా.

ఈయూనియన్ వైశాల్యం, 46,478 చ. మైళ్లు. జనాభా 79,54,154; పురుషులు, 41,33,075; స్త్రీలు, 38,21,079.

జనాభాలో నూటికి 75 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి జీవించేవారే. ఇచ్చట పండే పంటలలో ముఖ్యమైనవి గోధుమ, పప్పు దినుసులు, జొన్నలు, సజ్జలు, బియ్యం, మొక్కజొన్న, తిలధాన్యములు, చెరకు. ప్రస్తుతం యీ యూనియన్‌లో వ్యవసాయం చేయబడుతున్న 87,83,000 ఎకరాలభూమిలో దాదాపు 67,07,000 ఎకరాలలో ఆహారధాన్యములు పండించబడుతున్నవి. ఇంకా వ్యవసాయానికి ఉపయోగించకుండా వున్న వ్యవసాయ యోగ్యమైన భూమి 47,88,000 ఎకరాలు వుంటుంది. ఈ యూనియన్‌లోని మొత్తంభూమిలో దాదాపు నాల్గవవంతు, అంటే 12,000 చ. మైళ్ళు, అడవి. ఇక్కడ పండే వ్యాపారం పంటలలో ముఖ్యమైనది ప్రత్తి. దాదాపు 11 లక్షల ఎకరాలలో ప్రత్తి పంటవెయ్యబడుతుంది. ఇక్కడ 17 బట్టల మిల్లులు వున్నాయి. వీటిలో దాదాపు 50,000 మంది కార్మికులు పనిచేస్తారు. ఇండియా అంతటిలోనూఉత్పత్తి అయేవస్త్రంలో, నూటికి ఏడువంతులు; అంటే దాదాపు 25 కోట్ల గజాలబట్ట, యీ యూనియన్‌లోని మిల్లులలోనే తయారవుతుంది.

ఈ యూనియన్‌కు సంవత్సరంలో ఏడునెలలు గ్వాలియర్‌లోను, ఎండకాలం అయిదు నెలలు ఇందోర్‌లోను రాజధాని వుంటుంది.

రాజప్రముఖ్ : లెఫ్టినెంటు జనరల్ హిస్ హైనెస్ మహారాజా ముక్తర్ ఉల్ముల్క్ అజీం ఉల్ ఇక్తిదార్ రఫీఉష్షహాన్ వాలాషికో మొహత్ అష్షందౌరాన్ ఉమ్దత్ ఉల్ ఉమ్రా మహారాజాధిరాజ హిసముస్సలానత్ సర్ జీవాజీరావు సింధియా ఆలిజా బహదూర్.

ఉపరాజప్రముఖ్ : మేజర్ జనరల్ హిస్ హైనెస్ మహారాజాధిరాజ రాజరాజేశ్వర్ శావాయ్ శ్రీ యశ్వంతరావ్ హోల్కార్ బహదూర్.

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీమాత్రం వుంది. అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య మొత్తం : 99. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యే

కించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 17. షెడ్యూల్డు కొండ జాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు: 12. రాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నికలలో మొత్తం 99 స్థానాలకూ 440 మంది పోటీచేశారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీలబలం :

కాంగ్రెసు, 75; సోషలిస్టు, 4; జనసంఘు, 4; ఇతరులు, 13; స్వతంత్రులు, 3.

స్పీకర్ : ఎ. ఎస్. పట్వర్ధన్

డిప్యూటి స్పీకర్ : సౌభాగ్యమల్ జెయిన్

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 3 మార్చి 1952

ముఖ్యమంత్రి: ఉద్యోగనియామకాలు, గ్రామపాలన : మిశ్రిలాల్ గంగ్వాల్

రెవిన్యూమంత్రి : ఆహారము : శ్యామలాల్ పాండవీయ

ఆరోగ్యమంత్రి : అడవులు : డాక్టర్ ప్రేమ్‌సింగ్ రథోడ్

విద్యామంత్రి : హోం : మనోహర్‌సింగ్ మెహత

న్యాయమంత్రి : పరిశ్రమలు : సీతారాం జాజు

ఆర్థికమంత్రి : ఎస్. జెయిన్

కార్మికమంత్రి : స్థానికపరిపాలన : వి. వి. ద్రావిడ్

మైసూరు

వైశాల్యం. 33,310 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 98,49,000. పురుషులు 46,57,409; స్త్రీలు 44,17,563.

మైసూరు రాజ్యం, ఒక్క ఉత్తరపువైపునతప్ప, తక్కిన అన్ని దిశలలోనూ మదరాసు ఆంధ్రలతో ఎల్లలు కలిగివుంది. ఉత్తరపువైపున బొంబాయి రాజధానితో ఎల్ల కలిగివుంది. ఈ రాజ్యం 18వ శతాబ్దంలో కొన్ని సంవత్సరాలుమాత్రం హైదరాలి, టిప్పుసుల్తాన్‌లపాలనలో ముస్లిం

ఆధిపత్యంలో వుందిగాని, అంతకుపూర్వమూ, ఆ తరువాత హిందూరాజులే మైసూరును పరిపాలించారు. 1799 లో టిప్పుసుల్తానును ఓడించిన ఇంగ్లీషు వారు, మైసూరు రాజ్యాన్ని అంతకుపూర్వపు హిందూరాజుల వంశీకుడైన కృష్ణరాజ వడయరుకు అప్పగించారు. తరువాత ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడి నప్పుడు, మూడుతాలుకాలు మినహా, తక్కిన బళ్ళారిజిల్లాను మైసూరులో కలిపివేయడం జరిగింది. పారిశ్రామికంగానూ, నీటిసప్లయి, విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి మొదలగు విషయాలలోనూ మైసూరు రాజ్యం చాలా అభివృద్ధి లోకి వచ్చింది.

బాధ్యతాయుతపరిపాలనసంస్థానంలో నెలకొల్పాలని, సంస్థాన కాంగ్రెసువారు చేసిన ఆందోళన ఫలితంగా, సంస్థానంలో తాత్కాలిక ప్రజాప్రభుత్వాన్ని నెలకొల్పడానికీ, కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ సూచిం చిన ప్రకారం రాజ్యాంగ విధానాన్ని అమలులోకి తేవడానికీ,మహారాజా అంగీకరించారు. ఈ అంగీకార ఫలితంగా, 1947 అక్టోబరు 24 న, సంస్థానంలో తాత్కాలిక మంత్రిమండలి స్థాపించబడింది.

ఇండియా రాజ్యాంగవిధానాన్ని మైసూరు సంస్థానంలో అమలు జరుపుతూ మైసూరు మహారాజు 1949 నవంబరు 25 న ప్రకటనచేశారు.

భారతదేశంలో సిల్కును ఎక్కువగా తయారుచేసే ప్రాంతాలలో, ప్రథమస్థానం మైసూరుది. భద్రావతి దగ్గరవున్న ఉక్కుఫాక్టరీ ఇనుము, ఉక్కు తయారుచేసే ఫాక్టరీలలో చాలా ప్రసిద్ధి వహించింది. మైసూర్ పరిశ్రమలలో ముఖ్యంగా చెప్పవలసిన మిగతావి, చందన తైలము, చందన చెక్కడము, సబ్బులు. భారతదేశంలోకల్లా ఎక్కువ బంగారం దొరికేది యీ రాష్ట్రంలోనే.

రాజప్రముఖ్ : హిజ్ హైనెస్ సర్ శ్రీ జయచామ రాజేంద్ర వడయర్ బహదర్.

శాసనసభలు :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ, కౌన్సిలువున్నాయి. అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య మొత్తం : 105.

వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారి సంఖ్య: 19

అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య, రాజ్యాంగచట్టంలో 99 గా నిర్ణయించబడినప్పటికీ, ఆంగ్లో-ఇండియనులకు ఎన్నికలలో తగిన ప్రాతినిధ్యం లేకపోతే, అసెంబ్లీకి ఒక సభ్యుణ్ణి రాష్ట్రపాలకుడు నామినేట్ చెయ్యవచ్చును అనే సూత్రాన్నిబట్టి, రాజప్రముఖ్ ఒక ఆంగ్లో-ఇండియనును అసెంబ్లీకి నామినేట్ చేశారు. అందువలన, అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య 100 అయింది. బళ్లారి చేరడంతో, 105 అయింది.

రాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నికలు 1952 జనవరి 2 తేదినుంచి జనవరి 24 తేదిలోపల జరిగాయి. ఒక స్థానానికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినాడు. తక్కిన స్థానాలకు 293 మంది పోటీ చేశారు. పార్టీలవారీగా వారి వివరాలు ఇవి: కాంగ్రెసు, 98; కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజాపార్టీ, 65; సోషలిస్టులు, 51; భారతీయ జనసంఘు, 25; కమ్యూనిస్టులు, 6: షెడ్యూల్డుజాతుల ఫెడరేషన్, 4; ఫార్వర్డుబ్లాక్, 1; రైతుసంఘు, 1, స్వతంత్రులు, 135.

శాసనసభలో పార్టీల బలాలు:

కాంగ్రెసు, 77; ప్రజాపార్టీ, 8; సోషలిస్టులు, 3; షెడ్యూల్డు కాస్టు ఫెడరేషన్, 2; కమ్యూనిస్టు, 1; ఇతరులు, 11.

స్పీకరు : హెచ్. సిద్దయ్య
డిప్యూటిస్పీకరు: ఆర్. చెన్నాగి రామయ్య
కౌన్సిల్ చైర్మన్ : కె. టి. భాష్యం
డిప్యూటి చైర్మన్ : పి. గోపాలకృష్ణ చెట్టి

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 4 ఏప్రిల్ 1952

ముఖ్యమంత్రి
ఆర్థికశాఖ } కె. హనుమంతయ్య
పబ్లికువర్క్సు

విద్యామంత్రి : } ఎ. జి. రామచంద్రరావు
ప్రచురణశాఖ }
హోంమంత్రి : } హెచ్. సిద్ధవీరప్ప
న్యాయశాఖ }
ఆరోగ్యమంత్రి : } టి. చెన్నయ్య
స్థానికపరిపాలన }
రెవిన్యూమంత్రి : } కడిదల్ మంజప్ప
ఆహారశాఖ }
వ్యవసాయమంత్రి : డాక్టర్ ఆర్. నాగన్‌గౌడ

మంత్రులజీతాలు: ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 1,000. కారు అలవెన్సు రు. 250; ఇంటి అలవెన్సు రు. 250.

శాసనసభ్యులకు, నెలకు రు. 100 జీతం. అదికాక, సభావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకి రు. 15 అలవెన్సు. ప్రయాణానికి ఫస్టుక్లాసు టికెట్‌కు రెట్టింపు.

బడ్జెటు

1954-55 బడ్జెటును 1954 మార్చి 6 న ఆర్థిక మంత్రి ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి:

ఆదాయం :	రు.	21,21,40,000
వ్యయం :	రు.	24,30,73,000
లోటు :	రు.	3,09,33,000

రాజస్థాన్

రాజపుత్రస్థానంలోని ఉదయపూర్ (మీవార్), బన్‌స్వారా, బూంది, డుంగర్‌పూర్, జలావర్, కిషెన్‌ఘుర్, కోటా, ప్రతాపఘుర్ షాపుర, టోంక్, అనే పదిసంస్థానాల యూనియన్ 1948 మే 28 తేదీన ఏర్పాటయింది. తరువాత 1949 మార్చి 30 న బికనీర్, జయపూర్, జోధ

పూర్, జైసల్మీర్ అనే మరినాలుగు సంస్థానాలుకూడా ఈ యూనియన్‌లో చేరాయి. ఆతరువాత, 1949 మే 15 న, అప్పటికి మత్స్యరాజ్యం అనే పేరుతో ఒక కూడలిగావున్న ఆల్వార్, భరత్‌పూర్, ధోల్పూర్, కరౌలి అనే మరినాలుగు సంస్థానాలుకూడా, రాజస్థాన్ యూనియనులో కలపబడినవి. రాజస్థాన్ పశ్చిమోత్తరాన పాకిస్థాన్‌తో సరిహద్దు కలిగివుంది. అంటే జోధ్‌పూర్, బికనీర్, జైసల్మీర్ సంస్థానాలకుపడమటి ఎల్ల పాకిస్థాన్ అన్నమాట. రాజస్థాన్‌కు దక్షిణానబొంబాయి,తూర్పున మధ్యభారత్, ఉత్తరప్రదేశాలు; ఈశాన్యాన పంజాబ్ రాష్ట్రాలు ఎల్లలు.

ఇండియాలో అత్యధిక వైశాల్యంగల రాష్ట్రాలలో రెండవస్థానం రాజస్థాన్‌దే.

సంస్థానాల యూనియనులలో కల్లా పెద్దది రాజస్థాన్ యూనియనే. దీని వైశాల్యం 1,30,207 చ. మైళ్ళు. జనాభా 1,52,90,797. పురుషులు, 79,61,673. స్త్రీలు, 73,29,124.

ఇచ్చటపండే పంటలలో ముఖ్యమైనవి సజ్జలు, జొన్నలు. ఈ యూనియన్‌లో కొండలు, ఎడారి ఎక్కువ. వర్షము తక్కువ. చెప్పదగిన నదులేమిలేవు. చంబల్, వనస్ అనేవి రెండే నదులనే పేరుకు తగినవి. చంద్రకాంతశిలలు, కలప, వెదురు, వున్ని, తేనె లక్క మొదలైనవి ఇచ్చటనుంచి ఎగుమతి అవుతవి.

ఈ యూనియన్‌కు ఒక విశ్వకళాపరిషత్తు వుంది. ఈ యూనియన్‌కు తాత్కాలిక రాజధాని, జయపూర్.

మహారాజప్రముఖ్ : హిస్ హైనెస్ మహారాజాధిరాజమహారాణా శ్రీ సర్ భోపాలసింగ్ జీ బహదూర్ (ఉదయపూర్‌మహరాణా)

రాజప్రముఖ్ : లెఫ్టినెంట్ జనరల్ హిస్ హైనెస్ శర్మాద్-ఇ రాజాహై హిందూస్థాన్ రాజరాజేంద్ర శ్రీమహారాజాధిరాజ సర్ శావాయ్ మాన్‌సింగ్ (జయపూర్ మహారాజు)

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీమాత్రం వుంది. అసెంబ్లీ

సభ్యులసంఖ్య మొత్తం : 160. వీటిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 17. షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించబడిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 4. రాష్ట్రశాసనసభ ఎన్నికలలో మొత్తం 160 స్థానాలలోనూ రెండు స్థానాలకు కాంగ్రెసువారు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. తక్కిన 158 స్థానాలకూ 616 మంది పోటీచేశారు.

రాష్ట్ర శాసనసభలో పార్టీలబలం :

కాంగ్రెసు, 83 ; సోషలిస్టు, 1; ప్రజాపార్టీ, 1; జనసంఘ, 8; కృషికార్ లోక్, 7; స్వతంత్రులు, 34; రామరాజ్యపరిషత్, 24; హిందూ మహాసభ, 2; సోషలిస్టులు; 1.

స్పీకరు : నరోత్తం లాల్ జోషి

డిప్యూటి స్పీకరు : ఠాకూర్ లాల్ సింగ్ శక్తావాక్

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 3 మార్చి 1952

ముఖ్యమంత్రి హోం, ఉద్యోగ నియామకములు : జైనారాయణ్ వ్యాస్.

డిప్యూటి ముఖ్యమంత్రి : తికారాంపలివాల్.

రెవిన్యూమంత్రి, వ్యవసాయము : ఎం. ఎల్. సుఖాడియా

పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి : భోలానాథ్ మాస్టర్.

ఆహారమంత్రి : భోగిలాల్ పాండ్య.

న్యాయమంత్రి : కుంభరావ్ ఆర్య.

అడవులమంత్రి : అమృతలాల్ యాదవ్.

స్థానిక పరిపాలన మంత్రి : రామ్‌కరణ్ జోషి.

బడ్జెట్

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, ముఖ్యమంత్రి 1954 మార్చి 12 న శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టారు. ఆబడ్జెటు వివరాలివి :

ఆదాయం అంచనా రు. 21,55,11,000
వ్యయం అంచనా : రు. 21,55,11,000

సౌరాష్ట్ర

సౌరాష్ట్రరాజ్యం 1948 ఫిబ్రవరి 15 న|ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ సంస్థానాల యూనియన్‌ను కథియవాడ్ అనికూడా అంటారు. ఇండియాలో ఏర్పడిన మొట్టమొదటి సంస్థానాల యూనియన్ ఇదే. దీనిలో చిన్నవీ, పెద్దవీ కలిపి మొత్తం 221 సంస్థానాలు వున్నాయి. వీటిలో పెద్దవి జునగడ్, భావనగర్; నవనగర్, ధరంగధ్ర, రాజకోట మొదలైనవి, సుమారు 30. ఈ యూనియన్ బొంబాయి రాష్ట్రానికి ఉత్తరంగా ఇండియా పశ్చిమతీరానవుంది. చరిత్రప్రశిద్ధమైన సోమనాథదేవాలయం యీయూనియన్‌లోనేవుంది. ఈయూనియన్‌లోని ప్రజలందరూ గుజరాతీ భాష మాట్లాడుతారు. ఈయూనియన్ వైశాల్యం. 21 451 చ. మైళ్లు జనాభా 41,37,359. పురుషులు, 20,94,442; స్త్రీలు, 20,42,917.

సౌరాష్ట్రరాజ్యం పూర్తిగా వ్యావసాయికదేశం అని చెప్పవచ్చును. ఇచ్చటపండే పంటలలో ప్రధానమైనవి, గోధుమ, జొన్న, సజ్జ, వేరుశనగ, ప్రత్తి.

ఈ యూనియన్‌లోని ప్రధానపరిశ్రమ బట్టలనేత. ఇక్కడ తొమ్మిది బట్టల మిల్లులు వున్నాయి. ఉప్పు తయారుచెయ్యడం కూడా ఇచ్చట చెప్పదగ్గ పరిశ్రమలలోఒకటి. యూనియన్ ఏర్పాటయిన తరువాత, ఇక్కడ కొత్తపరిశ్రమలు అనేకం స్థాపించబడినవి.

ఈ యూనియన్‌కు రాజధాని రాజకోట.

రాజప్రముఖ్ : నవగర్ మహారాజు

ఉపరాజప్రముఖ్ : భావనగర్ మహారాజు

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీమాత్రం వుంది. అసెంబ్లీ

సభ్యుల సంఖ్య మొత్తం : 60. వీటిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 4. షెడ్యూల్డు తెగలజాతులకు ప్రత్యేకించిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడినవారు : 1.

రాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నికలలో మొత్తం 60 స్థానాలలోనూ ఒక స్థానానికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. తక్కిన 59 స్థానాలకూ 224 మంది పోటీచేశారు.

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీలబలం :
కాంగ్రెసు, 55; సోషలిస్టు, 2; ఇతరులు; 1; స్వతంత్ర; 2.
స్పీకరు : మదన్‌లాల్ జోషి
డిప్యూటీ స్పీకరు : ప్రేంచంద్ ఎం. షా

మంత్రిమండలి :

పదవీస్వీకారం : 28 ఫిబ్రవరి 1952
ముఖ్యమంత్రి రెవిన్యూ : యు. ఎన్. ఢేబర్
హోం మంత్రి, రవాణా సౌకర్యములు : ఆర్. యు. పరీక్
ఆర్థికమంత్రి : ఎం. ఎం. షా
విద్యామంత్రి, పబ్లిక్‌వర్క్సు : జె. కె. మోడి
న్యాయమంత్రి : డి. టి. డవె
పరిశ్రమలమంత్రి, ఆహారము, కార్మికులు : జి. సి. ఓజా
స్థానిక పరిపాలనమంత్రి : ఆర్. ఎం. ఆచాని
మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రు. 750; కారు అలవెన్సు రు. 250.

హైదరాబాద్

వైశాల్యం, 82,168 చ. మైళ్లు; జనాభా, 1,86,55,108; పురుషులు, 94,31,062; స్త్రీలు, 92,24,046.

ఈ రాష్ట్రంలో మొత్తం 16 జిల్లాలు వున్నాయి. 138 తాలూకాలు ఉన్నాయి; 22,500 గ్రామాలు వున్నాయి.

రాష్ట్రంలో మొత్తం పంటవేసిన భూమి, 2,65,78,000 ఎకరాలు. దీనిలో 2,68,800 ఎకరాలకు గవర్నమెంటు కాలువలవల్లనూ, 12,000 ఎకరాలకు ప్రైవేటు కాలువలవల్లనూ, 8,95,000 ఎకరాలకు చెరువులవల్లనూ, నీటి తీరువలభించింది.

హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో 1952 లో మొత్తం 5,488 మైళ్ళ రోడ్లు ఉన్నాయి. వానిలో, 42 మైళ్లు సిమెంటురోడ్లు; 4,871 మైళ్లు కంకరరోడ్లు; 575 మైళ్లు మట్టిరోడ్లు.

1952 లో ఈ రాష్ట్రంలో 1,31,600 చేనేత మగ్గములు పనిచేస్తున్నవి. 16 బట్టల ఫాక్టరీలు, ఒక సిమెంటు ఫాక్టరీ, 2 పంచదార ఫాక్టరీలు, వున్నాయి.

1952 లో, ఈ రాష్ట్రంలో 10,228 ప్రైమరీ స్కూళ్లు; 224 మిడిల్ స్కూళ్లు, 137 హైస్కూళ్ళు, 22 కాలెజిలు వున్నాయి.

రాష్ట్రంలోని మొత్తం జనాభా 1,86,55,108 మందిలోనూ 34,76,159 మంది పట్టణాలలోను, 1,51,78,949 మంది పల్లెలలోనూ నివసిస్తున్నారు.

రాష్ట్రం అంతటా మొత్తం 33,79,855 ఇండ్లు వున్నాయి. వీనిలో 28,35,960 ఇండ్లు పల్లెలలోనూ, 5,43,895 ఇళ్లు పట్టణాలలోను వున్నాయి.

రాష్ట్రంలోని ప్రజలందరూ, 37,55,144 కుటుంబాలుగా వున్నారు. వీటిలో 30,80,205 కుటుంబాలు పల్లెలలోనూ, 6,71,939 కుటుంబాలు పట్టణాలలోనూ వున్నాయి.

జిల్లాలవారీగా జనాభా వివరాలు ఇవి:

తెలంగాణా ప్రాంతం: మొత్తం వైశాల్యం: 39,571 చ. మైళ్ళు; మొత్తం జనాభా, 1,01,07,773.

జిల్లాల వారీగా :	వైశాల్యం :	జనాభా
హైదరాబాద్ :	1,648 :	45,11,336
మహాబూబ్ నగర్ :	5,750 :	11,86,496

ఆదిలాబాద్ :	7,359 :	9,02,522
నిజామాబాద్ :	2,958 :	7,78,158
మెదక్ :	3,409 :	10,27,298
కరీంనగర్ :	5,050 :	15,81,667
వరంగల్ :	8,139 :	15,87,326
నల్లగొండ :	6,258 :	15,43,975

ఈ మొత్తం జనాభాలో, తెలుగు మాట్లాడేవారు, 79,95,146 మంది. మరాఠీ మాట్లాడేవారు, 2,76,530, కన్నడం మాట్లాడేవారు, 48, 128.

మరాట్వాడా ప్రాంతం : మొత్తం వైశాల్యం, 27,782 చ. మైళ్లు. మొత్తం జనాభా, 59,46,404.

జిల్లాలవారీగా :	వైశాల్యం :	జనాభా
ఔరంగాబాద్ :	6,318 :	16,79,404
పర్భానీ :	4,855 :	10,10,864
నాందేడ్ :	3,902 :	9,49,936
బీదర్ :	4,721 :	11,72,702
భీర్ :	4,279 :	8,26,046
ఉస్మానాబాద్ :	3,707 :	8,07,452

ఈ జనాభాలో, తెలుగు మాట్లాడేవారు 3,44,592 మంది. మరాఠీ మాట్లాడేవారు; 42.18,790; కన్నడం మాట్లాడేవారు, 3,93,073.

కర్ణాటక ప్రాంతం : మొత్తం వైశాల్యం, 14,815 చ. మైళ్లు. మొత్తం జనాభా, 26,00,931.

జిల్లాలవారీగా :	వైశాల్యం :	జనాభా
రాయచూర్ :	6,684 :	11,51,987
గుల్బర్గా :	7,131 :	14,48,944

ఈ జనాభాలో తెలుగు మాట్లాడేవారు, 5,78,792; మరాఠీ

మాట్లాడేవారు, 51,662; కన్నడం మాట్లాడేవారు, 15,20,700.

రాష్ట్రం మొత్తంలో తెలుగు మాట్లాడేవారు 89,21,524; మరాఠీ, 45,41,982; ఉర్దూ, 21,59,214; కన్నడం, 19,61,901;

భూమి వివరాలు : రాష్ట్రంలోని మొత్తం భూమి, 5,29,00,000 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 61,86,755 ఎకరాలు; సాగుకు పనికిరాని బంజరు, 80,00,000; సాగుకు పనికివచ్చే బంజరు, 10,00,000 ఎకరాలు.

బ్రిటిషువారితో ఒడంబడిక చేసుకోవడానికి పూర్వం, హైదరాబాద్ పాలకుడు దక్కన్ సుబేదారు అనే హోదాతో, ఢిల్లీలోని మొగల్ చక్రవర్తికి లోబడివుండేవాడు. మొగల్ చక్రవర్తి అధికారం సన్నగిలినకొద్దీ దక్కన్ సుబేదారు ప్రాబల్యం హెచ్చింది. అయితే, దక్కన్ సుబేదారీలో మొట్టమొదట వున్నంతభూభాగం యిప్పుడు లేదు. కొంతభాగం, మహారాష్ట్రుల వశమైంది. కొంతభాగం, ఇంగ్లీషువారికి దత్తం చెయ్యబడింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు పాలకుణ్ణి నైజాం అనేహోదాతో "హిజ్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్" అనే బిరుదుతో, స్వతంత్రరాజుగా గుర్తించారు.

రాజ్యంలోని ప్రజలు విస్తారంగా తెలుగువారు, మహారాష్ట్రులు కాబట్టి, రాజ్యాన్ని తెలంగాణమనీ, మహారాట్ వాడా అనీ రెండు భాగాలుగా వ్యవహారిస్తారు.

సంస్థాన పరిపాలన అంతా, నైజాం యిష్టప్రకారం జరిగేది. ప్రజలలో నూటికి పన్నెండు వంతులకుతక్కువగావున్న ముస్లిములకు, హిందువులతో సమాన ప్రాతినిధ్యం యివ్వబడిన శాసనసభ 1947 లో ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ శాసనసభ ప్రథమసమావేశం 1947 ఫిబ్రవరి 18 వ తేదిన జరిగింది.

తెలంగాణా ప్రాంతం, 39,571 చ. మైళ్ళు. మహారాష్ట్ర ప్రాంతం 27,571 చ. మైళ్ళు. కర్ణాటకప్రాంతం, 14,815 చ. మైళ్ళు.

ఈ రాష్ట్రంలో ప్రతి ఏటా దాదాపు 10 లక్షల టన్నుల బొగ్గు త్రవ్వబడుతున్నది.

పంచదార, కాగితము, సిమెంటు, గాజు, సిగరెట్లు యీ రాష్ట్రం లోని ప్రధాన పరిశ్రమలు.

ఇండియాలోని సంస్థానాలన్నీ, 1947 ఆగస్టు 15 అనంతరం ఇండియాప్రభుత్వంతో దృఢసంబంధాలఒడంబడికలను చేసుకున్నప్పటికీ, హైదరాబాదు నైజాం మాత్రం, అలా చెయ్యడానికి అంగీకరించ లేదు. తన సంస్థానం ఇతర సంస్థానాలవలె గాక ప్రత్యేక హోదాగలదనీ, తాను ఇండియాతో స్నేహంగావుంటానని ఒడంబడిక చేసుకోగల నేగాని, అందరివలెనే ఇండియాప్రభుత్వానికి లోబడి దృఢసంబంధపు ఒడంబడిక చేసుకోనజాలననీ నైజాం ప్రకటించాడు. ఇండియా ప్రభుత్వానికీ, నైజాం ప్రతినిధులకూ సుమారు నాలుగునెలలపాటు రాయబారాలుజరిగినతరువాత 1947 నవంబరు 18 న, యథాతథపు ఒడంబడికపై నైజాము సంతకం పెట్టడం జరిగింది. ఈ ఒడంబడిక ప్రకారం, హైదరాబాదుకీ, ఇండియా ప్రభుత్వానికీ 1947 ఆగస్టు 15 కు పూర్వం ఏ సంబంధాలు వుండేవో, అవే ఇకముందు ఒక సంవత్సరందాకా వుంటాయి. ఆ సంవత్సరంలోపల శాశ్వతమైన ఒడంబడిక కుదుర్చుకోవటానికి ఉభయులూ ప్రయత్నిస్తారు.

ఈ ఒడంబడిక ప్రకారం, హైదరాబాదులోవున్న ఇండియా సైన్యాలన్నీ 1948 ఫిబ్రవరి మాసాంతంలోపల హైదరాబాదునుంచి రప్పించివేయబడుతవి. అన్ని దేశాలలోను తన ఏజంట్లను నియమించడానికి నిజాం హక్కు కలిగివుంటారు. హైదరాబాదులో ప్రభుత్వాన్ని కూల దోయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నాలు జరిగితే, వాటిని అణచివెయ్యడానికి తగిన సహాయం ఇండియా ప్రభుత్వం ఇస్తుంది.

జనభాలో నూటికి 15 వంతులేవున్న ముస్లిములకు, హిందువులతో సమానంగా ప్రాతినిధ్యంవున్నశాసనసభను ఏర్పాటుచెయ్యడం అన్యాయ మనీ, ప్రజలందరికీ సమానహక్కులు, వయోజన ఓటింగుహక్కు, మెజారిటీ పక్షప్రభుత్వము సంస్థానంలో నెలకొల్పవలసిందనీ, సంస్థానం ఇండియాతో దృఢసంబంధపు ఒడంబడికను చేసుకోవాలనీ సంస్థాన కాంగ్రెసు కోరింది. సంస్థానాధిపతి యీ కోరికలను అంగీకరించనందున కాంగ్రెసు సత్యాగ్రహం జరిపింది.

ఇండియాతో యథాతథపు ఒడంబడికను చేసుకున్న తరువాత నైజాం అప్పటికివున్న మంత్రిమండలిని తొలగించి, హైదరాబాదులో పెద్దవ్యాపారస్తుడు మీర్ లాయక్ ఆలిని ప్రధానమంత్రిగా నియమించాడు. ఆయన 1947 డిసెంబరు 16 న ఒక మంత్రిమండలిని ఏర్పాటు చేశాడు. ఈ మంత్రిమండలిలో ఎనిమిదిమంది ముస్లిములు, ఆరుగురు హిందువులు, ముస్లిములు ముఖ్యంగా, హైదరాబాదులోని ఇత్తెహాద్ ఉల్ ముస్లిమీన్ అనే సంస్థ నాయకుడు సయ్యద్ కాశిం రజ్వీ సూచనపైనియమింపబడినవారు. ఈరజ్వీ, హైదరాబాదు స్వతంత్ర రాజ్యంగావుండాలనీ సంస్థానంలో అల్పసంఖ్యలోవున్న ముస్లిములే పరిపాలన సాగించాలనీ ప్రచారం ఆరంభించి, తనకు ప్రతికూలురనందరినీ అణచడానికి రజాకార్లు అనే పేరుతో, సైనిక తరిఫీదు పొందిన ముఠా తయారుచేశాడు. వీరు సంస్థాన ప్రజలపైన, ముఖ్యంగా హిందువులపై చేసిన దౌర్జన్యాలు చెప్పరానివి. అంతేగాక, యీముఠా, ఇండియాసరిహద్దులపైనకూడా దాడులు జరుప నారంభించింది. ఈ ముఠా దౌర్జన్యాలను సహించడమే కాక, వీరికి ప్రోద్బలంయిస్తూ లాయక్ ఆలి మంత్రివర్గం, సంస్థానసైన్యాలను పెంచడం ఆరంభించింది. దొంగతనంగా ఆయుధాలను దిగుమతిచేసుకోడం సాగించింది. యథాతథపు ఒడంబడిక ప్రకారం, హైదరాబాదులో వున్న ఇండియా సైన్యాలు ఇండియాకు రప్పించి వేయబడినందున యీదౌర్జన్యచర్యలను అరికట్టేవారే లేకపోయారు. సంస్థానంలోని ఉద్యోగులలో అధిక సంఖ్యాకులు ముస్లిములే. వారిలో చాలామంది రజాకార్లకు ప్రోద్బలంకూడా యివ్వడం ఆరంభించారు.

హైదరాబాదులో శాంతినిఏర్పరచడానికి, ఇండియా ప్రభుత్వంతో ఒక ఒడంబడికకు వచ్చేటట్టు చెయ్యడానికి, ఇండియాప్రభుత్వం హైదరాబాదు ప్రతినిధులతో 1947 మార్చిలోనూ, జూన్ లోనూ ఢిల్లీలో సంప్రతింపులు జరిపారు. కాని, హైదరాబాదు ప్రతినిధులు ఢిల్లీలో ఒక ఒడంబడికకుఒప్పుకోవడం, హైదరాబాదు వెళ్లి దానిని కాదనడంజరిగింది. ఈలోపల రజాకార్ల దౌర్జన్యాలు చాలా ఎక్కువ అయిపోయాయి. వందలకొలది గ్రామాలపై దాడులు, హిందువులను, తమ హింసాపద్ధతు

లకు వ్యతిరేకతను చూపిన ముస్లిములను, ఘోరహత్యలకు పాల్పరచడము, ఇళ్ళను తగులబెట్టడము, స్త్రీలను అవమానించడము, మొదలైనకృత్యాలు హైదరాబాదు సంస్థానంలోని గ్రామాలలోనేకాక, ఇండియా సరిహద్దు గ్రామాలలోకూడా రజాకార్లు సాగించారు. ఒకవైపున మీర్ లాయక్ అలి మంత్రివర్గం విమానములమీద దొంగతనంగా ఆయుధాలను దిగుమతి చేయించి, సైన్యాన్ని ఎక్కువగా పెంచివేస్తున్నది. ఇదంతా చూచి, ఇక ప్రూరుకుంటే పరిస్థితులు విషమించుతాయని ఇండియా ప్రభుత్వం నిర్ణయించి, హైదరాబాదులో శాంతిభద్రతలు, ఇండియా అంతటి శాంతి భద్రతల నిర్వహణకు ప్రధానం కనుక, సంస్థానంలో శాంతిభద్రతలను కాపాడడానికి ఇండియా సైన్యాలను యథాతథంగా ఒడంబడికకు పూర్వంవలెనే సికింద్రబాదు, బొలారం, తిరుమలగిరిలలో ఉంచటానికి అనుమతి ఇవ్వవలసిందని నైజామును సెప్టెంబరు 7 వ తేదిన కోరింది. నైజాం యీ కోరికను నిరాకరించాడు. అయినప్పటికీ, ఇండియాసేనలు హైదరాబాదుకు కదులుతాయనీ, సికింద్రబాదు, బొలారం, తిరుమలగిరిలో స్థావరం ఏర్పరచుకుంటాయనీ, హైదరాబాద్ సేనలు ప్రతిఘటించినట్లయితే, ఆ ప్రతిఘటను అణచివేసి, ఇండియా సేనలు తమ గమ్యస్థానాన్ని చేరుకుంటాయని ఇండియా ప్రధానమంత్రి పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ సెప్టెంబరు 10 వ తేదిన ప్రకటించారు.

ఇండియా ప్రభుత్వంవారి, యీ నిర్ణయాన్ననుసరించి, ఇండియా సైన్యాలు, సెప్టెంబరు 12 వ తేది రాత్రి నాలుగుగంటలకు, తెల్లవారితే 13 తేది అనగా, హైదరాబాదు సంస్థానంలోకి కదలినవి. సంస్థానంలో శాంతి.భద్రతలను నెలకొల్పడానికి ఇండియాప్రభుత్వం ఉపక్రమించిన యీ చర్యలను జయప్రదంగా సాగించడానికి. సేనలకు నాయకుడు, లెఫ్టినెంట్ జనరల్ మహారాజ్ శ్రీరాజేంద్రసింహజీ. ఈ చర్య ఆరంభమవడానికి రెండురోజులుముందుగా, లాయక్ ఆలీ మంత్రిమండలి, ఇండియా పైన మిత్రరాజ్య భద్రతామండలిలో ఫిర్యాదు చెయ్యడానికి ఒక ప్రతినిధి వర్గాన్ని పారిస్ పంపించింది. భద్రతామండలి యీ విషయాన్ని చర్చించడానికి నిశ్చయించింది. కాని, విషయం చర్చకు రాకముందే, సెప్టెంబరు

17 తేదిన హైదరాబాదు, ఇండియాకులొంగిపోయింది. ఇండియా సేనలు హైదరాబాదుకు 30 మైళ్ళ సమీపంలోకివచ్చేసరికి, లాయక్ ఆలిమంత్రి వర్గం రాజీనామా యిచ్చింది. నిజాం, ఆ రాజీనామాను అంగీకరించి, ఇండియా సైన్యాలను హైదరాబాదును ఆక్రమించి, శాంతిభద్రతలను నెలకొల్పవలసిందిగా కోరాడు. సెప్టెంబరు 11 తేది సాయంకాలం, ఇండియా సేనలు హైదరాబాదునగరంలో ప్రవేశించాయి. భద్రతామండలిలో ఫిర్యాదును ఉపసంహరించుకోడానికి, రజాకార్ల ముఠాను తొలగించడానికి, నిజాం ఫర్మానా చేశాడు.

హైదరాబాదులో ఇండియాసేనలు ప్రవేశించేటప్పటికి, సంస్థానం పరిస్థితిఅంతా అల్లకల్లోలంగావుంది. సంస్థానంలో శాంతినెలకొల్పడం, ప్రజాపరిపత్తును ఏర్పరచడం, సక్రమపరిపాలనను ఏర్పాటు చెయ్యడం, ఇండియాప్రభుత్వకర్తవ్యమైంది. పరిస్థితులు చక్కబడేదాకా, పరిపాలన సాగించడానికి మేజర్-జనరల్ జె. ఎన్. చౌధురి హైదరాబాదుకు మిలిటరి గవర్నరుగా నియమింపబడినారు. ఛీఫ్ సివిల్ అడ్మినిస్ట్రేటర్‌గా డి. ఎస్. భక్లె. అడిషనల్ అడ్మినిస్ట్రేటర్‌గా డి. ఆర్. ప్రధాన్, నియమింపబడినారు. సంస్థానంలోని 17 జిల్లాలలోను పరిపాలనను సక్రమమార్గంలోకి తీసుకురావడానికి, ఇండియా రాష్ట్రాలనుంచి 17 మంది కలెక్టర్లు, 17 మంది జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్లు హైదరాబాదుకు పంపబడినారు. 1949 డిసెంబరు 1 నుంచి, సంస్థాన పరిపాలనకు జనరల్ చౌధురిస్థానే ఎం. కె. వెల్లోడి నియమింపబడినారు.

1949 డిసెంబరు 1 తేదిన ఎం. కె. వెల్లోడి ప్రధాన మంత్రిగా, యీ క్రింది మంత్రిమండలి ఏర్పాటు చేయబడింది. ప్రధాన మంత్రి: ఎం. కె. వెల్లోడి, హోంమంత్రి: డి. ఎస్. భక్లె, ఆరోగ్యమంత్రి: నవాబ్ జెయిన్ యార్‌జంగ్ బహదూర్; విద్యామంత్రి: రాజాధోండిరాజ్ బహదూర్, రెవిన్యూ మంత్రి: ఎం. శేషాద్రి, ఆర్థిక మంత్రి: సి. వి. ఎస్. రావు, కార్మికమంత్రి: సి. హెచ్. కృష్ణారావు. కాని ప్రజానాయకులనుకూడా ప్రభుత్వపాలనతో సంబంధం పెట్టుకోనేటట్టు చూడవలసిందని ఆందోళన ఎక్కువైనందున, సంస్థాన కాంగ్రెసుతో

ప్రభుత్వం రాయబారాలు జరిపింది. తత్ఫలితంగా సంస్థాన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు నలుగురు (బూర్గుల రామకృష్ణరావు, వినాయకరావు విద్యాలంకార్, వల్లూరు బసవరాజు, ఫూల్‌చంద్ గాంధీ) మంత్రులుగా ప్రభుత్వంలో చేరడానికి అంగీకరించారు. వీరితో క్రొత్తమంత్రిమండలి, 1950 నుంచి జూన్ 5 తేదిన ఏర్పాటు చేయబడింది. పూర్వపు మంత్రి మండలి నుంచి డి. ఎస్. భక్లే. ధోండిరాజ్ బహదూర్, సి. హెచ్. కృష్ణా రావుగారు రాజీనామా యిచ్చారు. కొత్తమండలి జూన్ 12 తేదిన ప్రమాణ స్వీకారం చేసింది. తరువాత ఎన్నికలు జరిగినవి.

ఎన్నికల అనంతరం, వయోజన ఓటింగు హక్కుతో ప్రజలుఎన్నుకున్న మొట్టమొదటి శాసనసభకు 1952 మార్చి 23 న రాజప్రముఖ్ ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

రాజప్రముఖ్ : హిస్ ఎగ్జాల్టెడ్ హైనెస్ రుస్తుమ్-ఇ-దౌరాన్ అరస్తు-ఇ-జమాన్, లెప్టినెంటు జనరల్ ముజఫర్ ఉల్ ముల్క్ వాల్ మామలిక్ నవాబ్ మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్ బహదూర్ ఫతేజంగ్ సిపాహి సాలార్ నిజాముద్దౌలా నిజాముల్ ముల్క్ అసఫ్‌జా.

యువరాజు : హిస్ హైనెస్ నవాబ్ మీర్ హిమాయత్ అలీ ఖాన్ అజం బహదూర్, బీరారు యువరాజు.

ప్రీవీపర్స్ : నిజాం సొంత ఖర్చులకుగాను ఏడాదికి 50 లక్షల రూపాయలు ప్రీవీపర్స్ ఇవ్వబడుతున్నది. ఇదిగాక, నిజాంసొంతఆస్తిగా పరిగణింపబడుతున్న సర్ఫ్‌కాస్ భూములను సంస్థాన ప్రభుత్వం స్వాధీన పరచుకున్నందున, యీభూములనుంచివచ్చేఆదాయానికి నష్టపరిహారంగా నిజాంకు ఏడాదికి 50 లక్షల రూపాయలు ఇవ్వబడేది. కాని, యీ నష్ట పరిహారాన్ని 1954-55 నుంచీ రు. 25 లక్షలకు తగ్గించుకోడానికి నైజాం అంగీకరించారని 1954 మార్చి 26 న ప్రకటింపబడినది.

శాసనసభ :

ఈ రాష్ట్రంలో లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీమాత్రం వుంది. అసెంబ్లీ సభ్యుల సంఖ్య మొత్తం : 175

వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాలకు ప్రత్యేకించిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడిన వారు. 30

షెడ్యూల్డు కొండజాతులకు ప్రత్యేకించిన స్థానాలనుంచి ఎన్నుకోబడిన వారు 2

రాష్ట్ర శాసనసభ ఎన్నికలలో మొత్తం 175 స్థానాలలోను, నాలుగు స్థానాలకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు పోటీలేకుండా ఎన్నుకోబడినారు. తక్కిన 171 స్థానాలకూ 554 మంది పోటీచేసారు. పార్టీల వారీగా ఆ అభ్యర్థుల వివరాలివి: కాంగ్రెసు, 168; సోషలిస్టులు, 98; పీపుల్సు డెమొక్రటిక్ ఫ్రంట్; 75; షెడ్యూల్డుజాతుల ఫెడరేషన్, 20; రైతుకూలీ పార్టీ, 17; ప్రజాపార్టీ, 6, రామరాజ్య పరిషత్, 6; స్వతంత్రులు, 155; తక్కిన పార్టీలు, 9.

రాష్ట్ర శాసనసభలో పార్టీల బలం.

కాంగ్రెసు, 92; సోషలిస్టు, 11; కమ్యూనిస్టులు, వారి సహచరులు, 42; షెడ్యూల్డు కాస్టు ఫెడరేషన్, 5; సోషలిస్టులు, 11; పెజంట్స్ అండ్ వర్కర్స్, 10 స్వతంత్రులు, 13.

స్పీకర్ : కాశీనాథరావు వైద్య (రు. 1,250)
డిప్యూటి స్పీకర్. పంపన్ గౌడ (రు. 750)

శాసనసభ్యుల జీతాలు: నెలకు రు. 200; కాక; సభా సమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకీ రు. 12-8.0 భత్యం.

మంత్రిమండలి :

1952 మార్చి 6 న 13 మంది మంత్రులతో మంత్రి మండలి స్థాపించబడినది. 1953 మార్చి 1 న యీ మంత్రిమండలి నుంచి ఫూల్ చంద్ గాంధి; వి. బి. రాజు; జగన్నాథరావు చందార్కిగార్లు తొలగించబడినారు. తరువాత 1954 జనవరి 25 తేదిన యీ మంత్రి మండలికూడా మారింది. ముగ్గురుమంత్రులు, జి. అన్నారావు, దేవసింగ్ చౌహాన్, శంకరరావుగార్లు మంత్రిమండలినుంచి తొలగించబడినారు. కొత్తగా ఎక్బొటెగారు నియమింపబడినారు. ప్రస్తుతపు మంత్రిమండ

టీలో 8 మంది మంత్రులు, 8 మంది డిప్యూటీ మంత్రులు వున్నారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో డిప్యూటీమంత్రుల నియామకం మొట్ట మొదటిసారిగా 1954 ఫిబ్రవరి 4 న జరిగింది.

ప్రస్తుతపు మంత్రిమండలి ఇది :

ముఖ్యమంత్రి : పరిపాలనా వ్యవహారాలు, సాంఘిక సేవా కార్యక్రమములు, ప్రచురణశాఖ : బూర్గుల రామకృష్ణారావు

ఆర్థికమంత్రి : వాణిజ్యం, పరిశ్రమలు : వినాయకరావ్ విద్యాలంకార్

హోంమంత్రి, న్యాయశాఖ : డి. జి. బిందు

పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి : కార్మికులు : డాక్టర్ జి. ఎస్. మెల్కోటే

రెవిన్యూమంత్రి : ఎక్సైజు, అడవులు : కె. వి. రంగారెడ్డి

ఆరోగ్యమంత్రి : గ్రామ పునర్నిర్మాణం : నవాబ్ మెహదీ నవాజ్ జంగ్

స్థానిక పరిపాలన మంత్రి : విద్య : గోపాలరావు ఎక్బోటె

వ్యవసాయమంత్రి : డెవలప్‌మెంట్ : డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి

డిప్యూటీ మంత్రులు

శంకరదేవ్ వేదాలంకార్, అరిగె రామస్వామి, శ్రీనివాసరావు ఏకాలికార్, పి. హనుమంతరావు, విరూపాక్షప్ప, ఎం. ఎస్. రాజలింగం, భగవంతరావ్ జి. గాఢే, శ్రీమతి సంగం లక్ష్మీబాయి.

మంత్రులజీతాలు : నెలకు రు, 1,250: జీతంకాక. ముఖ్యమంత్రికి నెలకు రు. 750, తక్కినమంత్రులకు రు. 500; స్పీకరుకు రు. 500 అలవెన్సులు ఇవ్వబడుతున్నవి. ఈ అలవెన్సులు, మంత్రులకు ఉచితంగా ఇవ్వబడే వసతిగృహాలను శుభ్రంగా ఉంచడానికీ, ఇంటిలో ఎలక్ట్రిసిటీ ఖర్చులకూ, వారికి ఉచితంగా ఇవ్వబడే కార్ల పెట్రోలు ఖర్చులకూ ఉద్దేశింపబడినవి. ప్రతిమంత్రికీ, స్పీకరుకూ వాడుకకు తలొకకారును ప్రభుత్వం ఇస్తారు. ముఖ్యమంత్రికి మాత్రం రెండు కార్లను ఇస్తారు.

డిప్యూటీ మంత్రులకు నెలకు రు. 750 జీతం, రు. 150 ఇంటి అద్దె అలవెన్సు, రు. 200 కారు అలవెన్సు ఇవ్వబడుతవి. గవర్నమెంటు కారులను వీరికి ఇవ్వరు.

బడ్జెటు

1954-55 సంవత్సరానికి బడ్జెటును, 1954 మార్చి 1 న ఆర్థిక మంత్రి వినాయకరావు విద్యాలంకార్ ప్రవేశపెట్టారు. ఆ బడ్జెటు వివరాలివి.

అంచనా వేసిన ఆదాయం :	రు.	27,96,40,000
అంచనా వేసిన ఖర్చు :	రు.	29,02,00,000
లోటు అంచనా :	రు.	1,05,60,000

కమిషనర్ రాష్ట్రాలు

స్వపరిపాలన లేకుండా, ప్రెసిడెంటు పరిపాలనలోవున్న కొన్ని ప్రదేశాలను చీఫ్ కమిషనర్ల రాష్ట్రాలు అంటారు. వీటి పరిపాలనను ప్రెసిడెంటు అధికారానికి లోబడిన చీఫ్ కమిషనరు సాగిస్తాడు. ఇలాటి రాష్ట్రాలు ఇండియాలో 12 వున్నాయి. అవి: అజ్మీర్, అండమాన్ నికోబార్, కచ్, కూర్గు, ఢిల్లి, భోపాల్, మణిపూర్, విలాస్ పూర్, సిక్కిం, వింధ్యప్రదేశ్, హిమాచలప్రదేశ్.

అజ్మీరు

ఇది రాజపుత్రస్థానంలో వుంది. దీనివైశాల్యం 2,417 చదరపు మైళ్ళు. జనాభా; 6,93,372; పురుషులు, 3,60,236; స్త్రీలు, 3,33,136; ప్రజలలో నూటికి 62 వంతులు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడినవారు. ఇక్కడి ముఖ్యపంటలు, మొక్కజొన్న, రాగులు, బార్లీ, ప్రత్తి, తిలధాన్యములు, గోధుమ, ప్రభుత్వాదాయం ఏడాదికి రు. 116 లక్షలు. చీఫ్ కమిషనర్ : ఎం. కె. కృపలాని.

రాష్ట్రశాసనసభ్యులసంఖ్య 30. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాల ప్రతినిధులు 6.

శాసనసభలో పార్టీల బలం : కాంగ్రెసు, 20; జనసంఘం 3; స్వతంత్రులు, 4; ఇతర పార్టీలు- 3.

స్పీకరు : భాగీరథిసింగ్ చౌధురి

మంత్రిమండలి : పదవీస్వీకారం : 1952 మార్చి 24

ముఖ్యమంత్రి : హరిభాయ్ ఉపాధ్యాయ

రెండవమంత్రి : బాలకృష్ణకౌల్

మూడవమంత్రి : బ్రిజ్ మోహన్ శర్మ

అండమాన్, నికోబారు దీవులు

బంగాళాఖాతంలో, మదరాసుకు తూర్పుగా 740 మైళ్ళు, కలకత్తాకు దక్షిణంగా 780 మైళ్ళు దూరంలోవున్న అండమానుదీవులున్నూ ఈ దీవులకు దక్షిణంగా 85 మైళ్ళదూరాన, బంగాళా ఖాతంలోవున్న నికోబార్ దీవులున్నూ, ఇండియా ప్రభుత్వ పరిపాలనలో, ఒక చీఫ్ కమిషనర్ పాలనలో వున్నాయి.

అండమాను దీవులలో పెద్దవి ఆరున్నూ, చిన్న దీవులు సుమారు రెండువందలున్నూ వున్నాయి. వీటివైశాల్యం మొత్తం, 3,215 చ. మైళ్లు. మొత్తం జనాభా, 30,971; పురుషులు, 19,055; స్త్రీలు, 11,916; అండమాను దీవుల ప్రధాననగరం పోర్టుబ్లేర్.

పశ్చిమపంజాబు, తూర్పు బెంగాలురాష్ట్రాలనుంచి ఇండియాకు వచ్చిన కాందిశీకులలో కొంతమందిని యీ దీవులకుపంపి, వీటిని నివాస యోగ్యముగాచేసి, వీటిని ఉపయోగించాలని ఇండియా ప్రభుత్వంవారి ఉద్దేశం. 1949 డిసెంబరు 2 నాటికి తూర్పు బెంగాలునుంచి ఇండియాకు వచ్చివేసిన కాందిశీకులలో 189 కుటుంబములు యీ దీవులకు పంపబడినారు.

చీఫ్ కమిషనర్ : ఎ. కె. ఘోష్

కచ్

1948 జూన్ 1 తేదీవరకు స్వతంత్ర సంస్థానంగావున్న కచ్ ఆ తేదీన, ఇండియాలో ఒక రాష్ట్రంగా కలిసిపోయింది. దీనిని, ఇండియా ప్రభుత్వంవారు ఒక కమిషనర్ రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చేశారు.

ఇండియాకు పశ్చిమోత్తరాన, పాకిస్థాన్ రాష్ట్రమైన సింధుకు దిగువన, ఈ సంస్థానంవుంది, దీని వైశాల్యం 16,724 చ. మైళ్ళు. జనాభా 5,67 606; పురుషులు, 2,72,977; స్త్రీలు, 2,94,629; ఆదాయం ఏడాదికి రు. 80 లక్షలు. ఈ సంస్థానాన్ని సంయుక్త సౌరాష్ట్రం రాజ్యంలో కలిపివేయడమా, లేక తమ పరిపాలనలోకి తెచ్చుకోవడమా అనే విషయాన్ని పరిశీలించి, ఇండియా ప్రభుత్వం వారు దీనిని తమ పరిపాలనలో కమిషనర్ రాష్ట్రంగా వుంచడానికి నిశ్చయించారు. ఆప్రకారమే కచ్ సంస్థానాధిపతి; మహారాజాధిరాజ మీర్జా మహారావు శ్రీ మధనసింహజీ బహదూర్‌తో 1948 మే 3-తేదిన ఒక ఒడంబడికకువచ్చారు. 1948 జూన్ 1 తేదినుంచి కచ్ కమిషనర్ రాష్ట్రమైంది. దీనికి రాజధాని భుజ్. ఈ రాష్ట్రంలో ఇనుము, లిగ్నైట్ మొదలైన ఖనిజములు ఎక్కువగా వున్నాయి.

చీఫ్‌కమిషనర్: పి. కె. దేశాయ్,

ఈ రాష్ట్రంనుంచి పార్లమెంటుకు సభ్యులను ఎన్నుకోడానికి; ఎన్నిక సభ్యులసభ ఒకటివుంది. దానిలో 30 మంది సభ్యులు ప్రజలచే ఎన్నుకోబడినవారు వుంటారు. గత ఎన్నికలలో యీ సభకు 23 మంది కాంగ్రెస్‌వారూ, ఇతరులు ఇద్దరూ ఎన్నుకోబడినారు.

కూర్గ

దక్షిణ భారతదేశంలో; మైసూరు రాజ్యానికి పశ్చిమంగా వున్న చిన్న రాష్ట్రం ఇది. దీని వైశాల్యం. 1,586; చ. మైళ్ళు. జనాభా, 2,29,405, పురుషులు, 1,25,327; స్త్రీలు, 1,04,078, ప్రజల

ప్రధాన జీవనాధారం, వ్యవసాయం. ఇక్కడ ప్రధానమైన పంట కాఫీ. ఈ రాష్ట్రానికి ప్రధాన నగరం. మెర్కారా.

చీఫ్ కమిషనర్ : లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ దయాసింగ్ బేడి.

రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యుల సంఖ్య 24. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాల ప్రతినిధులు 6; షెడ్యూల్డు కొండజాతుల ప్రతినిధులు 6.

శాసనసభలో పార్టీలబలం :

కాంగ్రెసు 15; స్వతంత్రులు 9

మంత్రిమండలి: పదవీ స్వీకారం : 1952 మార్చి 17

ముఖ్యమంత్రి : సి. ఎం. పునచ

రెండవమంత్రి . కె. మల్లప్ప

మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రు. 650,

శాసనసభ్యుల జీతాలు . నెలకు రు. 150,

స్పీకరు : బి. ఎస్. కుశలప్ప

బడ్జెట్ : 1954-55 సంవత్సరానికి యీ రాష్ట్రపు బడ్జెట్ అంచనాలివి :

ఆదాయం :	రు. 1,17,43,000
వ్యయం :	రు. 1,46,54,000
లోటు :	రు. 29,11,000

ఢిల్లీ

ఇండియాకు రాజధాని ఢిల్లీ. 1912 కు పూర్వం, కలకత్తా మన దేశానికి రాజధానిగావుండేది. 1911 డిసెంబరు 12 వ తేదిన ఢిల్లీ దర్బారులో, జార్జి చక్రవర్తి, ఇకముందు భారతదేశానికి రాజధాని ఢిల్లీ నగరమేనని ప్రకటించాడు. అప్పటినుంచీ, రాజప్రతినిధి ఢిల్లీలోవుంటున్నాడు.

పాతఢిల్లి; కొత్తఢిల్లి, పరిసరాలు మొత్తం 578 చదరపు మైళ్ళ ప్రదేశం, ఒక ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా, చీఫ్ కమిషనరు పరిపాలనక్రింద

ఏర్పాటుచేయబడింది. రాజప్రతినిధికి, శాసనసభలకూ కొత్త భవనాలను నిర్మించడానికి, అంటే కొత్తఢిల్లి నిర్మాణానికి 14 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అయింది. 1951 లో ఢిల్లి జనాభా, 17,44,072; పురుషులు, 9,86,53, స్త్రీలు 7,57,534.

చీఫ్ కమిషనర్ : ఎ. డి. పండిట్

రాష్ట్ర శాసనసభ సభ్యుల సంఖ్య 48. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాల ప్రతినిధులు, 6.

శాసనసభలో పార్టీలబలం : కాంగ్రెసు, 39, సోషలిస్టులు, 2: జనసంఘు, 4; స్వతంత్రులు, 2; ఇతరపార్టీలు, 1.

శాసనసభ్యుల జీతాలు : నెలకు రు. 200; అదనంగా శాసనసభకు హాజరైన ప్రతిరోజుకు రు. 10 బత్తా.

స్పీకరు : శాంత్ గురుముఖ్‌నీహాల్‌సింగ్ (రు. 1,000)
డిప్యూటిస్పీకరు : గోపీనాథ్ అమన్ (రు. 750)
మంత్రిమండలి : పదవీస్వీకారం : 1952 మార్చి 17.
ముఖ్యమంత్రి : చౌధురి బ్రహ్మప్రకాశ్
రెండవమంత్రి : డాక్టర్ సుశీల నయ్యర్

మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రు. 1,000. ప్రధానమంత్రికి అధనంగా రూ. 250; ఇదికాక, ప్రతిమంత్రికీ నెలకు రు. 250 కారు అలవెన్సు, ఉచితవసతి,

డిప్యూటి మంత్రులు నియమింపబడితే, వారికి నెలకు రు. 500 జీతం, రు. 150 ఇంటిఅద్దె, రు. 150 కారుఅలవెన్సు ఇవ్వబడుతుంది.

బడ్జెట్ : 1954-55 సంవత్సరానికి ఢిల్లీ రాష్ట్రపు బడ్జెట్ అంచనాలివి.

ఆదాయం	రు. 4,45,41,000
వ్యయం	రు. 5,05,83,000
లోటు	రు. 60,42,000

త్రిపుర

ఇది స్వతంత్ర సంస్థానంగా వుండేది. దీనిని 1949 లో ఇండియా ప్రభుత్వం తమ పరిపాలనలోకి తీసుకున్నారు. ఇది పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రానికి తూర్పున వున్నది. ఒక్క అస్సాం వైపునతప్ప తక్కినమూడు వైపులా ఈ రాష్ట్రానికి సరిహద్దు పాకిస్తాన్‌తో. దీని వైశాల్యం 4,032 చ. మైళ్లు. జనాభా 6,39,029; పురుషులు, 3,35,589. స్త్రీలు, 3,03,440. ప్రభుత్వాదాయం ఏడాదికి 27 లక్షల రూపాయలు. మహారాజు : హిస్ హైనెస్ మహారాజా మాణిక్య వీరవిక్రమ కిశోర్ దేవ వర్మన్ బహదూర్.

ఛీఫ్ కమిషనర్ : వి. నంజప్ప

పార్లమెంటుకిసభ్యులను ఎన్నుకోడానికి, ప్రజలచే ఎన్నుకోబడిన సభ్యుల సభ (ఎలెక్టరల్ కాలేజి) ఒకటి యీ రాష్ట్రంలో వుంది. దాని సభ్యుల సంఖ్య 30. గత ఎన్నికలలో యీ సభకు తొమ్మిదిమంది కాంగ్రెసువారూ, 12 మంది కమ్యూనిస్టులూ, 6 మంది స్వతంత్రులు, ముగ్గురు ఇతర పార్టీలవారూ ఎన్నుకోబడినారు.

త్రిపుర రాష్ట్ర పరిపాలనకు, ఛీఫ్ కమిషనర్‌కు సలహా ఇవ్వడానికి ముగ్గురు సభ్యులుగల కౌన్సిలు 1953 ఏప్రిల్ 14 తేదిన నియమింపబడింది. ఆ సభ్యుల పేర్లు ఇవి: శచీంద్ర లాల్ సింగ్, సుకుమార్ సేన్‌గుప్త, జితేంద్రమోహన్ సేన్‌గుప్త.

భోపాల్

భోపాల్ సంస్థానము మధ్యభారత్‌కు తూర్పు దక్షిణములలోను, నర్మాదానదికి ఉత్తరమునను ఉంది. దీనిని 1949 జూన్ 1 తేదిన ఇండియా కేంద్రప్రభుత్వము స్వాధీనపరచుకొని, చీఫ్ కమిషనర్ రాష్ట్రంగా పరిపాలన జరుపుతున్నారు.

భోపాల్ వైశాల్యం : 6,878 చ. మైళ్లు, జనాభా : 8,36,474, పురుషులు; 4,37,635, స్త్రీలు, 3,98,839.

నవాబ్ : కర్నల్ నవాబ్ సికందర్ దౌలత్ ఇప్తికార్-ఉల్-ముల్క్ మహమ్మద్ హామీదుల్లా ఖాన్ బహదూర్. నవాబ్ కుమారులు లేరు. కుమార్తె, కర్నల్ సుల్తైయా జానవాబ్‌కు గోహర్-ఇ-తాజ్, యీ రాజ్యానికి వారసురాలు. కాని, ఆమె ఇండియాను వదలిపెట్టి, పాకిస్తాన్‌కు వెళ్ళిపోయింది.

చీఫ్ కమిషనర్ : భగవాన్ సహాయ్

రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యులసంఖ్య, 30. వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాల ప్రతినిధులు, 5 ; షెడ్యూల్డు కొండజాతుల ప్రతినిధులు, 2.

శాసనసభలో పార్టీలబలం : కాంగ్రెసు, 25 ; జనసంఘు, 1 ; స్వతంత్రులు, 3, ఇతరులు, 1.

స్పీకర్ : సుల్తాన్ మహమ్మద్‌ఖాన్
మంత్రిమండలి : పదవీస్వీకారం : 1952 మార్చి 20.
ముఖ్యమంత్రి : డాక్టర్ శంకరదయాళ్ శర్మ
రెండవమంత్రి : కాంతప్రసాద్
మూడవమంత్రి : మౌలానా తార్జి మష్రికి
మూడవమంత్రికి డిప్యూటిమంత్రి : ఉమ్రావ్‌సింగ్
మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రు. 700.

మణిపూర్

మణిపూరు సంస్థానాన్ని కేంద్రప్రభుత్వం 1949 అక్టోబరు 15 తేదిన స్వాధీనపరచుకొని, చీఫ్ కమిషనరు రాష్ట్రంగా ఏర్పాటుచేశారు, ఇది అస్సాం, బర్మాల సరిహద్దులలోవున్న సంస్థానం. వైశాల్యం, 8,623; చ. మైళ్లు. జనాభా, 5,77,635 ; పురుషులు, 2,83,685 ; స్త్రీలు. 2,93,950. ప్రభుత్వాదాయ, రు. 29 లక్షలు.

మహారాజు : హిస్ హైనెస్ మహారాజు బోధచంద్రసింగ్,
చీఫ్ కమిషనర్ : ఆర్. పి. భార్గవ

పార్లమెంటుకు సభ్యులను ఎన్నుకోడానికి 30 మంది సభ్యులుగల ఎలెక్టరల్ కాలేజి యీ రాష్ట్రంలో వుంది. గత ఎన్నికలలో యీసభకు

10 మంది కాంగ్రెసువారూ, ఒక సోషలిస్టు, ఇద్దరు కమ్యూనిస్టులూ, ఒక స్వతంత్రుడూ, 16 మంది ఇతరపార్టీలూ,ఎన్నుకోబడినారు.

రాష్ట్రపరిపాలనలో చీఫ్ కమిషనర్‌కు సలహా ఇవ్వడానికి, అయిదుగురు సభ్యులుగల సలహా సంఘం 1953 మే 6 న నియమింపబడింది.

విలాస్‌పూర్

పంజాబ్‌రాష్ట్రంలోవున్న విలాస్‌పూరు సంస్థానాన్ని ఇండియా ప్రభుత్వంవారు స్వాధీనపరచుకొని 1948 సెప్టెంబరు 19 తేదిన చీఫ్ కమిషనరు రాష్ట్రంగా ఏర్పాటుచేశారు. ఈ సంస్థానపు వైశాల్యం 453 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 1,26,099. పురుషులు, 64,738; స్త్రీలు 61,361. సంస్థానంలోని ప్రజలంతా 952 గ్రామాలలో నివసిస్తున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలోని పట్టణం విలాస్‌పూరు ఒక్కటే. దాని జనాభాకూడా 4000 లోపే.

వింధ్యప్రదేశ్

వింధ్యప్రదేశ్ అనే పేరుగల సంస్థానాలకూడలి 1948 ఏప్రిల్ 2 తేదిన ఏర్పాటయింది. ఇది, అజయఘుర్, బావొని, బారౌంధ, బిజావార్, ఛత్రపూర్. ఛరారి, దాటియా, మైహారు, నాగోడ్, ఓర్ఛ, పన్నా, రీవా, నంథారు, అలీపూర్, బంకపహారి, బేరి, భాయిసుందబీహాట్, బిజన, ధుర్వాయ్, గౌరిహారు, గరౌలి, జాసో, జిగ్ని, కొంతరాజౌల, ఖానియాధహాన- కోఠి, లుగాసి, నైగజాన్-రెబాయ్,సారా, పాల్దెవ్, సరిల, సొహావాల్, తరౌన్, తోరి-ఫతేపూర్ అనే 35 సంస్థానాల కూడలి. దీని వైశాల్యం 23,603; చ. మైళ్లు. జనాభా, 35,74,690. పురుషులు, 18,32,940; స్త్రీలు, 17,41,750. ఈసంస్థానాల కూడలిని 1950 జనవరి 1 తేదినుంచి కమిషనరురాష్ట్రంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేశారు. రాజధాని, రీవా.

రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యులసంఖ్య 60. వీరిలో షెడ్యూల్డుకులాల ప్రతినిధులు 6, షెడ్యూల్డు కొండజాతుల ప్రతినిధులు 6.

లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు : కె. సంతానం
పదవీ స్వీకరణ : 1952 మార్చి
జీతం : నెలకు రు. 3,000 అలవెన్సు రు. 500

రాష్ట్రశాసనసభలో పార్టీబలం : కాంగ్రెసు, 40; సోషలిస్టులు, 11; ప్రజాపార్టీ, 3; జనసంఘు 2; స్వతంత్రులు, 2; ఇతరులు 2.

స్పీకరు : శివానంద్
మంత్రిమండలి : పదవీస్వీకారం, 1952 మార్చి 17
ముఖ్యమంత్రి : ఆర్థికశాఖ రెవిన్యూ, శంభునాథ్ శుక్ల
న్యాయమంత్రి : ప్లానింగ్, గోపాల్‌శరణ్‌సింగ్
హోంమంత్రి : స్థానికపరిపాలన; లాలారాం బాజ్‌పాయ్
పరిశ్రమలమంత్రి : ధన్‌బహదూర్‌సింగ్
విద్యామంత్రి : మహేంద్రకుమార్ జెయిన్

మంత్రుల జీతాలు : నెలకు రు. 750; కారు అలవెన్సు రు. 200. ముఖ్యమంత్రికి నెలకు రు. 250, ఇతర మంత్రులకు ఒకొక్కరికి నెలకు రు. 125, అదనపు అలవెన్సు. అందరికీ ఉచితగృహవసతి.

స్పీకరుకు రు. 750 జీతం; ఉచిత గృహవసతి; కారు.

డిప్యూటీ స్పీకరుకు రు. 250 జీతం; కాక అసెంబ్లీ సమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకి రు. 10 అలవెన్సు.

శాసనసభ్యుల జీతాలు : నెలకు రు. 150; సమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకీ రు. 10.

హిమాచల ప్రదేశ్

తూర్పుపంజాబ్ రాష్ట్రంలోవున్న బాఘర్, బాఘుడ్, బల్సాన్, బఘార్, భజ్జీ, బిజ, దార్కోటి, ధామి, జుబ్బల్, కెవన్‌థాల్, కుమార్‌సెయిన్, కునిహారి, కుథార్, మహలోగ్, ప్రాంగి, మంగళ్, సిర్మూర్, థరోచ్, చంబ, మండి, సుకేత్ అనే 31 సంస్థానాల అధిపతులు, తమ సంస్థానాలను కేంద్రప్రభుత్వ పరిపాలనకు అప్పగించి

వేశారు. దీనివైశాల్యం, 10,451 చ. మైళ్లు. ఈ రాష్ట్రంలో విస్తార భాగం అడవి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఆదాయంకూడా విస్తారభాగం అడవులనుంచే. జనాభా, 9,83,367; పురుషులు 5,14,765; స్త్రీలు, 4,69,602; ఈ ప్రాంతంఅంతా హిమాచల ప్రదేశ్ అనే పేరుతో ఛీఫ్ కమిషనరు రాష్ట్రంగా ఏర్పాటుచేయబడింది.

రాష్ట్రశాసనసభ సభ్యుల సంఖ్య, 36, వీరిలో షెడ్యూల్డు కులాల ప్రతినిధులు, 8.

లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు : మేజరు జనరల్ హిమత్ సింహాజీ

పదవీ స్వీకరణ : 1952 మార్చి 1

జీతం : నెలకు రు. 3,000; అలవెన్సు రు. 500

రాష్ట్రశాసనసభకు ఎన్నికలు 1951 అక్టోబరు 25 తేది మొదలు 1951 నవంబరు మాసాంతంలో జరిగాయి. మొత్తం 36 స్థానాలలో రెండు స్థానాలకు ఎన్నిక, ప్రత్యర్థుల నామినేషనులు నిరాకరింపబడి నందున, పోటీలేకుండా కాంగ్రెసువారు ఎన్నుకోబడినారు. తక్కిన 34 స్థానాలకూ 133 మంది అభ్యర్థులు పోటీచేశారు. వారిలో 33 కాంగ్రెసు, 22; ప్రజాపార్టీ, 10; జనసంఘ్, 9; షెడ్యూల్డు కాస్ట్స్ ఫెడరేషన్, 5 సోషలిస్టులు, హిందూమహాసభ 3; రామరాజ్య పరిషత్, 1; స్వతంత్రులు 49.

శాసనసభలో పార్టీబలం:

కాంగ్రెసు; 25; ప్రజాపార్టీ, 3; షెడ్యూల్డు కాస్టుఫెడరేషన్, 1; స్వతంత్రులు, 8.

స్పీకరు : జయంత్ సింగ్

మంత్రిమండలి, పదవీస్వీకారం, 1952 మార్చి 8

ముఖ్యమంత్రి : వై. ఎస్. పరమార్

రెండవ మంత్రి : పండిట్ పద్మదేవ్

మూడవ మంత్రి : గౌరీ ప్రసాద్

ఆంధ్రరాష్ట్రం

రాష్ట్రోద్యమ చరిత్ర

మదరాసురాష్ట్రం భరతఖండంలో తక్కిన అన్ని రాష్ట్రాలలాగానే, ఎప్పటికప్పుడు బ్రిటిషువారి ఆధీనంలోనికి వచ్చిన ప్రాంతాలతో, వారి సౌకర్యం ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడింది. అందుచేతనే, మదరాసు రాష్ట్రంలో తెలుగు జిల్లాలు, తమిళ జిల్లాలు, కన్నడ, మళయాళ ప్రాంతాలు చేరి ఉన్నాయి. ప్రతిభాషాప్రాంతానికి ప్రత్యేక ప్రభుత్వంవుంటే గాని, ఆప్రాంతం సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి పొందడానికి వీలులేదనే విషయాన్ని నేడు ఇండియాలోని పరిపాలకవర్గాలవారూ, ప్రజా నాయకులుకూడా తెలుసుకున్నారు.

దాదాపు 71 వేల చదరపుమైళ్లు వైశాల్యమూ, దాదాపు 11 కోట్ల రూపాయల ప్రభుత్వాదాయమూ, విస్తారమైన ఖనిజసంపదా దాదాపు మూడుకోట్ల జనాభాగల తెలుగుజిల్లాలను ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చెయ్యవలసిందనే ఆందోళన ఆంధ్రదేశంలో దాదాపు 40 సంవత్సరాలనుంచీ జరుగుతున్నది. ఇండియాలోని రాష్ట్రాలను భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలుగా ఏర్పాటుచేసి ఆంధ్రజిల్లాలను ఒక ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా ఏర్పాటు చేయవలసిందనే సూచన మొట్టమొదట 1910లో గుంటూరులో యువజన సారస్వత సంఘము (యంగ్మెన్స లిటరరీ అసోసియేషను) వారు చేశారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణోద్యమానికి యిదే పునాది. తరువాత 1913 లో ఆంధ్రమహాసభ స్థాపింపబడినది. తరువాత అనేక సంఘములు, ఉద్యమములు దీనికి అనుబంధములుగా బయలుదేరాయి. 1916 లో కలకత్తా సమావేశములో అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభలో భాషా

ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణ సిద్ధాంతము అంగీకరింపబడింది. కాంగ్రెసు రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రరాష్ట్రం ప్రత్యేక స్థానాన్ని పొందింది.

ఇది యిలా ఉంటుండగా మాంటేగు - ఛెమ్సు ఫర్డు కమిటీవారు ఇండియాకు రాజ్యాంగ సంస్కరణలను ప్రతిపాదించడానికి పరిస్థితుల పరిశీలన నిమిత్తము ఇండియాకు వచ్చారు. అప్పుడు ఆంధ్రమహాసభ వారు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని కోరుతూ ఆ కమిటీకి ఒక నివేదికను సమర్పించారు. తరువాత 1919 గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్టుపై కామన్సు సభలో చర్చలు జరుగుతూన్నప్పుడు ఆంధ్రమహాసభ వారు ఒక రాయబార వర్గాన్నికూడా ఇంగ్లండు పంపించారు. అదేసమయములో ఇండియాలోని కేంద్రశాసనసభ ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని ఆమోదిస్తూ ఒక తీర్మానము చేసింది. అయినప్పటికీ 1919 గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్టులో ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము జరుగలేదు.

1922 లో కేంద్రశాసనసభ ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని ఆమోదిస్తూ మళ్ళీ తీర్మానముచేసింది. 1927-28 లో భారతదేశపు రాజ్యాంగ విధానాన్ని సంస్కరించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతూన్నపుడు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణముకోసము పెద్ద కృషి జరిగింది. సైమను కమిషన్ వారు ఇండియా వచ్చినపుడు వారికి ఒక నివేదిక సమర్పించబడింది. 1921 లో మదరాసు శాసనసభ కేంద్రశాసనసభ ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని కోరుతూ తీర్మానాలు చేశాయి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ నివేదికకూడా ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని ఆమోదించింది. ఐతే ఆంధ్ర దేశములో కాంగ్రెసు ఉద్యమము బలంగా ఉండటంవల్ల; ప్రత్యేకఆంధ్ర రాష్ట్రము మరొక కాంగ్రెసు రాష్ట్రముగా పరిణమిస్తుందని ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి సైమను కమిషనువారు అంగీకరించలేదు. అయితే ఒరిస్సా, సింధు అనే రెండు ప్రత్యేక రాష్ట్రాలను ఏర్పాటుచేయడానికి అంగీకరించారు. 1935 లో ఒరిస్సా రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేయబడినప్పుడు గంజాం జిల్లాలోని ఆంధ్రులు అత్యధిక సంఖ్యలో ఉన్నప్రాంతాలు, బరంపురం పట్టణం, ఒరిస్సా రాష్ట్రములో కలిపి వేయబడినవి.

1937 లో కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలు ఏర్పడ్డప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్ర

నిర్మాణంవిషయములో ఆంధ్రులకు కొంత ఆశాభావం కలిగింది. 1938 లో మదరాసు అసెంబ్లీ, కౌన్సిలు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని కోరుతూ తీర్మానాలుచేశాయి. కాని అప్పుడూ రాష్ట్రనిర్మాణము జరుగలేదు. 1946 లో కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ లో ఇదేవిధంగా తీర్మానం జరిగింది! కాని అప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము తరఫున, ఈ విషయము కన్‌స్టిట్యుయెంటు అసెంబ్లీలో నిర్ణయింపబడు తుందనే హామీ ఇవ్వబడింది. 1947 లో మదరాసు శాసన సభలు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని కోరుతూ తీర్మానాలు చేశాయి. నూతన రాజ్యాంగ విధానము అమలు జరిపే టప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము జరుగుతుందని ఇండియా ప్రధాన మంత్రి పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూ హామీకూడా ఇచ్చారు. అయి నప్పటికి నూతన రాజ్యాంగ విధానపు ముసాయిదాలో ఆంధ్రరాష్ట్రము పేర్కొనబడలేదు.

1947 నవంబరులో రాజ్యాంగసభలో జరిగిన చర్చల ఫలితంగా ఎస్. కె. ధార్ (అధ్యక్షుడు), డాక్టర్ పన్నాలాల్, జగత్ నారాయణ లాల్ గార్లు సభ్యులుగాగల ఒక కమిషనును రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షుడు నియమించారు. కొత్తరాష్ట్రాలను వేటినైనా ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చునా, చేస్తే వాటి సరిహద్దులు ఎలా ఉండాలి, వాటి ఆర్థిక, పరిపాలనాస్థితులు ఎలా వుంటాయి అనే విషయాలను సూచింపవలసిందని యీకమిషనుకు తాఖీదు యివ్వబడింది.

ఈ కమిషను 1948 జూలై 19 తేదిన ప్రథమంలో సమావేశమై నవంబరు 21 న ఆఖరు సమావేశం జరిపింది. ఆంధ్రదేశంలో విశాఖ పట్టణం, మదరాసు, దక్షిణాన కాలికట్, మెంగుళూర్, కోయంబత్తూరు, బెంగుళూరు నగరాలలో సాక్షులను విచారించారు. మొత్తం ఆంధ్ర, తమిళ, కన్నడ, మహారాష్ట్ర, కొంకణ, సి. పి. బీరారు ప్రాంతాలలో 6,700 మంది సాక్షులను విచారించి, దాదాపు 1,000 మహజర్లు అందు కొని, యీ కమిషను తమ నిర్ణయాన్ని డిసెంబరు 10 న రాజ్యాంగ సభ అధ్యక్షునికి సమర్పించారు. ఆ నివేదికలో వారు చెప్పినదేమంటే ఇండి యాలో భాషాప్రాంతాలుగా రాష్ట్రాలను ఎన్నడూ ఏర్పరచరాదని.

1948 డిసెంబరు 18 తేదిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభ, భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని గురించి ఏ. ఐ. సి. సి. కి నివేదికను తయారు చెయ్యవలసిందిగా కోరుతూ, డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, పండిత జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ, సర్దార్ పటేల్ గార్లను ఒక కమిటీగా నియమించింది.

నెహ్రూ-పటేలు-పట్టాభి కమిటి తమ నివేదికను కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటికి 1949 ఏప్రిల్ 6 న సమర్పించారు. వర్కింగుకమిటీ దానిని ఆమోదించింది. ఆ నివేదిక ప్రకారం, మదరాసు నగరం తమకు కావాలని ఆంధ్రులు కోరకుండా వున్నట్లయితే, ఆంధ్రరాష్ట్ర సరిహద్దుల విషయంలో పొరుగువారితో (అంటే, కర్నాటులతోను తమిళుల తోను) ఆంధ్రులు ఒక ఒడంబడికకు వచ్చినట్లయితే ఆంధ్రరాష్ట్రం వీలైనంత త్వరలో ఏర్పాటు చెయ్యబడుతుంది.

నెహ్రూ-పటేలు-పట్టాభి సూత్రమును అంగీకరిస్తూ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని ఆమోదిస్తూ 1949 నవంబరు 7 తేదీన తమిళ నాడు కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానం చేసింది. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ 1949 నవంబరు 11 తేదీన విజయవాడలో సమావేశమై, పై సూత్రప్రకారం ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం చెయ్యవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ తీర్మానం చేసింది. అయితే యీ కమిటీ మదరాసు నగరాన్ని కేంద్రప్రభుత్వాధీనంలో చీఫ్ కమిషనర్ రాష్ట్రంగా ఏర్పాటు చెయ్య వలసిందని కోరింది.

మదరాసురాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు, నవంబరు 12 తేదీన నెహ్రూ-పటేలు-పట్టాభి సూత్రమును అంగీకరిస్తూ, ఆ ప్రకారం ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం చెయ్యవలసిందని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ తీర్మానం చేశారు.

నవంబరు 16 తేదీన అఖిలభారత కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ వారు సమావేశమై పై సూత్రప్రకారం, విశాఖపట్టణం, తూర్పు గోదావరి, పడమటి గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు

కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలను బళ్ళారి జిల్లాలోని ఆదోని, ఆలూరు, రాయదుర్గ్ తాలూకాలను కలిపి ప్రత్యేకరాష్ట్రంగా వెంటనే ఏర్పాటు చెయ్యవలసిందని, యీ రాష్ట్రానికిసరిహద్దులను నిర్ణయించడానికి ఒక కమిషనరును ఏర్పాటు చెయ్యవలసిందనీ కోరుతూ తీర్మానం చేశారు.

కేంద్రప్రభుత్వంవారు, యీ తీర్మానాన్ని అంగీకరించి, 1950 జనవరి 26 తేదీలోపల ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యడానికి వీలు అవుతుందా అనీ; రాష్ట్ర విభజన ఏర్పాట్లను చెయ్యడానికి ఒక సలహా సంఘాన్ని (విభజన కౌన్సిలును) ఏర్పాటు చేయవలసిందనీ, సరిహద్దులను నిర్ణయించడానికి కమిటీని నియమించడంలో సూచనలను చెయ్యవలసిందనీ మదరాసు ప్రభుత్వాన్ని అడిగారు.

మదరాసు మంత్రిమండలి 1949 డిసెంబరు 6 తేదీన సమావేశమై కేంద్రప్రభుత్వం చేసిన సూచనలను పరిశీలించి యీ క్రింద నిర్ణయాలను తెలియపరచారు.

"ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని 1950 జనవరి 26 తేదిలోపల ఏర్పాటు చెయ్యడం సాధ్యంకాదు. 1950 ఏప్రిల్ 1 తేదిలోపల మాత్రం సాధ్యం అవుతుంది".

"ఆంధ్రరాష్ట్ర సరిహద్దులను నిర్ణయించడానికి ముగ్గురు సభ్యులు గల కమిటీని నియమించవచ్చును. వీరిలో ఒక సభ్యుడు హైకోర్టు జడ్జిగాని రిటైరయిన హైకోర్టు జడ్జిగాని అయివుండాలి, ముగ్గురు సభ్యులుకూడా, మదరాసు ఒరిస్సా రాష్ట్రాలకు చెందనివారై వుండాలి",

తరువాత, డిసెంబరు 7 తేదిని మదరాసు మంత్రిమండలి మళ్ళీ సమావేశమై రాష్ట్రవిభజన ఏర్పాట్లను నిర్ణయించడానికి యీ క్రింది సభ్యులతో ఒక కౌన్సిలును నియమించారు.

ప్రధాని పి. ఎస్. కుమారస్వామిరాజా (అధ్యక్షులు) పబ్లిక్ వర్క్స్ మంత్రి ఎం. భక్తవత్సలం; విద్యామంత్రి కె. మాధవమీనన్,

టి. టి. కృష్ణమాచారి, ఆర్థికమంత్రి ఓ. గోపాలరెడ్డి, మద్యనిషేధ మంత్రి నీలం సంజీవరెడ్డి, టంగుటూరి ప్రకాశం, కళా వెంకటరావు గార్లు.

ఈ కౌన్సిలుకు కార్యదర్శి ఎస్. వెంకటేశ్వరన్, ఐ. సి. ఎస్.

ఈ కమిటీ తమ నివేదికను 1950 జనవరి 3 తేదీన మంత్రి మండలికి, సమర్పించారు. కమిటీ నివేదికపట్ల, కమిటీసభ్యులంతా, ఒక్క టంగుటూరి ప్రకాశంగారు తప్ప, ఏకాభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. ప్రకాశంగారు ప్రత్యేకాభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు.

ఈ కమిటీలో అధిక సంఖ్యాకులు వెలిబుచ్చిన ఏకాభిప్రాయం ప్రకారం, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం యీ క్రింద పద్ధతులలో జరగాలి.

విశాఖపట్టణం, తూర్పుగోదావరి, పడమటి గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు జిల్లాలను, బళ్లారి జిల్లాలోని ఆదోని, ఆలూరు, రాయదుర్గ్ తాలూకాలను కలిపి ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రంగా, 1950 జనవరి 26 తేదీలోపల, ఏర్పాటు చెయ్యాలి. బళ్ళారి జిల్లాలోని తక్కిన ఆయా తాలూకాలను మదరాసు రాష్ట్రంలోనే, ప్రత్యేక కర్ణాటక రాష్ట్రం ఏర్పడేవరకు, ఉంచాలి. ఆంధ్ర, మదరాసు రాష్ట్రాలమధ్య సరిహద్దుల విషయంలో ఏదైనా భేదాభిప్రాయాలు వుంటే, యీ రెండు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు అన్యోన్య సమాలోచనలవల్ల పరిష్కరించుకోవచ్చును.

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి, విభజనవల్ల వచ్చేజములు ఆ రాష్ట్రానికిచ్చే అప్పులకన్న పదికోట్లరూపాయలు ఎక్కువగా వుంటాయి.

మదరాసు నగరంలోని ప్రభుత్వకార్యాలయాల భవనాలను మదరాసు రాష్ట్రమే తీసుకుంటున్నందున, ఆంధ్రరాష్ట్రానికి ఒక కోటి రూపాయలు యివ్వబడుతవి.

ఏడుగురు జడ్జీలతో ఆంధ్రరాష్ట్రానికి ఒక ప్రత్యేక హైకోర్టు ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఈ హైకోర్టు ఆంధ్రదేశంలో ఏ నగరంలో పెట్టేదీ ఆంధ్రనాయకులు నిర్ణయిస్తారు.

ఆంధ్రరాష్ట్రి రాజధాని ఎక్కడ పెట్టవలసిందీ, 1950 జనవరి 26 తేదీలోగా ఆంధ్రనాయకులు నిర్ణయిస్తారు. ఆంధ్రరాష్ట్రి శాసన సభ, గవర్నరు, మంత్రిమండలి 1950 జనవరి 26 నాటికి ఆ నగరానికి వెళ్లిపోవాలి.

ఆంధ్రరాష్ట్రి శాసనసభలో 95 మంది సభ్యులు వుంటారు.

ఈ షైరతులతో ఆంధ్రరాష్ట్రిన్ని ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చునని మదరాసు మంత్రిమండలి 1950 జనవరి 4 తేదిని తీర్మానం చేసింది.

ప్రకాశంగారు ప్రత్యేకంగా వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు ఇవి:

1. ఆంధ్రరాష్ట్రినికి ప్రత్యేక రాజధాని నగరం ఏర్పడేదాకా ఆంధ్రప్రభుత్వ కార్యాలయాలు చెన్నపట్టణంలోనే వుండాలి.

2. అప్పులకు పైబడిన జమగా ఆంధ్రరాష్ట్రినికి ఇచ్చే పదికోట్ల రూపాయలు చాలవు. ఆంధ్రరాష్ట్రినికి ఇంకా ఎక్కువ వంతు రావలసి వుంటుంది.

3. మదరాసు నగరాన్ని తమిళరాష్ట్రినికి ఇవ్వడమా, ప్రత్యేక కమిషనర్ రాష్ట్రింగా వుంచడమా అనే విషయం స్పష్టంగా నిర్ణయించ పడేవరకూ, మదరాసు నగరంలోని భవనాల విలువను రెండురాష్ట్రిలకు పంచడం జరగకూడదు.

4. ఆంధ్ర రాష్ట్రిప్రభుత్వంలో ఉద్యోగం చెయ్యడానికి, ఆంధ్రేతరులనుకూడా నియమించాలన్న నిర్బంధం వుండకూడదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రి కాంగ్రెసు కమిటి 1950 జనవరి 4 తేదిన మదరాసులో సమావేశమై, ఆంధ్రరాష్ట్రి రాజధాని శాశ్వతంగా రాయల సీమలో వుంచడానికి నిర్ణయించింది. రాజధాని నిర్మాణం జరిగేవరకూ ఆంధ్రరాష్ట్రి రాజధానిని మదరాసు నగరంలో వుంచుకొనేటట్లు చెయ్యవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

చిట్టచివరకు, ఆంధ్రరాష్ట్రిన్ని 1950 జనవరి 26 తేదీలోగా ఏర్పాటు చెయ్యడానికి వీలులేదని కేంద్రప్రభుత్వం 1950 జనవరి 23 న మదరాసుప్రభుత్వానికి తెలియపరచారు. దానికి కారణాలు ఏమిచెప్పా

రంటే: ఆంధ్రరాష్ట్రఆదాయం, వ్యయంకంటె రెండుకోట్లరూపాయలు తక్కువ వుంటుందట; ఆంధ్రదేశపు హైకోర్టు ఎక్కడ వుండాలనే విషయం స్పష్టంగా తేల్చకపోవడమట; ఆంధ్రేతర ఉద్యోగులు మాకు వద్దు అని ఆంధ్రనాయకులు చెప్పే మాటలవల్ల, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో పని చెయ్యవలసివచ్చే ఆంధ్రేతర ఉద్యోగులు మనస్ఫూర్తిగా ఉద్యోగాలు చెయ్యలేక పోవడం, దానివల్ల రాష్ట్రపరిపాలన బాగా జరక్క పోవడమూనట; బళ్ళారిజిల్లాను గురించి విభేదాభిప్రాయా లట.

మళ్ళీ 1951 ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసాలలో ఆంధ్రరాష్ట్రో ద్యమం విజృంభణపొందింది. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంపాదనకు, ప్రభుత్వ దృష్టిని పూర్తిగా యీ వుద్యమంవైపు త్రిప్పడానికి శ్రీస్వామి సీతారాంగారు (పూర్వాశ్రమంలో వీరిపేరు గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రి) 1951 ఆగస్టు 15 న ఉపవాసదీక్ష ప్రారంభించారు. వీరి తోపాటు మరి ఆరుగురు 21 తేదిన నిరశనదీక్ష ప్రారంభించారు వారిపేర్లు: శ్రీ సంపత్కుమార్, ఆర్. కె. రామలింగారెడ్డి; జునుగుల మద్దులేటి; నేతి చలపతి, తుమ్మల బసవయ్య, శ్రీమతి తుమ్మల దుర్గాంబగార్లు.

ఈ దీక్షతో ఆంధ్రదేశం అంతా నిద్రనుంచి మేల్కొని తన గతిని గురించి ఆలోచించింది. దేశమంతా అలజడి జరిగింది. ఆచార్య వినోబాభావే, రాష్ట్రపతి రాజేంద్ర ప్రసాద్‌లోను. ప్రధానమంత్రి నెహ్రూతోను ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరిపారు. పార్లమెంటులో ప్రశ్నలు వేయబడినవి.

ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాటక ప్రదేశ కాంగ్రెసులూ, మదరాసు ప్రభుత్వమూ, జె. వి. పి. నివేదికను ఆమోదిస్తూ ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణా నికి అంగీకరిస్తే భారత ప్రభుత్వం తదనుకూల చర్య జరుపుతుందని ప్రధానమంత్రి ప్రకటించారు. ఆంధ్రదేశ కాంగ్రెసు సెప్టెంబరు 14 తేదీన నెల్లూరులో సమావేశమై, జె. వి. పి. నివేదిక ప్రకారం ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణానికి వెంటనే చర్య తీసుకోవలసినదిగా భారత ప్రభు త్వాన్ని కోరుతూ తీర్మానం చేసింది.

రాష్ట్రపతి రాజేంద్రప్రసాద్, ప్రధానమంత్రి నెహ్రూగార్లు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి సుముఖులుగావున్నారనీ, తదనుకూల చర్య వీలైనంత శీఘ్రకాలంలో ప్రారంభింపబడుతుందనీ ఆచార్య వినోబా భావే తెలియపరచగా, సెప్టెంబరు 20 తేదిన స్వామి సీతారాం, తక్కిన దీక్షాపరులు తమ నిరశన దీక్షను విరమించారు.

కాని, తరువాత మళ్ళీ ప్రభుత్వం, యీ విషయంలో ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఇంతలో దేశమంతటా ఎన్నికలు జరగడం, కొత్త మంత్రివర్గాలు ఏర్పడడం జరిగింది. ఎంతకాలం అయినా, యీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యతీసుకోనందున, స్వామిసీతారాం; 1952 జూన్ నెలలో భీమవరంలో సత్యాగ్రహం ప్రారంభించారు. తరువాత ఈ సత్యాగ్రహం విరమింపబడింది.

1952 అక్టోబరు 19 న, గాంధిజీ ఆప్త అనుయాయులలో ఒకరూ, నెల్లూరుజిల్లా వాస్తవ్యులూ అయిన శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు గారు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని కోరుతూ, మదరాసులో, ఆ మరణ ప్రాయోపవేశం ప్రారంభించి, 58 రోజుల దీక్ష ఫలితంగా డిసెంబరు 15 తేది రాత్రి 11-23 నిమిషములకు పరమపదం చెందారు. మరునాడు మొదలు నాలుగురోజులు, ఆంధ్రదేశమంతటా బ్రహ్మాండమైన ఉద్రేకంతో ప్రజలు రైళ్ళను ఆపుట, కొల్లగొట్టుట మొదలైన చర్యలు జరిపారు. నెల్లూరు, తాడేపల్లిగూడెం, అనకాపల్లి, వాల్తేరులలో పోలీసు కాల్పులు జరగడం, కొంతమంది చనిపోవడంకూడా సంభవించింది.

1952 డిసెంబరు 19 తేదిన పార్లమెంటు ఉభయసభలలో ప్రధానమంత్రి ఒక ప్రకటనచేస్తూ, మదరాసు రాష్ట్రంలోని నిర్వివాద తెలుగుప్రాంతాలతో, చెన్నపట్టణం మినహాగా, వీలైనంత త్వరలో ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పాటుచేయబడుతుందనీ, ఈ ఏర్పాటుకు అవసరమైన చర్యలను సూచించడానికిగాను, రాజస్థాన్ హైకోర్టు ప్రధానన్యాయమూర్తి కె. ఎన్. వాంచూ నియమించబడినారనీ తెలియజేశారు.

రాష్ట్రనిర్మాణసందర్భంలో పరిష్కరించవలసిన ఆర్థికాదివిషయములను గురించి పరిశీలనజరపడానికి, జస్టిస్ వాంచూ 1953 జనవరి

7 తేదిన మదరాసు వచ్చారు. జనవరి 20 నుంచి 27 వరకు ఆంధ్ర జిల్లాలలో పర్యటనచేశారు. దాదాపు 2,000 మహాజర్లను స్వీకరించారు. ఇండియాప్రభుత్వానికి పంపవలసిన రిపోర్టును పూర్తిచేసుకొని, ఫిబ్రవరి 5 తేదిన మదరాసునుంచి బయలుదేరి, 7 తేదిన ఢిల్లీచేరి, ఆనాడే ప్రభుత్వానికి తమ నివేదికను సమర్పించారు.

1953 మార్చి 19 తేదిన, మదరాసు అసెంబ్లీలోని ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసభ్యులు తమ నాయకుడుగా శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని గురించి; 1953 మార్చి 26 తేదిన పార్లమెంటులో ప్రధానమంత్రి యీక్రింది ప్రకటన చేశారు.

ఆంధ్రరాష్ట్రం 1953 అక్టోబరు 1 తేదినఏర్పాటుచేయబడుతుంది.

రాష్ట్రరాజధాని రాష్ట్రసరిహద్దులలోనే వుంటుంది. రాజధానిని ఎక్కడ పెట్టుకొనేదీ, ఆంధ్రశాసనసభ్యులే నిర్ణయించుకుంటారు. రాష్ట్రశాసనసభ, హైకోర్టును ఎక్కడపెట్టేదీ నిర్ణయించేవరకూ, మదరాసు హైకోర్టే; ఆంధ్రరాష్ట్రానికికూడా హైకోర్టుగా పనిచేస్తుంది.

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలువుండదు. ప్రస్తుతంమదరాసు అసెంబ్లీలోని ఆంధ్రజిల్లాసభ్యులతో ఆంధ్రరాష్ట్ర లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ ఏర్పడుతుంది.

ఆంధ్రరాష్ట్రం యీక్రింది ప్రాంతాలలో ఏర్పడుతుంది: శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం; తూర్పుగోదావరి, పడమటిగోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు; నెల్లూరు, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు; చిత్తూరుజిల్లాలు; బళ్ళారిజిల్లాలోని ఆదోని, ఆలూరు, రాయదుర్గం తాలూకాలు.

బళ్ళారిజిల్లాలోని సిరుగుప్ప, హొసపేట, సొండూరు, హార్పనహళ్ళి; హడగళి, కుడ్లిగి తాలూకాలు మైసూరురాష్ట్రంలో కలిపివేయబడుతవి. బళ్ళారితాలూకావిషయం తరువాత నిర్ణయింప బడుతుంది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజధానిని ఎక్కడ పెట్టుకొనేది, జులై 1 తేది లోపల ఆంధ్రశాసనసభ్యులు నిర్ణయించి, కేంద్రప్రభుత్వానికి తెలియపరచాలి.

బళ్లారి తాలూకా భవిష్యత్తును గురించి ప్రభుత్వానికి సలహా ఇవ్వడానికి హైదరాబాదు ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ లక్ష్మీశంకర్ మిశ్రాను కేంద్రప్రభుత్వం నియమించింది. ఆయన బళ్ళారిలో విచారణ జరిపి ఆ తాలూకాను మైసూరు రాష్ట్రంలో కలిపివెయ్యాలని సలహా ఇచ్చారు. ఆ సలహాను, 1953 మే 20 తేదిన కేంద్రప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

రాజధాని

ఆంధ్రరాష్ట్ర తాత్కాలిక రాజధానిని ఎక్కడ పెట్టాలనే విషయాన్ని నిర్ణయించడానికి, మదరాసు శాసనసభలోని ఆంధ్ర సభ్యుల సమావేశం 1953 జూన్ 1 నుంచి 5 వరకు జరిగింది. ఈ సభకు శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశం అధ్యక్షత వహించారు. రాజధానిని కర్నూలులో పెట్టాలనే తీర్మానం ఈ సమావేశంలో నెగ్గింది. గుంటూరు-విజయవాడలో పెట్టాలనే తీర్మానం, విజయవాడలో పెట్టాలనే తీర్మానం ఓడిపోయినవి. విజయవాడ తీర్మానమునకు అనుకూలంగా 53 ఓట్లు, ప్రతికూలంగా 79 ఓట్లు వచ్చినవి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణచట్టపు ముసాయిదాపై మదరాసు రాష్ట్ర అసెంబ్లీ చర్చ 1953 జులై 14 న ప్రారంభమైంది. జులై 27 న పూర్తి అయింది. లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలులో చర్చ జులై 29 తేదిన పూర్తి అయింది.

ఈ బిల్లు పార్లమెంటు ప్రజా సభలో 1953 ఆగస్టు 10 తేదిన ప్రవేశ పెట్టబడింది, ఆగస్టు 26 తేదిన ప్యాసయింది.

రాష్ట్ర ప్రతినిధుల సభలో ఆగస్టు 31 తేదిన ప్రవేశ పెట్టబడింది. సెప్టెంబరు 12 న ప్యాసయింది.

బిల్లుకు రాష్ట్రపతి అంగీకారం, సెప్టెంబరు 14 న ఇవ్వబడింది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణపు ఏర్పాటులలో, ఆంధ్రరాష్ట్రం తరఫున మదరాసు రాష్ట్రంనుంచి ఉద్యోగుల పంపిణీ మొదలైన కార్యాలను నెరవేర్చడానికి స్పెషల్ ఆఫీసరుగా శ్రీ చందూలాల్ మాధవలాల్

త్రివేది నియమించబడినారు. వీరు 1953 ఆగస్టు 6 తేదిన మదరాసుకు వచ్చారు. వీరికి సలహాదార్లుగా పనిచెయ్యడానికి శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం, శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి, శ్రీ గౌతు లచ్చన్నగార్లు నియమింపబడినారు. వీరి సలహాలతో, రాష్ట్ర విభజనలో ఆంధ్రరాష్ట్రప్రభుత్వంతు పంపకములను జరిపించుటలో 1953 సెప్టెంబరు 30 వరకు శ్రీ త్రివేది నియుక్తులై వున్నారు. అక్టోబరు 1 నుంచి, ఆంధ్రరాష్ట్ర గవర్నరుగా వీరే నియమింపబడినారు.

1953 అక్టోబరు 1 తేదిన ఆంధ్రరాష్ట్రం అవతరించింది. రాష్ట్ర స్థాపనను, తాత్కాలిక రాజధాని కర్నూలులో, భారత ప్రధానమంత్రి జవహర్ లాల్ నెహ్రూ జరిపారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర హైకోర్టును తాత్కాలికంగా గుంటూరులో స్థాపించాలనే ప్రతిపాదన, రాష్ట్ర శాసనసభలో 1954 మార్చి 1 తేదిన ఆమోదింపబడింది. ఆ తీర్మానానికి అనుకూలంగా 67 మంది, ప్రతికూలంగా 66 మంది ఓటు చేశారు.

శ్రీబాఘ్ ఒడంబడిక

ఆంధ్రదేశంలోని, దత్తమండలము జిల్లాలు లేదా రాయలసీమ అని వ్యవహరింపబడే బళ్ళారి, అనంతపురము, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు జిల్లాలు ఆర్థికంగాను, పారిశ్రామికంగాను విద్యావిషయములోను చాలా వెనుకబడి ఉన్నవి. చాలకాలము రాష్ట్రపరిపాలన తమిళాంధ్ర నాయకుల చేతులలో ఉమ్మడిగా ఉండటంవల్ల రాయలసీమ పరిస్థితులను చక్కపరచడానికి తగినకృషి జరుగలేదు. అందువల్ల రాయలసీమవారు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము జరిగినప్పుడు తమ జిల్లాల అభివృద్ధికి మిగతా జిల్లాల ఆంధ్రులు తగినకృషి చేస్తారనే హామీ కావాలని కోరారు. ఈ విషయంలో రాయలసీమ, సర్కారు జిల్లాల నాయకులు మదరాసులోని శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి భవనం శ్రీబాఘ్‌లో సమావేశమై 1937 నవంబరు 15 తేదిని ఒడంబడిక చేసుకున్నారు. దీనికే శ్రీ బాఘ్ ఒడం

బడిక అని పేరు. దీనిపై సంతకములు పెట్టినవారు: కోస్తా జిల్లాల తరఫున: డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్య, కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు, మహబూబ్ అలిబేగ్; చల్లపల్లి రాజా, లేబూరి సుబ్బరామిరెడ్డి.

రాయలసీమ తరఫున: కడప కోటిరెడ్డి, టి. ఎన్. రామకృష్ణారెడ్డి, పప్పూరు రామాచార్యులు, కల్లూరు సుబ్బారావు, హాలాహర్వి సీతారామరెడ్డి. దీనిలోని ముఖ్యాంశములు ఇవి:

(1) రెండు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రాలు:— ఆంధ్రదేశంలో వైజ్ఞానిక కేంద్రాలను వ్యాపింప చేయడానికీ, వైజ్ఞానికంగాను, సామాజికంగానూ ఆంధ్రులలో పరస్పర సహకారం అభివృద్ధి చెందటానికీ, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు ఆధ్వర్యం క్రింద వాల్తేరులో ఒకటి, రాయలసీమలో ఒకటి, రెండు కేంద్రాలను ఏర్పరచాలని ఈ కమిటీ (సంప్రదింపుల సంఘం) అభిప్రాయపడుతున్నది. కళాశాలలను స్థాపించే విషయంలో బోధించే శాస్త్రాలకు ఏప్రాంతం అనుకూలంగా వుంటుందో ఆ ప్రాంతంలో స్థాపించాలని కమిటీ అభిప్రాయపడుతున్నది.

(2) నీటిపారుదల:-రాయలసీమ, నెల్లూరు జిల్లాల ఆర్థిక, వ్యవసాయిక సంపదలు కోస్తాజిల్లాల సంపదలతో సరితూగేటు చేసేందుకై కృష్ణా, తుంగభద్రా పెన్నానదులు ప్రాజెక్టుకు 10 సంవత్సరాలవరకూ యెక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఈ కాలపరిమితి అవసరమైతే పెంచాలి.

ఈ నదులనీటి పంపిణీలో రాయలసీమ నెల్లూరు జిల్లాల అవసరాలనే ముందు పరిగణించాలి. ఈ విధానం రాష్ట్రపరిపాలనలో ఇప్పటినుంచే అనుసరించాలి.

(3) శాసనసభ:- శాసనసభా స్థానాలు జిల్లాలవారిగా సమానంగా ఉండేట్లు చూడాలి.

(4) రాజధాని, హైకోర్టు: విశ్వకళాపరిషత్తు కార్యాలయం, రాజధాని, హైకోర్టును మూడింటినీ వివిధ ప్రాంతాలలో నెలకొల్పటానికి అంగీకరించబడ్డది. పరిపాలనా ప్రాధాన్యతను ఒకే ప్రాంతంలో కేంద్రీకరించకుండా ఉండటమే దీని ఉద్దేశం. ఈ

సూత్రాన్ని అనుసరించి విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయం ప్రస్తుతం ఉన్న చోటనే (వాల్తేరులో) ఉండటానికీ; హైకోర్టు, రాజధానులలో ఒకటి కోస్తా జిల్లాలలోనూ, ఒకటి రాయలసీమలోనూ ఉంచేందుకు అంగీకరించబడ్డది. అయితే ఏది ఎక్కడ ఉండాలనేది రాయలసీమవాసులే నిర్ణయిస్తారు.

(5) ఇరుపక్షాలు సమ్మతిస్తే ఈ అంశాల్లో మార్పులు చేసుకోవచ్చును.

విశాలాంధ్ర

విశాఖపట్టణంజిల్లా, తూర్పుగోదావరిజిల్లా, పడమటి గోదావరి జిల్లా, కృష్ణాజిల్లా, గుంటూరుజిల్లా, నెల్లూరుజిల్లా, కర్నూలుజిల్లా, కడపజిల్లా, చిత్తూరుజిల్లా, అనంతపురంజిల్లా, నెల్లూరుజిల్లా సరిహద్దునుంచి మదరాసు నగరంవరకువున్న చెంగల్పట్ జిల్లాలోనిభాగం, బళ్ళారి జిల్లాలోని రాయదుర్గ్; ఆదోని, ఆలూరు తాలూకాలు, ఉత్తరార్కాడుజిల్లాలోని తెలుగుప్రాంతాలు, సేలంజిల్లాలోనిహోసూరు తాలూకా, మదరాసునగరం, బళ్ళారినగరం, ప్రస్తుతంఒరిస్సారాష్ట్రంలో కలిపివేయబడిన తెలుగుప్రాంతాలు, హైదరాబాదు సంస్థానంలో 41,502 చ. మైళ్ళ ఆంధ్రదేశమూ, మైసూరు సంస్థానంలో 6,000 చ. మైళ్ళ ఆంధ్రదేశమూ, సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో బస్తర్ [సంస్థానాన్ని కలుపుకొని] 3,800 చ. మైళ్ళ ఆంధ్రదేశమూ.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర వివరాలు

1953 అక్టోబరు 1 తేదిన ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం జరిగింది. మదరాసు రాష్ట్రంలోని శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం తూర్పుగోదావరి, పడమట గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలు, బళ్ళారి జిల్లాలోని ఆలూరు; ఆదోని, రాయదుర్గం తాలూకాలతోను ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడింది. ఆలూరు, ఆదోని తాలూకాలు కర్నూలు జిల్లాలోను, రాయదుర్గం తాలూకా

అనంతపురం జిల్లాలోను కలిపివేయబడినందున, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జిలాలు మొత్తం, 11. దీని వైశాల్యం మొత్తం, 64,193 చ. మైళ్లు.

జనాభా

1951 జనాభా ప్రకారం ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని జనాభా మొత్తం 2,05,07,801.

జిల్లాల జనాభా

అనంతపురం :	13,61,556	తూర్పు గోదావరి :	24,14,808
కడప :	11,61,731	నెల్లూరు :	17,95,632
కర్నూలు :	12,70,843	పడమటి గోదావరి :	16,97,727
కృష్ణా :	17,79,484	బళ్లారి 3 తాలూకాలు:	4,69,813
గుంటూరు :	25,49,996	విశాఖ పట్టణం :	20,72,698
చిత్తూరు :	18,10,377	శ్రీకాకుళం :	21,23,136

మొత్తం ఆంధ్ర రాష్ట్ర జనాభా : 2,05,07,801. జిల్లాలలో ఎక్కువ జనాభాగలది గుంటూరు ; తక్కువ జనాభా గలది కడప.

రాష్ట్రంలో ముఖ్య నగరముల జనాభా

విజయవాడ :	1,61.198	మచిలీ పట్టణం :	73,021
గుంటూరు :	1,28,255	విజయనగరం :	67,156
విశాఖపట్టణం :	1,08,042	కర్నూలు	60,110
నెల్లూరు :	1,06,603	తెనాలి :	57,980
రాజమండ్రి :	1,05,276	ఆదోని :	53,508
కాకినాడ :	1,00,054	కడప :	37,446
ఏలూరు :	87,060		

రాష్ట్రంలోని ప్రజలలో 1,79,24,111 మంది గ్రామాలలోనూ, 33,57,402 మంది పట్టణాలలోనూ నివసిస్తున్నారు. జిల్లలవారీగా గ్రామాలలోనూ పట్టణాలలోనూ ఎంతమంది నివసిస్తున్నదీ, ప్రక్క పేజీలోని పట్టీవలన తెలుస్తుంది.

జిల్లా	గ్రామాలలో	పట్టణాలలో
అనంతపురం :	11,39,998	2,21,558
బళ్లారి తాలూకాలు :	4,16,255	53,508
చిత్తూరు :	16,41,043	1,69,334
కడప :	10,27,502	1,34,229
తూర్పుగోదావరి :	19,54,662	4,60,146
పడమటి గోదావరి :	13,66,458	3,31,269
గుంటూరు :	20 48,075	5,01.921
కృష్ణ :	14,09,392	3,70,092
కర్నూలు :	10,70,625	2,00,218
నెల్లూరు :	15,91,993	2,03,639
శ్రీకాకుళం :	19,32,851	1,90,785
విశాఖపట్టణం :	17 67,840	3,04,858

1952 లో ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో మొత్తం 17,090 గ్రామాలు, 170 పట్టణాలు వున్నాయి. ఈ జనపదాలలో, ప్రజలు నివసించడానికి ఉన్న యిళ్లు మొత్తం, ఈ ఇళ్లలో నివసిస్తున్న మొత్తం కుటుంబాలు, జిల్లాలవారీగా వివరాలు ఇవి :

జిల్లా :	గ్రామాలు :	పట్టణాలు :	ఇళ్లు :	కుటుంబాలు :
అనంతపురం :	844 :	14 :	2,39,633 :	2,66,872
కడప :	858 :	9 :	2,10,986 :	2,37,060
కర్నూలు :	839 :	14 :	2,40,602 :	2,63,475
కృష్ణ ;	962 :	12 :	3,23,870 :	3,83,099
గుంటూరు :	927 :	25 :	4 91,670 :	5,57,680
చిత్తూరు :	1,907 :	14 :	3,15,393 :	3,56,447
తూర్పుగోదావరి :	1,816 :	20 :	4,36,576 .	5,39,695
నెల్లూరు :	1,561 :	12 :	3,38,013 :	3,67,099
పడమటిగోదావరి :	789 :	20 :	3,15,982 :	3,82,106
బళ్లారితాలూకాలు :	301 :	3 :		

విశాఖపట్టణం :	3,208 :	11 :	4,07,513 :	4,48,918
శ్రీకాకుళం :	3,052 :	16 :	4,36,228 :	4,49,861
మొత్తం :	17,090 :	170 :	39,79,569 :	45,01,726

ఆంధ్రదేశంలో ఎక్కువ గ్రామాలుగల జిల్లా విశాఖపట్టణం; ఎక్కువ పట్టణాలు, ఎక్కువ ఇళ్ళు, ఎక్కువ కుటుంబాలుగలది గుంటూరు. తక్కువ గ్రామాలుగలజిల్లా పడమటిగోదావరి; తక్కువ పట్టణాలు, తక్కువ ఇళ్ళు, తక్కువ కుటుంబాలుగలది కడప.

వ్యవసాయదారులు

రాష్ట్ర జనాభాలో, 1,44,99,427 మంది ప్రజలు వ్యవసాయ వృత్తి జీవనాధారంగా వున్నారు.

వారిలో 83,96,099 మంది, స్త్రీలతోసహా, సొంతసేద్యం చేసుకుంటున్నారు; 4,94,438 మంది, స్త్రీలతో సహా తమ భూమిని కౌలుకు ఇస్తున్నారు; 41,11,598 మంది, స్త్రీలతోసహా, ఇతరుల భూమిని కౌలుకు తీసుకొని జీవనం జరుపుతున్నారు. 14,97,292 మంది, స్త్రీలతోసహా, చిన్న రైతులు, ఇతరుల భూమినికూడా కౌలుకు తీసుకొని బ్రతుకుతున్నారు.

పశు సంపద

1951 డిసెంబరులో తీసుకున్న లెక్కలప్రకారం, మనరాష్ట్రంలోని పశుసంపద ఇది:

ఆవులు : మొత్తం	23,51,000
పాలిస్తూవున్నవి	8,10,000
ఎద్దులు : మొత్తం	29,97,000
ఆంబోతులు	23,000
పొలం పనులకు ఉపయోగిస్తున్నవి	26,41,000
గేదెలు : మొత్తం	22,77,000
పాలిచ్చేవి	10,63,000

దున్నలు : మొత్తం	9,52,000
ఆంబోతులు	31,000
పొలం పనులకు ఉపయోగిస్తున్నవి	7,58,000
గొర్రెలు	68,58,000
మేకలు	28,54,000
గుర్రములు	44,000
పందులు	5,79,000
కోళ్ళు	77,94,000
బాతులు	2,68,000

వ్యవసాయపుభూమి: పంటలు

1953

వివరం :	ఎకరాలు
రాష్ట్రంలో మొత్తంభూమి :	... 4,30,32,026
దానిలో అడవి :	... 82,92,816
సాగుకువీలులేని బంజరు :	... 57,07,641
సాగుకువీలయె బంజరు :	... 35,60,156
దున్ని, పంట వేయని భూములు :	... 25,59,046
సాగులోవున్న భూమి :	... 1,69,45,260
నీటిసరఫరా ఎప్పుడూ వుండేభూమి :	... 27,00,000

రాష్ట్రంలో రైతువారి అధీనంలోవున్న భూమి, 2,56,12,963 ఎకరాలు.

రాష్ట్రంలోని భూమిలో 1952 లో 1,55,10,000 ఎకరాల భూమిలో వ్యవసాయం జరిగింది. దీనిలో 18,94,000 ఎకరాల భూమిలో రెండు పంటలు వెయ్యబడినవి. కాబట్టి, రాష్ట్రం మొత్తంలో ఎన్ని ఎకరాలలో పంటలు పండినవి అంటే, 1,74,04,000 ఎకరాలు అని చెప్పవలసి వుంటుంది.

పంటభూమి

1951-52 లో రాష్ట్రంలో ఏ ఏ పంటలు ఎన్ని ఎకరాలలో సేద్యమైనదీ వివరాలు ఇవి: బియ్యం, 42,41,000; యవధాన్యములు, 66,56,000; పప్పుదినుసులు, 1,04,000; వేరుశనగ, 22,22,000; ప్రత్తి; 6,77,000; చెరకు, 1,37,000; నువ్వులు, 3,32,000; పొగాకు, 2,45,000; ఆముదము, 1,66,000.

పంటలు

1951-52 లో రాష్ట్రంలో పండిన ముఖ్య పంటలవివరాలివి. పంట అంకెలు టన్నులలో ఇవ్వబడినవి: వరి, 18.07,000; జొన్నలు, 5,34 000; సజ్జలు, 2,07,000; రాగులు, 2.21,000; కొర్రలు, 2,69,0.0; మొక్కజొన్న, 11,000; గోధుమ, 1,000; పప్పుదినుసులు; 16,000; చెరకు, 3,80,000; వేరుశనగ, 7,77,000; నువ్వులు, 13,000; పొగాకు, 76,000; ప్రత్తి (బేళ్లు), 86,000.

బంజరు భూమి

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తం వ్యవసాయానికి ప్రజలకు ఇవ్వడానికి 13,43,853 ఎకరాల బంజరు భూమి వున్నది. దీనిలో 4,06,862 ఎకరాల భూమి శివాయి జమాదార్ల ఆక్రమణలో వున్నది.

బంజరు భూమి, ఏ జిల్లాలో ఎంతవున్నదీ, వివరాలు ఇవి: అనంతపురం, 2 45,325; కడప, 44,995; కర్నూలు, 2,77,256; కృష్ణ, 37,665; గుంటూరు, 48,639; చిత్తూరు, 88,973; తూర్పు గోదావరి, 2,58,338; నెల్లూరు, 2,64,873; పడమటి గోదావరి, 30,360; విశాఖపట్టణం, 24,221; శ్రీకాకుళం, 23 209, ఎకరాలు.

ఆంధ్ర దేశపు స్వయంసమృద్ధి

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 1950-51 లో 18,61,230 టన్నుల బియ్యం, 5,91,400 టన్నుల జొన్నలు, 1,89,650 టన్నుల సజ్జలు, 2,34,870 టన్నుల రాగులు, 1,69,370 టన్నుల కొర్రలు, మొత్తం 30,46,520 టన్నుల ఆహారధాన్యాలు పండినవి.

జనాభాలో మూడవవంతు పన్నెండేళ్ళలోపువారు వుంటారు. అంటే 68,35,934 మంది పన్నెండేళ్ళలోపువారూ, 1,36,71,867 మంది పన్నెండేళ్ల పైబడినవారూ వుంటారనుకోవచ్చును. పన్నెండేళ్ల లోపు వారికి రోజుకు ఆరు ఔన్సులూ, పన్నెండేళ్లపైబడిన వారికి రోజుకు 12 ఔన్సులూ ఆహారధాన్యాలు ఇస్తే, సంవత్సరానికి మొత్తం 20 లక్షల-టన్నుల ఆహారధాన్యాలు చాలును. పండిన పంటలో ఇంకా పది లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యాలను ఎగుమతి చెయ్యవచ్చును. కాని; తెలుగుజిల్లాలు అరవజిల్లాలతో ఒకే రాష్ట్రంలో వుండటంవల్ల, తెలుగుజిల్లాలనుంచి ఆహారధాన్యాలు తక్కిన తమిళ జిల్లాలకు ఎగుమతి కావడంవల్ల తెలుగు జిల్లాలలోకూడా ధాన్యం కొరత ఏర్పడింది. సర్కారు జిల్లాలలో పండిన పంటల ఫలితాన్ని రాయలసీమ ప్రజలకు ఉపయోగించడానికి బదులు, దక్షిణాది ప్రజల ఉపయోగార్థం ఎగుమతి చెయ్యడమూ, రాయలసీమ కరవువల్ల ప్రజలు అత్యంతంగా బాధపడుతూవున్నా, సర్కారులలోని పంటను వారు అనుభవించకపోవడమూ జరిగింది.

1953 డిసెంబరు 15 వరకు, ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని కృష్ణ, నెల్లూరు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలనుంచి మదరాసు రాష్ట్రంలోని తరుగు జిల్లాలకు యథేచ్ఛగా బియ్యాన్ని రవాణా చెయ్యడానికి వీలుండేది. తరువాత, యీ ఏర్పాటు రద్దుచేయబడింది.

ఇకముందు, ఏడాదికి లక్ష టన్నుల బియ్యాన్ని ఆంధ్రప్రభుత్వమే రాష్ట్రంలో సేకరించి, మదరాసు ప్రభుత్వానికి 1953 లో వున్నధరకు అమ్ముతుంది.

అంతేకాక, మరొక లక్ష టన్నుల బియ్యాన్ని మదరాసు రాష్ట్రంలోని వర్తకులకు ఆంధ్రప్రభుత్వం అమ్ముతుంది. ఈ బియ్యంధర, మదరాసు ప్రభుత్వానికి ఇచ్చేధరకన్న కొంచెం హెచ్చుగావుంటుంది; అయితే, గత సంవత్సరంలో వర్తకులు కొన్నిదానికంటె కొంచెంతక్కువగా వుంటుంది.

వ్యాపారపు పంటలు

ప్రత్తి :

1951-52 లో ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో 5,41,000 ఎకరాల భూమిలో ప్రత్తిపంట వెయ్యబడింది. 68,750 బేళ్ల ప్రత్తి, రు. 2,15,58,000 విలువగలది పండింది. ప్రత్తి ఎక్కువగా పండేజిల్లాలలో ప్రథమస్థానం కర్నూలు, రెండవస్థానం అనంతపురం. కర్నూలుజిల్లాలో 1,40,245 ఎకరాలలో 17,890 బేళ్లప్రత్తి, అనంతపురం జిల్లాలో 1,03,104 ఎకరాలలో 10,000 బేళ్లప్రత్తి పండింది. ఈ రెండిటి తరువాత కడప జిల్లా.

వేరుశనగ :

రాష్ట్రం అంతటిలోనూ 1951-52 లో మొత్తం 22,05,000 ఎకరాలలో వేరుశనగ పంట వెయ్యబడింది. మొత్తం 8,16,300 టన్నుల వేరుశనగ కాయలు రు. 51,42,69,000 విలువగలవి పండినవి.

చెరకు :

1952-53 లో ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో 1,34,060 ఎకరాలలో చెరకు పంట వేయబడింది. దీనిలో 3,78,100 టన్నుల బెల్లం లభించింది. దాని విలువ రు. 40,72,38,000.

ధనియాలు :

ఆంధ్రదేశంలో మొత్తం 50,100 ఎకరాలలో ధనియాల పంట వేయబడింది. దీనిలో ఎక్కువ భాగం, 31,735 ఎకరాలు, గుంటూరు జిల్లాలోనే.

మిరపకాయలు :

1950-51 లో ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో మొత్తం 2,69,265 ఎకరాల భూమిలో మిరప పంట వేయ బడింది. దీనిలో 1,06,550 టన్నుల

మిరపకాయలు పండినవి. వీనివిలువ రు. 22,87,87,880. రాష్ట్రంలో మిరప పంట వేసేజిల్లాలలో ప్రథమస్థానం గుంటూరుది. ఈ జిల్లాలో 1950-51 లో 95,093 ఎకరాలలో మిరప పంట వెయ్యబడింది. 28,660 టన్నుల మిరపకాయలు, రు 6,15,26,000 విలువగలవి పండినవి. గుంటూరు జిల్లా తరువాత చెప్పవలసినది కర్నూలు జిల్లా. ఈజిల్లాలో 56,651 ఎకరాలలో రు. 4,15,39,806 విలువగల 19,350 టన్నుల మిరపకాయలు పండినవి

పొగాకు :

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని ముఖ్యమైన వ్యాపారపు పంటలలో పొగాకు ఒకటి. 1950-51 లో 3,35,240 ఎకరాలలో యీ పంట వెయ్యబడింది. 1,10,337 టన్నులు పొగాకు పండింది. దీని విలువ రు. 20,71,33,500.

ఇండియాలోని రాష్ట్రాలన్నిటిలోకి ఎక్కువగా పొగాకు పంట పండే రాష్ట్రం మనదే. ఇండియాలో పండే పంటలలో నూటికి 95 వంతుల పొగాకు గుంటూరు, కృష్ణా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలలోనే పంట అవుతుంది. రాష్ట్రంలోని జిల్లాలన్నిటిలోకీ గుంటూరు జిల్లాలోనే యీపంట ఎక్కువ. 1950-51 లో గుంటూరు జిల్లాలో 1,94,895 ఎకరాలలో 65,460 టన్నుల పొగాకు పండించ బడింది. దీనివిలువ రు. 12,28,90,000.

నీరుల్లిపాయలు :

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో 1950-51 లో 28,762 ఎకరాలలో 1,06,990 టన్నుల నీరుల్లిపాయలు, రు. 1,63,16,500 విలువగలవి పండించ బడినవి. ఏడాదికి దాదాపు రు. 30 లక్షల ఉల్లిపాయలు మన రాష్ట్రంనుంచి ఎగుమతి అవుతవి. రాష్ట్రంలో ఉల్లిపాయలు ఎక్కువగా పైరయే జిల్లా కడప. ఈ జిల్లాలో 1950-51 లో 5,310 ఎకరాలలో 26,670 టన్నుల ఉల్లిపాయలు రు. 36 లక్షల విలువ చేసేవి, పండించ బడినవి.

ఖనిజ సంపద

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో విస్తారమైన ఖనిజ సంపదవుంది. రాష్ట్రంలోని 63 వేల చదరపు మైళ్ళ లోనూ దాదాపు 20 వేల చదరపుమైళ్ళ భూమిలో మాత్రమే ఏఏ ఖనిజ సంపత్తి వున్నదో పరిశోధన జరిగింది. 43 వేల చదరపు మైళ్ళ భూమిలో ఇంకా పరిశోధన జరగవలసి వుంది. ఇప్పటికి తెలిసినంతవరకు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో దొరికే ముఖ్యమైన ఖనిజములు ఏమిటంటే: మెంగనీస్, సున్నపురాయి, అస్బెస్టాస్, వజ్రములు, అభ్రకము.

1951 లో రు. 87,42,990 విలువగల 63,355 టన్నుల మెంగనీస్ విశాపట్టణం జిల్లాలోనూ, రు. 32,05,617 విలువగల 19,492 హండ్రెడు వెయిట్లు అభ్రకం నెల్లూరు జిల్లాలోనూ, రు. 2,56,870 విలువగల బొరైట్స్ కడప జిల్లాలోనూ త్రవ్వబడినవి.

నీటి తీరువ సదుపాయాలు

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో వ్యవసాయయోగ్యమైనభూమి 2,06,05,416 ఎకరాలు. అయితే దీనిలో 1,69,35,260 ఎకరాల భూమిలోనే, 1952-53 లో వ్యవసాయం జరిగింది. దీనిలో, మాగాణి, 50 లక్షల ఎకరాలు.

మాగాణి భూమిలో చెరువుల మీద ఆధారపడి వ్యవసాయంజరిగేది 12,02,763 ఎకరాలు. బావుల మీద ఆధారపడి వ్యవసాయం జరిగేది 4,92,454 ఎకరాలు. తక్కిన భూమికి నదులవల్లా, కాలువలవల్లా నీటి తీరువ లభిస్తున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో పంటభూములకు అత్యధికంగా నీటి తీరువ జరిగే ప్రాంతాలు కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాలలోనే. 1952-53 లో నదుల కాలువలవల్లనూ; ఆప్రాంతాలలో బావుల వల్లనూ, ఏఏ ప్రాంతాలలో ఎంతెంత భూమికి నీటి తీరువకట్టినదీ, ముఖ్యమైన ప్రాంతాలను గురించిన వివరాలివి: నీటి తిరువపొందిన ప్రాంతపు వైశాల్యంఎకరాలలో

ఇవ్వబడింది. ఇక్కడయిచ్చిన వివరాలు ఆయాప్రాంతాలలో పండిన రెండుపంటలూ ఎంతభూమిలో పండినదీ సూచిస్తాయి,

కాలువలు :	పండిన భూమి
గోదావరి డెల్టా :	13,11,968
కృష్ణా డెల్టా :	11,97,419
పెన్నానది :	1,84,269
తాడేపల్లి కాలువ :	25,988
కృష్ణ తూర్పు కాలువ :	85,663
కర్నూల్-కడప కాలువ :	89,772
చికాకోల్ కాలువ :	70,849
నాగావళి నది :	29,023

ఆంధ్ర రాష్ట్రింలో, ప్రజలకూ; పంటలకూకూడా ప్రధాన జీవనదులు, గోదావరి, కృష్ణ; పెన్న; ఈ నదులవల్ల ఎంత భూమికి నీటి సరఫరా అయేదీ వాటి పుట్టుక, ప్రవాహం, వివరాలు క్రింద ఇవ్వ బడినవి :

గోదావరి :

అరేబియన్ సముద్రానికి 50 మైళ్ళ దూరాన, పశ్చిమ కనుమలలో పుట్టి తూర్పుకు ప్రవహించి, బంగాళా ఖాతంలో పడుతున్నది. ఈ మహా నది పొడవు 900 మైళ్లు. మంజీర, ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి, శబరి, అనేవి యీ నదికి ఉపనదులు. ఈ మహానదిలోనికి సుమారు 1,21,500 చదరపు మైళ్ళ ప్రాంతంలోనుంచీ, వాగులోనుంచీ నీరు కలుస్తుంది. ఈ మహా నది కాలువవల్ల, 8,20,000 ఎకరాలపైగా భూమికి మొదటిపంటవ్యవసా యానికి నీరు లభిస్తున్నది. రెండవపంటకు మొత్తం మూడు లక్షల ఎకరాలకు నీరులభిస్తుంది. ఈ నది నీటి తీరువపొందే ప్రాంతంలో పండే పంట విలువ ఏడాదికి 1,177 లక్షల రూపాయలువుంటుంది. ఈనది నీటిని వ్యవసాయానికి అందజెయ్యడానికి కాలువలూ, ఆనకట్టలూ, కట్ట డానికి మొత్తం రు. 220,00,000 అయింది. ఈ పెట్టుబడిమీద, ఏడా

దికి 18.22 వంతులచొప్పున, పన్నులరూపంగా తిరిగివస్తున్నది. ఈనదికి ఆనకట్ట, రాజమండ్రికి దిగువ ధవళేశ్వరంవద్ద కట్టారు. అయితే గోదావరిలో ప్రతిసంవత్సరం ప్రవహించే నీటిలో నూటికి 6.5 వంతులు మాత్రమే ప్రస్తుతం ఉపయోగింపబడుతున్నది.

కృష్ణ :

ఆంధ్రదేశాన్ని సస్యశ్యామలం చేస్తున్న మహానదులలో రెండవది కృష్ణ. ఈ నదికూడా పశ్చిమ కనుమలలో మహాబలేశ్వరం వద్ద పుట్టి 775 మైళ్లు ప్రవహించి బంగాళాఖాతంలో పడుతున్నది. భీమనది, తుంగభద్ర, మూసినదులు దీనికి ఉపనదులు. సుమారు 97,000 చదరపు మైళ్ళ ప్రాంతంనుంచి వాన నీరు వాగులు దీనిలో కలుస్తాయి. గోదావరికి ఆనకట్టి కట్టిన సర్ ఆర్థర్ కాటన్ కృష్ణకుకూడా విజయవాడ వద్ద ఆనకట్ట కట్టించారు. ఈనది కాలువలవల్ల సుమారు 9,30,000 ఎకరాలభూమికి నీటిసరఫరా అవుతున్నది. ఈ భూమిలోపండే పంటల విలువ ఏడాదికి దాదాపు 12 కోట్ల రూపాయలు. ఈ నదికి కాలువలు, ఆనకట్టకట్టడానికి రు. 2,20,00,100 ఖర్చయింది. ఈ పెట్టుబడిమీద ప్రస్తుతం ఏడాదికి నూటికి 16.20 వంతుల చొప్పున, పన్నులరూపంగా ఆదాయంవస్తుంది. కృష్ణలో ప్రతిసంవత్సరం ప్రవహించే నీటిలో, నూటికి ఏడు వంతులు మాత్రమే ప్రస్తుతం ఉపయోగింపబడుతున్నది.

పెన్న :

దీనికి పినాకిని అని పేరు. దీని మొత్తం పొడవు 370 మైళ్లు. ఇది మైసూరు రాష్ట్రంలో పుట్టి, అనంతపురం జిల్లా గుండా నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రవేశించి, నెల్లూరు జిల్లానుంచి బంగాళాఖాతంలో పడుతున్నది. దీనికి సంగంవద్ద ఒక ఆనకట్ట, నెల్లూరువద్ద మరొక ఆనకట్ట వున్నాయి. ఈనదివల్ల 1,67,500 ఎకరాల భూమికి నీటితీరువ లభిస్తున్నది. దీనికి కాలువలు కట్టడానికి రు. 71,00,000 ఖర్చయింది. దీనిమీద ఏడాదికి నూటికి 5.88 వంతుల చొప్పున పన్నులరూపంగా ఆదాయం వస్తున్నది.

విశాఖపట్టణం జిల్లాలో శాహుంద, పద్మపురం గడ్డనదులు సుమారు 6,000 ఎకరాలకూ, వంశధార, లాంగుల్యనదులు సుమారు 67,000 ఎకరాలకూ నాగావళినది సుమారు 28,000 ఎకరాలకూ వరాహానది 18,000 ఎకరాలకూ, శారదానది 9,000 ఎకరాలకూ నీటివసతిని కల్గిస్తున్నవి.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు

బళ్లారిజిల్లాలో హాస్పేట సమీపంలో మల్లాపురంవద్ద తుంగభద్రకు ఆనకట్టకట్టి, నీటిని నిలువచేయడానికి తటాక నిర్మాణం జరిగింది. ఈ రిజర్వాయిరునుంచి కాలువలలో సుమారు ఏడు లక్షల ఎకరాలకు, ఆంధ్ర, మైసూరు రాష్ట్రాలలో రాష్ట్రంలో 2½ లక్షలు, హైదరాబాదులో 4½ లక్షలు ఎకరాలు, నీటి వసతి కల్పించవచ్చును. కాలువకు రెండు ప్రక్కల, రెండుచోట్ల విద్యుచ్ఛక్తినికూడా ఉత్పత్తి చేయడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నవి. ఈ ప్రాజెక్టుకు 50 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో యీ ప్రాజెక్టు కాలువపొడవు 226 మైళ్లు వుంటుంది. దీనినుంచి నీరు తీసుకొనిపోయే చిన్న కాలువలన్నింటి పొడవూ కలిసి మొత్తం 1,700 మైళ్లు.

ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం 1945 ఫిబ్రవరిలో ప్రారంభమైంది. 1953 జులై 1 న యీ ప్రాజెక్టు కాలువలనుంచి నీటిని వదలడం జరిగింది.

తుంగభద్ర రిజర్వాయరు విస్తీర్ణం 133 చ. మైళ్లు. దీనిలో 1,13,12,60 లక్షల ఘనపు అడుగుల నీటిని నిలవచేయవచ్చును. సుమారు 10,880 చ. మైళ్ల ప్రాంతంనుంచి ప్రవాహంగా వచ్చే నీరు, తుంగభద్రా నదిలోపడి, దానినుంచి, యీ రిజర్వాయరులోనికి తీసుకు రాబడుతుంది.

ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని మదరాసు, హైదరాబాదు ప్రభుత్వాలు ఉమ్మడిగా ప్రారంభించారు. 1953 అక్టోబరు న ఆంధ్ర

రాష్ట్రం ఏర్పడడంతో, ప్రాజెక్టు నిర్మింపబడిన హాస్పేట మైసూరు రాష్ట్రంలో కలిపి వేయబడింది. కాని, యీ ప్రాజెక్టు నీటి వసరు ముఖ్యంగా రాయలసీమ జిల్లాల అభివృద్ధి కొరకు ఉద్దేశింపబడి నందు ననూ, ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి మదరాసు ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు అంతా ఆంధ్ర రాష్ట్రపువంతు డబ్బు అయినందుననూ, యీ ప్రాజెక్టు ప్రయోజనాలను ఆంధ్ర రాష్ట్రం అనుభవించడంలో ఏవిధమైన ఆటంకాలను మైసూరు ప్రభుత్వం కల్పించకుండా వుండడానికీ, ప్రాజెక్టు పరిపాలన సక్రమంగా జరిగేటట్టు చూడడానికీ, కేంద్ర ప్రభుత్వపు ఆధ్వర్యాన 1953 అక్టోబరు 1 న తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు బోర్డునియమింపబడింది. ఈ ప్రాజెక్టు నీటిని వదలడం విషయం లోనూ విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి, పంపకము మొదలైనఏర్పాట్లను సాగిం చడం విషయంలోనూ సమస్త అధికారమూ, బాధ్యతకూడా, యీ బోర్డుదే.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు బోర్డు

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు బోర్డుకు అధ్యక్షులుగా శ్రీ కున్వర్ సేన్ నియమింపబడినారు. సభ్యులుగా యీ క్రింది వారు నియమింప బడినారు.

1. శ్రీ ఎల్. వెంకటకృష్ణయ్యర్, ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఇరిగేషన్ ఛీఫ్ ఇంజనీరు; 2. శ్రీ కె. ఎస్. గంగాధర, మైసూరు రాష్ట్ర ఛీఫ్ ఇంజనీరు; 3. హైదరాబాదు రాష్ట్ర ఇరిగేషన్ ఛీఫ్ ఇంజనీరు. 4. శ్రీ బులుసు రామ సోమయాజులు, ఆంధ్రరాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి ఛీఫ్ ఇంజనీరు; 5. శ్రీ జి. చాండీ, మైసూరు రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి ఛీఫ్ ఇంజనీరు; 6. జనాబ్ అబ్దుల్ ఖాదర్, హైదరాబాదు రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి ఛీఫ్ ఇంజనీరు.

కృష్ణారోడ్డు వంతెన.

కృష్ణా నదిపై రోడ్డు వంతెన, రేగ్యులేటర్ నిర్మాణానికి శంఖు స్థాపనను 1954 ఫిబ్రవరి 13 న ఆంధ్రముఖ్యమంత్రి టంగుటూరి ప్రకా

శంగారుచేశారు. ఈ రెగ్యులేటర్ నిర్మాణం 1956 జూన్ నాటికిపూర్తి అవుతుంది. దీనికి రు. 2,95,00,000 వ్యయం అవుతుంది. ఈ రెగ్యులేటర్ వల్ల ప్రస్తుతం కృష్ణానది ఆయకట్టులోవున్న 11 లక్షల ఎకరాల భూమికి నీటిసాగు ఏ అంతరాయంలేకుండా వుండటమే కాక, మరొక లక్ష ఎకరాలకు అదనంగా నీటిసాగు లభిస్తుంది. ఈ రెగ్యులేటర్ పొడవు 4,014 అడుగులు వుంటుంది. అంతేకాక, బ్రిడ్జినిర్మాణంవల్ల, కృష్ణానది మీదుగా రోడ్డు ప్రయాణం, సంవత్సరం పొడుగునా ఏ అంతరాయం లేకుండా చెయ్యడానికి వీలు ఏర్పడుతుంది.

విద్యుచ్ఛక్తి

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం మూడు థర్మల్ స్టేషనులూ, 13 డీసెల్ స్టేషనులూ 16 వందల మైళ్ళ హైటన్షన్ ట్రాన్సు మిషన్ లైన్సూ 1050 మైళ్ళ లోటెన్షన్ ట్రాన్సుమిషన్ లైనులూ ఉన్నవి, 35 వేల కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి, తయారవుతున్నది. వ్యవసాయావసరాలకు 5,400 కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి అవుతున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి వాడకందారులు 50,100: వ్యవసాయ దారులకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి చేసే 1500 సర్వీసులు ఏర్పాటు చేయబడినవి. మొత్తం 251 గ్రామాలకు 59 బస్తీలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి చేయబడుతున్నది. మొత్తం ఉత్పత్తి చేయవలసిన విద్యుచ్ఛక్తి 9 కోట్ల నలభై లక్షల యూనిట్లు. 1953 ఏప్రిల్ వరకూ అయిన పెట్టుబడి అయిదు కోట్ల రూపాయలు. 1952-53 లో వచ్చిన ఆదాయం 83 లక్షల రూపాయలు. ఖర్చులు పోగా నికరాదాయం రు. 15 లక్షలు.

విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి విషయంలో ఆంధ్రరాష్ట్రం ప్రారంభ దశలో ఉన్నది. విభజన నాటికి ఈ శాఖ పెట్టుబడి అయిదు కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే. 1954-55 లో ఈ శాఖ బడ్జెట్ 5.24 కోట్లు రూపాయలు.

1952-53 లో మొత్తం తొమ్మిది కోట్ల నలభై లక్షల విద్యుచ్ఛక్తి

తయారయింది. ఇందులో నూటికి 18 వంతులు మైసూరు రాష్ట్రంనుంచి కొన్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వయాజమాన్యంలో ప్రస్తుతంఏడుథర్మల్ స్కీములు వున్నాయి.

రాష్ట్రంలోని థర్మల్ స్కీములు ఏమిటంటే: విశాఖపట్టణం, విజయవాడ, కాకినాడ, కర్నూలు, కడప, నెల్లూరు, అనంతపురం. ఈస్కీములలో ఉత్పత్తిచేయబడ్డ విద్యుచ్ఛక్తి వివరాలు క్రింద ఇవ్వబడినవి.

క్రింది అంకెలు K W. H, పది లక్షల యూనిటు

స్కీము.	1948-49	1949-50	1952-53
విశాఖ పట్టణం .	10.68	12.08	19.216
విజయవాడ :	17.30	18.80	47.717
కాకినాడ :	1.89	2.53	0.612
కర్నూలు :	0.56	0.65	1.256
కడప :	0.13	0.47	0.895
అనంతపురం		0.18	0.6·7
నెల్లూరు : (1950 అక్టోబరు 2 న ప్రారంభంపబడింది)			4.736

రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆదాయ వ్యయాలు

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి 1954-55 బడ్జెటును 1954 మార్చి 5 తేదిన శాసన సభలో, ఆర్థిక మంత్రి తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు ప్రవేశపెట్టారు. ఆబడ్జెటును బట్టి 1954-55 లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రు. 21.02,81,000 ఆదాయం వస్తుందనీ, రు. 24,01,99,000 ఖర్చు అవుతుందనీ, రు. 2,99,18,000 లోటు ఏర్పడుతుందనీ అంచనా వేయబడింది.

విద్య

ఆంధ్రరాష్ట్రావతరణ నాటికి, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో వున్న విద్యా సంస్థల వివరాలు ప్రక్క పేజీలలో ఇవ్వబడినవి.

ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తుకు అనుబంధములుగా వున్న కాలేజీలు : 25

మదరాసు యూనివర్సిటీకి అనుబంధములుగా వున్న కాలేజీలు : 6

రాష్ట్రంలో మొత్తం 652 హైస్కూళ్లు వున్నాయి. వానిలో చదువుతున్న విద్యార్థుల సంఖ్య: 2,18,380 బాలురు, 34,921 బాలికలు.

ఈ స్కూళ్లలో గవర్నమెంటు నడిపేవి, 32; జిల్లా బోర్డులు, మునిసిపాలిటీలు నడిపేవి, 512; ప్రభుత్వ సహాయంతో నడిచేవి, 118.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోవున్న ఎలిమెంటరీ స్కూళ్ల సంఖ్య. 17,441. వీటిలో 730 హాయ్యర్ ఎలిమెంటరీస్కూళ్లు. ఈ ఎలిమెంటరీస్కూళ్లలో చదువుతున్న విద్యార్థుల సంఖ్య, 9,64,925 బాలురు, 5,97,808 బాలికలు.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తం 320 బేసిక్ స్కూళ్లు వున్నాయి. వీనిలో 17, సీనియర్ బేసిక్ స్కూళ్లు. ఈ స్కూళ్లలో చదువుతున్న విద్యార్థుల సంఖ్య, 19,875 బాలురు, 11,950 బాలికలు.

ఉపాధ్యాయులకు ట్రెయినింగు ఇచ్చే స్కూళ్లు; పురుషులకు 30, స్త్రీలకు 26 వున్నాయి. వీటిలో చదువు తున్న వారిసంఖ్య, 5,216 పురుషులు ; 2,991 స్త్రీలు.

ఇవిగాక, బేసిక్ ట్రెయినింగు స్కూళ్లు పురుషులకు 16, స్త్రీలకు ఒకటి వున్నాయి. వీటిలో ట్రెయినింగు పొందుతున్నవారి సంఖ్య, పురుషులు, 2,119 ; స్త్రీలు, 192.

రాష్ట్రంలో మొత్తం 437 లేబరు స్కూళ్లు ప్రత్యేకం హారిజనుల కోసం స్థాపించినవి వున్నాయి. వీనిలో ఒకటి హైస్కూలు, మరొకటి మిడిల్ స్కూలు. తక్కినవి ప్రైమరీ స్కూళ్లు.

ట్రెయినింగు స్కూళ్లు.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తం 55 ట్రెయినింగు స్కూళ్లు వున్నాయి. వీనిలో 29 పురుషులకు, 26 స్త్రీలకు. రాష్ట్రంలో మొత్తం 17 బేసిక్

ట్రెయినింగు స్కూళ్లు వున్నాయి. వీనిలో 16 పురుషులకు, ఒకటి స్త్రీలకు.

ఆంధ్రయూనివర్శిటీ అధ్వర్యాన నడుపబడుతున్న కాలేజీల వివరాలివి :

ఆర్ట్సు కాలేజిలు, 25; (1) మిసెస్ ఏ. వి. యన్. కాలేజి, విశాఖపట్టణం; (2) మహారాజా కాలేజి, విజయనగరం; (3) ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ కాలేజ్ ఆఫ్ ఆర్ట్సు, వాల్తేరు; (4) ఆంధ్ర యూనివర్శిటి కాలేజ్ ఆఫ్ సైన్సెస్, వాల్తేరు (5) ఆంధ్రయూనివర్శిటి ఎర్స్కిన్ కాలేజిఆఫ్ నాచురల్ సైన్సు, వాల్తేరు; (6) పి. ఆర్. కాలేజి, కాకినాడ; (7) గవర్నమెంట్ ఆర్ట్సుకాలేజి, రాజమండ్రి, (8) భీమవరం కాలేజి, భీమవరం; (9) సి. ఆర్. రెడ్డి కాలేజి, ఏలూరు; (10) హిందూ కాలేజి, మచిలీపట్టణం; (11) ఎస్. ఆర్. ఆర్. కాలేజి, విజయవాడ; (12) ఆంధ్రక్రిస్టియన్ కాలేజి, గుంటూరు; (13) హిందూ కాలేజి, గుంటూరు; (14) వి. ఆర్. కాలేజి, నెల్లూరు; (15) నరసాపూర్ కాలేజి, నరసాపూర్. (16) ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణం; (17) ఎస్. ఎన్. కాలేజి, నరసారావుపేట; (18) గుడివాడ కాలేజి, గుడివాడ. (19) ఆర్ట్సుకాలేజి (స్త్రీలకుమాత్రం) గవర్నమెంట్ కాలేజి ఫర్ వుమెన్; గుంటూరు. (20) గవర్నమెంట్ ఆర్ట్సుకాలేజి, శ్రీకాకుళం; (21) ఎస్. కె. బి. ఆర్. కాలేజి, అమలాపురం; (22) తెనాలికాలేజి, తెనాలి, (23) వి. ఆర్. ఎస్. కాలేజి, చీరాల, (24) పి. బి. కాలేజి, నిడుబ్రోలు; (25) కావలికాలేజి, కావలి.

వృత్తి విద్యల కాలేజిలు. 10 . (1) గవర్నమెంట్ ట్రెయినింగ్ కాలేజి, రాజమండ్రి; (2) ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ, కాకినాడ; (3) ...డికల్ కాలేజి, విశాఖపట్టణం; (4) మెడికల్ కాలేజి, గుంటూరు; ... వ్యవసాయ కాలేజి, బాపట్ల, (6) ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ లా ...జి, వాల్తేరు; (7) ఆంధ్రయూనివర్సిటీకాలేజ్ ఆఫ్ టెక్నా... సంస్థల వాల్తేర్. (8) వృత్తి విద్యల కాలేజి (స్త్రీలకుమాత్రం); సెంట్

జోసెఫ్స్ ట్రెయినింగ్ కాలేజి, గుంటూరు; (9) ఎం. ఆర్. కాలేజి, విజయనగరం; (10) ఆంధ్ర క్రిస్టియన్ కాలేజి, గుంటూరు.

ప్రాచ్యవిద్యల కాలేజిలు, 9: (1) శారదానికేతనం, గుంటూరు. (2) ఎస్. వి. జె. వి. సంస్కృత కాలేజి, కొవ్వూర్, (3) నరసింహ సంస్కృత కాలేజి, చిట్టిగూడూరు, మచిలీపట్నం, (4) సంస్కృత కాలేజి, నెల్లూరు, (5) ఆంధ్రమహిళా సంస్కృత కాలేజి, విజయనగరం. (6) కోటలక్ష్మయ్య నాయుడు సంస్కృత కాలేజి, తెనాలి. (7) మహారాజా సంస్కృత కాలేజి, విజయనగరం. (8) శ్రీభావనారాయణస్వామి సంస్కృత కాలేజి, పొన్నూరు; (9) మహారాజా సంగీత కాలేజి, విజయనగరం.

ప్రస్తుతం అనంతపురం, బళ్ళారి, కడప, కర్నూలు, చిత్తూరు జిల్లాలు, ఆంధ్ర యూనివర్శిటీలో చేరకుండా, మద్రాసు యూనివర్శిటిలోనే వున్నాయి.

ఈ రాయలసీమ జిల్లాలలో వున్న కాలేజి లివి:

ఆర్ట్సు కాలేజిలు, 5: (1) తియొసాఫికల్ కాలేజి, మదనపల్లి; (2) గవర్నమెంట్ ఆర్ట్సు కాలేజి, అనంతపురం; (3) వెంకటేశ్వర కాలేజి. తిరుపతి; (4) ఉస్మానియా కాలేజి, కర్నూలు; (5) గవర్నమెంట్ ఆర్ట్సుకాలేజి, కడప.

వృత్తివిద్య కాలేజి. ఇంజనీరింగ్ కాలేజి, అనంతపురం.

మెడికల్ కాలేజీలు

మనరాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం రెండు మెడికల్ కాలేజిలు వున్నాయి. అవి: ఆంధ్ర మెడికల్ కాలేజి (విశాఖపట్టణం), గుంటూరు మెడికల్ కాలేజి.

ఇంజనీరింగ్ కాలేజిలు

రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోవున్న ఇంజనీరింగ్ కాలేజిలు 2: అవి, అనంతపూర్, కాకినాడలో వున్నాయి.

వ్యవసాయశాఖ కాలేజి

మన రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఒక వ్యవసాయ కళాశాల బాపట్లలో వుంది. ఈ కాలేజిలో ఏడాదికి 80 మంది విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుతారు.

ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి.

ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ జిలాలలో, 1944 నుంచి 1953 వరకు స్కూలు పైనలు పరీక్షలకు ఎంతమంది విద్యార్థులు హాజరైనదీ, యెంతమంది ప్యాసయినదీ, యీ క్రింది అంకెలనుబట్టి తెలుసుకోవచ్చును.

సంవత్సరం	పరీక్షకు కూర్చున్నవారు	ప్యాసయినవారు
1944	8,777	3,500
1945	8,703	3,836
1946	8,771	3,908
1947	11,103	5,034
1948	14,133	7,331
1949 మార్చి	12,644	5,612
అక్టోబర్	2,034	557
1950 మార్చి	17,719	5,871
1951 మార్చి	18,580	8,017
1952 అక్టోబర్	3,445	1,109
1953 మార్చి	25,829	7,739

ఆస్థాన కవులు

మదరాసు ప్రభుత్వం ప్రాంతీయభాషలను అభివృద్ధిపరచడానికి, వాటి గౌరవ హోదాలను విస్తృతపరచడానికి నిశ్చయించి ఆంధ్ర, తమిళ, మళయాళ, కన్నడ, సంస్కృత భాషలో ఆస్థానకవులను నియమించడానికి 1948 లో తీర్మానించుకున్నారు. అయిదు సంవత్సరాలు. ఈఆస్థానకవులకు ఏడాదికి వెయ్యిరూపాయలు గౌరవవేతనం ఇవ్వబడు

తుంది. ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి ఆస్థానకవి: మహా మహోపాధ్యాయ కళా ప్రపూర్ణ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి.

తెలుగులో ఆస్థానకవిగా మొదట కళాప్రపూర్ణ చెళ్లపిళ్ల వెంకటశాస్త్రి నియమించబడినారు. వీరు 1950 ఫిబ్రవరి 15 న చనిపోగా, 1950 ఆగస్టు 6 న శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు ఎన్నుకోబడినారు.

విజ్ఞానవ్యాప్తికి ప్రభుత్వ తోడ్పాటు

ప్రాంతీయభాషలలో వివిధ సమస్యలను గూర్చిన వాఙ్మయాన్ని అభివృద్ధిచేయడానికి మరొక విధానాన్ని ప్రభుత్వం తయారు చేసింది. వివిధ విషయాలమీద వ్రాయబడ్డ, ప్రకటించబడ్డ గ్రంథాలకు, యేయేట రు. 500 బహుమానాలిస్తారు. ప్రస్తుతం, దిగువ విషయాలనుగూర్చిన గ్రంథములకు బహుమతు లివ్వడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

(1) పాటలు, పద్యాలు (2) గద్యరచన (కళ). జీవితచరిత్ర, యాత్ర (3) చిన్నకథ (4) నవల, నాటకము (5) పరిశోధన (భాష, చరిత్ర, పురాణవాఙ్మయం) (6) భౌతిక, రసాయనశాస్త్రాలు (7) ప్రకృతిశాస్త్రం, వ్యవసాయం (8) చరిత్ర, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక శాస్త్రాలు (9) గణిత, భూగోళశాస్త్రాలు. జ్యోతిశ్శాస్త్రం, ఇంజనీరింగు (10) బాలవాఙ్మయం (11) విద్యాపద్ధతులు, వేదాంత మానసిక తత్వశాస్త్రాలు (12) ఔషధ, పారిశుద్ధ్య శాస్త్రాలు.

ఈ విషయాలన్నిటిలోనూ వెలువడిన పుస్తకాలు అంతగా లేనందున ఏడాదికి ఆరు బహుమతులు మాత్రమే యిచ్చుటకు ఉద్దేశింపబడినది.

1949 లో యీక్రిందివాటికి బహుమతులు ఇవ్వబడినవి.

పాటలు పద్యాలు :	శివభారతం
గద్యరచన, కళ :	(1) నవరస గంగాధరం
బహుమతి	కర్త : జమ్మలమడక మాధవరామశర్మ

ఇద్దరికి, పంచబడినది	(2) త్రిపురాంతకోదాహరణ
	కర్త: నిడదవోలు వెంకటరావు
బాలవాఙ్మయం:	(1) పిల్లల బొమ్మల భారతము
బహుమతి ఇద్దరికి	కర్త: మాగంటి బాపినీడు
పంచబడినది	(2) బాలానందం
	కర్త: డాక్టర్ గిడుగు వెంకటసీతాపతి
వ్యవసాయం:	వ్యవసాయశాస్త్రం
	కర్త: గోటేటి జోగిరాజు
చరిత్ర:	ఆంధ్రదేశ చరిత్ర సంగ్రహము
	కర్త: మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ
పారిశుధ్య శాస్త్రము:	గ్రామారోగ్య రక్షణము
	కర్త: డాక్టర్ గుళ్లపల్లి నారాయణమూర్తి

1950 లో క్రింది వాటికి బహుమతులు ఇవ్వబడినవి.

జీవిత చరిత్ర:	సరోజిని
	కర్త: జి. వి. సుబ్బారావు
నవల:	నారాయణభట్టు
	కర్త. నోరి నరసింహశాస్త్రి
మనశ్శాస్త్రము:	మనశ్శాస్త్రము
	కర్త జి. నారాయణమూర్తి
చిన్నకథ:	కాంతం
	కర్త: మునిమాణిక్యం నరసింహారావు
పరిశోధన:	తెలుగుభాష పుట్టుక, చరిత్ర
	కర్త: కోరాడ రామకృష్ణయ్య
భౌతిక శాస్త్రము	రమ్యహర్మ్యము
	కర్త: ఎన్. ఎం. వేణుగోపాలరావు నాయుడు

1951 లో యీ క్రిందివాటికి బహుమతులు ఇవ్వబడినవి.

నాటకము:	గౌతమబుద్ధ
	కర్త: కొండముది గోపాలరాయశర్మ

జీవితచరిత్ర : (1) శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు
కర్త : కె. రాఘవాచారి
(2) అక్కన్న-మాదన్న
కర్త : వేదం వెంకటరాయశాస్త్రి

విద్యుచ్ఛక్తి : విద్యుచ్ఛక్తి ఉపయోగాలు
కర్త : హరి ఆదిశేషువు

సహకారశాస్త్రం : సహకార ఆర్థికవిజ్ఞానము
కర్త : బి. పద్మరాజు

వైద్యశాస్త్రం : వనౌషధ విజ్ఞానం
కర్త : ఐ. వెంకటేశ్వరశర్మ

1952 లో ఈ క్రిందివాటికి బహుమతులు ఇవ్వబడినవి.

సంగీతము : కర్ణాటక సంగీత పరిణామం
కర్త : ఎం. వి. నరసింహాచార్యులు

సినిమా : చిత్రజగతి
కర్త . ఈ. వి. ఆచార్య

భాష, పరిశోధన : తెలుగు కవయిత్రులు
కర్త : శ్రీమతి ఊటుకూరు లక్ష్మీకాంతమ్మ

భౌతిక,రసాయనశాస్త్రాలు : వినియుక్త రసాయనశాస్త్రము
కర్త : హరి ఆదిశేషువు

1953 లో యీ క్రిందివాటికి బహుమతులు ఇవ్వబడినవి.

గీతములు : శతపత్రసుందరి
కర్త : బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావు

తెలుగువాఙ్మయంలోని
హాస్యరచన : తెలుగు హాస్యము
కర్త : ఎం. సంగమేశం

పల్లెపాటల విమర్శ : జానపదగేయ విమర్శ
కర్త : హరిఆదిశేషువు

గృహనిర్వహణశాస్త్రం : గృహనిర్వహణశాస్త్రం

(ఇద్దరికిపంచబడినది) కర్తలు: కె. లీలావతి
జి. బాలాత్రిపురసుందరి

ఖగోళశాస్త్రం : ఖగోళశాస్త్రం
కర్త: కె. శేషగిరిరావు

ఆంధ్ర విశ్వ కళాపరిషత్

స్థాపితము : 1926 ఏప్రిల్ 26

ఛాన్సెలర్ : శ్రీ సి. ఎం త్రివేది
ప్రొ-ఛాన్సెలర్ : బెజవాడ గోపాలరెడ్డి
వైస్-ఛాన్సెలర్ : డాక్టర్ వి. ఎస్. కృష్ణ
(జీతం : నెలకు రు. 2000)
రిజిస్ట్రార్ : శ్రీ కూర్మా వేణుగోపాలస్వామి
(జీతం రు. 750-50-2-1000)
లా సలహాదారు : శ్రీ లక్కరాజు సుబ్బారావు
తెలుగు వక్త : శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావుబహదూర్
ఇంగ్లీషువక్త : ప్రొఫెసర్ కె. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగార్

డిగ్రీలు : బోధనావిషయాలు

ఆంధ్ర విశ్వ కళాపరిషత్ అధ్వర్యాన, ఆంధ్రదేశంలోని కాలేజీలలోను, వాల్తేరులోవున్న యూనివర్శిటీకాలేజీలలోను భోధింబడి, పరీక్షలు జరిగే డిగ్రీల వివరాలు యీక్రింద ఇవ్వబడినవి.

ఆర్ట్స :

1. బాచిలర్ ఆఫ్ ఆర్ట్స (బి. ఏ.) 2. బాచిలర్ ఆఫ్ ఆర్ట్స ఆనర్స (బి. ఏ. ఆనర్స). 3. మాస్టర్ ఆఫ్ ఆర్ట్స (ఎం. ఏ.) 4. మాస్టర్ ఆఫ్ ఆర్ట్స ఆనర్సు (ఎం. ఏ. ఆనర్స) 5. డాక్టర్ ఆఫ్ ఫిలాసఫీ (పి. హెచ్. డి.) 6 డాక్టర్ ఆఫ్ లెటర్స (డి. లిట్.)

సైన్స్ :

1. బాచిలర్ ఆఫ్ సైన్సు (బి. ఎస్. సి) 2. బాచిలర్ ఆఫ్ సైన్సు ఆనర్స్ (బి. ఎస్. సి. ఆనర్స్), 3. మాస్టర్ ఆఫ్ సైన్సు (ఎం. ఎస్. సి.) 4. మాస్టర్ ఆఫ్ సైన్సు ఆనర్స్ (ఎం. ఎస్. సి. ఆనర్స్) 5. డాక్టర్ ఆఫ్ సైన్సు (డి. ఎస్. సి.)

కామెర్సు :

1. బాచిలర్ ఆఫ్ కామెర్స్ (బి. కాం.) 2. బాచిలర్ ఆఫ్ కామెర్సు ఆనర్స్ (బి. కాం. ఆనర్స్) 3. మాస్టర్ ఆఫ్ కామెర్స్ (ఎం. కాం.) 4. మాస్టర్ ఆఫ్ కామెర్సు ఆనర్స్ (ఎం. కాం. ఆనర్స్).

వ్యవసాయశాస్త్రం :

1. బాచిలర్ ఆఫ్ సైన్సు అగ్రికల్చరల్ (బి. ఎస్. ,సి. ఎజి.) 2. మాస్టర్ ఆఫ్ సైన్సు అగ్రికల్చరల్ (ఎం. ఎస్. సి. ఎజి.)

విద్యాబోధకశాస్త్రం :

1. బాచిలర్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ (బి. ఇడి), 2. మాస్టరు ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ (ఎం. ఇడి)

వైద్యశాస్త్రం :

బాచిలర్ ఆఫ్ మెడిసన్ అండ్ సర్జరీ (ఎం. బి. బి. ఎస్.) 2. డాక్టర్ ఆఫ్ సైన్సు (డి. ఎస్. సి.) 3. డాక్టర్ ఆఫ్ మెడిసన్ (ఎ. డి.) 4. మాస్టర్ ఆఫ్ సర్జరీ (ఎం. ఎస్.) 5. మెడిసిన్ సర్జరీలలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు డిప్లమా.

న్యాయశాస్త్రం :

బాచిలర్ ఆఫ్ లాస్ (బి.ఎల్.) 2. మాస్టరు ఆఫ్ లాస్ (ఎం.ఎల్.) 3. డాక్టరు ఆఫ్ లాస్ (డి.ఎల్.)

ఆయుర్వేదశాస్త్రం

1. బాచిలర్ ఆఫ్ ఆయుర్వేద (బి.ఎ.వి.)

ఇంజనీరింగ్ శాస్త్రం

బాచిలర్ ఆఫ్ ఇంజనీరింగ్ (బి.ఇ.)

ప్రాచ్యభాషలు

1. విద్యాప్రవీణ; 2. భాషాప్రవీణ; 3. ఆలీమ్-ఇ-ఫజల్; 4. మున్షి-ఇ-ఫజల్; 5. ప్రాచ్య భాషా వేతృత్వపట్టం (పి. ఒ. ఎల్.) 6. ప్రాచ్య భాషా కోవిద పట్టం (ఎం. ఒ. ఎల్.)

పరీక్షలు జరిపి, ఉత్తీర్ణులైనవారికి యిచ్చే పైపట్టములు కాక, 'కళా ప్రపూర్ణ' అనే గౌరవపట్టము, డి, లిట్; డి. ఎస్. సి; ఎల్. ఎల్. డి. అనే గౌరవపట్టములు కూడా, అర్హులని తోచిన వారికి ఇవ్వబడుతవి.

కాలేజిలు :

ఆంధ్రాయూనివర్శిటి అధ్వర్యాన నడుపబడుతున్న కాలేజిలు 32. వీటిలో యూనివర్శిటీ కాలేజిలు, 4; వృత్తి విద్యకాలేజిలు, 6; ఫస్టుగ్రేడు కాలేజి, 10; సెకండ్ గ్రేడు (ఇంటరు తరగతులు మాత్రం) కాలేజీలు, 6; ప్రాచ్యవిద్యల కాలేజిలు 9:

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వ కళాపరిషత్

1954 జూలైనుంచి, తిరుపతిలో శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వకళా పరిషత్ అను పేరుతో, రాయల సీమకు ఒకవిశ్వకళాపరిషత్తును స్థాపించడానికి ఆంధ్రప్రభుత్వం 1954 జనవరి 15 తేదిన నిశ్చయించింది.

గ్రామాభివృద్ధి

గాంధిమహాత్ముని ఆశయాన్ననుసరించి గ్రామాలనుస్వయంపోషకములుగానూ, ప్రజానివాసానికి ఆకర్షవంతములుగానూ చేయడానికి ఫిర్కా అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని మద్రాసు ప్రభుత్వం 1946 అక్టో

బరులో ప్రారంభించారు. ఈ కార్యక్రమం అమలులోకి తేవడంలో ప్రభుత్వపు ఆశయాలు ఏమిటంటే : ప్రతిగ్రామము దానికి అవసరమైన ఆహార ధాన్యాలనూ, ప్రత్తినీ పండించడం; ప్రతి గ్రామానికీ, దానిలోని పశువులు మెయ్యడానికి తగిన వసతిగల బంజరు వుండాలి; ప్రతి గ్రామంలోనూ స్కూలు, నాటకశాల, ఉపన్యాస మందిరము, మంచినీటి వసతి వుండాలి. ప్రతి గ్రామము, మిగతా గ్రామాలతో సంబంధం కలిగివుండేటట్లుగా, మంచిరోడ్లవసతి వుండాలి. ప్రతి గ్రామంలోను పిల్లలు ఆడుకోవడానికీ, పెద్దలు పొద్దుపుచ్చడానికీ, కేళీ విహార స్థానాలు వుండాలి. గ్రామాలనుంచి ప్రజలు పట్టణాలలో నివాసానికి వెళ్ళిపోతుండా, జీవిత సౌకర్యాలు గ్రామాలలో వుండాలి.

ఈ కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్రమంతటా ఒకేసారి ప్రవేశపెట్టడం వల్ల కార్యభారం ఎక్కువవుతుందని, రాష్ట్రంలోని 34 ఫిర్కాలను మాత్రమే, సుమారు 1,000 గ్రామాలు గలవానిని, మొదట ఎన్నుకొని, ఆ ఫిర్కాలోని గ్రామాలలో యీ కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం అమలులోకి తెచ్చింది. తరువాత, 1950 ఏప్రిల్ 1 తేదిన మరొక 50 ఫిర్కాలలో 1,394 గ్రామాలుగల వానిలో, యీ కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. ఈ కొత్త ఫిర్కాలు, అంతకు పూర్వం వున్న వాటితో కలుపబడినవి.

ఈ కార్యక్రమాన్ని సాగించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంకూడా ధన సహాయం చేస్తున్నది. 1947-48 లో యీ కార్యక్రమానికి అయిన ఖర్చునంతనూ కేంద్రప్రభుత్వమే భరించింది: 1948-49 లోనూ 1949-50 లోనూ అయిన ఖర్చులలో సగాన్ని భరించింది.

1951 అంతానికి ఆంధ్ర జిల్లాలలో యీ కార్యక్రమం సాగుతూన్న ఫిర్కాలు ఇవి.

అనంతపురంజిల్లా. 3. హిందూపూర్, పరిగి, మడకశిర.

కడపజిల్లా. 3. ప్రొద్దుటూర్, చేపాడు, అర్కాటవేముల.

కర్నూలుజిల్లా. 2. కర్నూలు, యర్రగొండపాలెం.

కృష్ణాజిల్లా: 3. తిరువూర్, విస్సన్నపేట, నూజివీడు,
గుంటూరుజిల్లా. 4. ఒంగోలు, గురవారెడ్డిపాలెం, అమ్మనబ్రోలు, దొడ్డవరం
చిత్తూరుజిల్లా. 3. నగరి, నారాయణవరం, ఆరుంగొలెం.
తూర్పుగోదావరిజిల్లా. 3. రాజమండ్రి, బూరుగుపూడి, రఘుదేవపురం,
నెల్లూరుజిల్లా. 3. కణుపూర్, సర్వేపల్లి: పొదలకూర్.
పడమటిగోదావరిజిల్లా. 2. దెందులూర్, పోలవరం.
బళ్ళారిజిల్లా. 3. ఆలూరు, చిప్పగిరి, హోలుగుంది.
విశాఖపట్టణంజిల్లా. 3. పెందుర్తి, కోటకట్ల, మాడుగుల,
శ్రీకాకుళంజిల్లా. 3. గార, శ్రీకాకుళం. ఆముదాలవలస.

జాతీయ వికాస కార్యక్రమం

గ్రామాభ్యుదయానికి దేశమంతటా కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టులు, జాతీయవికాస కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. గ్రామాలలోని ప్రజల సహకారంతో, గ్రామజీవితంలో ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా క్రమానుగతమైన మార్పు తీసుకురావడమే యీ కార్యక్రమాల ఉద్దేశం. వ్యవసాయాభివృద్ధి రవాణా సౌకర్యాలు, విద్య, ఆరోగ్యం, గృహనిర్మాణం, గ్రామీణ పరిశ్రమలు, సహకారోద్యమం, వీటిని పెంపొందించడానికే యీ కార్యక్రమాలు ప్రారంభించబడినవి. వ్యవసాయాభివృద్ధి కార్యక్రమంలో బంజరు భూముల సాగు, మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములు, కొత్తపద్ధతులలో సేద్యం; మేలు రకపు విత్తనాల ఉపయోగం, రసాయనపు ఎరువులు పచ్చిఎరువుల వాడకము; పశుసంపదను ఎక్కువ చేయడం మొదలైన కృషి చేర్చబడింది.

ఒకొక్క కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టు మూడు బ్లాకులక్రింద విభజించబడుతుంది. ఒకొక్క బ్లాకులో 100 గ్రామాలు వుంటాయి. అయిదేసి గ్రామాలు ఒక గ్రూపుగా ఏర్పాటు చేయబడి, 20 గ్రూపులు ఒకబ్లాకుగా వుంటాయి. ఒకొక్క గ్రూపు ఒక కార్యకర్త అధీనంలో

వుంటుంది. ఒకొక్క బ్లాకు, ఒక బ్లాక్ డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసరు అధీనంలో వుంటుంది. ఒక ప్రాజెక్టు ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు పర్యవేక్షణలో వుంటుంది.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో రెండు కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టులు 1952 అక్టోబరు 2 తేదిన ప్రారంభించ బడినవి. వీటిలో ఒకటి తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని కాకినాడ పెద్దాపురం తాలూకాలకు కలిపి, సామర్లకోట ప్రధాన కేంద్రంగా ఏర్పాటు చేయబడినది.

రెండవది కర్నూలు జిల్లాలోని కర్నూలు-కడప కాలువ ప్రాంతానికి, నంద్యాల ప్రధాన కేంద్రంగా ఏర్పాటు చేయబడింది.

జయ సంవత్సరాదినాడు; అంటే, 1954 ఏప్రిల్ 4 తేదిన శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని ఇచ్ఛాపురం తాలూకాకు ఒక డెవలప్‌మెంట్ బ్లాకు, చిత్తూరు జిల్లాలోని వాయల్పాడు తాలూకాకు ఒక డెవలప్‌మెంటు బ్లాకు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

జాతీయవికాస కేంద్రాలు

కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టులలో జరిగే పనికంటె కొంచెం తక్కువ ఉధృతిలో, చిన్న చిన్న ప్రాంతాలలో ప్రజా సహకారంతో, గ్రామీణాభ్యుదయాన్ని పెంపొందించడానికి జాతీయవికాస కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఈ కేంద్రాలలో కొంతకాలం పనిజరిగిన తరువాత, వీటిని ప్రాజెక్టుల క్రింద మార్చడానికి సులువుగా వుంటుంది.

ఇలా పని జరిగే ఒకొక్క బ్లాకులో దాదాపు నూరు గ్రామాలు (రెండు ఫిర్కాలు) వుంటాయి. ఇచ్చట అమలుజరుపబడే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు అయ్యేఖర్చులో సగాన్ని ధనరూపంలోగాని, కాయకష్టరూపంలోగాని ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలు భరించాలి.

జాతీయ వికాస కార్యక్రమంక్రింద, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 22 బ్లాకులలో 1954 ఏప్రిల్ 4 తేదిన పని ప్రారంభమైంది. ఆబ్లాకులు ఇవి.

జిల్లా	తాలూకా	బ్లాకు
శ్రీకాకుళం		1. గార, శ్రీకాకుళం ఫిర్కాలు
	శ్రీకాకుళం	2. ఆమదాల వలస, నగరి కటకం
విశాఖపట్టం	గోలుకొండ	1, కోటఉరట్ల, జల్లూరు
	విశాఖపట్టం	2. పెందుర్తి, మధురవాడ రివిన్యూ ఫిర్కా
	యలమంచిలి	3. నక్కతల్లి
తూర్పుగోదావరి	రాజమండ్రి	1. రాజనగరం
		2. రఘుదేవపురం, బురుగుపూడి, గోకవరం
పశ్చిమ గోదావరి	ఏలూరు	1. దెందులూరు, భీమడోలు
	చింతలపూడి	2. కామవరపు కోట, ధర్మరాజగూడెం, చింతలపూడి
కృష్ణ	తిరువూర్	1. తిరువూరు, విస్సన్న పేట
	నూజవీడు	2. నూజవీడు, మునునూరు
గుంటూరు	ఒంగోలు	1. సంతనూతలపాడు, దొడ్డవరం
		2. ఒంగోలు, అమ్మనబ్రోలు, దుద్దుకూరు
నెల్లూరు	నెల్లూరు	1. కనుపూరు, సర్వేపల్లి
	రాపూరు	2. పొడకలూరు, చిత్తలూరు
చిత్తూరు	పుత్తూరు	1. నగరి, నారాయణవనం
	తిరుత్తణి	2. అరుగొలను, పల్లిపుత్తూరు
కర్నూలు	మార్కాపురం	1. యర్రగొండపాలెం, త్రిపురాంతకం, దోర్నల్, దూపాడు
	ఆలూరు	2. ఆలూరు, చిప్పగిరి, హోళగుంది, పెద్దహోతూరు.
అనంతపురం	హిందూపూర్	1. హిందూపూర్, పరిగి
		2. మడకశిర వగైరా
కడప	జమ్మలమడుగు	1. తలమంచిపట్టం, వగైరా ప్రాంతాలు

హరిజనోద్ధారణ

మదరాసు రాష్ట్రంలోని జనాభాలో నూటికి 16.2 వంతులు అంటే దాదాపు 80 లక్షలమంది హరిజనులు. సాంఘికంగా ఆర్థికంగా విద్యా విషయంలో, అత్యంత అధోస్థితిలోవున్న ప్రజలువీరే. అందుచేతనే గాంధిమహాత్ముడు వీరికి దేవుని బిడ్డలు అనే అర్థంలో హరిజనులు అని నామకరణం చేశాడు. ఇటీవల, యీకులాలవారికి ప్రత్యేక సౌకర్యాలు ఇవ్వడంతో వీరిలో చాలామంది యువకులు ప్రజ్ఞచూపి ముందుకు వస్తున్నారు. అయినా, ఇంకా కొంతకాలం వీరికి ప్రత్యేక సౌకర్యాలు ఇస్తేనేకాని; యీకులాలవారు బాగా ముందుకు రాలేరని గ్రహించి శాసన సభలలోను, గవర్నమెంటు ఉద్యోగాలలోను ఇంకొపదేళ్లు వీరికికొన్ని స్థానాలను ప్రత్యేకించడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించారు. హరిజనోద్ధరణకు దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలోను ప్రత్యేక శ్రద్ధచూపబడుతున్నది.

గ్రామీణ బ్రాడ్‌కాస్టింగ్

రేడియో ప్రోగ్రాములను గ్రామస్థులకు వినిపించడానికి గ్రామాలలో రేడియో సెట్లను ఏర్పాటు చేయించడానికి, వాటిని తనిఖీ చేయడానికీ, చెడిపోయినవాటిని బాగుచేయించడానికి యీ శాఖ ఏర్పాటు చేయబడినది.

1953 అక్టోబరు 1 నాటికి రాష్ట్రంలో మొత్తం 1,324 సెట్లుపని చేస్తున్నాయి.

మునిసిపాలిటీల అధీనంలోవున్న సెట్ల వివరాలివి : శ్రీకాకుళం 2; సాలూరు 2; అనకాపల్లి, 1; విశాఖపట్టణం, 2; కాకినాడ; 5; రాజమండ్రి, 4; అమలాపురం, 1; ఏలూరు, 2; భీమవరం, 4; పాలకొల్లు, 2; విజయవాడ, 9; గుడివాడ, 2; మచిలీపట్టణం, 2; చీరాల, 2; గుంటూరు, 3; బాపట్ల 1, నరసరావుపేట, 2; తెనాలి, 6; నెల్లూరు, 6; గూడూరు, 1; కడప, 2; ప్రొద్దటూరు, 2; కర్నూలు, 1;

నంద్యాల, 4; ఆదోని, 1; అనంతపురం; 3; గుంటకల్, 1: హిందూపురం; 3; తాడిపత్రి; 2; చిత్తూరు, 3; తిరుపతి, 2.

రోడ్లు

రాష్ట్రంలోని రోడ్లు మూడు తరగతులుగా విభాగించబడినవి. 1. జాతీయరహదార్లు. వీటిపైఅధికారం కేంద్రప్రభుత్వానిది. 2. రాష్ట్రీయ రహదార్లు. వీటిపై అధికారం రాష్ట్రప్రభుత్వానిది. జిల్లాలలోని రోడ్లు చాలావరకు ఈ తరగతిలోకే వస్తాయి. 3. జిల్లాబోర్డు రోడ్లు: జిల్లాలలోని చిన్నరోడ్లు, గ్రామాలరోడ్లు.

జాతీయరహదార్లను బాగుచేసి, మంచిసితిలో వుంచినందుకు, ఏటా రాష్ట్రప్రభుత్వానికి కేంద్రప్రభుత్వం కొంత డబ్బును ఇస్తుంది.

1954 మార్చి 31 నాటికి రాష్ట్రంలోని మొత్తం రోడ్లు, 14,039 మైళ్ళు. ఈ రోడ్లలో, 151 మైళ్ళు సిమెంటు కాంక్రీటు వేసిన రోడ్లు.

గ్రామాలరోడ్లు, 5,224 మైళ్ళు.

రాష్ట్రంలో మొత్తం 1,846 బస్సులు ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థం ఏర్పాటయినవి వున్నాయి. ఈ బస్సులు మొత్తం 647 రూట్లలో తిరుగుతున్నాయి.

రేవులు

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో 7 రేవులు వున్నాయి, వీటిలో ఒకటి విశాఖపట్టణం. పెద్ద రేవు ఇదే. కేంద్రప్రభుత్వం వారి నిర్వహణలోవుంది. తక్కిన ఆరు రేవులూ, చిన్న రేవులక్రింద పరిగణింప బడుతున్నాయి. అవేమిటంటే: విశాఖపట్టణంజిల్లాలో: బారువ, కళింగపట్నం, భీమునిపట్నం. తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో. కాకినాడ. కృష్ణాజిల్లాలో: మచిలీపట్నం. గుంటూరుజిల్లాలో: వాడరేవు.

ఇవన్నీకూడా తీరవ్యాపారానికి అనుకూలంగా వున్నవే.

విశాఖపట్టణం :

విశాఖపట్టణం హార్బరు నిర్మాణానికి స్కీము ఈస్టిండియా కంపెనీ రోజులలోనే వేయబడినా, 1925 దాకా దానిని కార్యరూపం లోకి తెచ్చే ప్రయత్నం జరగలేదు. 1933 లో హార్బరు ఓడలు నిలవ డానికి తెరువబడింది. ఈ రేవు పరిపాలన కేంద్రప్రభుత్వంవారిచే నియ మింపబడిన ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసరు సాగిస్తాడు.

కా కి నా డ :

రాష్ట్రంలోని చిన్న రేవులలో ప్రథమస్థానం కాకినాడరేవుది. పెద్ద పెద్ద ఓడలు రేవుకు ఆరు, ఏడు మైళ్ళ దూరములో సముద్రంలోనే నిలబడతాయి. ఒడ్డునుంచి చిన్నలాంచిలు ఓడలవద్దకువచ్చి సరకును ఎత్తడం; ఒడ్డుకు తీసుకురావడం మొదలైన పని చేస్తాయి. ఇక్కడ నుంచి విస్తారంగా ఎగుమతి అయే సరకులు, వేరుశనగ, ఆముదపు గింజలు, ఇవన్నీ యూరపుకే వెడతాయి. అమెరికానుంచి కిరసనా యిలూ, ఇంగ్లండునుంచి లోహాలూ ఇక్కడ దిగుమతి అవుతాయి. ఈ రేవును పెద్దరేవుగా అభివృద్ధి చెయ్యాలని ఇటీవల జరిగిన సూచనపై, కేంద్రప్రభుత్వమువారు నియమించిన కమిటీవారు విచారణ జరిపారు. కాని, దీనికి 80 మైళ్ళలో ఉత్తరాన విశాఖపట్టణమూ, 270 మైళ్ళలో దక్షిణాన మదరాసు వున్నందున, ఈ రేవును అభివృద్ధి పరచడం మంచిది కాదని, ఆ కమిటీవారు శిఫార్సుచేశారు. దానిని ప్రభుత్వం వారు ఆమోదించారు.

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి మొత్తం 500 మైళ్ల తీరంవుంది. తీరప్రాంతం అంతటా కోస్తావ్యాపారం బాగా జరగాలంటే నాలుగైదు రేవులను అభివృద్ధిపరచడం అవసరం.

ప రి శ్ర మ లు

నూలు మిల్లులు :

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో బట్టలను నేసే మిల్లులులేవు. నూలు తయారు చేసే మిల్లులు 6 వున్నాయి. అవి వున్న స్థలం : ఆదోని, 2; గుంటూరు,

1; పందలపాక, 1; రాజమండ్రి, 1; గుంటకల్, 1; గుంటకల్‌లోని మిల్లు, చేనేతపనివారికి నూలు సప్లయిచేయడానికి సహకార పద్ధతిమీద ఆంధ్రరాష్ట్ర చేనేతసహకార సంఘ యాజమాన్యాన నడుపబడుతున్నది. ఈమిల్లులన్నిటిలోనూ మొత్తం 49,548 కదుళ్ళున్నవి. ఈమిల్లులన్నిటిలోనూ ఏడాదికి మొత్తం 43,35,000 పౌనుల నూలు తయారవుతుందని అంచనా. ఈనూలు అంతాకూడా చేనేతవారికే సప్లయి అవుతుందని అనుకోవచ్చును. ఈ మిల్లులన్నీకూడా 20 నెంబరు లోపు ముతకనూలు తయారు చేస్తున్నవి. ఒకపౌను నూలుకు మూడుగజాలు బట్టవస్తుందని లెక్క వేస్తే, ఈ మిల్లులలో తయారయే నూలుతో ఏడాదికి సుమారు 1,30,05,000 గజాల బట్ట తయారవుతుందని అనుకోవచ్చును.

రాష్ట్రంలోని ప్రజలందరికీ ఏడాదికి అధమం 40 కోట్ల గజాల బట్ట కావాలి. రాష్ట్రంలో బట్టలమిల్లు లేనందువల్ల, చేనేతబట్టకొరత ఎగుమతి అవుతున్నందువల్ల, అధమం 20 కోట్ల గజాల బట్టను మనం ఇతరప్రాంతాలనుంచి దిగుమతిచేసుకుంటున్నాము. అంటే, ఏడాదికి రు. 20 కోట్ల రూపాయలు బట్టకోసం మన రాష్ట్రంనుంచి బయటికి పోతున్నవి.

చేనేత పరిశ్రమ

ఆంధ్రరాష్ట్రావతరణతో పాటు ప్రత్యేకంగా ఆంధ్రరాష్ట్ర చేనేత పారిశ్రామికుల సహకారసంఘము 14-9-53 న విజయవాడలో నెలకొల్పబడింది. దీనిలో మొత్తము 627 ప్రాథమిక చేనేత సహకార సంఘాలు పనిచేస్తున్నాయి. 5 వీవింగు ఫ్యాక్టరీలు, 3 డైయింగ్ ఫ్యాక్టరీలు, ఒక కలెక్టివు వీవింగుసెంటరు ఆంధ్రరాష్ట్రచేనేత సహకారసంసంఘం నిర్వహిస్తున్నది. మూలధనం రు. 2,71,836. మొత్తం 1,08,353 మగ్గాలు సహకారసంఘాలలో పనిచేస్తున్నాయి. ఆంధ్రదేశం ముఖ్యకేంద్రాలలో 57 విక్రయశాలలున్నాయి. హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో మూడు విక్రయశాలలున్నాయి. సాలుకు రు. 1,50,000 విలువగల సహకార చేనేత వస్త్రం తయారవుతున్నది.

* * * *

దేశంలో వ్యవసాయం తర్వాత పెద్ద పరిశ్రమ చేనేత పరిశ్రమ. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో చేనేత పరిశ్రమ ఒక విశిష్ట స్థానాన్ని ఆక్రమించింది. ప్రజలలో ప్రతి పన్నెండుగురిలో ఒక చేనేత పారిశ్రామికుడున్నాడు. మూడులక్షల మగ్గాలు ఈరాష్ట్రంలో పనిచేస్తున్నాయి. పదిహేనులక్షల మంది నిరుపేదలైన స్త్రీ పురుషులు ఈపరిశ్రమపై ఆధారపడిజీవిస్తున్నారు.

ఇతర పరిశ్రమలవలె ఏవ్యక్తికావ్యక్తిగా కాక, కుటుంబమంతా సమిష్టిగా నిర్వహించవలసిన పరిశ్రమ చేనేత పరిశ్రమ. ఒక మగ్గంపై వచ్చే ఆదాయం ఆ కుటుంబములోని సభ్యులందరి కృషిఫలితం. ఐనా ఒకవ్యక్తికి న్యాయంగా రావలసిన మజూరీసైతము ఒక మగ్గానికి గిట్టుబాటు కాకపోవటంచేత చేనేత పారిశ్రామికుల జీవితము దుర్భరమైపోయింది.

దేశంలో అన్ని రంగాలలోనూ నిరుద్యోగము విపరీతంగా పెరిగిపోతున్న ఈ తరుణంలో, ఈ రాష్ట్ర ప్రజలలో పదమూడవవంతుకు పనిచూప గల్గుతున్న ఇంత పెద్ద పరిశ్రమను పతనం కాకుండా సంరక్షించుకొన వలసిన బాధ్యత ప్రజలందరిపైవున్నది. ప్రజలందరి సానుభూతి సహకారములమీదనే ఈ పరిశ్రమ యొక్కయు, పారిశ్రామికుల యొక్కయు భవిష్యత్తు ఆధారపడి వున్నది.

మగ్గములు :

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తం, 3,05,920 చేనేత మగ్గములు ఉన్నాయి. వానిలో 1,08,353 మగ్గములుగల చేనేత పనివారు సహకార సంఘాలలో చేరారు. ఈ సహకార సంఘాల సంఖ్య మొత్తం, 627. ఈ మగ్గములన్నీ పనిచేసి, చేనేత పనివారికి ప్రతిరోజూ పని వుండాలంటే, ఏడాదికి 7,34,40,000 పౌనుల నూలు సప్లయికావాలి. కాని, ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని నూలు మిల్లులలో ఏడాదికి 43,30,000 పౌనుల నూలు మాత్రమే తయారవుతున్నది. ఇది అసలు కావలసిన దానిలో నూటికి 6 పాళ్ళు మాత్రమే. అందువల్ల ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి ఎక్కువగా నూలు తెప్పించుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. మొత్తం

మీద, చేనేత పనివారు ఏడాదికి 20 కోట్ల గజాల బట్టను తయారు చేస్తున్నారు. అంటే దాదాపు 6,50,00,000 పౌనుల నూలును ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము.

పంచదార ఫాక్టరీలు :

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో 1954 లో 8 పంచదార ఫాక్టరీలు ఉన్నాయి. ఇవి ఉన్న స్థలం : అనకాపల్లి, ఏటికొప్పాక, దార్లపూడి, సామర్లకోట, బొబ్బిలి, సీతానగరం, తణుకు, ఉయ్యూరు. ఈ ఫాక్టరీలన్నీ, రోజుకు 5,275 టన్నుల చెరకును పిండి, రసమును తియ్యగలవు. ఈ ఎనిమిది ఫాక్టరీలలోను 1952-53 లో మొత్తం 41,310 టన్నుల పంచదార తయారు చెయ్యబడింది.

మదరాసు రాష్ట్రంలో చెరకు పంట వేసిన పొలాలలో సగటున ఒక ఎకరానికి 25 టన్నుల చెరకు పండుతుందని అంచనా. ఉత్తర ఇండియాలో ఎకరానికి 15 టన్నులు మాత్రమే పండుతుంది.

సిమెంటు :

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో రెండు సిమెంటు ఫాక్టరీలు ఉన్నాయి. అవి : ఎ. సి. సి., తాడేపల్లి, ఆంధ్ర సిమెంటు కంపెనీ (విజయవాడ); వీనిలో రోజుకి మొత్తం 300 టన్నుల సిమెంటు తయారు చెయ్యవచ్చును.

గాజు పరిశ్రమ :

1949-50 లో మదరాసు రాష్ట్రంలో, అంతకు పూర్వం వున్న ఏడు కాక, కొత్తగా మరొక గాజు ఫాక్టరీ స్థాపించబడినవి. కృష్ణా జిల్లాలో, చిలకలపూడిలో స్థాపించబడిన ఫాక్టరీ కంటి జోళ్ళకు కావలసిన అద్దములు తయారు చేస్తున్నది. ఇలాటి ఫాక్టరీ, దక్షిణ ఇండియాలో మరొకటి లేదు.

పింగాణీ పరిశ్రమ :

1948 అక్టోబరు 12 న గూడూరులో ప్రభుత్వం పింగాణీ ఫాక్టరీని స్థాపించింది. దీని నిర్మాణానికి రు. 11,60,000 అయింది. ప్రస్తుతం ఇక్కడ, భోజనం చెయ్యడానికి పనికివచ్చే పింగాణీ పాత్రలు తయారు చెయ్యబడుతున్నవి.

కాగితము :

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఒకే ఒక కాగితాల మిల్లు వుంది. అది రాజమండ్రిలోని ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్. దీనిని ప్రైవేటు వ్యక్తులనుంచి రాష్ట్రప్రభుత్వంవారు రు. 25 లక్షలకు కొని, తామే నడుపుతున్నారు. ఈ మిల్లు 1950-51 లో 2,014 టన్నుల కాగితమును ఉత్పత్తి చేసింది. ఈ మిల్లు 1950-51 లో రు. 1,20,606 ; 1951-52 లో 1,78,610 రూపాయలు నికరాదాయాన్ని సంపాదించింది.

వనస్పతి నూనె :

వనస్పతి నూనె తయారుచేసే ఫాక్టరీలు ఆంధ్రరాష్ట్రంలో నాలుగువున్నాయి. ఈ మూడిటిలోను కలిపి రోజుకు 70 టన్నుల నూనె తయారుచేయబడుతున్నది. అవి వున్నస్థానాలు : తాడేపల్లి, చిత్తూరు, కర్నూలు, బొబ్బిలి.

అభ్రకము :

1949-50 లో మదరాసు రాష్ట్రంలో 3,443 టన్నుల అభ్రకము ఉత్పత్తిచేయబడింది. దీనిలో 3,379 టన్నులు నెల్లూరు జిల్లాలోను, 64 టన్నులు నీలగిరి జిల్లాలోను త్రవ్వబడింది. రు. 25,88,496 విలువగల అభ్రకపు గడ్డలు, రు. 1 21,25,432 విలువగల అభ్రకపు తుంపులు, యీరాష్ట్రంనుంచి ఎగుమతి చేయబడినవి.

సినిమా :

1939 లో రెండవ ప్రపంచయుద్ధం రాకపూర్వం సినిమాపరిశ్రమ చాలా గందరగోళంగా వుండేది. సమర్థులతోపాటు, అసమర్థులుకూడా ఈ పరిశ్రమలో ప్రవేశించి పరిశ్రమనడకను పాడు చెయ్యడమే కాక, తాముకూడా విశేషించి నష్టపడ్డారు. యుద్ధంవచ్చిన తరువాత, రాఫిలిం ధర పెరగడమూ, కంట్రోలు ఏర్పడడమూ వీటన్నిటివల్లా తోచిన వారంతా ఈ పరిశ్రమలో దిగడానికి వీలులేకపోయింది. పైగా. సరిగా పరిశ్రమ నిర్వహించలేని వారు బయటికి జారారు. యుద్ధకాలంలో

తట్టుకుని నిలబడ్డకంపెనీలు చాలాకొద్ది. యుద్ధం అయిపోయిన తరువాత కంట్రోలు పోగానే, మళ్ళీ ఫిలిం కంపెనీలు చాలా నెలకొన్నాయి: తెలుగువారి యాజమాన్యాన ప్రస్తుతం నాలుగు స్టూడియోలు మదరాసులో వున్నాయి. వానిలో వాహినీపిక్చర్సువారి స్టూడియో ఆరు సంవత్సరముల పూర్వం ఆధునిక యంత్రములతో స్థాపింపబడినది.

ఇప్పటివరకూ, దెబ్బతినకుండా నిలిచి ఫిలింనిర్మాణాన్ని సాగిస్తున్న తెలుగుఫిలిం కంపెనీలలో ముఖ్యమైనవాటి వివరాలు ఇవి :

రాజరాజేశ్వరి ఫిలింకంపెనీ : స్థాపన, 1939. నిర్వాహకులు: కడారి నాగభూషణంగారు, పసుపులేటి కన్నాంబగారు. మంచి కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లతో సాగుతున్న తెలుగుసినిమా కంపెనీలలో ఇది ఒకటి. తీసినచిత్రాలు: తల్లిప్రేమ, సుమతి, పాదుక, హరిశ్చంద్ర, నవజీవనం, (తమిళం) సౌదామిని.

రోహిణి పిక్చర్స్ : స్థాపన 1937. యజమానులు. హెచ్. ఎం. రెడ్డిగారు. తీసిన ఫిలుములు, గృహలక్ష్మి, తెనాలిరామకృష్ణ, ఘరానాదొంగ, జస్టిస్ (హిందీ) నిర్దోషి.

వాహినీపిక్చర్స్ లిమిటెడ్ : మొదట్లో రోహిణీపిక్చర్స్ కంపెనీని హెచ్. ఎం. రెడ్డిగారితో కలసి స్థాపించిన బి. ఎన్. రెడ్డిగారు, 1949 లో రోహిణీ పిక్చర్సునుంచి విడిపోయి. ఈ కంపెనీ స్థాపించారు. కంపెనీలో ప్రధానవ్యక్తి బి. ఎన్. రెడ్డిగారు. కె. వి. రెడ్డి, వి. నాగయ్య, బ్రిజ్ మోహనదాస్, సముద్రాల రాఘవాచారిగార్ల సహకారంతో, ఈ కంపెనీ ఉత్తమచిత్రాలను తయారుచేసింది. తీసినచిత్రాలు: వందేమాతరం, సుమంగళి, దేవత, పోతన, స్వర్గసీమ, వేమన, గుణసుందరి కథ, మల్లీశ్వరి, పెద్దమనుష్యులు.

శోభనాచల పిక్చర్స్ : 1937 లో స్థాపించబడిన జయా పిక్చర్స్ అనే సంస్థ 1944 లో శోభనాచల పిక్చర్స్ అని మార్చబడింది. నిర్వాహకులు మీర్జాపురం జమీందారు. వీరికి సొంత స్టుడియోవుంది. (శోభనాచల స్టూడియోస్) ఇక్కడ తెలుగుచిత్రాలేకాక, ఇతర కంపెనీల తమిళ చిత్రాలుకూడా తయారవుతున్నవి.

విజయప్రొడక్షన్స్ : 1949 లో శ్రీ బి. నాగిరెడ్డి, శ్రీ చక్రపాణి గార్ల సహకారంతో స్థాపించబడినది. వీరు తమ నిర్వహణలో షాహుకార్, పాతాళభైరవి, పెళ్ళిచేసిచూడు, చంద్రహారం అనే చిత్రాల్ని తయారుచేశారు.

మద్య నిషేధం

ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడేనాటికి, రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలలోను మద్యనిషేధశాసనం అమలులోవుంది. కాని, యీశాసనంసరిగా అమలు జరగడం లేదనీ, దొంగకాపు సారాయి వ్యాపారం, ఉద్యోగులలో లంచగొండితనం బాగా ప్రబలినాయనీ ఆరోపణలు ప్రబలంగావచ్చినందున, పరిస్థితులను పరిశీలించి సలహా ఇవ్వడానికి ఒకకమిటీని ప్రభుత్వం నియమించింది. ఆకమిటీకి అధ్యక్షుడు శ్రీ కొంతి రామమూర్తి. ఆకమిటీ తన నివేదికలో, మద్యనిషేధ శాసనం సరిగా అమలు జరగడంలేదని చెపుతూ, కల్లుగీత, కల్లు అమ్మకం మొదలైన ఏర్పాట్లను సూచించింది.

తరువాత, 1954 మార్చి 22 న ఆంధ్ర మంత్రి మండలి సమావేశమై నీరా (తీపికల్లు) గీతను రాష్ట్రమంతటాకూడా అనుమతించడానికి నిశ్చయించింది.

న్యాయ పరిపాలన

న్యాయశాఖను పరిపాలనా శాఖనుంచి వేరుచేసి, న్యాయాధికారులపై కలెక్టర్ల అధికారం లేకుండా చెయ్యాలనే సూత్రం మదరాసు రాష్ట్రంలో 1949 అక్టోబరు 2 న అమలు జరుపబడింది. ఆసూత్రాన్ని అనుసరించి 1950 జనవరి 26 . తేదిన అనంతపురం, బళ్ళారి, చిత్తూరు జిల్లాలలోను; 1950 ఆగష్టు 15 తేదిన కడప, కర్నూలు, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలోనూ, పరిపాలనా శాఖనుంచి న్యాయశాఖ వేరుచెయ్యబడింది. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడేనాటికి, యీ పద్ధతి అనంతపురం, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో అమలులో వుంది. 1954

ఏప్రిల్ 1 నుంచి యీ పద్ధతి పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో కూడా అమలు జరుపబడింది. ఇక మిగిలినవి శ్రీకాకుళం, తూర్పుగోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలు.

ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడేనాటికి రాష్ట్రంలోని జైళ్లలో శిక్షలు అనుభవించుతున్నవారు 4,763 మంది, నేరముల విచారణకుగాను ముద్దాయిలుగా నిర్బంధంలో వుంచబడినవారు 2,590 మంది వున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధి ఆనంద చిహ్నంగా ఖైదీలను విడుదల చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం ఉత్తరువు లిచ్చినందున, శిక్షలు అనుభవించుతున్న 5,763 మంది విడుదల చెయ్యబడినారు.

పోలీసు

1954 మార్చి నాటికి ఆంధ్రరాష్ట్రంలోగల పోలీసు సిబ్బంది వివరాలు:

కాన్‌స్టబిల్సు, 10,713; సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్లు, 753; ఇన్‌స్పెక్టర్లు; 133; డిప్యూటీ సూపరింటెండెంట్స్, 39; డిస్ట్రిక్ట్ సూపరింటెండెంట్స్, 13; డిప్యూటి ఇన్‌స్పెక్టర్స్ జనరల్, 3; ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్, ఒకరు.

నేరములు చేయువారి సెటిల్మెంట్లు

కుటుంబ పోషణకు నేరములు చెయ్యడమే వృత్తిగాగలవారని అనుమానమున్న కొన్ని కుటుంబాలను ఒక్కొక్క ముఠాగా ఏర్పరచి, వారికి వృత్తిపనులు చూపించి, విద్యాసౌకర్యములను కలిగించి, వారి ప్రవర్తనను బాగుచేసే వుద్దేశంతో ఏర్పరచిన సెటిల్‌మెంట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రంలో రెండు వున్నాయి. అవి:

సీతానగరం	:	తూర్పుగోదావరి జిల్లా
స్టూవర్టుపురం	:	గుంటూరుజిల్లా

దేవాలయాలు

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో మొత్తం 5,975 దేవాలయాలు వున్నాయి. వానిలో, ఏటా పదివేల రూపాయలలోపు ఆదాయంవచ్చేవి 5,870; పదివేలకు పైన పది హేను వేలలోపు ఆదాయం వచ్చేవి, 93, యాభై వేల రూపాయలకు పైఃబడిన ఆదాయం వచ్చేవి, 12.

భారత్ స్కౌట్స్ అండ్ గైడ్స్

స్కౌటు ఉద్యమం ప్రారంభమైన రోజులలో, ఇండియాలో యీ వుద్యమంలో యూరపియను బాలురు, ఆంగ్లో-ఇండియన్ బాలుర మాత్రమే చేర్చుకొనబడేవారు. 1919 లో డాక్టరు అనిబిసెంట్ భారతీయ యువకులకొరకు ప్రత్యేకం ఒక స్కౌటు సంస్థను స్థాపించింది. దీనికి పోటీగా, అప్పుడు మదరాసు గవర్నరుగావున్న పెంట్లండ్ ప్రభువు మరొక స్కౌటుసంస్థను స్థాపించారు. 1921 లో యీ రెండు సంస్థలు కలసిపోయాయి.

1918 లో పండిత మదనమోహనమాలవీయ, పండిత హృదయనాథ్ కుంజ్రూ, పండిత శ్రీరాం వాజపేయగార్లు సేవాసమితి బాయ్ స్కౌట్సు అసోసియేషన్ను స్థాపించారు. 1937 లో, యీ సంస్థ హిందూస్థాన్ స్కౌట్ అసోసియేషన్ గా మారింది. 1950 డిసెంబరు 23 న ఇది ఇండియన్ స్కౌట్సు అసోసియేషన్తో కలిసిపోయింది. ఇప్పుడు దేశం అంతటికీ, భారత్ స్కౌట్స్ అండ్ గైడ్స్ అనే పేరుతో ఒకే సంస్థవుంది.

ఈ ఉద్యమం ఆశయం ఏమిటంటే బాలురకు సంఘసేవ, పౌరస్వత్వము, క్రమశిక్షణ, విధినిర్వహణ, సత్ప్రవర్తన మొదలైన సుగుణాలను నేర్పడం. ఇది దేశమంతటావున్న వుద్యమం. మన రాష్ట్రంలోని అనేక నగరాలలో దీనికి బ్రాంచీలు వున్నాయి, సాధారణంగా హైస్కూళ్ళన్నిటిలోనూ బాలురు యీ సంస్థలో సభ్యులుగా వున్నారు. అనేక పట్టణాలలో, సభలు సమావేశాలు; ఉత్సవాలు జరుగుతున్నపుడు,

సమ్మర్దం లేకుండా సర్దటంలోను, వారికి అనేక విధాల సహాయ పడటం లోను స్కౌట్ బాలురు ఎంతో సహాయపడుతున్నారు.

జిల్లాలు

మనరాష్ట్రంలో మొత్తం 11 జిల్లాలు వున్నాయి. జిల్లాలన్నిటి లోకీ వైశాల్యంలో పెద్దది నెల్లూరు; చిన్నది, పడమటి గోదావరి.

అనంతపురం

వైశాల్యం; 6,734 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 13,61,556. పురుషులు.7,01,242 స్త్రీలు 6,60,314.

జిల్లాలో భూమి 42,92,129 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 4,52,794 ఎకరాలుపోగా, వ్యవసాయానికి రానిది 3,62,477 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 4,02,030 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసిన భూమి, 22,25,597 ఎకరాలు. నీటి తీరువ పొందినభూమి, 2,14,650 ఎకరాలు. రెండుసార్లు పంట వేసిన భూమి 69,142 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటి తీరువపన్ను, ప్రభుత్వాదాయం. రు. 21,95,529.

తాలూకాలు పది: అనంతపురం, మడకశిర, కదిరి, గుత్తి, హిందూపురం; పెనుకొండ, కళ్యాణదుర్గం, ధర్మవరం, తాడిపత్రి; రాయదుర్గం.

జిల్లా కేంద్రనగరం : అనంతపురం.

కడప

వైశాల్యం : 5,933 చ. మైళ్ళు. జనాభా; 11,61,731; పురుషులు, 5,95,060; స్త్రీలు, 5,66,671.

జిల్లాలో భూమి 37,94,524 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 11,56,865 ఎకరాలు పోగా, వ్యవసాయానికి రానిది 1,69,628 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 6,43,240 ఎకరాలు.

1950-51 లో పంట వేసిన భూమి, 10,56,282 ఎకరాలు. దీనిలో నీటి తీరువపొందినభూమి, 2,43,061 ఎకరాలు. రెండు సార్లు పంటవేసిన భూమి, 73,367 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటి తీరువపన్ను ప్రభుత్వాదాయం. రు. 20,88,623

తాలుకాలు ఎనిమిది: కడప, ప్రొద్దుటూరు, రాజంపేట. జమ్మలమడుగు, పులివెందల; బద్వేల్, రాయచోటి, సిద్ధవటం.

జిల్లా కేంద్రనగరం. కడప.

కర్నూలు

వైశాల్యం: 7,793 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 12,70,843, పురుషులు 6,43,594; స్త్రీలు, 6,27,249.

జిల్లాలో భూమి 50,15,222 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి 16,60,142 ఎకరాలుపోగా, వ్యవసాయానికి రానిది 2,95,877 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 6,00,475 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసిన భూమి 21,26,643 ఎకరాలు. దీనిలో నీటి తీరువపొందిన భూమి; 1,06,401 ఎకరాలు. రెండుసార్లు పంటవేసిన భూమి, 52,395 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటి తీరువపన్ను ప్రభుత్వాదాయం రు. 30,59,398.

తాలూకాలు 12; కర్నూలు, ద్రోణాచలం, నంద్యాల, పత్తికొండ, నందికొట్కూరు, సిరువెళ్ళ, కంబం; మార్కాపురం, కోయిలకుంట్ల, బంగనపల్లి, ఆదోని, ఆలూరు.

జిల్లా కేంద్రనగరం: కర్నూలు.

కృష్ణ

వైశాల్యం, 3,469 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 17,79,484; పురుషులు 9,03,872; స్త్రీలు, 8,75,612.

జిల్లాలోభూమి 22,39,187 ఎకరాలు; దీనిలో అడవి 1,25,550 ఎకరాలు పోగా, వ్యవసాయానికి రానిది, 3,07,150 ఎకరాలు. వ్యవ

సాయం చెయ్యకుండా వున్న బీడు 2,50,947 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసిన భూమి 12,48,591 ఎకరాలు. దీనిలో నీటితీరువ పొందిన భూమి, 7,25,300 ఎకరాలు. రెండుసార్లు పంటవేసిన భూమి, 1,56,124 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటి తీరువ పన్ను ప్రభుత్వాదాయం, రు. 58,32,865.

తాల్ూకాలు తొమ్మిది: బందరు, విజయవాడ, నూజివీడు, నందిగామ, కైకలూర్, గుడివాడ, దివి, గన్నవరం, తిరువూరు.

జిల్లా కేంద్రనగరం; మచిలీపట్టణం.

గుంటూరు

వైశాల్యం : 5,795 చ. మైళ్ళు; జనాభా, 25,49,996; పురుషులు, 12,91,745; స్త్రీలు; 12,58,251.

జిల్లాలో భూమి, 36,93,743 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 4,68,862 ఎకరాలుపోగా, వ్యవసాయానికి రానిది, 3,75,095 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 92,652. ఎకరాలు, 1950-51 లో పంటవేసిన భూమి, 21,21,910 ఎకరాలు, దీనిలో నీటి తీరువపొందిన భూమి 4,59,184 ఎకరాలు. రెండవపంటవేసిన భూమి, 2,73,350 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటి తీరువపన్ను, ప్రభుత్వాదాయం, రు. 84,75,968.

తాలూకాలు తొమ్మిది: గుంటూరు, ఒంగోలు, బాపట్ల, తెనాలి, రేపల్లి, నరసరావుపేట, పల్నాడు, వినుకొండ, సత్తెనపల్లి.

జిల్లా కేంద్రనగరం : గుంటూరు.

చిత్తూరు

వైశాల్యం; 5,951 చ. మైళ్ళు; జనాభా 18,10,377; పురుషులు; 9, 24, 592; స్త్రీలు, 8,85,795.

జిల్లాలో భూమి, 37,69,290 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 5,28,746 ఎకరాలుపోగా, వ్యవసాయానికి, రానిది 9,34,700 ఎక

రాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 4,34,689 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసినభూమి 8,24,356 ఎకరాలు. దీనిలో నీటితీరువ పొందినభూమి, 2,25,651 ఎకరాలు. రెండవ పంటవేసిన భూమి, 52,442 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటితీరువపన్ను వల్ల ప్రభుత్వాదాయం రు. 14,22,118.

తాలూకాలు తొమ్మిది: చిత్తూరు, మదనపల్లి, వాయల్పాడు, కాళహస్తి, చిత్తూరు, పుంగనూరు, తిరుత్తణి, పలమనేరు, చంద్రగిరి.

జిల్లా కేంద్రనగరం : చిత్తూరు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా

వైశాల్యం, 6,322 చ. మైళ్ళు. జనభా, 24,14,808. వీరిలో పురుషులు, 12,06,483; స్త్రీలు 12,08,325.

జిల్లాలో 3,575 చ. మైళ్ళ ప్రదేశం ఏజన్సీ. దీనిలో జనాభా 2,71,569 మందిలోనూ 1,36,213 మంది పురుషులు; 1,35,356 మంది స్త్రీలు.

జిల్లాలో భూమి 36,36,578 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి 8,64,855 ఎకరాలుపోగా, 7,54,544 ఎకరాలు వ్యవసాయానికి రానిది. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 4,04,463 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసినభూమి 10,49,014 ఎకరాలు. దీనిలో నీటి తీరువపొందిన భూమి. 5,69,852 ఎకరాలు. రెండవపంటవేసినభూమి, 2 83;085 ఎకరాలు. జిల్లామొత్తంమీద, భూమిపన్ను, నీటితీరువపన్నువల్ల ప్రభుత్వాదాయం, రు. 83,20,643.

తాలూకాలు పన్నెండు: రామచంద్రపురం, రాజమండ్రి, కాకినాడ, తుని, రాజోలు, పెద్దాపురం, అమలాపురం, భద్రాచలం, నూగూరు, యల్లవరం, చోడవరం, పిఠాపురం.

జిల్లా కేంద్రనగరం: కాకినాడ; జిల్లాకోర్టు మాత్రం, రాజమండ్రిలో వుంది.

నెల్లూరు

వైశాల్యం, 7,942 చ. మైళ్లు; జనాభా, 17,95,632 ; పురుషులు 9,02,794; స్త్రీలు, 8,92,838.

జిల్లాలోభూమి50,94,191 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 4,73,222 ఎకరాలు పోగా, వ్యవసాయానికి రానిది 17,50,640 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండా వున్న బీడు, 11,267 ఎకరాలు. 1950-51లోపంట వేసిన భూమి, 12,85,702 ఎకరాలు. దీనిలో నీటి తీరువ పొందిన భూమి, 504,673 ఎకరాలు. రెండవపంట వేసినభూమి. 1,13,828 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను నీటితీరువ పన్నులవల్ల ప్రభుత్వాదాయం రు. 33,39,428.

తాలూకాలు తొమ్మిది; నెల్లూరు, కోవూరు, కావలి, గూడూరు ఉదయగిరి, కనిగిరి, రాపూరు ఆత్మకూరు, కందుకూరు.

జిల్లా కేంద్రనగరం: నెల్లూరు.

పడమటి గోదావరి

వైశాల్యం 2,434 చ. మైళ్ళు; జనాభా. 16,97,757; పురుషులు; 8,48.990; స్త్రీలు : 8,48,737 :

జిల్లాలో భూమి, 19,29 460 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి, 1,16,485 ఎకరాలుపోగా వ్యవసాయానికి రానిది, 1,80.501 ఎకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యని బీడు 2,01,974 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంటవేసినభూమి, 8,91 917 ఎకరాలు. దీనిలో నీటితీరువ పొందిన బూమి, 8,01,806 ఎకరాలు. రెండవపంట వేసినబూమి, 2,34,886 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటితీరువ పన్నువల్ల ప్రభుత్వాదాయం, రు. 71,34,071.

తాలూకాలు ఎనిమిది : ఏలూరు, తాడేపల్లిగూడెం, భీమవరం పోలవరం. నర్సాపురం, కొవ్వూరు, చింతలపూడి, తణుకు.

జిల్లా కేంద్రనగరం : ఏలూరు.

వి శా ఖ ప ట్ట ణ ం

వైశాల్యం : 9,107 చ. మైళ్ళు. జనాభా, 20,72,698. వీరిలో పురుషులు 10,23,192; స్త్రీలు, 10,49,506.

జిల్లాలోభూమి, 33,14,434 ఎకరాలు. దీనిలో అడవి 15,29,978 ఎకరాలుపోగా, వ్యవసాయానికిరానిది. 3,73,222 యెకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు 92,896 ఎకరాలు. 1950-51 లో పంట వేసినభూమి 8,27,903 ఎకరాలు. దీనిలో నీటి తీరువపొందినభూమి, 3,09,855 ఎకరాలు. రెండవపంట వేసినభూమి, 2,72,734 ఎకరాలు. జిల్లా మొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటితీరువపన్ను వల్ల ప్రభుత్వాదాయం. రు. 10,01,982.

తాలూకాలు తొమ్మిది: గోలుకొండ, సర్వసిద్ధి, వీరవల్లి, అనకాపల్లి, విశాఖపట్టణం. శృంగవరపుకోట, విజయనగరం, భీమునిపట్టణం, గూడెం.

జిల్లా కేంద్రనగరం : విశాఖపట్టణం.

శ్రీ కా కు ళ ం

జనాభా 21,23,136. వీరిలో పురుషులు 10,34,910: స్త్రీలు, 10 88,226.

ఇది 1950 జులైలో ప్రత్యేకంగా జిల్లాగా ఏర్పాటు చేయబడింది. అంతకుపూర్వం విశాఖపట్టణం జిల్లాలో ఒక భాగంగా వుండేది.

జిల్లాలో భూమి 24,88, 931 యెకరాలు, దీనిలో అడవి 5,55,243 యెకరాలు. వ్యవసాయం చెయ్యకుండావున్న బీడు2,50,322 యెకరాలు. 1950-51 లో పంట వేసిన భూమి 8,28,311 యెకరాలు దీనిలో నీటితీరువపొందిన భూమి 4,19, 184 యెకరాలు రెండవపంట వేసినభూమి 2,28,104 యెకరాలు. జిల్లామొత్తంమీద భూమిపన్ను, నీటితీరువ పన్నువల్ల ప్రభుత్వానికి వచ్చిన ఆదాయం, రు. 21.33,164.

తాలూకాలు; పది: ఇచ్ఛాపురం, సోంపేట, టెక్కలి, నరసన్నపేట, పాతపట్నం, శ్రీకాకుళం, పాలకొండ, పార్వతీపురం, బొబ్బిలి, పాలూరు.

జిల్లా కేంద్రనగరం · శ్రీకాకుళం.

స్థానిక సంస్థలు

1953 లో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 11 జిల్లాబోర్డులూ, 36 మునిసిపల్ కౌన్సిళ్లు వున్నాయి.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జిల్లాబోర్డులను రద్దుచెయ్యడానికి ప్రభుత్వం 1954 ఫిబ్రవరి 4 తేదిన నిశ్చయించింది. ప్రస్తుతం జిల్లాబోర్డులు సాగిస్తున్న పనులను ముగించడానికి వాటికి ఒక సంవత్సరం వ్యవధి ఇస్తూ, ఆసంవత్సరంపాటు అవి స్పెషల్ ఆఫీసర్ల (జిల్లాకలెక్టర్లు) అధీనంలోనే వుండేటట్టు ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

మునిసిపాలిటీలు

రాష్ట్రంలోని మునిసిపాలిటీల సంఖ్య 36. వివరాలు యీ క్రింద ఇవ్వబడినవి.

పేరు	చైర్మను
అనకాపల్లి	దాడి వీరునాయుడు
అనంతపురం	మేడా సుబ్బయ్యశెట్టి
అమలాపురం	కె. కృష్ణమూర్తి
ఆదోని	హెచ్: సీతారామ రెడ్డి
ఏలూరు	డి. వెంకటరావు
ఒంగోలు	తాతా లక్ష్మీనరసింహం
కడప	ఎం. రహింతుల్లా
కర్నూలు	ఎస్. నరసింహా రెడ్డి
కాకినాడ	చిత్తజల్లు వెంకటకృష్ణరావు
గుంటకల్	మహమ్మద్ దావూద్ సాహెబ్

గుంటూరు	
గుడివాడ	కోగంటి వెంకటరత్నం
గూడూరు	పసుపులేటి సిద్దయ్యనాయుడు
చిత్తూరు	శ్రీమతి ఆర్. రత్నాబాయి
చీరాల	వడ్డాది నాగేశ్వరరావు
తాడిపత్రి	పాటిలు రంగారెడ్డి
తిరుపతి	పి. ఎస్. గురవారెడ్డి
తెనాలి	ఎన్. వెంకటరావు
నంద్యాల	హెచ్. సేతుమాధవరావు
నరసరావు పేట	నాగసరపు కృష్ణమూర్తి
నెల్లూరు	ఆనెం చెంచుసుబ్బారెడ్డి
పాలకొల్లు	పోలిశెట్టి వెంకటసుబ్బారావు
పెద్దాపురం	చల్లా వెంకటరావు చౌదరి
ప్రొద్దుటూరు	జూటూరి వెంకటసుబ్బయ్య శెట్టి
బాపట్ల	వెలగపూడి సుబ్బారావు
భీమవరం	నాచు వెంకట్రామయ్య
భీమునిపట్నం	కలిగొట్ల సత్యనారాయణనాయుడు
మచిలీపట్టణం	కె. నరసింహారావు
రాజమండ్రి	డాక్టర్ ఎ. బి. నాగేశ్వరరావు
విజయనగరం	భాగనగరపు వెంకట సంజీవరావు
విజయవాడ	డాక్టర్ తెన్నేటి చలపతిరావు
విశాఖపట్టణం	ఎ. వి. భానోజిరావు
శ్రీకాకుళం	ఇప్పిలి లక్ష్మీనారాయణ
సాలూరు	టి. రామారెడ్డి
హిందూపూర్	బి. అబ్దుల్ వహీద్

ఎన్నికలు

ఇండియా ప్రజారాజ్యం అయిన తరువాత, మొట్టమొదటిసారి ఎన్నికలు, ఇండియాలోని అన్ని రాష్ట్రాలతోపాటు, మదరాసు

రాష్ట్రంలో కూడా 1952 జనవరిలో జరిగాయి. అంతకుపూర్వం ఎన్నికలు 1946 లో జరిగాయి. అప్పుడు ఓటుచేసే హక్కు విద్యావంతులైన వయోజనులకు మాత్రమే వుండేది. వయోజనులందరికీ ఇతర అర్హతలతో నిమిత్తంలేకుండా ఓటుచేసే హక్కు ఇవ్వబడింది. ఈ విధానంవల్ల రాష్ట్రంలోని జనాభా 5,69,52,332 మందిలోనూ, 2,68,58,906 మంది వయోజనులు (స్త్రీలు, పురుషులూ కలిపి) ఎన్నికలలో ఓటు చెయ్యడానికి అర్హత పొందారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గాలలో, దేనిలో ఎంత మంది ఓటర్లు ఉన్నదీ, వివరాలు ఇవి :

పాతపట్నం-3,36,668. శ్రీకాకుళం- 3,67,310, పార్వతీపురం-3,58,375, విజయనగరం-3,74 684, విశాఖపట్టణం (2)-7,07,707, కాకినాడ-3,46;037, రాజమండ్రి (2)-7,41,484, ఏలూరు (2)-6,89,258, మచిలీపట్టణం- 3,32,762, గుడివాడ- 3,51,988, విజయవాడ-3,67,722, తెనాలి- 3,41,801, గుంటూరు- 3,64,562; నర్సారావుపేట-3,66,313 ఒంగోలు, (2)-7,34,287, నెల్లూరు-3,52,385; నంద్యాల -3,80.071; కర్నూలు-3,54,755,-బళ్లారి- 3,45,553, అనంతపురం- 3,64,429, పెనుకొండ- 3;52,629, కడప-3,68,052, చిత్తూరు (2) 7;17,441, తిరుపతి- 3;74,862.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

గవర్నర్ : శ్రీ చందూలాల్ మాధవలాల్ త్రివేది

పదవీ స్వీకారం : 1953 అక్టోబరు 1

జీతం : నెలకు రు. 5,500. అయితే రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని బట్టి తమ జీతంలో రు. 1,350 లను తగ్గించి నెలకు రు. 4,250 లను మాత్రమే తీసుకుంటున్నారు.

కార్యదర్శి : డి. ఆర్. సుందరం

మిలిటరీ కార్యదర్శి : మేజర్ కె. టి. వి. నారాయణ నంబియార్
అంగరక్షకుడు : కెప్టెన్ రాజకుమార్ డి. భగవాన్ దాస్
మెడికల్ ఆఫీసర్ : డాక్టర్. సి. టి. తిలక్

మంత్రిమండలి

1953 అక్టోబరు 1 తేదిన, రాష్ట్రస్థాపనతోపాటు, శ్రీ టంగుటూరిప్రకాశం ముఖ్యమంత్రిగా, అయిదుగురుసభ్యులుగల మంత్రిమండలి పదవీస్వీకారం చేసింది. మిగతావారు: శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి, శ్రీ కోటిరెడ్డిగారి కోటిరెడ్డి, శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం, శ్రీ దామోదరం సంజీవయ్య.

అక్టోబరు 5 న శ్రీ పెద్దిరెడ్డి తిమ్మారెడ్డి, శ్రీ బులుసు ప్రభాకర పట్టాభి రామారావుగార్లు, మంత్రులుగా నియమించబడినారు.

టంగుటూరి ప్రకాశం :	ముఖ్యమంత్రి హోం (పొలిటికల్, పబ్లిక్ సర్వీసెస్); ప్రచారశాఖ;
నీలం సంజీవరెడ్డి :	ఉపముఖ్యమంత్రి హోం (పోలీసు, శాంతిభద్రతలు) రాష్ట్రశాసనసభ, ఎన్నికలు, పబ్లిక్ వర్క్స్, రవాణా.
కోటిరెడ్డిగారి కోటిరెడ్డి :	రెవిన్యూమంత్రి ఆహారము, రిజిస్ట్రేషను
తెన్నేటి విశ్వనాథం :	ఆర్థికమంత్రి న్యాయశాఖ, కోర్టులు, వాణిజ్యపన్నులు, మత సంస్థలు; షెడ్యూల్డు జాతులు.
దామోదరం సంజీవయ్య :	ఆరోగ్యమంత్రి సహకారము, కార్మికులు, గ్రామీణ హరిజనాభివృద్ధి, ప్లానింగ్.
బులుసుప్రభాకరపట్టాభిరామారావు:	విద్యామంత్రి పరిశ్రమలు, ఎక్సైజు మద్యనిషేధము, మహిళాభ్యుదయ శాఖ.
పెద్దిరెడ్డి తిమ్మారెడ్డి :	స్థానిక పరిపాలన మంత్రి వ్యవసాయము; అడవులు, పశుసంరక్షణ, మత్స్య శాఖలు.

1953 నవంబరు 7 తేదిన శ్రీ గౌతు లచ్చన్నగారు మరొక మంత్రిగా నియమింపబడినారు. వీరికి వ్యవసాయము, అడవులు, హరిజనోద్ధరణ, మాజీ సైనికుల పునరావాసము శాఖలు ఇవ్వబడినవి. కాని, రాజధాని స్థాపన విషయమై వీరిపార్టి (కృషికార్ లోక్‌పార్టి) కిని, మంత్రి మండలికిని అంగీకారం కుదరనందున, శ్రీ గౌతు లచ్చన్నగారు తమ మంత్రి పదవికి 1954 జనవరి 4 తేదిన రాజీనామా ఇచ్చారు. వీరి అధికారంలో వున్న శాఖలు మళ్లీ, శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డిగారికి ఇవ్వబడినవి.

మంత్రుల జీతాలు

మంత్రులకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 1,000 జీతమూ, రు. 250 ఇంటి అద్దె; రు. 250, కారు అలవెన్సు ఇవ్వవలెననీ, ప్రభుత్వం అద్దె చెల్లించే ఇంటిలో వుండే మంత్రికి ఇంటి అద్దె ప్రత్యేకం ఇవ్వనవసరం లేదనీ, 1953 నవంబరు 10 తేదిన ఒక ఆర్డినెన్సును గవర్నరు ప్రకటించారు.

కాని, ఈ ఆర్డినెన్సును శాసనంగా చెయ్యడానికి ఆంధ్ర అసెంబ్లీలో జరిగిన చర్చలో, 1953 డిసెంబరు 1 న, 1000 బదులు రు. 500 మాత్రమే వుండాలన్న సవరణ ఆమోదింపబడింది. కాని, ఈ జీతాలను వెయ్యి రూపాయలుగా వుంచాలనే ప్రతిపాదనమళ్లీ, 1954, జనవరి 9 తేదీన ఆమోదించబడింది.

మంత్రులకు, వారి కుటుంబాలకు ప్రభుత్వపు హాస్పిటల్సులో ఉచిత వైద్య సౌకర్యాలు వుంటవి.

శాసనసభ

ఆంధ్రరాష్ట్రానికి శాసనసభ, ఒక అసెంబ్లీమాత్రమే. కౌన్సిలు లేదు. రాష్ట్రం 1953 అక్టోబరు 1 తేదిన ఏర్పడినప్పుడు, రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి కొత్తగా ఎన్నికలు జరగలేదు. రాష్ట్ర విభజన జరగకపూర్వం, మదరాసు రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో, తెలుగుజిల్లాలతరఫున ఏ సభ్యులు వున్నారో, ఆ సభ్యులతోనే ఆంధ్రరాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఏర్పడాలని నిర్ణ

యింప బడింది. అప్పటికి మదరాసు అసెంబ్లీలో తెలుగు జిల్లాలనుంచి 142 మంది సభ్యులు వున్నారు. ఆ సభ్యులతోనే ఆంధ్రరాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఏర్పడింది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర అసెంబ్లీ ప్రథమసమావేశం, కర్నూలులో 1953 నవంబరు 23 తేదిన జరిగింది. ఈ సమావేశానికి శ్రీ నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సమావేశంలో స్పీకరు పదవికి ఎన్నిక జరిగింది. శ్రీ నల్లపాటి వెంకటరామయ్య, శ్రీ కె. కృష్ణారావుగార్లు పోటీచేశారు. వెంకటరామయ్యగారికి 86 ఓట్లు, కృష్ణారావుగారికి 48 ఓట్లు వచ్చినవి. వెంకటరామయ్యగారు స్పీకరుగా ఎన్నిక అయారు. మరునాడు డిప్యూటి స్పీకరు ఎన్నికలో, శ్రీ పసల సూర్యచంద్రరావుగారు గెలిచారు.

స్పీకరు : నల్లపాటి వెంకటరామయ్య

డిప్యూటి స్పీకరు : పసల సూర్యచంద్రరావు

సెక్రటరి : జి. వి. చౌదరి

డిప్యూటి సెక్రటరి : ఎం. సూర్యారావు

అసెంబ్లి సభ్యుల సంఖ్య మొత్తం 140.

స్పీకరుజీతం : నెలకు రు. 1,000; కారు అలవెన్సు రు. 250; ఇంటి అద్దె రు. 250, లేదా ఉచిత గృహవసతి.

డిప్యూటి స్పీకరు జీతం : నెలకు రు. 300.

శాసనసభ్యుల జీతాలు : నెలకు రు. 150, కాక, సభా సమావేశానికి హాజరైన ప్రతిరోజుకీ, రు. 12½ అలవెన్సు. సభ్యుల స్వస్థానంనుంచి కర్నూలుకు రావడానికి, రానుపోను రైలులో ఫస్టు క్లాసుకు అయేఖర్చుకు ఒకటిన్నరరెట్లు ప్రయాణపు ఖర్చు.

పార్టీలబలం

1954 అక్టోబరు 1 తేదినాటికి ఆంధ్రశాసనసభలోని పార్టీల వివరాలివి :

కాంగ్రెసు, 46; కమ్యూనిస్టులు, 42; ప్రజాసోషలిస్టు, 16; కృషి

కార్ లోక్ పార్టి, 14; స్వతంత్రులు, 13; కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజాపార్టి, 6, షెడ్యూల్డు కాస్ట్ ఫెడరేషన్, 2; సోషలిస్టు, 1.

సభ్యుల పేర్లు జిల్లావారిగా, వారు ఎన్నిక అయిన నియోజకవర్గం పేరుతో యీక్రింద ఇవ్వబడినవి.

అనంతపురం-10

కాంగ్రెసు, 5; ప్రజాపార్టీ, 2, కమ్యూనిస్టు, 1. స్వతంత్రులు, 2

కాంగ్రెసు: ఎస్. నారాయణప్ప, కల్యాణదుర్గం; కె. శాంతప్ప కల్యాణదుర్గం, రిజర్వ్డ్; జి. శివశంకరరెడ్డి, హిందూపూర్; కె. వి. వేమారెడ్డి, కదిరి; జి. నరసింహం, రాయదుర్గం.

ప్రజాపార్టి: సి. సుబ్బరాయుడు, తాడిపత్రి; కాసెట్టి శ్రీనివాసులు ధర్మవరం.

కమ్యూనిస్టు: టి. నాగిరెడ్డి, అనంతపురం.

స్వతంత్రులు: ఆర్. సిద్దన్నగౌడ, మడకశిర; టి. లక్ష్మినారాయణ రెడ్డి, పెనుకొండ.

కడప-8

కాంగ్రెసు, 3; ప్రజాపార్టీ, 2; కమ్యూనిస్టు, 2, స్వతంత్ర 1.

కాంగ్రెసు: కె. బాలనారాయణ రెడ్డి, ప్రొద్దుటూరు; కె. కోటి రెడ్డి, కడప; పి. వెంకటసుబ్బయ్య, రాజంపేట, రిజర్వ్డ్.

ప్రజాపార్టి: వై. ఆదినారాయణరెడ్డి, రాయచోటి; కె. రామయ్య, జమ్మలమడుగు.

కమ్యూనిస్టు: పి. నరసింహారెడ్డి, రాజంపేడ; ఎన్. శివరామరెడ్డి, కమలాపురం.

స్వతంత్ర: వి. చిదానందం; బద్వేల్.

కర్నూలు-10

కాంగ్రెసు, 4; కమ్యూనిస్టు, 1; సోషలిస్టు, 1; స్వతంత్రలు, 2; కృషికార్ లోక్ పార్టి, 1,

కాంగ్రెసు : పిడతల రంగారెడ్డి, కంభం; డి. సంజీవయ్య; కర్నూలు, రిజర్వ్డ్; ఎన్. శంకరరెడ్డి, కర్నూలు; టి. మల్లయ్య, ఆదోని రిజర్వ్డ్.

కమ్యూనిస్టు : సి. పుల్లారెడ్డి, నందికొట్కూర్.

సోషలిస్టు : ఎం. వెంకటసుబ్బారెడ్డి, కోయిల్ కుంట్ల.

స్వతంత్రులు : ఎం. సుబ్బారెడ్డి, నంద్యాల; కె. వెంకట శెట్టి, ద్రోణాచలం; హెచ్. రామలింగారెడ్డి, ఆదోని.

కృషికార్ లోక్ : ఎన్. వెంకటయ్య, మార్కాపురం.

కృష్ణా-12

కాంగ్రెసు : 2 : కమ్యూనిస్టు, 10

కాంగ్రెసు : రాజా మేకా రంగయ్య అప్పారావు బహదుర్, నూజవీడు, అడుసుమిల్లి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం, కైకలూరు.

కమ్యూనిస్టు : జి. ఆంజనేయులు, బందరు; జి. బాపనయ్య, దివి. రిజర్వ్డ్; చంద్ర రామలింగయ్య, దివి; ఎం. లక్ష్మణస్వామి, కంకిపాడు; టి. పోతరాజు, విజయవాడ; కొట్రగడ్డ రాజగోపాలరావు, గుడివాడ; జి. రామారావు; గుడివాడ, రిజర్వ్డ్; వి. రామారావు, తిరువూరు; వి. రామారావు, కంచికిచెర్ల; పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు, జగ్గయ్యపేట.

గుంటూరు-18

కాంగ్రెసు, 2; ప్రజాపార్టీ, 3; కమ్యూనిస్టు, 10; స్వతంత్రులు:2.

కాంగ్రెసు : శ్రీమతి తమ్మాకోటమ్మరెడ్డి, ప్రత్తిపాడు; ఆలపాటి వెంకటరామయ్య, తెనాలి.

ప్రజాపార్టీ : ప్రగడ కోటయ్య, చీరాల; నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మి నరసింహారావు; గుంటూరు; నల్లపాటి వెంకటరామయ్య, నరసారావుపేట.

కమ్యూనిస్టు : జి. జోసెఫ్. అమృతలూర్, డి. లక్ష్మయ్య, మంగళగిరి, కె. మాలకొండయ్య, ఒంగోలు, రిజర్వ్డ్; ఎం. నారాయణస్వామి, ఒంగోలు; కె. రంగారావు, చిలకలూరిపేట, వి. శ్రీకృష్ణ,

బాపట్ల: కె. సుబ్బారెడ్డి, పల్నాడు; కె. వెంకయ్య, పొన్నూరు, పి. వెంకటశివయ్య, వినుకొండ; ఎం. హనుమంతరావు, రేపల్లె,

స్వతంత్రులు : ఎం. బాపయ్యచౌదరి, బెల్లంకొండ; వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య, సత్తెనపల్లి.

ఒకస్థానం ఖాళీ.

చిత్తూరు-12

కాంగ్రెసు, 8; కమ్యూనిస్టు, 1; కృషికార్‌లోక్‌పార్టీ, 2; స్వతంత్ర. 1.

కాంగ్రెసు : ఆదికేశవులు నాయుడు; చంద్రగిరి; నీలం సంజీవ రెడ్డి, కాళహస్తి; బి. కృష్ణమూర్తిరావు, పుంగనూర్; డి. రామబ్రహ్మం, పలమనేర్; కిడాంబి వరదాచారి, తిరుత్తణి; టి. ఎన్. వెంకటసుబ్బారెడ్డి, ఘట్టు; ఎం. దురైకణ్ణు, తిరుత్తణి; రిజర్వ్‌డ్; ఆర్. బి. సుదర్శన వర్మ, పుత్తూరు.

కమ్యూనిస్టు : డి. సీతారామయ్య, మదనపల్లి.

కృషికార్‌లోక్‌పార్టి : శృంగారం, చిత్తూర్ రిజర్వ్‌డ్; పి. తిమ్మారెడ్డి, పైలేరు.

స్వతంత్ర : పి. చిన్నమరెడ్డి, చిత్తూరు.

తూర్పుగోదావరి-16

కాంగ్రెసు, 4; ప్రజాపార్టీ, 3; కమ్యూనిస్టు; 6; కృషికార్ లోక్‌పార్టీ, 1; షెడ్యూల్డుకాస్టు ఫెడరేషన్, 1; స్వతంత్ర, 1.

కాంగ్రెసు : రాజావత్సవాయ వెంకట కృష్ణంరాజు బహదూర్, తుని; ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు, పామర్రు; తోట రామస్వామి పెద్దాపురం; పి. సత్యనారాయణ రెడ్డి, అనపర్తి.

ప్రజాపార్టి : కె. బాపన్నదొర, భద్రాచలం; రిజర్వ్‌డ్; వై. వి. కృష్ణారావు, భద్రాచలం; నడింపల్లి రామభద్రరాజు, అమలాపురం

కమ్యూనిస్టు : జి. నాగేశ్వరరావు, రాజోలు; సి. ప్రభాకరచౌదరి; రాజమండ్రి; సి. వెంకటకృష్ణరావు కాకినాడ; ఆర్. వెంకట జగ్గారావు,

పిఠాపురం; అల్లూరి వెంకటరామరాజు, రాజోలు, రిజర్వ్‌డ్; కొప్రపాటి పట్టాభిరామయ్య, రామచంద్రపురం.

కృషికార్ లోక్ పార్టి : ఎన్. వి. రామారావు, బూరుగుపూడి.

షెడ్యూల్డు కాస్టు ఫెడరేషన్ : బొజ్జా అప్పలస్వామి, అమలాపురం, రిజర్వ్‌డ్.

స్వతంత్ర : సాకా వెంకటరావు, కాకినాడ, రిజర్వ్‌డ్.

నెల్లూరు—13

కాంగ్రెసు, 5; ప్రజాపార్టి, 2; కమ్యూనిస్టు, 3; స్వతంత్రులు, 3.

కాంగ్రెసు: ఎన్. చెంచురామనాయుడు, కందుకూరు, డి. దశరథరామయ్యనాయుడు, రాపూరు; పి. గోపాలకృష్ణరెడ్డి, గూడూరు, కె. షణ్ముగం, కందుకూరు, రిజర్వ్‌డ్; పి. వెంకటస్వామిరెడ్డి, వెంకటగిరి.

ప్రజాపార్టి: బత్తిని రామకృష్టారెడ్డి, కావలి; పి, రామయ్య చౌదరి, ఉదయగిరి.

కమ్యూనిస్టు: ఎస్. కాశిరెడ్డి, దర్శి; బి. శంకరయ్య, కోవూరు; జి. యల్లమందరెడ్డి, కనిగిరి.

స్వతంత్రులు: జి. సి. కొండయ్య, ఆత్మకూరు; కె. కృష్ణారావు, నెల్లూరు; ఎస్. వేమయ్య, నెల్లూరు రిజర్వ్‌డ్.

పడమటి గోదావరి—12

కాంగ్రెసు, 3; ప్రజాపార్టి, 4; కమ్యూనిస్టు 5.

కాంగ్రెసు: సి. హెచ్. ఎస్. ఆర్. వి. పి. మూర్తిరాజు, తాడేపల్లిగూడెం; డి. నారాయణరాజు, ఉండి; ఎం. రాజేశ్వరరావు, కొవ్వూరు, రిజర్వ్‌డ్.

ప్రజాపార్టి: డి. బసివిరెడ్డి, పెనుకొండ; సి. హెచ్. ఇంద్రయ్య, తణుకు; భూపతిరాజు సుబ్బతాతరాజు, భీమవరం, పసల సూర్యచంద్రరావు, అలంపురం.

కమ్యూనిస్టు: ఎం. కూనే రావు, చింతలపూడి. బి. లక్ష్మీనరస రాజు, నరసాపురం; పి. శ్యామసుందరరావు, నరసాపురం, రిజర్వ్డ్; పి. ఎస్. రామచంద్రరావు, కొవ్వూరు; జి. సత్యనారాయణ, ఏలూరు.

విశాఖపట్టణం—14

ప్రజాపార్టి, 1; కమ్యూనిస్టు, 2; సోషలిస్టు; 4; కృషికార్ లోక్ పార్టి, 3; స్వతంత్ర 4.

ప్రజాపార్టి: తెన్నేటి విశ్వనాథం, విశాఖపట్టణం.

కమ్యూనిస్టు: కె. గోవిందరావు, అనకాపల్లి; ఎం. వీరభద్రం, పారవద.

సోషలిస్టు: రాజా పూసపాటి విజయరామగజపతి బహదూర్ విజయనగరం; జి. సూర్య, నారాయణ, విజయనగరం, రిజర్వ్డ్, కె. వి. ఎస్. పద్మనాభం, ఆలమండ; టంగుటూరి ప్రకాశం; శృంగవరపుకోట.

కృషికార్ లోక్ పార్టి: పి, బాపునాయుడు, యలమంచిలి; బి. గంగయ్యనాయుడు మాడుగుల; కె. వి. రామేశం, చోడవరం;

స్వతంత్రులు. కలిగొట్ల సూర్యనారాయణ, భీమునిపట్టణం; రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు, పాయకరావుపేట; కె. రామమూర్తి, గోలుగొండ; కంకిపాటి వీరన్నపాడల్, గోలుగొండ రిజర్వ్డ్.

శ్రీకాకుళం—15

కాంగ్రెసు; 5; సోషలిస్టు, 1; కృషికార్ లోక్ పార్టి, 6; సంతంత్రులు 3.

కాంగ్రెసు: వైరిచర్ల చంద్రచూడామణిదేవ్ బహదూర్, పార్వతీపురం; పి. గున్నయ్య; చీపురుపల్లి; రిజర్వ్డ్; లుకలాపు లక్ష్మణదాస్, పాతపట్నం; పలవలస సంగంనాయుడు, పాలకొండ; హెచ్. సత్యనారాయణదొర, నరసన్నపేట.

సోషలిస్టు: బెండి వెంకటకూర్మినాయుడు, బొబ్బిలి.

కృషికార్ లోక్ పార్టి: కిళ్ళి అప్పలనాయుడు, శ్రీకాకుళం; కావలి నారాయణ, శ్రీకాకుళం రిజర్వ్డ్; ఎ. నీలాద్రిరావు రెడ్డి,

ఇచ్ఛాపురం; వి. పి. పుండరీకాక్షాచార్యులు; హంజారం; కె. వెంకట నారాయణదొర, సాలూరు; గౌతు లచ్చన్న, సోంపేట.

స్వతంత్రులు. టి. సి. అచ్చన్ననాయుడు, చీపురుపల్లి; ఆర్. లక్ష్మీనరసింహందొర, టెక్కలి; ఎం. పెంటన్నాయుడు, పాతపట్నం రిజర్వ్‌డ్.

ప్రభుత్వశాఖల కార్యదర్శులు

చీఫ్ శెక్రటరి :	ఓ పుల్లారెడ్డి
న్యాయశాఖ :	బి. సి. హెచ్. నారాయణమూర్తి
విద్య, ఆరోగ్యం, స్థానిక పరిపాలన	ఎస్. ఆర్. కైవార్
పబ్లిక్ వర్క్సు, ట్రాన్స్‌పోర్టు :	ఎస్. చక్రవర్తి
రెవిన్యూ, ఆహారము వ్యవసాయము	మంతెన తిమ్మరాజు
ఆర్థికశాఖ	వి. కె. రావు
డెవలప్‌మెంట్	ఆర్. ప్రసాద్

రాష్ట్రంలో ప్రధానోద్యోగులు

రెవిన్యూబోర్డు సభ్యులు :	కె. ఎం. ఉన్నితన్, ఎం. పి. పాయ్
డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ :	పి. పి. ఐ. వైద్యనాథన్
డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ :	ఎం. కాంతిరాజు
పోలీసుఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ :	పి. కె. మోనప్ప
రిజిస్ట్రేషన్ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ :	హెచ్. కృష్ణమూర్తి
డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్ :	డాక్టర్ ఎం. వి. రమణమూర్తి
చీఫ్ ఇంజనీర్, ఇరిగేషన్ :	ఎల్. వెంకటకృష్ణయ్యార్
చీఫ్ ఇంజనీర్, హైవేస్ :	జె. ఎం. ఫ్రెడరిక్
చీఫ్ ఇంజనీర్, ఎలక్ట్రిసిటి :	బి. ఆర్. సోమయాజులు
డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ హెల్త్	డాక్టర్ డి. సుబ్బారావు
చీఫ్ కన్సర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్టు :	ఎన్. డి. సాని

డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ : డి. సదాశివరెడ్డి
ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ లోకల్ బాడీస్ : కె. ఎన్. అనంతరామన్
డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిసిటి : త్రిపురనేని గోపీచంద్
జైళ్ల ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్ : ఎస్. ఎ. అయ్యంగార్
రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ } కె. సుబ్రహ్మణ్యంనాయుడు
రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ ఏనిమల్ హస్బెండరీ } మేజర్ టి. మురారి
లేబర్ కమిషనర్ : సి. ఆర్. రెడ్డి
ట్రాన్స్‌పోర్టు కమిషనర్ : ఎస్. ఎ. అయ్యంగార్
ధర్మాదాయాల కమిషనర్ : కె. ఎన్. అనంతరామన్
డైరెక్టర్ ఆఫ్ సెటిల్మెంట్స్ : మహమ్మద్ ఖాన్ మొహిద్దీన్
కమ్యూనిటి ప్రాజెక్టుల డైరెక్టర్ : టి. ప్రభాకరరావు
డెవలప్‌మెంట్ కమిషనర్, ఎకనమిక్ అడ్వైజర్ } డాక్టర్ బి. నటరాజన్

పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్

చైర్మన్ : శ్రీ చిర్రావూరి వివేకానందమూర్తి (1958 జనవరి 28 వరకు)

సభ్యులు : శ్రీ ఎం. ఎ. వెంకటరమణనాయుడు (1959 డిసెంబరు వరకు)

శ్రీ జి. రామిరెడ్డి (1959 జులై 15 వరకు)

సెక్రటరి : శ్రీ ఎస్. ఆలవందార్

అడ్వొకేట్-జనరల్ : దువ్వూరి నరసరాజు

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ : దావులూరి మునికన్నయ్య

గవర్నమెంట్ ప్లీడర్లు } పి. సత్యనారాయణరాజు, మైదవోలు శేషాచలపతి

హైకోర్టు

ప్రధాన న్యాయమూర్తి పి. వి. రాజమన్నార్, తక్కిన జడ్జీలు : జస్టిస్ ప్రతిపాటి సత్యనారాయణరావు, జస్టిస్ పి. గోవింద మీనన్, జస్టిస్ ఎన్. రాజగోపాల అయ్యంగార్ జస్టిస్ కె. సుబ్బారావు. జస్టిస్ పి. రాజగోపాలన్, జస్టిస్ కొండగుంట ఉమామహేశం; జస్టిస్ ఇ. ఇ. మాక్, జస్టిస్ ఎ. ఎస్. పి. అయ్యర్, జస్టిస్ ఎన్. సోమ సుందరం, జస్టిస్ పి. వి. బాలకృష్ణఅయ్యర్, జస్టిస్ పి. చంద్రారెడ్డి; జస్టిస్ డబ్ల్యు. ఎస్. కృష్ణస్వామి నాయుడు, జస్టిస్ బషీర్ అహమ్మద్ సయీద్, జస్టిస్ ఎన్. పంచాపకేశశాస్త్రి.

ప్రధానన్యాయమూర్తి జీతం : రు. 5000.

తక్కిన జడ్జీల జీతం, నెలకు : రు. 4000.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కమిటీ

వి. ఎస్. త్యాగరాజ మొదలియార్, ప్రెసిడెంట్; ఆర్. సూర్యారావు; ఎం. దొరైకణ్ణు, ఎం. ఎల్. ఎ., గోపవరం వెంకటరెడ్డి, ఎం. ఎల్. ఎ., మహంతు నారాయణదాస్‌జీ. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్, సి. అన్నారావు.

జిల్లాల కలెక్టర్లు

అనంతపురం :	ఎస్. భగవాన్ దాస్
కడప :	ఎ. కృష్ణస్వామి
కర్నూలు :	సయ్యద్ అహమద్
కృష్ణ :	సయ్యద్ అబ్దుల్ ఖాదర్
గుంటూరు :	ఎన్. రామేశన్
చిత్తూరు :	ఎస్. యాగంటి
తూర్పుగోదావరి :	హనుమంతు సాంబమూర్తి
నెల్లూరు :	కె. సి. మాడప్ప
పడమటిగోదావరి :	జి. సింహాద్రి
విశాఖపట్టణం :	జె. పి. ఎల్. గ్విన్
శ్రీకాకుళం .	ఎం. పి, కరియప్ప

ప్రముఖ వ్యక్తులు

అప్పారావు, విస్సా: జననం, మే 1,1884; ఎం. ఎ. ఎల్. టి. (1907); ఫిజిక్సు ప్రొఫెసర్‌గా రాజమండ్రి ఆర్ట్సుకాలేజి, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి, అనంతపురం కాలేజీలలో పనిచేశారు. రాజమండ్రి ఆర్ట్సు కాలేజి ప్రిన్సిపాల్, 1925; రాజమండ్రి గవర్నమెంటు ట్రెయినింగ్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్, 1936-38; ఆంధ్రయూనివర్శిటీ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్, 1938-41; ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ అకడమిక్ కౌన్సిల్, సెనేట్ సిండికేట్‌లలో సభ్యులు, రాజమండ్రిలో మదరాసు గానకళా పరిషత్తును స్థాపించి, సంగీత సాహిత్యగ్రంధాలను అపూర్వమైన వాటిని సేకరించి ప్రకటించారు. అడ్రసు: డాబా గార్డెన్సు, విశాఖపట్టణం.

అనంతరామకృష్ణన్, ఎస్. జననం 1904. కొద్దికాలం ఫ్రేజర్ అండ్ రాస్ కంపెనీలో అకౌంటెంట్‌గా పనిచేసి 1930 లో సింప్సన్ కంపెనీలో సెక్రటరీగా చేరి, 1940 నాటికి, ఆకంపెనీ డైరెక్టర్ అయారు. ఆ కంపెనీని చాలావృద్ధిలోకి తీసుకొని రావడమే కాకుండా, ఇంకా చాలా యూరపియన్ కంపెనీలను తమ స్వాధీనంలోకి తీసుకొని, వాటిని విస్తరింపచేశారు. 1952 లో మదరాసు షరీఫ్‌గా వున్నారు. అడ్రసు: సింప్సన్ కంపెనీ, మౌంట్‌రోడ్, మదరాసు.

అనంతశయనం అయ్యంగార్, మాడభూషి; జననం, 1891 ఫిబ్రవరి 4; బి. ఎ. బి. ఎల్. ఇండియా కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-50; సత్యాగ్రహోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లారు; ఇండియా పార్లమెంటు ప్రజాసభ సభ్యులు 1952 నుంచి; ప్రజాసభ డిప్యూటీ స్పీకరు 1952 నుంచి. అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ,

అమృతకౌర్, రాజకుమారి, జననము, 1889 ఫిబ్రవరి; క్రైస్తవ మతావలంబి. సంఘసేవలో చాలా కాలం పనిచేశారు; గాంధిమహాత్మునికి కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. 1942 లో జైలుకు వెళ్ళారు. అఖిల

భారత మహిళా సమావేశానికి అధ్యక్షురాలు, 1931-33, భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖా మంత్రి 1947 ఆగస్టు 15 నుంచి. అడ్రసు: ఆరోగ్య మంత్రి, న్యూఢిల్లీ.

అమ్మన్నరాజా, శ్రీమతి చోడగం; (పుట్టింటి పేరు గంధం వారు) జననం 1909 ఫిబ్రవరి 6, బి. ఏ. క్వీన్ మేరీస్ కాలేజి మదరాసు; ఎం. ఎల్. ఏ. 1937; మళ్ళీ 1946; మదరాసు అసెంబ్లీ డెప్యూటీస్పీకరు 1946 - 52; అడ్రసు, 3. 25, ఎడ్వర్డు ఎలియెట్ రోడ్, మైలాపూర్, మదరాసు.

అవధాని, డాక్టర్ ఎ. వి. (ఆకెళ్ళ వ్యాఘ్రావధాని) జననం 1905 జనవరి 10; ఎల్. ఎం. పి. 1927; మదరాసులో ప్రాక్టీసు ప్రారంభం, 1928; ఆలిండియా మెడికల్ లైసెన్సియెట్స్ అసోసియేషన్ మదరాసు బ్రాంచికి జాయింటు సెక్రటరీ, 1940-45; మదరాసు ఫిలిం సెన్సార్ బోర్డు మెంబర్ 1949-51, మదరాసు జిల్లా ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘ కోశాధిపతి, 1952; అడ్రసు; 153 బ్రాడీస్ రోడ్; మైలాపూర్, మదరాసు.

అసఫ్ అలి: జననం, 1888 బారెట్లా; కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్ళారు. కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ బోర్డు కార్యదర్శి 1934; కేంద్రశాసన సభ సభ్యులు 1935-36: కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులు. 1942 లో నిర్బంధింపబడి, 1945 మేలో విడుదల చేయబడినారు. కేంద్రప్రభుత్వ రైల్వే శాఖామంత్రి 1946-47. యునైటెడ్ స్టేట్సులో భారత రాయబారి, 1947 జనవరి 1948 ఏప్రిల్; ఒరిస్సా గవర్నరు, 1949 జూన్ 21 – 1952 జూన్; స్విజర్లెండ్‌లో ఇండియా రాయబారి, 1952 జూన్ నుంచి: అడ్రస్, బెర్న్.

అంబేద్కర్ డాక్టర్ భీమరావ్ రాంజీ; జననం, 1889; బారెట్లా పి. హెచ్. డి., డి, ఎస్. సి. బొంబాయి సిడెన్ హామ్స్ కాలేజీలో ప్రొఫెసర్ 1917; 1930-32 లో రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సుకు సభ్యులు, 1942 జూలైనుంచి 1946 జూన్ వరకు వైస్రాయి ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు; భారతప్రభుత్వ న్యాయశాఖామంత్రి, 1947 ఆగస్టు 15

నుంచి, 1951 నవంబరు వరకు; 1952లో బొంబాయినుంచికౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సుకు ఎన్నుకోబడినారు. అడ్రసు, బొంబాయి.

ఆజద్, మౌలానా అబ్దుల్ కలాం, జననం 1889, మక్కాలో; బాల్యం అతా అరేబియాలోనే గడిపి, కెయిరో ఆల్ ఆజార్ యూనివర్సిటీలో చదివారు. భారత దేశానికివచ్చి, కలకత్తాలో నివాసం ఏర్పరచుకున్నారు. ఆల్ హిలాల్ అనే ఉర్దూ వారపత్రికనుస్థాపించి, ఇస్లాం విజ్ఞానాన్ని ప్రచారం చేశారు. ఆ పత్రికను ప్రభుత్వ వారు నిలిపివేయించారు; అప్పుడు ఆల్ బలాఘ్ అనే పేరుతో మరొక పత్రికను స్థాపించారు. కాంగ్రెసులో చేరి 1921-22 లోను, ఆ తరువాత చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్ళారు. 1923 లోనూ, 1939 నుంచి 1946 వరకునూ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు; 1947 జనవరి నుంచి కేంద్రప్రభుత్వవిద్యా శాఖామంత్రి. అడ్రసు: విద్యా శాఖా మంత్రి, న్యూఢిల్లీ.

ఆనే, మాధవరావ్ శ్రీహరి, జననం, 29 ఆగస్టు 1880; నాగ పూర్ : ఉపాధ్యాయుడుగా జీవితం ప్రారంభించారు. ఇండియన్ హోంరూల్ లీగ్ లో చేరారు. కేంద్ర శాసనసభలో కాంగ్రెసు నేషనలిస్టు పార్టీ నాయకులుగా వున్నారు. 1931 లో కాంగ్రెసు డిక్టేటరు; వైశ్రాయి కౌన్సిలు సభ్యులు. 1942-43 ; సిలోన్ లో ఇండియాప్రభుత్వప్రతినిధి, 1943-47. బీహారు గవర్నరు, 1947 జనవరి 12 నుంచి 1952 జూన్ వరకు. అడ్రస్, నాగపూర్.

ఆరన్ రావు, అల్లాడి; జననం, 1906 : బి. ఏ. ఆంధ్ర క్రిస్టియన్ కాలేజి, గుంటూరు, 1931; గవర్నమెంటు ఉద్యోగం చేస్తూ, సత్యాగ్రహోద్యమంలో ఉద్యోగం మానివేశారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర క్రిస్టియన్ ఫెడరేషన్ ప్రధాన కార్యదర్శిగా 12 ఏండ్లు పని చేశారు. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-52, అడ్రసు, పొన్నూరు.

ఉపేంద్రశర్మ, మండలపర్తి; జననం, 1912 జూలై 1; ఎం. ఏ. (ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ) ; గుంటూరు హిందూకాలేజీలో ప్రాచ్య భాషా శాఖప్రధానాధ్యాపకులు. భారత భాషా సమితి కార్యనిర్వాహక

సభ్యులు; అఖిలభారత గ్రంథాలయ మహా సంఘసభ్యులు ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాచ్యసారస్వత విజ్ఞాన పరిషత్తు అధ్యక్షులు. రచనలు : తిక్కన, ఆంధ్ర గద్య వాఙ్మయ చరిత్ర; వయోజన విద్య, నాటిక; అడ్రసు; హిందూ కాలేజీ, గుంటూరు.

ఉస్మాన్, సర్ మహమ్మద్; జననం. 1884; బి. ఏ. మదరాసు క్రిస్టియన్ కాలేజి. 1921 లో మదరాసు లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ సభ్యులు, మదరాస్ షరీఫు, 1924: సర్ బిరుదము; 1928 : కె. సి. ఐ. ఇ. 1933. మదరాసు ఆక్టింగు గవర్నరు, 1934. 1937 లో మదరాస్ లెజిస్టేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులుగా నామినేట్ చేయబడినారు. వైస్రాయి కౌన్సిలు సభ్యులు, 1942-19 6; మదరాసు లెజిస్టేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు, 1952 ఏప్రిల్ నుంచి. అడ్రసు; తేనాంపేట, మద్రాసు.

కనకమ్మ, పొణకా; జననం. 1892; కాంగ్రెసు ఉద్యమంలోనూ, జమీన్ రైతు ఉద్యమంలోనూ పాల్గొన్న వీరనారి. అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీకి ఎన్నిక అయిన ప్రథమ ఆంధ్ర మహిళ. కొన్నాళ్లు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు ఉపాధ్యక్షురాలు. పల్లెపాడు సత్యాగ్రహాశ్రమ స్థాపకురాలు. 1923 లో కస్తూరి దేవి విద్యాలయం స్థాపించారు. 1944 లో ఈ స్కూలు హైస్కూలుగా మారింది. అడ్రసు; కస్తూరిదేవి విద్యాలయం నెల్లూరు.

కమలాదేవి, శ్రీమతి; జననం 1903 ఏప్రిల్ 3; 1922 లో కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరారు. చాలా సార్లు జైలుకు వెళ్ళారు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీ స్థాపకులలో ఒకరు. అఖిల భారత కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యురాలు 1946-47; అఖిలభారత మహిళా సమావేశం అధ్యక్షురాలు; అడ్రసు: శాంటా క్రూజ్, బొంబాయి సబర్బన్ డిస్ట్రిక్టు.

కరియప్ప, జనరల్ కె. ఎం. జననం, 1900 జనవరి 28; 1919 లో ఇండియా సైన్యంలో చేరారు. మెసపొటేమియా వజీర్‌స్తాన్‌లలో పనిచేశారు. 1933 లో క్వెట్టాలోని స్టాఫ్ కాలేజిలో చేరారు. ఇలాటి అవకాశం పొందిన ప్రథమ భారతీయుడు యీయనే.

1939 లో బ్రిగేడ్ మేజర్‌గా నియమితులైనారు. 1942 లో లెఫ్టినెంట్-కర్నల్, 1947 లో మేజర్ జనరల్. 1949 జనవరి 15 నుంచి 1953 జనవరి 14 వరకు ఇండియా సర్వసేనాని. ఈ పదవి పొందిన ప్రథమ భారతీయుడు ఈయనే. 1953 నుంచి ఆస్ట్రేలియాలో ఇండియా హైకమిషనర్‌గా వున్నారు.

కామరాజనాడార్ కె. జననం; 1902. ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని 1930 లో ఒక ఏడాది శిక్షపడ్డారు. 1931 లో తమిళనాడు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటి సభ్యులు ఆ కమిటి కార్యదర్శి, 1935, 1936 లోను; మళ్ళీ 1946 లోను మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. 1942 లో నిర్బంధంలో వుంచబడి 1945 లో విడుదలచేయబడినారు. తమిళనాడు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు; ఆలిండియా కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటి సభ్యులు 1948-52; పార్లమెంటు సభ్యులు, 1952-54; మదరాసు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి 1952 ఏప్రిల్ 13 నుంచి; అడ్రసు. ఫోర్ట్ సెంట్ జార్జి, మదరాసు.

కామేశ్వరరావు, జయంతి; జననం, 17 జులై. 1917; బి. ఎస్. సి.; ఇంజనీరింగ్ (బెనారెస్); ఎ. ఎం. ఐ. ఇ.; ఛార్టర్డ్ ఇంజనీర్ (1938); గవర్నమెంటులో ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటులో జూనియర్ ఇంజనీర్ 1939-40; గవర్నమెంట్ స్కూల్ ఆఫ్ టెక్నాలజీలో లెక్చరర్, 1940-44; బెనారెస్ ఇంజనీర్స్ అసోసియేషన్ సెక్రటరి, 1948-49; డైరెక్టర్; కుట్టి అండ్ రావ్ (ఇంజనీర్స్) లిమిటెడ్; ఇండియన్ నేషనల్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్; ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్; దక్షిణ హింద్ లిమిటెడ్; ఇండస్ట్రియల్ ఎంటర్ ప్రైజెస్ లిమిటెడ్; అడ్రసు : 1 రాజా బహదర్ మొదలియార్ వీధి, త్యాగరాయనగర్, మదరాసు.

కాశీపతి, కపిల; జననం 14 సెప్టెంబర్ 1908; బి. ఏ. ఆంధ్ర క్రిస్టియన్ కాలేజి (గుంటూరు) ఎల్. ఎల్. బి. (బెనారెస్ హిందు యూనివర్శిటీ) ;1931 లో కాశీలో జరిగిన ఇంటర్-యూనివర్శిటీ వక్తృత్వపు పోటీలో సర్ రాస్ మసూద్ బంగారు పతకాన్ని గెలిచారు.

సప్త మాంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ (గుంటూరు, 1927) కు కార్యదర్శి. స్వరాజ్య, మదరాసు మెయిలు పత్రికలలో పనిచేశారు. 1939 లో ఆలిండియా రేడియోలో న్యూస్ ఎడిటర్ అయారు. 1947 లో, మదరాసు రాష్ట్రీయ బ్రాడ్ కాస్టింగ్ ఆఫీసర్ గా ఉన్నారు. 1948 లో, ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, స్విట్జర్లెండు, ఇటలీ దేశాలకు వెళ్ళి వచ్చారు. తెలుగులో చాలా కథలు, పద్యములు, నాటిలు వ్రాశారు. 1954 జనవరి నుంచి, హైదరాబాదులో స్పెషల్ ఆఫీసరుగా వున్నారు.

కాశేశ్వరరావు, అయ్యదేవర; జననం 1881; బి. ఎల్. మదరాస్ లా కాలేజి: 1906 నుంచి కాంగ్రెసు సభ్యులు; వందేమాతరం, హోంరూల్ ఉద్యమములలో పనిచేశారు. అనేక సార్లు బెజవాడ మునిసిపల్ కౌన్సిలు చైర్మను. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు 1926-29; అసెంబ్లీకి సభ్యులుగా 1937 లో యెన్నుకోబడినారు; కాంగ్రెసుపార్లమెంటరీపార్టీ చీఫ్ విప్; మదరాసు ప్రభుత్వ చీఫ్ పార్లమెంటరి సెక్రటరీ, 1937-1939; మదరాసు శాసన సభ్యులు 1946-1952; అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ్యులు 1947-1951; రచనలు: 'ఫ్రెంచి స్వాతంత్ర్య విజయం, అమెరికా రాష్ట్రములు, చైనా జాతీయోద్యమం, తురుష్క ప్రజాస్వామికం, ఉపనిషత్సారములు. అడ్రసు విజయవాడ.

కిద్వాయ్. రఫీ అహమద్: జననం, 1894; 1921 లో లాయరు పరీక్షకు చదువుతూ సహాయనిరాకరణోద్యమంలో చదువు మానేశారు; యు. పి. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సెక్రటరీగాను, ప్రెసిడెంటుగాను వున్నారు, 1922-26. 1922 లో ఒక ఏడాది శిక్ష అనుభవించారు. యు. పి. రాష్ట్ర మంత్రి, 1937-39; యు. పి. రాష్ట్ర హోం మంత్రి 1946-47; కేంద్ర ప్రభుత్వ పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్ శాఖామంత్రి 1947 ఆగస్టు 15 నుంచి 1951; ఆహారమంత్రి 1952 మే 13 నుంచి; అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

కుటుంబరావు, కొడవటిగంటి; జననం 1909 అక్టోబరు 28;

బి. ఏ. ఆంధ్రయూనివర్శిటీ (1929) యువ ఎడిటర్ (1935) ఆంధ్రవార పత్రిక (1940-42) ఆంధ్ర పత్రిక సబ్-ఎడిటర్, 1948-1951; పేరుపొందిన కథకుడు, రచయిత. రచనలు. నీకేం కావాలి; కులంలేని మనిషి, మారుపేర్లు, అరుణోదయం (నవలలు), చిన్నకథల సంపుటిలు ఏడు; వీరాభిమన్యు; బాలనాగమ్మ చిత్రాలకు సంభాషణలు వ్రాశారు. 'తారుమారు' అనే చిత్రానికి కథ వ్రాశారు : అడ్రసు, వాహిని స్టూడియోస్, కోడంబాకం.

కుమారస్వామి, గరిమెళ్ళ; ప్రస్తుత వయస్సు 56; శ్రీ కాకుళం జిల్లా శ్రీకూర్మంలో జననం : బి. ఏ. వరకు చదివి, 1921 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరి చదువు మానివేశారు. అప్పటి నుంచి కాంగ్రెసు ఉద్యమాల్లో తొమ్మిదిసార్లు జెయిలుకు వెళ్లారు. ఉత్తర విశాఖ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా కొంతకాలము, కార్యదర్శిగా ఆరుసార్లు పనిచేశారు. మదరాసు శాసనసభ సభ్యులు 1946-52 అడ్రసు : శ్రీకాకుళం.

కుమారస్వామి రాజా పూసపాటి జగ్గరాజు; వయసు 55 ఏళ్లు; రామ్నాడు జిల్లా, రాజపాళెం వాసులు; రాష్ట్రేతర ఆంధ్రులు, కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. 1937 లో రాష్ట్ర శాసన సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. మళ్ళీ 1946 లో శ్రీ విల్లిపుత్తూరు నియోజక వర్గంనుంచి ఎన్నుకోబడినారు. వ్యవసాయ శాఖామంత్రి 1946-47; రాష్ట్ర ప్రధాని 1949 మార్చి - 1952; ఒరిస్సాగవర్నర్, 1954 ఫిబ్రవరి నుంచి; అడ్రస్, కటక్.

కూర్మయ్య, వేముల; జననం, 1907, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి., బెనారెస్ యూనివర్సిటీ; ఒందరు హరిజన నియోజకవర్గం తరఫున 1936 లో మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు మళ్లీ 1946 లో కూడా అదే స్థానంలో ఎన్నిక, ప్రచురణశాఖా మంత్రి 1946-47; గ్రామోద్ధరణ శాఖామంత్రి 1947 మార్చినుంచి 1949 మార్చి వరకు. అడ్రసు : విజయవాడ.

కృష్ణమాచారి. టి. టి. జననం, 26 నవంబర్ 1899; మదరాసు అసెంబ్లీసభ్యులు; 1936-38; కేంద్ర

శాసనసభ సభ్యులు 1942-45; కన్‌స్టిట్యూయెంట్ అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1946-50; పార్లమెంటు సభ్యులు, 1950 నుంచి; ఇండియా ప్రభుత్వ పరిశ్రమల శాఖామంత్రి, 1952 మే 13 నుంచి, అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

కృష్ణమూర్తి, వారణాశి; జననం 1912 జూలై 30. బి. ఏ. (ఆనర్సు) అన్నామలై యూనివర్సిటీ (1933) బి. కాం. బొంబాయి (1935); ఎల్. ఎల్. బి. (బొంబాయి) 1938. 1935 లో బొంబాయిలో బ్యాంకిలో ఆఫీసరుగా చేరి, అనేక రాష్ట్రాలలో 1942 వరకు పని చేశారు. భారత్ బ్యాంకిలో, 1943-44, ఆంధ్రబ్యాంకి జనరల్ మేనేజరు, 1944-50. రిజర్వ్ బ్యాంకిలో డిప్యూటి చీఫ్ ఆఫీసరు, 1950 ఆగష్టు నుంచి. అడ్రసు: రిజర్వ్ బ్యాంక్, బొంబాయి.

కృష్ణమూర్తి, హనుమంతు. దివాన్ బహదూర్; జననం 1889 అక్టోబరు 26. బి. ఏ., కలకత్తా విద్యాసాగర్ కాలేజి. 1923 లో మదరాసు రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటులో చేరారు. 1942 లో ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ రిజిస్ట్రేషన్‌గా, ఆ శాఖలోని అత్యున్నత పదవిలో నియమింపబడినారు. ప్రస్తుతం, ఆంధ్ర ప్రభుత్వంలో అదే పదవిలో వున్నారు. అడ్రస్-26 కమెండరిన్ చీఫ్‌రోడ్, ఎగ్మూర్ మదరాసు:

కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, శ్రీపాద; జననం, 1866. కళాప్రపూర్ణ, మహామహోపాధ్యాయ, కవిసార్వభౌమ బిరుదాంకితులు. కృష్ణ భారతం, కృష్ణరామాయణం మొదలైన మహాకావ్యములతో దాదాపు 150 పెద్దగ్రంథములను రచించారు. 1930 లో పాలకొల్లులో స్వర్ణాభిషేకమును, 1933 లో రాజమండ్రిలో కవి గండపెండేర బహుకృతిని, 1936 లో నెల్లూరులో గజారోహణ మహోత్సవమును, 1945 లో విజయవాడలో మణికిరీట బహూకృతిని పొందారు. 1950 లో మదరాసు ప్రభుత్వంవారిచే తెలుగు ఆస్థాన కవిగా నియమితులైనారు. అడ్రసు: రాజమండ్రి.

కృష్ణశాస్త్రి, దేవులపల్లి; జననం, 1897 (పిఠాపురం);

బి. ఏ. (విజయనగరం) 1918; కాకినాడ మిషన్ స్కూలులోనూ పెద్దాపురం మిషన్‌స్కూల్‌లోనూ ఉద్యోగం, 1913-20; 1932 నుంచి 1944 వరకూ కాకినాడ పిఠాపురంరాజా కాలేజిలో లెక్చరర్; మధ్యకాలంలో సాహిత్య కృషి, కావ్యరచన, సభాగోష్ఠి; నవ్యసాహిత్య పరిషత్తు అధ్యక్షులు, 1942-43; ఆంధ్ర అభ్యుదయ రచయితల తృతీయమహాసభ అధ్యక్షులు, 1946; రచనలు : కన్నీరు, కృష్ణపక్షం; ప్రవాసం; ఊర్వశి, ఋగ్వీథి; అడ్రసు : కేరాఫ్ వాహిని పిక్చర్సు, త్యాగరాయ నగర్.

కృష్ణారావు, గవిని వెంకట; జననం, 1914 నవంబరు 15; ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ బి. ఏ. 1937; ఆంధ్రప్రభ సబ్-ఎడిటర్, 1941-42; మళ్ళీ 1944-45; రాడికల్, 1946; ఆంధ్రజ్యోతి, 1947; రచనలు: సమరసింహ, చైత్రరథ, శివరాత్రి, వరూధిని, కావ్యజగత్తు, యుగసంధ్య, ఆదర్శ శిఖరాలు, జఘనసుందరి, సునీథ,కీలుబొమ్మలు. అడ్రసు, తెనాలి.

కృష్ణరావు, డాక్టర్ మల్లవరపు వెంకట; జననం 1902, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఉండిలో; బి. ఏ. మదరాసు, 1922; ఎం. బి. బి. ఎస్; స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. 17 సంవత్సరాలు ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్ సెనెట్ సభ్యులు. విశాఖపట్టణం రేవు కార్మికుల సంఘ-అధ్యక్షులుగా కొన్నేళ్లు పనిచేశారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర వైద్య మహాసభలకు 1946, 1947 లలో అధ్యక్షులు 1952 మార్చిలో ఉత్తర మదరాసు పట్టభద్రుల నియోజకవర్గంనుంచి మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌కు ఎన్నుకోబడినారు; రాష్ట్రప్రభుత్వ విద్యాశాఖ మంత్రి 1952 ఏప్రిల్ 10 నుంచి 1953 అక్టోబరు 1 వరకు, అడ్రస్, విశాఖపట్టణం.

కేశవరావు, తేజోమూర్తుల జననం, 16 డిసెంబరు 1908 బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోను, శాంతినికేతనంలోనూ చిత్రలేఖనను అభ్యసించారు. ఆంధ్ర చిత్రలేఖకులలో చెప్పదగిన వారిలో ఒకరు, 1934 లో లండనులో జరిగిన భారతీయ చిత్ర ప్రదర్శనలో వీరిబొమ్మలు ప్రదర్శింపబడి, ప్రశంస పొందినవి.

అడ్రసు: 24, వెంకట్రామ అయ్యరు వీధి, జార్జిటౌన్ మదరాసు.

కేస్కారు డాక్టరు బాలకృష్ణ విశ్వనాథ; జననం, 1908: కాశీ విద్యాపీఠంలో పట్టభద్రులై, అచ్చటనే ప్రొఫెసరుగా మూడేళ్లు పనిచేశారు. 1933 లో పారిస్ వెళ్లి ఆర్థిక శాస్త్రంలో డాక్టరేట్ పొందారు; 1921 లోనే కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరారు. 1930, 1937, 1944 లలో జైలుకి వెళ్ళారు. 1946 లో కొద్దికాలం కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శిగా వున్నారు. కన్‌స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీకి సభ్యులు 1948-50; ఇండియా ప్రభుత్వవిదేశశాఖ డిప్యూటి మంత్రి, 1948-52; ఇన్ఫర్మేషన్ శాఖమంత్రి, 1952 మే 13 నుంచి అడ్రసు; న్యూఢిల్లీ.

కోదండరామయ్య, పుసులూరి; జననం, 1896; చిన్నతనంనుంచీ జాతీయోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. ఆంధ్ర దేశంలో గ్రంథాలయోద్యమం; సంఘ సంస్కరణ, నిమ్నజాతి ఉద్ధరణ. కార్యక్రమాలలో దీక్షతో పనిచేశారు. 1920 నుంచీ ఏజన్సీలలో కొండజాతులవారి ఉద్ధరణకు చాలా కృషి చేశారు. కాంగ్రెసు వుద్యమాలన్నిటిలోనూ జెయిలుకు వెళ్ళారు. ఇండియా పార్లమెంటు సభ్యులు 1950-52.

కోదండరామారావు; నాగులపల్లి; జననం : 20 అగస్టు, 1905. బి. ఎస్. సి. కలకత్తా; బి. ఎస్. సి. (ఆనర్స్) ఢిల్లీ; ఎల్. ఎల్. బి. అలహాబాదు. 1934 లో హైదరాబాదులో న్యాయవాదిగా వృత్తి ప్రారంభం 1938 లో సంస్థాన సత్యాగ్రహంలో అరెస్టు. 1939 లో విడుదల. సంస్థాన ఆంధ్ర మహాసభ కార్యదర్శి, 1940. హైదరాబాదులో తెలుగు విద్యాభివృద్ధికి విశేషంగా కృషి చేశారు. హైదరాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసు కార్యవర్గ సభ్యులు; అడ్రసు : హైదరాబాదు.

కోటయ్య, ప్రగడ; జననం, 26 జూలై 1912. మదరాసు రాష్ట్ర చేనేతపనివారల కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి, నాలుగు సంవత్సరములు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటి సభ్యులు. చేనేతవారి పరిస్థితులను బాగుపరచడానికి కృషి చేస్తున్న ప్రముఖులలో ఒకరు. చీరాల నుంచి రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి

1952 లో ఎన్నికోబడినారు. అడ్రసు; నిడుబ్రోలు.

కోటిరెడ్డి, కె. జననం, 1887 అక్టోబరు. బి. ఏ., మదరాసు, బి. సి. ఎల్. (ఆక్స్‌ఫర్డు), ఎల్.ఎల్. బి. (లండన్); కడపలో బారిష్టరుగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభం. 1919; 1923 నుంచి 1935 వరకు మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు 1937-39; 1946-51; 1952 నుంచి. హిందూదేవాలయ శాఖ మంత్రి 1946-47; ఆంధ్ర ప్రభుత్వ రెవిన్యూమంత్రి, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి; అడ్రసు, కర్నూలు.

గిరి, వరహాగిరి వెంకట; జననం; 1894 ఆగస్టు 10. వరహాగిరి జోగయ్యపంతులుగారి కుమారులు. డబ్లిన్ యూనివర్శిటి బారిష్టర్. 1922 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో పాల్గొని జైలుకి వెళ్ళారు. 1926 లో మదరాసులో జరిగిన ఆల్ ఇండియా ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు; ఆల్ ఇండియా రైల్వే మెన్స్ ఫెడరేషన్ అధ్యక్షులు, 1927; ఈ ఫెడరేషన్‌కు ప్రధానకార్యదర్శి, 1926-36. కార్మికుల ప్రతినిధిగా, రెండవ రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సులో పాల్గొన్నారు. కేంద్ర శాసన సభ సభ్యులు, 1934. మదరాసు శాసన సభ్యులు, 1937. మదరాసు కార్మిక, పరిశ్రమ శాఖా మంత్రి, 1937-1939. మళ్ళీ శాసన సభ సభ్యులు, 1946. కార్మిక పరిశ్రమ శాఖామంత్రి, 1946-1947. సిలోన్‌లో ఇండియా ప్రభుత్వ హైకమిషనర్ 1947-50. పార్లమెంటుకు పాతపట్నం నుంచి 1952 లో ఎన్నికోబడినారు. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్మిక శాఖా మంత్రి 1952 మే 13 నుంచి. అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

గురువులు; సాకేటి; జననం. జూలై 15, 1901. ఉపాధ్యాయ వృత్తిని వదలివేసి 1921 లో కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరారు. జెయిలుకు వెళ్లారు. గ్రామీణ హరిజన సంఘాలను స్థాపించారు. బి. ఎన్. రైల్వే సలహాసంఘ సభ్యులు. మదరాసు అసెంబ్లి సభ్యులు 1946-52. అడ్రసు: గార్లపాడు, పాతపట్నం కాలూకా, శ్రీకాకుళ జిల్లా.

గోపాల కృష్టయ్య వావిలాల:

జననం, 1906; ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతు సంఘ ఉపాధ్యక్షులు, (1942-46) ఆంధ్రమహాసభ కార్య వర్గ సభ్యులు, తెలంగాణా సహాయక సంఘ కార్యదర్శి (1947-48) ఆంధ్రదేశ కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ కార్యవర్గ సభ్యులు, 1945-48; జాతీయోద్యమంలో జైలుకు వెళ్లారు; ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘ సహాయ కార్యదర్శి; ఎడిటర్: విద్యార్థి (1926) జ్యోతి (1937); సహకారం 1945 49; గుంటూరు జిల్లా పత్రికా రచయితల సంఘాధ్యక్షులు, 1950-51; ఉత్తర విశాఖ కరవు విచారణసంఘ సభ్యులు 1944. రచనలు; ఆంధ్రరాష్ట్రం, సంస్థానాలు, తుంగభద్రప్రాజెక్టు, మదరాసు మంత్రులు, ప్రభాతం, మన్యం, గ్రంథాలయ బిల్లు. సత్తెనపల్లినుంచి శాసన సభకు 1952 లో ఎన్నుకోబడినారు. అడ్రసు: సత్తెనపల్లి.

గోపాలరావు, కల్లూరి: జననం. 27 డిసెంబరు 1908; బి. కాం. (బొంబాయి): 1929; సి. ఎ. ఐ. ఐ. బి., మొదట్లో ఇండియన్ బ్యాంకిలో అనేక హోదాలలో పనిచేసి, తరువాత బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడాలో చేరి, ఈ బ్యాంకి కోయంబత్తూరు బ్రాంచి మేనేజరుగా 1949 వరకు ఉన్నారు. 1949 నుంచి మదరాసు బ్రాంచి మేనేజరుగా వున్నారు. మదరాసు రోటరీక్లబ్ కార్యదర్శి 1949 అడ్రసు, బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా, ఎర్రబాలు చెట్టివీధి, మదరాసు-1.

గోపాలరెడ్డి, బెజవాడ; జననం, 1907 ఆగస్టు 5. శాంతినికేతనంలో శిక్షాభవన పట్టాన్ని పొందారు. 1930 లో ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని మూడు నెలలశిక్షపడ్డాడు. విడుదల అవగానే మళ్ళీ విద్యార్థుల ఊరేగింపు జరిపి, ఆరునెలలు శిక్ష పడ్డాడు. 1932 మేలో 18 నెలలు శిక్షపడి, 1933 జూన్‌లో విడుదల అయ్యాడు. 1940 లోనూ 1942 లోను జైలుకు వెళ్ళారు. 1937 లో మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడ్డారు. స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖామంత్రి 1937-39. ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ సిండికేట్ సభ్యులు 1944 నుంచి; 1946 లో శాసనసభకు మళ్ళీ ఎన్నుకోబడి

సారు. అర్థిక శాఖామంత్రి 1947-52; ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు ప్రొ-ఛాన్సెలర్; 1951 నుంచి. ఆంధ్ర ప్రదేశ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, 1954 జనవరినుంచి. అడ్రసు, బుచ్చిరెడ్డిపాలెం.

గోపాలస్వామి, కూర్మా వేణు; జననం, 1903 డిసెంబర్ 19; బి. ఏ. మదరాసు; ఎం. ఎ. ఆక్స్‌ఫర్డ్; బారెట్లా; వీరి తండ్రి సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు దక్షిణాఫ్రికాలో ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటుగా వున్నప్పుడు వారికి ప్రైవేట్ సెక్రటరీగా ఈయన పని చేశారు. 1930-31; మదరాస్ హైకోర్టు అడ్వకేటు 1933-42; ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు రిజిష్ట్రారుగా 1942 లో ఎన్నుకోబడి, అప్పటినుంచీ అపదవిలో నే వున్నారు. ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ లా ప్రొఫెసర్, 1945; అడ్రసు: ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ కాంపస్, వాల్తేర్.

గోపీచంద్, త్రిపురనేని, బి. ఎ. (ఆంధ్రయూనివర్సిటీ) బి. ఎల్. (మదరాస్). ఆరు నెలలు మాత్రం లాయరుగా ప్రాక్టీసుచేసి, తరువాత సాహిత్యకృషిలో ప్రవేశించారు. కథారచనలోను, నవలారచనలోను పేరు పొందారు. 1954 జనవరినుంచి ఆంధ్రప్రభుత్వ ప్రచురణశాఖా డైరెక్టరుగా వున్నారు. అడ్రసు, కర్నూలు.

గోవిందరావు, బారు; జననం, 1901 జులై 12; ఎం. ఎ. బి. ఎల్., వాణిజ్య విషయాలలో నిపుణులు: గుంటూరుజిల్లాలో రైతుల అప్పులను సమాధాన పరచడానికి ప్రభుత్వ నియమించిన బోర్డులో సభ్యులు, 1941-43; ధరల సలహా కమిటి, గుంటూరు, 1942-43; కేంద్ర, రాష్ట్రశాసనసభల ఓటర్ల జాబితాల పరిశీలకులు, 1942-45 ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘసభ్యులు ఆంధ్రయూనివరిటీఅకడమిక్ కౌన్సిలులోనూ, సెనెట్ లోనూ, పాఠ్య నిర్ణయ సమితిలోనూ సభ్యులు; కాలేజి టీచర్ల అసోసియేషను స్థాపకులలో ఒకరు; ఆర్థిక వాణిజ్య విషయాలను గురించి పత్రికలకు వ్యాసాలు వ్రాస్తూవుంటారు; 1935 నుంచి గుంటూరు హిందూ కాలేజిలో వాణిజ్య శాస్త్రాధ్యాపకులుగాను వైస్ - ప్రిన్సిపాల్ గాను వున్నారు. అడ్రసు: హిందూ కాలేజి, గుంటూరు.

గోవిందాచార్యులు, ఆత్మకూరి, జననం. 1897. ఎఫ్. ఆర్. ఇ.ఎస్. (లండన్); 1920 నుంచి కాంగ్రెసువాదిగా, అన్ని ఉద్యమముల లోను పాల్గొని అనేక సార్లు జెయిలుకు వెళ్లారు. 1922 నుంచి చాలఏండ్లు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీలో సభ్యులుగ ఉన్నారు. సత్యాగ్రహి పత్రికా సంపాదకులు 1923-32. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యవర్గంలో చాలా కాలం సభ్యులు; రచనలు: గాంధిమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, హిందూదేశ ఆర్థికచరిత్ర, ఉత్తర రామాయణ కావ్యము, భారత రాజ్యాంగ చరిత్ర. మదరాసు లెజస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు, 1946-52; అడ్రసు: ఏలూరు.

చక్రపాణి (ఆలూరి వెంకట సుబ్బారావు); జననం; 1908 ఆగస్టు 5; చందమామ, ఆంధ్ర జ్యోతి పత్రికల ఎడిటర్. 1945-48; రచనలు, త్రిలోచన కవిరాజు, బడదీదీ, దేవదాస్; మొదలైన అనువాదాలు; తోకచుక్క, పాతమంగలి, భేతాళ కథలు; 'ధర్మపత్ని' ఫిలింకు సంభావణలు, స్వర్గసీమకు కథ వ్రాశారు. విజయ ప్రొడక్షన్సు వారి షాహుకార్, పాతాళ భైరవి, పెళ్ళిచేసి చూడు, చంద్రహారం చిత్రాల్ని బి. నాగిరెడ్డిగారితో కలిసి తయారు చేశారు. అడ్రసు: వాహిని స్టూడియోస్, కోడంబాకం.

చంద్రమౌళి, కల్లూరి; స్కాట్లండు వెళ్లి, అక్కడ యూనివర్సిటీలో 1924 లో పట్టం పొందారు. వ్యవసాయం సమస్యల పట్ల అభిమానం ఎక్కువ. 1926 లో కాంగ్రెసులో చేరారు. 1937 లో ఎం. ఎల్. ఎ.; గుంటూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, 1938-40; 1930, 1940, 1942 లలో కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లారు. 1946 లో మళ్ళీ ఎం. ఎల్. ఏ. స్థానిక పరిపాలన శాఖా మంత్రి, 1947-52; ఆంధ్రప్రదేశ కాంగ్రెసు కమిటీ ప్రధాన కార్యదర్శి, 1954 జనవరి నుంచి. అడ్రసు, మోపర్రు, తెనాలి తాలూకా.

చామకూర్, ఎఫ్. ఎన్. (సత్యనారాయణ); జననం; 1904 ఏప్రిల్ 8; రాజమండ్రి. 1928 లో కీ. శే. దామెర్ల రామారావు గారివద్ద చిత్రకళను అభ్యసించారు. 1923 లో వెంబ్లీలో జరిగిన

బ్రిటిష్ ఎంపైర్ ఎగ్జిబిషన్‌కు ఇండియానుంచి ఎన్నుబడిన 16 చిత్రాలలో, 'ధ్యానబుద్ధ' అనే వీరి చిత్రం ఒకటి 1928 లో బొంబాయిలోని సర్. జె. జె. స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్సులోచేరి, 1930 లో డిప్లొమా పొందారు. మదరాసులో, ఆర్టు ఎకడమీని స్థాపించారు. దక్షిణ భారత చిత్రకారుల సంఘమునకు 1948 నుంచి గౌరవకార్యదర్శి, అడ్రసు : 10 అప్పర్ స్వామికోయిల్ వీధి, మైలాపూర్. మదరాసు.

చెన్నారెడ్డి, డాక్టర్ మర్రి; వయస్సు, 40 ఏళ్లు; హైదరాబాద్ రాజ్యంలోని సిరిపురం వాస్తవ్యులు. 1941 లో వైద్యపట్టం పొందారు. 19 వ ఏట, అంటే 1935 లోనే ఖద్దరు ప్రచారం సాగించారు. 1940 లో హైదరాబాదులో ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభను స్థాపించారు. జెయిలుకు వెళ్లారు. సంస్థాన కాంగ్రెసు సభ్యులు. ఎన్నికల తరువాత, 1952 లో హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ ఆహారమంత్రిగా నియమింపబడినారు. అడ్రసు : హైదరాబాద్.

జయకర్, డాక్టర్ ముకుంద్ రామారావ్ ; ఎం. ఎ. ఎల్. ఎల్. డి. ప్రీవీకౌన్సిలర్, బారిస్టర్, బొంబాయి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు, సభ్యులు 1923; ఆ కౌన్సిలులోనే స్వరాజ్యపార్టీ నాయకులు, 1923-25 ; కేంద్ర శాసనసభ్యులు, 1926-30; రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సుకి ప్రతినిధి, 1931; ఇండియా ఫెడరల్ కోర్టు జడ్జి 1937-39 ; కనిస్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ సభ్యులు ; 1946-47 : అడ్రసు వింటర్ రోడ్, మలబార్ హిల్, బొంబాయి.

జయప్రకాశ్ నారాయణ్ ; కాంగ్రెసు సోషలిస్టుపార్టీ స్థాపకులు; 1922-30 లలో అమెరికా వెళ్లి 5 యూనివర్శిటీలలో చదివి వచ్చారు. 1931 లో కాంగ్రెసు కార్మిక శాఖను నిర్వహించారు. 1942 లో జెయిలుకు వెళ్లారు. 1946 లో కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులు ; ప్రస్తుతం, సోషలిస్టు ప్రజాపార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శి.

జానకిరామ్, ఆచంట ; జననం 16 జూన్ 1903; ఖీమగ్రత్న ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి కుమారులు,

మదనపల్లి, అడయారులలోని థియొసాఫికల్ స్కూళ్ళలోను, విజయనగరంలోని మహారాజా రిసర్చి లేబరేటరీస్‌లోను, బెంగుళూరు ఇండియన్ సైన్స్ ఇన్స్టిట్యూట్ లోను విద్యాభ్యాసం; 1924-32 లలో కొన్ని మూలికలను గురించి రసాయనిక పరిశోధన చేశారు: 1938 నుంచి ఆల్ ఇండియా రేడియోలో పనిచేస్తున్నారు. 1943 మార్చినుంచి ఆల్ ఇండియా రేడియో తెలుగు ప్రోగ్రాముల పత్రిక 'వాణి' లో సహాయ సంపాదకులు; కృష్ణా పత్రిక, భారతి, కిన్నెర పత్రికలకు తరచు వ్రాస్తూవుంటారు; అడ్రసు: ఆల్ ఇండియా రేడియో, ఎగ్మూరు.

జోగినాయుడు, అల్లూరి; జననం 18 ఆగస్టు 1886; 1921 లో కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరారు. జెయిలుకు వెళ్ళారు. విజయనగరం జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు; విజయనగరం కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంక్ కార్యదర్శిగా చాలాకాలం ఉన్నారు. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1946-52; అడ్రసు. ధర్మవరం, విశాఖపట్టణం జిల్లా.

డాల్మియా, సేఠ్ రామకృష్ణ; జననం, 1893 ఏప్రిల్ 7, తన 12 వ ఏట నెలకు 10 రూపాయల జీతంమీద జీతం ప్రారంభించి, యీనాడు ఇండియాలోని కోటీశ్వరులలో ఒకరయారు. సుమారు 70 కంపెనీలు వీరి ఆధ్వర్యాన నడుస్తున్నవి. గోరక్షణ, హిందూ సనాతనధర్మం అంటే అభిమానం ఎక్కువ, అడ్రసు: డాల్మియా జైన్ నివాస్, న్యూఢిల్లీ.

తిరుమలరావు, మొసలికంటి; (కాకినాడ) జననం, 1901 జనవరి 29; బి. ఏ. కు చదువుతూ కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరి 1921 లో చదువుమానివేశారు; స్వరాజ్య (ఇంగ్లీషు) పత్రికలో పనిచేశారు; కేంద్రశాసన సభ్యులు, 1937-41; కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ సభ్యులు, 1945-47; చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్ళారు. పార్లమెంటు సభ్యులు 1949-52. 1948 అక్టోబరులో కామన్ వెల్తు పార్లమెంటరీ డెలిగేషన్‌లో ప్రతినిధిగా ఇంగ్లండు, హాలెండు, బెల్జియం, ఐర్లండు, పర్యటనము చేశారు. 1950 లో ఆహారధాన్య

సేకరణ సంఘాధ్యక్షులుగా, పని చేశారు, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆహార శాఖ డిప్యూటి మంత్రి, 1950 ఆగస్టు 10 నుంచి, 1952 మే 13 వరకు; అడ్రసు కాకినాడ.

త్రివేది, చందూలాల్ మాధవ్ లాల్; జననం, 1893 జూలై 2; 1917 లో ఐ. సి. ఎస్. లో చేరి 1932 వరకు సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో పని చేశారు. ఇండియా ప్రభుత్వ హోంశాఖ డిప్యూటి సెక్రటరి 1932-35; బీరారు కమిషనర్, 1936; సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసు ప్రభుత్వ చీఫ్ సెక్రటరి 1937-42; ఇండియా ప్రభుత్వ యుద్ధ శాఖ సెక్రటరి, 1942-45; ఒరిస్సా గవర్నర్ 1946-47; పంజాబ్ గవర్నర్ 1947-52; ఆంధ్రరాష్ట్ర గవర్నర్, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి. అడ్రసు, రాజ భవన్, కర్నూలు.

దివాకర్, రంగనాథ రామ చంద్ర; జననం, 1894; బి. ఏ. (పూనా) 1916; ఎం. ఏ. 1928. కొల్హాపూర్ రాజారాం కాలేజిలో ప్రొఫెసర్‌గా పనిచేశారు; 1911 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరారు. రెండు సంవత్సరాలు ఖైదు శిక్షపొందారు. కర్ణాటక రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, 1926-29; అధ్యక్షులు, 1928-34; 1931 ఉప్పు సత్యాగ్రహంలోను, 1933 లోను, జెయిలుకు వెళ్ళారు. 1940-41 లో వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలోను, 1942 ఉద్యమం లోను అరెస్టు చేయబడి 1945 ఆగస్టులో విడుదల చేయబడినారు. 1946 లో కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడినారు. ప్రచురణశాఖ, బ్రాడ్‌కాస్టింగ్ మంత్రి (మినిస్టర్ ఆఫ్ స్టేట్) 1948-52; బీహార్ గవర్నర్, 1952 జూన్ నుంచి; అడ్రసు, పాట్నా.

దుర్గాబాయి, శ్రీమతి; జననం, 1909. తమ పదమూడవ ఏటనే కాకినాడలో బాలికా హిందీ పాఠశాలను స్థాపించి; జయప్రదంగా నిర్వహించారు. 1930 లో మదరాసుకువచ్చి, అప్పటినుంచి జాతీయోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. 1930 లో ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో జైలుకు వెళ్ళి, అక్కడ ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవడం ప్రారంభించారు. తరువాత 1932 లో కూడా జెయిలుకు వెళ్లారు. స్వయంగా ఇంగ్లీషు చదువుకొని, బెనారెస్ మెట్రుకు
లే

లేషన్ ప్యాసయారు. బెనారెస్ లోను, వాల్తేరులోను చదివి, తమ 30 వ ఏట ఎం. ఏ. డిగ్రీని పొందారు. తరువాత 'లా' చదివి ప్యాసయి, లాయరుగా ప్రాక్టీసు పెట్టారు. పార్లమెంటు మెంబరు, 1947-52; ప్లానింగ్ కమిషన్ మెంబరు, 1952 జూన్ నుంచి 1954 ఫిబ్రవరి 26 వరకు. కేంద్ర ప్రభుత్వ సాంఘిక సంక్షేమ సంఘ అధ్యక్షురాలు 1954 ఫిబ్రవరి 26 నుంచి. 1953 జనవరిలో శ్రీ సి. డి. దేశముఖ్ తో వివాహం. అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

దేశముఖ్, చింతామణి ద్వారకనాథ్; జననం; 1896 జనవరి 14. 1919 లో ఐ. సి. ఎస్. లో చేరారు ఆర్థికశాస్త్ర నిపుణులు; రిజర్వు బ్యాంక్ డిప్యూటి గవర్నర్, 1941-43; రిజర్వుబ్యాంక్ గవర్నరు 1943-49 ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రి 1950 నుంచి, అడ్రసు: న్యూఢిల్లీ.

ధర్మారావు నాయుడు, తాపీ; జననం, 1888 సెప్టెంబరు 19: బి. ఏ. (మదరాసు); బరంపురంలో కళ్లికోట కాలేజిలో లెక్చరర్, 1909; 1911 లో వేగుచుక్క గ్రంథమాల స్థాపించారు; బొబ్బిలి రాజాగారికి ప్రైవేటు సెక్రటరీ, ఆక్టింగ్ దివాన్, 1929; మందసా రాజాగారికి ట్యూటర్, 1929-35; జనవాణి సంపాదకులు, 1936-39 కాగడా సంపాదకులు, 1939-42, నేషనల్ సర్వీస్ లేబరు ట్రిబ్యునల్ పబ్లిసిటీ ఆఫీసరు, 1934; బరంపురంలో ఆంధ్ర భాషాభివర్ధనీ సమాజాన్ని స్థాపించారు; మదరాసు సాహితీ సమితి మొదటి అధ్యక్షులు. అభ్యుదయ రచయితల సంఘ ప్రథమాధ్యక్షులు. అనేక గ్రంథాలు రచించారు. అనేక ఫిలిములకు కథలు వ్రాశారు. వీరికి 'ఆంధ్రవిశారద' బిరుదాన్ని శృంగేరి మఠాధిపతులిచ్చారు 'జనవాణి' వారపత్రిక సంపాదకులు.

నరసింహమూర్తి, వేదుల: జననం 9 ఏప్రిల్ 1916: ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ బి. ఏ. ఆనర్సు (గణిత శాస్త్రం) 1938 లో ప్రథమ తరగతిలో ఉత్తీర్ణులై, చేవూరి సన్యాసిరాజు స్వర్ణపతకము పొందినారు. ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తులో 1938-41 అలో పరిశోధన చేశారు. ఆంధ్రయూని

కాలేజిలో గణితశాస్త్ర బోధకులు 1943-45; రిజర్వు బ్యాంకు (బొంబాయి) లో 1945 నుంచి 1947 ఆగస్టు వరకు స్టాటిస్టిక్సు రిసెర్చి సూపరింటెండెంటు, 1947 ఆగస్టునుంచి రిసెర్చి ఆఫీసరుగా పనిచేస్తున్నారు. అడ్రసు: స్టాటిస్టికల్ ఆఫీసర్, రిజర్వుబ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, బొంబాయి.

నరసింహరాజు, పి. ఎల్. జననం, 1884; విజయనగరం, విశాఖపట్టణం కాలేజిలలో చదివారు; వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని ఒక ఏడాది జైలుకు వెళ్ళారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటి, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటి - అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీలలో సభ్యులుగా వున్నారు. విశాఖపట్టణంజిల్లా విద్యా సంఘ అధ్యక్షులు; విశాఖపట్టణము తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంట్, 1920-34; జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్ 1937; ఇండియా రాజ్యాంగ పరిషత్తు సభ్యులు, 1947; మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-52; అడ్రసు: జొన్నవలస, విశాఖపట్టణం జిల్లా.

నాగప్ప, సర్దారు, జననం, 6 అక్టోబరు 1911 (కర్నూలు), 1931 లో స్కూలుఫైనలు చదువుతూ, కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరి చదువు మానివేశారు. మదరాసు శాసనసభ సభ్యులు 1937-39; 1938 లో కర్నూలు జిల్లా బోర్డుకు ఎన్నుకోబడినారు. 1940 లో వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలో వీరు వీరి సతికూడా జైలుకువెళ్లారు. 1942 లో క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం సందర్భంలో అరెస్టు చేయబడి, 1945 వరకు జెయిలులోవున్నారు. 1939-45 ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యవర్గ సభ్యులు. మదరాసు శాసనసభ సభ్యులు; 1946-52. ఇండియా రాజ్యాంగ పరిషత్తు సభ్యులు 1946-50 కర్నూలు హరిజన విద్యార్థి వసతిగృహాన్ని స్థాపించారు. అడ్రసు: ఫోర్టు కర్నూలు.

నాగభూషణం, పాతూరి, జననం, 1907 ఆగస్టు 11; ఇంటర్మీడియెట్ (మదరాసు); లైబ్రరీ డిప్లొమా (ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ); 1928 లో తెనాలితాలూకా పెదపాలెంలో శ్రీ మేళ్ళచెర్వు వెంకటేశ్వర్లుగారితో చేరి సేవాశ్రమం స్థాపించారు. 1938 నుంచి యిప్పటి

వరకు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శిగా వున్నారు. 1948 ఫిబ్రవరినుంచి దక్షిణభారత వయోజన విద్యా సంఘమునకు ఆంధ్ర ప్రాంతీయ కార్యదర్శి. గ్రంథాలయ సర్వస్వము సంపాదకులు. మదరాసురాష్ట్ర గ్రంథాలయ కమిటీసభ్యులు: రచనలు: గ్రంథాలయములు - రిజిస్ట్రేషన్; గ్రంథాలయశాస్త్ర ప్రథమ పాఠములు; గ్రంథాలయ పట్టికలు. 1930-32 లలో 9 నెలలు, మళ్ళీ 6 నెలలు సత్యాగ్రహోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. అడ్రసు: పటమటలంక (వయా) బెజవాడ.

నాగభూషణం, హరి; జననం, 1884 డిశెంబరు 24; బి. ఏ. (బందరు) 1909; ఫస్టుగ్రేడ్ ప్లీడరీ పరీక్ష, 1913; 1914-1939 వరకు బందరులో ప్లీడరీ ప్రాక్టీసు అనారోగ్య కారణంగా ప్రస్తుతం ప్రాక్టీసు మానివేశారు. పేరుపొందిన ఆంధ్ర సంగీతవిద్వాంసులు. 'వాగ్గేయకార రత్న' మొదలైన బిరుదులు పొందారు. అడ్రసు: మచిలీపట్టణం.

నాగయ్య, వుప్పల; జననం, 1907 ఏప్రిల్ 17; మొదట్లో చిత్తూరుజిల్లాలో రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో పనిచేశారు. తరువాత జిల్లాబోర్డులో చేశారు. 1934 వరకు ఉద్యోగంలో వున్నారు. నాట్యకళపట్ల అభిమానంతో ఉద్యోగం మానివేశారు. గృహలక్ష్మి, వందేమాతరం, సుమంగళి, విశ్వమోహిని, దేవత, పోతన, భాగ్యలక్ష్మి, స్వర్గసీమ, త్యాగయ్య, వేమన, అశోక్ కుమార్, చెంచులక్ష్మి, మీరాబాయి, భక్తజనాబాయి, చక్రధారి, నవజీవనం, మనదేశం, బీదలపాట్లు ఫిలిములలో నటించారు. త్యాగయ్య ఫిలిమును డైరక్టు చేశారు. త్యాగబ్రహ్మగాన సభకు సెక్రటరీ; ఆంధ్రగాన కళా మండలికి వైస్ ప్రెసిడెంట్; అడ్రసు: 58 గోపతి నారాయణస్వామి చెట్టి రోడ్, త్యాగరాయనగర్, మదరాస్.

నాగిరెడ్డి, బొమ్మిరెడ్డి: జననం, 1912 డిశెంబరు 1; వాహిని ప్రొడక్షన్స్‌లో డైరెక్టరు, 1937 నుంచి; మేనేజింగ్ డైరక్టర్ 1948 నుంచి; విజయప్రొడక్షన్స్ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, 1949 నుంచి; బి. ఎన్. కె. ప్రెస్

ప్రొప్రయిటర్; చందమామ పత్రిక ప్రచురణకర్త; ప్రస్తుతం వాహిని స్టూడియోస్‌ను కౌలుకు తీసుకొని నిర్వహిస్తున్నారు. వీరు చక్రపాణి కలసి షావుకార్ పాతాళభైరవి, పెళ్ళి చేసి చూడు, చంద్రహారం, చిత్రాల్ని తయారు చేశారు. అడ్రసు: 3, రామస్వామి వీథి, త్యాగరాయనగర్; మదరాస్.

నారాయణరెడ్డి, కె. బి. జననం, 1894, బి. ఎ., బి. ఎల్., మదరాసు యూనివర్శిటీ; వ్యక్తిసత్యాగ్రహంలోనూ, 1941. ఉద్యమంలోనూ, పాల్గొన్నారు, అయిదు నెలలు శిక్ష, రెండేళ్లు నిర్బంధం అనుభవించారు. కడపజిల్లా బోర్డు వైస్-ప్రెసిడెంట్, 1932-35; మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1946-52. అడ్రసు: ప్రొద్దటూరు, కడప జిల్లా.

నిర్వికల్పానందస్వామి; జననం, 20 డిసెంబరు 1915; తమ పదెనిమిదవ ఏటనే (1933) భువనేశ్వరంలోని శ్రీ రామకృష్ణ మఠంలో తురియాశ్రమ స్వీకారంచేసి, 1939 వరకు అక్కడనే వున్నారు. 1939 లో విశాఖ పట్టణంలో, ఆంధ్ర దేశంలోని మొట్టమొదటి రామకృష్ణమఠాన్ని స్థాపించడానికి ప్రయత్నంచేశారు. తరువాత 1942 వరకు వంగదేశంలోని రామకృష్ణ మఠ కేంద్రాలలో పనిచేశారు. 1942 నుంచి 1946 వరకు మదరాసు. 1944 లో శ్రీరామకృష్ణమఠం తరపున శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ అనేమాసపత్రికను స్థాపించి, దానికి ప్రథమ సంపాదకులుగా పనిచేశారు. 1946 నుంచి 1948 వరకు విశాఖ పట్టణంలో వుండి ప్రచార కార్యాన్ని చేసి, ప్రస్తుతం భువనేశ్వరంలో వున్నారు. వీరు సంస్కృత, ఇంగ్లీషు, తెలుగు వంగభాషలలో పండితులు, రచనలు: యోగవాసిష్ఠం, భగవద్గీత, తత్త్వశాస్త్ర చరిత్ర, అష్టాదశశ్లోకగీత, భక్తి తత్వము, ప్రపంచ మతములు, మొదలైనవి; శ్రీ పూర్ణానంద శ్రీవనమాలి అనే పేర్లతో తెలుగు పత్రికలలో వ్యాసాలు వ్రాస్తూ వుంటారు; అడ్రసు: శ్రీ రామకృష్ణ మఠం, భువనేశ్వర్, ఒరిస్సా.

నిరీక్షణరావు, గోవాడ; జననం, నవంబరు 1915. మైనరుగా వుండ

గానే రాజకీయాలలోనూ, విద్యార్థి ఉద్యమాలలోనూ పాల్గొన్నారు. 1930 నుంచీ పత్రికలకు వ్యాసాలూ, కథలూ వ్రాస్తూ న్నారు. హైదరాబాదులో, సంఘ మాన్య, ఆదిహిందు పత్రికలలోనూ, మదరాసులో వాహిని పత్రికల లోనూ పని చేశారు. 1940 లో 18 నెలలు శిక్షపడ్డారు, 1948 జూలై నుంచి ఒక ఏడాది నిర్బంధంలో వుంచబడి నారు. ఆంధ్ర మహాసభ కార్యవర్గ సభ్యుడు, 1951 జనవరినుంచి; బందరు మునిసిపల్ కౌన్సిల్ సభ్యులు; రచనలు: ఉక్కుమనిషి, కథాలోకం: పెళ్ళిఅంటే ఏమిటి? అడ్రసు: మలకాపట్నం, మచిలీ పట్నం

నెహ్రూ, పండిత జవహర్ లాల్; జననం, 1889 నవంబరు 14, ఎం.ఎ., బారెట్లా; అలహా బాదు హైకోర్టులో అడ్వకేటుగా ప్రాక్టీసు చేశారు. హోంరూల్ లీగ్ సెక్రటరీ, 1918. ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటి మెంబరు; 1921 లో జైలు; 1922 లో విడుదల చేయబడి మళ్ళీ జైలుకు పంపబడినారు.; అఖిల భారత కాంగ్రెసు కార్య దర్శి, 1929; కాంగ్రెసు అధ్య క్షుడు, 1929-30; ఉప్పుసత్యా గ్రహంలో 1930 ఏప్రిల్ లో అరెస్టుచేయబడి, 1931 జనవరిలో విడుదల; కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు 1936-1937: 1940 లో మళ్ళీ అరెస్టు. తొమ్మిదవసారి మళ్ళీ 1942 ఆగస్టులో అరెస్టు, 1945 జూన్ 15 న విడుదల; వైస్రాయి కౌన్సిలు మెంబరు, డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు 1946 సెప్టెంబరు 2 నుంచి; స్వతంత్ర భారతదేశ ప్రధాన మంత్రి 1947 ఆగస్టు నుంచి, అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

పట్టాభిరామారావు, ఎస్. బి. పి. జననం, 30 డిసెంబర్ 1911, బి. ఎ. ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్ సెనెట్ సభ్యులుగను సిండికేట్ సభ్యులుగను వున్నారు. 1952 లో తూర్పుగోదావరి జిల్లా పామర్రు నియోజకవర్గం నుంచి రాష్ట్రశాస నకు ఎన్నుకో బడినారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాణిజ్యపన్నుల శాఖా మంత్రిగా, 1952 ఏప్రిల్ 10 న 1953 అక్టోబరు, నుంచి ఆంధ్ర ప్రభుత్వ విద్యాశాఖా మంత్రి. అడ్రసు, కర్నూలు.

పట్టాభిసీతారామయ్య, డాక్టర్ భోగరాజు; జననం, 1880 నవంబర్ 24; 1906 నుంచి 1916 వరకు డాక్టరుగా ప్రాక్టీసుచేసి, కాంగ్రెసు వుద్యమంలో ఎక్కువగా పాల్గొన్నారు. అదే సంవత్సరంలో, ఏ. ఐ. సి. సి, మెంబరుగా ఎన్నుకోబడినారు. 1917 లో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు నిర్మాణం విషయంలో ఎక్కువ కృషిచేసినారు. 1937 లో రాష్ట్రకాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడినారు. కొంతకాలం అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజల కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వున్నారు. అఖిల భారత మోటారు యూనియన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు. చాలా కాలం కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులుగా వున్నారు. చాలాసార్లు జైలుకు వెళ్ళారు. పార్లమెంటు సభ్యులు 1946-52; భారత కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు. 1949; మధ్యప్రదేశ గవర్నర్; 1952 జూలైనుంచి; అడ్రసు, నాగపూర్.

పద్మావతి దేవి, కొమ్మూరి: జననం, 1908 జూలై 7: శ్రీ కొమ్మూరి వెంకటరామయ్యగారితో వివాహం, 1922. శ్రీ బళ్ళారి రాఘవాచార్యులగారితో ప్రహ్లాదలో లీలావతి. రామదాసులో కమల, పాదుకలో కౌసల్య, హరిచంద్రలో చంద్రమతి, చంద్రగుప్తలో ఛాయ, ముర, రామరాజులో అమాబీ, తప్పెవరిదిలో జానకి, కరిపడని సంగతులలో తార,భూమికలను నిర్వహించి ప్రసిద్ధిపొందారు. ద్రౌపదీమానసంరక్షణము, రైతుబిడ్డ, సుమతి అనే తెలుగుచిత్రాలలోనటించారు. కథలువ్రాస్తారు. 'పొగడదండ' అనే కథల సంపుటి అచ్చు అయింది. అడ్రసు: 15, నీలకంఠ మెహతా వీధి, త్యాగరాయ నగర్, మదరాస్—17.

పళ్ళంరాజు, మల్లిపూడి; జననం, 1899 ఏప్రిల్ 25; కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాలలో పట్టం పొందారు. 1933 లో గ్రామ మునసబు ఉద్యోగానికి రాజీనామా యిచ్చి, రాజకీయాలలో ప్రవేశించారు. 1929 లో కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా, తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడినారు. స్వరాజ్యోద్యమంలో చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్ళారు. రాష్ట్ర అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1937-38; 1946-52. అడ్రసు, కాకినాడ.

పార్థసారథి నాయుడు, పిళ్ళారి

సెట్టి. జననం, 1896 డిసెంబరు 26 వీరి పూర్వీకులు బందరులో చిరకాలంగా కలంకారీ రంగులవ్యాపారానికీ నీలిమందు వ్యాపారానికీ దానధర్మాలకూ ప్రసిద్ధి పొందినవారు. బందరులోని భద్రాచల శ్రీరాముల వారి దేవాలయానికి మేనేజింగ్ ట్రస్టీ; ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, ఆంధ్ర బ్యాంక్ డైరెక్టర్; మదరాసు ఇండస్ట్రియల్ అండ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్సు కార్పొరేషనులోను, వసంత్ సోప్ వర్క్సులోను డైరెక్టరు; అడ్రసు; మచిలీపట్టణం.

ప్రకాశం, టంగుటూరి; జననం, ఆగస్టు 22 1869, బారిస్టర్; 40 సంవత్సరాల నాడు, కాంగ్రెస్ ఆదేశానుసారం గొప్ప ప్రాక్టీసునువదలి సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరారు. ప్రతి కాంగ్రెసు ఉద్యమంలోనూ జైలుకు వెళ్లారు. 'స్వరాజ్య' అనే ఆంగ్ల దినపత్రికను స్థాపించి, చాలా కాలం నడిపారు. కేంద్రశాసన సభ సభ్యులు, 1926-30; ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, 1935; 1942-46; మదరాసు అసెంబ్లీకి 1937 లో ఎన్నుకోబడినారు; రెవిన్యూ మంత్రి, 1937-39. సభ్యులు 1946-52. మదరాసు ప్రధానమంత్రి, 1947-48. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు; 1952-53; ఆంధ్ర ప్రభుత్వముఖ్య మంత్రి, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి; అడ్రసు కర్నూలు.

ప్రసాద్, పాండె సుందర నారాయణ. జననం : 24 సెప్టెంబర్ 1910 (యలమంచిలి), బి. ఏ. (కాకినాడ); ఎం. ఎ. (బెనారెస్). ఆంధ్ర యూనివర్శిటిలో ఎకనమిక్స్ లెక్చరర్ గాను, నాగపూర్ హిస్లాప్ కాలేజి; పూనా వాడియా కాలేజిలలోను ఎకనమిక్స్ ప్రొఫెసర్ గాను పనిచేశారు. ప్రస్తుతం, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాలో బాలెన్స్ ఆఫ్ పేమెంట్సు రిసెర్చ్ డైరెక్టర్ గా పనిచేస్తున్నారు. స్టెర్లింగ్ నిల్వ విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వంతో సంప్రతింపులకు ఇంగ్లండు వెళ్లిన (1948) ప్రతినిధి వర్గంలో సభ్యులు; ద్రవ్యోల్బణమును తగ్గించు విధానములను సూచించుటకై కేంద్ర ప్రభుత్వముచే 1948 లో ఆహ్వానింపబడిన నిపుణులలో ఒకరు. అడ్రస్ : డైరెక్టర్ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, బొంబాయి

ప్రసాద్, వెలమాటి గోపాల సత్యనారాయణవర; జననం, 1919 డిసెంబర్ 9, మదనపల్లి థియొసాఫికల్ కాలేజిలోను, మదరాసు లాయొలా కాలేజిలోను చదివారు; బి.ఏ. 1941; 1946 నుంచీ మదరాసులో వ్యాపారం చేస్తున్నారు. నేషనల్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు. ట్రాక్టర్ల వ్యాపారం సాగిస్తున్న ప్రముఖ కంపెనీలలో ఇదిఒకటి. అడ్రసు 9 తిరుమలైపిళ్లెవీధి, త్యాగరాయ నగర్.

బలరామ కృష్ణయ్య, దుగ్గిరాల: జననం, 1905 జూలై 10; పంజాబు దురంతాలను వర్ణించే నాటకాలను ప్రదర్శించినందుకు 14 వ ఏటనే అరెస్టు చేయబడినారు; బుద్ధపురాణం అనే వీరి గ్రంథ రచనకు హర్షించి, ఆంధ్ర మహాసభవారు 1928 లో 'బాధ వాఙ్మయ బ్రహ్మ' అనే బిరుదు నిచ్చారు; ఆంధ్రరాష్ట్ర హిందీ మహాసభ అధ్యక్షులు. 1930 లో ఏడాది, 1931 లో ఏడాది, 1932 లో 9 నెలలు, 1942 నుంచి 1944 వరకు జైలులో వున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్రరాజకీయ మహాసభ అధ్యక్షులు, 1940-1947; ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి, 1947-51; అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సంఘ సభ్యులు. అడ్రస్: సూర్యారావు పేట, విజయవాడ.

బసవరాజు, వల్లూరి; జననం, 5 మే 1914, గుంటూరు జిల్లా బాపట్ల తాలూకాలో; గిండి ఇంజనీరింగ్ కాలేజిలో డిప్లొమా పొందిరి, 1934 లో హైదరాబాదులో ఇంజనీరుగా ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు పెట్టి, అనేక భవనాలను నిర్మించారు. 1944 వరకూ హైదరాబాద్ ఆంధ్ర మహాసభ సభ్యులు. 1946 లో సంస్థాన కాంగ్రెసులో చేరారు. 1950 జూనులో హైదరాబాద్ మంత్రిగా నియమింపబడినారు; హైదరాబాదు ప్రభుత్వ నిర్మాణ శాఖామంత్రి 1952 మార్చి నుంచి 1953 ఫిబ్రవరి; అడ్రస్: హైదరాబాదు.

బాపినీడు, మాగంటి, జననం. 14 అగస్టు 1895; బి. ఎ. వరకూ కలకత్తాలో చదివి, అమెరికాకు వెళ్ళి కార్నెల్ యూనివర్శిటిలో బి. ఎస్. సి., కాలిఫోర్నియా యూనివర్శిటీలో ఎం. ఎస్. సి.

డిగ్రీలను పొందారు. 1923 లో ఇండియాకు తిరిగివచ్చి; కాంగ్రెస్ ఉద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. అమెరికా, హవాయీ, జపాన్ చైనా దేశాలలో సంచారంచేశారు. రచనలు : తెలుగుతల్లి, ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము, బాపుజీ చిత్ర జీవితము ఆంధ్ర వీరాంగనలు. వీరు వ్రాసిన పిల్లల బొమ్మల భారతమునకు మదరాస్ ప్రభుత్వం బహుమతి నిచ్చింది. మదరాస్ ఇండస్ట్రీస్ అసోసియేషనును స్థాపించారు; ఆంధ్రదేశ హరిజన సేవక సంఘ కార్యదర్శి 1932-42. మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1937-38, 1946-52, ప్రచురణశాఖ మంత్రికి పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి 1937-39. మదరాసు ప్రభుత్వ కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టు ఆఫీసర్ ; అడ్రసు : సామర్లకోట.

బాలసుందరరావు, డాక్టరు గారి ; జననం. 1913 మే 31. రాయపురం మెడికల్ స్కూల్ లో డి. ఎం. ఎస్. 1939 , ప్రాక్టీస్ ప్రారంభం 1939 నుంచి ; వీనస్ క్లినిక్ అండ్ నర్సింగుహోంను, అన్నిశాస్త్రీయ పరికరాలతోను స్థాపించారు. చాలా కథలు, 'అహోహ' అనే నాటకాన్ని వ్రాశారు, ప్రాగ్జ్యోతి స్టూడియో స్థాపకులలో ఒకరు. ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు జాయింట్ సెక్రటరి, 1942-43. 1949 నుంచీ గవర్నమెంట్ రాయపేట హాస్పిటల్ లో ఆనరరీ అసిస్టెంట్ ఫిజిషన్, అడ్రసు : 172, రాయపేట హైరోడ్, మైలాపూర్, మదరాసు.

బొబ్బిలిరాజా, శ్రీరావు శ్వేతచలపతిరామకృష్ణరంగారావు బహదూర్; జననం; 20 ఫిబ్రవరి 1901 ; కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ నామినేటెడ్ మెంబరు, 1925 ; మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు మెంబరు, 1931-37 , 1931 లో రౌండ్ టేబిలు కాన్ఫరెన్సుకు వెళ్లి వచ్చారు; 1932 నవంబరునుంచి 1931 మార్చివరకు మదరాసు రాష్ట్ర ప్రథమ మంత్రి. ఆంధ్రా యూనివర్శిటి ప్రో-ఛాన్సెలరుగా 1921 లో నియమింపబడినారు. కస్తూరిబా జాతీయ స్మారకనిధికి విరివిగా విరాళం ఇచ్చారు. బొబ్బిలిలో హాస్పిటలు, స్కూలు; శిశు రక్షణ కేంద్రములను నిర్వహిస్తున్నారు. అడ్రసు : బొబ్బిలి.

బ్రహ్మయ్య, గొట్టిపాటి; జననం, 1898 డిసెంబరు 3; కృష్ణ జిల్లాలోను, మదరాసు రాష్ట్రం లోనూ రైతు వుద్యమాలలో పాల్గొని, వాటిని బాగా సాగించారు, 1913 నుంచీ రాజకీయాలలో పాల్గొంటున్నారు; 1922, 1930, 1938 లలో తూర్పు కృష్ణ జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ అధ్యక్షులు; హరిజనోద్యమాభివృద్ధి, రైతు జనక్షేమంకోసం కృషి చేశారు; మొత్తం మూడు పార్లు, 5 ఏళ్ల 4 నెలలపాటు జెయిలులో వున్నారు; ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి, 1937-40, రాష్ట్ర రైతు సంఘ ఉపాధ్యక్షులు, 1935-37; అడ్రసు: ఘంటసాల; కృష్ణాజిల్లా.

బ్రహ్మానందరెడ్డి, కాసుల; జననం, జూలై 28, 1909. బి. ఏ., బి. ఎల్., ఎ. ఐ. సి. సి. సభ్యుడు; ఆంధ్ర యూనివర్సిటి సెనేట్ మెంబర్. 1941 వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలో జెయిలుకు వెళ్లారు; 1942 నుంచి 1944 డెటిన్యూ; గుంటూరు జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు, 1946. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1946-52; అడ్రస్: నరసరావుపేట.

భక్తవత్సలం, ఎం. జననం, 1897 అక్టోబర్ 9. 1927 లో వకీలు వృత్తినుంచి విరమించారు. తమిళ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కమిటిలో 1923 నుంచీ సభ్యులు. సత్యాగ్రహోద్యమంలో ఆరు నెలలు శిక్ష పడ్డారు. మదరాస్ కార్పొరేషను డిప్యూటి మేయరు; 1936. 1932 నుంచి ఆరేళ్లు చెంగల్పట్ జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగానూ, ఉపాధ్యక్షులుగానూ, వున్నారు. 1937 లో మదరాస్ అసెంబ్లీ లో సభ్యులు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో పార్లమెంటరీ సెక్రటరీ. 1942 లో అరెస్టయినారు. 1946 లో మళ్ళీ శాసనసభకు ఎన్నుకోబడినారు. ప్రస్తుతం అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కమిటి సభ్యులు. పబ్లిక్ వర్క్స్, ప్రచురణశాఖల మంత్రి 1946-52; భారత దేవి పత్రిక మేనేజింగ్ ఎడిటర్. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు మెంబరు, 1953 మార్చినుంచి. మదరాసు ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖామంత్రి 1953 అక్టోబరునుంచి.

భగవంతం, సూరి; జననం,

1909; బి. ఎస్. సి., హైదరాబాద్ 1928; ఎం. ఎస్. సి. మదరాస్, 1932. వీరు 1933 లో ఆంధ్ర యూనివర్శిటిలో ఫిజిక్స్ రీడర్ గా చేరారు. 1938 లో ప్రొఫెసర్ అయారు. 1941 నుంచీ యూనివర్శిటికాలేజి, ప్రిన్సిపాల్ గా ఉన్నారు. 1941 లో ఆంధ్ర యూనివర్శిటి, వీరికి ఆనరరీ డాక్టర్ ఆఫ్ సైన్సు డిగ్రీని ఇచ్చినది. 1946 లో ఇండియన్ సైన్సు కాంగ్రెస్ లో ఫిజిక్స్ శాఖకు వీరు అధ్యక్షులుగా వున్నారు. 1948 లో ఇండియా గవర్నమెంటు తరఫున సైంటిఫిక్ లయిజన్ ఆఫీసరుగా లండనులో చేరినారు. 1949 డిసెంబరునుంచి ఉస్మానియా యూనివర్శిటి ఫిజిక్సు రీసెర్చిశాఖకు డైరెక్టరుగా పని చేశారు. 1952 నుంచి ఉస్మానియా యూనివర్శిటి వైస్ ఛాన్సెలర్; అడ్రసు: హైదరాబాదు.

భాస్కరరావు నాయుడు, తామరపాకం; జననం. మే 10, 1896; బి. ఏ. మదరాస్ ప్రెసిడెన్సీకాలేజి లోను, ఆక్స్ఫర్డు యూనివర్శిటిలోను చదివారు. ఐ. స. ఎస్. లో చేరి 1922 నుంచి 1939 వరకు సబ్ కలెక్టరుగాను, 1945 వరకు కలెక్టరుగాను పని చేశారు. ఇండియా ప్రభుత్వపు నేషనల్ సర్వీసు ట్రిబ్యునల్ చైర్మన్ గాను, రీసెటిల్మెంటు ఎంప్లాయ్ మెంటు డైరెక్టరుగాను 1945-46 లలో పనిచేసి, 1946 ఫిబ్రవరిలో ఐ. సి. ఎస్. నుంచి రిటైరయారు. 1946 మార్చిలో బిన్నీ బ్రదర్స్ కంపెనీలో చేరారు. తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్, జయశ్రీ టీ గార్డెన్సు లిమిటెడ్ ల లో డైరెక్టరు కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్ సభ్యులు. 1952 నుంచి, అడ్రస్: 28, నుంగంబాకం హైరోడ్, మదరాస్ 6.

మత్తయ్, డాక్టర్ జాన్, జననం, 1886 జనవరి 10. ఆక్స్ఫర్డు, లండన్, మదరాసు యూనివర్శిటీల గ్రాడ్యుయేట్. మదరాసు హైకోర్టు వకీలు, 1910-14. మదరాసు కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు స్పెషల్ ఆఫీసర్, 1918-20. మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజిలో ఎకనమిక్సు ప్రొఫెసర్ 1920-29. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ మెంబర్ 1922-25, ఇండియన్ టారిఫ్ బోర్డు ప్రెసి

డెంటు 1931-34. డైరెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ కమర్షియల్ స్టాటిస్టిక్స్, 1935-40 గవర్నమెంటు సర్వీసులో నుంచి రిటైరయి టాటా కంపెనీలో 1940 లో చేరారు. 1944 లో టాటాకంపెనీ డైరెక్టరయారు. ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక శాఖామంత్రి, 1947-50. అడ్రసు: బొంబాయి.

మవలంకర్, గణేశ వాసుదేవ్; జననం, 1889 నవంబర్ 26; 1913లో వకీలు వృత్తి ప్రారంభం; విరమణ, 1921; గుజరాత్ రాష్ట్రి కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి: 1921-23; ఆలిండియా కాంగ్రెసు కమిటి ప్రధానకార్యదర్శి, 1921, 1930 లోను, 1933-34 లోను, 1940 లోను, 1942 లోను జెయిలుకు వెళ్ళారు. సెంట్రల్ అసెంబ్లీ స్పీకర్, 1936 జనవరి నుంచి 1947 ఆగష్టు వరకు; 1947 లో కన్స్టిట్యుయెంట్ అసెంబ్లీ స్పీకరుగా ఎన్నుకోబడినారు. 1950 జనవరి నుంచి ఇండియా పార్లమెంటు స్పీకరు. అడ్రసు : న్యూఢిల్లీ.

మహాతబ్, హారకృష్ణ; జననం, 1900 జనవరి; 1921 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరారు. బీహార్-ఒరిస్సా లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1924; ప్రజాతంత్ర అనే ఒరియా పత్రిక సంపాదకులు 1924-41; ఉత్కళ కాంగ్రెస్ కమిటి అధ్యక్షులు 1930; 1937 కాంగ్రెస్ వర్కింగు కమిటి మెంబరు, 1938-46; ఒరిస్సా ప్రధాన మంత్రి, 1946-50, ఇండియాప్రభుత్వ పరిశ్రమ శాఖ మంత్రి, 1950-52; పార్లమెంటు మెంబరు, 1952 నుంచి. అడ్రసు: కటక్.

మహబూబ్ అలిశేగ్ ; జననం, 1894 ; బెజవాడలో అడ్వకేట్ 1930 నుంచి 1936 వరకు బెజవాడ మునిసిపల్ కౌన్సిల్ చైర్మను ఉత్తర సర్కారుల ముస్లిం నియోజక వర్గం తరపున మదరాసు కౌన్సిలు సభ్యులుగా వుంటేవారు. 1937 లో పశ్చిమగోదావరి-కృష్ణా ముస్లిం నియోజకవర్గ తరఫున మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు; మళ్ళీ 1946 లో ఎన్నుకోబడినారు; రాజ్యాంగ పరిషత్ సభ్యులు 1946 - 49; అడ్రసు : విజయవాడ.

మున్షీ, కన్యాలాల్ మాణెక్

లాల్; జననం; 1887 డిసెంబరు 29; బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి., పేరు పొందిన లాయరు. యంగ్ ఇండియా, జాయింట్ ఎడిటర్, 1915; బొంబాయి హోం రూల్ లీగు సెక్రటరీ, 1919-20; బొంబాయి శాసనసభ సభ్యులు, 1927-46; 1930 ఉప్పుసత్యాగ్రహంలో ఆరునెలలు శిక్ష, 1932 లో రెండేళ్లు శిక్షపడ్డారు. బొంబాయి హోం మంత్రి 1937-39; 1940-41 లో నిర్బంధంలో ఉంచబడినారు. 1941 లో కాంగ్రెస్ నుంచి తొలిగిపోయి, 1946 లో మళ్ళీ చేరారు. హైదరాబాదులో ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటు జనరల్ 1947-49; ఇండియా ప్రభుత్వం ఆహారశాఖ మంత్రి 1950-52; ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నర్, 1952 జూన్ నుంచి, అడ్రసు: లక్నో.

మూర్తి బి. ఎస్. (బయ్యా సూర్యనారాయణమూర్తి) జననం, 1909 అక్టోబర్ 29; బి.ఏ.బి.ఇ.డి. రాజమండ్రి ట్రెయినింగ్ కాలేజి; తొమ్మిదవ ఆంధ్ర విద్యార్థి సమావేశం ప్రధానకార్యదర్శి, 1930; పరిశ్రమశాఖా పార్లమెంటరీ సెక్రటరీ 1937-39, ఆంధ్రప్రభ అసిస్టెంటు ఎడిటర్, 1944-46, రెండుసార్లు కాంగ్రెస్ ఉద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లారు. మదరాస్ అసెంబ్లీకి సభ్యులు 1946-52; పరిశ్రమశాఖ పార్లమెంటరీ సెక్రటరీ, 1946-47. 'నవజీవన' సంపాదకులు; ఆంధ్రరాష్ట్ర హరిజన సేవాసంఘ అధ్యక్షులు. 1949 జూన్ లో జినివాలో జరిగిన ప్రపంచ కార్మిక మహాసభ భారత కార్మిక ప్రతినిధులలో ఒకరు. ఆంధ్రరాష్ట్ర వ్యవసాయ కూలీ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు, పార్లమెంటు సభ్యులు, 1952 నుంచి. అడ్రస్ 2-20 రండాల్స రోడ్, వేపేరి, మదరాస్.

మెహతా, అశోక్; జననం, 1911 అక్టోబరు 24; బి. ఎ. 1930 నుంచి రాజకీయాలలో ప్రవేశం. సోషలిస్టుపార్టీ నాయకులు; ఆ పార్టీ స్థాపకులలో ఒకరు. నాలుగు సార్లు జయిలుకు వెళ్ళారు. సోషలిస్టుపార్టీ కార్యనిర్వాహకవర్గంలో గత 15 ఏండ్లనుంచీ సభ్యులు. అడ్రస్; 5, డాడీసెట్ రోడ్, బాబుల్ నాథ్, బొంబాయి.

రంగ, ఆచార్య ఎన్. జి.

(గోగినేని రంగనాయకులు). జననం, 1900 నవంబరు 7; ఇంగ్లండు వెళ్ళి ఆక్స్ఫర్డులో పట్టభద్రులై వచ్చారు. మదరాసు పచ్చయప్ప కాలేజిలో ఆర్థిక శాస్త్ర ప్రధానాచార్యులు 1937.30, కాంగ్రెస్, వర్కింగు కమిటి మెంబరు 1947-51; ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు 1947-50, అఖిలభారతకిసాన్ కాంగ్రెస్, గ్రామీణ ప్రజలసమితిలకుకూడా అధ్యక్షులుగావున్నారు. నిడుబ్రోలులో రైతాంగ విద్యాలయాన్ని స్థాపించారు. గాంధిజీ బోధనలను ప్రచారం చెయ్యడంలో చాలా కృషిచేశారు. రైతు సమస్యలను గురించి చాలా గ్రంథాలు, వ్యాసాలు వ్రాశారు. కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సు సభ్యులు, 1952 నుంచి, కృషిక్ లోక్ పార్టీ స్థాపకులు. అడ్రసు, నిడుబ్రోలు.

రంగయ్యప్పారావు, మేకా, ఉయ్యూరు కుమార రాజా; వయస్సు, 40 ఏళ్ళు, ఎం. ఎ., ఆంధ్రమహాసభకు 6 సంవత్సరాలు, ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తుకు 8 సంవత్సరాలు అధ్యక్షులు. ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు సెనెట్ లో 11 సంవత్సరాలుగాను, సిండికేట్ లో 9 సంవత్సరాలుగాను సభ్యులు, కృష్ణా జిల్లా నూజివీడు నియోజకవర్గంనుంచి అసెంబ్లీకి 1952 లో ఎన్నుకోబడినారు. అడ్రసు: నూజవీడు.

రంగారెడ్డి, నారు; జననం, 1896. కడప జిల్లా చిన్నిసెట్టిపల్లి. బి. ఎ. 1918, బి. ఎల్. కడపలో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు చేశారు. కడప జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులు, 1927-30; లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు, 1946-52 ; 1952 లో అసెంబ్లీ సభ్యులచే లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలుకు ఎన్నుకోబడినారు. పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖా మంత్రి 1952 ఏప్రిల్ 10 నుంచి 1953 సెప్టెంబర్ 30 వరకు. అడ్రసు: కడప.

రఘురామయ్య. కొత్త; జననం. 1912. బి. ఏ. గుంటూరు; ఎం. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి., లక్నో; 1933 లో ఇంగ్లండు వెళ్ళి, బారిష్టర్ అయి 1937 లో స్వదేశానికి వచ్చారు. నాలుగేళ్లపాటు ప్రాక్టీసు చేసి, 1941 లో జిల్లా మునసబుగా ఉద్యోగంలో చేరారు. 1947 లో ప్రభుత్వ

న్యాయశాఖకు డిప్యూటీ సెక్రటరీ అయి, 1949 లో సెక్రటరీ అయి, 1951 లో రాజీనామా యిచ్చి, కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా తెనాలి నియోజక వర్గంనుంచి పార్లమెంటుకు ఎన్నుకోబడినారు. అడ్రసు, తెనాలి.

రజనీకాంతరావు, బాలాంత్రపు; జననం, 1920 జనవరి 29 ; 1940 లో ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ కాలేజి బి. ఏ. ఆనర్సు డిగ్రీ పొందారు. 1942 ఆల్ ఇండియా రేడియోలో చేరారు. 1944 నుంచీ ప్రోగ్రామ్సు అసిస్టెంటుగా వున్నారు. చాలాపాటలు, నాటకాలు స్వయంగా వ్రాసి, బ్రాడ్‌కాస్టు చేశారు. చాలా తెలుగు ఫిలిములకు పాటలను వ్రాశారు. వీరిపాటలపుస్తకం 'శతపత్రసుందరి'కి మదరాసు ప్రభుత్వం బహుమతిఇచ్చింది. అడ్రసు, ఆలిండియా రేడియో, ఎగ్మూరు.

రమాకాంతరావు దామర్ల; జననం, 1913 జూన్: ఎం. ఏ. (ఆంధ్ర యూనివర్శిటీ, 1935); జనవాణిలో సబ్-ఎడిటర్ 1936-37; తరువాత పొగాకు వ్యాపారంలో ప్రవేశించారు. ఆంధ్రదేశంలో, చేనేత పనివారి సంఘాన్ని చాలా ముందుకు తీసుకువచ్చారు. మదరాసురాష్ట్ర చేనేత పనివారి కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు. 1942.48; మదరాసు రాష్ట్ర చేనేత సహకారసంఘ డైరెక్టర్. 1939 నుంచి; రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నూలు సలహా సంఘంలో సభ్యుడు, 1942; రాష్ట్ర ప్రభుత్వ చేనేత పనివారి జీత నిర్ణయ సంఘంలో సభ్యుడు, 1947. ఆలిండియా హాండ్‌లూమ్ బోర్డు మెంబరు 1949 నుంచి; భారత్ వారపత్రిక సంపాదకుడు, ఆంధ్రరాష్ట్ర చేనేత పనివారి కోఆపరేటివ్ సొసైటీ ప్రెసిడెంట్, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి, అడ్రసు మంగళగిరి, గుంటూరు జిల్లా.

రణదివ్, బాలచంద్ర త్ర్యంబక్ , జననం, 1904 డిసెంబర్ 19. 1928 నుంచి కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంలో పాల్గొంటున్నారు. 1929-30 లో 1929 లో, 1934 లో జెయిలుకు వెళ్లారు. 1940 లో అరెస్టు చేయబడి రెండేళ్లు నిర్బంధంలో వుంచబడినారు, 1948-50 ఇండియాలోని కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శి.

అడ్రసు, రాజభవన్, శాండ్ హర్‌స్టు రోడ్, బొంబాయి-4.

రాఘవరావు, న్యాయపతి. జననం 1905 ఏప్రిల్ 13, బ. ఏ. (విజయ నగరం), 1921 లో అసహాయోద్యమంలో చేరి చదువు వదలివేశారు. 1931 వరకూ కాంగ్రెస్ నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. హిందూ పత్రిక సంపాదక వర్గంలో పని చేస్తూ 1945 లో పిల్లలకొరకు మొట్టమొదటిగా 'బాల' పత్రికను స్థాపించి ప్రస్తుతం ఆపత్రికను నడుపుతున్నారు. పిల్లల కొరకు నాటికలు, పాటలు వ్రాసి రేడియో పిల్లల ప్రోగ్రాములకు గత 11 ఏళ్ళ నుంచి నడుపుతున్నారు. అడ్రస్ ; 38, సల్లివన్ గార్డెన్ వీధి, మైలాపూర్. మద్రాస్-4.

రాఘవయ్య, వెన్నెలకంటి, జననం 1896, పేడరు, 1921 లో కాంగ్రెస్ ఉద్యమంలో చేరి చాలాసార్లు జైయిలుకు వెళ్ళారు. ఏనాదుల ఉద్ధరణ విషయంలో చాలా కృషిచేశారు. ఆదిమవాసులైన ఎరుకల, లంబాడి, కొరవ, యానాది జాతపులకు ఉచిత భోజనవసతి గృహములను స్థాపించారు. రాష్ట్రవ్యవసాయ కూలి సంఘమును స్థాపించారు: దక్షిణ భారత ఆదివాసి సేవకసంఘ అధ్యక్షులు. ప్రధాన మంత్రికి పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి 1946-47, అడ్రస్, నెల్లూరు.

రాజగోపాలాచారి, చక్రవర్తి, జననం 1879. 1900లో, సేలంలో అడ్వొకేటుగా ప్రాక్టీస్ ఆరంభించి, సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరి, ప్రాక్టిస్ వదలివేశారు. 1921-25 లో కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి. చిరకాలం కాంగ్రెస్ వర్కింగు కమిటిలో సభ్యులు, 1946 లో మళ్ళీ వర్కింగు కమిటి సభ్యులుగా నియమింపబడ్డారు 1930-33, తమిళనాడు రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు. 1929 నుంచి అనేకసార్లు జైలుకు వెళ్ళారు. 1937 లో మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు, మదరాస్ రాష్ట్ర ప్రధాని, 1937-39, కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమశాఖా సభ్యులు, 1946 సెప్టెంబరు 2 నుంచి 1947 ఆగస్టు 15 వరకు. పశ్చిమబెంగాల్ గవర్నర్ 1947

ఆగస్టు 15 నుంచి, 1948 జూన్ 21 వరకు : ఇండియా గవర్నర్ జనరల్, 1948 జూన్ 21 నుంచి 1950 జనవరి 26 వరకు : ఇండియా హోం మంత్రి, 1950-51, మదరాస్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ లో నామినేటెడ్ సభ్యులు, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి, 1952 ఏప్రిల్ 10 నుంచి 1953 ఏప్రిల్ 13 వరకు. అడ్రస్, బజాలుల్లా రోడ్, త్యాగరాయ నగర్.

రాజమన్నార్, పాకల వెంకట. జననం, 1901 మే 10, బి. ఎ. (1921) రాష్ట్రమంతటికి ప్రధాన స్థానంతో ప్యాసయారు, బి. ఎల్. మదరాస్ యూనివర్శిటి. తెలుగులో అనేక నాటికలు వ్రాశారు. 1922 లో 'కళ' పత్రిక సంపాదకులు. మదరాస్ అడ్వొకేటు జనరల్. 1944-45, హైకోర్టు జడ్జి, 1935 నుంచి, ప్రధాన న్యాయమూర్తి, 1948 జనవరి నుంచి, అడ్రస్: విక్టోరియా క్రిసెంట్, ఎగ్మూరు మదరాస్.

రాజు, ఎం. టి. (మంతెన తిమ్మరాజు) జననం 1911 అక్టోబరు 5; బి. ఏ., ఆనర్స్ (లండన్); బారెట్లా, 1946 లో ఐ. సి. ఎస్. లో చేరారు. మదరాస్ రాష్ట్రంలో కొంతకాలం. సబ్ కలెక్టరుగా వుండి, 1945-46 లో కేంద్ర ప్రభుత్వ లేబరు శాఖలో డిప్యూటీ సెక్రటరీగా వున్నారు. 1945 లో లండనులో జరిగిన బొగ్గు గనులు, భూమధ్య రవాణాకు సంబంధించిన అంతరాతీయ సభలలో ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా పాల్గొనిరి. 1947 లో మదరాస్ ప్రభుత్వ వ్యవసాయ శాఖ జాయింటు డైరక్టరు గాను, తరువాత పరిశ్రమల శాఖ డైరక్టరుగాను పనిచేశారు. హైదరాబాదు లో ఇండియా ప్రభుత్వ ఏజెంటు జనరల్ సెక్రటరి 1947-48, మదరాస్ ప్రభుత్వ అభివృద్ధిశాఖ డెప్యూటీ సెక్రటరీ, సెక్రటరీ, 1949; మదరాస్ ప్రభుత్వ పరిశ్రమశాఖ డైరక్టరు, 1949 ఆగస్టు నుంచి 1953 అక్టోబరు వరకు, ప్రస్తుతం ఆంధ్ర ప్రభుత్వ రెవిన్యూ శాఖా కార్యదర్శిగా వున్నారు. అడ్రసు, కర్నూలు.

రాజేంద్ర ప్రసాద్, డాక్టర్. జననం, 1884 డిసెంబరు 3; ఎం. ఎ.; ఎం. ఎల్. ఎల్. ఎల్. డి; 1920 దాకా ప్లీడరీ ప్రాక్టిసు చేశారు. చాలా సంవత్సరాలు

బీహారు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు గాంధీజీతో కలసి చంపారణ్య జిల్లాలో రైతుల స్వాతంత్ర్యానికి పనిచేశారు. కాంగ్రెస్ మహాసభ అధ్యక్షులు, 1932, 1934, 1939, 1947; 1942 ఆగస్టు 9 తేదిన అరెస్టు చేయబడి 1943 జూన్ 15 న విడుదల పొందారు. కేంద్రప్రభుత్వ ఆహార శాఖా సభ్యులు 1946 సెప్టెంబరు 2 నుంచి; ఆహారమంత్రి 1947 ఆగస్టు 15 నుంచి, 1949 నవంబరు వరకు. రాజ్యాంగ పరిషత్తు అధ్యక్షులు. 1946 నుంచి 1950 వరకు; భారతరాష్ట్రపతి (ప్రెసిడెంట్), 1950 జనవరి 26 నుంచి. అడ్రస్; రాష్ట్రపతి భవన్, న్యూఢిల్లీ.

రాధాకృష్ణ, డాక్టర్ సర్వేపల్లి; జననం, 1888 సెప్టెంబరు 5. కొంతకాలం మదరాస్ ప్రెసిడెన్సీ కాలేజిలో వేదాంతాచార్యులు. కాశీ విశ్వవిద్యాలయవైస్ ఛాన్సలెరుగా ఉన్నారు. ఆక్స్‌ఫర్డు యూనివర్శిటీలో స్పాల్డింగు ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ ఈస్టర్న్ రెలిజియొన్సు, 1936. బ్రిటిషు అకాడెమిలో సభ్యత్వాన్ని పొందిన ప్రథమ భారతీయులు. వేదాంత శాస్త్రంమీద అనేక గ్రంథాలు వ్రాశారు. ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షులు, 1938. ప్రజాపరిషత్తు సభ్యులు, 1946-49. రష్యాలో ఇండియా రాయబారి 1949-52 ఇండియా వైస్-ప్రెసిడెంట్‌గా 1952 ఏప్రిల్ లో ఎన్నుకోబడినారు. అడ్రస్. 2, కింగ్ ఎడ్వర్డ్ రోడ్, న్యూఢిల్లీ.

రామకృష్ణ, వెలగపూడి, జననం. 4 మార్చి 1896; ఎం. ఏ., బి. ఎస్. సి, సి. ఎడింబరో, లండన్, ఆక్స్‌ఫర్డ్ యూనివర్శిటీలలో. 1921 లో ఐ సి. ఎస్. లో చేరి సబ్ కలెక్టర్, కలెక్టర్; పరిశ్రమల శాఖ డైరెక్టర్, లేబర్ కమీషనర్, నేషనల్ సర్వీస్ లేబర్ ట్రిబ్యునల్ చైర్మన్, రిసెటిల్మెంట్ అండ్ ఎంప్లాయిమెంట్ శాఖ డైరెక్టర్‌గాను ఉద్యోగాలను నిర్వహించి, మదరాసు ప్రభుత్వ డెవలప్ మెంట్ కమిషనర్‌గా వుండగా 1947 లో పదవినుంచి రిటైరయారు. కేంద్ర శాసన సభలో సభ్యులుగా నామినేట్ చేయబడినారు. 1952 లో మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులచే కౌన్సిలు

సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. కృషిక్ లోక్ పార్టీ సభ్యులు; యూరప్, అమెరికా, జపాను దేశాలలో చాలాసార్లు సంచారం చేసి వచ్చారు. ఆంధ్ర సిమెంటు కంపెనీ, జయపూర్ సుగర్ కంపెనీ, జయపూర్ మైనింగ్ సిండికేట్, కావేరి సుగర్స్ అండ్ కెమికల్స్ కంపెనీలకు చైర్మన్; కె. సి. పి. లిమిటెడ్ కు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్; చైర్మన్, రేడియో అండ్ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్; అడ్రస్. 55, పీటర్స్ రోడ్; రాయపేట, మదరాసు-6.

రామకృష్ణరాజు, ఆర్. బి. జననం. 1891 ఫిబ్రవరి 10; 1921 లో బి. ఎల్, పట్టాన్ని పొంది, చిత్తూరులో ప్రాక్టీసు ఆరంభించారు. 1926 నుంచి 1935 వరకు కార్వేటినగరం తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగాను, చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగాను వున్నారు. మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులు 1937-39. 1940 వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలో ఒక ఏడాది జెయిలు. 1942 ఉద్యమంలో 1944 వరకు నిర్బంధంలో వుంచబడినారు. మదరాసుకౌన్సిలు సభ్యులు 1946-52; మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు అధ్యక్షులు 1946-52, అడ్రస్, చిత్తూరు,

రామకృష్ణరావు, బూర్గుల జననం, 15 మార్చి 1899. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయంలో న్యాయవాది పట్టాన్ని పొంది, 1924 లో హైదరాబాదుకు వచ్చి ప్రాక్టీస్ పెట్టబోగా ఖద్దరు కట్టుకున్నారనే కారణంచేత రెసిడెన్సీ కోర్టులో వీరికి అనుమతి లభించలేదు. ఏడాదిన్నర అనంతరం ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు. 1948 తరువాత మూడుసార్లు అరెస్టయారు. రెండుసార్లు శిక్షలేకుండా విడుదల; మూడోసారి మూడు మాసాల ఖైదు. సంస్థాన, కాంగ్రెసు కార్యవర్గ సభ్యులు, హైదరాబాదు ప్రభుత్వ రెవిన్యూ విద్యాశాఖ మంత్రి 1950-52; ముఖ్య మంత్రి 1952 నుంచి; అడ్రస్: హైదరాబాద్ (దక్కను)

రామచంద్రమూర్తి, ఏలేశ్వరపు జననం, 1914 జనవరి, ఎం. ఎ. (మదరాస్) 1935; ఇండియన్ బాంకర్స్ ఇన్స్టిట్యూటులో సర్టిఫికెటు మెంబరు (1939); 1936 నుంచి జాయింటు స్టాకు బ్యాంకు

లలో పనిచేస్తున్నారు. ఆంధ్ర బ్యాంకిలో 1946 నుంచి అసిస్టెంటు మేనేజరుగాను, 1950 జులై నుంచి జనరల్ మేనేజరుగాను పనిచేస్తున్నారు. అడ్రస్: ఆంధ్రబ్యాంక్ లిమిటెడ్, మచిలీపట్టణం.

రామచంద్రరావు, తేకుమళ్ళ; జననం, 1905 అక్టోబర్ 16; ఎం.ఏ., బి. ఎల్., వకీలు (బందరు). ఆంధ్రదేశ గ్రంధాలయ సేవక మహాసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి; అకాడెమీ ఆఫ్ కల్చర్ అధ్యక్షులు (1934-49); ఆంధ్ర మహాసభ ప్రధాన కార్యదర్శి 1942, ఆంధ్రమహాసభ కార్యవర్గ సభ్యులు 1940 నుంచి; ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ ప్రధాన కార్యదర్శి 1927 28; చెన్నపురి ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘకార్యదర్శి 1926-27. రచనలు : తృష్ణా మార్పణము, ప్రణయచాంచల్యము, వీరయువతులు, (నవలలు) కనకదాసు. (నాటకం) బ్రిటిష్‌దేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్రము. గ్రంథవరణము, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ చరిత్ర (ఇంగ్లీషు). మొదలైనవి. బందరులో వయోజన పాఠశాలను, జానపదకళాశాలను 1948 ఆగస్టు 22 నుంచి నడుపుతున్నారు. అడ్రెస్ ; మచిలీపట్టణం.

రామచంద్రరావు, డాక్టర్ ధన్వాడ ఎస్., లండనులో వైద్యవిద్యను అభ్యసించి, లండనుహాస్పిటలులో కొంతకాలం పనిచేశారు. మదరాస్ పచ్చయప్ప కాలేజిలో అర్థికశాస్త్ర ప్రొఫెసర్ గా ఆరేళ్లు పనిచేశారు; బెజవాడ మునిసిపల్ చైర్మన్ గాను, కృష్ణాజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగాను, జిల్లా విద్యాసంఘాధ్యక్షులుగాను, పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులుగాను ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ కార్యదర్శిగాను వున్నారు. అఖిల భారత కాంగ్రెస్ కమిటిలో చాలకాలం సభ్యులు; ఆంధ్రరాష్ట్ర మెడికల్ అసోసియేషనుకు మూడుసార్లు ప్రెసిడెంటు; మైసూరు అసెంబ్లీలోను, కౌన్సిలులోను సభ్యులునా వున్నారు. మదరాసు-చెంగల్పట్ క్రైస్తవ నియోజక వర్గం నుంచి మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-52 లో. అడ్రసు : ఆనంద విహార్, హారింగ్టన్ రోడ్, చటపట్, మదరాసు.

రామచంద్రారెడ్డి, బెజవాడ,

జననం, 1894 నవంబర్ 24. బి. ఏ. పచ్చయప్ప కాలేజి, 1919. నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్; 1929-30. నెల్లూరుజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిల్ ప్రెసిడెంటు 1927-30, మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ మెంబరు 1927నుంచి1937 వరకు. ఈ కౌన్సిలు ప్రెసిడెంట్ 1930-37. ఆంధ్ర యూనివర్సిటి సిండికేటు మెంబరు, 1942-46. మదరాసురాష్ట్ర భూస్వాముల సంఘ అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు అధ్యక్షుడు, 1945. పార్లమెంటు సభ్యులు 1952 నుంచి అడ్రసు:బుచ్చిరెడ్డిపాలెం, నెల్లూరు జిల్లా.

రామమూర్తి, సర్ శొంఠి వెంకట. జననం : 1888 ఆగస్టు1. 1912 లో ఐ. సి. ఎస్. లో చేరి, మదరాసు రాష్ట్రంలో చాలా జిల్లాలకు కలెక్టరుగానూ వ్యవసాయ శాఖా డైరెక్టరుగాను పని చేశారు. గవర్నరుకు అడ్వైజర్, 1942-46. ఛీఫ్ సెక్రటరీ. 1946-47. బొంబాయి ఆక్టింగ్ గవర్నర్. 1947. ఉదయపూర్ దివాన్, 1947-48. అడ్రసు, గ్రీమ్సురోడ్, కెతిడ్రల్, మదరాసు.

రామస్వామి, దిగుమర్తి వెంకట : వయస్సు, 60. బి. ఏ. బి. ఎల్. మదరాసు యూనివర్సిటీ. విశాఖపట్టణం జిల్లాకోర్టులో ప్రాక్టీసు వదలి, సత్యాగ్రహోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లారు. బందరు జాతీయ కళాశాలకు కొంతకాలం ప్రిన్సిపాల్. ఆంధ్ర యూనివర్సిటి సెనేటులో 18 ఏళ్లుగా సభ్యులు. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1937-39, 1946-52. అడ్రసు : మహారాణిపేట, విశాఖపట్టణంజిల్లా.

రామస్వామి అయ్యర్, సర్ సి. పి. జననం 12, నవంబరు 1879; ప్లీడరు వృత్తిలో ప్రవేశం 1908; కాంగ్రెసు కార్యదర్శి 1917-18. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యత్వం, 1921; మదరాసు అడ్వొకేట్ జనరల్ 1920; మదరాసు గవర్నమెంటు లా మెంబరు, 1923-28; రౌండు టేబిల్ కాన్ఫరెన్సుకు ప్రతినిధి, 1930; కేంద్రప్రభుత్వ కౌన్సిలు మెంబరు, 1933; తిరువాన్కూరు దివాన్ 1936 నుండి 1947 సెప్టెం

బర్ 19 వరకు; అడ్రెసు: దిగ్రోవు; మైలాపూర్, మదరాస్.

రామస్వామి చౌదరి, శరణు; జననం; 1907 ఫిబ్రవరి 4. 1920 నుండి గ్రంథాలయోద్యమంలో పని చేస్తున్నారు. చాల సంవత్సరములు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘము నకు ఉపాధ్యక్షులుగను, గుంటూరు జిల్లా గ్రంథాలయ సంఘమునకు అధ్యక్షులుగను, కార్యదర్శిగను వున్నారు. విశాఖపట్టణంలో జరిగిన ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సేవక సభకు అధ్యక్షులు. 1920 నుంచి కాంగ్రెసుతో సంబంధం వుంది. 1921 నుంచి 1942 వరకు, కాంగ్రెసు ఉద్యమము లన్నిటిలోను పాల్గొని, మొత్తం 5½ ఏండ్లు జెయిలులో గడిపారు. గుంటూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులు, 1950 మే నుండి. అడ్రెసు: అమృతలూరు, తెనాలి తాలూకా.

రామస్వామి మొదలియార్, సర్ ఎ. జననం, 1887 అక్టోబర్ 14. (సర్. ఎ. లక్ష్మణస్వామి మొదలియారూ, యీయన నా కవలలు). మదరాస్ క్రిస్టియన్ కాలేజిలోను; లా కాలేజిలోను చదివారు మదరాస్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు మెంబరు 1920-26. మదరాస్ మేయరు, 1928-30. కేంద్రశాసనసభ సభ్యులు; 1931-34. రౌండ్ టేబిల్ కాన్ఫరెన్సుకు ప్రతినిధిగా వెళ్లారు. వైస్రాయి ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిలు మెంబరు, 1939-42. యునైటెడ్ నేషన్సు ఎకనమిక్ అండ్ సోషల్ కౌన్సిలు అధ్యక్షులు. 1946. ఇండియా తరపున అనేక అంతర్జాతీయ సమితిలలో పాల్గొన్నారు. మైసూరు దివాను, 1946-1949. అడ్రెస్; మదరాస్.

రామారావు, రావు బహదూర్ అవసరాల; జననం. 15 అక్టోబర్ 1890; బి. ఏ. 1910; బి. ఎల్. 1912; 1916 నుంచి రాజమండ్రిలో అడ్వొకేటుగా ప్రాక్టీస్ చేస్తున్నారు. తూర్పు గోదావరి పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటర్ 1926-35: రాజమండ్రి బార్ అసోసియేషన్ ప్రెసిడెంటు, 1923-46; జిల్లా స్కౌట్ కమిషనర్ 1929 నుంచి, రాజమండ్రి థియోసాఫికల్ సొసైటీ ప్రెసిడెంటు, 1925 నుంచి. అడ్రెస్: రాజమండ్రి.

రామారావు, కోటంరాజు;

జననం. 1896 నవంబరు 9; బి. ఎ. (మదరాస్); అనేక పత్రికలలో సబ్ - ఎడిటర్‌గా పని చేశారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి. టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా, పయొనిర్, లీడర్. న్యూస్ ఎడిటర్‌గా ఇండియన్ డెయిలీ మెయిల్, పీపుల్, హిందూస్థాన్ టైమ్సు, పత్రికలలో; ఎడిటర్, ఫ్రీ ప్రెస్ జర్నలు, స్వరాజ్య, ఫ్రీ ఇండియా. డాన్, నేషనల్ హెరాల్డు సెర్చ్‌లైట్; 1945లో గాంధిజీతో వుండి, అనేక ప్రధాన పత్రికలకు విలేఖరి; చాలా పత్రికలకు స్వతంత్ర రచనలు పంపుదురు. పండిట్ నెహ్రూతో అమెరికా, కెనాడాలో సంచారం చేశారు. కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సు సభ్యులు, 1952-54; అడ్రసు, న్యూఢిల్లి.

రామిరెడ్డి, గంగసాని; జననం, 1899 లో చిత్తూరు జిల్లా ఓబుళం పల్లెలో; విద్యాభ్యాసం, మదనపల్లి అనంతపురములలో. 1923 లో రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్‌గా ఉద్యోగంలో చేరి, 1950 లో కలెక్టరు పదవికివచ్చారు. 1953 డిసెంబరు నుంచి, ఆంధ్రరాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీసెస్ కమిషన్ మెంబరుగా నియమింపబడినారు. అడ్రసు; మదరాసు.

రామేశం, సర్ వేపా, జననం, 1875 జులై 27; బి. ఏ., బి. ఎల్. (మదరాసు), 1892 లో బి. ఏ. లో ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసయారు. 1896 లో హైకోర్టు వకీలుగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు. 1916-20 లలో గవర్నమెంటు ప్లీడరు. 1920 నవంబరు నుంచి 1935 జులైవరకు హైకోర్టు జడ్జి. 1936-38 లలో రిజర్వు బ్యాంకి మదరాసు బోర్డులో మెంబరు. ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ మెడిసిన్ బోర్డు మెంబరు, 1935-48. మదరాసు యూనివర్శిటీ ఫెల్లో 1915-18; 1918-1921. 1930-1940. ఆహా నియమములు, సంతాన నిరోధములను గురించి ఉపన్యాసములను, వ్యాసములను వ్రాసి చాలా ప్రచారం చేశారు. రచనలు, సప్లిమెంట్ ఎలిమెంటరీ జ్యామెట్రీ. ఆంధ్ర క్రోనాలజీ (తేదిలవారిగా దేశ చరిత్ర), సూర్యుని వశములోవుండే గ్రహముల నిరూపణ. అడ్రస్ : మైలాపూర్.

రెడ్డి కె. చెంగల్రాయ :

జననం 1902 మే: బి. ఏ. బి. ఎల్. చిన్నతనంలోనే రాజకీయాలలో ప్రవేశించారు. 1938 వరకు మైసూరు సంస్థాన కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు, నాలుగు సార్లు జైలుకు వెళ్ళారు. 1946 లో మైసూరు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులుగా మళ్ళీ ఎన్నుకోబడి, సంస్థానంలో సత్యాగ్రహాన్ని జయప్రదంగా సాగించారు. మైసూరు ప్రధాన మంత్రి 1947-52, ఇండియా ప్రభుత్వ ఉత్పత్తి శాఖమంత్రి, 1952 మే 13 నుంచి; అడ్రసు న్యూఢిల్లీ.

రెడ్డి, బి. ఎన్. (బొమ్మిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి) జననం. 1908 నవంబరు 16. కడపజిల్లా పులివెందల తాలూకా కొత్తపల్లిలో; జి. డి. ఎ. 1935; విద్యార్థిగా వున్నప్పటినుంచీ, నాట్యకళపట్ల అభిమానంతో చాలా నాటకాలలో పాల్గొన్నారు, 1937 లో ఫిలింపరిశ్రమలో ప్రవేశించి, హెచ్. ఎం. రెడ్డిగారితో కలిసి రోహిణి పిక్చర్స్ స్థాపించి, జాయింటు ప్రొడ్యూసరుగా గృహలక్ష్మి నిర్మాణంలో పాల్గొన్నారు. 1938 లో వాహిని పిక్చర్సును స్థాపించి, అప్పటి నుంచీ ఆకంపెనీకి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ 1938-49. వీరు డైరెక్టు చేసిన చిత్రాలు: వందేమాతరం, సుమంగళి, దేవత, స్వర్గసీమ, మల్లీశ్వరి. అడ్రసు: 16 విజయ రాఘవాచార రోడ్, త్యాగరాయ నగర్, మదరాస్.

లచ్చన్న, గౌతు; జననం, 16 ఆగస్టు 1909 (బారువలో); 1930 ఉప్పు సత్యాగ్రహంనుంచీ కాంగ్రెసు ఉద్యమాలలో పాల్గొని, అనేకసార్లు జైలుకు వెళ్ళారు. 1937 లో ఇచ్ఛాపురంలో రైతాంగ విద్యాలయాన్ని నిర్వహించారు. 1940 లో పలాసాలో జరిగిన అఖిల భారత కిసాన్ కాంగ్రెసుకు ఆహ్వాన సంఘానికి కార్యదర్శి. 1940 లో ప్రభుత్వపు నిర్బంధపు ఉత్తరువును ఉల్లంఘించి, కనపడకుండా, కాంగ్రెసు ఉద్యమం సాగించుతూ, 1942 లో పట్టుబడి, ఏడాది శిక్షబడ్డారు. తరువాత 1945 వరకు నిర్బంధంలో వుంచబడినారు. ఇండియన్ నేషనల్ ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు ఆంధ్ర శాఖకు అధ్యక్షులు. మద

రాసు శాసనసభ సభ్యులు, 1948-52. 1952 నుంచి మళ్ళీ. ఆంధ్ర ప్రభుత్వవ్యవసాయ శాఖా మంత్రి 1953 నవంబరు 7 నుంచి 1954 జనవరి 6 వరకు. అడ్రసు: బారువ.

లక్ష్మణస్వామి మొదలియార్ సర్ ఎ. జననం, 1887 అక్టోబరు 14. మదరాస్ క్రిస్టియన్ కాలేజిలోను, మెడికల్ కాలేజిలోను విద్యాభ్యాసం. ప్రసూతి వైద్యనిపుణులు. స్త్రీల ఆస్పత్రి సూపరింటెండెంటు, 1934-42. మదరాస్ మెడికల్ కాలేజి ప్రిన్సిపాల్, 1930-52. మదరాసు యూనివర్శిటి వైస్‌చాన్సెలర్, 1942 నుంచి, మదరాస్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యులు 1946 నుంచి. సర్ బిరుదు 1945 లో పొందారు. అడ్రస్: 'కెన్సింగ్టన్' పూనమల్లి హైరోడ్ కీల్పాక్, మదరాసు.

లక్ష్మీనారాయణ, వున్నవ. జననం, 1877 డిసెంబరు 4. బారిస్టర్ (డబ్లిన్). 1902లో గుంటూరులో వీరున్నూ, వీరి సతీమణిన్నీ వితంతు శరణాలయాన్ని స్థాపించి 39 వితంతు వివాహాలు చేశారు. 1921 లో జాతీయోద్యమంలో ప్రముఖపాత్ర వహించారు. ఆంధ్రదేశంలో ఆటవీ సత్యాగ్రహాన్ని జయప్రదంగా నడిపారు. 1921-22 1930, 1942, 1943 లలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. 1922 లలో వీరు గుంటూరులో శారదానికేతాన్ని స్థాపించి నిర్వహిస్తున్నారు. ఆంధ్రోద్యమమును ప్రారంభించిన వారిలో లక్ష్మీనారాయణగారొకరు 1913 లో బాపట్లలో జరిగిన ప్రథమాంధ్ర మహాసభ ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు. 1922 లో చిత్తూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాన్ఫరెన్సుకు అధ్యక్షులు. వీరి రచనలలో ముఖ్యమైనవి: మాలపల్లి, నాయకురాలు, తిక్కన్న, భావతరంగాలు, స్వరాజ్య సోది, బుడబుక్కలుల జోస్యం; అడ్రసు, బ్రాడీపేట, గుంటూరు.

లక్ష్మీపతి, డాక్టర్ ఆచంట; జననం, మార్చి 3, 1880, బి. ఎ., 1904 (రాజమండ్రి; ఎం. బి. పి. ఎం. (1909) మదరాసు; మదరాసులో వైద్యవృత్తి ప్రారంభం. 1910; విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథ

మండలి మేనేజరుగాను, తెలుగు అకడెమీ కార్యదర్శిగాను, తెలుగులో అనేక గ్రంథాలను ప్రకటించారు. పండిట్ డి. గోపాలాచార్యులవారివద్ద 1914-19 లలో ఆయుర్వేదాన్ని అభ్యసించారు. మదరాస్ ఆయుర్వేద కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ 1920-28; భిషగ్రత్న బిరుదును 1924 లో పొందారు. అఖిలభారత ఆయుర్వేద కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు, 1933, 1947; గాంధిజీ కోరికపై సేవాగ్రాంలో 1939 లో కొంతకాలం వున్నారు. ఆయుర్వేదోద్ధారక బిరుదు 1944 లో పొందారు. గ్రామవైద్యుల పరీక్షకులు, 1950 (మదరాస్); గ్రామపునర్నిర్మాణంలో అభిమానం ఎక్కువ; అవడి ఆరోగ్యాశ్రమం మేనేజింగు డైరెక్టర్; రచన వ్యాయామశాస్త్రం; సంపాదకులు, ఆయుర్వేదం (తెలుగు); అడ్రస్: 43, హారిస్‌రోడ్, మౌంట్‌రోడ్, మదరాస్.

లాల్ బహాదుర్‌శాస్త్రి; జననం, 1904; కాశీవిద్యాపీఠంలో చదివారు. 17 వ ఏటినుంచి స్వరాజోద్యమంలో చేరి, చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్ళారు. ఉత్తర ప్రదేశ కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి, 1935-38; ఉత్తర ప్రదేశ శాసనసభ సభ్యులు, 1937-38; 1947-52; ప్రధాన మంత్రికి పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి, 1947-52; అఖిలభారత కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి; 1951 నుంచి ఇండియా ప్రభుత్వ రైల్వేలమంత్రి 1952 మే 13 నుంచి, అడ్రసు, న్యూఢిల్లీ.

లింగరాజు, క్రొవ్విడి; జననం, నవంబర్, 3, 1904; విద్యార్థిగా వుండగానే, 1921 లో కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో చేరారు; చాలాసార్లు జెయిలుకు వెళ్లారు. 'కాంగ్రెసు' పత్రిక సహాయ సంపాదకులుగాను, సంపాదకులుగాను పని చేశారు. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు; 1946-52. రెవిన్యూ మంత్రికి పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి 1956 జూన్ నుంచి 1947 మార్చి వరకు; ప్రజాపత్రిక జాయింట్ ఎడిటర్, 1953 ఫిబ్రవరి నుంచి 1953 జూన్ వరకు. రచన, అమ్మ; అడ్రస్: రాజమండ్రి.

విజయ ఆనంద్, డాక్టర్; విజయనగరం మహారాజకుమార్;

కాశీ జమీందారీల యజమాని; జననం. 1905 డిశెంబర్ 28. విజయనగర సంస్థాన రాజవంశీకులు; క్రికెట్ ఆటలో నేర్పరి; 1926 లో ఇంగ్లండుకు వెళ్లిన భారతీయ క్రికెట్ జట్టు నాయకులు. యు. పి. శాసనసభ సభ్యులు, 1934-36; 1937-46. కేంద్ర శాసనసభ సభ్యులు; 1945-47; ఆంధ్రమహా సభాధ్యక్షులు, 1940-46. సర్ బిరుదును 1947 లో త్యజించారు; అఖిల భారత క్షత్రియమహాసభ అధ్యక్షులు. ఉత్తర ప్రదేశ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యులు 1952 నుంచి. అడ్రస్ : బెనారస్.

విజయలక్ష్మి పండిట్ శ్రీమతి, జననం 1900 ఆగస్టు 18. రంజిత్ సీతారాం పండిట్‌తో వివాహం, 1921. యు. పి. అసెంబ్లీ సభ్యురాలు 1937. యు. పి. ఆరోగ్య శాఖామంత్రి 1937-39. అఖిల భారత మహిళాసభ అధ్యక్షురాలు 1940-42. కాంగ్రెస్ ఉద్యమంలో మూడుసార్లు జైలుకు వెళ్ళారు, 1946-57. రష్యాలో భారతదేశపు రాయబారి, 1947-49. అమెరికాలో ఇండియా రాయబారి, 1948-1951 నవంబరు; పార్లమెంటు సభ్యురాలు. యునైటెడ్ నేషన్స్ జనరల్ అసెంబ్లీ ప్రెసిడెంట్ 1953 54; అడ్రసు, అలహాబాద్.

వివేకానందమూర్తి, చిర్రావూరి; జననం, 1898; పెద్దాపురం; రాజమండ్రిలలో విద్యాభ్యాసం; 1918లో రెవిన్యూబోర్డు ఉద్యోగంలో చేరారు. 1929 లో డిప్యూటి తాసిల్దారుగా సేలంజిల్లా వెళ్ళారు. 1942 లో డిప్యూటి కలెక్టర్; 1947 నుంచి 1953 వరకు జిల్లా కలెక్టరుగా పనిచేసి రిటైరయారు. 1953 డిసెంబరు 3 నుంచి, ఆంధ్ర రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీసెస్ కమిషన్ చైర్మనుగా నియమింప బడినారు. అడ్రసు, మదరాసు.

విశ్వనాద్, డాక్టర్ భాగవతుల జననం, 1889. జనవరి 1. 1934 వరకు ప్రధాన వ్యవసాయ రసాయనశాస్త్రి; కోయంబత్తూరు. ఇంపీరియల్ అగ్రికల్చరల్ రిసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్ డైరెక్టర్ 1934-44. మదరాస్ రాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖ డైరెక్టర్, 1944-47. బెనారెస్ వ్యవసాయకాలేజి ప్రిన్సిపాల్ 1947-48. రాజస్థాన్ వ్యవ

సాయశాఖ డైరక్టరు 1949; యునైటెడ్ నేషన్సు ఆహార వ్యవసాయ సమితి తరఫున సలహాదారుగా చైనాలో 1948 లో పని చేశారు. ప్రస్తుతం ఇండియా ప్రభుత్వపు వ్యవసాయ మంత్రివర్గములో సలహాదారుగా వున్నారు. అడ్రస్: 84-85, డబ్ల్యు. ఇ. ఏరియా, పూనా రోడ్; ఢిల్లి-5.

విశ్వనాథం, తెన్నేటి. జననం 1896. బి. ఎల్. త్రివేండ్రం. విశాఖపట్టణం జిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీకి చిరకాలం అధ్యక్షులు. 1937 లో మదరాసు అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడినారు. ప్రభుత్వపార్లమెంటరీ సెక్రటరీ, 1937-39. 1946 లో మళ్ళీ అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడినారు. ఛీఫ్ పార్లమెంటరీ సెక్రటరీ, 1946-47; మునిసిపల్ చైర్మన్, విశాఖపట్టణం, 1947-51; మదరాసు శాసనసభ సభ్యులు, 1946-52; 1952-53; అసెంబ్లీలో ప్రతికూల పక్షనాయకులు, 1952; 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి ఆంధ్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక శాఖామంత్రి. అడ్రసు, కర్నూలు.

వీరభద్రరావు, డాక్టర్ అయ్యగారి; జననం. 1908 అగస్టు 4: ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ బి. ఏ. 1927. మదరాసు యూనివర్సిటీ, ఎం. ఎ. 1929. 1931-33 లో మదరాసు యూనివర్సిటీలోనూ, 1933-37 లో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలోనూ రిసెర్చి చేశారు. 1935 లో ఆంధ్ర యూనివర్సిటి మొట్టమొదటి పి. హెచ్. డి. (డాక్టరేట్) ను పొందారు. 1937 లో ఆల్ ఇండియా రేడియోలో చేరారు. అడ్రసు: స్టేషన్ డైరెక్టర్ ఆల్ ఇండియా రేడియో, బరోడా.

వీరభద్రస్వామి, పసుమర్తి. జననం, 20 డిసెంబరు 1890. విజయనగరం కాలేజీలో 20 ఏండ్లు ఉపాధ్యాయులుగాను, మునిసిపల్ కౌన్సిలరుగా 25 ఏండ్లు, చైర్మన్‌గా 9 ఏండ్లు వున్నారు. జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు. 1936 లోను, 1940 లోను మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. 'మాతృసేవ' పత్రిక సంపాదకులుగా 15 ఏండ్లుగా పని చేస్తున్నారు. గాంధి గ్రామ సౌభాగ్య అశ్రమం స్థాపించి

నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని సాగిస్తు న్నారు. అడ్రస్ : విజయనగరం.

వీరరాఘవరావు; పింగళి జననం : జులై 1906 (కవుత వరం) విద్యాభ్యాసం, బందరు, హైదరాబాదు. 1926 లో బి. ఎస్. సి. లో ప్రథమ శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులైనారు. 1927 నుంచి 1935 వరకు మదరాస్ అకౌం టెంటు జనరల్ ఆఫీసులోను, 1935 నుంచి 1942 వరకు ఒరిస్సా కంట్రోలరు, ఒరిస్సా సెక్రటరియట్ లోను పని చేసి, 19 3 లో ఇండియన్ ఆడిట్, అకౌంట్సు సర్వీసుకు ప్రమోషను పొందారు. ఇండియా గవర్న మెంట్ ఆర్థిక సప్లయి శాఖలో కాస్ట్ అకౌంట్సు ఆఫీసరు, 1943-45. 1946 నుంచి 1950 మార్చి వరకు, ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యశాఖలలో టారిఫ్ బోర్డు కాస్టు అకౌంట్సు ఆఫీసరు. 1950 మార్చినుంచి బొంబాయిలో సీనియర్ డిప్యూటి అకౌంటెంట్ జనరల్. అడ్రస్, డిప్యూటి అకౌంటెంట్ జనరల్, బొంబాయి.

వెంకటచలం, వారణాసి. జన నం 1906 మార్చి 6. 1930, 1931, 1932 లలో మొత్తం మూడు సంవత్సరాలు సత్యాగ్ర హోద్యమంలో జైలుకు వెళ్లారు. 1935 నుంచీ ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ మదరాస్ బ్రాంచి మేనే జరు 1944-50 ; హిందూస్థాన్ ఐడి యల్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, ఏజెన్సీ సూపరింటెండెంట్, 1951-52; 1952 నవంబరునుంచి ఆంధ్ర ఇన్సూ రెన్సు కంపెనీ మదరాస్ బ్రాంచి మేనేజర్. అడ్రస్ : 24-డి, షెనాయ్‌నగర్, అమింజికరై, మదరాస్.

వెంకటరత్నం, భోగరాజు. జన నం, 1911 ఫిబ్రవరి 4. డాక్టర్ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య గారి కుమారుడు. బందరు జాతీయ కళాశాలలో విద్యాభ్యాసం; భారత లక్ష్మీబ్యాంకి సెక్రటరి 1929-44. మేనేజింగ్ డైరక్టరు, 1944 నుంచి. ప్రెసిడెంటు, మదరాస్ సెంట్రల్ లాండ్ మోర్ట్‌గేజ్ బ్యాంకి; 1949 మార్చినుంచి. డైరె క్టర్; ఇండస్ట్రియల్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్, 1948 నుంచి అడ్రస్ : గాంధినగర్, అడయార్, మదరాస్.

వెంకటరంగారెడ్డి, కొండా.

జననం 1891; మహబూబ్ నగరంలో 1910 లో న్యాయవాదిగా వృత్తి ప్రారంభించారు. 1922 లో సంస్థానంలో ఆంధ్ర మహాసభను స్థాపించడానికి కృషి చేశారు. రెండుసార్లు ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకోబడిరి. 1934లో వేమన గ్రంథాలయాన్ని స్థాపించారు. సంస్థాన ఆంధ్ర మహాసభ అధ్యక్షులు. 1947 లో సంస్థాన సత్యాగ్రహంలో మూడు నెలలు జైలుకు వెళ్ళారు. ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు; హైదరాబాదు ఎక్సైజుమంత్రి; అడ్రస్ : శ్రీసదను, ఫలీకాన, హైదరాబాద్.

వెంకట రమణనాయుడు, ఎం. ఎ.; జననం, 1900, మదరాసులో. అడ్వొకేట్ గా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించి, మదరాసు సిటీ సివిల్ కోర్టు జడ్జిగా పని చేశారు. తరువాత మదరాసు ఛీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రేటుగా నియమింపబడి, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి ఆంధ్ర ప్రభుత్వ న్యాయశాఖ కార్యదర్శిగా నియమింపబడినారు. 1953 డిసెంబరులో ఆంధ్రరాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీసెస్ కమిషన్ సభ్యులుగా నియమింపబడినారు. అడ్రసు : మదరాసు.

వెంకటరావు, కళా. జననం, 1900 జులై 7. బి. ఏ. చదువుతూ 1929 లో కాంగ్రెస్ ఉద్యమంలో చేరి, చదువు మానేశారు. 1922 లో ఒక సంవత్సరమూ, 1930 లో ఒక సంవత్సరమూ; 1932 లో ఆరు నెలలూ శిక్షపడ్డారు. 1937 లో మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకో బడ్డారు. 1941 లో ఆరునెలల శిక్ష, 4 నెలలడిటెన్షన్. 1942లో అరెస్టయి, 1945 లో విడుదల అయారు. 1946 లో మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. రెవిన్యూ శాఖా మంత్రి 1947 మార్చినుంచి 1949 జనవరి వరకు. అఖిలభారత కాంగ్రెస్ ప్రధాన కార్యదర్శి 1949-51; పార్లమెంట్ సభ్యులు 1950-51; మదరాసు ఆరోగ్య శాఖమంత్రి 1951 సెప్టెంబరు నుంచి 1952 ఫిబ్రవరి వరకు. అడ్రసు : అమలాపురం.

వెంకటరావు, దామెర్ల; జననం 30 ఏప్రిల్ 1894. ఎం. ఎ. ఎల్. టి. (మదరాసు); 1919 నుంచి

ప్రభుత్వవిద్యాశాఖలో ఉద్యోగం; రాజమండ్రి ప్రభుత్వ కళాశాల, ట్రెయినింగ్ కాలేజి; అనంత పురం కళాశాల, మదరాసు ప్రెసి డెన్సి కళాశాలలో ప్రొఫెసర్. 1949 లో వుద్యోగంనుంచి విర మించారు. ఆంధ్ర సొసయిటీ ఆఫ్ ఇండియన్ ఆర్ట్సుకు స్థాపక కార్య దర్శి; ఆంధ్రేతిహాస పరిశోధక మండలికి సహ కార్యదర్శి; దామెర్ల రామారావు మెమోరియల్ ఆర్టు గ్యాలరీ అండ్ స్కూలుకు సహా ధ్యక్షులు; రావుసాహెబ్ ఆదుర్తి రామారావు విద్యావర్ధక ధర్మసంస్థకు నిర్వాహక ధర్మకర్త; రాజమండ్రిపయోజన విద్యాసమితికి అధ్యక్షులు; మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు, 1952-53; ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్ సెనెట్ సభ్యులు. అడ్రసు : దానవాయి పేట, రాజమండ్రి.

వెంకటరెడ్డి కె. (కె. వి. రెడ్డి) జననం, 1 జులై 1912. తాడిపత్రి లో: ప్రెసిడెన్సీ కాలేజిలో 1935 సంవత్సరం బి.యస్.సి. (ఫిజిక్సు) ఆనర్సు డిగ్రీని పొందారు. 1938 లో రోహిణివారి గృహలక్ష్మి ప్రొడక్షన్సులోఅకౌంటెంట్ గా పనిచేశారు. 1938 లో వాహినిలో భాగస్వామిగా చేరి వందేమాత రమ్, సుమంగళీ, 'దేవత' లో ప్రొడ క్షన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గా పనిచేశారు. భక్తపోతన, యోగివేమన, గుణ సుందరి కథ, పాతాళభైరవి, డైరక్టుచేశారు. అడ్రసు: 15, విజయ రాఘవాచారి రోడ్, త్యాగరాయ నగర్, మదరాస్.

వెంకటరెడ్డి, ఆర్. జననం, ఫిబ్రవరి 10, 1899; 1921 లో బి. ఏ. ప్యాసయి, ఒక సంవత్సరం ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేసి, 1942 లో బి. ఎల్. ప్యాసయి, చిత్తూ రులో ప్రాక్టీసు పెట్టారు. జిల్లా కాంగ్రెస్ సెక్రటరీ, 1930-37, చిత్తూరు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్; 1938; ఆ పదవికి రాజీనామా యిచ్చి, సత్యాగ్రహోద్యమంలో చేరి జైయిలుకు వెళ్ళారు, కాం గ్రెసు శాసనసభ పార్టీకి కార్య దర్శి, 1947-48; మద్యనిషేధ శాఖామంత్రికిపార్లమెంటరీ కార్య దర్శి, 1947-48; మదరాస్ అసెంబ్లి సభ్యులు, 1948-52, చిత్తూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ అధ్య క్షులు, 1948; అడ్రస్. చిత్తూరు.

వెంకట శేషయ్య, నీలంరాజు

జననం 1905 డిసెంబరు 22. 1928 లో పత్రికారచనలో ప్రవేశించారు. మొదట్లో స్వరాజ్యపత్రికలో. 1926 నుంచీ ఆంధ్రపత్రికలో రిపోర్టరుగాను, సహాయ సంపాదకుడుగాను, 1945 వరకు పనిచేశారు. 1933 మొదలు 1935 వరకు "నాట్యకళ" అనే పత్రికకు సంపాదకులు, "ఉషాపరిణయం" అనే చిత్రంలో నటించారు. మదరాస్ నగర జర్నలిస్టులసంఘాధ్యక్షులు 1944 డిసెంబరు నుంచి. ఆంధ్రరాష్ట్ర పత్రికా రచయితల సంఘ కార్యదర్శి, 1946-50. మదరాస్ ఫిలిం సెన్సారుబోర్డు సభ్యులు 1947. ఆంధ్రప్రభ అసిస్టెంట్ ఎడిటర్ 1949 ఏప్రిల్ నుంచి, అడ్రసు: షెనాయ్ నగర్, మదరాసు.

వెంకటస్వామి నాయుడు, ద్వారం; జననం; 1893; ప్రసిద్ధాంధ్ర ఫిడేలు గాయకులు, విజయనగరం సంగీత కలాశాల ప్రిన్సిపాల్. 1924 లో 'గాంధర్వ విద్యాభూషణ' బిరుదాన్ని పొందారు. 1935 లో జయపురం మహారాజాగారి కనక కంకణాన్ని పొందారు. తిరువాన్కూరు, మైసూరు మహారాజుల మన్ననలనుపొందారు. 1949 మార్చి 26 న మదరాసులో పౌర ప్రముఖులచే సన్మానింపబడినారు. 1953 మార్చి 15 న రాష్ట్రపతి రాజేంద్రప్రసాద్ వీరికి సన్మానంచేసి, బహూకరణ ఇచ్చారు. అడ్రసు: విజయనగరం.

వెంకటేశ్వరరావు, నార్ల. జననం, 1908 డిసెంబరు 1. బి.ఎం.(బందరు) 1934. విద్యార్థిగా వుండగానే కృష్ణా పత్రికలో పని చేస్తూ వుండేవారు. 1935 లో స్వరాజ్యపత్రికలో పనిచేశారు. జనవాణి సబ్ ఎడిటర్, 1936-37. ప్రజామిత్ర అసిస్టెంటు ఎడిటర్, 1937-38. ఆంధ్రప్రభ న్యూస్ ఎడిటర్. 1938-42. ఆంధ్రప్రభ ఎడిటర్, 1942 నుంచి. స్వదేశ సంస్థానాలు, నేటి రష్యా, రష్యన్ కథలు, ఆస్ట్రియా ఆక్రమణ; చెక్ రాజ్యవిచ్ఛేదం, పాలస్తీనా మొదలైన రాజకీయ గ్రంథరచయిత. ఇటీవల నాటకరచనలో ఎక్కువ కృషిచేస్తున్నారు. "కొత్తగడ్డ" అనే పేరుతో కొన్ని ఏకాంక నాటికలను ప్రకటించారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర పత్రికా రచయితల సంఘ అధ్యక్షుడు, 1945-48. మదరాసు

ఫిలిం సెన్సార్స్ బోర్డు సభ్యులు 1948-51. అడ్రస్: ఆంధ్రప్రభ మౌంటురోడ్, మదరాస్.

వెంకటేశ్వరశాస్త్రిలు, వావిళ్ల జన్మస్థానం; నెల్లూరుజిల్లా అల్లూరు. చెన్నపట్టణంలో ఎఫ్. ఎ. ప్యాసయినారు. చదువు మానినప్పటినుంచి వీరి తండ్రిగార్లు స్థాపించిన వావిళ్లరామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్సు అను గ్రంథప్రకటన వ్యాపారమును వృద్ధిచేయుటలోను, ప్రజోపయోగ సంస్థలలో చేరి వాటికి సహాయము చేయుటలోను నిమగ్నులైవున్నారు. భాషాభివృద్ధికి వీరు చేసిన గొప్ప సేవకు కృతజ్ఞతగా, వీరికి ఆంధ్ర ప్రజా నాయకులు 'భాషోద్ధారక' అనే బిరుదును ఇచ్చారు. అడ్రస్: 49) తిరువత్తియూర్ హైరోడ్, చాకలపేట, మదరాస్-21.

వెంకటేశ్వర్లు పిల్లలమర్రి; వయస్సు, 40; విజయవాడ వాస్తవ్యులు; మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు; 1946-52: ఆంధ్రరాష్ట్రట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు. 1947-49; 1948-51 లో నిర్బంధంలో వుంచబడినారు. 1952 లో కమ్యూనిస్టు పార్టీ అభ్యర్థిగా, జగ్గయ్యపేట నియోజక వర్గంనుంచి అసెంబ్లీకి ఎన్నుకో బడినారు. అడ్రసు: కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆఫీసు, విజయవాడ.

వెంకటకృష్ణరావు, భావరాజు, జననం, 1896 జూలై 1. బి. ఏ, పచ్చయప్ప కాలేజి. బి. ఎల్. మదరాసు లా కాలేజి. ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసయ్యారు. ఏ. ఏ. ఆంధ్ర యూనివర్శిటి. 1920 లో రాజమండ్రిలో లాయరు ప్రాక్టీసు ప్రారంభం. 1921 డిసెంబరులో రాజమహేంద్రవరములో ఆంధ్ర ఇతిహాస పరిశోధక మండలి స్థాపించిన వారిలో ముఖ్యులు. ఇంగ్లీషు భాషలో ఏ హిస్టరీ ఆఫ్ ది ఎర్లీ డైనాస్టిస్ ఆఫ్ ఆంధ్రదేశ ' అను పేరుతో ఆంధ్రదేశ చరిత్రలో ఒక భాగము క్రీ. శ. 200 మొదలు 625 వరకు రచించారు, దీనికే ఆంధ్ర యూనివర్శిటీవారు వీరికి ఎం. ఎ. డిగ్రీని ఇచ్చారు. మదరాసు హిందూ ధర్మాదాయముల బోర్డు కమిషనరు 1943 ఆగస్టు నుంచి 1948 ఆగస్టు వరకు; హైదరాబాదు ప్రభుత్వ ధర్మాదాయశాఖకు స్పెషల్ ఆఫీసరు. అడ్రసు: రాజమండ్రి.

వేమూరెడ్డి, కె, సి. జననం. జనవరి 6; 1908 ; బి.ఎ. బి.ఎల్. అడ్వొకేటుగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభం, 1938; 1938 నుంచి కాంగ్రెసులో సభ్యులు; అనంతపురం జిల్లా బోర్డు వుపాధ్యక్షులు, 1940-41; జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటి సభ్యులు: నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. రాయలసీమ మహాజనసభ అధ్యక్షులు, నంద్యాల 1949; అనంతపురం జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, 1949-53. మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులు, 1952 నుంచి అడ్రసు: అనంతపురం.

శంకరరెడ్డి, నాయకంటి. జననం, 1898; కర్నూలు తాలూకా ముడుమాలలో; 1920-21, లో బి. ఎ. సీనియర్ క్లాసు చదువుతూ, సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరి చదువు విసర్జించారు. రాష్ట్ర లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యులు, 1937; జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్, 1937-38; స్వరాజ్యోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లారు. 1947 లో ప్రకాశం మంత్రి మండలిలో, ప్రకాశం గారికి పార్లమెంటరీ సెక్రటరి; ఆంధ్రకాంగ్రెసు కార్యవర్గ సభ్యులు, 1937. 1952 లో కర్నూలు నుంచి అసెంబ్లీకి యెన్నికయినారు. రాష్ట్రప్రభుత్వ స్థానిక పరిపాలనా శాఖమంత్రి 1952 ఏప్రిల్ 19 వ నుంచి 1953 అక్టోబరు 1 వరకు, అడ్రసు, కర్నూలు.

శంభుప్రసాద్, శివలెంక ; జననం 1911 జనవరి 25. 1923-27 లో బందరు జాతీయ కళాశాల, 1928-29 లో అడయారు థియొసాఫికల్ హైస్కూల్, 1936-32 లో శాంతి నికేతనములో చదివారు. 1932 లో ఆంధ్రపత్రికలో సంపాదకీయ శాఖలో ప్రవేశించారు. 1935-38 లలో ఆంధ్ర వార పత్రికను నిర్వహించారు. 1938 లో వీరి మేనమామ, మామగారు అయిన, శ్రీ కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి మరణానంతరం, ఆంధ్రపత్రిక, ఆంధ్ర వారపత్రిక, భారతిలకు సంపాదకులై, వాటిని నిర్వహిస్తున్నారు. అఖిలభారత పత్రికా సంపాదకుల స్థాయీసంఘ సభ్యులు 1942-43, 1947-49, 1948-51. కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సు సభ్యులు, 1952 మార్చి నుంచి. అడ్రెస్ : ఆంధ్రపత్రిక ఆఫీసు; 7, తంబుచెట్టివీధి, జి. టి. మదరాసు.

శివరామ కృష్ణయ్య, మద్దూరి. (54 ఏండ్లు). రాజమండ్రి వీరేశ లింగ పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయ పదవికి 1921 లో రాజీనామా నిచ్చి, కాంగ్రెసులో ప్రచారము సాగించారు. కాంగ్రెసులో నిర్మాణ కార్యక్రమములలో పాల్గొన్నారు. 1927 నుండి ప్లీడరుగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించి, దేశ సేవకులకు ఎక్కువగా సహాయ పడ్డారు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని ప్రధాన కాంగ్రెసు సహాయకులలో ఒకరు. అడ్రసు, ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి.

శోభనాద్రిశాస్త్రి, దోర్బల; జననం, ఆగస్టు 13, 1898; ఎం.ఏ. మదరాసు యూనివర్శిటీ; 1920 నుంచీ వీరు బ్యాంకింగు వ్యాపారంలో వున్నారు. 1922 లో లండన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ బ్యాంకర్సు పరీక్షప్యాసయారు. సెంట్రలు బ్యాంకిలో కొంతకాలం పనిచేసి, ఆంధ్రబ్యాంకులో చేరారు. దానిని అభివృద్ధికి తీసుకురావడంలోచాలా కృషిచేసి, తరువాత మళ్ళీ సెంట్రలు బ్యాంకి ఏజెంటుగా చేరి; కోయంబత్తూరు, హైదరాబాదు, మైసూరు నగరాలలో పనిచేశారు. ప్రస్తుతం మదరాసు బ్రాంచికి ఏజెంటు; ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ డైరెక్టరు; అడ్రసు: 51, గోపతి నారాయణ స్వామిచెట్టి రోడ్, త్యాగరాయ నగర్, మదరాసు.

శేషగిరిరావు, డాక్టర్ శిష్టా, జననం, 1907 అక్టోబర్ 5. 1924 వరకు పచ్చయప్ప కాలేజీలో చదివి, తరువాత స్కూలు ఆఫ్ ఇండియన్ మెడిసిన్‌లో చదివి, 1928 లో ఎల్. ఐ. ఎం. డిప్లొమా తీసుకున్నారు. 1928 లో కేసరి కుటీరం మేనేజరుగా చేరారు; ఇప్పుడు ఆసంస్థకు డైరెక్టర్; చాలా పత్రికలలో, వైద్య సలహాలను ప్రచురిస్తూ వుంటారు, "నమ్మ, నమ్మకపో" అనే వీరి సలహాలు: దైనందిన జీవితంలో ఆరోగ్య సూత్రాలుగా చాలా ఉపకరిస్తవి. అడ్రసు: కేసరి కుటీరం, రాయపేట, మదరాస్.

శ్రీధరరావు, ఇరువంటి. జననం, 15 మే 1915. బి. ఎస్. సి; ఇంజనీరింగ్ (బెనారెసు). 1928. ఎ. ఎం. ఐ. ఇ. ఛార్టర్డు ఇంజనీర్; క్రాంప్టన్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీలో అసిస్టెంట్ వర్క్సు మేనేజరుగాను, ధనబాద్ బొగ్గు

గనులలో అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్ గాను మధురమీనాక్షి మిల్స్‌లో ఛీఫ్ ఇంజనీర్ గాను, తిరుపతి దేవస్థానం లో ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్ గాను పనిచేసి, మదరాసులో కుట్టి అండ్ రావ్ (ఇంజనీర్స్) కంపెనీలో భాగస్తులుగా ఆకంపెనీని స్థాపించారు. ఆ కంపెనీ లిమిటెడ్ కంపెనీ అవగా, దానిలో డైరెక్టరు. 1951 లో ప్రత్యేకంగా శాయనాస్ లిమిటెడ్ అనే ఇంజనీర్ల సంస్థను స్థాపించి దానికి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ గా ఉన్నారు. స్ట్రామెక్ ఇంజనీర్స్‌కు ఈస్టర్న్ టెక్నికల్ లేబరేటరీస్ లిమిటెడ్‌కు కూడా మేనేజింగ్ డైరెక్టరు. 'మాతృసేవ' వారపత్రిక సంపాదకులు. అడ్రస్ : 2, సారంగపాణి వీధి, త్యాగరాయనగర్, మదరాస్.

శ్రీనివాసరావు; శ్రీరంగం. జననం; 1910 జనవరి 2, బి.ఏ., 1931; ఆంధ్ర ప్రభలో సబ్-ఎడిటర్, 1938-42; ఆల్ ఇండియా రేడియోలో 1943; మిలిటరిలో, 1944; పేరుపొందిన తెలుగు కవి; అనేక గీతాలు కాక, వచన రచనలు, పరిణయ రహస్యం, ప్రభవ, వారం వారం. మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు, 1953 నుంచి. అడ్రసు 10, అరుణగిరి ముదలివీధి, మైలాపూర్.

శ్రీ ప్రకాశ; జననం, 1890 ఆగస్టు 3; బారిస్టర్, లీడర్, ఇండిపెండెంట్, ఆజ్ అనే పత్రికల సంపాదకశాఖలో పనిచేశారు; కాశీ విద్యా పీఠ స్థాపకులలో ఒకరు; యు. పి. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి, 1928-34; ఆలిండియా కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి. 1929-31; కేంద్ర శాసనసభ సభ్యులు, 1935-47; 1930, 1932, 1942 లలో జెయిలుకు వెళ్ళారు. చాలా పుస్తకాలు వ్రాశారు. పాకిస్తాన్‌లో భారత దేశం తరఫున హైకమిషనర్ ఆగష్టు 15, 1947 నుంచి 1949 ఫిబ్రవరి 15 వరకు; అస్సాం గవర్నరు, 1949 ఫిబ్రవరి 16 నుంచి 1950 మే అంతం వరకు; ఇండియా ప్రభుత్వమంత్రి, 1950-52; మదరాసు గవర్నర్, 1952 మార్చినుంచి. అడ్రసు. రాజభవన్-గిండి.

శ్రీ రంగాచార్యులు, ముక్తేవి; జననం, 1912 జూన్ 5; బి. ఏ. ఆంధ్ర; హోమియో డిప్లొమా

హెచ్. ఎల్. యమ్ అండ్ ఎస్.; సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరణ సభల్లో జాతీయోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర హోమియోపతీ వైద్యుల సమ్మేళన సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, 1949 నుంచి. తూర్పు కృష్ణా జిల్లా ఆంధ్ర మహాసభ ప్రధాన కార్యదర్శి, 1941-54; ఆంధ్ర హోమియోపత్ పత్రిక ఎడిటర్ 1938; జైహింద్ పత్రిక ఎడిటర్ 1947-48; మోటారు ట్రాన్స్‌పోర్టు పత్రిక ఎడిటర్ 1951 నుంచి; ఇతర తెలుగు పత్రికలకు వ్యాసాలు వ్రాస్తూ వుంటారు. అడ్రసు, పెదముత్తేవి, కృష్ణా జిల్లా.

శ్రీరాములు, తాడేపల్లి; జననం, 1907 బందరు వర్తకులు; ఆంధ్ర బ్యాంకు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్; 1949 వరకు, ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, హిందూస్తాన్ ఐడియల్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీల డైరక్టరు. అడ్రసు . మచిలీపట్టణం.

సత్యనారాయణరాజు, అల్లూరి; జననం, 1914; చిన్నతనంలోనే జాతీయ యోద్యమంలో చేరి జెయిలుకు వెళ్ళి, జెయిలులోనే హిందీ భాషను బాగా నేర్చుకొని 'వోల్గాసేగంగా' అనే గ్రంథాన్ని తెలుగులోకి తర్జుమా చేశారు. 1933 నుంచీ ఏ. ఐ. సి. సి. సభ్యులు. ఆంధ్రరాష్ట్ర యువజన సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి 1935; దీనికి అధ్యక్షులు, 1936; మద్రాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-52; కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్ మెంబరు, 1954 నుంచి; అడ్రస్; జన్నారు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

సత్యనారాయణ, కప్పగంతుల; జననం. 1916 జులై 20. జనవాణి సబ్ - ఎడిటర్; 1936 జులై 1937 మార్చి; ఆంధ్ర పత్రిక రిపోర్టర్, 1937 మే-1938 ఆగస్టు; ఆంధ్రప్రభ సబ్ - ఎడిటర్. 1938 ఆగస్టు-1942 ఏప్రిల్; దేశాభిమాని సబ్ ఎడిటర్, 1943 జనవరి-జులై; ఫ్రీప్రెస్ సబ్ ఎడిటర్ 1944 జనవరి-జులై; 1945 జనవరినుంచి ' మెయిల్ '' లో సబ్-ఎడిటర్; ఆంధ్రరాష్ట్ర పత్రికారచయితల సంఘ వర్కింగుకమిటీ మెంబరు 1941-48. ప్రపంచ దర్శిని ఎడిటర్; రచనలు , మాణిక్యం, ఎవరికివారేనా, తెల్లవారు ఝాము పాటలు,

సెలవు, ఋణవిముక్తి అనే కథల సంపుటిలు; కబుర్లు : అడ్రసు : 5, వీరభద్రన్ స్ట్రీట్, మైలాపూర్, మదరాస్ 4.

సత్యనారాయణమూర్తి, తుమ్మలపల్లి—జననం 1918 ఆగస్టు 14. పిప్పర. ప. గోదావరి జిల్లా. విద్యార్థి యువజనోద్యమ నాయకులు. భూస్వాములు, జిలాలో పలుకుబడిగల వ్యాపారస్తులలో ఒకరు. వీరు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యువజన కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగానూ; తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగాను, ప. గో. హరిజన సేవాసమితి, ప. గో. భారత స్కౌట్స్ గ్రంథాలయ సంఘం అధ్యక్షులుగానూ వున్నారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ కాంగ్రెసు సభ్యులు. ఇదివరలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ్యులుగా వున్నారు. అఖిలభారత యువజన కాంగ్రెసు (నాగపూర్) సభకూ, అఖిల ఆసియా యువజన కన్వెన్షన్ (బొంబాయి) కూ వీరు ఆంధ్రబృందానికి నాయకత్వం వహించారు. కవిత్వం: గ్రంథపఠనం, తోటల పెంపకం, వీరిఅభిమాన విషయాలు. చిరునామా : పిప్పర, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా.

సత్యనారాయణ, బొమ్మకంటి, జననం, 7 ఆగస్టు 1916. 1936 లో ఖమ్మంలో సబ్ కలెక్టరు ఆఫీసులో గుమాస్తాగాచేరి, 1944 లో రాజకీయాలలో చేరి ఉద్యోగం విరమించారు. వరంగల్ జిల్లా ఆంధ్ర మహాసభ కార్యదర్శిగా ఉన్నారు. హైదరాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసు నాయకులలో ఒకరు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యవర్గంలో సభ్యులు. హైదరాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులు. అడ్రసు : హైదరాబాదు.

సత్యనారాయణరావు, పెండ్యాల, జననం, 1895; మదరాసులోను, ఆక్స్‌ఫర్డులోను చదివి, 1918 లో ఐ. సి. ఎస్. లో చేరారు. సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో అసిస్టెంటు కమిషనర్, డిప్యూటీ కమిషనర్ పదవులను నిర్వహించి 1936 లో ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శి అయారు. 1939-42 లో నాగపూర్ డివిజన్ కమిషనర్; ఇండియా గవర్నమెంటు ఆహారశాఖకు డైరెక్టర్ జనరల్,

1942-43; సి. పి. రెవిన్యూ ట్రిబ్యునల్ చైర్మన్. 1945-46; సి. పి. ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్య దర్శి, 1946-48: జోధపూర్ సంస్థాన దివాన్, 1948-49: మధ్య భారత్ మంత్రి మండలికి సలహాదారు 1952-54; దామోదర్ లోయ అథారిటీ అధిపతి 1954 మార్చినుంచి.

సత్యనారాయణరావు, యండ మూరి; జననం, 1913 మే 21: బి. ఏ, (కాకినాడ); బి. ఇడి. (రాజమండ్రి); తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో కొన్నాళ్లు స్కూలు టీచరుగా పనిచేశారు. జనవాణి సబ్-ఎడిటర్ 1937-39; ఆలిం డియా రేడియోలో న్యూసు అనౌ న్సర్ 1939-43; ప్రోగ్రామ్స్ అసిస్టెంట్, ఢిల్లీలోను, మదరాసు లోను 1943-48; ప్రోగ్రామ్స్ అసిస్టెంట్, 1948 జనవరి నుంచి; 1948 జనవరి నుంచి 1949 జనవరి వరకు ప్రోగ్రామ్స్ ఎగ్జిక్యూటివ్ విజయవాడ; 'సత్య', 'శ్రీవా త్సవ' అనే పేర్లతో పత్రికలలో వ్రాస్తారు. అడ్రస్: ఆలిండియా రేడియో, మదరాస్.

సంజీవరెడ్డి, నీలం; జననం, 19 మే 1913; అనంతపురం ఆర్ట్సు కాలేజిలో చదువుతూ, సత్యాగ్రహోద్యమంలో చేరి చదువు మానివేశారు. 1938 లో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు, కార్య దర్శిగా ఎన్నుకోబడి, 1940 లో సత్యాగ్రహోద్యమంలో జెయిలుకు వెళ్లేవరకు ఆ పదవిలో వున్నారు. 1946 లో మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగాఎన్నుకోబడినారు. మద రాసు ప్రభుత్వ మద్యనిషేధశాఖా మంత్రి 1949 ఏప్రిల్ 1951 ఏప్రిల్; ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు, 1951 ఏప్రిల్ నుంచి; కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్స్ మెంబరు, 1953-52; ఆంధ్ర ప్రభుత్వ ఉప ముఖ్యమంత్రి, 1953 అక్టోబరు 1 నుంచి; అడ్రసు, కర్నూలు.

సంజీవయ్య, డి. జననం, 14 ఫిబ్రవరి 1921; కర్నూలు జిల్లా పెద్దపాడు; బి. ఎ.. బి. ఎల్. 1950లో పార్లమెంటు సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినా. 1952 లో కర్నూలు రిజర్వుడు స్థానంనుంచి అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడినారు. మదరాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గృహ నిర్మాణ శాఖామంత్రి 1922ఏప్రిల్ 10 నుంచి 1953 సెప్టెంబర్ 30

వగకు; ఆంధ్ర ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖా మంత్రి, 1953 అక్టోబర్ 1 నుంచి; అడ్రస్, కర్నూలు.

సాంబమూర్తి, బులుసు; జననం, 1886 మార్చి 4, కాకినాడలో పేరుపొందిన లాయరుగా వుండి, 1920 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరి ప్రాక్టీసు వదలిపెట్టారు. చాలాసార్లు జైలుకు వెళ్ళారు లాఠీ దెబ్బలు తిన్నారు. కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రధాన కార్యదర్శి, 1923; వర్కింగు కమిటీ సభ్యులు, 1922. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి 1935-37, మదరాసు అసెంబ్లీ సభ్యులుగా 1937 లో ఎన్నుకోబడ్డారు. మదరాసు అసెంబ్లీ స్పీకరు 1937-39; మదరాసుజిల్లా ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులు. 1949; అడ్రసు కాకినాడ.

సీతాపతి, డాక్టర్ గిడుగు వెంకట; జననం, 1885 జనవరి 28; బి. ఏ. (1906) మదరాసు: ఎల్. టి. (1908) రాజమండ్రి: పర్లాకిమిడి రాజా కాలేజిలో 1908-1910 లలోను, జయపురం బోర్డు హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరుగా 1910-11 లోను, పర్లాకిమిడి కాలేజిలో హిస్టరీ లెక్చరర్ గా 1931-32 లలోను పనిచేశారు. ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్ రీసెర్చి ఫెలో, 1931-32: పర్లాకిమిడి మున్సిపల్ కౌన్సిలర్ 1916-29; పర్లాకిమిడి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులు, 1932-33, గంజాం జిల్లాబోర్డు సభ్యులు, 1932-38: పర్లాకిమిడి తాలూకా మొదలైన ఆంధ్ర ప్రాంతములను ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో చేర్చకూడదని ప్రతిఘటించి, 1938 లో ఇంగ్లండుకు వెళ్ళిన ఆంధ్రనాయకులలో ఒకరు. 1939-47 లలో సినిమాలలో నటించారు. 1948 నుంచి తెలుగుభాషా సమితి వారి తెలుగు విజ్ఞాన సర్వస్వమునకు ప్రధాన సంగ్రాహకులు గాను, సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువునకు సమీక్షకులు గాను వున్నారు. రచనలు: భారతీశతకము, బాలానందము, కువలయావళి నాటికకు ఆంధ్రానువాదము మొదలైనవి. అడ్రసు: 9, ఆఫీసు వెంకటాచల మొదలివీధి, ట్రిప్లికేన్, మదరాస్-5.

సీతారామరెడ్డి, హాలహరివి; జననం, 1901; బి. ఎ. పచ్చ

యప్ప కాలేజి; బి. ఎల్., లా కాలేజి, మదరాస్, బళ్ళారి లో ప్రాక్టీసు ప్రారంభం, 1930; 1937 లో కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా మదరాస్ లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీకి బళ్ళారి నియోజక వర్గంనుంచి ఎన్నుకోబడినారు; మళ్ళీ 1946 లో కూడా ఎన్నుకోబడినారు; పరిశ్రమల శాఖామంత్రి 1947 మార్చినుంచి 1949 జనవరి వరకు; రెవిన్యూమంత్రి 1949-52; పార్లమెంటు సభ్యులు, 1952 నుంచి 1953 వరకు; అడ్రసు బళ్ళారి.

సుబ్బారావు, కల్లూరి; జననం, 1897 మే 25; 1920 లో సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో చేరి జైలుకు వెళ్లారు. మళ్లీ 1922 లో కూడా శిక్షపడ్డారు. 1937 లో మదరాసు అసెంబ్లీకి ఎన్నుకోబడినారు. మళ్ళీ 1946నుంచి 1952 వరకు. అడ్రసు అనంతపురం.

సుబ్రహ్మణ్యం, ధూర్జటి; జననం, 1905 అక్టోబర్ 27; ఎం. ఏ. (మదరాసు), బి. ఇ. డి. (ఆంధ్ర) ఎఫ్. ఐ. ఎ, (లండన్), ఎఫ్. ఎస్. ఎస్. (లండన్); 1938 లో ఇంగ్లండు వెళ్లి, ఎలయన్సు ఎస్యూరెన్సు కంపెనీలో పనిచేసి,ఇండియాకువచ్చినతరువాత ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ సెక్రటరీగాను అక్చ్యుయరీగానుఉన్నారు. ఇంగ్లండువెళ్లక ముందు గుంటూరు హిందూ కాలేజిలో లెక్చరర్ గా ఉన్నారు. బందరు థియోసాఫికల్ లాడ్జి ప్రెసిడెంట్; సెక్రటరీ, రోటరీక్లబ్; అడ్రసు: జనరల్ మేనేజర్ ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, మచిలీపట్టణం.

సుందరయ్య, పుచ్చలపల్లి. జననం, 1913. పద్నాలుగవఏట నే రాజకీయోద్యమంలో చేరారు. 1927 లో మదరాసు కాంగ్రెసు మహాసభలో పాల్గొన్నారు. 1930 జనవరిలో మదరాసులో లయోలా కాలేజినుంచి విద్యార్థుల ఊరేగింపు జరిపారు. రెండేళ్లు శిక్షపడి, బోర్స్టల్ స్కూలులో వున్నారు. 1932 లో కమ్యూనిస్టు పార్టీలోచేరి, 1934 ఆంధ్ర దేశంలో కమ్యూనిస్టుపార్టీని స్థాపించారు. 1938, 1939 లలో ఏ.ఐ. సి.సి. సభ్యులుగా కూడావున్నారు. 1952 లో కౌన్సిలు ఆఫ్ స్టేట్సు కు మెంబరుగా ఎన్నుకోబడినారు.

అడ్రసు: కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఆఫీసు, విజయవాడ.

సుందరరామశాస్త్రి నరసింహా దేవర: జననం; 27 ఫిబ్రవరి 1908, (అలమూరు); బి. ఏ. (రాజమండ్రి) ఎం. ఏ. (మదరాసు); ఎం. ఎస్. సి. (మదరాసు) పి. హెచ్. డి. (లండన్); మదరాసు యూనివర్శిటీలో స్టాటిస్టిక్సు డిపార్టుమెంటు ప్రధానోపన్యాసకులు 1934 నుంచి 1943 నవంబరు వరకు. సిమ్లాలో, ఇండియాప్రభుత్వపు లేబరుడిపార్టుమెంటుకు స్టాటిస్టిషియన్, 1933 నవంబరు నుంచి 1945 సెప్టెంబరు వరకు. ప్రస్తుతం; డైరక్టర్ ఆఫ్ స్టాటిస్టిక్సు రిజర్వ్‌బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, బొంబాయి. ఇండియా ప్రభుత్వపు స్టాటిస్టికల్ డిపార్టుమెంట్ స్టాండింగు కమిటి మెంబరు; ఇండియా ప్రభుత్వపు ఇండియన్ కౌన్సిలు ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చి శాఖ స్టాటిస్టికల్ కమిటీ మెంబరు: అడ్రసు. రిజర్వ్‌బాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, బొంబాయి.

సూరయ్య; కొల్లిపర; 1921 నుంచీ కాంగ్రెసు ఉద్యమంలో పాల్గొని చాలాసార్లు జైయిలుకు వెళ్ళారు. తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుకు 15 సంవత్సరాలు అధ్యక్షులు, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు లోనూ చాలాకాలం సభ్యులు; చాలా ప్రజోపయోగ సంస్థలను స్థాపించడంలో కృషి చేశారు. 'సాహితి' పత్రిక సంపాదకులు; మదరాస్ అసెంబ్లీ సభ్యులు 1946-52. అడ్రసు; కపిలేశ్వరపురం; కృష్ణాజిల్లా,

సూర్యనారాయణ,పంచాగ్నుల; జననం, 4 ఏప్రిలు 1897; స్వరాజ్యోద్యమంలో చేరి గవర్నమెంటు ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చారు. కొంతకాలం మదరాసు లోని కాంగ్రెస్ కార్యాలయం లోనూ, స్వరాజ్యపత్రికలోను పని చేశారు, తరువాత, వ్యాపారంలో ప్రవేశించారు. వస్త్ర వ్యాపారంలో ప్రముఖులు; మేటూరుమిల్లు వస్త్రాలకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లుగా వున్న ఎస్. కృష్ణస్వామి, పి. సూర్యనారాయణ కంపెనీలో భాగస్థులు; చాలా మిల్లు కంపెనీలలో డైరెక్టర్; స్వయంకృషివల్ల పెద్ద వ్యాపారస్థులైన కొద్ది మంది ఆంధ్రులలో వీరొకరు; అడ్రస్: 11-12, సెకండ్ లైన్ బీచ్ మదరాసు-1

సూర్యనారాయణమూర్తి, అప్పికట్ల; జననం, 1894 నవంబరు 29; సహకారోద్యమ వ్యాప్తికి చాలా కృషిచేశారు. ఢిల్లీలోని ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ వరల్డు అఫేర్స్ సభ్యులు; హోంరూల్ ఉద్యమంలో పాల్గొని, అప్పటినుంచీ రాజకీయాలలో ప్రముఖపాత్రను నిర్వహిస్తున్నారు. 1917 నుంచీ ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమంలో కృషి చేస్తున్నారు; బరంపురం హరిజన సేవక్ సంఘానికి అధ్యక్షులు: ఆంధ్ర యూనివర్శిటి సెనెటు సభ్యులు, 1926-29; గంజాం జిల్లా వ్యవసాయదారుల సంఘ కార్యదర్శి; పత్రికారచయిత: ఒరిస్సారాష్ట్ర ఆంధ్రసంఘానికి అధ్యక్షులు; అడ్రసు, సర్వోదయభవన్, ఛత్రపూర్, గంజాంజిల్లా.

సూర్యనారాయణరావు, కొత్తా; జనవరి, 1876, గుంటూరు జిల్లా కొండవీడులో; నరసాపూర్ లో విద్యాభ్యాసం; స్కూల్ మేష్టరుగా 1901 లో జీవితం ప్రారంభించారు. 1905 లో మిల్లుస్టోరు వ్యాపారం, ఇండియన్ కామెర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ అనే పేరుతో బెజవాడలో స్థాపించారు. 1914 లో ఈ వ్యాపారాన్ని మదరాసులో దీ హైవ్ ఫౌండ్రీ ఇంజనీరింగ్ వర్క్సును స్థాపించారు. దీనిని 1937 లో లిమిటెడ్ కంపెనీగా మార్చారు. 1942 లో కొత్తా బిజినెస్ సిండికేటును, రామవరప్పాడులో వుక్కుపోత పరిశ్రమ కొత్తాస్టీల్ ప్రాడక్ట్సును స్థాపించారు ఆంధ్ర చేంబర్ ఆఫ్ కామెర్స్ వైస్ ప్రెసిడెంటు; కొత్తా బిజినెస్ సిండికేట్ లిమిటెడ్‌కూ ఇండియన్ కామెర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్‌కూ గవర్నింగ్ డైరెక్టర్; అడ్రెసు. ది హైవ్ బిల్డింగ్స్, 96, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సూరి, జి. ఎస్. (సూర్యనారాయణ గోళ్ళమూడి) జననం. 1913 మే 31, బి. ఏ. (గుంటూరు); బి. ఎల్. (మదరాసు); 1939 లో అడ్వొకేట్‌గా ఎన్‌రోల్ అయారు. 1944 నుంచి మదరాసులో ప్రాక్టీసు చేస్తున్నారు. విద్యార్థిగా వున్నప్పటినుంచీ కథలు, నాటికలు, ఏకాంకికలు వ్రాస్తూవున్నారు. ప్రస్తుతం తెలుగు వారపత్రికలకు 'లా' మీద వ్యాఖ్యానాలు

వ్రాస్తూ వున్నారు. ఆంధ్ర వార పత్రికలలో ఖు లా సా కబుర్లు వ్రాస్తూ వున్నారు. వీరి రచనలో ప్రసిద్ధిపొందినవి: టింగణ్ కథలు, బ్రహ్మలోకం (నాటిక), సరాగం, (రేడియో నాటిక), ఇంగ్లీషు తెలుగు నాటకాలలోను 'నారద-నారది' ఫిలింలోను నటించారు. రేడియో నాటకాలలో పాల్గొంటున్నారు. 'ప్రపంచదర్శిని' లోని 'లా' విషయాలు వీరు వ్రాసినవే. అడ్రసు: గుంటూరు.

సోమశేఖరశర్మ, మల్లంపల్లి; జననం, 1891 (మినుమించిలిపాడు) 1911 లో ఆంధ్రుల చరిత్ర వ్రాస్తున్న చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారి సహాయకులుగా, చరిత్ర పరిశోధన ప్రారంభించారు. 1914-18, దేశమాత పత్రిక సంపాదకులుగా పనిచేశారు. 1918 లో 'ఆంధ్రాభ్యుదయ గ్రంథమాల' ను స్థాపించారు. 1924-40, 'ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వం' తయారు చెయ్యడంలో, ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయంలో వున్నారు. 1940-46, ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో చారిత్రక పరిశోధక పండితులుగావున్నారు. రచనలు: ఆంధ్రవీరులు, అమరావతీ స్తూపములు చారిత్రక వ్యాసములు, ఆంధ్రదేశచరిత్ర; సుమారు 30 శాసనములు టీకా టిప్పణులతో సహా.

హనుమంతరావు, పల్లెర్ల. జననం, 27 మే 1908; మిడిల్ స్కూలులో చదువు ముగించుకొని, హైదరాబాదు రెవెన్యూ డిపార్ట్‌మెంటులో వుద్యోగం చేస్తూ,ఆరుసంవత్సరాలు ఉద్యోగం చేసిన తరువాత 1932 లో మెట్రిక్యులేషన్ ప్యాసయారు 1937 లో న్యాయవాది పట్టాన్ని పొంది మహబూబ్ నగరంలో ప్రాక్టీసు పెట్టారు. 1938 లో స్టేటు కాంగ్రెసు ఉద్యమంలోచేరి 19 నెలలు శిక్షపడ్డారు. తరువాత జిల్లా కాంగ్రెసు సంయుక్త కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. హైదరాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసు కార్యవర్గంలో సభ్యులు అడ్రసు, మహబూబ్ నగర్.

హనుమంతరావు, మద్దూరి; జననం, 1909 అక్టోబర్ 22; బి. ఏ., రాజమండ్రి కాలేజి 1932, పత్రికా విలేఖరి, కథకుడు: ఆనరరీ మేజిస్ట్రేట్, 1934; రాజమండ్రి నగర జర్న

లిస్టుల సంఘానికి అధ్యక్షుడు 1945. ఆంధ్రరాష్ట్ర పత్రికావిక్రేతల సంఘాధ్యక్షుడు 1946; ఆంధ్రరాష్ట్ర ఓరియంటల్ భీమా కంపెనీ ఏజెంట్ల సంఘాధ్యక్షుడు, 1948, అడ్రస్ : దానవాయిపేట, రాజమండ్రి.

హనుమంతరావు, మాడపాటి; జననం, 1885 జనవరి 22. (కృష్ణాజిల్లా, నందిగామ తాలూకా పొక్కునూరులో). కొంతకాలము నిజాము ప్రభుత్వమునకు ట్రాన్సులేటరుగాను. చాలా కాలము హైకోర్టు వకీలుగాను వుండిరి. శ్రీకృష్ణదేవరాయ ఆంధ్రాభాషా నిలయము హైదరాబాదు నకు చాలా సంవత్సరాలు కార్యదర్శి రచనలు : మల్లికాగుచ్ఛము, మాలతీగుచ్ఛము, తాత్రకాలపు హిందార్యులు; తెలంగాణా ఆంధ్రోద్యమము మొదలైనవి. నిజాంరాష్ట్రంలోని అనేక ఉద్యమాలతో వీరికి సంబంధం వుంది. అచ్చట ఆంధ్ర పితామహుడని వాడుక. హైదరాబాదు మేయరు. అడ్రసు: ఆంధ్రదకుటీరం సుల్తాన్ బజారు, హైదరాబాదు.

హరిసర్వోత్తమరావు, గాడిచర్ల; జననం. 1883 సెప్టెంబరు; బి. ఏ. (మదరాసు); ఎం. ఏ. (మదరాసు) విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథ మండలి స్థాపకులు సంయుక్త సంపాదకులు 1906-7, స్వరాజ్య వారపత్రిక ఎడిటర్ 1907-8; రాజద్రోహ వ్యాసం వ్రాసినందుకు మూడేళ్లు ఖైదు 1908-11; ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షులు. 1916 ఆంధ్రరాష్ట్రంలో హోం రూల్ లీగ్ కార్యదర్శి 1917-18; ఆంధ్రరాష్ట్ర సమావేశం అధ్యక్షులు, 1924; 1934 వరకు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులు; 1926-30 లలో కాంగ్రెసు తరఫున మదరాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యులు; ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులు 1936 నుంచి; ఆంధ్ర మహాసభ కార్యనిర్వాహకవర్గం అధ్యక్షులు 1947 నుంచి; మహాసభ అధ్యక్షులు, 1951; దక్షిణ భారత వయోజన విద్యా సంఘాధ్యక్షులు 1946-47 నుంచి 1950 వరకు; అఖిల భారత వయోజన విద్యా గ్రంథాలయ సంఘములలో కార్య నిర్వాహక సభ్యులు, ఆంధ్రదేశ వయోజన విద్యాగౌరవ డైరెక్టరు,

1943 నుంచి; తెలుగు విజ్ఞాన సర్వస్వము కమిటి సభ్యులు: ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రామోద్యోగసభ ఉపాధ్యక్షులు; రచనలు: అబ్రహాం లింకను చరిత్ర. ఢిల్లీ దర్బారు. ప్రభుత్వము, చైనా-జపాన్ ప్రళయము. వయోజన విద్య - మొదటి పుస్తకం, వయోజన విద్య - బోధన క్రమము, సభలు సమావేశములు, గ్రీసుచరిత్ర, మొదలైన అనేక గ్రంథములు. అడ్రసు. 2 వ వీధి, గోపాలపురం, మదరాస్. 6.

హీంచంద్ కె. షా రాయ్ బహదూర్; జననం, బరోడా సంస్థానంలో భాదుకొడ్ లో 1895 లో. గుజరాతీ విద్యా పీఠంలో స్నాతక పరీక్ష ప్యాసయ్యారు; జీవన్‌లాల్ (1929) లిమిటెడ్ మేనేజింగ్ డైరక్టరు; డైరెక్టర్. ఇండియన్ అల్యూమినియం కంపెనీ కలకత్తా. మైసూర్ ప్రీమియర్ మెటల్ ఫ్యాక్టరీని, హిందూస్థాన్ మెటల్ రిఫైనరి అండ్ రోలింగ్ మిల్సును స్థాపించారు, నాన్ ఫెర్రెస్ మెటల్స్ ప్లానింగ్ బోర్డు మెంబరు; భారతదేశంలో అల్యూమినియం; కంచు, ఇత్తడి పాత్ర పరిశ్రమల అభివృద్ధికోసం 1946లో ఇంగ్లండుకు వెళ్ళి, అక్కడ పరిశ్రమల నిర్వహణము పరిశీలించి వచ్చారు. 1940 లో రాయ్‌బహాదూర్ బిరుదుపొందారు. అడ్రసు: 9-ఎ. జస్టిస్ చంద్రమాధవరోడ్; భవానిపూర్; కలకత్తా.

కొత్త సంగతులు

ప్రపంచదర్శిని 1954-55 సంపుటి ముద్రణ ప్రారంభమై ముగిసే లోపల జరిగిన సంఘటనలుగాని, మార్పులుగాని ఆయా శీర్షికలలో ప్రకటించడానికి వీలులేని వాటిని యీ క్రింద సంగ్రహంగా ప్రకటిస్తున్నాము.

ఇండియాలో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ పాలనలోవున్న ప్రాంతాలను, ఇండియా ప్రభుత్వ పరిపాలనలోకి తీసుకొని రావాలనీ, అచ్చటి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం అంతరించిపోవాలనీ ఉద్యమం 1954 మార్చిలో తీవ్రరూపం దాల్చింది. ఫ్రెంచి ఇండియా మంత్రులు అయిదుగురు, ఫ్రెంచి ఇండియాలో రిఫరెండం అవసరంలేకుండానే, ఆ ప్రాంతాలను ఇండియాలో కలిపివెయ్యాలని కోరుతూ, ఒక మెమొరాండమును కమిషనర్ మేనార్డుకు 1954 మార్చి 19 న సమర్పించారు. అదిగాక, ఫ్రెంచి ఇండియాలోని మునిసిపల్ కౌన్సిళ్లుకూడా ఇదే విధంగా తీర్మానించాయి. ఈ విషయాలను మేనార్డ్, పారిస్‌లోని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వానికి తెలియ జేశాడు. ప్రశాంతంగా యీ ఫ్రెంచి సెటిల్మెంట్లను ఇండియాకు అప్పగించడం మంచిదనికూడా, ఇండియా ప్రభుత్వం ఫ్రెంచి ప్రభుత్వానికి వ్రాసింది. ఫ్రెంచి ఇండియాలోని ప్రజలుకూడా, మార్చి 27 తేదిన, స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని ప్రారంభించారు.

సంగీత, నాటక అకడమీవారి సలహా ననుసరించి, 1953 లో యీ క్రింది గాయకులకు ప్రెసిడెంటు బహుమతులు ఇవ్వబడినవి. హిందుస్తానీగాత్రం, రజాబ్ ఆలి; హిందుస్తానీ వాద్యం (తబలా), అహమద్ జాన్ తిరాక్వా; కర్నాటకగాత్రం. మైసూరు ఆస్థాన విద్వాన్ కె. వాసుదేవాచార్; కర్నాటక వాద్యం (ఫ్లూట్), పల్లడం సంజీవరావు.

1953 డిసెంబరు 31 తరువాత, ప్రతిసంవత్సరమూ దేశంలో తయారైన ఫిలిములలో ఉత్తమమైన వాటికి మూడిటికి బహుమతులను ఇవ్వడానికికూడా సంగీత,నాటక, అకడమీ నిశ్చయించింది.

హైడ్రోజెన్ బాంబును తయారుచేసి, దానిని ప్రేలిస్తే ఏవి పరిణామాలు కలుగుతాయో చూడడానికి మూడుసార్లు, 1954 మార్చి 1, మార్చి 26, ఏప్రిల్ 6 తేదిలలో, యీ బాంబులను ఫసిఫిక్ సముద్ర ప్రాంతంలో ప్రేల్పించడం జరిగింది, ఈ ప్రేల్పుడులు అన్నీ అమెరికా ప్రభుత్వపు అధ్వర్యాన జరిగాయి.

ఆఫ్ఘనిస్తాన్ తరఫున ఇండియాలో రాయబారిగా సర్దార్-ఇ-అలా అబ్దుల్ హుసేన్ అజీజ్, 1954 ఏప్రిల్ 6 న పదవీస్వీకరించారు.

1953 మార్చి 31 నాటికి ఇండియా పోస్టల్ శాఖలో 1,78,233 మంది ఖాయపు ఉద్యోగులూ, 55,864 మంది టెంపొరరీ వుద్యోగులూ, మొత్తం 2,34,097 మంది ఉద్యోగులు వున్నారు. 1953 మార్చి 31 తో అంతమయే సంవత్సరంలో ఇండియాలోని పోస్టాఫీసులు మొత్తం 279.4 కోట్ల ఉత్తరాలనూ, పార్సెళ్ళనూ బట్వాడా చేసినవి. రు. 216 కోట్ల విలువగల 5,84,00,000 మనియార్డర్లను బట్వాడా చేసినవి. రెండుకోట్ల 90 లక్షల టెలిగ్రాములను అందిచ్చినవి. 1954 మార్చి 31 తో అంత మయే సంవత్సరంలో ఇండియా ప్రభుత్వపు పోస్టల్ శాఖ ఆదాయం రు. 44 కోట్ల 12 లక్షలు ఖర్చులుపోగా నికర ఆదాయం రు. 2,00,00:.

విలాస్‌పూర్‌ను హిమాచల ప్రదేశ్‌లో కలిపి వెయ్యడానికి ఇండియా ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. తదనుకూలంగా, హిమాచల ప్రదేశ్ లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్‌నే విలాస్‌పూర్‌కు చీఫ్‌కమిషనర్‌గా నియమించింది.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 1954 ఏప్రిల్ 1 తేదినాటికి 3,890 పోస్టాఫీసులు, 526 పోస్టు, టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసులు, 25 టెలిఫోన్ ఎక్స్‌చేంజి ఆఫీసులు వున్నాయి.

మదరాసు ముఖ్యమంత్రి సి. రాజగోపాలాచారిగారు, తమ పదవికి రాజీనామా ఇచ్చినందున, 1954 ఏప్రిల్ 13 న మదరాసులో కొత్త మంత్రి మండలి ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆ మంత్రి మండలి వివరాలివి: ముఖ్యమంత్రి, పోలీసు, పబ్లిక్, కె. కామరాజనాడార్;

ఆరోగ్యమంత్రి, సహకారము. గృహనిర్మాణము, ఎ. బి. షెట్టి, వ్యవసాయమంత్రి, పరిశ్రమలు, కార్మికులు, గ్రామాభ్యుదయము, మహిళాభ్యుదయము, ఎం. భక్తవత్సలం; ఆర్థికమంత్రి, ఆహారము; ప్రచురణ, న్యాయశాఖ; సి. సుబ్రమణ్యం; రెవిన్యూమంత్రి, వాణిజ్య పన్నులు, ఎం. ఎ. మాణిక్యవేలు నాయకర్; పబ్లిక్ వర్క్సుమంత్రి, ఇండ్ల అద్దె కంట్రోలు, షణ్ముగరాజేశ్వర సేతుపతి రామ్నాడ్‌రాజా; రవాణా మంత్రి, మద్యనిషేధం, రిజిస్ట్రేషన్; బి. పరమేశ్వరన్; స్థానిక పరిపాలన. ఏస్. ఎస్. రామస్వామి పడయాచి.

మైసూరు యూనివర్శిటీ వైస్‌ఛాన్సెలర్ గా వి. ఎల్. డిసూజా నియమింపబడినారు.

1952 లో ఇండియాలో 27,012 మోటారు సైకిళ్లు, 1,47,982 ప్రైవేటు మోటారుకార్లు, 11,789 టాక్సీలు, 34,373 బస్సులు, 83,413 లారీలు, 3,694 ఇతర మోటారు బండ్లు వున్నాయి.

1953 ఆగస్టు 31 నాటికి ఇండియాలో 7,00,771 మంది ఇళ్ళలో రేడియోసెట్లు పెట్టుకోడానికి లైసెన్సులు తీసుకున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఇలా తీసుకున్నవారి సంఖ్య, 1953 అక్టోబరు 31 నాటికి, 30,787.

హైదరాబాదునుంచి కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్సుకు ఖాళీగావున్న స్థానానికి కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులు నారాయణదాస్ డాగా ఎన్నికోబడినారు.

తిరువాంకూరు కొచ్చిన్ అసెంబ్లీ స్పీకరు, తమ జీవితంలో రు. 200 తగ్గించుకొని, నెలకు రు. 500 మాత్రమే తీసుకుంటున్నారు.

ఇండియాలో అర్జెంటైనా రాయబారిగా రెనిలాసన్ నియమింపబడినారు.

1954 ఏప్రిల్ 17 నుంచీ, ఈజిప్టు ప్రధానమంత్రిగా కర్నల్ గామెల్ అబ్దుల్ నసీర్ నియమింపబడినారు.

పంజాబ్ అసెంబ్లీ స్పీకరు డాక్టర్ సత్యపాల్, 1954 ఏప్రిల్ 18 న మరణించారు.

సింహళం గవర్నర్ జనరల్ గా సర్ ఆలివర్ గుణతిలక నియమింపబడినారు. వీరు 1954 జూలై 17 న పదవీస్వీకారం చేస్తారు.

సూచిక

విషయం	పేజి